

DICKENS

DOCUMENTELE POSTUME ALE CLUBULUI PICKWICK

În românește de Ion Pas și Nicolae Popescu

*

Ilustrațiile din text sunt reproduceri după gravurile primei ediții, apărută în fascicule, la Londra —1836-1837

Charles Dickens The Posthumous Papers of The Pickwick Club

Bernhard Tauchnitz Leipzig, 1842DOCUMENTELE POSTUME ALE CLUBULUI
PICKWICK

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTA **București 1954**

DEDICAȚIE LA EDIȚIA ORIGINALĂ
DOMNULUI AVOCAT TALFOURD, MEMBRU IN PARLAMENT, ETC. ETC.

Chiar dacă nu aș fi avut fericirea de a vă cunoaște personal și de a mă bucura de prietenia dumneavoastră, v-aș fi dedicat totuși această operă ca pe un slab și foarte nepotrivit semn de recunoștință față de serviciile de neprețuit pe care le aduceți literaturii țării dumneavoastră, față de foloasele temeinice pe care le veți dăruia autorilor acestei generații și ai generațiilor viitoare, asigurând atât lor cât și urmașilor lor un avantaj permanent prin dreptul de editare a operelor lor.

Multe minți prinse de friguri, multe mâini obosite vor dobândi energie nouă în clipele de boală și măhnire, din admirabila dumneavoastră strădanie; în situația lor schimbată, multe mame văduve și mulți copii orfani, care altminteri nu ar fi avut de dobândit din faima geniului plecat de pe acest pământ nimic altceva decât prea deseori numai moștenirea sărăciei și-a suferinței lui, vor depune, cu privire la osârdia dumneavoastră, o mărturie mult mai prețioasă decât cele mai strălucite elogii pe care le-ar putea exprima vreodată graiul sau pana cuiva.

Pe lângă acest prinos, orice mărturisire a simțămintelor mele în legătură cu activitatea căreia v-ați închinat deopotrivă darurile elocinței, caracterului și geniului dumneavoastră, ar fi pe drept cuvânt fără nici un rost. Totuși, exprimându-mi astfel, în mod public, aprecierea adâncă și plină de recunoștință față de strădania dumneavoastră cu privire la literatura engleză și la cei care se consacră celei mai vitrege dintre toate activitățile, nu aș da curs decât în mod cu totul imperfect simțămintelor puternice pe care le nutresc, chiar dacă nu v-aș prilejui o plăcere.

Aceste puține fraze ar fi putut cuprinde tot ceea ce aș fi avut de scris în cazul când v-aș fi cunoscut numai din viața publică. În ce privește simțămintele mele proprii, lăsați-mă să mai adaug câteva cuvinte.

Primiți, scumpe domn, dedicația acestei cărți, ca mărturie a celei mai calde considerații și stime — în amintirea clipelor celor mai plăcute pe care le-am petrecut cândva și a unei prietenii față de care nutresc sentimente pline de cea mai vie recunoștință — ca un semn al puternicei mele admirații pentru toate însușirile deosebite ale minții și sufletului dumneavoastră — ca o încredințare a sincerității și considerației cu care voi rămâne întotdeauna, scumpe domn,

al dumneavoastră sincer și devotat *Charles Dickens*

48 Doughty Street 27 Septembrie 1837

PREFAȚA LA EDIȚIA ORIGINALĂ

Țelul autorului operei de față a fost acela de a pune dinaintea cititorului o înșiruire încheată de caractere și întâmplări; de a le zugrăvi în culorile cele mai vii cu putință și de a înfățișa în același timp totul aidoma vieții și într-un mod hazliu.

Ținând seama de părerea altora în întocmirea planului, autorul a recurs la motivul clubului, sugerat ca fiind cel mai potrivit pentru acest subiect; dar, observând că mai mult îl încurcă, l-a părăsit treptat, considerând o chestiune de foarte mică însemnătate, pentru operă, dacă clubului îi era atribuit un sens strict epic, sau nu.

Publicarea cărții în fascicule lunare, fiecare fasciculă cuprinzând numai treizeci și două de pagini, a fost un fapt deosebit de important, căci în vreme ce diferite întâmplări erau îmbinate într-un lanț asupra căruia veghea stăruitor ochiul autorului ca nu cumva ele să apară dezlănate sau neverosimile, subiectul în general trebuia să fie atât de simplu încât să nu sufere deloc de pe urma felului trunchiat în care apărea cartea, în răstimp de nu mai puțin de douăzeci de luni. Pe scurt, era necesar — sau în orice caz, așa i s-a părut autorului — ca fiecare fascicolă să fie, într-o oarecare măsură, de sine stătătoare, și totuși cele douăzeci de fascicule laolaltă să constituie un tot destul de armonios, fiecare număr urmând celuilalt printr-o continuitate delicată și nu lipsită de naturalețe. Este firesc ca, de la o operă publicată în aceste condiții, să nu te poți aștepta la cine știe ce acțiune artistică îmbinată sau ingenios concepută. Autorul are curajul să-și exprime speranța că a trecut cu succes peste piedicile care i-au stat în cale. Și dacă Documentelor Pickwick li s-ar aduce imputarea că sunt doar o simplă înșiruire de întâmplări, în care scenele se schimbă mereu, și dacă personajele sunt într-un continuu du-te vino, aidoma bărbaților și femeilor din viața reală, autorului nu i-ar rămâne decât să se declare mulțumit, gândind că și-a atins scopul și că aceeași imputare a fost adusă operelor unora dintre cei mai mari romancieri ai literaturii engleze.

Paginile care urmează au fost scrise în mod periodic, atunci când se ivea prilejul. Au fost scrise în cea mai mare parte în societatea unui tânăr prieten, care astăzi nu mai trăiește, foarte drag autorului. Ele sunt legate de epoca cea mai fericită a autorului și totodată de cea mai tristă, mai crâncenă durere.

La rândul său, domnul ale cărui desene însoțesc textul are dreptul să spună că intervalul între compunerea fiecărui număr în manuscris și apariția lui de sub tipar a fost foarte scurt, că cea mai mare parte a ilustrațiilor a fost executată de artist doar după descrierea verbală a autorului, în legătură cu ceea ce avea de gând să scrie.

Bunăvoința și solitudinea, aproape fără precedent, cu care aceste pagini au fost întâmpinate de către public, vor fi pentru autorul lor, tot restul vieții, un izvor nesecat de recunoștință și plăcută amintire. El nădăjduiește că, de-a lungul acestei cărți, nici o întâmplare sau expresie nu ar putea să facă să roșască obrazul cel mai delicat, să rănească sentimentele celei mai gingașe făpturi. Dacă vreuna din povestirile sale imperfecte, stârnind hazul, ar determina un singur cititor să nutrească păreri mai bune despre semenul său și să privească partea luminoasă și bună a firii omenești, autorul va fi cu adevărat mândru și fericit că s-a putut ajunge la asemenea rezultate.

CAPITOLUL I

Pickwickienii.

Prima rază de lumină care, străbătând întunericul și preschimbând într-o strălucire orbitoare bezna ce părea că învălue începutul carierei publice a nemuritorului Pickwick, s-a desprins din cercetarea amănunțită a următorului proces-verbal găsit printre documentele Clubului Pickwick, și pe care editorul acestor pagini e foarte bucuros că poate să-l prezinte cititorilor săi, ca pe o dovadă a atenției plină de grijă, a stăruinței neobosite, a puterii de discernământ ce l-au călăuzit în studierea vrafurilor de documente încredințate lui:

„12 mai 1827. Președinte Joseph Smiggers, esquire V.P.M.C.¹ Au fost unanim acceptate hotărârile următoare:

Că această Asociație a ascultat cu un sentiment de deplină satisfacție și cu aprobare totală, citirea hârtiilor comunicate de Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C. și intitulată „Cercetări asupra izvoarelor iazurilor din Hampstead, cu câteva observații asupra teoriei mormolocilor”; iar prin cele de față Asociația prezintă, pentru cele de mai sus, mulțumirile ei cele mai călduroase numitului Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C.

Că, adânc încredințată fiind de foloasele care vor rezulta, pentru cauza științei, din lucrările luate chiar acum în considerație, și de asemenea din neobositele cercetări făcute de Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C., în Hormsey, Highgate, Brixton; și Camberwell, Asociația nu poate decât să recunoască în mod viu neprețuitele beneficii ce vor rezulta neapărat pentru progresul cunoașterii și răspândirii învățaturii, ca urmare a ducerii cercetărilor acestui savant într-un domeniu mai larg, a extinderii călătoriilor sale și, deci, a lărgirii câmpului său de observație.

Că, din punctul de vedere mai sus menționat, Asociația a luat în serioasă considerare o propunere, emanând de la susnumitul Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C. și de la alți trei pickwickieni mai jos numiți, pentru a forma o nouă ramură de pickwickieni, uniți sub titlul de Societatea Corespondentă a Clubului Pickwick.

Că amintita propunere a obținut sancționarea și aprobarea acestei Asociații.

Că Societatea Corespondentă a Clubului Pickwick este astfel, prin cele de față, constituită, și că Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C., Tracy Tupman, esquire M.P.C., Augustus Snodgrass, esquire M.P.C., și Nathaniel Winkle, esquire M.P.C., sunt prin cele de față aleși și numiți membri ai Societății; și că ei sunt însărcinați să trimită din când în când Clubului Pickwick, stabilit la Londra, rapoarte autorizate asupra călătoriilor și investigațiilor lor, asupra observațiilor privitoare la caractere și moravuri, precum și asupra tuturor aventurilor, împreună cu istorisiri și alte însemnări pe care le-ar putea prilejui scenele locale sau amintirile în legătură cu ele.

Că această Asociație recunoaște din inimă principiul ca fiecare membru al Societății Corespondente să-și suporte singur cheltuelile de călătorie, și nu vede nici un neajuns în faptul că membrii amintitei Societăți să-și urmeze cercetările cât timp vor vrea, în aceleași condițiuni. Că membrii amintitei Societăți Corespondente urmează să fie și sunt, prin cele de față, înștiințați că propunerea lor de a plăti timbrele scrisorilor și transportul cotețelor, a fost bine cumpănită de Asociație. Că Asociația consideră asemenea propunere vrednică de spiritele mari de la care pornește, și că, prin cele de față, ea își declară perfecta ei consimțire în această chestiune.

Un observator întâmplător — adaugă secretarul ale cărui note au servit pentru povestirea care urmează — un observator întâmplător n-ar fi remarcat, poate, nimic extraordinar privind capul chel și ochelarii circulari care erau stăruitor îndreptați spre chipul său (al secretarului) în timpul citirii hotărârilor de mai sus. Pentru cine știa că uriașul creier al lui Pickwick lucra sub fruntea aceea, și că ochii radioși ai lui Pickwick licăreau dinapoia acelor sticle, spectacolul era cu adevărat interesant. Stătea acolo omul care urmărise până la izvoarele lor întinsele iazuri din Hampstead și care zguduise lumea științifică cu teoria sa asupra mormolocilor; stătea calm și nemișcat, asemenea apelor adânci ale unui iaz într-o zi de îngheț, sau ca un specimen singuratic al

mormolocilor în străfundul unui chiup de pământ. Dar cu cât mai interesant deveni spectacolul când, tresărind plin de viață și de însuflețire la strigătele rostite într-un singur glas, de „Pickwick”, ce izburneau din gura adeptilor săi, ilustrul om se urcă domol pe scaunul simplu pe care șezuse mai înainte, și se adresează Clubului întemeiat de dânsul. Ce subiect pentru un artist prezenta scena aceasta emoționantă! Elocventul Pickwick, cu o mână ascunsă grațios sub coada fracului său, și cu cealaltă fluturând în aer, spre a întări arzătoarea sa declarație; înălțat astfel, poziția lui scotea în evidență pantalonii strâmți și ghetrele care, purtate de un om oarecare, ar fi trecut neobservate, dar care, îmbrăcate de Pickwick — dacă ne este îngăduit să folosim expresia aceasta — inspirau fără voie temere și respect; înconjurat de oamenii care, de bună voie, consimțiseră să împartă primejdiile călătoriilor sale, și care erau sortiți să se împărtășască din gloria descoperirilor sale. În dreapta sa se afla d. Tracy Tupman; prea susceptibilul Tupman care adăuga înțelepciunii și experienței vârstei înaintate, entuziasmul și înflăcărea unui adolescent, în cea mai interesantă și mai de iertat slăbiciune omenească — dragostea! Anii și mâncarea bună îi desvoltaseră silueta, altădată așa de romantică; vesta neagră de mătase se rotunjise tot mai mult; puțin câte puțin, lanțul de aur de la ceas, dispăruse sub traiectoria ochilor lui Tupman; și, treptat-treptat, bărbia-i grăsună se revărsase peste capătul cravatei albe; dar sufletul lui Tupman nu cunoscuse nici o schimbare — admirația pentru sexul frumos era încă pasiunea sa dominantă. În stânga marelui său conducător, stătea poeticul Snodgrass, și, lângă el, îndată, sportivul Winkle — primul, înfășurat poetic într-o haină albastră plină de mister, cu un guler de iepure, iar al doilea comunicând o și mai mare splendoare hainei sale de vânătoare nou-nouță, fularului scoțian și pantalonilor de postav cenușiu lipiți pe corp.

Cuvântarea d-lui Pickwick, rostită cu această ocazie, precum și dezbaterile care urmară au intrat în Documentele Clubului. Ambele au o asemănare izbitoră cu discuțiile altor celebre adunări, și, pentru că e totdeauna interesant să comparăm expunerile oamenilor mari, vom transcrie amintita cuvântare cu titlul de introducere a acestor pagini.

D. Pickwick a observat (spune secretarul) că gloria e dragă inimii tuturor oamenilor.

Gloria poetică e dragă inimii prietenului Snodgrass, gloria cuceririlor e de asemenea dragă prietenului său Tupman, și dorința de a dobândi gloria prin jocurile pe câmp, în aer și în apă, există în gradul cel mai înalt în pieptul prietenului său Winkle. El (d.

Pickwick) nu poate tăgădui că nu este influențat de pasiunile omenești și de sentimentele omenești (aclamații) — poate chiar de slăbiciunile omenești (strigăte violente de: Nu); însă el numai atâta ar vrea să spună: că dacă văpaia orgoliului se va fi aprins vreodată în pieptul său, în schimb dorința de a fi folositor speciei omenești a stins-o pe

deplin. Proslăvirea omenirii îi dădea iaripi; dragostea pentru om îl readucea la cele pământești (aplauze furtunoase). A simțit oarecare mândrie — o recunoștea deschis; și dușmanii pot să profite de această slăbiciune cât vor vrea — a simțit oarecare mândrie când a prezentat lumii teoria sa asupra mormolocilor; teoria aceasta poate să fie prețuită sau să nu fie. (Un strigăt: Este, și aplauze puternice.) El ar lua ca bună afirmația onorabilului pickwickian a cărei voce a auzit-o — că este prețuită; și chiar dacă renumele acelui tratat s-ar fi întins până în cele mai depărtate țărâmurile ale lumii cunoscute, mândria cu care s-ar gândi la calitatea de autor al acestei producții n-ar putea fi comparată câtuși de puțin cu mândria cu care privea în jurul său, în momentul de față, cel mai măreț din existența sa. (Aclamații.) El este o persoană modestă. (Nu! nu!) Cu toate acestea, nu putea să nu-și dea seama că a fost ales pentru o misiune de mare cinste și care comportă unele primejdii. Condițiile în care se călătorește astăzi sunt jalnice și vizitii sunt niște descreierați. Piriviți oriunde aiurea, și contemplați

scenele care se petrec în jurul dumneavoastră. Diligențele se răstoarnă pretutindeni, caii zboară ca săgeata, vapoarele se răstoarnă, cazanele explodează. (Aclamații — o voce: Nu.) Nu? (Aclamații.) Onorabilul pickwickian care a rostit un „Nu” așa de zgomotos, să înainteze și să tăgăduiască dacă poate. (Aclamații.) Cine a fost acela care a strigat „Nu”? (Aclamații entuziaste.) Nu e cumva vreun vanitos dezamăgit — n-ar vrea să spună un „pedant” — (vii aclamații) — care, gelos de laudele ce au fost, poate fără motiv, acordate cercetărilor sale (ale d-lui Pickwick) și înclădat de criticile cu care au fost copleșite firavele sale încercări de rivalitate, apucă acum pe această cale josnică și calomnioasă de...

D. Blotton (din Aldgate) se ridică să ceară chemarea la ordine. La el face aluzie onorabilul pickwickian? (Strigăte: La ordine! — Președintele! Da! Nu! Continuați! Destul! etc.)

D. Pickwick nu se va lăsa intimidat de strigăte. La onorabilul gentleman a făcut el aluzie! (Senzație vie.)

D. Blotton are de spus numai că respinge cu profund dispreț acuzația onorabilului gentleman, ca falsă și calomnioasă. (Aplauze furtunoase.) Onorabilul gentleman e un fanfaron. (Imensă stupefacție, strigăte puternice de: Președintele! La ordine!)

D. Snodgrass se ridică să ceară chemarea la ordine. Apelează la președinte. (S-auzim!) Ar vrea să știe dacă e îngăduit să continue această controversă dintre doi de vedere pickwickian. (S-auzim! S-auzim!)

Președintele este absolut sigur că onorabilul pickwickian va retrage expresia de care s-a servit.

Cu tot respectul posibil pentru președinte, d. Blotton afirmă că este absolut sigur că nu o va retrage.

Președintele socotește ca o datorie imperativă să-l întrebe pe onorabilul gentleman, dacă a întrebuințat expresia care i-a scăpat din gură, cu sensul ce i se dă în mod obișnuit.

D. Blotton nu șovăie să spună că nu — și că n'a întrebuințat cuvântul decât în sens pickwickian. (S-auzim! S-auzim.) Este dator să recunoască că, personal, nutrea cea mai mare considerație și stimă pentru onorabilul gentleman; l-a considerat fanfaron doar dintr-un punct de vedere pickwickian. (S-auzim! S-auzim!)

D. Pickwick se simte pe deplin satisfăcut de explicația cuviincioasă, sinceră și completă a onorabilului său prieten. El dorește neapărat să rămână stabilit că și observațiile proprii pe care le-a făcut năzuiau să păstreze doar înțelesul pickwickian. (Aplauze.)"

Aci se încheie procesul-verbal, și fără îndoială că și dezbaterile, după ce se ajunsese la un punct atât de satisfăcător și de limpede. Nu avem mărturii oficiale asupra faptelor pe care cititorul le va găsi trecute în capitolul următor, însă ele au fost culese cu grijă, după scrisori și alte manuscrise adevărate a căror autenticitate de nediscutat îndreptățește înlănțuirea lor sub forma unei povestiri.

CAPITOLUL II

Prima zi de călătorie și prima seară de aventuri, cu urmările lor.

Soarele, acest punctual slujitor al oricărei activități, tocmai răsărise și începea să-și reverse lumina în ziua de 13 mai 1827, când, ca un alt astru, d. Samuel Pickwick, se smulse din brațele somnului, deschise larg fereastra camerei și privi afară asupra lumii de sub el. Strada Goswell era la picioarele lui, strada Goswell era la dreapta lui — cât putea să vadă cu ochii — iar partea opusă a străzii Goswell era peste drum. „La fel, gândi d. Pickwick, sunt vederile înguste ale acelor filosofi care, mulțumiți să examineze lucrurile ce le au sub ochi, nu caută să afle adevărurile tănuite dincolo de ele. Ca și ei m-aș putea mulțumi să contemp lu veșnic strada Goswell, fără să fac nici o efortare pentru a pătrunde în regiunile ascunse care o înconjoară de pretutindeni.” Și după ce dădu drumul acestei frumoase cugetări, d. Pickwick începu să-și pună hainele pe el și să-și pună lucrurile celelalte în geamantan. Arareori oamenii mari sunt deosebit de scrupuloși cu aranjarea ținutei lor; operația bărbieritului, îmbrăcatul și servitul cafelei fură curând îndeplinite, și peste o oră, cu geamantanul în mână, cu ocheanul în buzunarul redingotei, cu carnetul în buzunarul vestei, gata să recepteze oirice descoperire vrednică de a fi notată, d. Pickwick ajunse la stația trăsurilor de la Sfântul Martin cel Mare.

— Birjar! spuse d. Pickwick.

— Aici sunt, domnule! strigă un ciudat specimen al genului uman, care, purtând o bluză din pânză de sac, un șorț la fel, și o tăbliță numerotată la gât, părea că face parte dintr-o colecție de rarități. Era argatul pieței. „Aici sunt, domnule. Hei, trăsura din cap!” Și, după ce primul birjar ieși din cărciuma unde își fuma prima pipă, d-lui Pickwick și geamantanului său li se făcu vânt în trăsură.

— Golden Cross, spuse d. Pickwick.

— O cursă doar de-un shilling, Tomy! strigă birjarul, ursuz, ținând să-l informeze pe prietenul său, argatul, când trăsura pornea.

— Ce vârstă are animalul acesta, prietene? întrebă d. Pickwick, frecându-și nasul cu shillingul pe care îl ținea pregătit pentru a plăti cursa.

— Patruzeci și doi, răspunse birjarul privind u-1 iscoditor.

— Cum?! exclamă d. Pickwick, punând mâna pe carnet.

Vizitiul repetă declarația de mai înainte. D. Pickwick îl privi fix în față, dar trăsăturile omului erau nemișcate, asfel că notă faptul numaidecât.

— Și cât timp îl tii afară din grajd? continuă d. Pickwick căutând să capete și alte informații.

— Două-trei săptămâni, replică omul.

— Săptămâni! glăsui d. Pickwick plin de uimire și scoase iar carnetul.

— Când e acasă, locuiește în Pentonwill, explică birjarul cu nepăsare, dar, din cauza slăbiciunii, îl băgăm foarte rar în grajd.

— Din cauza slăbiciunii? repetă d. Pickwick nedumerit.

— Cade totdeauna când îl iei de la brișcă, continuă birjarul, dar când e înhămat bine, ținem frânele strâns, așa că nu mai poate să cadă, și avem o pereche de roți strașnice care, când se urnesc, vin peste el, încât e nevoit să meargă; n-are încotro.

D. Pickwick notă în carnet fiecare vorbă a istorisirii birjarului, cu intenția de a o comunica la Club ca pe un deosebit exemplu de vitalitate a cailor în împrejurările cele mai grele. Abia mântuise de notat, când ajunseră în Golden Cross. Birjarul sări jos, d. Pickwick coborî, d-nii Tupman, Snodgrass și Winkle, care așteptaseră cu încordare sosirea ilustrului lor șef, se îmbulzeau să-i ureze bun sosît.

— Ține plata, rosti d. Pickwick întinzând birjarului shillingul.

Care nu fu uimirea savantului personaj, când nesocotitul acela zvârli moneda pe caldarâm, și ceru în termeni figurați să-i fie îngăduită plăcerea de a boxa cu el (cu d. Pickwick) ca preț al cursei.— Ești nebun, spuse d. Snodgrass.

— Beat, spuse d. Winkle.

— Și una și alta, spuse d. Tupman.

— Hai încoa! spuse vizitiul repezind în juru-i o ploaie de lovituri. Veniți acilea tuspatru!

— Ce caraghioslăc! strigară șase birjari. La lucru, Sam! și, plini de voioșie, se îmbulziră în jurul grupului.

— Ce-i hărmălaia asta, Sam? Întrebă un gentleman cu mâneci negre de americană.
— Hărmălaie? replică vizitiul. Să-mi spui de ce i-a trebuit numărul meu?
— Nu mi-a trebuit, spuse uimit d. Pickwick.
— De ce l-ai notat atunci? Întrebă birjarul.
— Nu l-am notat! exclamă d. Pickwick cu indignare.
— Îi trăsnește cuiva prin minte, continuă birjarul, adresându-se mulțimii, că vulpoiul ăsta se suie în brișcă omului și nu numai că-i pune numărul pe hârtie, dar pe deasupra și fiecare vorbă pe care o scoate? (Carnetul reveni ca un fulger în memoria d-lui Pickwick.)

— Cum, a îndrăznit să facă una ca asta? strigă alt birjar.

— Da, a îndrăznit, răspunse primul, și după ce m-a împins prin ocările lui să-l atac, iată că are trei martori gata să depună contra mea. Dar îi arăt eu lui, chiar de-o fi să intru la răcoare pe șase luni. Haide, veniți încoă! și, cu un dispreț superb pentru propriile-i lucruri, birjarul își trânti pălăria pe caldarâm, zvârli cât colo ochelarii d-lui Pickwick, și își continuă atacul cu o lovitură în nasul d-lui Pickwick, alta în pieptul d-lui Pickwick, a treia în ochiul d-lui Snodgrass, și a patra, ca variație, în jiletca d-lui Tupman; apoi țopăi în mijlocul străzii, reveni pe trotuar, și, în cele din urmă, răpi d-lui Winkle puținul aer respirabil pe care îl conțineau momentan plămânii lui; totul în vreo șase secunde.

— Unde-i un polițai? Întrebă d. Snodgrass.

— Bagă-i sub pompă, își dădu cu părerea un negustor de plăcinte calde.

— Ai să mi-o plătești, spuse d. Pickwick trăgându-și răsuflarea cu greutate.

— Copoilor! răcni mulțimea.

— Hai încoă! mugi birjarul care continuase să dea tot timpul lovituri de pumn.

Gloata fusese până atunci spectatoare pasivă a scenei, dar, cum zvonul că pickwickienii ar fi copoi se răspândise în rândurile sale, începu să discute cu o considerabilă însuflețire dacă nu s-ar cuveni să încerce propunerea înfierbântatului plăcintar; și nu se poate spune la ce acte de violență s-ar fi dedat, dacă încăierării nu i se punea capăt în chip neașteptat, prin intervenția unui nou venit.

— Ce e cu dănănaia asta? Întrebă, ivindu-se deodată din remiza trăsurilor, un tânăr destul de înalt și subțire, îmbrăcat într-un frac verde.

— Copoi! urlă din nou mulțimea.

— Nu suntem! răcni d. Pickwick cu un ton care l-ar fi putut convinge pe orice ascultător obiectiv.

— Și cum, nu sunteți — e adevărat? Îl întrebă tânărul pe d. Pickwick, în timp ce-și făcea loc prin mulțime, cu ajutorul aceluia procedeu sigur ce constă în a izbi cu coatele în dreapta și în stânga.

Savantul îi explică, în câteva fraze grăbite, adevărata față a lucrurilor.

— Dacă-i așa, veniți cu mine, spuse insul în frac verde, trăgând după sine, cu forța, pe d. Pickwick și vorbind tot timpul drumului. Numărul 924, ia-ți plata pentru cursă și cară-te — gentleman respectabil — îl cunosc bine — lasă prostiile — pe aici, domnule — unde-s prietenii dumitale? După câte văd, a fost o eroare — nu-i nimic — accidente se întâmplă — în familiile cele mai distinse — nu se moare de asta — înhață-l la post — să-și bage mințile-n cap — afuriți ticăloși!

Și, îndrugând cu o volubilitate extraordinară un lung șir de fraze întretăiate, de natura acestora, străinul se îndreaptă spre sala de așteptare a călătorilor, urmat îndeaproape de d. Pickwick și de discipolii săi.

— Vino încoă, băiete! strigă străinul trăgând clopoțelul cu o violență înspăimântătoare. Pahare pentru toată lumea — rachiu fiert și tare și dulce, și să fie mult — vătămat ochiul, domnule? Băiete, un biftec crud pentru ochiul domnului! Nimic mai bun ca biftecul crud pentru vătămătură, domnule; stâlp de felinar rece, excelent, dar stâlpul de felinar incomod — strașnic de caraghios ar fi să stai în plină stradă jumătate de oră, cu ochiul la felinar — bine! foarte bine — ha-ha!

Și, fără a se opri să-și tragă răsuflarea, străinul înghiți dintr-odată o jumătate de cană din rachiul cu apă care aburea, apoi se zvârli pe un scaun cu atâta plăcere de parcă nimic deosebit nu se întâmplase mai înainte.

Pe când cei trei tovarăși se zoreau să prezinte mulțumiri noii lor cunoștințe, d. Pickwick avu răgazul să-i studieze îmbrăcămintea și ținuta.

Omul era de statură mijlocie, dar trupul subțire și picioarele lungi îl făceau să pară mult mai înalt. Fracul verde fusese un veșmânt elegant în zilele când croiala în forma cozii de rândunică era la modă, dar, nici vorbă, gătise, pe vremea aceea, un bărbat

mult mai scund decât străinul, căci mânecile, murdare și spălăcite, îi ajungeau abia până la încheietura mâinilor. Fracul era încheiat până sus la bărbie, cu riscul de a sta să plesnească în spate, și un fular vechi, sub care nu se zărea nici o urmă de guler de cămașă, împodobește gâtul. Pantaloni negri, strâmți, scoteau la iveală, ici-colo, acele pete lucitoare care trădau o întrebuințare îndelungată, și erau prinși strâns de pantofii peticiți pentru a ascunde niște ciorapi albi, murdari, care cu toate acestea ieșeau la iveală în chip foarte vădit. De o parte și de alta a unei pălării vechi, cu boruri sumese, cădea în şuvițe răvășite, părul lung, negru; iar între marginea mânușilor și manșetelor fracului se întvedea pielea mâinilor. Obrazul îi era slab și supt, și din întreaga-i ființă se desprindea un aer nelămurit de cutezătoare fanfaronadă și de netulburată stăpânire de sine.

Așa arăta individul pe care d. Pickwick îl examina prin ochelarii (din fericire, regăsiți), și către care se apropie să-și exprime, în termeni aleși, mulțumirile sale cele mai călduroase, pentru ajutorul dat adineaori.

— Pentru nimic, spuse străinul, tăindu-i vorba scurt. De ajuns — gata; strașnic vlăjgan, birjarul; învârtea bine pumnii; însă — dacă eram în locul prietenului dumitale în haină verde de vânătoare — afurisit să fiu, i-aș fi sfârșit țeasta — uite așa — cât ai zice pește; și pe a plăcintarului; da, să mor!

Vorbirea sa rostită pe nerăsuflăte fu întreruptă de vizitiul din Rochester care anunță că *Commodorul* e gata de plecare.

— Commodorul! murmură străinul tresărind. Diligența mea — locul reținut — loc pe imperială; plățiți dumneavoastră rachiul cu apă — să nu mai schimb un bilet de cinci — monede false — moneda Brummagem

— nu — nu este așa?

Și clătină din cap cu mult înțeles.

Din întâmplare, d. Pickwick și cei trei tovarăși ai săi hotărâseră să facă și ei primul popas la Rochester; declarară deci noii lor cunoștințe că vor călători spre același oraș, și se învoiră să ocupe banca de dinapoia diligenței, unde puteau să încapă cu toții.

— Haide! sus! glăsui străinul ajutând d-lui Pickwick să se cațere sus pe imperială, cu o grabă care știrbi considerabil gravitatea ținutei obișnuite a gentlemanului.

— Nici un bagaj, domnule? întrebă vizitiul.

— Cine? Eu? Pachet de hârtie cafenie, asta-i tot, celelalte bagaje au plecat pe apă — lăzi ținute — mari cât casele — și grele, grele, afurisit de grele, replică străinul, în timp ce îndesa în buzunar, cât putea mai adânc, pachetul de hârtie cafenie care înfățișa indiciile cele mai suspecte că ar conține o cămașă și o batistă. Capu', capu'! Păzea capetele! strigă guralivul străin când ieșiră sub bolta scundă care, pe vremea aceea, alcătua intrarea în remiză. Cumplit loc — primejdioasă treabă — deunăzi, cinci copii — mama — o femeie înaltă, mâncând sandvișuri — uită de boltă — trosc — buf — copiii se uită împrejur — capul mamei s-a dus — sandvișul în mână — gura care să-l mănânce, ioc — capul familiei s-a dus — groaznic, groaznic. Vă uitați la Whitehall, domnule? Frumos loc — fereastră mică — acolo a mai căzut capul cuiva'. Eh, domnule, nu luase nici el bine seama! Hei, domnule, hei, la ce vă gândiți?

— Meditam, spuse d. Pickwick, asupra ciudatei nestatornicii a lucrurilor omenești.

— Aha, înțeleg: intri prin ușa palatului într-o zi, ieși pe fereastră în ziua următoare. Domnul e filosof?

— Observator al firii omenești, domnule, spuse d. Pickwick.

— Și eu la fel. Așa-s cei mai mulți oameni când n-au mare lucru de făcut și cu atâta mai puțin de câștigat. Domnul e poet?

— Prietenul meu, domnul Snodgrass, are o dispoziție poetică pronunțată, lămură d. Pickwick.

— Și eu la fel, glăsui străinul. Poem epic — zece mii de versuri — revoluția din iulie — compus la fata locului — Marte ziua — Apolon noaptea — zbang tunul — tang lira.

— Erați de față la cea glorioasă scenă, domnule? întrebă d. Snodgrass.

— De față! Cred și eu c-am fost; slobozeam un foc de flintă — slobozeam o idee — o zbugheam în cârciumă — o așterneam pe hârtie — din nou înapoi în stradă — vâjj! zbang! — altă idee — din nou în cârciumă — condeiul și cerneala — în stradă din nou — tăiam și spintecam. Vestite vremuri, domnule. Domnul e vânător? și se întoarse brusc spre d. Winkle.

— Oarecum, domnule, răspunse acesta.

— Frumoasă ocupație, domnule; frumoasă ocupație. Aveți câini, domnule?

— În momentul acesta, nu, spuse d. Winkle.

— A, ar trebui să Țineți câini — splendide animale — agere creaturi — aveam unul cândva — prepelicar — instinct uimitor — la vânătoare, într-o zi — intru într-un ocol — fluier — câinele se oprește — mai fluier odată — Ponto, Ponto — degeaba; înlemnit — îl strig, Ponto, Ponto — nu se clintește — câinele pironit parcă — privind o placă — ridic privirea — văd o inscripție: *Pădurarul are ordin să ucidă toți câinii pe care îi va găsi în acest ocol*. Nu voia să înainteze; minunat câine; neprețuit animal, da, da, într-adevăr.

— Extraordinară întâmplare; spuse d. Pickwick. Îmi dați voie s-o notez?

— Desigur, domnule, desigur — și alte o sută de anecdote despre același animal. Nostimă fată, domnule. (Adresându-se d-lui Tracy Tupman, care arunca ochiade antipickwickiene unei tinere femei ce trecea pe marginea drumului).

— Foarte nostimă, spuse d. Tupman.

— Englezoaicele nu-s așa de frumoase ca spaniolele

— făpturi nobile — păr ca tăciunele — ochi negri — forme seducătoare — făpturi dulci — încântătoare!

— Ați fost în Spania, domnule? întrebă d. Tupman.

— Am trăit veacuri acolo.

— Ați făcut multe cuceriri, domnule? stăruie d. Tupman.

— Cuceriri? Cu miile. Don Bolaro Fizzgig — Grande d’Espania — fiică unică — dona Christina — ființă superbă — mă iubea la nebunie — tată gelos — fiică pasionată — frumos englez — dona Christina disperată — acid prusic — pompă stomacală în geamantanul meu — operație executată — bătrânul Bolaro în extaz — consimte la unirea noastră — ne împreună mâinile, potop de lacrimi — istorie romantică — foarte.

— Doamna este acum în Anglia, domnule? întrebă d. Tupman, căruia descrierea farmecului ei îi produsese o puternică impresie.

— A murit, domnule — a murit, spuse străinul, punându-și pe ochiul drept rămășița neînsemnată a unei vechi batiste de chembrică. Nu s-a vindecat niciodată de pompa stomacală — constituție distrusă — căzut victimă.

— Și tatăl său? întrebă poeticul Snodgrass.

— Remușcări și nenorocire, replică străinul. Disparație subită — tot orașul vorbește — cercetări făcute peste tot — fără succes — fântâna publică din piața principală încetează Țâșnirea — trec săptămâni — tot nu Țâșnește — lucrători angajați s-o curețe — apa absorbită — socrul descoperit cu capu-nțepenit în tubul cel mare, cu o spovedanie completă în cizma dreaptă — e scos, fântâna Țâșnește iar ca înainte.

— Îmi dați voie să notez acest mic roman? întrebă d. Snodgrass adânc mișcat.

— Desigur, domnule, desigur. Alte cincizeci încă, dacă vreți să mai auziți — ciudată, viața mea — poveste mai degrabă curioasă — nu extraordinară, dar unică.

Străinul continuă să vorbească în felul acesta, întrerupându-se din când în când, la un pahar cu bere, în chip de paranteză, atunci când diligența își schimba caii. Până ajunseră la podul Rochester, carnetele d-lor Pickwick și Snodgrass erau umplute cu o parte din aventurile lui.

— Splendide ruine! exclamă d. Augustus Snodgrass cu toată înflăcărea poetică ce-l distingea, când ajunseră în dreptul frumosului și vechiului castel.

— Ce studiu pentru un arheolog! fură cuvintele care scăpară din gura d-lui Pickwick în timp ce ducea luneta la ochi.

— A, un loc frumos! declară străinul, clădire superbă — ziduri mohorâte — arcade subrede — unghere întunecoase — scări dărăpănate. Și o catedrală asemenea veche — miros muced — treptele vechi tocite de pașii pelerinilor — mici uși saxone — confesionale ca la teatru — casa de bilete — ciudați oameni călugării aceștia. Popii și cămărașii și toate soiurile de bătrâni cu fețe mari, dolofane, roșii, și cu nasuri ciuntite care sunt scoase la iveală în fiecare zi — pieptarele din piele de bivol — flinte cu feștilă — sarcofaguri — frumos loc — și legende vechi — istorii stranii, uimitoare.

Și străinul își continuă monologul până ce ajunseră la hanul *Taurului*, de pe Strada Mare, unde diligența se opri.

— Rămâneți aici, domnule? îl întrebă d. Nathaniel Winkle.

— Eu, nu; dar dumneavoastră ați face mai bine să rămâneți — casă bună — paturi curate. Hotelul Wright de alături, scump — foarte scump — jumătate de coroană plată numai dacă te uiți la chelner — și te încarcă mai mult dacă Ției masa la un prieten, decât dacă ai lua-o în restaurant; nu zău, ciudați oameni.

D. Winkle se întoarse către d. Pickwick și îi șopti câteva cuvinte; șușotirea trecu de la

d. Pickwick la d. Snodgrass, de la d. Snodgrass la d. Tupman, și toți schimbă semne de încuviințare. D. Pickwick se adresează apoi străinului:

— Ne-ați făcut azi dimineață un serviciu foarte însemnat, domnule, spuse el; dați-ne voie să vă oferim o mică dovadă a recunoștinței noastre, rugându-vă să ne faceți onoarea de-a lua masa cu noi.

— Cu multă plăcere — nu îndrăznesc să comand, dar friptura de pasăre și ciupercile — excelent lucru! La ce oră?

— Să vedem, răspunse d. Pickwick, uitându-se la ceas; acum e aproape trei. La cinci, dacă voiți?

— Îmi convine perfect, spuse străinul, la cinci fix; până atunci — vedeți-vă de treburi.

Săltându-și ușor de pe cap pălăria cu boruri ridicate, și așezând-o din nou, neglijent, foarte mult pe o parte, străinul străbătu sprinten curtea îndreptându-se spre Strada Mare, cu jumătate din pachetul de hârtie ieșit din buzunar.

— De bună seamă, un om care a călătorit prin multe țări și un profund cunoscător al oamenilor și lucrurilor, spuse d. Pickwick.

— Aș vrea să-i văd poemul, glăsuie d. Snodgrass.

— Și eu aș fi vrut să-i văd câinele, spuse d. Winkle.

D. Tupman nu zise nimic, dar se gândi la dona Christina, la pompa stomacală, la fântână; și ochii i se umplură de lacrimi.

După ce reținură un salon separat, după ce examină dormitoare și comandă cina, călătorii noștri ieșiră să vadă orașul și împrejurimile.

Am citit cu atenție notele d-lui Pickwick asupra celor patru orașe, Stroud, Rochester, Chatham și Brompton, și n-am găsit că opiniile lui diferă materialmente de cele ale altor călători care au parcurs aceleași locuri. Descrierea lui se poate rezuma lesne.

„Principalele produse ale acestor orașe, spune d. Pickwick, par a fi soldați, mateloți, evrei, cretă, creveți, ofițeri și docheri. Principalele mărfuri înșirate pe străzi pentru vânzare sunt articole de marină, pesmeți, mere, pești turtiți și stridii. Străzile au un aer vesel, însuflețit, care se datorează în special voioșiei militarilor. Este cu adevărat încântător pentru un spirit iubitor de oameni să-i vadă pe acești viteji clătînându-se de-a lungul străzilor sub influența unui exces de bunăvoie și de spirtoase, mai ales dacă ne gândim la bucuria ieftină și inocentă a băiețandrilor care îi urmează și cu care ei glumesc. Nimic (adaugă d. Pickwick) nu poate întrece buna lor dispoziție. În ajunul sosirii mele, unul fusese insultat grosolan în casa unui cârciumar. Chelnerița refuzase cu îndărătnicie să-i mai aducă alcool; drept care (pentru a glumi doar) el scoase baioneta și o răni pe față la umăr. Cu toate acestea, a doua zi dimineață, bunul flăcău veni cel dintâi la cârciumă, și spuse că era gata să treacă totul cu vederea și să uite cele întâmplate!

Consumul de tutun în aceste orașe (continuă d. Pickwick) este desigur foarte mare, și aroma pe care o răspândește pe străzi trebuie să fie nespus de plăcută pentru cei care sunt ahtiați după fumat. Poate că un călător superficial ar critica murdăria care constituie caracteristica de seamă a străzilor; însă celor ce văd într-însa o indicație a traficului și a prosperității comerciale, ea este un prilej de adevărată satisfacție.”

La orele cinci fix veni străinul, și puțin mai târziu veni cina. El se descotorosise de pachetul de hârtie cafenie, dar nu operase nici o altă schimbare în îmbrăcămintea sa, și fu, dacă se poate spune, mai vorbăreț decât oricând.

— Ce e asta? întrebă în momentul când chelnerul ridică un capac.

— Limbă de mare, domnule.

— Limbă de mare — a! — strașnic pește — vine din Londra — antreprenorii de diligențe se întrec să transporte căruțe cu limbi de mare — duzini de coșuri; dați dracului; un pahar cu vin, domnule?

— Cu plăcere, răspunse d. Pickwick — și străinul închină, mai întâi cu el, apoi cu d. Snodgrass, apoi cu d. Tupman, apoi cu d. Winkle, apoi, în sfârșit, cu toată societatea, aproape tot atât de repede pe cât vorbea.

— Ce e tămbălău ăsta pe scară, chelner? spuse străinul; bănci urcate — dulgheri coborînd — lămpi, pahare, harfe. Ce se întâmplă?

— E un bal, domnule.

— O serată intimă, nu?

— Nu, domnule, nu o serată intimă. Un bal public în folosul săracilor.

— Nu știți, sunt multe femei frumoase în orașul acesta, domnule? întrebă d. Tupman

cu un interes viu.

— Superbe — minunate. Kent, domnule — toată lumea cunoaște ținutul Kent — mere, cireși, hamei și femei. Un pahar cu vin, domnule?

— Cu multă plăcere, răspunse d. Tupman.

Străinul își umplu paharul și îl goli.

— Tare aș vrea să merg, spuse d. Tupman reluând subiectul balului; foarte mult.

— Bilete la bufet, domnule, interveni chelnerul, juma de guinee biletul.

D. Tupman exprimă din nou o serioasă dorință de a lua parte la petrecere; dar, neîntâlnind nici un răspuns în ochii întunecați ai d-lui Snodgrass și nici în privirea meditativă a d-lui Pickwick, recurse cu mult interes la vinul de Porto și la desertul care tocmai fusese adus la masă. Chelnerul se retrase și societatea continuă să savureze cele două ore de tihnă care urmară cinei.

— Iertați-mă, domnule, spuse străinul, sticla doarme

— să treacă din mână-n mână — drumul soarelui — până la fund — nici un strop.

Și își goli paharul pe care îl umpluse puțin mai înainte, apoi, cu aerul omului deprins cu așa ceva, își turnă altul.

Vinul trecu din mână în mână, și o nouă provizie fu comandată. Musafirul vorbi și pickwickienii ascultară. D. Tupman simțea cu fiecare clipă care trecea tot mai multă dispoziție pentru bal. Figura d-lui Pickwick strălucea cu o expresie de universală bunătațe; d-nii Winkle și Snodgrass căzuseră într-un somn adânc.

— Au și început sus, glăsu străinul; ascultați zarva

— înstrunează viorile — acum harfa — i-au dat drumul.

Sunetele variate care își găseau drum în jos pe scări, vesteau începerea primului cadril.

— Tare aș vrea să merg, spuse d. Tupman din nou.

— Și eu, spuse străinul — afurisit bagaj — vaporul în întârziere — n-am ce îmbrăca — nostim, nu?

Bunăvoința generală era desigur una din trăsăturile caracteristice ale teoriei pickwickienilor, și nici unul nu era mai remarcabil pentru felul zelos cu care ținea seamă de un principiu atât de nobil, ca d. Tracy Tupman. Numărul cazurilor însemnate în Documentele Societății, în care admirabilul om trimisese la ceilalți membri pe nenorociții care i se adresau lui, spre a căpăta veșminte vechi sau ajutoare bănești, este de-a dreptul de necrezut.

— Aș fi fericit să vă împrumut un schimb de haine pentru ocazia aceasta, spuse d. Tracy Tupman, dar dumneavoastră sunteți cam subțirel, pe când eu...

— Cam dolofan — Bachus trecut de floarea vârstei

— fără frunză de viță; coborât de pe poloboc și înțolit și trecut prin ciur și prin dârmon. Haha! dați-mi vinul!

Nu e în întregime dovedit dacă pe d. Tupman l-a indignat cumva tonul poruncitor cu care i se cerea să dea vinul care atât de repede luneca pe gâtul străinului, sau dacă pe drept cuvânt l-a scandalizat comparația netrebnică făcută între un membru influent al Clubului Pickwick și un Bachus dat jos de pe boloboc. Bău vinul, tuși de două ori și-l aținti pe străin, câteva secunde, c-o privire severă; dar cum individul rămânea, cu toate acestea, absolut stăpân pe sine și calm sub privirea-i scrutătoare, se potoli treptat și aduse iarăși vorba despre bal.

— Voiam tocmai să vă atrag atenția, domnule, spuse el, că dacă hainele mele vă sunt prea largi, un costum al prietenului meu, domnul Winkle, ar putea să vă vină mai bine.

Străinul luă dintr-o ochire măsura d-lui Winkle; și fața i se lumină de mulțumire când spuse: — Ca turnate!

D. Tupman privi în jurul său. Vinul, care își exercitase influența somniferă asupra d-lor Snodgrass și Winkle, toropise de asemenea simțurile d-lui Pickwick. Gentlemanul străbătuse, rând pe rând, diversele stări care preced letargia cinei și urmările ei. Trecuse prin fazele obișnuite, de la voioșia exagerată până la abisul tristeții, și de la abisul tristeții până la voioșia exagerată. Ca un felinar cu gaz, pe stradă, prin a cărui țevă fluieră vântul, răspândise un timp o lumină extraordinară; apoi lumina pâlise într-atâta, că abia puteai s-o mai zărești; după un scurt interval se aprinsese din nou, luminând doar o clipă, apoi pâlpâise cu un fel de flacără buimacă, nestatornică, și pe urmă se stinsese cu totul. Capul îi era căzut în piept; un sforăit continuu, întrerupt doar de rare înnecuri, era singurul semn care putea să-i confirme prezența.

Ispita de a merge la bal și de a-și forma primele impresii asupra frumuseții doamnelor

din Kent, îl îmboldea puternic pe d. Tupman. Ispita de a-l lua și pe străin era la fel de mare. Habar nu avea de ținut și de localnici; și străinul părea să aibă cunoștințe despre el, despre ei, de parcă ar fi trăit din copilărie aici. D. Winkle dormea, iar d. Tupman avea destulă experiență ca să știe că prietenul său, în momentul în care se va trezi, se va târi, potrivit firii sale, anevoie spre pat. Nu știa ce să facă.

— Umpleți-vă paharul și dați-mi vinul, spuse neobositul musafir.

D. Tupman îi împlini cerința; iar noul îmbold datorit ultimului pahar îi pecetlui hotărârea.

— Odaia de dormit a lui Winkle dă într-a mea, spuse d. Tupman; dacă-l trezesc acum, n-aș putea să-l fac să înțeleagă ce anume doresc; știu însă că are un costum complet în geamantan; iar dacă l-ați îmbrăca pentru bal și l-ați scoate după ce ne întoarcem, aș putea să-l pun la loc, fără să-l deranjez câtuși de puțin.

— Admirabil! exclamă străinul, strașnic plan — afurisită situație — bizară — să am patrușprezece costume în cufăr și să fiu obligat să-l îmbrac pe al altuia; nu, zău, bună idee — foarte bună.

— Să ne luăm bilete, spuse d. Tupman.

— Nu merită să se schimbe o guinee, spuse străinul; tragem la sorti, cine să le plătească pe amândouă; eu ghicesc; aruncați banul — haide primul — femeie — femeie, fermecătoare femeie.

Și moneda căzu arătând balaurul numit în chip curtenitor femeie.

D. Tupman trase de clopoțel, luă bilete și comandă lumânări pentru cameră. După un alt sfert de oră, străinul era gătit din creștet până în tălpi, cu costumele d-lui Nathaniel Winkle.

— E un frac nou, spuse d. Tupman în vreme ce străinul se privea încântat în oglinda mobilă. E cel dintâi împodobit cu nasturii Clubului nostru — și atrase atenția însoțitorului său asupra nasturilor mari, auriți, pe care se vedeau literele C. P. de o parte și de alta a bustului d-lui Pickwick.

— C. P., spuse străinul, nostimă trăsnaie — portretul bătrânului și C. P. Dar ce înseamnă C. P.? Costum Particular, nu?

Cu multă importanță și cu o indignare crescândă, d. Tupman explică simbolul misticei devise.

— Cam scurt în talie, nu-i așa? întrebă străinul, răsucindu-se pentru a vedea în oglindă nasturii din talia care-i venea la jumătatea spatelui. Aduce cu vestoanele poștașilor; caraghioase, fracurile astea făcute de gata, fără să se ia măsura; căile misterioase ale providenței dau oamenilor scunzi fracuri lungi, oamenilor înalți, scurte.

Sporovăind astfel, noul tovarăș al d-lui Tupman își potrivea costumele, sau, mai bine zis, al d-lui Winkle; și, întovărășit de d. Tupman, urcă scara care ducea în sala balului.

— Cum se numesc domnii? întrebă omul de la ușă.

D. Tracy Tupman înaintă pentru a-și spune titlurile, dar străinul îl opri.

— Nu dăm nici un fel de nume. Apoi îi șopti d-lui Tupman: Nume fără importanță — necunoscute — nume admirabile în genul lor, dar nu ilustre — nume mari într-o adunare mică, însă într-o adunare mare n-ar produce nici un efect; incognito, asta da; gentlemen din Londra — nobili străini — sau cam așa ceva.

Ușa se deschise larg și d. Tracy Tupman intră cu străinul în sala balului.

Era o încăpere lungă, cu bănci tapitate în roșu aprins și cu lumânări de ceară puse în policandre de sticlă. Muzicanții erau așezați în siguranță pe o estradă înaltă și cadrilul era executat în mod conștiințios de două sau trei rânduri de dansatori. Într-o încăpere de alături erau aranjate două mese de joc, la care două perechi de doamne bătrâne, cu un egal număr de domni dolofani, își făceau partida lor de whist.

După terminarea cadrilului, dansatorii se plimbară prin sală, iar d. Tupman și tovarășul său se opriră într-un colț pentru a observa societatea.

— Încântătoare femei! spuse d. Tupman.

— Așteptați o clipă, spuse străinul, interesant va fi îndată — elita n-a venit încă — ciudat loc — funcționarii superiori din docuri nu vorbesc cu cei mici — funcționarii inferiori nu vorbesc cu micii proprietari — micii proprietari nu vorbesc cu negustorii — comisarul guvernului nu vorbește cu nimeni.

— Cine e băiețelul acela cu păr blond și ochi roșii, curios costumat? întrebă d. Tupman.

— Sst, te rog! Ochi roșii — curios costumat — băiețel — haida-de — sublocotenent din regimentul 97 — onorabilul Wilmot Snipe — familie mare — foarte mare.

— Sir Thomas Clubber, lady Clubber și domnișoarele Clubber! strigă cu glas de stentor omul de la ușă

O senzație profundă cuprinse toată sala când intrară un domn înalt, în frac albastru, cu nasturii sclipitori, o doamnă corpulentă în atlas albastru și două tinere domnișoare croite pe aceeași măsură și împodobite cu rochii elegante de aceeași nuanță.

— Comisarul guvernului — șeful docurilor — om mare — remarcabil de mare, șopti străinul la urechea d-lui Tupman, în timp ce reprezentanții comitetului de binefacere conduceau pe Sir Thomas Clubber cu familia lui până la capătul sălii.

Onorabilul Wilmot Snipe și alți gentlemen distinși se îngrămădiră să prezinte omagii domnișoarelor Clubber, iar Sir Thomas Clubber, drept ca o lumânare, contempla maiestuos adunarea de la înălțimea fularului său negru.

D. Smithie, d-na Smithie și d-șoarele Smithie fură anunțați îndată după aceea.

— Cine e domnul Smithie? întrebă d. Tracy Tupman.

— Cineva din docuri, răspunse străinul.

D. Smithie se înclină cu respect în fața lui Sir Thomas Clubber, și Sir Thomas Clubber îi răspunse la salut cu o vădită condescendență. Lady Clubber examinează de la distanță, prin lornion, pe d-na Smithie și familia ei; iar la rândul ei d-na Smithie privea de sus în jos pe o doamnă oarecare, al cărui soț nu făcea parte dintre funcționarii docurilor.

Sosiră colonelul Bulder, d-na colonel Bulder și miss Bulder.

— Șeful garnizoanei, lămuri străinul ca răspuns la o privire întrebătoare a d-lui Tupman.

Miss Bulder fu călduros primită de d-șoarele Clubber; salutul schimbat de d-na colonel Bulder și Lady Clubber fu cât se poate de afectuos; colonelul Bulder și Sir Thomas Clubber își oferiră reciproc o priză de tabac. Semănau amândoi cu Alexandre Selkirk. Mărimi, oriunde întorceai ochii.

În timp ce aristocrația locului — Bulderii și Clubberii și Snipeii — își conservau astfel demnitatea la capătul de sus al sălii, celelalte clase ale societății imitau exemplul lor în alte colțuri ale încăperii. Ofițerii mai puțin aristocratici, din regimentul 97, își consacrau timpul familiilor de funcționari mai puțin importanți din docuri. Nevestele notarilor și nevasta negustorului de vinuri stăteau în fruntea unui alt grup (nevasta berarului îi vizita pe Bulderi); iar d-na Tomlinson, diriginta oficiului poștal, părea a fi fost aleasă, printr-o consimțire mutuală, să conducă tabăra negustorilor.

Unul din cele mai populare personaje în cercul său, prezent aci, era un omuleț rotofei, cu o cunună de păr negru zburlit în jurul capului și cu o chelie mare, netedă, în creștet: doctorul Slammer, medicul regimentului 97. Doctorul Slammer priza tabac cu toată lumea, vorbea cu toată lumea, râdea, dansa, glumea, juca whist, făcea orice. Acestor atât de numeroase îndeletniciri doctorul alătura încă una, mai importantă

decât toate: el învăluia în atențiile cele mai neobosite, mai devotate, pe o văduvă bătrânică, a cărei toaletă scumpă și al cărei belșug de bijuterii indicau o partidă foarte ademenitoare pentru un bărbat cu venit limitat.

Privirile d-lui Tupman și ale tovarășului său erau ațintite de câțva timp asupra doctorului și a văduvei, când străinul rupse tăcerea.

— Bănet mult — femeiușcă bătrână — doctorul îngâmfat — nu-i o idee proastă — strașnică glumă! fură singurele vorbe inteligibile care ieșiră de pe buzele sale.

D. Tupman îl privea în ochi, întrebător.

— Mă duc să dansez cu văduva, spuse străinul.

— Cine e ea? întrebă d. Tupman.

— Habar
vreau să i-o n-am — n-am văzut-o de când sunt —
suflu doctorului — p-aci mi-e drumul.

Străbătând îndată încăperea, străinul se rezemă de prichiciul căminului și-și fixă privirile, cu un aer de admirație respectuoasă și melancolică, asupra figurii grăsuțe a micuței doamne bătrâne. D. Tupman privea scena, mut de uimire. Străinul făcea progrese repezi; doctorașul dansa cu altă doamnă; văduva lăsa să-i cadă evantaiul; străinul i-1 iridica și i-1 înmână; un zâmbet, o plecăciune; o reverență; o conversație de câteva cuvinte. Străinul străbătu cutezător sala, spre maestrul de ceremonii și reveni cu el;

o mică pantomimă introductivă, și străinul cu d-na Budger ocupară locuri în cadrul.

Mare era surprinderea d-lui Tupman văzând procedeul acesta atât de sumar, însă uimirea doctorașului o întrecea cu vârf și îndesat. Străinul era tânăr și văduva se arăta măgulită. Nu mai lua în seamă atențiile doctorului, iar indignarea acestuia nu producea nici o impresie asupra netulburatului său rival. Doctorul Slammer rămăsese parcă paralizat. El, doctorul Slammer din regimentul 97, să fie nimicit, într-o clipă, de un om pe care nimeni nu-l mai văzuse vreodată, și pe care nimeni nici măcar acum nu-l cunoștea! Doctorul Slammer din regimentul 97, înlăturat astfel? De necrezut! Cu neputință! Da, și totuși era adevărat. Uite! Rivalul își prezintă prietenul! Cu neputință să-și creadă ochilor! Privi din nou și se văzu în penibilă situație de a recunoaște exactitatea organului său optic; d-na Budger dansa acum cu d. Tracy Tupman, asupra acestui fapt nu mai încăpea nici o îndoială. Văduva se afla în fața ochilor lui, în carne și oase, țopăind cu o vigoare neobișnuită; iar d. Tracy Tupman sărea încoace și încolo, cu o figură care exprima cea mai mare gravitate, dansând (ceea ce se întâmplă în bună parte multora) ca și cum cadrulul nu ar fi o distracție, ci un examen sever de conștiință pentru care îți trebuie o hotărâre neclintită spre a putea să-l treci.

Doctorul îndură umilinta; răbdător și tăcut, îl văzu pe străin oferind punch, servind paharele, repezindu-se după pișcoturi, și cochetând apoi; dar, la câteva secunde după ce străinul dispăruse spre a o conduce pe d-na Budger la trăsură, se năpusti din sală, și fiecare particică a mâniei lui îndelung stăpânită se revărsa într-un val de nădușală pe chipu-i pătimaș.

Străinul se înapoie, și d. Tupman se afla lângă el. Vorbea încet, râdea. Doctorașul se simțea însetat de sângele străinului oare era radios, căci triumfase.

— Domnule! rosti doctorul cu o voce teribilă, arătându-și cartea de vizită și retrăgându-se într-un ungher din coridor. Numele meu e Slammer! Doctorul Slammer, domnule — regimentul 97, cazarma din Chatham. Cartea mea de vizită, domnule! Cartea mea de vizită!

Ar fi vrut să spună mai mult, dar indignarea îl înăbușa.

— A! replică străinul cu sânge rece, Slammer — foarte încântat — atenție deosebită — nu sunt bolnav acum, Slammer; când am să fiu, voi bate la ușa dumitale.

— Dumneata ești un intrigant, domnule, gâfâi furios doctorul, un poltron — un laș —

un mincinos — un... Nimic nu te poate face să-mi dai cartea dumată de vizită, domnule?

— A, înțeleg! spuse străinul cu jumătate glas — punchul prea tare aici — darnic amfitrion — din cale afară — foarte — limonada e mult mai bună — camerele prea călduroase — gentlemanul bătrân — suferă a doua zi — cumplit — cumplit.

Și se depărtă câțiva pași.

— Locuiești în casa asta, domnule? strigă furios omulețul. Ești beat acum, domnule? Vei auzi de mine mâine, domnule! Pun eu mâna pe dumneata, domnule, pun eu mâna pe dumneata.

— Poate în altă parte, dar nu aici, răspunse netulburat străinul.

Doctorul Slammer îl privi cu o ferocitate ce nu se putea exprima și înfundându-și pălăria pe cap cu o smucitură care îi trăda întreaga indignare; străinul și d. Tupman urcară în odaia acestuia din urmă pentru a înapoia gătelile împrumutate de la neștiutorul Winkle.

Gentlemanul dormea tun; restituirea se făcu repede. Străinul era extrem de bine dispus; iar d. Tracy Tupman, tare amețit de vin, de punch, de lumini, de femei, privea întreaga afacere ca pe o admirabilă glumă. După plecarea noului său prieten, el găsi cu oarecare greutate deschizătura scufei de noapte, menită la origine să-i acopere capul; răsturnă sfeșnicul în sforțările de a și-o pune și, numai printr-o serie de evoluții complicate, izbuti să se urce în pat; la scurt timp după aceea, căzu într-un somn adânc. A doua zi dimineața, orologiul abia încetase să sune orele șapte, când spiritul cuprinzător al d-lui Pickwick fu deșteptat din toropeala în care îl cufundase somnul, de bătăi violente în ușă.

— Cine-i? întrebă d. Pickwick ridicându-se în capul oaselor.

— Servitorul, domnule.

— Ce vrei?

— Vă rog, domnule, ați putea să-mi spuneți, care domn din societatea dumneavoastră poartă un frac albastru cu nasturi auriți și cu C. P. pe ei? „I l-o fi dat cineva să-l perie, gândi d. Pickwick, și omul a uitat cui aparține.”

— Domnul Winkle, strigă el, camera a treia pe dreapta.

— Mulțumim, domnule, glăsui servitorul și se depărtă.

— Ce e? strigă d. Tupman trezit din odihna-i plină de uitare la auzul bătailor puternice în ușă.

— Pot să vorbesc cu d. Winkle, domnule? întrebă servitorul de afară.

— Winkle — Winkle! strigă d. Tupman, chemându-l pe d. Winkle din camera de alături.

— Ei, da! răspunse de sub așternut o voce slabă.

— Ești chemat — cineva la ușă.

Și, după ce articulă cu trudă cuvintele acestea, d. Tracy Tupman se întoarse pe partea cealaltă, și adormi din nou.

— Mă cheamă cineva? întrebă d. Winkle, sărind din pat în grabă și luând ceva pe spate. Chemat! La distanța asta de oraș — cine dracu poate să mă cheme?

— Un domn, jos, în sală de mese, domnule, răspunse servitorul când d. Winkle deschise ușa și dădu cu ochii de el. Domnul zice că nu vă ține decât o clipă, domnule; nu vrea să audă însă de nici o zăbovire.

— Foarte ciudat, spuse d. Winkle. Spune-i că viu îndată.

Își înfășură în grabă gâtul cu un fular de voiaj și, în halat, coborî scara. O bătrână și doi chelneri măturau sala de mese. Un ofițer în ținută de toate zilele privea pe fereastră; se întoarse la intrarea d-lui Winkle și făcu o înclinare rigidă din cap. După ce porunci servitorilor să iasă și zăvori ușile cu mare grijă, spuse:

— Domnul Winkle, nu e așa?

— Da, domnule, numele meu e Winkle.

— Nu veți fi surprins, domnule, dacă vă aduc la cunoștință că am venit aici, în dimineața aceasta, din partea prietenului meu, doctorul Slammer din 97.

— Doctorul Slammer?! exclamă d. Winkle.

— Doctorul Slammer. M-a rugat să vă spun din partea sa că purtarea dumneavoastră de aseară a fost de așa natură încât nici un gentleman nu ar fi putut-o suporta; și (adăugă el) pe care nici un gentleman nu și-ar fi îngăduit-o față de altul.

Uimirea d-lui Winkle era prea reală și prea vădită ca să nu fie remarcată de prietenul doctorului Slammer; de aceea ofițerul urmă:

— Prietenul meu, doctorul Slammer, mi-a cerut să adaug că e ferm convins că o parte din seara trecută dumneavoastră ați fost amețit, și poate incapabil să vă dați seama de insulta de care sunteți învinuit. M-a însărcinat să vă spun că, dacă invocați motivul acesta ca explicație a purtării dumneavoastră, ar accepția să primească scuze scrise de dumneavoastră sub dicteul meu.

— Scuze scrise? repetă d. Winkle cu tonul celei mai mari uimiri.

— Fără îndoială, cunoașteți alternativa, reluă cu răceală ofițerul.

— Ați fost însărcinat cu mesajul acesta anume pentru mine? întrebă d. Winkle, a cărui inteligență se afla, din pricina uluitoarei conversații, într-o buimăceală deznădăjduită.

— Nu eram de față când s-a petrecut scena, răspuse vizitatorul, dar, ca urmare a refuzului dumneavoastră îndărătnic de a da doctorului Slammer cartea de vizită, am fost rugat de către gentleman să identific pe purtătorul unui frac neobișnuit: un frac albăstriu, cu nasturi aurii, având pe ei un bust cu literele C.P.

D. Winkle se clătină plin de uimire, auzind descrierea atât de amănunțită a costumului său. Prietenul doctorului Slammer continuă:

— Din cercetările pe care le-am făcut la cârciumă, chiar acum, am fost sigur că proprietarul fracului în chestiune sosise ieri după amiază aici cu trei domni. Am trimis imediat la domnul care mi-a fost descris ca fiind conducătorul grupului, și el de îndată m-a îndreptat la dumneavoastră.

Dacă turnul cel mare al castelului din Rochester s-ar fi desprins brusc din temelii, plantându-se în dreptul ferestrei sălii de mese, mirarea d-lui Winkle n-ar fi însemnat nimic în comparație cu aceea pe care o simți ascultând vorbele de mai sus. Prima lui impresie fu că i s-a furat fracul.

— Îmi permiteți să vă rețin o clipă? spuse el.

— Desigur, răspuse nepoftitul vizitator.

D. Winkle urcă repede scările și deschise cu o mână tremurândă geamantanul; fracul albastru se găsea la locul obișnuit, arătând însă, după un control atent, semne vădite că fusese purtat noaptea trecută.

— Așa trebuie să fie, glăsuî d. Winkle lăsând să-i cadă fracul din mână. Am băut prea mult vin după cină, și-mi amintesc nelămurit că am umblat pe străzi și am fumat pe urmă o țigară. Fapt e că eram turtit. Oî fi schimbat fracul, oî fi fost undeva, oî fi insultat pe cineva; nu încapă îndoială. Și teribilul rezultat e mesajul pe care l-am primit.

Spunând acestea, d. Winkle își întoarse pașii către sala de mese, cu hotărîrea sumbră și îngrozitoare de a primi provocarea agresivului doctor Slammer, așteptându-se la cele mai funeste consecințe care vor decurge dintr-însa.

Motive felurite îl împingeau la această soluție. Primul motiv era reputația sa față de Club. Fusese privit totdeauna ca o autoritate în toate chestiunile de amuzament și performanță, fie ele ofensive, defensive sau inofensive; și dacă, de la întâia ocazie, ocolea încercarea, numele și poziția sa ar fi fost pierdute pentru deapururi în ochii șefului. Pe de altă parte, își amintea a fi auzit adeseaori spunându-se de către inițiați în atari chestiuni că martorii se înțeleg între ei și că arareori ei încearcă pistoalele cu gloanțe; mai mult: gândea că, alegându-l pe d. Snodgrass ca martor, și zugrăvind-i primejdia în culori vii, gentlemanul ar putea să împărtășască vestea d-lui Pickwick care, de bună seamă, nu va pierde o clipă spre a înștiința autoritățile locale și a preveni astfel uciderea sau mutilarea discipolului său.

Cu gândurile acestea, se înapoie în sala de mese și comunică intenția sa de a accepta provocarea doctorului.

— Vreți să-mi indicați un prieten pentru a stabili ora și locul întâlnirii? întrebă ofițerul.

— E cu totul de prisos, replică d. Winkle. Vă rog să mi le comunicați dumneavoastră și eu îmi voi aduce martorul.

— Să spunem — după asfințit, diseară? întrebă ofițerul cu ton indiferent.

— Foarte bine, răspuse d. Winkle, gândind însă că era foarte rău.

— Cunoașteți Fortul Pitt?

— Da. L-am văzut ieri.

— Ostenindu-vă să apucați pe câmpul ce mărginește șanțul, și luând-o pe poteca din stânga, până la un unghi al fortificației de unde o veți ține drept înainte, veți da ochii cu mine. Vă voi conduce într-un loc izolat unde afacerea va putea să se termine fără teamă de întrerupere.

„Teamă de întrerupere!“ gândi d. Winkle.

- Nu mai avem nimic de aranjat, cred, glăsui ofițerul.
- Nu știi ce s-ar mai putea spune, răspunse d. Winkle.
- Bună ziua.
- Bună ziua.

Și ofițerul se depărtă fluierând o melodie veselă.

Micul dejun decurse în ziua aceea, trist. D. Tupman nu era în stare să se trezească după desfrâul neobișnuit din timpul nopții; d. Snodgrass părea că trece printr-o poetică depresiune de spirit; însuși d. Pickwick arăta o preferință deosebită pentru liniște și pentru apa gazoasă. D. Winkle pândea cu nerăbdare momentul potrivit, care nu întârzie să se ivească. D. Snodgrass propuse vizitarea castelului și, deoarece d. Winkle era singurul membru al grupului dispus să facă o plimbare, ieșiră împreună.

— Snodgrass, spuse d. Winkle când coteau colțul străzii, Snodgrass, scumpul meu prieten, pot să mă bizui pe discreția dumitale?

Și, vorbind astfel, dorea arzător și cu toată seriozitatea să nu se poată bizui.

— Poți, replică Snodgrass. Jur...

— Nu, nu! îl întrerupse Winkle, înspăimântat la gândul că tovarășul său putea să se angajeze în necunoștință de cauză, că nu-l va denunța. Nu jura, nu jura; nu e deloc nevoie,

D. Snodgrass lăsă în jos mâna pe care o înălțase poetic când făcea jurământul, și deveni atent.

— Dragă prietene, am nevoie de asistența dumitale pentru o chestiune de onoare, spuse d. Winkle.

— O vei avea, replică d. Snodgrass strângând mâna tovarășului său.

— Cu un doctor, doctorul Slammer din regimentul 97, spuse d. Winkle dorind să prezinte lucrurile cât mai solemn cu putință; o afacere cu un ofițer care are ca martor alt ofițer; astă seară, la apusul soarelui, într-un câmp singuratic, dincolo de Fortul Pitt.

— Te voi întovărăși, declară d. Snodgrass, uimit, însă nu speriat.

Este nemaipomenit cât sânge rece pot avea oamenii în împrejurările în care ei nu joacă rolul de frunte. D. Winkle uitase. El judecase sentimentele prietenului său după ale sale.

— Consecințele pot fi groaznice, zise d. Winkle.

— Nădăjduesc că nu, glăsui d. Snodgrass.

— Doctorul este, îmi închipui, un foarte bun ochitor, spuse d. Winkle.

— Așa sunt cei mai mulți militari, observă d. Snodgrass; și așa ești și dumneata, nu?

D. Winkle răspunse afirmativ; și, băgând de seama că nu-l neliniștise îndeajuns pe tovarășul său, schimbă tactica.

— Snodgrass, spuse el cu o voce tremurândă de emoție, dacă va fi să cad, vei găsi în pachetul pe care ți-l voi înmâna o scrisoare pentru... pentru părintele meu.

Nici atacul acesta nu reuși. D. Snodgrass fu mișcat, dar se obligă să predea scrisoarea cu promptitudinea unui factor poștal obișnuit.

— Dacă va fi să cad, spuse d. Winkle, sau dacă doctorul va cădea, dumneata, dragă prietene, vei fi adus în fața judecății drept complice în această chestiune. Să expun oare pe un prieten deportării — poate pe toată viața?

De data asta, d. Snodgrass tresări; eroismul său era însă neclintit.

— Pentru cauza prieteniei, exclamă el cu aprindere, voi înfrunta orice primejdie!

Cât blestemă d. Winkle, în cugetul său, devotamentul prietenului! Se plimbau unul lângă altul, tăcuți, cufundat fiecare în meditații. Dimineața trecea fără rost și desnădejdea d-lui Winkle creștea neconținut.

— Snodgrass, spuse el oprindu-se deodată, să nu lași să mi se zădărnicească planurile — să nu mă trădezi cumva față de autoritățile locale — să nu ceri ajutorul acelor funcționari împăciuitori care să ne bage, pe mine sau pe doctorul Slammer din regimentul 97, cu garnizoana actualmente în cazarma din Chatham, la închisoare, și astfel să ne împiedice duelul. Ascultă, să n-o faci!

D. Snodgrass strânse cu căldură mâna prietenului său, răspunzându-i plin de entuziasm: pentru nimic în lume!

Un fior străbătu oasele d-lui Winkle când îl copleși convingerea că nu putea nădăjdui nimic de pe urma temerilor prietenului său, și că era sortit să devină o țintă vie. După ce explică d-lui Snodgrass, metodic, cum stăteau lucrurile și după ce închiriară de la un armurier din Rochester o cutie cu pistoale de duel, cu o provizie îndestulătoare de

pulbere, gloanțe și capse, cei doi prieteni se înapoiară la han; d. Winkle pentru a cugeta asupra luptei apropiate, d. Snodgrass pentru a pregăti armele de război și a le pune într-o ordine desăvârșită, ca să poată servi numaidecât.

Era o seară posomorâtă și apăsătoare, când ieșiră din nou pentru neplăcuta lor acțiune. D. Winkle se înfășurase într-o manta largă spre a fi la adăpostul privirilor, iar d. Snodgrass purta sub a sa instrumentele nimicitoare.

— Ai luat tot ce trebuie? întrebă d. Winkle neliniștit.

— Tot ce trebuie, răspunse d. Snodgrass, muniții suficiente în cazul când împușcăturile n-au să dea rezultate. În cutie e un sfert de funt de pulbere, și în buzunar am două ziare pentru încărcătură.

În fata unor atari dovezi de prietenie, oricine n-ar fi putut să simtă decât recunoștință. De bună seamă că recunoștința d-lui Winkle era prea vie pentru ea el s-o poată exprima, căci nu spuse nimic, ci continuă să meargă cu pas domol.

— Venim tocmai la timp, spuse d. Snodgrass, în vreme ce se cățarau peste gardul de măracini ai primului câmp; uite că soarele tocmai coboară la orizont.

D. Winkle privi discul care apunea și se gândi îndurerat la posibilitatea apropiată a propriului său „apus”.

— Uite ofițerul! exclamă d. Winkle după ce meraseră un timp.

— Unde e? întrebă d. Snodgrass.

— Colo; domnul în manta albastră.

D. Snodgrass privi în direcția indicată de degetul arătător al prietenului său și zări o siluetă înfășurată în felul de mai sus. Ofițerul făcu un semn ușor cu mâna, dovedind că i-a recunoscut, și merse mai departe. Prietenii noștri înaintară, pe urma sa, la o mică distanță.

Din moment în moment seara devenea mai posomorâtă și un vânt melancolic șuiera pe câmpiile pustii, ca un uriaș îndepărtat fluierând după câinele său. Tristețea scenei răsfrângea o undă lugubră în sufletul d-lui Winkle. Trecând unghiul șanțului, el tresări: i se păruse că vede un mormânt colosal.

Ofițerul coti de pe potecă, se cățără peste niște uluci, încălecă un gard viu și intra într-un loc ferit. Doi domni îl așteptau acolo; unul era un bărbat mic și gras, cu păr negru; celălalt, o persoană chipeșă, purtând o redingotă cu găitane, stătea cu totală indiferență pe un scăunel portativ.

— Uite-i pe adversarii noștri, cu un felcer, după câte presupun, glăsui d. Snodgrass. Haide, soarbe o picătură de rachi.

D. Winkle înhăță bidonul pe care i-l întindea tovarășul și dădu peste cap o dușcă bună din lichidul înviorător.

— Prietenul meu, domnule, d. Snodgrass, spuse d. Winkle ofițerului care se apropia.

Prietenul doctorului Slammer se înclină și prezentă o cutie la fel cu aceea adusă de domnul Snodgrass.

— Îmi închipui că nu mai avem nimic să ne spunem, domnule, remarcă el rece deschizându-și cutia. Scuzele au fost refuzate categoric.

— Nimic, domnule, răspunse d. Snodgrass, care începea, și el, să se simtă cam stingherit.

— Vreți să faceți un pas înainte? întrebă ofițerul.

— Desigur, replică d. Snodgrass.

Terenul fu măsurat și pregătirile fură îndeplinite.

— Veți constata că armele acestea sunt mai bune decât ale dumneavoastră, spuse martorul advers, oferindu-și pistoalele. Ați văzut când le-am încărcat; aveți ceva împotriva folosirii lor?

— Nu, desigur, răspunse d. Snodgrass.

Oferta îl scotea dintr-o mare încurcătură, căci ideile sale în materie de încărcare a unui pistol erau cam vagi și nedefinite.

— Gândesc, în cazul acesta, că putem să ne așezăm oamenii, continuă ofițerul cu nepăsare, ca și cum combatanții ar fi fost niște piese de șah, iar martorii ar fi fost jucători.

— Cred că putem, spuse d. Snodgrass care ar fi admis orice propunere, dat fiind că nu avea nici o pricepere în această materie.

Ofițerul trecu dincolo la doctorul Slammer, în timp ce d. Snodgrass se apropie de d. Winkle.

— Totul e gata, spuse el oferindu-i pistolul. Dă-mi mantaua.

- Ai în ea pachetul meu, dragă prietene, glăsui bietul Winkle.
- Foarte bine, spuse d. Snodgrass. Fii calm și ocheste la umăr.

D. Winkle socoti că sfatul semăna cu îndemnul pe care spectatorii îl dau îndeobște strengarului mai mic în încăierările de pe străzi; adică: „Dă-i la cap și doboară-l”. Sfat admirabil, dacă știi să-l urmezi! În orice caz, își scoase mantaua, în tăcere — totdeauna îi lua timp dezbrăcatul mantalei — și acceptă pistolul. Martorii se retraseră; domnul cu scăunelul portativ făcu la fel; beligeranții înaintară unul către altul.

D. Winkle se remarcase întotdeauna prin extrema lui omenie. E de presupus că, în împrejurarea de față, sila ce încerca de a face rău cu intenție unui semen al său, îl obligase să închidă ochii când sosi la locul fatal, iar faptul de-a fi închis ochii îl scuti să observe conduita extraordinară și inexplicabilă a doctorului Slammer. Doctorul tresări, holbă ochii, se trase înapoi, se frecă la ochi, holbă iarăși ochii, și în cele din urmă strigă:

- Opreți! Opreți! — Ce înseamnă asta? spuse doctorul Slammer când prietenul său și d. Snodgrass veniră în goană. Nu e omul meu.
- Nu-i omul dumneavoastră?! exclamă martorul doctorului Slammer.
- Nu e omul lui? spuse d. Snodgrass.
- Nu e omul lui? rosti domnul cu scăunel portativ în mână.
- Bineînțeles că nu, replică doctorașul. Nu e persoana care m-a insultat azi noapte.
- Extraordinar! exclamă ofițerul.
- Foarte! spuse gentlemanul cu scăunel portativ.

Singura chestie este, însă, dacă domnul, găsindu-se pe teren, nu urmează că trebuie considerat, formal, ca fiind individul care l-a insultat aseară pe prietenul nostru doctorul Slammer, fie că e sau nu, realmente, individul în cauză.

După ce sugeră, inteligent și misterios, această idee, omul cu scăunel portativ luă o priză enormă de tabac și privi adânc în juru-i cu aer de expert.

Dar d. Winkle deschisese ochii și, de asemenea, urechile când îl auzise pe adversar cerând încetarea ostilităților. Văzând din cele spuse apoi că era la mijloc, fără îndoială, o eroare de persoane, înțelese îndată cât putea să crească reputația sa dacă tănuia motivele adevărate ce-l determinaseră să .se bată; înaintă, deci, cutezător, și declară:

- Știu bine că nu eu sunt adversarul dumnealui.
- Atunci, glăsui omul cu scăunel portativ, acesta e un afront pentru doctorul Slammer, și un motiv îndestulător de a continua pe dată.
- Te rog, stai liniștit, Payne, spuse martorul doctorului; de ce nu mi-ați comunicat asta azi dimineață, domnule?
- De bună seamă! De bună seamă! strigă indignat omul cu scăunel portativ.
- Te implor să stai liniștit, Payne, reluă celălalt. Pot repeta întrebarea mea, domnule?

— Pentru că, domnule — replică d. Winkle care avusese timp să-și chibzuiască răspunsul — pentru că mi-ați spus, domnule, că individul beat și nemanierat era îmbrăcat cu un frac pe care am onoarea, nu numai să-l port, dar și să-l fi inventat — uniforma proiectată, domnule, a Clubului Pickwick din Londra. Mă cred obligat să susțin onoarea acestei uniforme și, de aceea, fără alte informații, am primit provocarea.

— Scumpe domn, rosti doctorașul cu bună dispoziție, întinzându-i mâna, prețuiesc noblețea dumneavoastră. Permiteți-mi să adaug că admir nespuse de mult purtarea dumneavoastră și că regret profund deranjul acestei întâlniri fără nici un rost.

— Vă rog să nu vorbiți de aceasta, spuse d. Winkle. — M-aș simți onorat, domnule, să fac cunoștința dumneavoastră, glăsui doctorașul.

— Mi-ar face cea mai mare plăcere să vă cunosc, domnule, replică d. Winkle.

După aceste cuvinte, doctorul dădu mâna cu d. Winkle, și apoi d. Winkle cu locotenentul Tappleton (martorul doctorului), apoi d. Winkle cu posesorul scăunelului portativ, în sfârșit d. Winkle cu d. Snodgrass; cel din urmă cuprins de năvalnică admirație în fața nobilei conduite a eroicului său prieten.

- Cred că acum ne putem înapoia, spuse locotenentul Tappleton.
- Desigur, adăugă doctorul.
- Dacă nu cumva, interveni omul cu scăunel portativ, dacă nu cumva d. Winkle se consideră ofensat de provocarea ce i-a fost adresată; în cazul acesta, mărturisesc că ar avea dreptul la o satisfacție.

Cu multă abnegație, d. Winkle se declară în întregime satisfăcut.

- Sau poate că, spuse omul cu scăunel portativ, martorul gentlemanului se va fi

simțit personal jignit de unele observații pe care le-am făcut la începutul acestei întâlniri; în acest caz, aș fi fericit să-i dau îndată satisfacție.

D. Snodgrass se grăbi să declare că era foarte îndatorat gentlemanului pentru frumoasa ofertă pe care i-o făcea, și că îl împiedica să se folosească de ea numai faptul că se simțea deosebit de satisfăcut de felul în care se desfășuraseră lucrurile. Cei doi martori își puseră cutiile în ordine, apoi părăsiră cu toții terenul, mult mai voioși decât se simțiseră la sosire.

— Rămâneți mult aci? întrebă doctorul Slammer pe d. Winkle, mergând împreună în modul cel mai prietenos.

— Cred că vom pleca poimâine, i se răspunse.

— Sper că voi avea plăcerea să vă văd, pe dumneavoastră, și pe prietenul dumneavoastră, la mine pentru a petrece o seară plăcută împreună, după încurcătura aceasta penibilă, spuse doctorașul. Sunteți liber astă seară?

— Avem câțiva prieteni aici, răspunse d. Winkle, și n-aș vrea să-i părăsesc astăzi. Poate că ne veți vizita dumneavoastră și prietenul dumneavoastră la hanul *Taurul*.

— Cu multă plăcere, glăsuî doctorașul. La orele zece nu va fi prea târziu spre a vă face o scurtă vizită de o jumătate de oră?

— O, nu, deloc, spuse d. Winkle. Aș fi tare fericit să vă pot prezenta prietenilor mei, d. Pickwick și d. Tupman.

— Îmi va face mare plăcere, sunt sigur, replică doctorul Slammer nebănuind cine era acest Tupman.

— Veniți negreșit? întrebă d. Snodgrass.

— O, sigur!

Vorbind astfel, ajunseră în șosea. Despărțirea se făcu în termeni cordiali. Doctorul Slammer și prietenii săi se îndreptară spre cazarmă, iar d. Winkle, întovărășit de prietenul său d. Snodgrass, se înapoie la han.

CAPITOLUL III

O nouă cunoștință, Povestea unui comediant ambulant.
O întrerupere supărătoare și o întâlnire neplăcută.

D. Pickwick simțise oarecare neliniște din pricina lipsei neobișnuite a celor doi prieteni ai săi, iar purtarea lor misterioasă din cursul dimineții nu putea câtuși de puțin să i-o împrăștie. De aceea, când ei se înapoiară, el se sculă să-i salute cu o plăcere mai mare decât de obicei; și cu un interes mai mare decât de obicei îi întrebă ce li s-a întâmplat. Ca răspuns întrebării, d. Snodgrass se pregătea tocmai să facă istoricul împrejurărilor povestite mai sus, dar se opri deodată observând prezența, nu numai a d-lui Tupman și a tovarășului lor de călătorie din ajun, ci a încă unui străin cu o înfățișare tot așa de ciudată. Un om trudit, ai cărui obraji galbeni și ochi adânciți în orbite atrăgeau și mai mult luarea aminte din pricina părului său negru, aspru și încâlcit, care-i acoperea chipul pe jumătate. Privirile-i pătrunzătoare aveau o strălucire aproape nefirească; pomeții îi erau ieșiți în afară, iar fălcile arătau așa de lunguiețe, de scojbite, încât s-ar fi putut crede că omul își suga uneori obraji într-adins, printr-o contractare a mușchilor, dacă gura întredeschisă și expresia-i nepăsătoare nu ar fi dovedit că așa era înfățișarea lui de totdeauna. Purta în jurul gâtului un șal verde ale cărui capete late erau petrecute pe piept și se iveau din când în când prin cheotorile destrămate ale unei jileci vechi. Purta pe deasupra o redingotă lungă, neagră; iar sub ea, pantaloni de postav cenușiu, gros, și cizme mari, peticite.

Asupra acestei ciudate ființe se opriră ochii d-lui Winkle și pe ea o arătă d. Pickwick cu mâna, spunând:

— Dumnealui e un prieten al prietenului nostru. Am descoperit azi dimineață că prietenul nostru are legături cu teatrul din localitate, deși, îndeobște, nu dorește ca faptul să fie cunoscut, iar domnul acesta aparține aceleiași profesii. Tocmai era pe cale, când ați intrat, să ne desfășoare cu povestirea unei mici întâmplări legată de meseria sa.

— E toabă de anecdote, glăsuî străinul îmbrăcat în verde, din ajun, apropiindu-se de d. Winkle și adăugind în șoaptă cu ton de confidență: Ciudat om — duce greul în meserie

— nu e actor — om foarte curios — tot felul de mizerii — Jemmy lugubru îl numim între noi.

D. Winkle și d. Snodgrass îl salutară politicos pe domnul care purta denumirea distinsă de „Jemmy lugubru” și, așezându-se în jurul mesei, cerură apă și rachiu, după exemplul prietenilor lor.

— Acum, domnule, spuse d. Pickwick, vreți să ne faceți plăcerea de a începe povestirea?

Individul lugubru scoase din buzunar un sul de hârtie pătată și, înturnându-se spre d. Snodgrass care își scosese carnetul, îl întrebă cu o voce cavernoasă care se potrivea de minune înfățișării sale: „Dumneavoastră sunteți poetul?”

— Mda... lucrez puțin în această direcție, răspunse d. Snodgrass, cam încurcat de felul cum îi fusese pusă întrebarea.

— O, poezia este pentru viață ceea ce lumina și muzica sunt pentru scenă! Luați-i poeziei amăgitoare podoabe și scenei iluziile sale, și ce mai rămâne într-însele pentru ca viața să merite a fi trăită?

— Foarte adevărat, domnule, declară d. Snodgrass.

— Când te afli în fața luminilor rampei, urmă omul lugubru, este ca și cum ai lua parte la o reprezentație de gală, dată la curte, și ai admira veșmintele de mătase ale multimei împopotonate; când te afli dinapoia rampei, ești gloata de rând care migălește gâtelile, nebăgată în seamă, necunoscută, lăsată în voia soartei, să se cufunde sau să plutească în viață, să moară de foame sau să trăiască.

— Desigur, spuse d. Snodgrass, căci ochii omului lugubru, duși în fundul capului, erau ațintiți asupra-i, astfel că simțea nevoia să rostească ceva.

— Haide, Jemmy, vorbi călătorul spaniol, nu lua totul în tragic ca Suzana cea cu ochi negri — lasă văicărelile — dă-i drumul — fii cu mai multă vlagă.

— Domnule, vreți să mai luați un pahar cu rachiu înainte de a începe? întrebă d. Pickwick.

Omul lugubru primi propunerea, amestecă băutura într-un pahar, sorbi pe îndelete jumătate din el, desfăcu sulul de hârtie și începu, parte citind, parte povestind, întâmplarea de mai jos pe care o găsim trecută în Documentele Clubului sub titulatura de „Povestea unui comediant ambulant”.

POVESTEA UNUI COMEDIANT AMBULANT

Nu e nimic nefiresc în ceea ce am de gând să vă povestesc, spuse omul lugubru; nu e nimic nici măcar neobișnuit. Nevoile și boala sunt lucruri prea cunoscute în multe împrejurări ale vieții pentru ca ele să merite mai multă luare aminte decât se arată îndeobște zbuciumărilor zilnice ale firii umane. Am adunat aceste câteva însemnări, fiindcă personajul de care este vorba în ele îmi era bine cunoscut de mulți ani. Am urmărit decăderea lui, pas cu pas, până când atinse ultima treaptă a prăbușirii din care nu s-a mai ridicat.

Omul despre care vorbesc era un umil actor de pantomimă, și, ca mulți alții de teapa lui, un bețiv nă râvit; în zilele-i mai bune, înainte de a-1 fi istovit desfrâul și a-1 fi măcinat bolile, căpăta un salariu ca lumea, pe care, dacă ar fi fost chibzuit și prevăzător, ar fi putut să-l mai câștige un număr de ani — nu mulți; căci oamenii de teapa lui, ori mor de timpuriu, ori, bătându-și joc de vloga lor trupească, își pierd curând acele mijloace fizice, singurele de care poate atârna traiul lor. Patima pusese stăpânire în așa măsură pe el, încât nu mai putu să fie angajat în rolurile pentru care era cu adevărat folositor în teatru. Cârciuna înfățișa pentru el ispite cărora nu era în stare să li se împotrivească. Bolile neluate în seamă și sărăcia cruntă îl pândeau tot așa de sigur ca și moartea, dacă va urma să meargă pe același drum; și a mers, iar rezultatul vi-1 puteți închipui. Nu mai putu să fie angajat nicăieri, și avea nevoie de bucata de pâine.

Toți cei care cunosc teatrul cât de puțin, știu ce liotă de oameni jerpeliți, săraci lipiți pământului, se agață totdeauna de scena unei mari întreprinderi; ei nu sunt actori angajați permanent, ci dansatori, figuranți, paiațe etc., întrebuințați atâta cât durează o pantomimă sau o piesă de Paști, și concediați apoi, până când reprezentarea vreunui spectacol greu are nevoie iarăși de ei. Omul nostru fu silit să recurgă la acest fel de

viață; producându-se în fiecare seară într-unul din teatrele de rând, câștiga câțiva șilingi pe săptămână, care-i îngăduiau să se dedea vechilor năravuri. Dar în curând îi lipsi și mijlocul acesta; viața sa desfrănată îl făcea să risipească prea mult ca să-i mai rămână și pentru hrana amărită de fiecare zi. Ajunse în cele din urmă muritor de foame; numai din când în când mai căpăta ceva, fie împrumutându-se la vreun camarad de demult, fie izbutind să joace pe scena vreunui teatru de cea din urmă speță; dar și atunci cheltuia după obiceiul lui vechi.

Trăia ca vai de lume de mai bine de un an când eu mă angajasem pe o durată scurtă la un teatru în cartierul Surrey din partea de sud a Tamisei; și îl văzui acolo pe omul pe care-l pierdusem din vedere un timp căci, pe când el se afundase în mahalalele Londrei, eu cutreierasem prin țară. Eram gata de plecare și străbăteam scena să ies, când mă bătui pe umăr. N-am să uit niciodată imaginea respingătoare pe care o întâlniră privirile mele întorcând capul. Era îmbrăcat pentru pantomimă, în veșmântul jalnic de paie. Stafiiile din dansul morților, figurile cele mai oribile zugrăvite cândva pe pânză de cel mai iscusit pictor n-au întruchipat cândva o mai groaznică arătare. Trupul său buhăit și picioarele-i subțiri ca niște bețe — slujenia fiindu-le sporită de costumul fantastic — ochii sticloși, contrastând cumplit cu albul gros al vopselei care-i mânjea obrazul; capul împodobit grotesc, tremurând de paralizie, și mâinile lungi, descarnate, spoite cu tibișir, îi dădeau o înfățișare hidoasă, nefirească, de nedescris; mă înfior și astăzi când îmi aduc aminte. Mă luă deoparte și, cu o voce răgușită, tremurătoare, cu vorbe întretăiate, îmi istorisi din nou un pomelnic lung de boli și lipsuri, încheind ca de obicei cu implorarea stăruitoare să-i împrumut câțiva gologani. Îi pusei câteva monede în mână, și, când mă întorsei să plec, auzii în urmă hohotirile de râs pe care le deslănțuise întâia tumbă executată de el pe scenă.

Peste câteva zile un băiețuș îmi înmână un petic de hârtie murdară pe care erau mângălite cu creionul câteva cuvinte, vestindu-mă că omul era greu bolnav și rugându-mă să vii după reprezentație să-l văd la el acasă — într-o stradă al cărei nume l-am uitat acum — nu departe de teatru. Făgăduii că vii și, de îndată ce căzu cortina, mă grăbii să îndeplinesc trista îndatorire.

Era târziu, căci jucasem în ultimul număr al programului; și, deoarece era o seară în beneficiu, reprezentația se prelungise neobișnuit de mult. Noaptea era întunecată și rece, iar un vânt înghețat și umed repezea greoi ploaia în ferestrele și zidurile caselor. Băltoace de apă se adunaseră pe străzile înguste, arar străbătute de trecători; și, fiindcă multe dintre felinarele cu petrol, risipite ici-colo, fuseseră stinse de înverșunarea vântului, drumul nu era numai pustiu, dar și foarte nesigur. Din fericire, însă, mergeam pe calea bună, așa că izbutii, după puțină bătaie de cap, să găsesc casa ce-mi fusese descrisă — un șopron pentru carbuni cu un etaj deasupra; acolo, într-o cameră dosnică, zăcea omul pe care-l căutam.

O femeie cu înfățișare jalnică, nevasta lui, îmi ieși în întâmpinare pe scară și, spunându-mi că el ațipise abia atunci, mă introduse încetitor în cameră; apropiu un scaun de pat și-mi făcu semn să șed. Bolnavul era întors cu fața la perete și, deoarece nu simțise prezența mea, avui răgazul să cercetez încăperea în care mă găseam.

El zăcea pe un pat vechi care se strângea ziua. Resturile zdrențuite ale unei perdele cadrilate erau trase jur-împrejur la căpătâiul patului pentru a opri vântul care cu toate acestea, răzbea printr-o sumedenie de crăpături ale ușii, în odaia jalnică, și sufla neîntrerupt. Sub un grătar ruginit și deschisat pâlpaia în cenușă un foc; lângă foc era trasă o masă în trei colțuri, soioasă, veche, pe care se aflau câteva sticle de doctorii, un pahar spart și alte lucruri casnice. Într-un culcuș încropit ca vai de lume pe podea, stătea un copilaș și, lângă el, pe un scaun, femeia. Odaia mai avea două polițe cu câteva farfurii, cești și farfurioare; dedesubt spânzurau o pereche de pantofi de teatru și două florete. Acestea erau singurele obiecte din locuință, în afară de câteva grămezi de boarfe și bocceluțe aruncate de-a valma prin unghere.

Avusesem vreme să cercetez cuprinsul încăperii, să ascult respirația greoaie a bolnavului și să-i prind zvâcnirile mai înainte ca el să fi simțit că mă aflam acolo. În încercările neconținute pe care le făcea pentru a găsi o poziție odihnitoare capului, el își smuci mâna care o atinse pe-a mea. Atunci tresări și mă privi plin de încordare.

— John, este domnul Hutley, îi spuse nevastă-sa. Domnul Hutley după care, știi, ai trimis astă seară.

— Hm! glăsui bolnavul trecându-și palma peste frunte. Hutley! Hutley!... A, da...

Câteva clipe păru că se trudește să-și adune gândurile și, pe urmă, apucându-mă strâns de mână, rosti: Nu mă părăsi, dragul meu! Ea mă va omorî, știu.

— Se află demult în starea asta? o întrebai pe soția lui plânsă.

— De aseară, răspunse ea. John! John! Nu mă cunoști?

— N-o lăsa să se apropie! vorbi omul și îl străbătu un fior când ea se aplecă deasupra lui. Alung-o! N-o pot suferi lângă mine! O fulgeră cu o privire îngrozită, sălbatică, apoi îmi șopti la ureche: Am bătut-o, Jem. Am bătut-o ieri și în multe alte rânduri mai înainte. I-am lăsat să moară de foame, pe ea și pe copil; iar acum sunt slab și fără ajutor, și de aceea mă va omorî; știu. Dacă ai fi văzut-o cum am văzut-o eu plângând, ai înțelege. Ține-o la o parte!

Îmi dădu drumul din strâmsoare și căzu din nou pe pernă, istovit.

Știam prea bine tâlcul zbuciumărilor lui. Dacă m-aș fi putut îndoi un singur moment, o ochire asupra chipului palid al femeii și asupra trupului ei năruit mi-ar fi arătat îndeajuns adevărul adevărat. „Ar fi bine să stați mai departe, o sfătuii pe biata femeie. Nu-l puteți ușura cu nimic. Poiate că, nevăzându-vă, se va mai liniști“. Ea se feri de privirea bărbatului. După câteva secunde, el deschise ochii și se uită neliniștit în juru-i.

— A plecat? întrebă în prada frământărilor.

— Da, da, îi spusei eu, n-are să-ți facă nici un rău.

— Ba nu, Jem, rosti el cu voce scăzută, îmi va face rău! Este în ochii ei ceva care trezește în inimia mea o teamă îngrozitoare ce mă scoate din minți. Toată noaptea trecută m-au urmărit ochii ei mari; oriunde mă întorceam, se întorceau și ei; și, ori de câte ori mă deșteptam din somn, ea era lângă patul meu și mă privea. Mă trase mai aproape și-mi vorbi lămurit, în șoapta speriată: Jem, de bună seamă că ea este un duh rău — un demon! Sst!... Știu că este așa. Dacă era femeie, de multă vreme ar fi murit. Nici o femeie n-ar fi putut să rabde ce-a răbdat ea. Cu silă m-am gândit la nenumăratele cruzimi pe care omul le săvârșise, la nepăsarea de care se făcuse vinovat; amintirea faptelor lui îl chinuia astfel. Nu putui să-i răspund nimic, căci ce speranță sau ce alinare puteam să dăruiesc josnicei fapturi din fața mea?

Zăbovii acolo mai mult de două ceasuri, în care timp el se zvârcoli, scoțând strigăte de durere sau de mânie, dând din mâini, răsucindu-se pe-o parte și pe alta. Căzu la urmă în starea aceea de uitare în care gândirea hoinărește de la o împlinire la alta, dintr-un loc într-altul fără ca rațiunea s-o poată urmări, dar și fără să se poată descotorosi de un simțământ nedeslușit al suferințelor încercate în momentul acela. Judecând după rătăcirile-i fără șir și închipuindu-mi că starea lui nu se va înrăutăți, am plecat fâgăduindu-i femeii nenorocite că am să vin să-l mai văd pe bolnav în seara următoare, și că, dacă va fi nevoie, am să petrec atunci noaptea lângă el.

Mă ținui de cuvânt. Ultimele douăzeci și patru de ceasuri îl schimbaseră groaznic. Ochii, deși căzuți adânc în fundul capului, străluceau de-o lumină care înfricoșa. Buzele îi erau arse, crăpate, pielea uscată și scorjită dogorea de arșiță, toată figura lui avea un aer aproape nefiresc de aprigă neliniște, vădind și mai puternic pustiirile bolii. Febra ajunsese la culme.

M-am așezat pe scaunul pe care stătusem și-n ajun și am rămas așa ceasuri în șir, ascultând sunetele care ar fi zguduit până în străfunduri cea mai nesimțitoare inimă omenească — aiurările îngrozitoare ale unui om în agonie. Știam de la medicul care-l căuta că nu mai era nici o speranță: mă aflam lângă patul său de moarte. Îi văzui brațele istovite care, nu demult, se mișcau și înveșeau o galerie gălăgioasă, chircindu-se în chinurile unei călduri mistuitoare; auzii râsul ascuțit al paiaței topindu-se în șoapta muribundului.

E tulburător să auzi exprimate gânduri care se leagă de îndeletnicirile de fiecare zi și de năzuința înzdrăvenirii atunci când trupul zace în fața ta slab, lipsit de puteri; dar când aceste îndeletniciri nu se potrivesc, prin firea lor, cu ceea ce noi alăturăm ideilor grave, solemne, impresia pe care o avem e nespuse de puternică. În aiurările nefericitului reveneau cu deosebire teatrul și cârciuma. Își închipuia că era seară, că trebuia să joace un rol în noaptea aceea; că era târziu și trebuia să plece numaidecât de acasă. de ce era împiedicat să plece? Își va pierde câștigul; trebuia să plece. Nu, nu era lăsat. Își tănuia obrazul în palmele fierbinți și se tânuia molcom de slăbiciunea sa și de răutatea celor ce-l chinuiau. După o scurtă pauză se apuca să răcnească, spunând niște versuri fără șir — cele din urmă pe care le învățase. Se sălta în pat, își înălța brațele ofilite și se zvârcolea în poziții ciudate. Își juca rolul — era pe scenă. După

un minut de tăcere murmura refrenul unui cântec de chef. Ajunsese în cele din urmă la cârciuma cea veche; ce încălzită era încăperea! Fusesse bolnav, foarte bolnav, dar acum se simțea bine și fericit. Umpleți-i paharul. Cine i l-a smuls de la buze? Același călău care îl urmărise mai înainte. Căzu din nou pe pernă și gemu tare. După un scurt răstimp de liniștire bâjbâia printr-un labirint obositor cu încăperi joase, boltite — așa de joase pe-alocuri încât era nevoit să se târască pe mâini și pe genunchi ca să-și facă drum mai departe; labirintul era îngust și întunecos și, oriunde se întorcea, o piedică sau alta îi oprea mersul. Mișunau acolo jivine multe, hidoase, cu ochi care îl ațiteau și scânteiau înfricoșător în beznă. Zidurile și tavanul colcăiau de reptile — bolta devenise enormă — vietăți năpraznice dădeau buzna de pretutindeni — și, printre ele, chipurile oamenilor pe care-i cunoștea, groaznice din pricina schimonoselilor și a scâlâmbăielilor, îl iscodeau cu privirea; simțea că îl ard fiare înroșite și că frânghii îi strâng capul până când țâșnea sângele; se zbătea amarnic să nu cadă răpus.

După o astfel de criză, când cu mare trudă izbutisem să-l țin în pat, rămase toropit.

Închisesem câteva minute ochii, doborât de veghe și de lupta cu el, când îmi simții

umărul apucat ca într-un clește; mă trezii pe dată. Se sculase în capul oaselor;

înfățișarea lui era înspăimântătoare și, cu toate acestea, își venise în fire, căci era vădit

că mă recunoștea. Copilul, pe care îl tulburase îndelung aiurarea părintelui, se sculă din

pătuc și alergă spre el, țipând cu groază, dar mamă-sa îl luă repede în brațe pentru ca, în starea lui de rătăcire, părintele să nu-i facă vreun rău; însă, înfricoșată de schimbarea trăsăturilor bolnavului, rămase și ea înmărmurită lângă marginea patului. El îmi strângea umărul în neștire și, izbindu-se cu cealaltă mână în piept, făcea eforturi deznădăjduite să lege un cuvânt. Truda-i era zadarnică. Întinse brațele spre copil și femeie; mai făcu o efortare; un horcăit, o străfulgerare a ochilor, apoi un geamăt scurt, înăbușit; căzu pe spate — mort.

Ne-am fi bucurat foarte mult dacă am fi putut să împărtășim cititorului părerea d-lui Pickwick asupra istorisirii de mai sus. Și aproape nu ne îndoim că am fi izbutit s-o înfățișăm cititorilor noștri, dacă nu intervenea în momentul acela o întâmplare nenorocită.

D. Pickwick puse la loc, pe masă, paharul pe care îl ținuse în mână când fuseseră rostite ultimele fraze ale povestirii; și tocmai se hotărîse să vorbească — mărturie avem carnetul vrednic de crezare al d-lui Snodgrass, că în clipa aceea, deschisese gura — când chelnerul intră în odaie vestind:

— Domnule, au sosit câțiva domni!

E de presupus că, atunci când se pomeni întrerupt, d. Pickwick fusese cât pe-acți să exprime câteva observații care ar fi luminat lumea, dacă nu Tamisa 1, căci își îndreptă plin de severitate ochii spre chelner, apoi se uită pe rând la cei din jurul său, ca și cum le-ar fi cerut lămuriri asupra noilor veniți.

— A, da, spuse d. Winkle sculându-se, sunt câțiva prieteni ai mei; poștește-i înăuntru. Persoane foarte simpatice, adăugă d. Winkle, după ce chelnerul ieși. Ofițeri din regimentul 97, cu care am făcut cunoștință azi dimineață într-un mod cam ciudat. Au să vă placă mult.

1. Aluzie la proverbul „N-o să dea foc Jamisei”, care echivalează cu „N-a descoperit America” (*n. tr.*) D. Pickwick își recapătă numaidecât liniștea sufletească. Chelnerul se înapoie introducând în încăpère trei domni.

— Locotenent Tappleton, spuse d. Winkle; locotenent Tappleton, domnul Pickwick; doctorul Payne, domnul Pickwick; pe domnul Snodgrass l-ați mai văzut; prietenul meu, domnul Tupman, doctorul Payne; doctorul Slammer, domnul Pickwick; domnul Tupman, doctorul Slam...

Aci d. Winkle se opri brusc, deoarece o emoție puternică se zugrăvea pe figura d-lui Tupman și pe a doctorului.

— L-am mai întâlnit pe domnul acesta, declară doctorul cu un anumit înțeles.

— Serios? întrebă d. Winkle.

— Și... și pe dumnealui, dacă nu mă înșel, spuse doctorul Slammer îndreptând o privire pătrunzătoare asupra străinului îmbrăcat în frac verde. Îmi pare că i-am făcut, azi noapte, o invitație foarte stăruitoare, pe care a socotit de cuviință s-o refuze.

Rostind aceste cuvinte, doctorul aruncă străinului o privire chiorășă, plină de semeție și șopti ceva prietenului său, locotenentul Tappleton.

— Nu cumva vrei să spui că...? întrebă gentlemanul după vorbele șoptite pe care le auzise.

— Ba da, răspunse doctorul Slammer.

— Ar trebui să-i dai un picior îndată, undeva, murmură cu mare importanță proprietarul scăunelului portativ.

— Te rog, Payne, să fii liniștit, interveni locotenentul. Îmi permiteți să vă întreb, domnule, spuse el adresându-se d-lui Pickwick, care era foarte intrigat de nepoliticoasele apartenuri — îmi permiteți să vă întreb, domnule, dacă persoana aceasta face parte din societatea dumneavoastră?

— Nu, domnule, e numai un musafir al nostru.

— E, poate, un membru al Clubului dumneavoastră? continuă locotenentul iscoditor.

— Nu, v-asigur că nu, răspunse d. Pickwick.

— Și nu poartă niciodată nasturii Clubului? urmă locotenentul.

— Nu, niciodată, replică d. Pickwick plin de uimire.

Locotenentul Tappleton se întoarse spre prietenul său, doctorul Slammer, mișcând foarte ușor din umeri, în semn că avea oarecare îndoieli asupra exactității memoriei acestuia. Doctorașul părea infuriat, dar și nedumerit; iar d. Payne fixa cu o expresie feroce chipul radios al nevinovatului Pickwick.

— Domnule, spuse doctorul adresându-se deodată d-lui Tupman cu un ton oare îl făcu pe acesta să tresară de parcă l-ar fi împuns un ac în pulpă, azi noapte ai fost aici la bal?

D. Tupman răspunse cu un „Da” îngăimat, slab, privindu-l toată vremea, țintă, pe d. Pickwick.

— Te întovărășă persoana aceea, reluă doctorul arătând spre străinul ce stătea încă netulburat.

D. Tupman recunoscu.

— Acum, domnule, se adresă doctorul către străin, te întreb încă o dată, în prezența acestor domni, dacă ești hotărât să-mi dai cartea dumată de vizită, și să te tratez ca pe un gentleman; de nu, mă voi vedea silit să te pedepsesc personal și pe loc.

— Opriți-vă, domnule, spuse d. Pickwick, nu pot îngădui ca afacerea să meargă mai departe fără unele explicații. Tupman, istorisește cu de-amănuntul împrejurările!

Implorat atât de solemn, d. Tupman povesti întâmplarea în câteva cuvinte; trecu repede peste împrumutarea fracului; zăbovi îndelung asupra amănuntului că faptul se întâmplase „după masă”; și încheie cu oarecare căință întrucât îl privea personal, lăsându-l pe străin să se descurce cum va putea.

Străinul părea că se pregătea tocmai să facă acest lucru, când locotenentul Tappleton, care îl cercetase cu multă luare aminte, declară, plin de un dispreț considerabil:

— Domnule, nu cumva te-am văzut la teatru?

— Desigur, replică fără tulburare străinul.

— E un comedian ambulant, spuse locotenentul întorcându-se disprețuitor către doctorul Slammer. Joacă în piesa pe care ofițerii din regimentul 52 au montat-o pentru mâine seară la teatrul din Rochester. Nu poți să împingi lucrurile mai departe, Slammer; este cu neputință.

— Absolut! spuse trufașul Payne.

— Îmi pare rău că v-am pus în această situație neplăcută, spuse locotenentul Tappleton, adresându-se d-lui Pickwick; permiteți-mi să vă sfătuiesc a fi mai prevăzători în alegerea prietenilor dumneavoastră dacă vreți ca astfel de scene să nu se mai repete în viitor. Bună seara, domnule!

Și locotenentul părăsi încăperea.

— Îngăduiți-mi să spun, domnule, adăugă arțăgosul domn Payne, că în locul lui Tappleton sau al lui Slammer, eu v-aș fi tras o chelfăneală zdravănă și dumitale și celorlalți. Da, domnule, tuturora. Payne e numele meu, domnule; doctorul Payne din regimentul 43. Bună seara, domnule!

După această declarație și după ce rostise cu glas mai tare ultimele trei cuvinte, porni cu demnitate după prieten, urmat numaidecât de doctorul Slammer care nu mai spunea nimic, ci se mulțumea a strivi grupul sub privirile sale.

Când fusese zvârlită provocarea de adineaori, o furie crescândă și o tulburare cumplită umflaseră nobilul piept al d-lui Pickwick; jiletca lui sta gata să plesnească. Rămăsese pironit locului, uitându-se în gol. Izbitura ușii îl aduse în fire. Se repezi mănios, cu ochi scăpărători. Pusese mâna pe ivăr; încă o clipă, și s-ar fi năpustit în gâtul doctorului Payne din regimentul 43, dacă d. Snodgrass nu l-ar fi apucat pe șeful venerabil de coada fracului, să-l tragă înapoi.

— Țineți-1, răcni d. Snodgrass; Winkle, Tupman, el nu trebuie să-și riște viața sa prețioasă într-o chestiune ca aceasta.

— Dați-mi drumul, spuse d. Pickwick.

— Țineți-1 bine, strigă d. Snodgrass.

Și, datorită eforturilor celor prezenți, d. Pickwick fu împins într-un jilt.

— Lăsați-1 în pace, glăsui purtătorul fracului verde — dați-i rachi — bătrân strașnic — curaj cu ghiotura — ia de bea — da, da, ce mai pramatie!

După ce gustă din deliciile unei cupe mari, pregătită de omul lugubru, străinul o duse la gura d-lui Pickwick; băutura, câtă mai rămăsese, dispăru într-o clipă.

Urmă o scurtă pauză; licoarea își producea efectul; și din nou figura simpatcă a d-lui Pickwick își căpătă îndată expresia pe care o avea totdeauna.

— Nu sunt vrednici de atenția dumneavoastră, spuse omul lugubru.

— Aveți dreptate, domnule, declară d. Pickwick. Nu sunt vrednici. Mi-e rușine că m-am lăsat târît de căldura sentimentelor mele. Veniți mai aproape de masă, domnule.

Omul lugubru se supuse fără întârziere. Cercul se alcătui iarăși în jurul mesei, și armonia iarăși domni. O oarecare nervozitate, prilejuită poate de sfeterisirea vremelnică a fracului, stăruia în pieptul d-lui Winkle, unde părea că își găsisese loc bun pentru odihnă, deși cu greu s-ar crede că o împrejurare atât de neînsemnată ar fi putut aprinde într-o inimă pickwickiană un simțământ de mânie, măcar și trecător. Altminteri, bunădispoziția lor era pe de-a-ntregul restabilită și seara se încheie voios, așa cum începuse.

CAPITOLUL IV

O zi de manevră și bivuac. Alți noi prieteni și-o poftire la țară.

Mulți autori dovedesc o îndărătnicie nu numai prostească, dar și necinstită în a recunoaște izvoarele de unde și-au luat multe informații de preț. Noi nu suntem ca ei. Singura noastră străduință este să ne achităm, așa cum se cuvine, de răspunderea îndatoririlor pe care ni le impun funcțiunile editoriale; și, indiferent de ambiția pe care am fi simțit-o în alte împrejurări, de a pretinde calitatea de autor al acestor întâmplări, respectul pentru adevăr ne împiedică să facem mai mult decât să cerem a ni se recunoaște meritul unei alcătuirii chibzuite și al unei nepărtinitoare narațiuni. Documentele Clubului Pickwick sunt izvorul nostru cel nou și s-ar putea face o comparație între noi și o Societate de distribuire a apei. Din truda altora s-a înălțat pentru noi un rezervor imens de fapte importante. Le scoatem la iveală și le împărtășim prin mijlocirea acestor numere — fluviu limpede și domol — unei lumi însetată de știința pickwickiană.

Lucrând în acest spirit și urmând cu perseverență hotărârea de a respecta obligațiile noastre față de somitățile pe care le-am consultat, declarăm cu sinceritate că amănuntele cuprinse în prezentul capitol și în cele ce urmează — amănunte care vor fi reproduse fără vreun comentariu — acum când ne-am ușurat conștiința — le datorăm însemnărilor d-lui Snodgrass.

A doua zi, toți locuitorii din Rochester și din orașele învecinate se sculară din pat foarte devreme, într-o stare de mare frământare și emoție. Se pregătise o măreață trecere în revistă a trupelor. Șase regimente care luaseră parte la manevre urmau să fie inspectate de privirea vulturească a comandantului-șef; fortificații vremelnice fuseseră ridicate; cetățuia trebuia atacată și cucerită, o mină va exploda în aer.

Așa cum cititorii noștri au putut să deducă din notele scurte privitoare la descrierea orașului Chatham, d. Pickwick era un admirator entuziast al armatei. Nimic nu putea să-l încânte mai mult, nimic nu se potrivea mai bine cu predilecțiile tovarășilor săi, ca acest spectacol. Prin urmare, se sculară fără întârziere și porniră spre locul exercițiilor către care mulțimea se și scurgea din toate cartierele.

Înfățișarea trupelor vestea într-un tot că ceremonia va fi de o deosebită însemnătate și măreție. Fuseseră postați ostași de santinelă spre a menține liber terenul pentru trupe, și vistavoi în baterii, ca să păstreze locuri pentru doamne; sergenții alergau pretutindeni, la subsuori cu registre legate în pergament; călare, în uniformă de paradă, colonelul Bulder galopa de colo până colo, năpustindu-și calul în mulțime, silindu-l să se salte în două picioare, să facă sărituri; răcnind în

chipul cel mai înspăimântător, fără vreun motiv anume și fără nici o noimă, răgușise cu totul și se înroșise la față. Ofițerii se zoreau în sus și în jos, vorbind mai întâi cu colonelul Bulder, dând ordine sergentilor, apoi pornind în goană; și până și ostașii de rând priveau de dinapoia țevelor lustruite ale puștilor, solemni, misterioși, subliniind cu prisosință caracterul special al serbării.

D. Pickwick se așezase dimpreună cu cei trei însoțitori ai săi în rândul din față, așteptând răbdători începerea demonstrației. Mulțimea sporea neconținut, astfel că eforturile pe care erau nevoiți să le facă pentru a-și păstra locul câștigat le dădură destule bătăi de cap în răstimpul celor două ceasuri care urmau. Se producea uneori din spate un asalt și atunci d. Pickwick era zvârlit câțiva metri înainte, cu un grad de viteză și elasticitate în total contrast cu gravitatea obișnuită a ținutei sale; alteori se auzea ordinul „Dați-vă înapoi”, după care patul unei arme era lăsat să cadă peste degetele picioarelor d-lui Pickwick, spre a-i reaminti porunca, ori îi era repezit în piept pentru mai multă siguranță că va fi respectată. Apoi, câțiva domni poznași, după ce se îmbulziseră din partea stângă, strivindu-l pe d. Snodgrass și pricinuindu-i cele mai cumplite chinuri, îl întrebă tot ei: „Unde tot împinge?”; iar când d. Winkle își exprimă cu aprindere indignarea, în calitate de martor al neprovocatei năvale, un individ de dinapoia lui îi înfundă pălăria pe ochi și-l rugă să binevoiască a-și băga capul în buzunar. Acesta, și alte glume, alăturate absenței neexplicabile a d-lui Tupman (care dispăruse pe neașteptate și nu se vedea nicăieri) făceau în genere situația lor mai mult nesuferită, decât plăcută sau de invidiat.

În cele din urmă se înalță din mulțime freamăt nelămurit de voci, vestind sosirea evenimentului mult așteptat. Ochii tuturor se îndreptară spre locul de pornire. După câteva clipe de așteptare înfrigurată, drapelele fâlfăiră vesel în aer, armele scăpărară luminos în soare: coloane după coloane se scurgeau pe câmpie. Trupele se opriră și se orânduiră; comenzi răsunară de-a lungul frontului; armele fură prezentate într-un zăngănit general; și comandantul-șef, urmat de colonelul Bulder și de numeroși ofițeri, porni în trap către linia frontului. Fanfarele militare începură să cânte toate deodată, caii se ridicară în două picioare și zvâcniră înapoi, plesnind cu cozile în dreapta și în stânga; câinii lătrau, mulțimea striga; trupele luară poziția de drepti și, pretutindeni, cât privirea putea cuprinde, nu se vedea decât o lungă înșiruire de oameni pironiți locului, în tunici roșii și în pantaloni albi.

D. Pickwick fusese atât de tare preocupat să se strecoare și să se descurce dintre picioarele cailor, încât nu se bucurase de răgazul trebuitor pentru a observa scena din fața sa, până ce ea luă înfățișarea pe care am descris-o. Când izbuti, în sfârșit, să se țină bine pe picioare, mulțumirea și încântarea lui fură nețărmurate.

— Poate să existe ceva mai frumos și mai încântător? îl întrebă el pe d. Winkle.

— Nu, răspunse cel întreat, căruia un bondoc îi stătea de un sfert de oră când pe un picior, când pe altul.

— E într-adevăr un spectacol nobil, splendid, spuse d. Snodgrass, în al cărui piept izbucnise subit o flacără poetică, să-i vezi pe vitejii apărători ai patriei desfășurându-se în șiruri strălucitoare dinaintea cetățenilor pașnici; chipurile lor strălucind, nu de ferocitate războinică, ci de o blândețe civilizată; ochii lor, înflăcărați, nu de focul cumplit al jafului sau răzbnării, ci de blânda lumină a omeniei și a inteligenței.

D. Pickwick înțelese întregul sens al elogiului, dar nu putea împărtăși pe de-a-ntregul toate cuvintele care îl tălmăceau, căci blânda lumină a inteligenței ardea cam slab în ochii războinicilor, cu atât mai mult cu cât fusese dat ordinul „Pentru onor, înainte!”, iar spectatorul nu vedea în fața sa decât câteva mii de ochi holbați și lipsiți de expresie.

— Ne aflăm acum într-o poziție admirabilă, spuse d. Pickwick privind în jurul său.

Mulțimea se risipise puțin câte puțin din apropierea lor; erau aproape singuri.

— Admirabilă, repetară d-nii Snodgrass și Winkle.
— Dar ce fac ei acum? întrebă d. Pickwick potrivitându-și ochelarii.
— M-mi se pare că... îngăimă d. Winkle, schimbând fețe-fețe, m-mi se pare că vor să tragă!

— Prostii! strigă d. Pickwick cu grabă.
— Eu — eu... cred că este adevărat, se grăbi să spună d. Snodgrass oarecum neliniștit.

— Cu neputință, replică d. Pickwick.

Dar abia rosti cuvintele acestea, că cele șase regimente puseră puștile la ochi, de parcă n-ar fi avut decât un obiectiv, iar obiectivul erau pickwickienii, și descărcară cel mai năpraznic și înspăimântător foc ce a cutremurat vreodată măruntaiele pământului sau ale unui om.

În situația critică în care se aflau, expuși unui foc distrugător de cartușe oarbe, hărțuiți de operațiunile militare, în decursul cărora începuse să se înșirue, în partea opusă, un nou corp de armată, d. Pickwick arătă acel perfect sânge rece și acea stăpânire de sine, care sunt atribute nelipsite pentru un spirit mare. El îl apucă pe d. Winkle de braț și, așezându-se între acesta și d. Snodgrass, îi imploră cu seriozitate să înțeleagă că, în afară de posibilitatea de a-i asurzi zgomotul, nu exista nici un pericol imediat de care să se teamă în timpul tragerii.

— Dar... dar... presupuneți că s-ar putea ca unii soldați să aibă, din greșală, gloanțe adevărate, obiectă d. Winkle, palid din pricina bănuelii ce-i năzărise. Am auzit ceva suierând prin aer chiar acum și trecând pe lângă urechea mea.

— Ar fi mai bine să ne aruncăm cu fața la pământ, nu-i așa? fu de părere d. Snodgrass.

— Nu, nu, s-a terminat acum, glăsui d. Pickwick.

Îi tremurau buzele, se îngălbenise la față — dar nici o expresie de teamă sau de neliniște nu-i scăpă de pe buze,

D. Pickwick avea dreptate: tragerea încetase. Abia avusese, însă, timp să se felicite pentru temeinicia părerii sale, când zări în front o mișcare grăbită; o comandă răgușită răsună de-a lungul liniei și, mai înainte ca vreunul dintre ei să-și fi putut forma o părere despre tâlcul noii manevre, toate cele șase regimente porniră la atac cu baionetele la armă chiar spre locul unde se aflau d. Pickwick și prietenii săi.

Dar omul e muritor și există o limită dincolo de care curajul omenesc nu-i în stare să treacă. D. Pickwick privi o clipă, prin ochelari, masa care înainta, apoi îi întoarse frumos spatele și... nu vom spune că a luat-o la sănătoasa — în primul rând pentru că termenul ar fi jignitor, iar în al doilea rând pentru că ținuta d-lui Pickwick nu era câtuși de puțin potrivită cu acest soi de retragere; o luă din loc, atâta cât îi îngăduiau picioarele, și așa de iute, într-adevăr, că nu-și dădu seama decât prea târziu de primejdia situației sale, în toată realitatea ei.

Trupele din partea potrivnică, a căror desfășurare îl nedumerise pe d. Pickwick cu câteva clipe mai înainte, fuseseră organizate pentru a respinge atacul imaginar al așa-ziselor asediatori ai cetății; ca urmare, d. Pickwick și tovarășii săi se pomeniră prinși pe neașteptate între două coloane foarte lungi; una înaintând grăbită, cealaltă așteptând ciocnirea, cu dârzenie, gata de luptă.

— Hei! răcniră ofițerii coloanei care înainta.

— Dați-vă la o parte! strigară ofițerii din rândul care stătea pe loc.

— Încotro să ne ducem? țipară pickwickienii cuprinși de tulburare.

— Hei! Hei! Hei! atât li se răspunse.

Se produse o mare zăpăceală; se auzi un tropot greu de pași, o zguduitură puternică; râsete înăbușite răsunară și cele șase regimente ajunseseră departe, la cinci sute de stânjeni, când călcăiele d-lui Pickwick încă mai scăpărau.

D. Snodgrass și d. Winkle executaseră cu multă sprinteneală, fără de voie, câte o tumbă, iar primul obiect asupra căruia se opriră ochii celui din urmă care se așezase jos și își tampona, c-o batistă galbenă de mătase, șuvoiul de sânge ce-i curgea din nas, fu, la oarecare depărtare, venerabilul său șef în goană să-și prindă pălăria care se rostogolea, poznașă, pe-o dungă.

Rare sunt în viața unui om clipele în care e cuprins de mai multă ridicolă mahnire sau întâmpină mai puțină compătimire ca atunci când aleargă după propria-i pălărie. Trebuie să fii înzestrat cu o doză de sânge rece și cu o deosebită inteligență ca să poti

prinde o pălărie. Nu-ți este îngăduit să dai buzna asupra-i, căci s-ar putea s-o calci; nu-ți este îngăduit să cazi în extrema cealaltă, căci s-ar putea s-o pierzi. Metoda cea mai bună este să te ții ușurel, în pas cu obiectul pe care-l urmărești, să fii prudent și cu luare aminte, să pândești momentul, să pornești câțiva pași înainte, apoi să te apleci repede, să apuci numaidecât pălăria de vârf și s-o înfunzi pe cap, surâzând toată vremea ca și cum gluma ți s-ar părea la fel de reușită cum pare celorlalți.

Sufla un vânt sprintar, și pălăria d-lui Pickwick se rostogolea sprintenă, înainte. Sufla vântul, sufla și d. Pickwick, iar pălăria se rostogolea, mereu, mereu, voioasă ca un purcel de mare, bine dispus, dus de un val puternic, și s-ar fi rostogolit așa mult mai departe decât îl puteau duce picioarele pe d. Pickwick, dacă goana nu i-ar fi fost oprită, providențial, chiar în clipa când gentlemanul se pregătea să lase pălăria în voia soartei.

Așadar, istovit cu totul, d. Pickwick era gata să renunțe la urmărire, când pălăria fu zvârlită cu oarecare putere în roata unei trăsurii, trasă în rând cu o jumătate de duzină de alte vehicule, în locul spre care i se îndreptau pașii. D. Pickwick se repezi, înhăță pălăria, o afundă pe cap și zăbovi o clipă, să mai răsuflă puțin. Se afla acolo de o jumătate de minut, când își auzi numele rostit cu accent călduros de-o voce pe care o recunoscuse îndată ca fiind aceea a d-lui Tupman; și, ridicându-și privirile, văzu un spectacol care-l umplu de mirare și de plăcere.

Într-o caleașcă deschisă, ai cărei cai fuseseră deshămați pentru ca ea să-și facă mai lesne loc în mulțime, se aflau un domn bătrân, corpulent, purtând un frac albastru cu nasturi lucitori, pantaloni vărzați de catifea și cizme cu carâmbii răsfârțiți; două domnișoare tinere găsite cu eșarfe și pene; un tânăr ce părea îndrăgostit de una dintre tinerele domnișoare cu eșarfe și pene; o doamnă între două vârste, de bună seamă mătușa amintitelor domnișoare, și d. Tupman, care arăta că se simțea acolo atât de bine, de parcă din fragedă copilărie ar fi făcut parte din această familie. Dinapoia trăsurii era prinsă o coșarcă enormă, una din acele coșarce care trezesc totdeauna într-un spirit contemplativ asociații legate de păsări reci, de limbi și clondire cu vin. Pe capră dormita un flăcăiandru grăsun și roșcovan în care un observator cu mintea ascuțită ar fi recunoscut numaidecât pe împărțitorul oficial al bunătaților mai sus pomenitei coșarce atunci când vor trebui să fie consumate.

D. Pickwick aruncase o ochire fugară asupra interesantelor obiecte, când i se adresă din nou credinciosul discipol.

— Pickwick! Pickwick! exclamă d. Tupman; urcă-te aici! Haide, repede!

— Haideți, domnule, vă rog, suiți, spuse domnul cel corpulent. Joe! Afurisit băiat!

Doarme și acum! Joe, lasă jos scara!

Grăsunul lunecă domol de pe capră, lăsă în jos scara și deschise îmbietor ușa trăsurii. În clipa aceea sosiră d-nii Snodgrass și Winkle.

— Domnilor, este loc pentru toți, spuse domnul cel corpulent; doi înăuntru, unul afară. Joe, fă loc pe capră pentru unul dintre domni. Pofțiți, domnilor!

Și domnul cel corpulent întinse brațul, trăgându-l cu putere în caleașcă, întâi pe d. Pickwick, apoi pe d. Snodgrass. D. Winkle se urcă pe capră. Tot acolo se urcă greoi și băiatul grăsun, care adormi numaidecât.

— Ei, îmi pare bine că vă văd, domnilor, spuse domnul cel corpulent; vă cunosc foarte bine, cu toate că poate nu v-amintiți de mine. Am petrecut astă iarnă câteva seri la Clubul dumneavoastră, iar în dimineața aceasta am dat de prietenul meu, d. Tupman, și am fost încântat. Ei, cum vă mai simțiți, domnule? Arătați neobișnuit de bine; da, pe cuvântul meu!

D. Pickwick acceptă complimentul și strânse, plin de însuflețire, mâna domnului corpulent care purta cizme cu carâmbi răsfârțiți.

— Dumneavoastră cum vă mai simțiți, domnule? Îl întrebă cu părintească bunăvoință domnul cel corpulent pe d. Snodgrass. Minunat, nu? A, foarte bine, foarte bine! Dar dumneavoastră cum vă simțiți, domnule? (Către d. Winkle.) A, sunt încântat că vă simțiți bine; pe cuvântul meu, foarte încântat. Fiicele mele, domnilor: astea-s fetele mele; aceasta-i sora mea, d-ra Rachel Wardle; e domnișoară, da, fără ca totuși să fie domnișoară. Hahaha!

Și domnul cel corpulent își repezi cotul în coastele d-lui Pickwick, râzând din toată inima.

— Vai, frățioare! spuse d-ra Wardle c-un zâmbet dojenitor.

— Da, da, stăruie domnul cel corpulent, e așa cum vă spun. Domnilor, mă iertați,

dumnealui e prietenul meu, d. Trundle. Iar acum, că vă cunoașteți, haidem să ne simțim în voie și fericiți, și să vedem urmarea; asta-i părerea mea.

Vorbind astfel, domnul cel corpulent își puse ochelarii, iar d. Pickwick își scoase luneta; și se ridicară cu toții în caleașcă urmărind, unul peste umărul celuilalt, operațiunile militare.

Operațiunile stârneau uimirea tuturor. Un șir trăgea pe deasupra capetelor altui șir, și pe urmă o lua la fugă; apoi, alt șir trăgea peste capetele celuilalt șir și, de data aceasta, el era acela care o lua la fugă; după aceea se formară careuri cu ofițeri în centru; coborîră în șanțuri pe-o parte, cu scări de asediu, și urcară pe cealaltă parte slujindu-se de aceleași mijloace și dărâmând baricadele de coșuri. Curajul pe care îl arătau era fără pereche. Apoi, cu ajutorul unor șomoioage imense, fu îndesată încărcătura în tunurile năpraznice din baterie, și erau făcute atâtea pregătiri înainte de tragere, atâtea zgomot dezlănțuia descărcarea tunurilor, încât văzduhul răsună de țipetele doamnelor. În caleașcă, tinerele domnișoare Wardle erau așa de speriate, încât d. Trundle se văzu obligat s-o sprijine pe una dintre ele, în timp ce d. Snodgrass o susținea pe a doua; sora d-lui Wardle se afla și ea într-o stare de agitație nervoasă așa de grozavă, încât d. Tupman socoti neapărat de cuviință că e cazul să-și treacă brațul pe după mijlocul ei pentru a o susține.

Toată lumea era stăpânită de încordare, cu excepția grăsunului care dormea atât de zdravăn, de parcă bubuiturile tunurilor ar fi fost cântecu-i de leagăn de totdeauna.

— Joe, Joe! spuse domnul cel corpulent după cucerirea cetățuiei și după ce asediatorii se așezaseră să mănânce. Afurisit băiat, iar doarme! Vă rog, domnule, ciupiți-l de picior, numai asta îl trezește din somn. Mulțumesc! Joe, desfă coșarca!

Grăsunul, pe care ciupitura d-lui Winkle îl trezise de-a binelea, se rostogoli de pe capră și se apucă de treabă cu o agerime pe care nu i-ai fi bănuț-o, dată fiind lenevia lui de până atunci.

— Să ne strângem un pic, glăsui domnul cel corpulent.

După ce făcu multe glume în legătură cu mototolirea mânecilor doamnelor, și după ce propunerea lui hazlie, repetată, ca doamnele să se așeze pe genunchii domnilor pricinui îmbujorarea obrazului femeilor, întreaga societate se îngrămădi în trăsură, iar domnul corpulent începu a împărți obiectele pe care le lua din mâinile grăsunului cocoțat la spatele trăsurii.

— Joe, dă cuțitele și furculițele!

Cuțitele și furculițele fură date doamnelor și domnilor dinlăuntru și d-lui Winkle, care se afla pe capră, așa că aveau cu toții tacâmurile trebuincioase.

— Farfurii, Joe! Farfurii!

La fel fură împărțite farfuriile de faianță.

— Păsările, Joe! Afurisitul, a adormit din nou! Joe! Joe!

În cele din urmă câteva ușoare lovituri de baston peste cap îl treziră pe grăsun din amorțire.

— Hai, dă-ne de mâncare!

Sonoritatea ultimului cuvânt îl dezmetici cu totul pe flăcăul cu obraji lucitori de grăsime. Tresări; ochii lui plumburii clipeau trădând că jinduiesc cumplit după bunătățile pe care le scotea din coșarcă.

— Haide, mai repede, îi spuse d. Wardle, căci dolofanului nu-i venea parcă să se despartă de un clapon pe care îl mânca din ochi.

Băiatul oftă din rărunchi și, aruncând o privire aprinsă păsării durdulii, o trecu stăpânului cu părere de rău.

— Bun! Ochii în patru! Acum limba; acum pateurile de porumbei. Ia seama la vițel și la șuncă; atenție la homari; scoate salata din șervet; dă-mi serviciul de salată!

D. Wardle continua să dea porunci zorite în timp ce depunea în mâinile și pe genunchii fiecăruia dintre cei prezenți amintitele lucruri.

— Nu e așa că sunt delicioase? Întrebă voiosul bătrânel când începură opera de distrugere.

— Delicioase! declară d. Winkle care desfăcea o bucată de pasăre.

— Vreți un pahar de vin?

— Cu cea mai mare plăcere.

— Nu e așa că ar fi mai bine să aveți o sticlă pentru dumneavoastră?

— Sunteți cât se poate de bun.

— Joe!

— Da, domnule. (De data aceasta nu era adormit, căci tocmai izbutise să sfeterisească o chifteluță de vițel.)

— O sticlă de vin pentru domnul, pe capră. Sunt încântat că vă văd, domnule!

— Mulțumesc.

D. Winkle goli paharul și așeză sticla lângă el.

— Vreți să-mi faceți plăcerea, domnule? îl întrebă d. Trundle pe d. Winkle.

— Cum să nu! răspunse d. Winkle d-lui Trundle. Ciocniră și băură, după care toți domnii, dimpreună cu doamnele, goliră câte un pahar cu vin.

— Cum cochetează scumpa noastră Emily cu domnul acela străin! șopti cu adevărată invidie de față bătrână, fratelui său, d. Wardle, mătușa-domnișoară.

— Ah! Nu știu, spuse voiosul bătrânel; cred că e un lucru foarte firesc; nu văd nimic deosebit în asta. Doriți un pahar cu vin, domnule Pickwick?

D. Pickwick, care era foarte ocupat cu un pateu de porumbel, se grăbi să încuviințeze.

— Emily, draga mea, spuse mătușa-domnișoară cu un aer protector, nu vorbi, iubito, așa de tare!

— Vai, mătușico!

— Am impresia că mătușa și bătrânelul acela iar vrea să trăiască numai ei, șușoti d-șoara Isabella Wardle surorii sale Emily.

Tinerele domnișoare râdeau din toată inima, în vreme ce domnișoara bătrână se străduia zadarnic să se arate amabilă.

— Fetele tinere sunt așa de voioase, spuse d-șoara Wardle d-lui Tupman cu un aer de delicată compătimire, ca și cum voioșia era un lucru de contrabandă pe care ar fi fost o nelegiuire, o mare crimă, să-l porți fără permis.

— Oh, așa sunt ele, replică d. Tupman, care nu dădu tocmai răspunsul așteptat; și e o încântare să le privești!

— Hm! făcu d-șoara Wardle cu îndoială.

— Îmi dați voie? întrebă d. Tupman cât se poate de blând, atingând cu o mână brațul seducătoarei Rachel, și cu cealaltă ridicând ușurel sticla. Îmi dați voie?

— O, domnule!

D. Tupman luă un aer și mai impunător, iar Rachel își exprimă temerea că se vor trage iarăși focuri de armă și că atunci va avea nevoie din nou să fie sprijinită.

— Ți se par drăguțe scumpele mele nepoate? șopti drăgăstoasa mătușă, d-lui Tupman.

— Mi s-ar părea drăguțe, de n-ar fi mătușa lor de față, răspunse agerul pickwickian cu o privire plină de foc.

— Vai, răutăciosule! Dar, tu crezi că dacă ar avea tenul ceva mai frumos, ele ar putea să pară drăguțe la lumina lumânării?

— Mda... cred că ar fi, spuse d. Tupman indiferent.

— Ironicule!... Știu ce voiai să spui.

— Ce? întrebă d. Tupman, căruia nu-i trecuse prin minte să spună ceva.

— Voiai să spui că Isabella e cam gârbovită, știu că asta voiai. Voi, bărbații, sunteți observatori așa de buni! Da, da, așa este; nu încapе îndoială! Și nici vorbă că nimic nu este mai urât pentru o fată, decât să fie gârbovită; deseori îi spun că atunci când va mai îmbătrâni, are să fie cu adevărat groaznică.

D. Tupman nu avea nimic împotriva faptului că dobândeа în chip atât de ieftin reputația de bun observator; așa că luă un aer foarte șiret și zâmbi misterios.

— Ce zâmbet sarcastic ai! spuse Rachel plină de admirație. Ți declar că sunt speriată de dumneата.

— Speriată de mine?

— O, nu poti să-mi tăinuești nimic! Știu foarte bine ce vrea să spună zâmbetul dumitale.

— Ei, ce? întrebă d. Tupman care habar n-avea.

— Vrei să spui, urmă binevoitoarea mătușă, cu glas tot mai scăzut, vrei să spui că nu socotești gârbovirea Isabellei un cusur tot așa de mare ca nerușinarea Emilyei. Într-adevăr, e o nerușinată. Nu-ti poti închipui cât mă simt uneori de nenorocită din pricina aceasta. Sunt sigură că de aceea plâng ceasuri întregi. Scumpul meu frate este așa de bun, de puțin bănuitor, că nu vede nimic. Dacă ar vedea, sunt convinsă că i s-ar rupe inima. Aș vrea să pot crede că la ea nu este decât poză. Sper să fie așa! (Drăgăstoasa rudă oftă adânc și clătină abătută din cap.)

— Sunt sigură că mătușa vorbește pe seama noastră, șopti d-șoara Emily Wardle

surorii ei. Sunt absolut sigură; are un aer așa de răutăcios!

— Crezi? răspunse Isabella. Hm! Mătușică dragă!

— Da, draguța mea.

— Mi-e teamă să nu răcești, mătușică; ia o basma de mătase și pune-o pe capul dumitale bătrânel și iubit. Ar trebui să te îngrijești; gândește-te la vârsta dumitale.

Oricât de bine meritată ar fi fost răzbunarea, faptul de a fi recurs la ea însemna totuși o cruzime. Nu putem să ne închipuim cum s-ar fi tălmăcit indignarea mătușii, dacă d. Wardle, fără să-și dea seama, nu ar fi schimbat subiectul, strigându-1 pe Joe cu glas puternic.

— Afurisit băiat! spuse bătrânelul. Iar doarme!

— E extraordinar băiatul ăsta! declară d. Pickwick; totdeauna doarme așa?

— Doarme? răspunse bătrânelul; pică totdeauna de somn. Moțăie de-a-npicioarele când îl pui la treabă; iar când servește la masă, sforăie.

— Curios! spuse d. Pickwick.

— Da, într-adevăr curios, glăsui bătrânelul. Sunt chiar mândru de dânsul și n-aș vrea să mă despart cu nici un preț de el. E un fenomen al naturii! Hei, Joe — Joe — auzi? Strânge lucrurile și desfundă încă o sticlă!

Grăsunul se sculă, deschise ochii, înghiți halca de pateu pe care tocmai o mesteca în momentul când adormise ultima oară și îndeplini molatic poruncile stăpânului; adunând farfuriile și punându-le în coșarcă, arunca priviri galeșe rămășițelor festinului. Sticla cea nouă fu predată și golită la repezeală; coșarca fu legată la locul ei; grăsunul se urcă iarăși pe capră; ochelarii și lunetele fură potrivite din nou; operațiunile militare reîncepură. Se produsură spre spaima doamnelor alte bubuituri de arme; apoi, spre mulțumirea tuturor, fu zvârlită o mină; iar după ce mina își luă drumul, trupele și privitorii îi urmară exemplul.

— Nu uitați, spuse bătrânelul strângând mâna d-lui Pickwick după o conversație care se desfășurase cu întreruperi la sfârșitul demonstrațiilor militare, ne vedem mâine iarăși.

— Neapărat, răspunse d. Pickwick.

— Aveți adresa mea?

— Conacul din Dingley Dell, spuse d. Pickwick cercetându-și carnetul.

— Întocmai, glăsui bătrânelul. Nu vă voi lăsa să plecați, țineți minte, o săptămână întreagă, și mă oblig să vă arăt tot ceea ce merită a fi văzut. Dacă vreți să cunoașteți viața de țară, veniți la mine, și veți avea material berechet. Joe! — iar doarme, afurisitul! — Joe, ajută-1 pe Tôm să înhame caii.

Fură înhămați caii, vizitiul se urcă, grăsunul se cocoță alături; se schimbă binețe și caleașca porni. Când pickwickienii se întoarseră să arunce o ultimă privire, soarele în amurg zvârlea o văpaie aprinsă de lumină pe chipurile amfitrionilor, și cădea peste făptura băiatului grăsun; capul lui era prăbușit în piept; dormita iarăși. Un capitol scurt arătând, între altele, cum d. Pickwick s-a apucat să mâne caii, iar d. Winkle să călărească; și cum au scos-o la capăt.

Cerul era luminos și plăcut, aerul era îmbălsămat, și toate lucrurile din jur se înfățișau în culori frumoase când, rezemat de parapetul podului din Rochester, d. Pickwick contempla firea și aștepta dejunul. Scena ar fi putut desigur să umple de încântare și un spirit mult mai puțin meditativ decât cel înaintea căruia ea se desfășura.

La stânga spectatorului zăcea zidul năruit, spart în multe locuri, povârnit ici-colo, în forme colțuroase, greoaie, peste malul îngust. Mari tufe de ierburi marine spânzurau pe pietrele dantelate și ascuțite, mișcându-se la fiecare adiere a vântului; și iedera verde se agăța jalnic în jurul crenelurilor mohorâte, dărăpănate. Dinapoia zidului se înălța vechiul castel, cu turnurile fără acoperiș și cu pereții masivi, măcinați pe alocuri, dar povestindu-ne despre măreția și tăria de odinioară când, cu șapte sute de ani în urmă, răsunau de zăngănitul armelor sau huiiau de hărmălaia serbărilor și a chiolhanurilor. De o parte și de alta, coasta Madway, acoperită cu lanuri de grâne și pășuni, cu, ici-colo, o moară de vânt sau o biserică prizărită în zare, se întindea până departe cât puteau să cuprindă ochii, dezvăluind o priveliște bogată, variată, înfrumusețată și mai mult de umbrele rătăcitoare care treceau grabnic dealungul ei, când norii firavi, dezlânați, se lăsau duși în lumina soarelui dimineții. Râul, oglindind azurul limpede al cerului, lucea și scânteia curgând tăcut la vale; și vâslele pescarilor lunecau în apă cu un plescăit de lichid sonor; în timp ce bărcile greoaie, dar pitorești, lunecau lenevoase în jos.

Un oftat adânc și o atingere pe umăr îl deșteptară pe d. Pickwick din visarea plăcută în care îl pironise priveliștea din fața ochilor lui. Se întoarse; era lângă el omul lugubru.

— Contemplați scena? îl întrebă omul lugubru.— Da, domnule, răspunse d. Pickwick.

— Și vă felicitați că v-ați trezit atâta de devreme?

D. Pickwick schiță un semn de încuviințare.

— A, oamenii sunt datori să se trezească devreme pentru a vedea soarele în toată splendoarea lui, căci rareori strălucirea sa durează toată ziua. Dimineața zilei și dimineața vieții se aseamănă într-un tot.

— Aveți dreptate, domnule, spuse d. Pickwick.

— De câte ori se zice, urmă omul lugubru: „Prea frumos e în dimineața asta, n-o să dureze!“ Cât de bine se potrivește această cugetare existenței noastre de fiecare zi! Doamne, ce n-aș da să trăiesc din nou zilele copilăriei mele, sau să le pot uita pentru totdeauna!

— Ați trecut prin multe neazuri, domnule, glăsui d. Pickwick compătimitor.

— Am trecut, răspunse cu grabă omul lugubru; am trecut. Mai mult decât ar putea să-și închipuie cine mă vede astăzi.

Se opri o clipă și reluă brusc:

— V-a venit vreodată în minte, într-o dimineață ca aceasta, că a vă înneca ar însemna fericire și pace?

— Nu, ferească-mă Dumnezeu!... declară d. Pickwick, trăgându-se puțin înapoi, căci îi trecu prin cap, aproape fără voie, gândul că, în chip de experiență, omul lugubru ar putea să-l arunce peste parapet.

— Eu m-am gândit de multe ori, spuse omul lugubru fără să-i observe mișcarea. Apa rece și liniștită susură parcă o îmbiere la odihnă și pace. O săritură, un plescăit, te zbați puțin, se produce o clipă un vârtej care, treptat, se schimbă într-o undă ușoară; apele se închid deasupra capului tău... și lumea se închide în veci peste neazurile și nenorocirile tale.

Ochii cufundați în orbite ai omului lugubru scânteiau aprins în vreme ce vorbea; dar ațâțarea de moment se domoli; spuse înturnându-se calm:

— Haide, să sfârșim cu subiectul acesta. Voiam să vă văd pentru alte motive. M-ați poftit aseară să vă citesc o povestire, și ați ascultat-o toată vremea cu luare-aminte.

— Da, răspunse d. Pickwick; și gândeam desigur că...

— Nu v-am cerut părerea, spuse omul lugubru întrerupându-l, și nu am nevoie de ea. Dumneavoastră călătoriți de plăcere și ca să vă instruiți. Închipuiți-vă că vă adresez un manuscris ciudat; luați seama, nu ciudat pentru că ar fi fantastic și de necrezut, ci ciudat ca o pagină de roman din viața reală. L-ati aduce la știința Clubului despre care mi-ați vorbit de atâtea ori?

— Desigur, replică d. Pickwick, dacă doriți; și-și va găsi locul între Documentele Clubului.

— Îl veti avea, spuse omul lugubru. Care e adresa dumneavoastră?

Și d. Pickwick, comunicându-i itinerariul său probabil, omul lugubru îl însemnă cu grijă într-un carnet slinos; refuzând poftirea stăruitoare de a se împărtăși din gustarea de dimineață, îl părăsi la han, și se îndepărtă agale.

D. Pickwick văzu că cei trei tovarăși ai săi se sculasera și-l așteptau ca să înceapă dejunul care fusese adus și care se înfățișa ademenitor. Luară loc la ospăț, și șunca la grătar, ouăle, ceaiul, cafeaua și altele începură să dispară cu o repeziciune care dovedea totodată calitatea bucatelor și pofta de mâncare a comensalilor.

— Ce facem cu conacul? întrebă d. Pickwick; cum ajungem acolo?

— Poate ar fi mai bine să-l întrebăm pe chelner, spuse d. Tupman.

Ca atare, chelnerul fu chemat.

— Dingley Dell, domnilor? Cincisprezece mile, domnilor; drumul lateral. Doriți o brișcă, domnule?

— Într-o brișcă nu încap mai mult de două persoane, declară d. Pickwick.

— Adevărat, domnule; vă cer iertare, domnule. Avem o trăsură foarte drăguță cu patru roți, domnule; două locuri în fund, unul în față pentru domnul care conduce. Oh! vă cer iertare, domnule, nu încap în ea decât trei persoane.

— Ce este de făcut? întrebă d. Snodgrass.

— Poate că unu! dintre domni ar dori să meargă călare, propuse chelnerul privind spre d. Winkle. Foarte buni cai de călărie, domnule; cineva dintre oamenii d-lui Wardle, venind la Rochester, i-ar aduce înapoi, domnule.

— Întocmai! spuse d. Pickwick. Winkle, vrei să mergi călare?

În cele mai adânci unghere ale inimii sale, d. Winkle tănuia covârșitoare îndoieli asupra iscusinței sale de călăreț; cum însă n-ai fi vrut cu nici un preț să se bănuiască acest lucru, răspunse pe dată, cu mare cutezanță:

— Desigur, m-ar încânta mai presus de orice!

D. Winkle dăduse singur buzna înaintea destinului; chip de a se retrage nu mai era.

— Îngrijește ca, pe la ceasurile unsprezece, să fie la scară trăsura și calul, spuse d. Pickwick.

— Prea bine, domnule, răspunse chelnerul.

Chelnerul ieși; dejunul luă sfârșit; și călătorii se urcară în odăile lor de dormit pentru a pregăti lucrurile pe care le vor lua cu dâșii în expediție.

D. Pickwick își făcuse primele pregătiri și privea de după stolurile sălii de mese lumea care trecea pe stradă, când chelnerul intră înștiințându-l că trăsura era gata — știre pe care o întâri însuși vehiculul prin ivirea lui neîntârziată în dreptul stozurilor pomenite mai sus.

O lădiță ciudată și de culoare verde, pe patru roți, asemenea unei lăzi de vin, pentru două persoane în spate, cu locuri scunde, iar în față cu o capră înaltă pentru o persoană; la ea era înhamat un cal uriaș, cafeniu, vartos. Lângă el, un randaș ținea de frâu un alt cal uriaș, după aparențe rudă foarte apropiată cu cel de la trăsura, gata înșeuat pentru d. Winkle.

— Doamne sfinte! spuse d. Pickwick când prietenii se adunaseră pe trotoar și le erau urcate bagajele. Doamne sfinte! Cine mână calul? Nu m-am gândit deloc.

— O, firește că dumneavoastră! glăsui d. Tupman.

— Firește, spuse d. Snodgrass.

— Eu?! exclamă d. Pickwick.

— Nici o teamă, domnule, se amestecă randașul. Vă încredințez că e liniștit, domnule; ar putea să-l mâne și un copil de țată.

— Nu e năvălaș? Ce zici? întrebă d. Pickwick.

— Năvălaș, domnule? Nu s-ar speria nici dac-ar fi să întâlnească un cârd de maimuțe cu foc în coadă.

Ultima asigurare era convingătoare. D. Tupman și d. Snodgrass se urcară în ladă. D. Pickwick se sui pe capră și-și așeză picioarele pe o scândură învelită în mușama.

— Villiam, fercheșule, spuse rândașul ajutorului său, dă-i dumnealui hățurile.

„Fercheșul Villiam” — poreclit astfel, poate, din cauza părului lins și a feții sale lucioase — puse hățurile în mâna stângă a d-lui Pickwick, și rândașul-șef îi aruncă un bici în mâna dreaptă.

— Ptru-ptru! strigă d. Pickwick, căci voinicul patrured arăta o pornire hotărâtă să se tragă înapoi, către fereastra cârciumii.

— Ptru-ptru! repetară din ladă d-nii Tupman și Snodgrass.

— Este în toane bune, domnilor, spuse rândașul-șef, îmbietor; Villiam, ține-1 bine!

Ajutorul de rândaș domoli avântul animalului, iar rândașul-șef alergă la d. Winkle să-l ajute să urce.

— Vă rog, domnule, pe partea astălaltă.

— Dracu să mă ia dacă nu era cât pe ce să-ncalece de-a-ndăratelea! șopti rânjind un surugiu chelnerului pe care scena îl veselea foarte mult.

Povățuit astfel, d. Winkle se cățără în șa cam cu anevoința cu care s-ar fi urcat pe un mare vas de război.

— E în regulă? întrebă d. Pickwick, stăpânit de presimțirea că treaba mergea rău.

— În regulă, îngăimă d. Winkle.

— Hai, dă-i drumul! strigă rândașul. Domnule, ține-1 bine!

Trăsura și calul înșeuat porniră, spre desfătarea generală și bucuria întregii curți a hanului — trăsura cu d. Pickwick pe capră, calul cu d. Winkle în șa.

— De ce o fi mergând într-o parte? îl întrebă d. Snodgrass din ladă pe d. Winkle care se afla călare.

— Nu înțeleg nici eu, răspunse d. Winkle.

Calul mergea într-un chip foarte ciudat, pe uliță, cucapul pieziș într-o parte a drumului, cu coada în cealaltă.

D. Pickwick nu avea irăgaz să observe aceste amănunte sau altele, căci își concentrase toate facultățile asupra purtării animalului înhămat la trăsura, și care arăta ciudățenii felurite, foarte interesante pentru un spectator, dar nicidecum în aceeași măsură hazlii pentru cel de dinapoia lui. Pe lângă că-și smucea întruna, în sus, capul, într-un mod foarte neplăcut și stânjenitor, și trăgea de hățuri cu atâta putere încât d. Pickwick abia îl putea stăpâni, calul avea din când în când o deosebită predilecție de a se năpusti într-o parte a drumului și a se opri brusc, pentru că apoi, câteva minute, să se năpustească drept înainte, cu o iuțeală peste putință să fie domolită.

— Ce i s-a năzărit? întrebă d. Snodgrass după ce animalul executase manevra pentru a douăzecea oară.

— Habar n-am, răspunse d. Tupman. Pare să fie foarte nă răvaș, nu-i așa?

D. Snodgrass era pe cale să răspundă, când îl întrerupse un strigăt al d-lui Pickwick.

— Oooo! exclamă el, am scăpat biciul.

— Winkle, strigă d. Snodgrass când călărețul, cu pălăria trasă peste urechi, veni la trap pe calul său voinic, scuturându-se din tot corpul și lăsând impresia că violența mișcării îl va face bucăți. „Fii bun, prietene, și ridică-mi biciul”. D. Winkle trase vârtos de frâul calului, până ce i se învineți chipul, și, când, în sfârșit, izbuti să-l oprească, descălecă, dădu d-lui Pickwick biciul, apoi, apucând frâul, se pregăti să încalece din nou.

Dacă, în zburdălnicia naturală a firii sale, animalul dorise să-și ofere o mică și nevinovată recreație cu d. Winkle, ori dacă-i năzărise că ar putea să urmeze călătoria pentru propria-i mulțumire, tot așa de bine fără de călăreț ca și cu el — sunt chestiuni în privința cărora nu am putea ajunge la nici o încheiere limpede și precisă. Indiferent de motivele care îl făceau să se poarte astfel, fapt e că d. Winkle abia atinsese hățurile când animalul le dădu peste cap și zvâcni îndărăt, atâta cât ele îi îngăduiau.

— Căluțule, băiete! spuse d. Winkle duios; căluțule, băiete, bunul meu căluț!

Dar „căluțul” era neînduplecat față de lingușeli, și, cu cât d. Winkle căuta să se apropie, cu atâta el se trăgea în lături; în ciuda tuturor alintărilor și momelilor, d. Winkle și căluțul cel bun se învățiră timp de zece minute, unul în jurul altuia, pentru ca fiecare dintre ei să se găsească exact la aceeași distanță, unul de altul, ca și la început — situație care ar fi fost neplăcută în orice împrejurări, și cu atât mai mult pe un drum singuratic unde nu putea să-ți vină nimeni în ajutor.

— Ce mă fac? strigă d. Winkle, deoarece manevra se prelungi încă o bucată de vreme; ce mă fac? Nu pot încăleca.

— Ar fi mai bine să-l duci așa până ajungem la o barieră, îi răspunse d. Pickwick din

trăsură.

— Dar nu vrea să meargă! răcni d. Winkle. Veniți încoa, să-l țineți!

D. Pickwick era întruparea bunăvoinței și-a omeniei; svârli hățurile pe spinarea calului său și, după ce coborî, împinse cu băgare de seamă trăsura în gardul viu al drumului pentru cazul când un alt vehicul ar trece pe acolo; apoi se înapoie să-l ajute pe nefericitul său tovarăș, lăsându-i pe d-nii Tupman și Snodgrass în trăsură.

Calul, de cum îl văzu pe d. Pickwick că înaintează spre el cu biciul în mână, își schimbă mișcarea de învârtire cu care se distrase până atunci, prin alta, în sens invers; și făcu acest lucru cu atâta hotărîre, încât, cu o mare iuțeală, îl târî pe d. Winkle, care ținea încă frâul în mână, exact în direcția dinspre care veniseră. D. Pickwick alergă în ajutorul prietenului său, dar cu cât gonea înainte, cu atâta calul alerga înapoi. Picioarele scurtau pământul și stârneau praful; în cele din urmă, cu brațele aproape smulse din umeri, d. Winkle îi dădu drumul frumusei din strânsoare. Atunci, calul se opri, privi, scutură din cap, se întoarse și porni liniștit înapoi, spre Rochester, lăsându-i pe d-nii Winkle și Pickwick să se uite unul la altul, cu figuri palide de spaimă. Un huruit la o mică distanță le atrase luarea aminte. Priviră într-acolo.

— Doamne Dumnezeule, exclamă d. Pickwick în culmea disperării, uite că și calul celălalt și-a luat câmpii!

Faptul era cât se poate de adevărat. Animalul se speriasse de tăvănoiu de mai înainte și avea hățurile aruncate pe spate. Rezultatul poate fi ghicit. Își luase vânt cu trăsura pe patru roți după el, cu d-nii Tupman și Snodgrass înăuntrul trăsuri pe patru roți. Cursa nu ținu mult. D. Tupman se svârli în gardul viu, d. Snodgrass îi urmă pilda, calul izbi trăsura cu patru roți de un pod de lemn, despărți roțile de hulubă, corpul trăsuri de capră, și rămase la urmă înlemnit, privind prăpădul pe care îl făcuse.

Prima grijă a celor doi prieteni rămași teferi fu să-i scoată pe nenorociții lor tovarăși din tufăriș, având nespuse mulțumiri de a constata că nu se aleseseră cu nici un beteșug; veșmintele le erau însă sfâșiate pe alocuri și pielea zdrelită de măcăciuni. Numaidecât după aceea deshămară calul. După îndeplinirea acestei complicate operațiuni, călătorii își continuară drumul, târîș-grăpiș, ducând între ei calul și lăsând trăsura în voia soartei.

Ajunseră după un ceas de umblet în dreptul unei cârciumioare ce se găsea la marginea șoselei, având doi ulmi în față, un jgheab pentru adăpatul cailor și o firmă; la spatele ei, vreo două căpițe răvășite de fân; într-o parte, o grădină de legume, șoproane stricate, acareturi dărăpănate, totul într-o ciudată învâlmășală. În grădină lucra un bărbat roșcovan; lui i se adresă d. Pickwick, strigând tare:

— Ascultă!

Roșcovanul își înălță trupul, duse palma streășină la ochi, și se holbă îndelung, cu nepăsare, la d. Pickwick și la ceilalți.

— Ascultă! repetă d. Pickwick.

— Ei, ce e? răspunse roșcovanul.

— Cât e de aici până la Dingley Dell?

— Mai bine de șapte mile.

— E bun drumul?

— Deloc!

Și, după ce dădu răspunsul acesta scurt, după ce mai zvârli drumeților o privire iscoditoare, și parcă mulțumită, roșcovanul își văzu iar de lucru.

— Am vrea să lăsăm calul aici, spuse d. Pickwick; cred că se poate, nu e așa?

— Vreți să lăsați calul aici, nu e așa? repetă roșcovanul, sprijinindu-se în hârleț.

— Chiar așa, răspunse d. Pickwick, care, în vremea aceasta, înaintase până la zăplazul grădinii, ținând telegarul cu mâna.

— Femeie! răcni omul cu cap roșcat ieșind din grădină și privind cu luare-aminte calul; femeie!

O femeie înaltă, ciolănoasă, într-un cojocel scorțos, vinețiu, cu talia aproape de subsuori, răspunse la chemare.

— Femeie dragă, putem să lăsăm calul aici? întrebă d. Tupman înaintând și vorbindu-i cu tonul cel mai mios.

Femeia cercetă cu asprime grupul, în timp ce roșcovanul îi șoptea ceva la ureche.

— Nu, răspunse femeia după o clipă de chibzuială; mi-e frică.

— Frică?! exclamă d. Pickwick; de ce îi e frică femeii?

— Am mai pățit-o noi odată, spuse femeia intrând în casă, așa că nu mă mai bag în d-alde astea.

— E lucrul cel mai extraordinar ce mi s-a întâmplat până acum în viață, declară d. Pickwick plin de uimire.

— Eu... eu... eu cred într-adevăr, șopti d. Winkle prietenilor care se adunaseră în juru-i, că ne bănuiesc a fi ajuns în stăpânirea calului într-un mod necurat.

— Cum?! exclamă d. Pickwick cu o explozie de indignare.

D. Winkle repetă modest părerea sa.

— Ascultă, omule! spuse d. Pickwick, aprins. Îți închipui cumva că am furat calul?

— Sunt chiar sigur că da, răspunse roșcovanul cu un rânjel care-i schimonosi fața de la o ureche la alta.

Pe urmă, intră în casă și trânti ușa în urma lui.

— S-ar părea că visez, exclamă d. Pickwick; un vis groaznic! Să mergi toată ziua cu un cal îngrozitor, de care să nu te poți scăpa...

Mâhniți, abătuți, pickwickienii porniră mai departe cu îndărătnicul patruped pentru care simțeau cel mai adânc dezgust și care mergea domol în urma lor.

Târziu după amiază, tusaltru, însoțiți de tovarășul lor patruped intrară în sfârșit pe ulița ce ducea la conac; și, cu toate că erau atâta de aproape de țintă, mulțumirea pe care ar fi încercat-o altădată se domolise mult, dându-și seama de înfățișarea neobișnuită pe care o aveau și de absurditatea situației în care se găseau. Veșminte rupte, obrazuri zgâriate, încălțăminte prăfuită, aere istovite și, colac peste pupăză, calul. O, cât blestema d. Pickwick calul acesta! Îi arunca din când în când nobilului animal priviri de ură și răzbunare; calculase în mai multe rânduri suma probabilă a despăgubirii pe care va trebui s-o plătească dacă i-ar tăia gâtul; chiar și acum îi trecu prin minte, cu o violență înzecită, ispita de a-l ucide sau de a-l lăsa să se piardă în lume. Îl trezi din cumplitele-i gânduri ivirea neașteptată a două persoane la cotitura uliței. Erau d. Wardle și credinciosul său însoțitor, băiatul cel grăsun.

— Ei, dar unde ați fost? îi întrebă ospitalierul bătrânel. V-am așteptat toată ziua. Ei, dar arătați obosiți! Ce, zgârieturi? Nădăduesc că nu sunteți răniți. Ei, îmi face mare plăcere să aud că nu; foarte mare. V-ați dat de-a berbeleacul? Nu? Nu-i nimic! Prin părțile noastre, astfel de pățanii sunt ceva obișnuit. Joe — afuristul iar doarme — Joe, ia calul de la domnul și du-l în grajd.

Grăsunul se târa leneș cu animalul în urma lor; și bătrânelul își consola oaspeții cu vorbe prietenoase, multe privind aventurile zilei pe care ei socotiseră de cuviință să i le împărtășască; îi conduse, vorbindu-le, până în bucătărie.

— Să căutăm să vă aranjați puțin, spuse bătrânelul, și să vă prezint apoi persoanelor care se găsesc în salon. Emma, adu rachiul; Jane, ac și ață; Mary, prosoape și apă. Haide repede, fetelor, zoriți-vă! Trei-patru fețișcane sprintene se împrăștiară degrabă în căutarea lucrurilor cerute, iar doi flăcăi voinici, cu capete mari și cu chipuri rotunde, se ridicară de la locurile lor din colțul sobei (cu toate că era într-o seară de mai, îndrăgeau focul atât de mult de parcă ar fi fost la Crăciun) și se mistuiră în întunericul ungherelor de unde aduseră repede o cutie de cremă și vreo șase perii.

— Zoriți! spuse bătrânelul din nou.

Îndemnul era cu totul de prisos, căci o fețișcană turna rachiul, alta aducea prosoape, un bărbat, înșfăcându-l pe d. Pickwick de picior, gata să-l răstoarne, îi peria cizmele până îi înfierbântă bătăturile, iar al doilea îl frecă pe d. Winkle cu o perie grea de haine, scoțând în timpul operației şuieratul pe care de obicei îl scot rânđașii când țesală un cal.

După ce isprăvi cu spălatul, d. Snodgrass cercetă cât se poate de mulțumit încăperea, stând cu spatele la foc și sorbindu-și rachiul. El o descrie ca pe o cameră foarte mare, cu cărămizi roșii pe jos și cu o sobă imensă; tavanul era împodobit cu șunci, cu hălci de slănină și cu funii de ceapă. Pereții aveau ca podoabe multe cravașe de vânatoare, două-trei hațuri, o șa și o armă veche, ruginită, purtând dedesubt o inscripție care atrăgea luarea-aminte că este „încărcată” — așa cum dealtfel și era, după aceeași lămurire, de cel puțin jumătate de veac. Un orologiu vechi, din acelea care se întorc la opt zile, și care își plimba solemn, liniștit, limbile, bătea grav într-un

colț; iar un ceas de argint, de-o egală vechime, se bălăbănea într-unul din numeroasele cârlige care împodobeau bufetul.

— Gata? întrebă iscoditor bătrânelul după ce musafirii fuseseră spălați, cârpiți, periați și înviorați de rachiu.

— Pe deplin, răspuse d. Pickwick.

— Atunci, poftiți cu mine.

Și grupul, după ce străbătu mai multe coridoare întunecoase, fiind ajuns din urmă de d. Tupman, care zăbovise furând o sărutare Emmei și primind ca răsplată, cum i se cuvenea, o porție bună de ghionți și de zgârieturi, se opri în pragul salonului.

— Bine ați venit! spuse, ospitalieră, gazda, deschizând ușa larg și pășind înainte pentru a-i vesti. Bine ați venit la conacul meu, domnilor!

CAPITOLUL VI

O partidă de cărți ca pe vremuri. Versurile pastorului. Povestirea despre întoarcerea ocnașului.

Câțiva musafiri care se aflau adunați în vechiul salon se ridicară pentru a-i saluta pe Pickwick și pe prietenii săi când ei intrară și, în timp ce se desfășura cu toate formalitățile cuvenite ceremonialul prezentărilor, d. Pickwick avu răgazul să scruteze figurile și să mediteze asupra caracterului și îndeletnicirilor persoanelor din juru-i — un obicei căruia, asemenea multor oameni mari, îi plăcea să se consacre.

O doamnă foarte bătrână, cu o bonetă înaltă și cu o rochie veștedă de mătase — o persoană destul de importantă, doar era mama domnului Wardle — ocupa locul de cinste în colțul din dreapta al căminului; felurite lucruri care arătau că fusese pregătită să ducă un anume trai în tinerețe, și de care nu se despărțise nici la bătrânețe, împodobeau pereții sub forma unor broderii, peisaje din lână,, lucrute de mână, la fel de vechi și a unor învelitori de ceainic din mătase stacojie, de dată mai recentă.

Mătușa, cele două domnișoare și domnul Wardle, fiecare întrecându-se în a arăta stăruitoare și neobosite atențiuni bătrânei doamne, se aflau în jurul fotoliului ei — o persoană ținându-i cornetul acustic, alta o portocală, a treia un flacon cu arome, în vreme ce a patra era ocupată să păturească și să-i potrivească de zor pernele pe care se sprijinea. În fața ei se afla un domn bătrân, pleșuv, cu o față voioasă, binevoitoare — pastorul din Dingley Dell; iar lângă el, soția lui, o doamnă bătrână, corpolentă, plină de viață, foarte pricepută, pare-se, în arta și tainele pregătirii anumitor băuturi întăritoare, nu numai spre marea mulțumire a oaspeților, dar și pentru a le gusta și ea din când în când și a se bucura de ele. Un omuleț cu aer prostănac, cu fața ca un măr crețesc, discuta într-un ungher cu un domn gras și vârstnic; și alți doi-trei domni mai în vârstă, și două-trei doamne mai în vârstă, stăteau țepeni ca lumânarea, încremeniți pe scaune, scrutându-i cu multă severitate pe d. Pickwick și pe tovarășii săi de călătorie.

— Domnul Pickwick, mamă! răcni domnul Wardle din adâncul răunchilor.

— Vai, se tângui bătrâna doamnă clătînând din cap, nu te-aud.

— Domnul Pickwick, mam'mare! strigară împreună cele două tinere domnișoare.

— Ei, n-are nici o importanță! exclamă bătrâna doamnă. Ce-1 poate interesa pe el o bătrână ca mine?

— Vă asigur, doamnă, spuse d. Pickwick, luând mâna bătrânei și vorbind atât de tare încât, din pricina sfortării, figura lui binevoitoare căpătă o nuanță stacojie, vă asigur, doamnă, că nimic nu mă încântă mai mult decât să văd, în fruntea unei familii atât de distinse, o doamnă la vârsta dumneavoastră, arătând așa de tânără și de bine.

— Oh! glăsui bătrâna doamnă după o scurtă pauză. Cred că vorbele lui sunt foarte plăcute, dar nu-nțeleg ce spune.

— Mam'mare e acum prost dispusă, spuse cu ton scăzut domnișoara Isabella Wardle, însă vă va vorbi îndată.

D. Pickwick clătînă din cap în semn că înțelegea betesugurile vârstei și intră în vorbă cu ceilalți.

— O poziție splendidă! spuse d. Pickwick.

— Admirabilă! repetară d-nii Snodgrass, Tupman și Winkle.

— Da, și eu cred! răspuse d. Wardle.

— Nu există o mai bună bucată de pământ în tot ținutul Kent, domnule, declară omul prostănac cu fața ca un măr crețesc; nu există, domnule — sunt sigur, domnule, că nu există. Și omul prostănac privi triumfător în juru-i, ca și cum cineva îl contrazisese aprig și îl redusese la tăcere.

— Nu există o mai bună bucată de pământ în tot Kentul, spuse prostănacul din nou, după o pauză.

— Afar' de Mullins Meadows! remarcă solemn domnul cel gras.

— Mullins Meadows! strigă cu adânc dispreț celălalt.

— Hm! Mullins Meadows! repetă omul gras.

— Un pământ strașnic, interveni al doilea om gras.

— Da, nici vorbă, spuse al treilea om gras.

— Toată lumea o știe, adăugă bătrânelul amfitrion.

Prostănacul se uită bănuitor în juru-i, dar, văzându-se în minoritate, luă un aer compătimitor și tăcu.

— Despre ce vorbesc ei? întrebă cu voce foarte sonoră doamna bătrână, pe una din nepoate, căci, asemenea multor surzi, ea nu părea să țină seamă de faptul că celelalte persoane ar putea s-o audă.

— Despre pământ, mam'mare.

— Care pământ? Nu cumva s-a întâmplat ceva?

— Nu, nu. Domnul Miller zicea tocmai că locul nostru e mai bun decât Mullins Meadows.

— Ce se pricepe el? întrebă plină de indignare bătrâna doamnă. Miller e un mofturos îngâmfat, și puteți să-i spuneți părerea mea.

După care, fără a bănuir că vorbise mai tare decât în șoaptă, bătrâna doamnă se înălță din șale și aruncă prostănacului priviri săgetătoare.

— Haide-haide, rosti sprintarul amfitrion cu grija firească de a schimba vorba; ce ziceți, domnule Pickwick, de-o partidă de whist?

— Mi-ar face o plăcere deosebită, răspunse gentlemanul, dar vă rog să nu vă deranjați pentru mine.

— O, vă asigur că mama ține foarte mult să facă un whist. Nu-i așa, mamă?

Bătrâna doamnă răspunse afirmativ, căci era mult mai puțin surdă asupra acestui subiect decât asupra oricărui altul.

— Joe, Joe, spuse bătrânelul; Joe, afurisitul — of, uite-1 — pune mesele de joc. Fără să se mai lase poftit a doua oară, grăsunul rânduie două mese de joc; una pentru „21” și alta pentru whist. Jucătorii de whist erau: d. Pickwick și bătrâna doamnă; d. Miller și gentlemanul gras. Jocul de „21” îi reunea pe ceilalți.

Partida se desfășura cu gravitatea și în liniștea deplină cerută de operațiunea care se numește „whist” — un act solemn, căruia, după părerea noastră, i s-a dat în chip lipsit de cuviință și aproape ca o înjosire denumirea de „joe”. Masa alăturată era însă de o voioșie așa de gălăgioasă, încât stânjenia de-a dreptul concentrarea d-lui Miller; nefiind atent la joc cum s-ar fi convenit, el săvârșea crime și greșeli grave care stârneau în cel mai înalt grad furia gentlemanului gras dar, în aceeași măsură, bună dispoziția bătrânei doamne.

— Nici că s-ar fi putut juca mai bine, exclamă criminalul Miller, triumfător, făcând levată la sfârșitul unui joc; mă felicit; altă combinație ar fi fost imposibilă!

— Nu-i așa, domnule, că Miller ar fi trebuit să taie cu caroul? spuse bătrâna doamnă. D. Pickwick dădu afirmativ din cap.

— Trebuia într-adevăr? întrebă nefericitul adresându-se nedumerit asociatului său.

— Trebuia, domnule! rosti cu o voce teribilă domnul cel gras.

— Îmi pare foarte rău, replică plin de mâhnire Miller.

— Și la ce folosește părerea dumitale de rău? mormăi domnul cel gras.

— Două cu atu fac opt pentru noi, spuse d. Pickwick.

Cărțile fură date din nou.

— Ai deschiderea? întrebă bătrâna doamnă.

— Da, răspunse d. Pickwick; dublă, simplă și „rub”.

— Nu s-a mai pomenit asemenea noroc! spuse d. Miller.

— Nu s-au mai pomenit asemenea cărți! spuse domnul cel gras.

Tăcere solemnă; d. Pickwick era voios, bătrâna doamnă serioasă, gentlemanul cel gras, pus pe gâlceavă, d. Miller, intimidat.

— Încă o dublă, spuse bătrâna doamnă, triumfătoare, și sublinie faptul punând sub lumânare o monedă de șase penny și una tocită de-o jumătate pence.

— Dublă, spuse d. Pickwick.

— Am luat notă, domnule! replică înțepat domnul cel gras.

Jocul următor, cu același rezultat, se caracteriză prin neanunțarea culorii de către ghinionistul Miller, ceea ce îl făcu pe domnul cel gras să fie cumplit de iritat împotriva-i, până la încheierea partidei, când se retrase într-un colț unde, o oră și douăzeci și șapte de minute, nu scoase un cuvânt; în cele din urmă, ieși din locul său retras și, cu aerul omului care și-a pus în gând să ierte creștinește ofensele îndurate, oferă d-lui Pickwick o priză de tabac. Hotărât lucru, auzul bătrânei doamne se îmbunătățise, în vreme ce nenorocosul Miller părea a se simți strâmtorat ca un delfin într-o gheretă de santinelă. În răstimp, partida de „21” continua plină de voieșie. Isabella Wardle și d. Trundle erau „asociați”, Emily Wardle cu d. Snodgrass făcuseră la fel; și chiar d. Tupman și domnișoara mătușică alcătuiseră o tovărășie de joc și sentimente. Bătrânul domn Wardle se simțea în culmea bucuriei; și era așa de hazliu în conducerea băncii, iar doamnele bătrâne se arătau așa de avide după câștig, încât masa toată răsuna neîntrerupt de hohote de râs și veselie. O bătrână doamnă trebuia să plătească mereu cam pentru vreo jumătate de duzină de cărți, și la fiecare tur lumea râdea; iar când bătrâna doamnă se uita pieziș, trebuind să plătească, lumea râdea mai tare; atunci figura ei începea să se însenineze până ce, în cele din urmă, se pornea pe un râs mai zgomotos decât al celorlalți. Apoi, când domnișoara mătușică făcea o „căsătorie”, fetele izbucneau iarăși în râs și mătușica părea gata să se posomorască; dar, simțindu-și mâna strânsă pe sub masă de către d. Tupman, obrazul ei se însenina; privirea ei lăsa a se înțelege că adevărata căsătorie nu era atât de depărtată cum își închipuiau unii, iar din această cauză toată lumea râdea din nou, și în special bătrânul domn Wardle, care se amuza la glume deopotrivă cu tinerii. Cât despre d. Snodgrass, el murmură tot timpul la urechea asociatei sale, sentimente poetice care ofereau unui domn bătrân și foarte șugubăț prilejul de a face anume observații, însoțite de clipiri și chicotiri cu tâlc, pe tema tovărășiei la cărți și-a tovărășiei pe viață, sporind veselia celorlalți și cu deosebire a soției lui. Se producea și d. Winkle cu vorbe de spirit foarte cunoscute în oraș, dar neștiute încă în provincie; și cum lumea râdea cu poftă și le declara admirabile, d. Winkle se simțea onorat și copleșit de glorie. Binevoitorul pastor privea cu mulțumire voieșia din juru-i, căci chipurile fericite de la masă îl făceau fericit și pe bunul bătrân; cu toate că petreceau cam zgomotos, oamenii râdeau din toată inima, nu numai cu buzele, și aceasta însemna veselia adevărată.

Seara se scursese repede în aceste voiease petreceri; iar când cina substanțială, dar simplă, luă sfârșit și mica societate formă un semicerc în jurul focului, d. Pickwick gândi că niciodată în viața sa nu se simțise mai fericit și nicicând nu fusese mai înclinat să se bucure și să primească tot ce-i putea dăruia clipa trecătoare.

— Ei, da, spunea ospitalierul amfitrion care stătea ceremonios lângă jilțul bătrânei doamne și-i ținea o mână și i-o strângea; asta-i plăcerea mea; am trăit clipele cele mai fericite din viață lângă căminul acesta bătrânesc; și mă simt foarte legat de el; și-i întretin flacăra aprinsă în fiecare seară, până când dogorește atât de tare încât trebuie să mă dau la o parte. Uite, aici, pe scăunelul acesta, obișnuia să se așeze, când era fetiță, bătrâna și buna mea măicuță, nu-i așa, mamă?

Lacrima ce se ivește fără voie în ochi când amintirea vremurilor trecute și fericirea de demult revin pe neșteptate în minte, se furișă pe obrazul bătrânei doamne care clătina din cap c-un zâmbet melancolic.

— Domnule Pickwick, mă veți ierta dacă vă vorbesc despre lucrurile acestea vechi — încheie amfitrionul după o scurtă pauză — dar îmi sunt foarte dragi, și altele eu nu cunosc; casele bătrâne și câmpurile îmi par prieteni vii, ca și biserișoara noastră, împodobită cu iederă, despre care, în treacăt fie zis, admirabilul nostru prieten a făcut un cântec când a venit printre noi pentru întâia oară. Domnule Snodgrass, mai aveți ceva în pahar?

— E plin, mulțumesc, răspunse gentlemanul a cărui curiozitate poetică fusese mult stârnită de ultimele observații ale gazdei. Iertați-mă, dar vorbești de un cântec al iederei?

— În privința aceasta trebuie să vă adresați prietenului nostru de colo, spuse amfitrionul arătându-l printr-o mișcare a capului pe pastor.

— Îmi dați voie să vă spun, domnule, că m-aș bucura să v-aud recitând poezia? glăsui d. Snodgrass.

— Ah, la drept vorbind, replică pastorul, nu e cine știe ce de ea, și singura scuză că

am scris-o cândva este că eram tânăr pe vremea aceea. Oricum, dacă doriți, o puteți auzi.

I se răspunse printr-un murmur de curiozitate; și bătrânul domn începu să recite amintitele versuri, cu ajutorul soției sale, care îi sufla din când în când.

— Le-am dat, spuse el, titlul:

Iedera verde

Ce delicată plantă e iedera cea verde!
Ea crește printre ruini și ziduri fulgerate,
Cu grijă se hrănește, nimica ea nu pierde
În recea-ntunccata și grea singurătate.
Ca ea să prindă viață, cad ziduri la pământ,
Și pietre năruite se sparg în pulberi dese,
Iar colbul de pe ruini purtat de ani și vânt
E pentru ea o hrană din cele mai alese.
Căci ea trăiește unde e viața alungată;
Bătrâna plantă verde e-atâta de ciudată!

Deși nu are aripi, ea parcă totuși zboară,
Iar inima-i bătrână îi bate voinicește.

Ce strâns se-nvolburcăzâ peste copaci, ușoară;
Stejaru-i bun prieten și ea-l încolăcește;
Vicleană se așterne, se-ntinde pe pământ,
Ușor ca mângâierea târîndu-se-naînte,
Iar frunza ca de ceară și-o tremură în vânt
Când gingaș se-nfășoară peste străvechi morminte...
Căci ea trăiește unde e moartea-ntunecată;
Bătrâna plantă verde e-atâta de ciudată!

Se fugăresc milenii, iar rodul lor se pierde,
S-au spulberat popoare și alte s-au născut,
Dar iedera bătrână cu frunza pururi verde
Mereu își trage seva din ruine și trecut.
Și tot ce face omul și tot ce construiește
Se cațără voinică, se urcă neîncetat.
Și tot ce face omul și tot ce construiește
Ajunge pân-la urmă ospățul ei bogat.
Căci ea trăiește numai din ce a fost odată;
Bătrâna plantă verde e-atâta de ciudată!

În vreme ce bătrânul gentleman repeta versurile pentru a doua oară, pentru ca d. Snodgrass să le poată nota, d. Pickwick îi studia cu mult interes trăsăturile feței. După ce bătrânul domn termină să dicteze, și după ce d. Snodgrass își băgă în buzunar carnetul, d. Pickwick apuse:

— Permiteți-mi, domnule, să fac o observație, deși ne-am cunoscut de așa de puțin timp; aș vrea să cred că un gentleman ca dumneavoastră nu poate să nu fi reținut, în decursul experienței de slujitor al Evangheliei, multe scene și întâmplări vrednice să fie amintite.

— Am trăit ceva, fără îndoială, replică bătrânul domn, însă întâmplările și caracterele oamenilor au fost totdeauna simple și obișnuite, sfera mea de acțiune fiind foarte mărginită.

— Îmi închipui că ați adunat câteva note asupra lui John Edmunds; nu-i așa? i se adresă d. Wardle care ținea să-și pună în valoare prietenul față de noii săi musafiri.

Bătrânul gentleman dădu ușor din cap în semn că: da, și se pregătea să schimbe subiectul conversației, când d. Pickwick spuse:

— Iertați-mă, domnule, dar vă rog, dacă îmi îngăduiți îndrăzneala, să vă întreb: cine era acest Edmunds?

— Tocmai că voiam să întreb și eu, adăugă d. Snodgrass cu însuflețire.

— Cum-necum, ați pățit-o, rosti voiosul amfitrion. Mai curând sau mai târziu, va trebui să le satisfacăți curiozitatea, încât ar fi mai bine să vă folosiți de această împrejurare prielnică și să vă achitați chiar acum.

Bătrânul domn zâmbi cu blândețe și-și trase scaunul mai în față; ceilalți își apropiară și ei scaunele, cu deosebire d. Tupman și mătușica — poate fiindcă deveniseră ceva mai tari de ureche; fu potrivit cornetul bătrânei doamne; pișcătura dojenitoare, pe sub masă, a fostului său partener, domnul rotofei și solemn, îl trezi din dormitare pe d. Miller care ațipise în timp ce se recita poezia. Fără vreo introducere, bătrânul gentleman începu următoarea povestire, căreia ne-am îngăduit să-i fixăm de mai înainte titlul:

ÎNTOARCEREA OCNAȘULUI

La încăput, când m-am așezat în satul acesta — spuse bătrânul gentleman — se împlinesc astăzi exact douăzeci și cinci de ani de atunci — persoana cea mai cunoscută printre enoriașii mei era un om cu numele de Edmunds, care ținea în arendă, prin preajma locului, o mică fermă. Un om ursuz, rău și hain la suflet; leneș și cu păcătoase apucături, crud, sălbatic din fire. Afară de câteva haimanale trândave și fără nici un rost, cu care hoinărea pierzându-și vremea pe câmpuri ori abrutizându-se prin cârciumi, nu avea nici un prieten și nici o cunoștință; nimeni nu catadicsea să vorbească unui om de care se temeau mulți și pe care toți îl disprețuiau. Toată lumea îl ocolea pe Edmunds.

Avea o nevastă și un fiu care, pe vremea când am venit aci, era în vârstă de vreo doisprezece ani. Nimeni nu-și poate închipui cu adevărat suferințele crâncene ale femeii, blândețea și răbdarea cu care le-a îndurat, și chinul grijilor în care ea și-a

crescut băiatul. Dumnezeu să mă ierte dacă-l bănuiesc pe nedrept, dar în sufletul meu cred cu tărie că bărbatul ei încercase neconținut, ani în șir, să-i zdrobească inima; femeia a îndurat însă chinurile de dragul odraslei sale și, chiar dacă multora li se va părea ciudat, de dragul lui; căci deși el era o brută și deși se purta cu cruzime față de dânsa, îl iubise cândva; iar amintirea dragostei pe care i-o purtase trezea încă în inima ei, în ciuda suferințelor îndurate, acele simțăminte de îngăduință și duioșie cu care, dintre toate fapăturile domnului, numai femeile sunt dăruite.

Erau săraci; și nu puteau fi altfel, de vreme ce soțul mergea pe asemenea căi; dar truda necurmată și neostenită a femeii, din zori până în noapte, îi ținea la adăpost de nevoile zilnice. Truda ei era însă prost răsplătită. Oamenii care treceau seara prin partea locului — uneori noaptea la o oră târzie — povesteau că auziseră plânsetele și tânguiriile unei femei nenorocite, și deasemenea zgomot de lovituri; deseori, după miezul nopții, copilul bătea încetisor la vreo casă vecină, unde mamă-sa îl trimisese pentru a-l scăpa de furia beției părintelui cel rău.

În toată vremea asta, și cu toate că biata ființă purta de multe ori semnele unor groaznice maltratări, pe care nu putea să le tăinuiască în întregime, ea venea statornic în bisericuța noastră. În fiecare duminică, dimineața și în amurg, ocupa cu fiul ei aceeași bancă; și măcar că erau amândoi îmbrăcați sărăcăcios — mai rău decât mulți vecini ai lor care făceau parte dintr-o categorie mai nevoiașă — se înfățișau totdeauna îngrijiți și curați. Lumea o saluta cu prietenie și avea un cuvânt binevoitor pentru „biata doamnă Edmunds”; iar când, după sfârșitul slujbei, se oprea sub aleea de ulmi ce ducea spre porticul bisericii, să schimbe câteva vorbe cu un vecin, sau când își încetineea pasul spre a-și privi cu mândria și dragostea unei mame copilul sănătos, care se juca în fața ei cu câțiva mici tovarăși, obrazul brăzdat de griji al femeii se lumina căpătând o expresie plină de recunoștință și părea, dacă nu veselă și fericită, cel puțin împăcată și mulțumită.

Trecuseră cinci sau șase ani; băiatul ajunsese un flăcău robust și bine dezvoltat. Timpul, care întărise făptura delicată a copilului și dăduse mădularelor lui firave o vigoare bărbătească, încovoiase statura mamei și îi slăbise mersul; dar brațul care ar fi trebuit s-o sprijine nu mai era petrecut sub al ei; figura care ar fi trebuit s-o înveselească, n-o mai privea. Femeia se așeza în vechea bancă, însă lângă dânsa rămânea gol un loc. Își păstra cu aceeași grijă Biblia, cu unele foi îndoită ca de obicei la colțuri, dar nu mai era nimeni s-o citească dimpreună cu ea; și lacrimi grele, dese, îi curgeau pe carte, încetșând cuvintele de dinaintea ochilor. Vecinii erau tot așa de binevoitori ca și altădată, dar dânsa le ocolea salutul întorcând capul. Nu se mai oprea printre ulmii bătrâni, nu mai aduna comori de fericire pentru viitor. Deznădăjduită femeie își trăgea boneta peste față și se depărta cu pași zoriți.

Să vă mai spun că flăcăul care, privind în urmă spre întâile zile ale copilăriei sale, până unde conștiința și memoria puteau ajunge, și care, evocând acele clipe, nu și-ar fi putut aminti nimic care să nu fi fost legat într-un fel sau altul de un șir lung de lipsuri suferite de mama sa pentru el, maltratări și insulte și violențe; să vă mai spun că el, cu o nepăsare disprețuitoare față de inima ei zdrobită, nesocotind cu încăpățănare răutăcioasă tot ceea ce dânsa făcuse și îndurase de dragul lui, se înhăitase cu toți desfrânații și cu toate lepădăturile, pornind nebunește pe un drum nesăbuit care avea să-i aducă lui moartea și mamei lui, rușinea? Vai, ce înseamnă firea omului! V-ați dat seama demult.

Mizeria nefericitei femei și nenorocirile ei erau pe cale să atingă culmea. Fuseseră săvârșite prin vecinătate numeroase nelegiuiri; vinovații rămăseseră nedescoperiți, și cutezanța lor creștea. Un furt îndrăzneț și foarte însemnat dădu loc unei urmăriri severe și unor cercetări stăruitoare la care făptașii nu se așteptau. Tânărul Edmunds fu bănuț, împreună cu trei complici; fu arestat, dus în fața judecății, găsit vinovat și osândit — la moarte.

Tipătul străpungător și sălbatic al unui glas de femeie, care a răsunat în sala tribunalului când fu pronunțată hotărârea solemnă, îmi sună și astăzi în urechi. Strigătul îngrozii inima vinovatului, pe care judecata, condamnarea, însăși apropierea morții, nu-l putuseră dezmetici. Buzele, până atunci strânse cu o îndărătnicie ursuză, tremurară și se dezlipiră fără de voie; fața lui căpătă o paloare cenușie, sudoarea rece îl năpădi; brațele voinice ale criminalului tremurară; se clătină pe banca acuzaților.

În prima pornire a zbuciumului ei, nefericita mamă se aruncă în genunchi la picioarele mele, implorându-l fierbinte pe cel atotputernic care o susținuse până atunci în

necazuri, s-o mântuiască de lumea de durere și mizerie și să cruțe viața unicului ei copil. Urmă o năvală de plânsete, o luptă sufletească puternică, așa cum nădăjduiesc că nu voi mai vedea vreodată. Din clipa aceea știam că inima ei era zdrobită pentru totdeauna; dar nici o tânguire și nici un murmur nu mai ieșiră de pe buzele ei.

Ți se sfâșia sufletul văzând-o în curtea închisorii, zi de zi, încercând cu ardoare și evlavie, prin dragoste și rugi fierbinți, să împlânzească inima crudă a feciorului ei împietrit. Truda i-a fost zadarnică. El rămase posomorit, îndărătnic și neclintit. Nici măcar preschimbarea neașteptată a pedepsei în deportare pe patrusprezece ani nu împlânzi o clipă mohorîta îndârjire a purtării lui.

Dar spiritul de răbdare și resemnare care o susținuse pe femeie atâta timp, nu mai putea să lupte cu slăbiciunea trupeză și cu boala. Căzu la pat. Își târî din patul de suferință picioarele șovăielnice pentru a-și mai vedea odată feciorul, însă puterile o părăsiră și căzu sleită la pământ.

Atunci crâncena nepăsare și tembelismul tânărului fură puse cu adevărat la încercare; și plata se abătu grea asupra lui, aproape luându-i mințile. Trecu o zi și mama lui nu veni; se scurse altă zi, fără ca ea să vină lângă el; sosi a treia seară și tot nu o văzu; iar peste douăzeci și patru de ceasuri urma să fie despărțit de ea — poate că pentru totdeauna. O, cum îl năpădiră gândurile demult uitate ale primelor zile, alergând în sus și în jos prin curtea îngustă, ca și cum goana ar fi putut să grăbească sosirea veștilor, și ce amarnic îl copleși simțământul de neputință și mâhnire când află adevărul! Mama, singura rudă pe care o cunoscuse în viață, zăcea bolnavă, poate pe moarte, la o milă de locul unde se găsea el; dacă ar fi fost liber și neferecat, ar fi ajuns la ea în câteva minute. Se năpusti asupra ușii și, apucând cu energia disperării, gratiile de fier, le zgâlțâi; se repezi în peretele gros, vrând parcă să-și facă drum prin piatră; dar clădirea trainică își bătea joc de eforturile lui neputincioase; își frământă mâinile și plânse ca un copil.

Dusei fiului întemnițat iertarea și binecuvântarea mamei; și adusei la patul bolnavei făgădueli lui solemne de căință, rugămintile lui fierbinți de iertare. Îl ascultai cu milă și compătimire pe vinovatul pocăit, care născocea mii de planuri spre a-și mângâia și sprijini mama când se va înapoia; dar știam că, multe luni înainte ca el să ajungă la destinație, mama lui nu va mai fi pe lume.

Fu dus în timpul nopții. După câteva săptămâni, sufletul bieteii femei își luă zborul spre un loc de veșnică fericire și pace, după cum sper și cred cu tărie. Oficiali slujba înmormântării lângă rămășițele ei. Se odihnește în micul nostru cimitir. La căpătâiul mormântului ei nu este nici o piatră. Necazurile ei erau cunoscute oamenilor; virtuțile ei, lui Dumnezeu.

Înainte de plecarea ocnașului, fusese vorba că el va scrie mamei sale de îndată ce va putea să capete încuviințarea și că scrisoarea lui îmi va fi adresată mie. Tatăl său nu mai voise cu nici un chip să-l vadă din ceasul arestării; și nu se mai sinchisea dacă el trăia sau murise. Trecură mulți ani fără vreo veste de la el; și când mai bine de jumătate din timpul lui de osândă se scurse, fără ca eu să primesc vreo scrisoare, îmi închipuii că era mort, cum, la drept vorbind, aproape nădăjduiam să fie.

Când ajunsese în colonie, Edmunds fusese trimis înlăuntrul ținutului, la mare depărtare; și așa se explică, poate de ce, deși expediase multe scrisori, nici una nu mi-a căzut în mâini. Rămase acolo timp de patrusprezece ani încheiați. Când mântui osânda, credincios vechii hotărîri și făgăduieli făcute mamei sale, străbătu cu nenumărate greutatea drumul spre Anglia și se înapoie pe jos acasă.

Într-o seară frumoasă de duminică din luna august, John Edmunds puse piciorul în satul pe care îl părăsise rușinat și umilit cu șaptesprezece ani înainte. Calea cea mai apropiată trecea prin cimitir. Îi zvâcni inima când trecu bariera. Ulmii înalți și bătrâni, prin ramurile cărora soarele în asfințit arunca, ici-colo, peste poteca adumbrată, raze bogate de lumină, îi trezeau amintiri din zilele copilăriei. Se vedea așa cum era atunci, agățându-se de mâna mamei și mergând liniștiți la biserică. Își amintea cum privea fața ei palidă; și cum ochii ei se umpleau uneori de lacrimi când și-i cobora pe chipul lui, lacrimi fierbinți care cădeau pe fruntea lui când ea se apleca să-l sărute, stărnindu-i și lui plânsul, măcar că pe vremea aceea nu știa cât de amare erau lacrimile ei. Se gândea de câte ori zburdase vesel pe cărarea aceea cu tovarăși de joacă, privind înapoi din când în când pentru a prinde zâmbetul mamei sau pentru a auzi glasul ei blând; și atunci un vâl părea că se ridică de pe mintea lui, cuvinte de dragoste, neîmpărtășite, și povește neluate în seamă, și făgăduieli uitate năvăliră în amintire, zguduindu-i inima și

făcându-l să sufere cumplit.

Intră în biserică. Slujba de seară se sfârșise și lumea se împrăștiase, dar ușa nu era încă zăvorâtă. Pașii lui sunau sub bolta joasă, înăbușiți; liniștea și evlavia aproape că îl înfiorau. Privi în jur. Nici o schimbare. Biserica i se părea mai mică decât o știa, însă ea cuprindea și acum vechile monumente asupra cărora își ațintise de mii de ori ochii cu o teamă copilărească: micul pupitru cu perna decolorată; altarul dinaintea căruia repetase de atâtea ori poruncile pe care le cinstise în copilărie și le uitase când ajunsese bărbat. Se apropie de banca veche; părea rece și părăsită. Perna fusese luată și Biblia lipsea. Poate că mama lui ocupa acum un scaun mai umil, sau poate că ajunsese infirmă și nu mai era în stare să vină singură la biserică. Nu cuteza să meargă cu gândul mai departe. Îl cuprinse o senzație de frig; iar când se înturnă să plece, tremura din toate încheieturile.

Un bătrân intră pe ușă în clipa când el se afla în prag. Edmunds tresări, căci îl cunoștea bine; îl văzuse deseori săpând morminte în cimitir. Ce va spune despre ocnașul care se înapoiase? Bătrânul își înălță ochii către fața străinului, îi spuse „bună seară” și se depărtă domol. Îl uitase.

Edmunds coborî colina, străbătu satul. Vremea era caldă și oamenii stăteau în pragul porților sau se plimbau în grădinițele lor, bucurându-se de calmul serii și de odihna meritată după o zi de muncă. Multe priviri se îndreptară asupra lui, multe ochiri furise aruncă el spre a se încredința dacă îl mai cunoștea cineva sau dacă îl ocolea. Vedeau în mai toate casele chipuri străine; recunoștea pe-alocuri înfățișarea butucănoasă a vreunui tovarăș de școală — copil când îl văzuse ultima oară — înconjurat de-o droaie de copii veseli; în alte locuri vedea într-un jilt, dinaintea căsuței, un bătrân slab și beteag despre care își aducea aminte că fusese cândva un lucrător zdravăn și inimos; însă îl uitaseră toți, astfel că trecu neștiut, mai departe.

Cele din urmă raze blânde ale soarelui care apunea cădeau pe pământ, aruncând o strălucire de jăratec peste snopii aurii de grâu și prelungind umbrele pomilor, când ajunsese în fața bătrânei case, casa copilăriei, după care inima lui tânjise neînchipuit de tare în anii lungi și grei ai captivității și ai durerii. Gardul era scund, deși își amintea bine vremea când îi părea un zid foarte înalt; și privi pe deasupra, în grădina bătrână. Erau mai multe semănături, și flori mai vesele decât altădată, dar copacii bătrâni se aflau încă acolo — chiar și copacul sub care se culcase de nenumărate ori, trudit de zburdatul prin soare, simțind cum îl fura lin somnul dulce al copilăriei fericite. Se auzeau voci în casă. Ascultă, dar ele îi răsunau în ureche ciudat; nu le cunoștea. Și vocile erau voioase; știa bine că bătrâna și sărmana lui mamă nu putea să fie veselă când el se afla departe. Ușa se deschise și răsări un cârd de copii, tipând și țopăind. Părintele, cu un prunc în brațe, se arătă în prag, iar copiii se îmbulzeau în juru-i, bătând din mânuțe și trăgându-l să intre în jocurile lor zburdalnice. Ocnașul se gândi de câte ori, acolo, se ferise de privirile tatălui său. Își reaminti de câte ori își îngropase, tremurând, capul în așternut, auzind vorbele grele și izbiturile tatălui său, precum și tânguiriile mamei; și cu toate că, depărtându-se, suspina, zguduit până în adâncul sufletului, o ură cumplită, ucigătoare, îi încheșta dinții și pumnii.

Asta era întoarcerea pe care o văzuse prin perspectiva istovitoare a atâtor ani, și pentru care îndurase atâtea suferințe? Nici o figură care să-l întâmpine cu o vorbă de bun soset, nici o privire iertătoare, nici un cămin oare să-l primească, nici o mână care să-l ajute în satul lui bătrân. Ce însemna singurătatea în pădurile sălbate, stufoase, unde nu se pomenise vreodată tipenie de om, față de pustiul de-aici!

Își dădu atunci seamă că, pe tărâmul depărtat ai robiei și umilinței, își închipuise locul nașterii așa cum îl lăsase — nu cum avea să fie la înapoiere. Realitatea tristă îi îngheță sufletul, și curajul i se năruie. Nu avu tăria să facă cercetări, nici să se înfățișeze singurei ființe care l-ar fi primit, poate, cu blândețe și compătimire. Merse mai departe; ocolind ca un vinovat șoseaua, intră într-o poiană de care își amintea bine; și, acoperindu-și fața cu mâinile, se prăvăli în iarbă.

Nu observase că un om stătea lungit pe o bancă învecinată; veșmintele omului fășăiră când se întoarse să arunce o privire noului venit. Edmunds înălță capul.

Omul făcu o mișcare fără să se ridice. Trupul îi era gârbovit, chipul zbârcit și galben. După îmbrăcămintea arăta să fie un pensionar al azilului; avea înfățișarea unui moșneag, dar părea așa mai mult din cauza vieții necumpătate și a bolilor, decât din a bătrâneții. Se uită la străin cu asprime și, deși ochii îi erau la început șterși și încețoșați, după ce îl fixă puțin timp, se aprinseră căpătând o expresie nefirească și speriată, gata parcă să

iasă din orbite. Edmunds se săltă treptat în genunchi și se uită cu tot mai multă luare aminte la figura bătrânului. Se priviră unul pe altul în tăcere.

Bătrânul arăta îngrozitor de palid. Tremura și se clătina pe picioare. Edmunds sări și el în sus. Bătrânul se trase puținel înapoi. Edmunds înaintă.

— Vorbește-mi, vreau să-ți aud glasul! spuse ocnașul cu o voce răgușită, dogită.

— La o parte! strigă bătrânul însoțindu-și cuvintele de-un blestem groaznic.

Ocnașul se apropie tot mai mult.

— La o parte! răcni bătrânul.

Cutremurat de furie și groază, ridică toiagul și-l lovi pe Edmunds peste față.

— Tată!... Ticălosule!... murmură ocnașul, scrâșnind din dinți.

Se năpusti plin de furie, îl apucă de gât — dar era tatăl lui; și mâinile îi căzură fără vlagă în jos.

Bătrânul scoase un strigăt puternic, care răsună peste câmpiile pustii ca urlatul unui duh rău. Obrazul i se învineți, sângele îi țâșni pe gură și din nas și coloră iarba în roșu întunecat; se clătina și se prăbuși. Îi plesnise o vână; iar când fiul îl ridică din băltoaca de sânge gros, vâscos, era mort.

În ungherul acela al cimitirului, despre care am amintit — spuse bătrânul gentleman după o tăcere de câteva clipe — odihnește un om pe care l-am avut în serviciu timp de trei ani după întâmplarea aceasta; și, dacă un om s-a pocăit, s-a spovedit și s-a umilit cu adevărat vreodată, acela a fost el. N-a știut nimeni în afară de mine, cât a trăit, cine era sau de unde venea: a fost John Edmunds, ocnașul reîntors.

CAPITOLUL VII

Cum d. Winkle, în loc să tragă în porumbel și să ucidă cioara, a tras în cioară și a rănit porumbelul; cum Clubul de cricket din Dingley Dell a jucat cu All Muggleton și cum cei din All Muggleton s-au ospătat pe cheltuiala celor din Dingley Dell; și alte subiecte instructive și interesante.

Obositoarele aventuri ale zilei, sau influența somniferă a povestirii pastorului, se răsfrânseseră atât de puternic asupra tendințelor de dormitare ale d-lui Pickwick că, în mai puțin de cinci minute după ce fusese condus în dormitorul său confortabil, căzu într-un somn adânc, fără vise, din care nu-l treziră decât razele luminoase ale soarelui dimineții, ce năvăleau în odaie ca o dojană. D. Pickwick nu era câtuși de puțin leneș, astfel că sări ca un războinic brav din cort — adică din pat.

— Plăcut, plăcut ținut, oftă gentlemanul cu încântare deschizând fereastra zăbreliță. Cine ar putea trăi având zi de zi în fața ochilor casele de cărămizi și ardezie, după ce a gustat farmecul unei asemenea priveliști? Cine ar putea să îndure viața acolo unde nu se văd alte vaci decât cele de pe vasele căminului; unde nu aduce nimic a Pan ci doar a pan-tomimă; unde, în loc de recolta de grâne, e recoltă de pietre? Cine ar putea suporta să-și târâie viața în locuri ca acelea? Întreb, cine ar putea să rabde o asemenea viață?

Și, după ce se ciondăni astfel mai multă vreme cu sine, potrivit întemeiatelor pilde ale înaintașilor, d. Pickwick își scoase capul prin gratiile ferestrei și se uită în jur.

Dulcea și bogata mireasmă a căpițelor de fân urca până la fereastra odăii. Nenumăratele arome din grădinița cu flori îmbălsămau aerul; pajiștea verde-închis lucea sub roua dimineții, care scânteia pe fiecare frunză clătinată de adierea blândă a vântului; iar păsările cântau ca și cum fiecare strop strălucitor ar fi fost pentru ele izvor de inspirație. D. Pickwick căzu într-o dulce și tainică visare.

— Hei! îl trezi un sunet.

Privi la dreapta, dar nu văzu pe nimeni; îi rătăciră ochii spre stânga și străpunseră întinderea; își aținti privirile spre cer, dar nu dintr-acolo venea strigătul; în cele din urmă, făcu ce-ar fi făcut din întâia clipă o minte simplă: se uită în grădină și-l văzu pe d. Wardle.

— Cum vă simțiți? rosti d. Wardle năpădit de bucuria ce avea să urmeze. Frumoasă dimineată, nu-i așa? Mă bucur că vă văd sculat așa devreme. Grăbiți-vă, coborâți și veniți afară. V-aștept aici.

D. Pickwick nu se lăsă poftit de două ori. Îi ajunseră zece minute pentru a-și sfârși toaleta, după care se găsi alături de bătrânul gentleman.

— Hei! spuse la rându-i d. Pickwick, văzând că gazda sa era înarmată cu o pușcă și că mai avea una pregătită pe iarbă. Ce aveți de gând?

— Prietenul dumneavoastră și cu mine, răspunse amfitrionul, mergem înainte de dejun să împușcăm ciori. E un foarte bun ochitor, nu-i așa?

— L-am auzit spunând că e un vânător excelent, replică d. Pickwick, dar nu l-am văzut niciodată țintind ceva.

— Aș vrea, spuse d. Wardle, să vină odată. Joe! Joe!

Grăsunul care, datorită influenței înviorătoare a dimineții, nu părea adormit mai mult decât cam pe vreo trei sferturi, ieși din casă.

— Du-te sus și poștește-1 pe domnul; înștiințează-1 că mă va găsi cu d. Pickwick în pădurea ciorilor. Să-i arăți drumul, ai auzit?

Băiatul plecă să îndeplinească însărcinarea, iar amfitrionul, cu puștile în mâini, ca un alt Robinson Crusoe, arătă drumul.

— Uite locul, glăsui bătrânelul oprindu-se după câteva minute într-o alee de copaci. Lămurirea era de prisos, căci croncănitul neconținut al ciorilor neștiutoare indica îndeajuns că acolo le era sălașul.

Bătrânelul puse o pușcă pe pământ, și o încărcă pe cealaltă.

— Uite-i că au venit, spuse d. Pickwick.

Și, în timp ce vorbea, se zărea în depărtare silueta d-lui Tupman, a d-lui Snodgrass și a d-lui Winkle. Nefiind întrutotul sigur pe care anume dintre domni trebuia să-l aducă, grăsunul îi poftise, în marea lui înțelepciune pe toți, ca să nu facă astfel vreo greșală.

— Ascultă! strigă bătrânelul adresându-se d-lui Winkle. Un țințaș strașnic ca dumneavoastră ar fi trebuit să fie gata demult, chiar și pentru o treabă atât de neînsemnată.

D. Winkle răspunse printr-un zâmbet silit, și-și luă arma cu aerul pe care s-ar putea presupune că l-ar fi avut o cioară metafiziciană, zbuciumată de presimțirea unei morți apropiate, groaznice. Era poate amărăciune în zâmbetul lui, dar semăna nespus de mult cu deprimarea.

Bătrânelul dădu din cap; și doi băiețași zdrențăroși, aduși la locul vânătoarei de tânărul Lambert, prinseră pe dată să se cațere sprinteni în doi copaci.

— Ce fac băieții ăștia? întrebă d. Pickwick deodată.

Simțea oarecare neliniște; avea oarecare temeri că, poate, starea nenorocită a agricultorilor, despre care auzise adesea multe lucruri, îi silea pe copilandrii gliei să-și câștige traiul în chip atât de periculos și de nesigur, oferindu-se țință unor vânători nedibaci.

— Stârnesc numai vânatul, răspunse d. Wardle râzând.

— Pentru ce? întrebă d. Pickwick.

— Cum se zice în popor, sperietori de ciori.

— A, numai atât?

— Sunteți satisfăcut?

— Pe deplin.

— Foarte bine. Încep eu?

— Dacă vreți, spuse d. Winkle, bucuros de orice răgaz ce i se oferea.

— În cazul acesta, dați-vă la o parte. Așa, acum...

Un băiat țință și scutură o creangă care avea un cuib.

Șase stăncuțe, care se aflau într-o aprigă conversație, dădură buzna să întrebe ce s-a întâmplat. Drept răspuns, bătrânelul trase. Căzu o pasăre; celelalte își luară zborul.

— Ridic-o, Joe! spuse bătrânelul.

Un zâmbet lumina figura flăcăului, înaintând. Vedenii nelămurite de ciori fripte pluteau în închipuirea lui ațâțată. Râdea, înapoindu-se cu pasărea; o cioară grasă, dolofană.

— Acum e rândul domnului Winkle, spuse amfitrionul încărcându-și iar pușca.

Trageți!

D. Winkle înaintă, puse arma la ochi. D. Pickwick și prietenii săi se ghemuiră fără voie, ca să scape nevătămați la căderea grea a ciorilor, încredințați fiind de efectele plumbului nimicitor descărcat de prietenul lor.

Urmă o pauză solemnă, un strigăt, un fâlfâit de aripi, un țcănit ușor.

— Oho! rosti bătrânelul.

— Nu vrea să meargă? întrebă d. Pickwick.

— N-a luat foc, spuse d. Winkle care era foarte palid, probabil din pricina dezamăgirii.
— Curios, spuse bătrânelul luând pușca. N-am știut până acum că vreuna din ele nu ia foc. Nu văd nici o urmă de capsă.

— Doamne sfinte, exclamă d. Winkle, recunosc că am uitat de capsă!

Ușoara scăpare din vedere fu îndreptată. D. Pickwick se tupilă din nou. D. Winkle păși înaintea cu aer hotărât, stăpânit; d. Tupman se uita de după tulpina unui copac. Copilul strigă; patru păsări își luară zborul. D. Winkle trase. Se auzi un țipăt ca de om — nu de cioară — pricinuit de-o durere trupească. D. Tupman salvase viața multor păsări nevinovate, primind o parte din încărcătură în brațul stâng.

Ar fi cu neputință să descriem buimăceala care urmă. Să spunem cum, în primele porniri ale emoției, d. Pickwick îl numise „mizerabil” pe d. Winkle. Cum d. Tupman zăcea doborât la pământ; și cum d. Winkle, cuprins de groază, îngenunche alături; cum d. Tupman, tulburat, invocă un oarecare nume feminin de botez, și apoi deschise, întâi, un ochi, pe urmă altul, pe urmă recăzu pe spate, închizându-i pe amândoi; toate acestea ne-ar fi tot așa de greu să le descriem în amănunte, după cum greu ar fi să-l înfățișăm pe nefericitul personaj rănit, care, după ce-și veni încet-încet în fire, bandajat cu batiste și sprijinit de îngrijorații săi prieteni, porni încetișor spre casă.

Se apropiau de casă. Doamnele erau în poarta grădinii, așteptând sosirea lor la dejun. Domnișoara mătușică se arătă și ea; zâmbi și le făcu semn să se grăbească. Era vădit că nu știa nimic despre nenorocire. Biata ființă! Sunt clipe când neștiința este într-adevăr o fericire.

Se apropiau tot mai mult.

— Dar ce i s-o fi întâmplat bătrânelului acela? întrebă Isabella Wardle. Domnișoara mătușică nu dădu atenție întrebării, crezând că era vorba de d. Pickwick. În ochii ei, Tracy Tupman era tânăr; ea vedea anii printr-o sticlă care micșora.

— Nu vă speriați! exclamă amfitrionul, grijuliu să nu-și neliniștească fiecele.

Micul grup era așa de înghesuit în jurul d-lui Tupman că nu se putea încă distinge lămurit natura accidentului.

— Nu vă speriați! spuse amfitrionul.

— Dar ce e? țipară doamnele.

— S-a întâmplat un mic accident domnului Tupman; atâta tot.

Mătușica scoase un strigăt ascuțit, izbucni într-un râs nevrinos și căzu pe spate în brațele nepoatelor.

— Stropiți-o cu apă rece! porunci bătrânelul.

— Nu! Nu! murmură mătușica. Mă simt acum mai bine. Bella, Emily — un doctor! E rănit? E mort? E... Hahaha!...

Pe domnișoara mătușică o cuprinse atacul numărul doi al râsului nevrinos, presărat de țipete.

— Liniștiți-vă, vorbi d. Tupman mișcat aproape până la lacrimi de mărturia simpatiei arătată suferințelor sale. Dragă, dragă doamnă, calmați-vă!

— E glasul lui! exclamă domnișoara mătușică.

Și simptomele puternice ale atacului numărul trei se manifestară îndată.

— Nu vă frământați, vă implor, scumpă doamnă, spuse d. Tupman, mângâietor. Sunt foarte ușor rănit, vă asigur.

— Așadar, nu sunteți mort? îl întrebă năbădăioasa doamnă. O, spuneți-mi că nu sunteți mort!

— Rachel, nu fii nebună! interveni d. Wardle cu ton ceva mai aspru decât s-ar fi potrivit naturii poetice a scenei. Pentru ce dracu e nevoie să-ți spună că nu e mort?

— Nu, nu, nu sunt, zise d. Tupman; nu cer alt ajutor decât pe-al dumneavoastră. Lăsați-mă să mă reazim de brațul dumneavoastră, adăugă în șoaptă. O, domnișoară Rachel!

Creatura cu nevrionale înainta și-i oferă brațul. Se îndreptară spre sufragerie. D. Tracy Tupman apăsă ușurel mâna ei pe buze și se lăsă pe-o canapea.

— Te simți rău? îl întrebă Rachel îngrijorată.

— Nu, spuse d. Tupman. Nu e nimic. O să-mi fie numaidecât mai bine.

Închise ochii.

— Doarme! murmură domnișoara mătușică. (Organele lui vizuale erau închise de aproape douăzeci de secunde.) Dragă... dragă domnule Tupman.

D. Tupman sări în picioare.

— O, spune-mi din nou cuvintele acestea! exclamă el.

Domnișoara tresări.

— Vreau să cred că nu le-ai auzit, spuse ea rușinată.

— O, ba da, le-am auzit! răspunse d. Tupman; repetă-le! Dacă vrei să mă vindec, repetă-le!

— Sst! îi atrase domnișoara luarea-aminte; fratele meu!

D. Tracy Tupman își relua poziția de mai înainte; d. Wardle intră în cameră însoțit de un doctor.

Brațul fu examinat, rana pansată și declarată ca fiind foarte ușoară; spiritele celor de față satisfăcute astfel, purceseră la satisfacerea poftei de mâncare; și voioșia reveni pe chipurile lor. Numai d. Pickwick era tăcut și rezervat. Îndoiala și tristețea se puteau citi pe figura sa. Încrederea în d. Winkle fusese zdruncinată — adânc zdruncinată — de întâmplările din timpul dimineții.

— Jucați cricket? îl întrebă d. Wardle pe strașnicul țintaș.

În orice altă împrejurare, d. Winkle ar fi răspuns afirmativ. Își dădu seama de gingășia situației sale și răspunse cu modestie: Nu!

— Dar dumneavoastră, domnule? întrebă d. Snodgrass.

— Jucam pe vremuri, răspunse amfitrionul; însă acum am renunțat. Cotizez la Clubul de aici, măcar că nu mai joc.

— Mi se pare că astăzi are loc marele match, spuse d. Pickwick.

— Da, răspunse amfitrionul; desigur că v-ar face plăcere să luați parte.

— Pentru mine, domnule, răspunse d. Pickwick, e o încântare să văd orice exerciții cărora li te poți consacra fără pericol, și în îndeplinirea cărora neputința stângacilor nu pune în primejdie viața omenească.

D. Pickwick făcu o pauză, și se uită țintă la d. Winkle, care stătea abătut sub privirea tăioasă a mentorului său. După câteva minute, marele om își întoarse privirile și adăugă:

— Am avea oare dreptul să-l lăsăm pe prietenul nostru rănit în seama femeilor?

— Nu m-ați putea lăsa pe alte mâini mai bune, declară d. Tupman.

— Nici c-ar fi cu putință, adăugă d. Snodgrass.

Rămase deci înțeleș că d. Tupman va fi lăsat acasă în seama doamnelor; și că musafirii ceilalți vor merge, conduși de d. Wardle, pe terenul unde urma să se dispute iscusitul joc care scosese Muggletonul din toropeală și inoculase Dingley Dell-ului un avânt plin de înflăcărare.

Întrucât drumul de numai două mile trecea pe ulițe umbrite și pe cărării singurate, și întrucât conversația avea ca obiect fermecătoarele peisaje care-i înconjurau de pretutindeni, d. Pickwick aproape că regreta expediția din pădurea ciorilor, când se pomeni pe strada principală a Muggletonului.

Orice persoană al cărei geniu are o predilecție pentru topografie știe perfect de bine că Muggletonul este un oraș al corporațiilor, cu un primar, cu burghezi și cu cetățeni liberi; și oricine ar consulta adresele, de la primar la cetățenii liberi, sau de la cetățenii liberi la primar, sau de la ambii la corporație, sau de la tustrei la Parlament, ar afla atunci ceea ce ar fi trebuit să știe dinainte, și anume că Muggletonul e un burg vechi, cinstit, îmbinând apărarea zeloasă a principiilor creștinismului cu un atașament devotat pentru drepturile comerciale; dovadă este faptul că primarul, corporația și alți locuitori au prezentat, în diferite epoci, nu mai puțin de o mie patru sute douăzeci petiții împotriva continuării sclavajului negrilor în străinătate, și un număr egal de petiții împotriva oricărei intervenții în sistemul fabricilor din țară; șaiszeci și opt spre a se permite comercializarea funcțiilor parohiale și optzeci și șase spre a se interzice comerțul pe străzi în zile de duminică.

D. Pickwick privea cu un aer de curiozitate împletită cu interes aspectele din juru-i pe strada principală a ilustrului oraș. Era un careu deschis pentru piață; și, în centru, un han mare, cu o firmă în față, reprezentând un obiect foarte obișnuit în artă, dar arareori întâlnit în natură și anume un leu albastru, cu trei labe îndoite în aer, legându-se pe marginea unghiei mijlocii a celei de a patra labe. Vedeai în preajma hanului un birou de licitații și de asigurare contra incendiului, magazinele unui negustor de grâne, ale unui negustor de pânză, ale unui șelar, unui rachier, unui băcan, și o cizmărie — aceasta folosită de asemenea pentru vânzarea de pălării, bonete, articole de îmbrăcăminte, umbrele de bumbac și cunoștințe folositoare. Era și o casuță de cărămidă roșie, în față cu o curtică pată, și pe care oricine o putea recunoaște ca aparținând procurorului;

mai era o casă din cărămidă roșie, cu obloane venețiene; o placă mare de alamă pe ușă arăta cu litere foarte citete că aparținea doctorului. Câțiva băieți se îndreptau spre locul de cricket; doi-trei prăvăliași îi priveau din pragul dughenelor arătând, după expresia figurilor, că jinduiau și ei să meargă într-acolo; după toate aparențele, ar fi putut să-și împlinească pofta fără a pierde prin asta un prea mare număr de mușterii. După ce se opri să facă aceste observații pe care și le va nota într-un moment mai potrivit, d. Pickwick se grăbi să-și ajungă prietenii care cârmiseră din strada principală și se aflau acum în raza câmpului de bătaie.

Porțile erau înfipite; gata întinse erau și două corturi destinate odihnei și răcoririi combatanților. Jocul nu începuse încă. Doi-trei jucători din Dingley-Dell și Muggleton se distrau cu aere mărețe, aruncându-și alene mingea dintr-o mână într-alta; alți câțiva domni, purtând ca și el pălării de pai, vestă de flanelă, pantaloni albi — costum care îi făcea să semene foarte mult cu niște cioplitori amatori — se învârtteau în preajma corturilor; spre unul din ele își conduse d. Wardle prietenii.

Câteva duzini de „Ce mai faceți?” salutară sosirea bătrânelului; și urmă o ridicare generală de pălării de pai, cu înclinarea vestelor de flanelă, când el își recomandă oaspeții ca pe niște gentlemeni din Londra, foarte nerăbdători să asiste la evenimentul zilei care, nu încăpea îndoială, îi va încânta foarte mult.

— Cred, domnule, că ar fi mai bine să intrați în cort, spuse un foarte corpolent gentleman, al cărui corp semăna cu jumătatea unui uriaș balot de flanelă așezat pe două suluri umflate.

— Va fi mult mai plăcut în cort, domnule, stăruie alt gentleman corpolent, care aducea tare mult cu a doua jumătate a balotului de flanelă.

— Sunteți prea bun, spuse d. Pickwick.

— Pe aci, rosti primul vorbitor; aci se marchează; e locul cel mai bun de pe tot câmpul.

Și jucătorul de cricket îi conduse, gâfâind din greu, spre cort.

— Joc grozav — strașnic sport — exercițiu frumos — foarte frumos! auzi d. Pickwick intrând.

Și prima ființă pe care ochii săi o întâlniră fu prietenul îmbrăcat în verde din diligența de Rochester; străinul continua să se extazieze, prilejuind marea satisfacție și sufleteasca înălțare a unui cerc din elita orașului All Muggleton. Ținuta lui era ceva mai îngrijită, și purta cizme; cu neputință să nu-1 recunoști, însă.

Străinul își recunoscuse numaidecât prietenii: se repezi în întâmpinarea lor și, apucându-1 pe d. Pickwick de mână, îl trase cu înflăcăraie obișnuită spre un scaun, vorbind întruna, ca și cum toate pregătirile de aci fuseseră făcute sub directă și speciala sa supraveghere.

— Pe aci! Pe aci! Va fi grozav de amuzant — bere cu nemiluita — poloboace — movile de friptură — boi întregi; muștar — căruțe doldora; zi minunată — stați jos — ca la dumneavoastră acasă — încântat că vă văd — foarte încântat.

D. Pickwick se așează, precum era rugat, iar d-nii Winkle și Snodgrass se conformară la fel indicațiilor misteriosului lor prieten. D. Wardle îl privi cu o uimire mută.

— Domnul Wardle, un prieten al meu, spuse d. Pickwick.

— Un prieten al dumneavoastră? Scumpe domn, ce mai faci? Prietenul prietenului meu. Dă-mi mâna, domnule!

Și străinul apucă mâna d-lui Wardle cu toată căldura unei mari și vechi intimități, apoi se retrase vreo doi pași îndărăt ca pentru a-i cuprinde mai bine cu privirea, figura, ținuta, pe urmă îi scutură mâna din nou, cu mai multă căldură chiar decât întâia oară.

— Cum ați venit aci? Întrebă d. Pickwick cu un zâmbet în care bunăvoința se lupta cu surpriza.

— Venit? replică străinul — am tras la *Coroana* — hanul *Coroana* din Muggleton — întâlnit o societate — jiletci de flanelă — pantaloni albi — sandvișuri cu sardele — rinichi la grătar — minunați băieți — admirabili.

D. Pickwick cunoștea îndeajuns sistemul stenografic de vorbire al străinului spre a deduce din rapida și trunchiata comunicare că, într-un fel sau altul, omul în verde făcuse cunoștință cu cei din Muggleton și că, printr-un procedeu al său, transformase cunoștința într-o strânsă prietenie, izbutind să obțină cu ușurință o invitație. Curiozitatea fiindu-i satisfăcută astfel, își puse ochelarii și se pregăti să urmărească jocul care începea tocmai.

Cei din Muggleton avură prima lovitură; și interesul deveni și mai mare, când d.

Dumkins și d. Podder, doi dintre cei mai renumiți jucători ai celui mai distins club, se duseră cu rachetele în mână, spre porțile respective. D. Luffey, cea mai de seamă podoabă a Dingley Dell-ului, fu pus în poziția să-l atace pe temutul Dumkins, iar d. Struggles fu ales să facă același oficiu nebiruitului până atunci, Podder. Mai mulți jucători, plasați să „pândească” în diferite părți ale terenului, se așezară în atitudinea cea mai potrivită, sprijinindu-și mâinile pe genunchi și încovoiindu-se foarte mult ca și cum ar fi vrut să „pună capul la cutie” pentru vreun începător al jocului de-a capra. Așa procedază toți jucătorii clasici și, în genere, se crede că, în orice altă poziție, ei n-ar putea să stea cum se cade la pândă.

Arbitrii se așezară dinapoia porților; numărătorii se pregătiră să marcheze punctele; se așternu o tăcere deplină. D. Luffey se retrase câțiva pași dinapoia porții indiferentului Podder și ținu câteva secunde mingea în fața ochiului drept. Dumkins aștepta sosirea mingii, cu încredere, cu ochii ațintiți asupra mișcărilor lui Luffey.

— Atenție! strigă deodată aruncătorul.

Mingea zbură din mână lui, iute și drept, spre stâlpul din centrul porții. Prudentul Dumkins era în gardă: mingea căzu în capătul rachetei și sări departe, peste capetele alergătorilor care se plecaseră în jos, atâta cât s-o lase să zboare peste ei.

— Fuga — fuga — altă minge! Acum, haide, zvârle-o! Sus cu ea — oprește-o — alta — nu — da — nu — zvârle-o, zvârle-o!

Strigătele acestea urmară loviturii, la sfârșitul căreia cei din Muggleton marcaseră două puncte. Nici Podder nu era mai prejos în a dobândi lauri cu care să se acopere pe sine și Muggletonul. El bloca mingile îndoielnice, le lăsa pe cele rele să treacă, le lua pe cele bune și le trimitea să zboare în toate părțile terenului. Alergătorii erau înfierbântați și obosiți; aruncătorii fură schimbați și aruncară mingile până ce le amortiră brațele. Dar Dumkins și Podder rămaseră neînvinși. Când un domn mai vârstnic se străduia să oprească înaintarea mingii, ea se rostogolea printre picioarele lui sau îi luneca printre degete. Când un domn subțire încerca s-o prindă, ea îl izbea în nas și sărea în lături, mai năstrușnic, cu o putere sporită, în vreme ce ochii domnului subțirel se umpleau de lacrimi, iar trupul îi zvâcnea de durere. Când era zvârlită direct în poartă, Dumkins ajungea acolo mai înainte, Pe scurt, când Dumkins prinse mingea din sbor, și Podder termină jocul, Muggleton marcase vreo cincizeci și patru de puncte, în timp ce taboul echipei Dingley Dell era alb ca și obrazul ei. Avantajul era prea mare ca să fie redobândit. Zadarnic impetuosul Luffey și entuziastul Struggles făcură tot ce iscusința și experiența le putea sugera pentru a recâștiga terenul pierdut de Dingley Dell în dispută; zadarnic și, la începutul reprizei finale, Dingley Dell cedă, recunoscând superioritatea biruitoare a celor din Muggleton.

În vremea aceasta, străinul băuse, mâncase și vorbise fără întrerupere. La fiecare lovitură izbutită el își exprima satisfacția și aprobarea față de jucători în chipul cel mai binevoitor și ocrotitor, desigur spre mulțumirea lor, pe când, după fiecare încercare greșită și după fiecare nereușită de a opri mingea, își vârsa paraponul în capul blestematului individ, apostrofându-l cu epitețe de soiul următor: „Ah, nerodul! Hai tu, molăule! — Tontule! — Mișelule!” și așa mai departe — exclamații care păreau să-l consacre în opinia celor din jurul său ca pe cel mai excelent și netăgăduit judecător în arta și misterele nobilei joc de cricket.

— Strașnică partidă! Bine jucată — unele lovituri admirabile! spuse străinul când, la sfârșitul jocului, taberele se îmbulziră în cort.

— Dumneata ai jucat vreodată, domnule? i se adresă d. Wardle pe care vorbăria lui îl înveselea mult.

— Jucat? Cred și eu că da! De mii de ori — nu aici — în Indiile Occidentale — palpitantă chestie — înfierbântată, foarte înfierbântată.

— De bună seamă că e o ocupație caldă într-un atare climat! observă d. Pickwick.

— Caldă? Fierbinte ca para focului — frige — mistue. Am jucat odată un match — o singură poartă — prietenul meu colonelul — Sir Thomas Blazo — care face cel mai mare număr de puncte. Câștig la sorți — prima lovitură — ora șapte dimineața — șase indigeni pândeau mingile — i-am dat drumul — m-am ținut bine — zăpușală cumplită — indigenii leșină toți — sunt luați — alți șase îi înlocuiesc — leșină și ei — Blazo aruncă mingea — susținut de doi indigeni — nu-mi puteau veni de hac — a leșinat și el — a fost dus și colonelul — n-am vrut să cedez — servitor credincios — Quanko Samba — ultimul om rămas — soarele foarte fierbinte, rachetele fac numai beșici, mingea

frigea — cafenie — cinci sute șaptezeci de puncte — aproape că nu mai puteam — Quanko își adună ultimele puteri — și cu asta basta — am făcut o baie — m-am dus la masă.

— Și ce a devenit domnul, cum îl cheamă? întrebă un domn bătrân.

— Blazo?

— Nu, celălalt.

— Quanko Samba?

— Da, domnule.

— Bietul Quanko — nu și-a mai venit în fire de atunci, a jucat pentru mine și și-a jucat propria piele — a murit, domnule.

Spunând acestea, străinul își îngropă fața într-o stacană cafenie — nu putem afirma precis dacă pentru a-și ascunde emoția ori pentru a-i savura conținutul. Știm numai că se opri deodată, trase prelung și adânc aer în piept, și privi cu neliniște când doi dintre membrii principali ai clubului din Dingley Dell se apropiară de d. Pickwick spunându-i:

— Vrem, domnule, să luăm parte la o masă modestă la *Leul Albastru*. Nădăduim să ne întâlnim acolo cu dumneavoastră și cu prietenii dumneavoastră.

— Firește, spuse d. Wardle, că printre prietenii noștri îl socotim și pe domnul...

Se uită la străin.

— Jingle, răspunse istețul personaj acceptând numaidecât propunerea. Jingle — Alfred Jingle, esquire, de Nicăieri. Nici un castel.

— Desigur, îmi va face mare plăcere, încuviință d. Pickwick.

— Și mie la fel! exclamă d. Alfred Jingle, trecându-și un braț pe după al d-lui Pickwick, celălalt pe după al d-lui Wardle, și șoptind confidențial la urechea celui dintâi: Ospăț afurisit de bun! Rece, dar strașnic! Am dat o raită prin încăpere azi dimineață — păsări și plăcinte, și toate celea — admirabili băieți — pe deasupra bine crescuți — foarte bine crescuți.

Deoarece nu mai era nevoie de punerea la punct a altor pregătiri, societatea se împrăstie în oraș, în grupuri mici de câte doi sau trei; peste un sfert de oră se aflau cu toții în marea sală a hanului *Leul Albastru* din Muggleton — d. Dumkins îndeplinind funcțiunea de președinte, iar d. Luffey oficiind-o pe aceea de vice.

Se auzea o vorbărie imensă, zornăit de cuțite, furculițe și farfurii; trei chelneri cu capete grăسune alergau de colo până colo, belșugul de bucate se mistuia de pe masă cât ai clipi din ochi; hazliul domn Jingle se ospăta cât cel puțin șase oameni obișnuiți. După ce se îndestulă toată lumea, fața de masă fu ridicată, sticlele, paharele și desertul fură aduse și chelnerii se retraseră pentru a „curăța” sau, cu alte cuvinte, pentru a-și însuși spre folosința și desfătarea lor toate rămășițele bune de mâncat și băut pe care izbutiseră să le pună deoparte.

În mijlocul gălăgiei neîntrerupte a celor care vorbeau și se înveseleau, stătea foarte calm un omuleț umflat în pene, cu aerul a toate știutor; privea în juru-i când lânzezeau discuțiile ca și cum ar fi avut de gând să trântască o vorbă plină de greutate și, din timp în timp, cu o demnitate de negrăit, tușa scurt: În cele din urmă, într-o clipă de relativă liniște, omulețul strigă eu voce puternică, solemnă:

— Domnule Luffey!

Toată lumea păstră o tăcere adâncă, în vreme ce persoana numită răspunse:

— Da, domnule.

— Doresc să vă adresez câteva cuvinte, domnule, dacă rugați stăruitor adunarea să-și umple paharele.

D. Jingle exclamă cu ton protector: „S-auzim, s-auzim!"; repetară cuvintele lui și ceilalți; după ce paharele se umplură, vicepreședintele glăsui plin de gravitate, într-o atitudine de adâncă luare aminte:

— Domnule Staple, aveți cuvântul.

— Domnule! spuse omulețul ridicându-se. Doresc să vă adresez ceea ce am de spus, *dumneavoastră* și nu vrednicului nostru președinte, fiindcă vrednicul nostru președinte este întrucâtva — pot spune în mare parte — subiectul a ceea ce am de spus, sau, pot spune, de... de...

— De demonstrat, sugeră d. Jingle.

— Da, de demonstrat, reluă omulețul; mulțumesc onorabilului meu prieten, dacă-mi va da voie să-l numesc astfel (patru exclamații „s-auzim” și un „desigur” al domnului

Jingle) pentru sugestie. Domnule, eu sunt un cetățean din Dell, din Dingley Dell. (Aplauze.) Nu pot revendica onoarea de a face parte din populația Muggletonului, nici domnule, voi mărturisi sincer, nu râvnesc la această onoare și vă voi spune de ce, domnule (s-auzim); voi fi gata să acord Muggletonului toate acele onoruri și distincțiuni, pe care cu bună dreptate le poate cere — ele sunt prea numeroase și prea bine cunoscute pentru a face dovada lor sau a le recapitula. Dar, domnule, în timp ce noi ne reamintim că Muggletonul a dat naștere unui Dumkins și unui Podder, să nu uităm niciodată că Dingley Dell-ul se poate fâli cu un Luffey și un Struggles. (Aplauze tumultuoase.) Să nu se considere că doresc a defăima meritele gentlemenilor pe care i-am numit în primul rând. Domnule, invidiez cu această ocazie noblețea sentimentelor lor. (Aplauze.) Oricine mă ascultă, cunoaște, cred, răspunsul dat împăratului Alexandru de un individ care, ca să folosesc o expresie comună, „huzurea” într-un butoi. Dacă nu eram Diogene, spusese el, aș fi vrut să fiu Alexandru. Mi-i pot închipui pe acești domni spunând: „Dacă nu eram Dumkins, aș fi vrut să fiu Luffey; dacă nu eram Podder, aș fi vrut să fiu Struggles”. (Entuziasm.) Dar, domnilor din Muggleton, numai în ce privește mingea stau oare în frunte compatrioții dumneavoastră? Nu ați auzit niciodată de Dumkins și de energia sa? Nu ați fost până acum învățați să asociați numele de Podder cu bunăcuviință? (Aplauze îndelungate.) Nu vi s-a întâmplat niciodată, luptând pentru drepturile dumneavoastră, pentru libertățile dumneavoastră, pentru privilegiile dumneavoastră, să vă cuprindă măcar o clipă îndoiala și deznădejdea? Și când erați, astfel, descurajați, numele lui Dumkins nu a aprins din nou în pieptul dumneavoastră focul care se stinsese; și oare nu un singur cuvânt al acestui om l-a aprins din nou așa de luminos de parcă niciodată nu se stinsese? (Aplauze furtunoase.) Domnilor, vă rog să încununați cu o falnică aureolă de aplauze entuziaste numele unite ale lui Dumkins și Podder!

Aici omulețul se opri, iar lumea prezentă se deslănțui într-un iureș de strigăte, de izbitori în masă, care dură, cu scurte întreruperi, toată seara. Fură închinare alte toasturi. D. Luffey și d. Struggles, d. Pickwick și d. Jingle deveniră pe rând subiectul unor elogii fără pereche; și fiecare, la momentul convenit, mulțumi pentru onoarea ce i se făcea.

Entuziaști cum suntem pentru cauza nobilă, careia ne-am devotat, am încerca o senzație de nedescrisă mândrie și am avea conștiința că am făcut ceva pentru a merita nemurirea de care deocamdată suntem lipsiți, dacă am izbuti să dăm înflăcăraților noștri cititori o cât de palidă idee despre aceste cuvântări. Ca de obicei d. Snodgrass luă o sumedenie de note care, fără îndoială, ar fi prezentat cea mai folositoare și importantă informație, dacă elocvența arzătoare a cuvintelor sau amestecul influență a vinului n-ar fi pricinuit extrema șovăire a mâinii gentlemanului, făcându-i scrisul aproape de neînțeles, și stilul tot așa. Grație unei cercetări stăruitoare, am izbutit să lămurim câteva trăsături având o slabă asemănare cu numele vorbitorilor și putem distinge de asemenea începutul unui cântec (probabil cântat de d. Jingle) în care cuvintele „punch”, „scânteietor”, „rubin”, „luminos” și „vin” sunt repetate la scurte intervale. Ni se pare de asemenea că putem descifra la sfârșitul acestor note câteva litere care ar vrea să spună: „oase frânțe”; și apoi cuvintele „frig”, „afară” confirmă presupunerea; dar cum orice ipoteze pe care le-am putea construi cu ele ar rămâne simple presupuneri, nu suntem dispuși să ne dedăm nici unui fel de speculații.

De aceea, ne vom înapoia la d. Tupman, adăugând doar că, puține minute înainte de ora douăsprezece noaptea, somitățile reunite din Dingley Dell și Muggleton au fost auzite cântând cu mare însuflețire și gravitate frumosul și pateticul cântec național:

*Noi ne-orn întoarce doar mâine dimineată,
Noi ne-om întoarce doar mâine dimineată,
Noi ne-om întoarce doar mâine dimineată,
Când zorii zilei vor răsări.*

CAPITOLUL VIII

Care dovedește în chip temeinic că drumul adevăratei iubiri nu e o cale ferată.

Linieștea și izolarea Dingley Dell-ului, prezența atâtor persoane de sex frumos, bunăvoință și grija ce ele i-o arătau, totul eria prielnic creșterii și dezvoltării unor sentimente gingașe pe care natura le sădise adânc în inima d-lui Tracy Tupman și care

păreau sortite acum să se concentreze asupra unui obiect plăcut. Tinerele domnișoare erau drăguțe, manierele lor, îmbietoare, caracterul, fără nici un cusur; însă, în înfățișarea mătușii domnișoare era o demnitate, un „nu-mă-atinge” în mers, o măreție în priviri, însușiri la care celelalte ființe, dată fiind vârsta lor, nu puteau nici măcar să râvnească, și care o dosebeau de orice altă femeie asupra căreia privirile d-lui Tupman se vor fi oprit vreodată. Desigur că ele erau întrucâtva înrudite prin firea lor, că aveau suflate o anume asemănare, ceva simpatic și tănuț în sentimentele lor. Numele ei fu cel dintâi care scăpă de pe buzele d-lui Tupman când zăcea rănit în iarbă; și râsul ei isteric fu cel dintâi sunet care îi izbi urechea, când fu adus acasă. Dar neliniștea se ivise oare dintr-o sensibilitate prietenoasă și feminină pe care în orice caz nu și-ar fi putut-o stăpâni; sau fusese zămislită de un simțământ mai arzător și mai pasionat, pe care numai el, dintre toți muritorii, îl putea trezi? Acestea erau îndoilele care chinuiau cugetul d-lui Tupman în vreme ce zăcea lungit pe divan; acestea erau îndoilele pe care el se hotărî să le rezolve îndată și pentru totdeauna.

Asfințise. Isabella și Emily ieșiseră la plimbare cu d. Trundle; bătrâna doamnă surdă adormise în jilt; grăsunul sforăia trăgănat și monoton la bucătărie; servitoarele vesele tălălăiau în fața ușii de serviciu, bucurându-se de farmecul serii și de hârjoana cu blânde animale din băutura fermei; aci stătea și perechea care ne interesează pe noi, nestingerită de nimeni, nesinchisindu-se de cei din jur, doar ea cu visurile ei. Stătea ca o pereche de mănuși de piele păturite cu grijă și bine strânse una într-alta.

— Am uitat florile mele, spuse domnișoara mătușică.

— Stropi-le acum, replică d. Tupman cu accent convingător.

— Ai să răcești în răcoarea serii, stăruie plină de căldură d-ra Rachel.

— Nu, nu, exclamă d. Tupman, ridicându-se; îmi va face bine. Lasă-mă să te însoțesc!

Domnișoara se opri să potrivească eșarfa în care era așezat brațul stâng al tinerelului și, apucându-1 de brațul drept, îl duse în grădină.

La capătul mai depărtat al grădinii se vedea o boltă de caprifoi, iasomie și plante agățătoare — unul din acele locuri plăcute și retrase, pe care oamenii buni le ridică pentru mulțumirea păianjenilor.

Domnișoara mătușică luă o stropitoare mare, aflată într-un colț, și se pregătea să iasă de sub boschet. D. Tupman o reținu și o trase pe-un scaun lângă el.

— Domnișoară Wardle, îi spuse.

Domnișoara mătușică tremură, astfel că pietricelele care, întâmplător, ajunseseră în stropitoare, zăngăneau ca o jucărie de copil.

— Domnișoară Wardle, spuse d. Tupman, ești un înger. — Domnule Tupman!

exclamă Rachel înroșindu-se ca stropitoarea pe care o ținea.

— Da, urmă înflăcăratul pickwickian, o știu prea bine.

— Se spune că toate femeile sunt îngeri, murmură cu ton zglobiu Rachel.

— Dar ce-ai putea să fii? Cu ce aș putea să te asemăn, fără să greșesc? replică d.

Tupman. Unde s-a mai văzut o femeie care să fie ca dumneata? Unde aș putea nădăjdui să găsesc o atât de rară îmbinare de superioritate și frumusețe? Unde aș mai putea s-o caut... Oh!

D. Tupman se opri și strânse mâna care ținea mânerul fericitei stropitori.

Domnișoara întoarse capul într-o parte.

— Bărbații sunt atât de amăgitori... șopti ea.

— Așa e, așa e! exclamă d. Tupman; însă nu toți bărbații. Există cel puțin o făptură care nu poate să se schimbe niciodată, o făptură care ar fi încântată să-și închine toată viața pe altarul fericirii dumitale, care trăiește numai de dragul ochilor dumitale, care nu respiră decât prin zâmbetul dumitale, care îndură numai pentru dumneata povara grea a vieții.

— S-ar putea găsi oare o asemenea ființă? întrebă domnișoara.

— Da, s-a și găsit! o întrerupse înflăcăratul domn Tupman. S-a găsit! e aici, domnișoară Wardle!

Și, mai înainte ca ea să-i poată ghici intențiile, d. Tupman căzu în genunchi la picioarele ei.

— Domnule Tupman, ridică-te! spuse Rachel.

— Niciodată! îi răspunse el curajos. O, Rachel!

Apucă mâna ei nemișcată și, când o apăsă pe buze, stropitoarea căzu.

— O, Rachel, spune-mi că mă iubești!

— Domnule Tupman, zise domnișoara mătușică întorcând capul, mi-e greu să pronunț cuvintele acestea; dar... nu-mi ești cu totul indiferent.

De îndată ce auzi această mărturisire, d. Tupman lăsă drum liber simțămintelor sale înflăcărâte și făcu și ceea ce după câte știm (căci noi suntem prea puțin familiarizați cu astfel de lucruri) oamenii fac totdeauna în atari împrejurări. Sări în picioare și, aruncându-și brațele în jurul gâtului mătușichii, îi acoperi buzele cu sărutări numeroase; după ce arătă cuvenita împotrivire, ea le primi cu atâta supunere că nu s-ar putea spune câte i-ar mai fi dăruit d. Tupman, dacă domnișoara mătușică nu ar fi tresărit deodată, fără a se preface cătuși de puțin, și nu ar fi strigat cu înfricoșare în glas:

— Domnule Tupman, ne-a văzut cineva! Suntem descoperiți!

D. Tupman privi în juru-i. Grăsunul stătea absolut nemișcat, fixând boschetul cu ochii lui mari și rotunzi, dar cu o figură așa de lipsită de expresie încât cel mai dibaci fizionomist n-ar fi putut descoperi uimirea, curiozitatea, sau orice altă pasiune cunoscută care zbuciumă inima omenească. D. Tupman se uită țintă la grăsun, și grăsunul îl aținti pe el; și, cu cât d. Tupman privea mai mult înfățișarea complet ștearsă a grăsunului, cu atâta devenea mai încredințat că grăsunul sau nu știa, sau nu înțelesese nimic din ce se petrecuse mai înainte. Stăpânit de această impresie, spuse cu tărie:

— Ce cauți aici, domnule?

— Masa e gata, domnule, răspunse grăsunul fără întârziere.

— Ai sosit chiar acum, domnule? îl întreabă d. Tupman aruncându-i o privire sfredelitoare.

— Chiar acum, răspunse dolofanul.

D. Tupman îl privi din nou cu multă asprime; dar celălalt nici nu clipi din ochi; și pe chipul lui nu se arătă nici o încrețitură.

D. Tupman luă brațul mătușichii și se îndreptă spre casă; grăsunul îi urmă.

— Nu știe nimic, șopti el.

— Nimic, spuse domnișoara mătușică.

Auziră dinapoia lor un fel de chicotit. D. Tupman se întoarse repede. Nu; nu putuse chicoti dolofanul; nu se deslușa pe figura lui nici cea mai mică rază de veselie, nimic altceva decât un aer de lăcomie.

— Desigur c-a dormit zdravăn, șușoti d. Tupman.

— Nici nu mă îndoiesc, răspunse domnișoara mătușică.

Și se porniră amândoi să rădă cu poftă.

D. Tupman se înșela. Odată în viața sa grăsunul nu adormise zdravăn. Fusesse treaz de-a binelea și văzuse tot ce se petrecuse.

Masa decurse fără ca cineva să se străduiască a însufleți conversația. Bătrâna doamnă plecase la culcare; Isabella Wardle se devotase exclusiv d-lui Trundle; atențiile mătușichii erau rezervate d-lui Tupman; iar gândurile Emilyei păreau să rătăcească departe; poate că-l însoțeau pe d. Snodgrass care lipsea.

Bătură orele nesprezece, douăsprezece, unu, și domnii absenți nu mai soseau. Pe toate figurile se citea consternarea. Nu cumva căzuseră într-o capcană și fuseseră jefuiți? Nu era oare cazul să fie trimiși oameni cu felinare în toate direcțiile pe unde se putea presupune că ar fi apucat spre casă? Atențiune! Uite-i. De ce-ați zăbovit atâta? Se aude și-un glas străin! Al cui o fi? Cei de față se îmbulziră în bucătărie unde hoinarii se aciuseră; și se lămuriră pe dată.

Cu mâinile în buzunare și cu pălăria trasă complet pe ochiul stâng, d. Pickwick stătea rezemat de bufet, clătinându-și capul de la dreapta la stânga și împrăștiind întruna, fără vreun motiv temeinic sau pretext, cele mai blânde și mai binevoitoare surâsuri; bătrânul Wardle, al cărui chip era tare învăpăiat, strângea mâna unui domn străin, bolborosind mărturisiri de prietenie veșnică; d. Winkle, sprijinindu-se de orologiul care se întorcea odată la opt zile, dorea cu glas stins să se aleagă praful din oricare dintre membrii familiei ce-i va spune că ar fi bine să meargă la culcare; iar d. Snodgrass se prăbușise pe-un scaun, având întipărită pe chip expresia celei mai decăzute și deznădăjduite păcătoșenii pe care mintea omenească și-ar putea-o imagina.

— S-a întâmplat ceva? întrebă cele trei doamne.

— Nu-i nimic, răspunse d. Pickwick. S-suntem... t-teferi. Ascultă, Wardle, s-suntem t-teferi, nu e așa?

— Oar-recum, replică amfitrionul vesel. D-da, dragele mele, ăsta-i p-prietenul meu, domnul Jingle, p-prie- tenul domnului Pickwick; d-domnul Jingle a venit p-pentru o s-scurtă vizită.

— Domnule, i s-a întâmplat ceva domnului Snodgrass? Întrebă Emily foarte neliniștită.

— Nimic, doamnă, răspunse străinul. Ospățul la cricket; strașnică societate; cântece admirabile; Porto vechi; vin de Bordeaux bun; foarte bun. Vinul, doamnă, vinul.

— Nu era vinul, gângavi d. Snodgrass cu o voce dogită. Era somonul. (Într-un fel sau altul, niciodată în astfel de împrejurări nu e vinul.)

— N-ar fi mai bine, doamnă, ca domnii să meargă la culcare? Întrebă Emma. Ar putea să-i urce doi argați.

— Nu vreau să merg la culcare! spuse cu tărie d. Winkle.

— Nu există argat care să mă ducă pe mine! spuse cutezător d. Pickwick și continuă să suradă ca mai înainte.

— Uraa! îngăimă stins d. Winkle.

— Uraa! repetă d. Pickwick, luându-și pălăria, izbind-o de podea, și svârlind ca un smintit ochelarii în mijlocul bucătăriei.

Isprava sa hazlie îl făcu să râdă cu hohotiri puternice.

— Să-mi ad-ducă altă sticlă! strigă d. Winkle. Începând pe un ton foarte tare și sfârșind pe-un ton foarte scăzut.

Capul îi căzu în piept; bombănind hotărîrea neînduplecată de a nu se duce la culcare și regretul sângeros că în dimineața aceea nu-1 „dăduse gata pe bătrânul Tupman”, adormi buștean. În starea aceasta îl purtară în odaia lui doi vlăjgani tineri, sub supravegherea personală a grăsunului în a cărei grijă, puțin mai târziu, d. Snodgrass își încredința propria sa persoană. D. Pickwick acceptă brațul d-lui Tupman, și dispăru liniștit, zâmbind mai mult decât oricând; și d. Wardle, după ce își luă de la întreaga sa familie un rămas bun atât de călduros, de parcă ar fi fost condamnat la o execuție imediată, acordă d-lui Trundle onoarea de a-1 ajuta să urce treptele, silindu-se zadarnic să păstreze un aer foarte solemn și demn.

— Ce scenă scandaloaasă! spuse domnișoara mătușică.

— Dezgustătoare! exclamă cele două domnișoare.

— Îngrozitoare — îngrozitoare! spuse Jingle cu o mină foarte gravă; el o luase înaintea tuturor tovarășilor săi cu cel puțin o sticlă și jumătate. Oribil spectacol; foarte oribil!

— Simpatice om! șopti domnișoara mătușică d-lui Tupman.

— Și pe deasupra chipeș, murmură Emily Wardle.

— O, desigur! observă domnișoara mătușică.

D. Tupman își aminti de văduvioara din Rochester; și se simți tulburat. Jumătatea de oră de conversație care urmă, nu fu în stare să-i liniștească zbuciumul. Musafirul cel nou era foarte vorbăreț și numărul anecdotelor sale putea fi întrecut doar de marea sa politețe. D. Tupman simți că, pe măsură ce popularitatea lui Jingle creștea, el (Tupman) se pierdea tot mai mult în umbră. Râsul îi era silit, voioșia prefăcută; și când, la urmă, își băgă între perne tâmpilele care-1 dureau, se gândi cu o voluptate deosebită la satisfacția pe care ar fi putut s-o aibă înăbușind în momentul acela capul lui Jingle între pătură și saltea.

Neobositul străin se sculă a doua zi devreme și, deși tovarășii săi întârziiau în pat, covârșiți de desfrânările nopții, el se strădui cu mare succes să înveselească dejunul. Sforțările lui fură așa de norocoase că însăși bătrâna doamnă surdă ceru să i se repete, prin cornetul ei, două sau trei dintre cele mai bune glume ale lui Jingle, și avu chiar bunăvoința de a face mătușichii observația că „el” (adică Jingle) era un „ștrengar împielit” — părere pe care toate rudele care se aflau atunci de fată o împărtășau pe deplin.

În diminețile frumoase de vară, bătrâna doamnă obișnuia să meargă chiar sub boschetul unde d. Tupman se dăduse de gol; se ducea acolo în felul următor: mai întâi, grăsunul lua de pe un cuier de la ușa dormitorului bătrânei doamne o bonetă strâmtă, neagră, de satin, un șal călduros de bumbac și un baston gros cu mâner mare; potrivindu-și bine boneta și șalul, bătrâna doamnă se sprijinea cu o mână în baston, cu alta de umărul grăsunului, și mergea încetșor spre boschet, unde grăsunul o lăsa, timp de o jumătate de oră, să se bucure de prospețimea aerului, după care se înapoia și o

însoțea iarăși spre casă.

Bătrâna doamnă era foarte precisă, și ținea la tabieturile ei; și cum, de trei veri la rând, ceremonia se îndeplinea fără cea mai ușoară abatere de la regulile stabilite, nu mică fu, în dimineața cu pricina, mirarea ei văzând că grăsunul, în loc să se depărteze de boschet, da târcoale, privea atent în juru-i și se întoarse spre ea, tiptil, cu aerul cel mai misterios.

Bătrâna doamnă era fricoasă — așa sunt cele mai multe doamne bătrâne — și prima ei impresie fu aceea că grăsunul urzea cine știe ce nelegiuire, ca să pună mâna pe puținii bani pe care îi avea la dânsa. Ar fi vrut să țipe după ajutor, dar vârsta și infirmitatea o lipsiseră demult de puterea de a striga; de aceea îi urmărea mișcările cu o senzație de groază profundă care nu scăzu câtuși de puțin când el veni întins și-i strigă în ureche cu o voce agitată care ei îi păru amenințătoare:

— Doamnă!

Dar întâmplarea făcu atunci ca d. Jingle să se plimbe prin grădină, chiar în preajma boschetului. Auzi și el strigătul: „Doamnă”, și se opri să asculte. Trei motive îl îndemnau să procedeze astfel. Primul, nu avea nici o treabă, și era curios; al doilea, nu avea nici un fel de scrupul; al treilea și ultimul, îl tănuiau tufele înflorite, încât nu putea să-l vadă cineva. Stătu locului, deci, și trase cu urechea.

— Doamnă! strigă grăsunul.

— Ei, ce e, Joe? întrebă bătrâna doamnă, tremurând ca varga. Nici vorbă, Joe, că am fost totdeauna o stăpână bună cu tine. Ne-am purtat totdeauna foarte bine cu tine. N-ai avut niciodată prea multă treabă de făcut; și totdeauna ai căpătat mâncare îndeajuns.

Ultimele cuvinte erau un apel la simțămintele cele mai gingașe ale grăsunului care părea mișcat când răspunse tare:

— Căpătat.

— Atunci, ce vrei să faci? îl întrebă bătrâna doamnă, recăpătând curaj.

— Vreau să vi se facă părul măciucă! îi răspunse flăcăul.

Modul acesta de-a arăta cuiva recunoștință părea cât se poate de crud; și deoarece bătrâna doamnă nu prea înțelegea bine cum va dobândi el rezultatul pe care-l urmărea, groaza o cuprinse din nou.

— Ce credeți c-am văzut taman sub boschetul ăsta, aseară? o întrebă flăcăul.

— Doamne ferește, ce?! exclamă bătrâna doamnă, înfricoșată de aerul solemn al flăcăului dolofan.

— Pe domnul ăl străin, ăl cu brațul lovit, pupând-o de zor și strângând-o în brațe...

— Pe cine, Joe? Pe vreo servitoare, nădăjduiesc.

— Mai rău decât așa! răcni flăcăul în urechea bătrânei doamne.

— Nu cumva pe vreuna din nepoatele mele?

— Mai rău decât așa!

— Mai rău decât așa, Joe? spuse bătrâna doamnă care socotise că eventualitatea din urmă ar fi fost cea mai mare dintre blestemățiile omenești. Cine era, Joe? Vreau neapărat să știu.

Grăsunul privi iscoditor în juru-i și, după ce mântui cercetarea, strigă în urechea bătrânei doamne:

— Pe miss Rachel!

— Ce?! exclamă cu voce ascutită bătrâna doamnă. Vorbește mai tare!

— Pe miss Rachel! urlă băiatul.

— Pe fiica mea?

Grăsunul dădea mereu din cap, în semn de încuviințare, și, din cauza mișcărilor pe care le făcea, obrații lui dolofani tremurau ca piftia.

— Și ea l-a lăsat?! exclamă bătrâna doamnă.

Un rânjel se furișă pe fața dolofanului când spuse:

— Am văzut-o cum l-a pupat și ea.

Dacă, din ascunzătoarea sa, d. Jingle ar fi putut să vadă expresia pe care o căpătase chipul bătrânei doamne la auzul acestei vești, poate că un hohot năpraznic de râs i-ar fi trădat prezența lângă umbrar. El asculta cu luare aminte. Îi ajungeau la ureche frânturi de fraze furioase: „Fără îngăduința mea!” — „La vârsta ei!” — „Nefericită bătrână ce sunt!” — „Putea să aștepte până muream!” și așa mai departe; pe urmă, auzi pietrișul scrâșnind sub tălpile grăsunului care se depărta lăsând-o pe bătrâna doamnă singură.

A fost o potrivire deosebită poate, dar fapt e că, la cinci minute după ce sosise aseară la conac, d. Jingle își propusese să asedieze fără întârziere inima bătrânei

domnișoare. El avea un spirit de observație destul de ascuțit, ca să bage de seamă că gesturile lui degajate nu displăceau deloc frumosului obiect al atacurilor sale și avea mai mult decât bănuiala că ea poseda bunul cel mai necesar, adică o mică independență materială. Necesitatea categorică de a-l sili pe rival să-și ia într-un fel sau altul tălpășița, îl fulgeră subit, astfel că se hotărî fără întârziere la anume măsuri în această privință. Fielding ne spune că bărbatul e foc, femeia călți, și că prințul întunericii îl aprinde. D. Jingle știa că tinerii sunt pentru mătușile domnișoare asemenea fitilului pentru praful de pușcă; și își propusese să încerce de îndată efectul unei explozii.

Năpădit de gânduri în legătură cu această importantă hotărîre, se strecură din tainița sa și, ocrotit de tufișurile amintite, se apropie de casă. Norocul părea dispus să-i înlesnească planurile. D. Tupman și ceilalți domni păraseau grădina printr-o poartă lăturalnică, în clipa când el se apropie; știa că tinerele domnișoare ieșiseră împreună, curând după dejun. Terenul era liber.

Ușa salonului era întredeschisă. Furișă o privire înăuntru. Domnișoara mătușică împletea. El tuși; ea ridică ochii și zâmbi. În felul de a fi al d-lui Jingle șovăiala n-avea ce căuta. Duse tainic degetul la buze, pași în încăpere și închise ușa.

— Miss Wardle, spuse d. Jingle cu o seriozitate prefăcută, iertați-mi amestecul; cunoștință scurtă; nu e timp de ceremonie; totul descoperit.

— Domnule! zise domnișoara mătușică întrucâtva uimită de neașteptata apariție și întrucâtva îndoindu-se că d. Jingle era în toate mințile.

— Tăcere! spuse d. Jingle cu un șoptit teatral. Băiatul rotofei — mutra ca o gălușcă — ochi rotunzi — ticălos!

Clătină din cap cu înțeleș, în timp ce domnișoara mătușică tremura de neliniște.

— Îmi închipui că vă gândiți la Joseph, domnule, spuse domnișoara făcând efortul de a părea calmă.

— Da, doamnă — afurisit Joe ăsta — câine trădător, Joe! — a spus bătrânei doamne — bătrâna doamnă furioasă — înversunată — turbează — umbrar — Tupman — sărutări și îmbrățișări — multe — oh, doamnă, oh!

— Domnule Jingle, strigă domnișoara mătușică, dacă ați venit aci, domnule, să mă insultați...

— Cătuși de puțin — nicidecum, spuse netulburatul domn Jingle — auzit întâmplător istoria — venit să vă apăr de pericol — ofer serviciile mele — preîntâmpin tărahoiul.

Nu-i nimic — socotiți asta o insultă — părăsesc camera...

Și se răsuci pe călcăie ca pentru a înfăptui amenințarea.

— Ce mă faci?! exclamă biata fată izbucnind în lacrimi. Fratele meu va fi furios!

— Firește că va fi, spuse d. Jingle făcând o pauză, scandalizat.

— O, domnule Jingle, ce să-i spun?! exclamă domnișoara mătușică după alt potop de lacrimi disperate.

— Spuneți că a visat, replică d. Jingle rece.

O rază de mângâiere luminează mintea mătușichii auzindu-i sugestia. D. Jingle o observă și merse mai departe, folosind prilejul:

— Eh! Eh! nimic mai ușor — un mișel — femeie drăguță — băiatul rotofei biciuit — dumneavoastră veți fi crezută — afacerea terminată — totul în ordine.

Fie că probabilitatea de a scăpa de urmările buclucașei descoperiri încântă sentimentele mătușichii, fie că auzindu-se numită „femeie drăguță” își simțea îndulcită amărăciunea supărării, ea roși ușor și îndreptă spre d. Jingle privirea-i recunoscătoare.

Fățarnicul domn oftă adânc, își aținti câteva minute ochii asupra chipului mătușichii, o privi melodramatic, și numaidecât îi întoarse în altă parte.

— Păreți nefericit, domnule Jingle, rosti domnișoara cu glas tânguitor. Îmi dați voie să-mi exprim recunoștința pentru binevoitoarea dumneavoastră intervenție întrebându-vă care e cauza supărărilor ce aveți spre a căuta, dacă e cu putință, să le alin?

— Oh! exclamă d. Jingle tresărind din nou. Să le alinați — să alinați nefericirea mea, în timp ce iubirea dumneavoastră e acordată unui om nepăsător, ingrat — care chiar acum se gândește la un plan de a captiva nepoata ființei care... Dar nu: îmi e prieten; și nu vreau să-i dezvălui viciile. Domnișoară Wardle! Adio!

După acest discurs, cel mai închegat din câte rostise vreodată, d. Jingle își apăsă pe ochi rămășița de batistă despre care am mai vorbit și se îndreptă spre ușă.

— Stați, domnule Jingle, spuse cu tărie domnișoara mătușică. Ați făcut aluzie la d. Tupman. Explicați-vă!

— Niciodată! exclamă Jingle cu aer profesional (adică teatral). Niciodată!

Și, ca să arate că nu voia să fie întrebat mai mult, trase un scaun chiar lângă acela al mătușichii și se așează.

— Domnule Jingle, spuse mătușica, vă rog fierbinte, vă implor, dacă există vreun mister groaznic în legătură cu d. Tupman, destăinuți-1.

— Aș putea, glăsuî d. Jingle ațintindu-și ochii pe chipul mătușichii, aș putea să văd — fermecătoare ființă — jertfită pe altar — nemiloasă zgârcenie! Păru că mai luptă câteva secunde cu tot felul de emoții care nu se împăcau între ele, și apoi spuse cu voce înceată și profundă: Tupman vrea numai banii dumneavoastră.

— Mizerabilul! exclamă ea cu o indignare energetică. (Bănuelile d-lui Jingle erau întemeiate. Ea *avea* bani.)

— Mai mult decât atât, spuse Jingle, iubește pe alta.

— Pe alta? strigă fata. Pe cine?

— Fetișcană — ochi negri — nepoata Emily.

Urmă o pauză.

Dacă exista în lumea largă o ființă împotriva căreia domnișoara mătușică ar fi putut să simtă o gelozie ucigătoare, adânc înrădăcinată, aceasta era tocmai nepoata sa Emily. Sângele îi năpădi fața și gâtul; zvâcni din cap în tăcere, cu aer de nespus dispreț. În cele din urmă, mușcându-și buzele subțiri și avântându-și pieptul, zise:

— Nu se poate. Nu vreau să cred.

— Pândiți-1, spuse Jingle.

— Am s-o fac! rosti mătușica.

— Urmăriți-i privirile.

— Am s-o fac!

— Șușotirile lui.

— Am s-o fac!

— Se va așeza la masă lângă ea.

— Să se așeze!

— Îi va face ochi dulci.

— Să-i facă!

— Îi va da toată atenția.

— Să-i dea!

— Și nu se va uita la dumneavoastră.

— Să nu se uite *la mine*? strigă domnișoara mătușică, el să nu se uite *la mine*? Va fi în stare să facă asta?

Și tremura de furie și deznădejde.

— Vreți să vă convingeți singură? întrebă Jingle.

— Vreau.

— Veți da dovadă de caracter?

— Voi da!

— Nu-1 veți mai lua apoi?

— Niciodată!

— Veți alege pe altul?

— Da.

— Așa să faceți!

D. Jingle căzu în genunchi și rămase astfel cinci minute; când se ridică, era iubitul acceptat al mătușichii cu condiția ca infidelitatea d-lui Tupman să fie dovedită.

Sarcina de a produce dovezi căzu asupra d-lui Alfred Jingle și el le învederă chiar în aceeași zi, la cină. Domnișoara mătușică abia putea să-și creadă ochilor.

D. Tracy Tupman luase loc lângă Emily, aruncându-i ochiade, șoptind, zâmbind, în rivalitate cu d. Snodgrass. Nici un cuvânt, nici o privire, nici un semn nu dăruia aceleia care, cu o seară înainte, fusese mândria inimii lui.

„Afurisitul de Joe, gândi bătrânul domn Wardle. Auzise din gura mamei lui povestea. Afurisit băiat! Nici vorbă că dormea. Totul e o simplă închipuire.”

„Trădătorul! gândi domnișoara mătușică. Scumpul domn Jingle nu m-a înșelat. Oh, cum îl urăsc, mizerabilul!”

Conversația următoare poate sluji cititorilor noștri ca explicație a acestei schimbări, aparent inexplicabilă, în purtarea d-lui Tracy Tupman.

Era seara; scena se petrecea în grădină. Două persoane mergeau pe-o alee lăturalnică; una, cam scundă și grasă, cealaltă cam înaltă și pirpirie. Erau d. Tupman și

d. Jingle. Persoana grasă începu dialogul.

— Cum am procedat? întrebă.

— Splendid! Strașnic! Nici n-ați fi putut juca mai bine. Trebuie să repetați mâine, în fiecare seară, până la noi ordine.

— Rachel mai dorește?

— Firește — nu-i e pe plac — dar trebuie făcut — spulberate bănelile — speriată de fratele ei — spune că nu-i poate ajuta nimic — doar câteva zile încă; bătrânii amăgiți — ea va încununa fericirea dumneavoastră.

— Nu aveți să-mi comunicați nimic din partea ei?

— Iubire — cea mai mare iubire cele mai frumoase salutări — afecțiune nezduncinată. Pot să-i spun ceva din partea dumneavoastră?

— Dragul meu prieten, răspunse încrezător d. Tupman strângând călduros mâna „prietenului” său, spuneți-i ce greu îmi este să mă prefac, spuneți-i tot ce se poate spune plăcut; dar mai adăugați că-mi dau seama foarte bine de necesitatea sugestiei pe care mi-a făcut-o prin dumneavoastră, azi dimineață. Spuneți-i că aplaud înțelepciunea ei și că-i admir discreția.

— Îi voi spune. Mai aveți ceva?

— Nimic; adăugați doar că tânjesc arzător cu gândul la vremea când o voi putea numi a mea, când orice prefăcătorie va deveni de prisos.

— Desigur, desigur. Mai e ceva?

— O, prietene! spuse bietul domn Tupman apucând din nou mâna tovarășului său, primiți mulțumirile mele cele mai calde pentru bunătatea dumneavoastră dezinteresată și iertați-mă dacă, măcar în gând, v-am făcut cândva nedreptatea de a presupune că ați putea să-mi stați în cale. Dragă prietene, am să vă pot răsplăti vreodată?

— Nu vorbiți despre asta, replică d. Jingle. Se întrerupse brusc, ca și cum și-ar fi amintit deodată de ceva, și spuse: Ascultați — nu vă prisosesc cumva zece lire sterline? — chestiune foarte specială — vi le înapoiez peste trei zile.

— Cred că vă pot servi, răspunse d. Tupman, plin de însuflețire. Peste trei zile, ziceți?

— Numai trei zile — totul aranjat atunci — nu mai sunt dificultăți.

D. Tupman numără monedele în palma tovarășului său care le strecură în buzunar, piesă cu piesă, în timp ce se îndreptau spre casă.

— Fiți cu băgare de seamă, spuse d. Jingle; nici o privire.

— Nici măcar o ochire, rosti d. Tupman.

— Nici măcar o silabă.

— Nici o șoaptă.

— Toate atențiile pentru nepoată — mai degrabă: brutal decât altfel față de mătușă — singurul mijloc de a-i înșela pe bătrâni.

— O să am grijă, spuse cu glas tare d. Tupman.

„Și eu o să am grijă”, își spuse d. Jingle în gând; și intrară în casă.

Scena de după amiază se repetă în seara aceea, și la rând în cele trei după amiezi și seri care urmară. În a patra zi gazda era foarte bine dispusă, convingându-se că insinuările împotriva d-lui Tupman nu aveau nici un temei. La fel era și d. Tupman, căci d. Jingle îi spusese că afacerea se va hotărî în curând. La fel era și d. Pickwick, căci rareori el era altfel. Nu tot astfel era d. Snodgrass, care devenise gelos pe d. Tupman. Foarte bine dispusă era bătrâna doamnă care câștigase la whist. La fel erau d. Jingle și miss Wardle pentru motive destul de importante în istoria aceasta plină de peripeții ce vor fi povestite în alt capitol.

CAPITOLUL IX

O descoperire și-o urmărire.

Cina era servită, scaunele fuseseră trase în jurul mesei, sticlele, cănila și paharele se aflau puse în bună rânduială pe bufet, și totul vestea apropierea celui mai plăcut moment din ultimele douăzeci și patru de ceasuri.

— Unde e Rachel? întrebă d. Wardle.

— Da; și Jingle? adăugă d. Pickwick.
— Vai de mine, spuse amfitrionul; mă mir că nu i-am observat lipsa până acum. Cred că de cel puțin două ceasuri nu i-am auzit glasul. Sună, Emily, draga mea! La chemarea clopoțelului se arătă grăsunul.

— Unde e domnișoara Rachel?
Grăsunul nu putea să răspundă.

— Dar domnul Jingle?

Nu știa.

Toată lumea părea mirată. Era târziu, unsprezece trecute. D. Tupman râdea pe înfundate. Ei hoinăreau cine știe pe unde, vorbind despre *el*. Haha, strașnică idee; plină de haz.

— Nu-i nimic, spuse d. Wardle după o scurtă pauză; cred că au să vină îndată; eu nu aștept niciodată pe cineva cu masa.

— Minunată, admirabilă regulă, aprobă d. Pickwick.

— Vă rog să luați loc, urmă amfitrionul.

— Desigur, spuse d. Pickwick.

Și se așezară.

Era pe masă o pulpă uriașă de carne rece; și d. Pickwick căpătă din ea o porție respectabilă. Dusese furculița la gură și tocmai se pregătea să înfulece o bucată, când deodată se stârni în bucătărie hărmălaie de glasuri. Se opri, și lăsă furculița jos. D. Wardle se opri și el și, pe nesimțite, dădu drumul cuțitului cu care împărțea, lăsându-l înfipt în pulpia uriașă. Se uită la d. Pickwick. D. Pickwick se uită la el.

Răsunau pași grei pe coridor; ușa salonului se deschise, împinsă cu putere; și omul care curățase cizmele d-lui Pickwick în ziua sosirii la conac, se năpusti în cameră, urmat de grăsun și de toți servitorii.

— Ce dracu' înseamnă asta?! exclamă gazda.

— Emma, nu cumva a luat foc soba de la bucătărie? întrebă bătrâna doamnă.

— Dumnezeule, mam'mare, nu! țipară cele două domnișoare.

— Ce s-a întâmplat? răcni stăpânul casei.

Omul răsuflă din adâncul pieptului și abia izbuti să rostească:

— Au plecat, dom'le! Au șters putina, dom'le! (În momentul acesta critic se băgă de seamă că d. Tupman pusese jos furculița și cuțitul și că devenisese foarte palid.)

— Cine a plecat? întrebă furios d. Wardle.

— Domnu' Jingle și domnișoara Rachel, într-o caleașcă de la *Leul Albastru* din Muggleton! Eram de față; da n-am putut să-i opresc; de-aia am alergat încoace, să vă spui...

— Și eu care i-am plătit cheltuelile! exclamă d. Tupman, sărind în sus ca ieșit din minți. M-a tras pe sfoară cu zece lire! Opriți-1! Puneți mâna pe el! M-a pungășit! Nu îndur așa ceva! Vireau dreptate, Pickwick! Nu admit!

Nefericitul personaj se învârtea prin cameră, în prada furiei, scoțând tot felul de exclamații lipsite de înțeles.

— Dumnezeule! strigă d. Pickwick privind cu uimire și temere gesturile neobișnuite ale prietenului său. A înnebunit! Ce facem?

— Facem ce trebuie să facem! spuse vigurosul și bătrânul amfitrion, care reținuse numai cuvintele din urmă. Puneți calul la brișcă! Iau de la *Leul Albastru* o caleașcă și pornesc repede în urmărirea lor. Unde e — exclamă după ce servitorul ieșise în fugă să îndeplinească porunca — unde-i ticălosul de Joe?

— Aici, da' nu sunt ticălos! răspunse o voce.

Era vocea grăsunului.

— Lasă-1 pe seama mea, Pickwick! strigă Wardle repezindu-se spre nenorocit. L-a plătit mișelul de Jingle ca să mă pună pe o cale greșită, îndrugându-mi verzi și uscate despre sora mea și prietenul dumneavoastră Tupman! (D. Tupman se prăbuși în clipa aceea pe scaun.) Lasă-1 pe seama mea!

— Nu-1 lăsați! țipară femeile; și mai tare decât țipetele lor se auzeau văicărelile grăsunului.

— Dați-mi drumul! răcni bătrânul. Domnule Winkle, ia mâinile! Domnule Pickwick! Lasă-mă să plec, domnule.

Un spectacol frumos oferea ochilor, în clipa aceea de frământare și învâlmășală, expresia feței d-lui Pickwick, calmă și filosofică, deși îmbujorată ușor de efortul pe care o făcea ținându-și brațele înlănțuite pe după talia rotofeiului amfitrion și

strângându-l vârtos pentru a-i domoli pornirile năvalnice, în vreme ce grăsunul era zgâriat, târît și îmbrâncit afara de femei. D. Pickwick abia slăbise strânsoarea, când servitorul intră vestind că brișca era gata.

— Nu-l lăsați să plece singur, începură să miorlăie femeile. Face moarte de om!

— Merg eu cu el, spuse d. Pickwick.

— Ești un om cumsecade, Pickwick! rosti amfitrionul, apucându-l de mână. Emma, dă un șal domnului Pickwick, să-și înfășoare gâtul; grăbește-te. Fetelor, aveți grijă de mama mare; e aproape leșinată. Hai, sunteți gata?

— Da, răspunse d. Pickwick cu bărbia și gura înfășurate grabnic într-un șal mare, cu pălăria pe cap și cu pardesiul larg, zvârlit pe braț.

Săriră în brișcă.

— La drum, Tom! porunci amfitrionul, și trăsura o luă din loc pe ulițele înguste, poticnindu-se prin hârtoape și izbindu-se de gardurile vii, gata-gata în fiecare clipă să se facă fărâme.

— Cu cât ne-au luat-o înainte? strigă d. Wardle când traseră la Ușa *Leului Albastru*, în jurul căruia, deși ora era târzie, se adunase un pâlcc de oameni.

— Să tot fie vreo trei sferturi de ceas, i se răspunse.

— Repede, o caleașcă și patru cai! Haide, scoateți caii din grajd! Pe urmă, o să băgați brișcă în șopron!

— Haide, băieți, strigă hangiul, scoateți caleașca și patru cai; zor-zor!

Argații și rânđașii alergau pe-ntrecute. Oamenii fugeau de colo până colo la lumina felinarelor pâlpâitoare; copitele cailor bocăneau pe caldarâmul desfundat al curții; caleașca scoasă din șopron hurui; era pretutindeni zarvă și forfoteală.

— Haide odată! strigă Wardle. Nu mai vine caleașca?

— Este în curte, domnule, îi răspunse argatul

Caleașca ieși, caii fură înhămați, surugii încălecară, călătorii urcară.

— Să-mi străbateți cele șapte mile până la prima haltă în mai puțin de o jumătate de ceas! răcni Wardle. Dați-i drumul!

Surugii puseră în funcțiune biciul și pintenii; chelnerii începură să strige și argații să chiuie; caleașca porni în goană mănioasă.

„Hazlie situație! gândi d. Pickwick când avu un răgaz de-o clipă să mediteze.

Hazlie situație pentru președintele perpetuu al Clubului Pickwick! O caleașcă șubredă, niște cai amărâți, cincisprezece mile pe ceas — toate astea în miez de noapte.”

Pe parcursul primelor trei sau patru mile, nu scoaseră o vorbă; erau prea adânciți în gândurile lor pentru a-și mai spune ceva. Dar, după o bucată bună de drum, când caii începuseră să gonească în lege, iuțeala cursei îi stârni mult prea mult d-lui Pickwick bună dispoziția ca să mai rămână cu gura amuțită.

— Suntem siguri că-i prindem, spuse; ce zici?

— Nădăjduiesc, răspunse tovarășul său.

— Frumoasă noapte! urmă d. Pickwick privind luna strălucitoare.

— Asta e rău, bombăni Wardle; lor, lumina le-a ajutat să ajungă departe, în timp ce nouă o să ne lipsească; să vezi că peste un ceas luna are s-apună.

— Va fi cam neplăcut să mergem prin bezna cu iuțeala de-acum, nu-i așa? întrebă d. Pickwick.

— Firește, răspunse sec prietenul său.

Gândind la neajunsurile și primejdiile expediției în care se băgase cu atâta nesăbuiță, d. Pickwick simți că voioșia de adineaori începea să-l părăsească. Il dezmetici răcnetul surugiului de pe calul înaintaș.

— Hi-hi! Hi-hi-hii! chiui surugiul din față.

— Hi-hi! Hi-hi! chiui următorul.

— Hi-hi! Hi-hi! chiui cu multă veselie și bătrânul Wardle scoțându-și din trăsura capul și jumătatea corpului.

— Hi-hi! Hi-hi-hii! răcni d. Pickwick, măcar că nu avea habar de tâlcul strigărilor.

În toiu chiuiturilor pe care le scoteau tuspătru, trăsura se opri.

— Ce s-a întâmplat? întrebă d. Pickwick.

— E o barieră, răspunse bătrânul Wardle. Aici o să aflăm ceva despre fugari.

După cinci minute de strigăte și bătăi neîntrerupte în ușă, ieși din casa vămii un bătrânel în cămașă și nădragi; deschise bariera.

— E mult de când a trecut o caleașcă pe-aici? întrebă d. Wardle.

— O caleașcă?

— Ei, da!

— Păi, știi eu? Nici prea mult, nici prea puțin. Așa și-așa.

— N-a trecut o caleașcă?

— Ba da, o caleașcă a trecut.

— Cât e de-atunci, prietene? se amestecă d. Pickwick. Un ceas?

— Da, se prea poate... așa cred... răspunse omul.

— Două ceasuri? întrebă surugiul rotaș.

— Păi, nu m-aș mira să fi fost și două, răspunse bătrânul, cu îndoială.

— Dați-i drumul înainte, băieți! strigă d. Wardle, scos din sărite; nu mai pierdeți vremea cu idiotul ăsta bătrân.— Idiot! exclamă bătrânul, rânjind în mijlocul drumului cu bariera pe jumătate închisă și uitându-se după trăsura care se făcea tot mai mică pe măsură ce se depărta. Idiot! Parcă tu ești mai breaz; pierduși zece minute aici, da' pleci tot așa de deștept cum ai venit. Dacă fiecare om de pe șosea capătă o liră și o merită măcar pe jumătate, apoi, bondocule bătrân și gras, nici la Sfântu-Așteaptă n-ai să pui mâna pe caleașca aia.

Rânjind iarăși îndelung, bătrânul închise bariera, intră în casă și zăvori ușa în urma lui.

În răstimp caleașca gonia fără încetinire. Așa cum prezisese Wardle, luna apunea repede; pâlcuri de nori negri și grei care acopereau de la o vreme cerul, atârnavă acum întunecați deasupra capului; stropi mari de ploaie improșcau din când în când geamurile trăsorii, vestind călătorilor o noapte furtunoasă. Vântul care îi izbea drept în față răbufnea în vârtejuri furioase pe șoseaua îngustă și urla trist printre copacii care o străjuiau. D. Pickwick își strânse pardesiul în jurul trupului, se ghemui cât mai bine în ungherul trăsorii și căzu într-un somn adânc din care nu-l mai smulse decât oprirea vehiculului, clopoțelul unui rândaș și un strigăt puternic: „Repede, caii!”

Dar aci se produse altă întârziere. În chip ciudat, surugiii dormeau atât de adânc, încât trebuia cam cinci minute de fiecare pentru a fi treziți. Grăjdarul lăsase, nu știa unde, cheia grajdului și, chiar după ce o găsi, doi servitori somnoroși așezară atât de anapoda hamurile pe cai, încât operația trebuia să fie luată de la început. Dacă d. Pickwick ar fi fost singur, aceste numeroase piedici ar fi zădărnicit cu totul urmărirea. Dar bătrânul Wardle nu se descuraja ușor. El dădu dovadă de atâta sârguință, înghiontindu-l pe unul, îmbrâncindu-l pe altul, strângând o cataramă ici și prinzând un lanț colo, că trăsura fu gata mult mai repede decât, în mod firesc, ar fi fost de așteptat, având în vedere toate acele greutăți.

Călătoria reîncepu, bineînțeles cu perspective deloc surâzătoare. Etapa a doua era de cincisprezece mile, noaptea întunecoasă, vântul aprig și ploaia — cu găleata. Peste puțină să ai spor la drum luptând cu atâtea piedici; trecuse ora unu; și le trebuia aproape două ceasuri ca să ajungă la halta următoare. Dar aici li se înfățișă ochilor ceva care le aprinse din nou nădejile și le învioră cugetul abătut.

— Când a sosit trăsura asta? strigă bătrânul Wardle sărind din caleașcă și arătând o altă trăsură care se afla în curte, plină de noroi încă proaspăt.

— Nu e nici un sfert de ceas de atunci, domnule, răspunse rândașul pe care-l întrebă.

— O doamnă și un domn? întrebă Wardle, cu respirația tăiată de nerăbdare.

— Da, domnule.

— Un bărbat înalt, subțire, cu picioarele lungi, îmbrăcat în frac?

— Da, domnule.

— O doamnă în vârstă, fața slabă, numai piele și oase, nu-i așa?

— Da, domnule.

— Dumnezeule! Pickwick, eisunt! exclamă bătrânul.

— Ar fi ajuns mai devreme aici, spuse rândașul, dar li s-a rupt un șleau.

— Ei sunt, repetă Wardle. Pe Jupiter, că-s ei! O caleașcă și patru cai, îndată! Îi vom prinde până să ajungă la halta următoare! Flăcăi, o liră de fiecare, dați-i zor, haide, mișcați-vă, fiti băieți cumsecade!

Bătrânul alerga în sus și în jos prin curte, îndemnând, făgăduind, învârtindu-se de colo până colo cu o însuflețire care și pe d. Pickwick îl molipsi; sub înrăurirea d-lui Wardle, el se încurcă printre hamuri, se vârî în chipul cel mai surprinzător printre picioarele cailor și roțile trásurilor, încredințat fiind cu tărie că astfel grăbea într-adevăr pregătirile de continuare a călătoriei.

— Urcă, urcă! strigă bătrânul Wardle, cățărându-se în caleașcă, ridicând scara și

trântind ușa după el. Hai, grăbește-te, dă-i drumul!

Până să se lămurească despre ce era vorba, o smucitură a bătrânului și un brânci al rândașului îl siliră pe d. Pickwick să intre pe ușa din partea cealaltă, și porniră din nou la drum.

— Aha, acum zic și eu că ne mișcăm, spuse cu plăcere bătrânul.

Și, într-adevăr, se mișcau, după cum îi dovedeau îndeajuns d-lui Pickwick ciocnirile repetate, când de lemnăria tare a trăsorii, când de trupul tovarășului său.

— Ține-te bine, îl sfătui robustul domn Wardle, când d. Pickwick își înfundă capul în jiletca-i imensă.

— În viața mea n-am fost așa de zdruncinat, mărturisi d. Pickwick.

— Nu-i nimic, îi răspunsee prietenul. Va trece în curând. Ține-te! Ține-te bine!

D. Pickwick se propti cât putu mai zdravăn în ungherul său; și caleașca își mări goana.

Străbătură în felul acesta vreo trei mile, când d. Wardle care, de vreo două-trei minute, privea în afară, își trase deodată înăuntru capul stropit de glod și exclamă, gâfâind de încordare:

— Iată-i!

D. Pickwick se repezi cu capul afară pe cealaltă fereastră. Da, la o mică depărtare în fața lor gonia o trăsură cu patru cai în galop.

— Haide, haide! strigă din răputeri bătrânul. Două lire de fiecare, băieți — nu-i lăsați să ne scape din mână. Dați-i înainte. Dați-i înainte! Caii trăsorii din față își întetiră galopul; caii d-lui Wardle se năpustiră furioși după ei.

— Îi văd capul! strigă mâniosul bătrân. Să mă bată Dumnezeu dacă nu-i văd capul.

— Și eu! întări d. Pickwick. El e!

D. Pickwick nu se înșela. Se deslușa limpede la fereastra trăsorii figura d-lui Jingle, mânjită de noroiul pe care-l împrășcau roțile; se deslușa de asemenea și mișcarea brațului pe care d. Jingle îl agita cu violență spre surugii, îndemnându-i desigur să sporească eforturile.

Încordarea era la culme. Câmpia, copacii, tufișurile păreau că fug pe lângă ei cu o viteză amețitoare, atât de cumplită era goana în care se avântaseră. Ajunseseră lângă trăsura de dinaintea lor. În ciuda huruitului făcut de roți, se putea auzi lămurit glasul d-lui Jingle care-și îndemna surugii. Bătrânul domn Wardle spumega de furie și enervare, răcnind duzini de ocări: „Ticălos”, „Mârșav”, strângând pumnul și scuturându-l în chip foarte expresiv spre obiectul indignării sale. D. Jingle nu răspundea insultelor și amenințărilor decât printr-un zâmbet ironic, disprețuitor; scoase apoi un strigăt triumfător când caii săi, ascultând de îmboldirea sporită a biciului și-a pintelului, întetiră galopul, depărtându-se de urmăritori.

D. Pickwick tocmai își trăsese capul înăuntru, iar d. Wardle, istovit să tot strige, făcuse la fel, când o zguduitură cumplită îi svârli pe amândoi în față. Se auzi o bufnitură, o trosnitură năpraznică, o roată se rostogoli cât colo — și caleașca veni peste cap.

După câteva secunde de învălmășală și zăpăceală, în care vreme nu se putea lămuri decât nechezatul cailor și zăngănitul geamurilor sparte, d. Pickwick se simți smuls cu violență dintre sfărâmurile trăsorii, îndată ce se ridică pe picioare și-și scoase capul din pulpanele redingotei care îl împiedicau să se folosească de ochelari, își dădu seama de dezastrul situației.

Bătrânul domn Wardle se afla alături, fără pălărie și cu hainele rupte; resturile trăsorii zăceau la picioarele lor. Mânjiți de glod și necăjiți de neplăcerile călătoriei, surugii izbutiseră să taie șleaurile, iar acum țineau caii de căpestre. Cam la o sută de pași în față era trăsura cealaltă care se oprise auzind trosnetul. Surugii ei, cu chipurile strâmbate într-un rânjet batjocoritor, priveau din șa spre adversarii lor; de la fereastra trăsorii, d. Jingle contempla prăpădul, cu o mulțumire vădită. Se iveau zorile, astfel că în lumina de plumb a dimineții scena se vedea limpede.

— Hei, e vătămat careva? strigă nerușinatul Jingle. De! Domni în vârstă; nu prea ușurei; treabă periculoasă; foarte periculoasă...

— Ticălosule! urlă d. Wardle.

— Haha! hohoti Jingle drept răspuns.

Adăugă c-o clipire șireată, arătând c-o mișcare bruscă a degetului mare înlăuntrul trăsorii:

— Vă asigur că se simte foarte bine; vă trimit complimente; vă roagă să nu-i duceți grija. Salutări lui

Tuppy. Nu vreți să vă urcați la spatele nostru? Mânați, băieți!

Surugiii își reluară locurile și caleașca porni mai departe, huruind. În bătaie de joc, d. Jingle flutură din ușa o batistă albă.

Nimic din toată întâmplarea aceasta, nici măcar răsturnarea trăsurii, nu tulburase firea liniștită a d-lui Pickwick. Dar josnicia celui care, după ce fusese în stare să împrumute bani de la credinciosul său discipol, îi scurtase numele în „Tuppy“, îl scoase din sărite. Răsuflă greu și se înroși până peste ochelari, când spuse tăgănat, semeț:

— Dacă-1 voi întâlni vreodată pe acest om, am să...

— Da, da, îl întrerupse d. Wardle, toate astea sunt foarte bune, dar, în vreme ce noi stăm aci de vorbă, ei vor căpăta la Londra dispensa și se vor căsători.

D. Pickwick tăcu, zăvorându-și dorința de răzbunare în tainițele inimii.

— Cât e de aici până la prima haltă? întrebă d. Wardle pe un surugiu.

— Șase mile; nu-i așa, Tom?

— Ceva mai mult.

— Ceva mai mult de șase mile, domnule.

— N-avem încotro; trebuie s-o luăm pe jos, Pickwick.

— Altceva nu avem de făcut, răspunse d. Pickwick, omul cu adevărat mare.

Trimiseră înainte un surugiu călare, să facă rost de o nouă trăsură cu cai și, lăsându-1 pe celălalt să păzească trăsura sfârșimată, d. Pickwick și d. Wardle porniră vitejește la drum, după ce-și legară șalurile la gât și-și înfundară pălăriile pe cap, pentru a scăpa, pe cât cu putință, de potopul ploii care, după o scurtă oprire, începuse iarăși să toarne cu galeata.

CAPITOLUL X

Care risipește orice îndoială (dacă a existat cumva) asupra dezinteresării d-lui Jingle.

Se găsesc în Londra mai multe hanuri vechi care erau cartierul general al diligențelor cu faimă, pe vremea când acestea porneau la drum într-un chip mai impunător și mai solemn decât astăzi; hanurile însă au decăzut ajungând niște biete locuri unde trag și sunt tocmite căruțele de țară. Zadarnic ar căuta cititorul vreuna din locantele vechi, printre *Crucile de Aur* și *Taurii* și *Gurile*, care își ridică impunătoarele frontoane pe străzile înfrumusețate ale Londrei. Dacă ar vrea să poposească la vreuna din ele ar trebui să-și îndrepte pașii spre cartierele mai întunecoase ale orașului; și acolo, în cine știe ce ungher retras, ar găsi câteva care se mai țin pe picioare, cu îndărătnicie posacă, printre inovațiile moderne ce le înconjoară.

Cu deosebire în Borough au mai rămas vreo șase hanuri vechi care și-au păstrat neschimbate liniile exterioare, scăpând totodată de furia îmbunătățirilor publice și de abuzurile speculei particularilor. Sunt construcții mari, ciudate, cu galerii și coridoare, cu scări și balustrade, destul de vaste și de străvechi spre a furniza subiecte pentru sute de povești cu strigoi, dacă ne-am găsi cândva în situația jalnică de a trebui să născocim vreuna, și dacă lumea ar dura atâta cât să epuizăm nenumăratele și veridicele legende în legătură cu vechiul pod al Londrei și cu învecinatul Surrey.

Dis de dimineață, după evenimentele povestite în capitolul trecut, un bărbat curăța de zor noroiul de pe o pereche de ghete în curtea unuia dintre hanurile cele mai faimoase, cu firma *La Cerbul Alb*. Purta o jiletcă grosolană, vărgată, cu mâneci negre de stambă și cu nasturi albaștri de sticlă, pantaloni cenușii de postav și jambiere. O basma de un roșu aprins, înnodată ca vai de lume, îi înfășură gâtul, iar pălăria veche, albă, îi era pleoștită pe-o ureche. Dinaintea lui se aflau două șiruri de cizme și pantofi, un șir curățat, altul încă nu, și ori de câte ori sporea șirul celor curățate, omul se oprea contemplând cu vădită mulțumire rezultatele muncii sale.

Curtea nu avea nimic din zarva și forfota care sunt caracteristice hanurilor unde trag diligențele. Trei sau patru care de povară, cu mormane de mărfuri sub coviltirul încăpător care ajungea până aproape de ferestrele celui de al doilea cat al unei case obișnuite, erau rânduie, deoparte, sub un șopron enorm dintr-un capăt al curții; alt car,

pare-se gata să pornească la drum în dimineața aceea, era tras afară în bățatură. Două rânduri de odăi de dormit, cu galerii și parmaclăcuri vechi și groase, înconjurau, de-o parte și de alta, ograda nesfârșită; două șiruri de clopoței adăpostiți sub câte o apărătoare înclinată atârnavu deasupra ușii care dădea în cârciumă și în sala de mâncare. Două-trei cabriolette și trăsuri se aflau trase sub niște șoproane mici; tropăitul îndesat al unui cal de povară, sau zornăitul unui lanț la celălalt capăt al curții vesteau că într-acolo era grajdul. Dacă adăugăm că niște flăcăi îmbrăcați în straie de cărauși dormeau pe baloturi și pe saci de lână, dacă mai amintim și alte lucruri pe care dormeau, răspândite pe grămezi de paie, vom fi descris, atât cât e nevoie, înfățișarea generală, în dimineața despre care e vorba, a curții hanului *La Cerbul Alb* de pe strada principală a Boroughului.

Clinchetul puternic al unui clopoțel fu urmat de ivirea unei cameriste sprintene în galeria de sus a odăilor de dormit; după ce bătău la o ușă și cineva dinlăuntru o rugă ceva, fata strigă, aplecându-se peste balustradă:

— Sam!

— Da, răspunse omul cu pălărie albă.

— Numărul 22 cere cizmele.

— Eh! Întreabă-1 pe 22 dacă le vrea chiar acum, sau binevoiește să mai aștepte, răspunse omul.

— Haide, Sam! Lasă prostiile! zise fata c-o voce alintată; domnul vrea cizmele îndată.

— Phii, ce fată drăguță! rosti văcsuitorul; nu zău, tocmai bună pentru o adunare muzicală. Ia te uită aici: unsprezece perechi de încălțări și un pantof al numărului 6, ăla cu piciorul de lemn. Aste unsprezece perechi trebuie să fie gata la opt și jumătate, și pantoful la nouă. Cine-i numărul 22 ca să le-o ia înainte? Nu, nu! Fiecare la rând! cum zicea Jack Ketch când pune ștreangul de gâtul cuiva. Îmi pare rău că vă fac să așteptați, domnule, dar vă voi servi și pe dumneavoastră numaidecât.

Vorbind astfel, omul cu pălărie albă se apucă să instruiască de zor, cu și mai multă râvnă, o cizmă cu carâmbul răsrânt.

Se auzi din nou un sunet asurzitor de clopoțel, și bătrâna hangioaică a *Cerbului Alb* se arătă zorită în galeria din partea cealaltă.

— Sam! strigă hangioaica. Unde-i leneșul, trântorul ăla? Hei, Sam? A, ești aici? De ce nu răspunzi?

— N-ar fi politicos să răspund pân' ce dumneavoastră nu isprăviți, glăsui Sam, ursuz.

— Na, lustruiește pantofii ăștia pentru numărul 17, numaidecât; și du-i în salonul special numărul 5 de la întâiul.

Hangioaica aruncă în curte o pereche de pantofi de damă și se depărtă grăbită.

— Numărul 5, bombăni Sam ridicând pantofii și, scoțând o bucată de tibîșir din buzunar, făcu un semn pe talpă ca să-și aducă aminte ai cui erau. Pantofi de damă și salon special; de bună seamă că *asta* n-a venit cu căruța!

— A venit devreme, azi dimineață, strigă fata care rămăsese rezemată de balustradă; a venit într-o birjă c-un domn și dumnealui îți cere încălțăminte pe care ai face mai bine să i-o dai.

— De ce n-ai spus așa de la început?! exclamă cu indignare Sam, alegând din grămadă cizmele amintite. Credeam că e vreunul dintre mușteriii noștri de rând. Odaie specială! Și e cu o cocoană! Dacă are cât de cât obraz, mă-nvârtesc de cel puțin un șiling pe zi, bașca alte bacșișuri pentru alergătură.

Gândul ispititor îi dădu ghes d-lui Samuel să frece cu atâta sârguință cizmele și pantofii, încât peste câteva minute încălțăminte lustruită ar fi putut să umple de gelozie sufletul simpaticului domn Warren (căci la *Cerbul Alb* se întrebuintă vaxul d-lor Day și Martin). O duse apoi la ușa cu numărul 5.

— Intră! rosti un glas de bărbat ca răspuns la ciocănitul lui Sam. Sam făcu o plecăciune foarte frumoasă când pași înăuntru și se văzu în fața unei doamne și a unui domn care dejunau. După ce depuse ceremonios cizmele la dreapta și la stânga picioarelor domnului și pantofii la dreapta și la stânga picioarelor doamnei, se retrase spre ușă.

— Băiete! îl chemă domnul.

— Da, domnule! răspunse Sam închizând ușa și ținând mâna pe clanță.

— Știi unde vine... cum îi zice... Doctor's Commons?

— Da, domnule.

- Unde e?
- Pe la cimitirul Sfântul Paul, domnule. O arcadă joasă în stradă; o librărie într-un colț, un hotel în celălalt, și doi portari în mijloc — agenți pentru dispense de căsătorie.
- Agenți pentru dispense de căsătorie? întrebă domnul.
- Da, agenți pentru dispense de căsătorie, repetă Sam. Doi inși cu șorturi albe; când intri, ei duc mâna la pălărie: „Dispensă, domnule, vrei o dispensă?” Indivizi ciudați ca și stăpânii lor. Sunt împuterniciții Curții Criminale Superioare. Treaba merge strună!
- Și ce-ți dau la mână? întreabă gentlemanul.
- Vă dau gata, domnule! Și asta n-ar fi mare lucru. Dar bagă în capul bătrânilor lucruri de care ei nici n-au visat vreodată. Tatăl meu, domnule, era vizitiu... Vădov, domnule, și destul de gras ca să mai fie în stare de ceva; ce mai tura-vura, nemaipomenit de gras. Moare stăpâna lui și-i lasă patru sute de lire. Se duce la Commons să-l vadă pe omul legii ca să-și încaseze gologănetul. Se gătește: cizme răsfărânte, buchet la cheotoare, pălărie cu boruri largi pe cap, fular verde; gentleman în toată puterea cuvântului! Trece pe sub arcadă, gândindu-se din vreme cum să-și plaseze banii. Vine agentul, duce mâna la pălărie: „Dispensă, domnule, vrei dispensă?” „Ce-i aia?” zice tata. „Dispensă, domnule!” zise ăla. „Ce dispensă?” zice tata. „Dispensă de căsătorie”, zice agentul. „Ei, drăcia dracului, zice tata. Așa ceva nu mi-a trecut prin minte.” „Eu cred că vă trebuie o femeie, domnule!” zice agentul. Tata se oprește și chibzuiește un pic. „Nu! zice el. Să mă ia naiba! Sunt prea bătrân, și unde mai pui că-s coșcogea matahală”, zice. „Ba deloc, domnule”, zice agentul. „Crezi că nu?” zice tata. „Sunt sigur că nu, zice el; am înșurat luna trecută pe un domn care era de două ori cât dumneavoastră.” „Adevărat?” zice tata. „Da, ce mai calea-valea! zice agentul; dumneavoastră sunteți un prunc pe lângă el. Pe aici, domnule, pe aici!” Și iată-mi-l pe tata că intră după el, ca o maimuță îmblânzită după o flașnetă, într-un birouș dosnic unde ședea unul între niște hârtii unsuroase și niște cutii de tablă, lăsând să se creadă că avea treabă. „Vă rog să luați loc, domnule, până să vă fac certificatul”, zice omul legii. „Mulțumesc, domnule”, zice tata; și se așază și se holbează cu ochii mari, cu gura căscată, la numele de pe cutii. „Cum vă numiți, domnule?” zice omul legii. „Tomy Weller”, zice tata. „Parohia?” zice omul legii. „Sălbăticiuța”, zice tata; căci el se oprea la hanul acela când era cu trăsura și habar n-avea de parohii. „Și care e numele doamnei?” zice omul legii. Tata rămâne ca trăsniț. „Să mă ia dracu dacă știu!” zice el. „Nu știți?” zice omul legii. „Așa cum nu știți nici dumneavoastră, zice tata; n-aș putea să-l pui mai târziu?” „Cu neputință”, zice omul legii. „Foarte bine, zice tata, după ce chibzuește o clipă; puneți doamna Clarke.” „Clarke și mai cum?” zice omul legii, muind până în cerneală. „Suzana Clarke, de la *Marchizul de Granby*, din Dorking, zice tata; cred că dacă o cer, mă ia. N-am vorbit cu ea o iotă; dar știu c-o să mă ia.” Dispensa fu gata în doi timpi, și nici vorbă că ea l-a luat; și unde mai pui că îl ține și astăzi, iar eu n-am văzut para chioară din cele patru sute de lire. Ghinion! Iertați-mă, domnule, adăugă Sam, darcând încep cu jelanian asta, mă pornesc ca o roabă nouă cu osia unsă.
- Zăbovi o clipă ca să vadă de nu cumva mai aveau nevoie de el, și pe urmă ieși.
- Nouă și jumătate; tocmai bine; la drum! vorbi domnul despre care nu mai trebuie să spunem că era d. Jingle.
- Cum adică tocmai bine? întreabă domnișoara mătușică cu cochetărie în glas.
- Pentru dispensă, înger scump; să dăm de știre la biserică. Măine o să pot spune că ești a mea, răspunse d. Jingle strângând mâna mătușii domnișoare
- Dispensa! exclamă Rachel îmbujorându-se.
- Dispensa, repetă d. Jingle.

În goana mare alert după-o dispensă

În goana mare, la, la, mă-ntorc.

- Ce repede merg toate la tine! zise Rachel.
- Repede? Când o să fim uniți, nici n-ai să știi cum au să treacă orele, zilele, săptămânile, lunile, anii... Au să zboare repede ca săgeata... ca locomotiva... cu o mie de cai putere...
- N-am putea... n-am putea să ne căsătorim chiar astăzi? întreabă Rachel.
- Cu neputință; trebuie să înștiințăm biserica; astăzi scoatem dispensa; cermonia va avea loc mâine.
- Mi-e groază să nu ne dea de urmă fratele meu, spuse Rachel.

— Să ne dea de urmă? Prostii... Prea zguduit de căzătură... Dealtminteri, noi precauțiune extremă — lăsat caleașca — mers mai departe — luat o birjă — venit la Borough — ultimul loc din lume unde ar putea să ne caute. Haha, strașnică idee — foarte bună.

— Nu sta mult, îl rugă domnișoara mătușică, dragăstoasă, când d. Jingle își îndesă pe cap pălăria cu boruri înălțate.

— Mult departe de tine, ființă fermecătoare și crudă?

Și d. Jingle alergă zglobiu spre mătușica, depuse o sărutare castă pe buzele ei, apoi ieși țopăind din odaie.

— Bărbătel drag! spuse domnișoara când ușa se închidea după el.

„Fată bătrână și nebună”, gândi d. Jingle străbătând coridorul.

È dureros să cugetăm asupra fățarniciei speciei noastre; de aceea nu vom urma firul meditațiilor d-lui Jingle în drum spre Doctor's Commons. Ajunge, în vederea scopului nostru, să spunem că, scăpând de lațul cerberilor cu șorturi albe care păzesc intrarea locului vrăjit, ajunse teafăr în biroul vicarului general și că, procurându-și o epistolă pe pergament, foarte măgulitoare, din partea arhiepiscopului de Canterbury:

„Credincioșilor săi Alfred Jingle și Rachel Wardle, închinare”, băgă în buzunar, cu grijă, documentul mistic, după care, triumfător, își îndreptă din nou pașii spre Borough.

Era încă în drum spre *Cerbul Alb*, când doi domni rotofei și unul slăbănog intrară în curte și-și rotiră privirile, căutând vreo persoană căreia să-i poată pune câteva întrebări. Chiar în clipa aceea d. Samuel Weller era ocupat cu lustruirea unei perechi de cizme proaspăt vâcsuite, proprietatea particulară a unui fermier care, după osteneala târgului din Borough, își întărea puterile luând un dejun frugal în valoare de două-trei lire, alcătuit dintr-o porție de carne rece și vreo două stacane de vin; domnul cel slab se îndreptă întins spre Sam:

— Prietene, începu domnul cel slab.

„Ești unul din ăia care cer lămuriri pe gratis, gândi Sam; altfel, nu te-ar apuca dragostea de mine așa, pe nepusă masă.”

Se mărgini să întrebe:

— Ce doriți, domnule?

— Prietene, spuse cu voce mieroasă domnul cel slab, poposește multă lume aici, nu-i așa? Ai mult de lucru, nu?

Sam furișă o privire spre cel care-i vorbea. Un omuleț tare uscățiv, cu o față oacheșă și ștearsă, cu ochi mici, negri, foarte neastâmpărați, clipind și scăpărând de o parte și de alta a unui nas micuț, iscoditor, de parcă s-ar fi jucat neconținut cu el de-a v-ați ascunselea. Era îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, cu încălțăminte strălucitoare ca și ochii lui, cu o cravată albă,

îngustă și o cămașă curată cu dantelă. Un lanț de aur cu brelocuri atârna din buzunărelul ceasului. Își ținea *în* mână, și nu *pe* mână, mânușile negre de piele; iar când vorbea, își petrecea mâinile sub pulpanele fracului, ca omul obșinuit să pună totdeauna întrebări ocolite.

— Tare ocupat, nu? urmă omulețul.

— Oh, foarte mult, domnule, răspunse Sam. N-o să dăm faliment, dar nici n-o să ne pricopsim. Carnea de oaie o mâncăm fără mirodenii și, când căpătăm carne de vacă, ne lipsim de hrean.

— Aha, spuse omulețul, ești șugubăț.

— De boala asta suferea și fratele meu mai mare, răspunse Sam; poate m-am molipsit, căci dormeam cu el de obicei.

— Interesantă casa asta veche! reluă omulețul uitându-se în juru-i.

— Dacă trimiteați vorbă că veniți, am mai fi reparat-o, replică netulburatul Sam.

Omulețul păru cam descumpănit de aceste riposte; avu loc o scurtă sfătuire între el și domnii rotofei; luă apoi o priză de tabac dintr-o tabacheră lunguiață de argint, și păru

că se pregătește să reia convorbirea, când interveni unul dintre domnii cei dolofani care, pe lângă o mină binevoitoare, mai era posesorul unei perechi de ochelari și-al unor ghetre negre.

— Fapt e, începu acesta binevoitor, că prietenul meu de aici (și arată către celălalt domn rotofei) îți va da o jumătate de liră dacă vei răspunde la una sau două...

— Iertați-mă, scumpe domn! îl opri omulețul. Dați-mi voie, vă rog, scumpe domn. Primul principiu care trebuie respectat în astfel de cazuri este tocmai acesta: când încredințați o chestiune în mâinile unui profesionist, dumneavoastră nu mai aveți căderea să vă amestecați cât durează afacerea; trebuie să aveți implicit încredere deplină într-insul. Într-adevăr, domnule (se întoarse spre celălalt domn rotofei și spuse): Am uitat numele prietenului dumneavoastră.

— Pickwick, răspunse d. Wardle care nu era altul decât voiosul nostru personaj.

— A, Pickwick! Într-adevăr, dragă domnule Pickwick, scuzați-mă, voi fi fericit să primesc în particular orice sfat din partea dumneavoastră, ca *amicus curiae*, dar trebuie să înțelegeți că e nelalocul ei, în prezența mea, intervenția dumneavoastră, printr-un argument așa de *ad captandum*, ca de pildă oferirea unei jumătăți de liră. Într-adevăr, scumpe domn, într-adevăr.

Și, foarte grav, omulețul mai luă o priză de tabac.

— Singura mea dorință, domnule, răspunse d. Pickwick, a fost de a duce la bun sfârșit, cât mai repede cu putință, această foarte neplăcută afacere.

— Foarte bine, foarte bine, încuviință omulețul.

— În acest scop, urmă d. Pickwick, am făcut uz de argumentul prin care experiența mea cu oamenii mi-a arătat că am cele mai multe șanse de izbândă în orice împrejurare.

— Da, da, glăsui omulețul; foarte bun argumentul! Foarte bun, într-adevăr! Dar ar fi trebuit să-mi sugerați mie aceasta. Scumpe domn, sunt sigur că nu se poate să nu cunoașteți gradul de încredere care trebuie acordat profesioniștilor. Dacă poate fi nevoie de o autoritate în această privință, scumpe domn, permiteți-mi să apelez la cazul bine cunoscut cu Barnewell și...

— Nu-i mai dați zor cu George Barnewell, îl întrerupse Sam, care urmărise cu multă mirare scurtul dialog dintre cei doi; știe toată lumea ce a fost cu el, și, aflați de la mine, părerea mea a fost dintotdeauna că tânăra femeie merita ștreangul mult mai mult decât el. Dar ce are a face una cu alta? Vreți să primesc o jumătate de liră. Foarte bine, sunt gata, altceva ce-aș putea să vă spun? Nu-i așa, domnule? (Domnul Pickwick zâmbi,) Să mergem mai departe; chestia e: ce dracu vreți de la mine, cum zicea careva când vedea strigoi.

— Vrem să știm... începu d. Wardle.

— Vă rog, scumpe domn... scumpe domn... îl întrerupse omulețul cu aer grav. Domnul Wardle ridică din umeri și tăcu.

— Vrem să știm, reluă omulețul solemn — și îți punem întrebarea ca să nu trezim cumva bănueli pe aici — vrem să știm cine locuiește acum în casa asta.

— Cine e în casă? răspunse Sam în mintea căruia locatarii erau totdeauna reprezentați prin acel articol special care se afla sub supravegherea sa imediată. E un picior de lemn la numărul 6, o pereche de cizme nemțești la numărul 13, două perechi de ghetre în camera negustorilor; sunt cizmele astea cu tureți răsfrânte în salonașul de lângă bar și alte cinci perechi în cafenea.

— Nimic mai mult? întrebă omulețul.

— Stați un pic, spuse deodată Sam căutând să-și aducă aminte. Da, la numărul 5 e o pereche á la Wellington, foarte prăpădite, și o pereche de pantofi de damă.

— Ce fel de pantofi? întrebă repede d. Wardle pe care, ca și pe d. Pickwick, îl năucise ciudata catalogare a mușterilor.

— Făcuți la țară, răspunse Sam.

— Nu au cumva numele cismarului?

— Brown.

— De unde?

— Din Muggleton.

— *Ei sunt!* strigă Wardle. Slavă cerului, i-am găsit.

— Sst! glăsui Sam; Wellingtonul s-a dus la Doctor's Commons.

— Ei nu! exclamă omulețul.

— Da-da, pentru o dispensă.

— Sosim la timp, strigă Wardle. Arată-ne camera; nu avem nici o clipă de pierdut.

— Vă rog, scumpe domn, vă rog! se amestecă omulețul. Prudență, prudență! (Scoase din buzunar o pungă roșie de mătase din care luă o monedă de aur și se uită țintă la Sam.)

Sam rânji într-un chip lămuritor.

— Du-ne numaidecât în cameră, fără să ne vestești, urmă omulețul, și e a dumatăle.

Sam zvârli într-un colț ciubota cu carâmbul răsfrânt, și-i conduse printr-un coridor întunecos, apoi pe-o scară lată. Când ajunse la capătul coridorului al doilea, se opri și întinse mâna.

— Na! șopti omul legii punând piesa în mâna călăuzei.

Sam mai merse câțiva pași, urmat de cei doi prieteni și de sfetnicul lor legal. Se opri în dreptul unei uși.

— Asta-i camera? murmură pirpiriul.

Sam încuviință din cap.

Bătrânul Wardle deschise ușa; și tustrei intrară în odaie tocmai când d. Jingle, care abia se înapoiase, arăta mătușii domnișoare, dispensa.

Domnișoara scoase un strigăt ascuțit și, năruindu-se pe un scaun, își acoperi fața cu mâinile. D. Jingle mototoli dispensa și o vârî în buzunarul hainei. Vizitatorii nepoștiți înaintară până în mijlocul odăii.

— Ești... ești un ticălos și jumătate, asta ești! strigă bătrânul Wardle cu respirația tăiată de mânie.

— Scumpe domn! Scumpe domn! îl domoli omulețul punându-și pălăria pe masă. Vă rog, luați seama; vă rog; defăimare de caracter; acțiune pentru daune. Vă rog, liniștiți-vă, scumpe domn.

— Cum îndrăznești s-o răpești pe sora mea din casă? reluă bătrânul.

— Așa, așa, foarte bine, glăsui omulețul, asta puteți întreba. Cum de îndrăznești, domnule? Răspunde, domnule?

— Dar dumneata cine dracu ești? întrebă d. Jingle, cu atâta aprindere că omulețul se trase, fără voie, vreo doi pași îndărăt.

— Vrei să știi cine e, ticălosule? interveni Wardle. E avocatul meu, domnul Perker de la hanul Gray. Perker, vreau să fie pus în urmărire individul ăsta! Denunțat... Vreau. Vreau. Să mă bată Dumnezeu! Vreau să-l ruinez! Și ție, continuă d. Wardle, întorcându-se brusc spre sora lui, ție, Rachel, la vârsta ta, când ar trebui să deschizi ochii mai bine, ce ți-a venit să fugi cu un coate-goale, să-ți necinstești familia, să te nenorocеști? Pune-ți boneta și haide înapoi. Cheamă numaidecât o birjă și adu nota doamnei; auzi? auzi?

— Da, domnule, încuviință Sam. El răspunsese chemării violente de clopoțel a lui Wardle cu o grabă de neînțeles pentru cine nu ar fi știut că toată vremea se uitase prin gaura cheii.

— Pune-ți boneta! porunci Wardle.

— Să nu faci una ca asta, se amestecă Jingle. Părăsește camera, domnule! N-ai ce căuta aci. Doamna e liberă să hotărască după plac. A trecut de douăzeci și unu de ani.

— De douăzeci și unu? repetă d. Wardle disprețuitor. A trecut de patruzeci și unu.

— Ba nu! strigă domnișoara mătușică, a cărei indignare îi învinse hotărârea de-a leșina.

— Ba da! ripostă d. Wardle. Ai cincizeci de ani cum te văd și mă vezi.

De data aceasta domnișoara mătușică scoase un strigăt ascuțit și-și pierdu cunoștința.

— Un pahar cu apă, îi porunci simțitorul domn Pickwick hangioaicei pe care o chemase.

— Un *pahar* cu apă? spuse mâniosul Wardle; adu o găleată și toarnă-i-o pe cap; are să-i facă bine și o merită cu vârf și îndesat.

— Uf, că brută mai ești! strigă hangioaica plină de milă. Sărăcuța de ea!

Apoi, cu vorbe de mângâiere: „Haide-hai, drăguță, bea puținel, o să-ți facă bine”, și ajutată de o cameristă, hangioaica începu să ude cu oțet fruntea mătușichii, să-i bată mâinile, să-i gâdile nasul, să-i descheie corsetul, să-i dea calmante pe care femeile miloase le folosesc îndeobște pentru doamnele care se trudesesc să aibă crize de nervi.

— Trăsura e gata, domnule, vesti Sam ivindu-se în ușă.

— Veniți după mine! strigă Wardle. O duc eu până jos.

Auzindu-i propunerea, domnișoara mătușică fu cuprinsă și mai aprig de criza ei de nervi.

Hangioaca tocmai voia să protesteze cu aprindere împotriva unui atare procedeu și pusese întrebarea, plină de indignare, dacă d. Wardle își închipuia cumva că este Dumnezeu, când d. Jingle interveni.

— Băiete! porunci; cheamă un polițai.— Așteaptă! spuse mititelul domn Perker. Gândește-te, domnule, gândește-te!

— *Nu* vreau să gândesc nimic, replică Jingle. E stăpână pe sine; să vedem, cine îndrăznește s-o ia de aici fără voia ei?

— Să *nu* mă ia de-aici, murmură domnișoara mătușică. Nu vreau! (Avu o nouă și înfricoșătoare criză.)

— Scumpe domn, spuse omulețul încetșor, luându-i la o parte pe d. Wardle și pe d. Pickwick; scumpe domn, ne găsim într-o situație tare încurcată. E un caz zguduitor; foarte zguduitor; n-am mai cunoscut altul la fel; și, la drept vorbind, scumpe domn, la drept vorbind, n-avem nici o cădere să controlăm faptele doamnei. V-am prevenit înainte de a veni, scumpe domn, că nu există decât soluția bunei înțelegeri.

Urmă o scurtă pauză.

— Dumneavoastră ce ați recomanda? întrebă d. Pickwick.

— Vedeți, scumpe domn, prietenul nostru e într-o situație neplăcută, nespus de neplăcută. Trebuie să consimțim a suporta unele pierderi pecuniare.

— Suport oricât, numai să nu-ndur ocara asta și s-o las, nebună cum e, să se nenorocească pe toată viața, declară Wardle.

— Cred că lucrurile se pot aranja, spuse omulețul cu însuflețire. Domnule Jingle, vreți să veniți cu noi, o clipă, în odaia de alături?

D. Jingle se învoi și tuspătru trecură într-o încăpere unde nu era nimeni.

— Domnule, spuse omulețul închizând cu luare aminte ușa, nu există oare nici o cale pentru aplanarea chestiunii? Veniți încoa, domnule, pentru o clipă; în dreptul ferestrei, domnule, unde vom fi între patru ochi; aici, domnule, aici; vă rog, domnule, să luați loc. Acum, scumpe domn, între noi fie zis, știm foarte bine, scumpe domn, că ați fugit cu doamna de dragul banilor ei. Nu vă încruntați, nu vă încruntați, domnule. Ascultați, între *noi* vorbim, știm asta. Suntem amândoi oameni de lume și *noi* știm foarte bine că prietenii de aici nu sunt oameni de lume; nu?

Figura d-lui Jingle se destindea treptat; ochiul lui stâng clipi aproape imperceptibil.

— Foarte bine, foarte bine! continuă omulețul observând impresia pe care o făcuse. Acum, fapt e că, în afară de câteva sute de lire, doamna nu posedă, până la moartea mamei ei, nimic, sau prea puțin. Bătrâna se ține bine, scumpe domn...

— F. *bătrână*, observă d. Jingle scurt și energic.

— Ei, da, încuviință omul legii tușind ușor. Aveți dreptate, scumpe domn, e cam bătrână. Și se trage dintr-o veche familie, scumpe domn, veche în toată puterea cuvântului. Întemeietorul acestei familii a venit în Kent odată cu năvălirea lui Iulius Cezar în Britania; și de atunci numai unul dintre membrii săi n-a trăit până la optzeci și cinci de ani, fiind decapitat din ordinul unui Henric. Bătrâna doamnă nu are încă șaptezeci și trei de ani, scumpe domn.

Omulețul se opri și luă o priză de tabac.

— Și? se răsti d. Jingle.

— Și, scumpe domn... nu luați tabac?... cu atât mai bine — o deprindere costisitoare — ei bine, scumpe domn, sunteți un tânăr drăguț, un om de lume, în stare să vă încercați norocul dacă ați avea capital; nu?

— Și? repetă d. Jingle.

— Mă înțelegeți?

— Nu prea.

— Nu credeți — acum, scumpe domn, vă fac o propunere — nu credeți că cincizeci de lire și libertatea ar fi mai bune decât domnișoara Wardle și speranțele?

— Suma e mult prea mică, răspunse d. Jingle ridicându-se.

— Nu, nu, scumpe domn! îl dojeni omul legii apucându-l de-un nasture. E o sumă rotundă, respectabilă; un om ca dumneata ar putea, cât ai bate din palme, s-o întreiască. Cu cincizeci de lire se pot face multe, scumpe domn.

— Se pot face mai multe cu o sută cincizeci, replică d. Jingle cu răceală.

— Haide, scumpe domn, să nu ne pierdem timpul despicând firul în patru. Să zicem — începu din nou omulețul — să zicem șaptezeci.

— Nu e de-ajuns, spuse d. Jingle.

— Stați, scumpe domn; vă rog, nu vă grăbiți, stăruie omulețul. Optzeci; haideți; vă semnez numaidecât un cec.
— Nu e de-ajuns, repetă d. Jingle.
— Bine, scumpe domn, bine, spuse omulețul continuând să-l rețină; spuneți-mi, cât vreți?
— Afacere costisitoare, declară d. Jingle; bani cheltuiți; caleașcă, nouă lire; dispensă, trei — total douăsprezece lire; compensație, o sută — o sută douăsprezece; onoarea pătată și pierderea doamnei...
— Da, scumpe domn, da, îl încredințează omulețul cu șiretenie. Să nu pomenim însă de ultimele două articole. În total o sută douăsprezece; să zicem o sută; haide.
— Și douăzeci, spuse d. Jingle.
— Haide-haide! Vă fac un cec (și se-așează să-l scrie). Îl fac plătit pentru poimăine, urmă omulețul cu ochii la d. Wardle; iar pe doamna o putem lua acum.

D. Wardle încuviințează posomorit, din cap.

— O sută, glăsuie omulețul.

— Și douăzeci, adăugă Jingle.

— Scumpe domn! îl dojenie omulețul.

— Dă-i! intervine d. Wardle. Și să plece!

Omulețul scrie cecul și d. Jingle îl vârfă în buzunar.

— Acum părăsește casa asta, imediat! izbucnă d. Wardle repezindu-se asupra lui.

— Scumpe domn... îi atrase omulețul luarea aminte.

— Și ține minte, urmă d. Wardle, că nimic pe lume nu m-ar fi putut face să primesc învoiala asta — nici măcar considerația pentru familia mea — dacă n-aș fi știut că, din clipa în care ai băgat niște bani în buzunar, te vei duce dracului mult mai repede decât te-ai fi dus fără ei.

— Scumpe domn... îi atrase din nou omulețul luarea aminte.

— Fii pe pace, Perker, glăsuie Wardle. Părăsește camera, domnule!

— Pornesc numaidecât la drum, anunță nerușinatul Jingle. Adio, Pickwick!

Spectatorul nepărtinitor care ar fi putut contempla, în partea din urmă a conversației, înfățișarea omului ilustru al cărui nume caracterizează opera prezentă, spectatorul acesta ar fi fost înclinat să se minuneze că focul indignării ce țâșnea din ochii d-lui Pickwick nu-i mistuise sticlele ochelarilor. Nările d-lui Pickwick se umflară, și pumnii i se strânsură fără voie, auzind că ticălosul i se adresează. Dar se stăpâni; *nu-l* făcu praf.

— Na! continuă vicleanul fără suflăt, svârlind dispensa la picioarele d-lui Pickwick; schimbăți numele și luați-o acasă pe doamna — bună pentru Tuppy.

D. Pickwick era un filosof. La urma urmei, însă, filosofii nu sunt nici ei decât niște oameni care poartă armură. Săgeata îl nimeri și pătrunse prin împlătoșarea filosofică drept în inimă. Zvârli călimara în neștire spre ușă, și se năpusti pe urma ei. Însă d. Jingle dispăruse, astfel că se pomeni înțeleștat de brațele lui Sam.

— Hehe, spuse năzdrăvanul, mobilierul o fi ieftin la dumneavoastră acasă. Cerneala asta scrie singură; v-a scris numele pe zid, bătrâne domn. Liniștiți-vă, domnule; ce rost are să alergați după un om care și-a luat tălpășița și a ajuns la capătul celălalt al Boroughului?

Spiritul d-lui Pickwick era, ca al tuturor oamenilor cu adevărat mari, deschis pentru orice convingere. Judeca repede și puternic; îi ajunse o singură clipă de meditare ca să înțeleagă zădărniciia înverșunării sale. Se potoli tot așa de repede precum se aprinsese. Răsuflă cu năduf și se uită blajin la prietenii săi.

Să mai povestim tânguiriile care urmau, când d-șoara Wardle se văzu părăsită de necredinciosul Jingle? Să desprindem crâmpoie din descrierea măiestrită a d-lui Pickwick cu privire la această sfâșietoare scenă? Carnetul lui de noțe, pătate de lacrimile unei înduioșate simpatii, se găsește deschis în fața noastră; un cuvânt, și e în mână tipografului. Dar nu! Ne vom stăpâni. Nu vom chinui inima publicului cu zăgăzirea unor asemenea groaznice suferințe.

A doua zi caleașca greoaie de Muggleton îi aduse înapoi, în mers tăgănat și trist, pe cei doi prieteni dimpreună cu femeia părăsită. Umbrele mohorâte ale unei nopți de vară căzuseră tulburi și întunecoase peste întreaga fire, când ei ajunseră la poarta conacului din Dingley Dell.

CAPITOLUL XI

Care cuprinde o altă călătorie și descoperire arheologică, dă în vileag hotărîrea d-lui Pickwick de a fi de față la o alegere — și are un manuscris adus de bătrânul pastor.

O noapte de odihnă și liniște în tăcerea adâncă de la Dingley Dell, precum și o oră de înviorare în aerul proaspăt, înmiresmat, al dimineții următoare, îl refăcură întru totul pe d. Pickwick după oboseala și zbulciul din ajun. De două zile ilustrul om nu-i mai văzuse pe prietenii și discipolii săi, iar când, după matinala plimbare, se întâlni cu d-nii Winkle și Snodgrass, înaintă spre ei să le dea binețe cu simțăminte de plăcere și încântare pe care o minte obișnuită nu le-ar putea înțelege cum se cuvine. Plăcerea era de ambele părți, căci cine ar putea să contemple cu nepăsare figura luminoasă a d-lui Pickwick? Și, totuși, un nor părea că plutește deasupra tovarășilor săi — nor pe care marele om nu-l putea pricepe și care îl nedumerea foarte mult. Amândoi aveau un aer misterios, îngrijorător și neobișnuit.

— Cum se simte Tupman? își întrebă d. Pickwick discipolii după ce le strânse mâinile și schimbă caldă salutări de bună revedere.

D. Winkle, căruia îi era adresată în mod special întrebarea, nu răspunse. Întoarse capul, cufundat parcă în gânduri melancolice.

— Snodgrass, reluă cu aprindere d. Pickwick, cum se simte prietenul nostru? Este cumva bolnav?

— Nu! răspunse d. Snodgrass; și o lacrimă tremură pe pleoapa sa sensibilă, ca un strop de ploaie pe cerceveaua unei ferestre. Nu! Nu-i bolnav!

D. Pickwick tăcu o clipă, uitându-se, rînd pe rînd, la prietenii săi.

— Winkle, Snodgrass, întrebă el apoi, ce înseamnă asta? Unde-i prietenul nostru? Ce s-a întâmplat? Vorbiți; vă rog din suflet, vă implor, ei bine, vă poruncesc, vorbiți!

Era în ținuta d-lui Pickwick o solemnitate, o demnitate, căroră nu s-ar fi putut nimeni împotrivi.

— A plecat, răspunse d. Snodgrass.

— A plecat? exclamă d. Pickwick; a plecat?!

— A plecat, repetă d. Snodgrass.

— Unde? repetă Pickwick.

După cele scrise aici, nu putem decât să bănuim, răspunse d. Snodgrass scoțând o scrisoare din buzunar și înmânând-o prietenului său. Ieri dimineață, când a sosit o scrisoare de la d. Wardle vestind că astă noapte veți fi acasă cu sora lui, am observat că melancolia care îl învăluise toată vremea pe prietenul nostru, devenise mai mare. Puțin după aceea, dispăru; a lipsit toată ziua, iar seara rîndașul de la *Coroana* din Muggleton ne aduse scrisoarea aceasta. Prietenul nostru i-o lăsase de dimineață, punându-i serios în vedere să n-o predea decât pe înnoptate.

D. Pickwick desfăcu scrisoarea. Scrisul era al prietenului său, și iată ce cuprindea:

Dragă Pickwick,

Dumneata, prieten drag, te-ai înălțat dincolo de tărâmul nimicniciei și al slăbiciunilor omenești pe care oamenii de rînd nu le pot învinge. Nu știi ce înseamnă să fii părăsit pe neașteptate de o fermecătoare, de o fascinantă făptură, și să cazi victima înșelătoriilor unui netrebnic care tănuia cursa șireteniei sub masca prieteniei. Nădăjduesc că n-o să afli niciodată...

Scrisorile ce-mi vor fi adresate la *Clondirul de piele*, la Cobham Kent, îmi vor fi transmise, presupunând că mai sunt în viață. Mă grăbesc să părăsesc lumea asta care mi-a devenit odioasă. Dacă o voi părăsi pentru totdeauna, deplînge-mă și iartă-mă. Viața, scumpul meu Pickwick, mi-a devenit nesuferită! Spiritul care arde în noi e asemenea chingii hamalului, de care se reazemă povara copleșitoare a grijilor și necazurilor vieții; iar când spiritul ne părăsește, povara devine prea grea ca s-o mai putem îndura, și ne prăbușim covârșiți. Poți să-i spui totul Rachelei. Ah, numele acesta!

Tracy Tupman

— Trebuie să părăsim locul acesta numaidecât, spuse d. Pickwick păturind scrisoarea. După cele întâmplate, nu se cade să mai zăbovim aici, sub nici un motiv; suntem datori să pornim în căutarea prietenului nostru.

După ce rosti aceste cuvinte, se îndreptă spre casă.

Intențiile sale fură comunicate îndată. Rugămințile de a-1 reține fură stăruitoare, dar d. Pickwick rămase neînduplecat. „Afacerile, spunea el, îl reclamau fără întârziere.”

Bătrânul pastor era de față.

— Vreți cu adevărat să plecați? îl întrebă el pe d. Pickwick, luându-1 de o parte.

D. Pickwick repetă hotărârea de mai înainte.

— Dacă-i așa, spuse bătrânul domn, vă rog să primiți un mic manuscris pe care nădăjduiam să am plăcerea de a vi-1 citi personal. L-am găsit la moartea unui prieten — un doctor ce-și făcea serviciul la azilul nostru de nebuni din regiune — printre o sumedenie de hârtii, pe care mi-era îngăduit să le ard sau să le păstrez, după cum aș fi socotit de cuviință. Deși sunt sigur că nu e scris de prietenul meu, mi-e totuși greu să cred că manuscrisul este autentic. Oricum, fie că a fost scris de un maniac, fie că zugrăvește, ceea ce-mi pare mai probabil, aiurările vreunuia dintre nenorociții de acolo, citiți-1 și dați-vă părerea.

D. Pickwick acceptă manuscrisul și se despărți de binevoitorul bătrân cu nenumărate încredințări de stimă și iubire.

Mult mai greu îi era să-și ia rămas bun de la locuitorii conacului unde fuseseră primiți cu atâta ospitalitate și bunăvoință. D. Pickwick le sărută pe tinerele domnișoare — cât pe ce să spunem, ca pe ficele sale, dar comparația ar putea să nu fie întru totul potrivită, căci le sărută cu ceva mai multă căldură decât poate s-ar fi cuvenit — o îmbrățișă pe bătrâna doamnă cu o afecțiune filială și, strecurând în mâna servitoarelor câteva temeinice dovezi ale bunăvoinței sale, le mângâie obrajii trandafirii într-un chip pe de-a-ntregul patriarhal. Mult mai călduroase și mai prelungite fură declarațiile de dragoste pe care le schimbă cu unul lor amfitrion și cu Trundle. Abia după ce d. Snodgrass fu strigat de mai multe ori pentru a ieși în sfârșit dintr-un coridor întunecos, urmat în curând de Emily (ai cărei ochi luminoși îndeobște, arătau neobișnuit de mohorâți) prietenii putură să se smulgă din brațele prietenoaselor gazde. În timp ce se depărtau încet de fermă, aruncară multe priviri în urmă, iar d. Snodgrass trimise nenumărate sărutări, exprimându-și astfel recunoștința pentru fluturarea unei batiste de femeie la o fereastră; un cot al drumului le ascunse bătrâna locuință.

La Muggleton, călătorii luară caleașca pentru Rochester. Când ajunseră acolo, durerea lor cumplită se alinase îndeajuns spre a le îngădui fără zăbavă să se ospăteze în lege și, căpătând informațiile necesare cu privire la drum, cei trei prieteni plecară să se plimbe după amiază la Cobham.

Fu o plimbare încântătoare; era o plăcută după-amiază de iunie, iar drumul trecea printr-o pădure străveche și umbroasă, răcorit de adierea unui vânt care foșnea domol prin frunzișul des, și însuflețit de cântul păsărilor cocoțate pe crengi. Iedera și mușchiul îmbrăcau cu îmbelșugare copacii bătrâni, și verdeața moale acoperea pământul ca un covor de mătase. Drumetii se pomeniră într-un parc în care se afla un castel vechi înfățișând arhitectura ciudată și pitorească a epocii elisabetane. Alei lungi, străjuite de ulmi și stejari falnici, se întretăiau la tot pasul, cârduri mari de căprioare pășteau iarba proaspătă și, din când în când, un iepure speriat o zbughea cu repeziciunea umbrelor aruncate de nouașii care lunecă aidoma suflului trecător al vântului de vară peste un peisaj înșorit.

— Dacă aici, spuse d. Pickwick privind în juru-i, ar veni toți cei care sunt tulburați de boala prietenului nostru, îmi închipui că vechea dragoste pentru lumea asta ar renaște foarte curând.

— Așa cred și eu! încuviință d. Winkle.

— Și, într-adevăr, adăugă d. Pickwick când, după o jumătate de ceas de umblet ajunseră în sat, într-adevăr, locul acesta de odihnă ales de un mizantrop, este unul dintre cele mai frumoase și mai îmbietoare pe care le-am întâlnit vreodată.

D. Winkle și d. Snodgrass se alăturară părerii lui. Arătându-li-se unde era *Clondirul de piele*, o cârciumă curată și plăcută, cei trei călători intrară acolo și se informară numaidecât despre utn domn cu numele de Tupman.

— Tom, zise stăpâna, du-i pe dumnealor în salon.

Un flăcău vânjos deschise o ușă la capătul unui coridor și cei trei prieteni intrară într-o cameră lungă și scundă, mobilată cu o sumedenie de scaune căptușite cu piele, care aveau spătarul înalt și o formă fantastică; camera era înfrumusețată de numeroase portrete vechi și imagini grosolan colorate, datând și ele de cine știe când. La capătul salonului se afla o masă cu o învelitoare albă; o masă garnisită cu o pasăre friptă, cu slănină, bere și altele; iar la masă ședea d. Tupman care nu avea cătuși de puțin aerul

unui om ce și-a luat rămas bun de la viață.

Când intrară prietenii săi, el puse jos cuțitul și furculița și-i întâmpină posomorât.

— Nu mă așteptam să vă văd aici, spuse strângând mâna d-lui Pickwick. E foarte frumos din partea voastră.

— O! exclamă d. Pickwick, așezându-se și ștergându-și de pe frunte sudoarea pe care i-o pricinuise plimbarea. Isprăvește masa și vino afară cu mine. Doresc să-ți vorbesc între patru ochi.

D. Tupman nu se împotrivi și d. Pickwick, răcorindu-se cu o copioasă dușcă de bere, așteptă ca prietenul său să termine. Acesta mântui repede ospățul, după care ieșiră împreună.

Timp de jumătate de ceas siluetele lor putură fi văzute trecând în sus și-n jos prin cimitir — d. Pickwick străduindu-se a combate hotărârea tovarășului său. Ar fi de prisos să repetăm argumentele lui, căci ce limbaj ar putea să redea energia pe care o dezvăluia firea marelui creator? Nu e nevoie nici să știm dacă d. Tupman era obosit de singurătate, ori dacă îi fusese peste putință să se împotrivească elocventului apel ce-i era adresat; până la urmă, nu se împotrivi.

Puțin îl interesa, spunea el, unde își va târî jalnicele zile care-i mai rămâneau și, de vreme ce prietenul său punea atâta preț pe umila lui tovarășie, era dispus să-l însoțească pe drumul aventurilor.

D. Pickwick zâmbi, își strânseră mâna și se întoarseră la prietenii lor.

Atunci făcu d. Pickwick nemuritoarea descoperire care constitui falnica mândrie a prietenilor săi și stârni invidia tuturor arheologilor din cele patru colțuri ale lumii. Trecuseră dincolo de poarta hanului și merseră ceva mai departe în sat până să-și reamintească locul lor de popas. Pe când se înapoiau, ochii d-lui Pickwick zăriră dinaintea unei căsuțe o lespede mică, fărâmițată, pe jumătate îngropată în pământ.

D. Pickwick se opri.

— Uite ceva foarte ciudat! exclamă el.

— Anume ce? întrebă d. Tupman privind cu neastâmpăr toate obiectele din juru-i, afară de acela care era în cauză. Dumnezeu mare, despre ce este vorba?

Exclamația de la urmă trăda o uimire nestăvilită, căci d. Pickwick, ahtiat după descoperiri, căzuse în genunchi în fața lepezii și se apucase s-o șteargă de praf cu batista.

— Aici e o inscripție! zise d. Pickwick.

— Tot ce se poate! spuse d. Tupman.

Pot desluși, continuă d. Pickwick frecând din răspuțeri piatra și privind-o cu luare aminte prin ochelari, pot desluși o cruce și un B, pe urmă un T. Asta-i ceva foarte important, adăugi el ridicându-se. E o inscripție străveche și care exista poate cu mult înaintea vechilor aziluri de prin partea locului. Descoperirea nu trebuie să ne scape.

D. Pickwick bătu la ușa căsuței. Un muncitor deschise.

— Prietene, nu știi cum a ajuns piatra asta aici? întrebă d. Pickwick binevoitor.

— Nu, dom'le, nu știu, răspunde omul cu bunăcuviință în glas. Era aici cu mult înainte să fi venit pe lume eu sau alții ca noi.

D. Pickwick aruncă o privire triumfătoare tovarășului său.

— Îmi închipui că dumneata... dumneata nu ții prea mult la ea, continuă d. Pickwick tremurând de neliniște. Ai avea ceva împotriva s-o vinzi?

— Ași, nu! Da'cin's-o cumpere? întrebă omul cu un aer pe care-l socotea, pesemne, foarte șiret.

— Uite, eu îți dau îndată zece șilingi pe ea dacă vrei s-o scoți din pământ, glăsuie d. Pickwick.

Se poate închipui lesne uimirea satului când, după ce piatra fu scoasă din pământ cu o lovitură de hârleț, d. Pickwick o duse în brațe cu multă caznă până la han și, după ce o spălă cu grijă, o așeză pe masă.

Înflăcărarea și bucuria pickwickienilor nu mai cunoscă margini, când își văzură încununate de succes răbdarea, stăruința, spălăturile, frecăturile. Piatra era colțuroasă și spartă, literele prost aliniate și neregulate, dar se putea descifra limpede următoarea frântură de inscripție:

Privirile d-lui Pickwick scânteiară de încântare când se așeză la masă, mâncând din ochi comoara pe care o descoperise. Atinsese cel mai mare obiect al ambiției sale. Într-un ținut despre care se știa că e plin de urme din vremuri străvechi, într-un sat unde existau și acum mărturii din timpurile demult apuse, el, președintele Clubului Pickwick, găsisse o ciudată și curioasă inscripție de netăgăduită vechime și care scăpase cu totul observațiilor tuturor savanților de dinaintea sa. Abia putea să-și creadă ochilor.

— Lucrul acesta, spuse el, mă îndeamnă să iau o hotărâre. Ne vom înapoia mâine în oraș.

— Mâine?! exclamară plini de admirație discipolii.

— Mâine, repetă d. Pickwick. Comoara trebuie depusă numaidecât într-un loc unde să poată fi studiată temeinic și înțeleasă cum se cuvine. Și mai am un motiv să procedez astfel. Peste câteva zile vor avea loc alegeri în burgul Eatanswill; d. Perker, o persoană pe care am întâlnit-o de curând, îl susține pe unul dintre candidați. Vom privi, vom studia cu luare aminte o scenă care este deosebit de interesantă pentru orice englez.

— Așa vom face! strigară trei voci însufleteite.

D. Pickwick își plimbă privirile în juru-i. Dragostea, înflăcărarea aprinseseră în pieptul său focul entuziasmului. Era conducătorul lor, și-și dădea seama de acest fapt.

— Să sărbătorim norocoasa noastră întâlnire închinând un pahar, spuse el.

Aplauze unanime primiră ambele propuneri. Și, după ce așeză importanta piatră într-o cutie de brad anume cumpărată de la hangioaică, d. Pickwick se așeză într-un jilt, la capătul mesei; seara fu închinată veseliei și conversației.

Erau ceasurile unsprezece trecute — oră târzie pentru sătucul Cobham — când d. Pickwick se retrase în odaia de culcare ce-i fusese pregătită. Deschise larg fereastra cu gratii, puse lumânarea pe masă și căzu într-o meditație adâncă, depănând în minte întâmplările furtunoase din ultimele două zile.

Ceasul și locul erau deopotrivă prielnice meditării. Din ea îl smulse pe d. Pickwick orologiul bisericii, care bătea orele douăsprezece. Prima bătaie răsună în ureche solemn, dar, când clopotul amuți, liniștea i se păru nesuferită; avea parcă simțământul de a fi pierdut un tovarăș. Era nervos și tulburat; se dezbracă repede, așeză lumânarea pe cămin și se urcă în pat.

Starea neplăcută când senzația de oboseală trupească luptă în zadar cu insomnia a încercat-o oricine. Prin această stare trecea și d. Pickwick. Se întoarse întâi pe-o parte, pe urmă pe cealaltă; ținu stăruitor ochii închiși, ca pentru a se îndemna s-adoarmă, dar degeaba. Fie din cauza oboselii neobișnuite, fie din a zăpușelii, a grogului, ori a culcușului străin, fie din alte pricini, gândurile îi zburau neastâmpărate îndărăt spre înfri- coșătoarele picturi pe care le văzuse în sala de joc și spre legende evocate în cursul serii. După ce se frământă o jumătate de ceas, ajunse la încredințarea nemulțumitoare că zadarnic se trudea să adoarmă, astfel că se dădu jos din pat și își puse ceva pe el. Oricum, gândea, era mai bine să se scoale decât să stea lungit și să i se năzărească toate grozăviile. Se uită afară pe fereastră; întuneric beznă. Începu să se plimbe prin odaie; singurătatea îl apăsa.

Făcuse câteva ocoluri, de la ușă la fereastră, și de la fereastră la ușă, când îi veni pentru prima oară în minte manuscrisul bătrânului pastor. Un gând fericit. Dacă manuscrisul nu-l va interesa, va putea cel puțin să-i aducă somnul. Îl scoase din buzunarul redingotei și, trăgând o măsuță lângă pat, potrivi lumina, își puse ochelarii și se așeză să citească. Era un scris ciudat, pe-o hârtie tare mânjită. Insuși titlul îi dădu un fior; și nu se putu împiedica să arunce o privire iscoditoare jur-împrejurul camerei. Cugetând totuși că era absurd să se lase în voia unor astfel de simțăminte, potrivi din nou lumina, și citi cele ce urmează:

MANUSCRISUL UNUI NEBUN

Da — al unui nebun! Cum m-ar fi izbit în inimă cuvântul acesta acum câțiva ani! Cum iar fi trezit în mine spaima aceea care mă cuprindea uneori, făcând să-mi vâjâie și să-mi clocotească sângele în vine până ce, de frică, pielea mi se acoperea de broboane reci și genunchii mi se izbeau de groază. Și, totuși, acum îmi place. Numele acesta sună frumos. Arătați-mi monarhul a cărui privire mânioasă a trezit mai multă frică decât trezește străfulgerarea ochilor unui nebun; a cărui frânghie și secure să fi fost vreodată măcar pe jumătate așa de sigure ca ghearele unui nebun. O! o! E mare lucru

să fii nebun! Să te privească lumea ca pe un leu sălbatic printre gratii de fier; să scrâșnești din dinți și să urlî în răstimpul lungilor nopți tăcute, în sunetul vesel al lanțului greu; să te dai de-a berbeleacul și să te rostogolești prin paie, vrăjit de o muzică atât de măreață. Ura, casa de nebuni! Ah, ce loc minunat!

Mi-amintesc zilele când mi-era teamă că sunt nebun; când obișnuiam să sar din somn, să cad în genunchi cerând cerului să mă scape de blestemul care apasă asupra ființei omenești; când fugeam de priveliștea voioșiei și-a fericirii, pentru a mă ascunde într-un loc singuratic și a trăi acolo ceasuri istovitoare, pândind progresele fierbințelii care îmi va mistui creierul. Știam că nebunia era amestecată în chiar sângele meu și în măduva oaselor mele; că se scursese o generație de oameni fără ca asupra lor să se fi abătut acel flagel nimicitor și că eu eram întâiul în care ea avea să reînvie. Știam că așa *trebuia* să fie; că așa fusese întotdeauna și că așa va fi întotdeauna; iar când mă ghemuiam în ungherul vreunui salon ticsit de lume și vedeam oamenii care șușoteau făcând semne și îndreptându-și ochii spre mine, știam că vorbeau între ei despre nebunul predestinat. Atunci plecam pe furie să tânjesc în singurătate.

Așa a fost ani în șir, și au fost ani lungi, foarte lungi. Uneori nopțile sunt aici lungi, foarte lungi, dar ele nu înseamnă nimic pe lângă nopțile fără odihnă, pe lângă visurile înspăimântătoare pe care le aveam pe vremea aceea. Mă cuprind fiori de frig când îmi amintesc. Făpturi mari, nelămurite, cu chipuri viclene și batjocoritoare se tupilau prin ungherele odăii și, noaptea, se plecau asupra patului meu, scoțându-mă din minți. Îmi spuneau încet, în șoaptă, că podeaua casei noastre vechi în care murise tatălui meu era pătată de propriul lui sânge, vărsat de propriile-i mâini, în furiile nebuniei. Mi-afundam degetele în urechi, însă vedeniile continuau a-mi sfredeli auzul, iar apoi odaia răsună de glasurile lor spunând că nebunia dormitase timp de o generație înaintea bunicului, și că bunicul trăise ani în șir cu mâinile înfipite în pământ spre a nu se sfâșia singur. Știam că spuneau adevărul — știam bine. Descoperirea o făcusem cu ani înainte, deși ai mei se străduiseră să mi-o ascundă. Ha-ha! Eram prea șiret pentru ei, cu toate că mă credeau nebun.

În cele din urmă, nebunia mă cuprinse, și mă miram că într-o vreme îmi fusese teamă de ea. Puteam acum să merg printre oameni și să râd, să mă bucur cu cei mai de seamă dintre ei. Știam că sunt nebun, însă ei nu bănuiau deloc. Cum mă mai bucuram în gându-mi de renghiul pe care li-l jucam, după ce urmărisem toate semnele și privirile lor chiorșe pe vremea când nu eram nebun, ci numai mă temeam că am să înnebunesc! Cum mai râdeam de bucurie când eram singur, gândindu-mă ce bine-mi păzeam taina și ce repede s-ar fi lepădat bunii mei prieteni de mine dacă ar fi cunoscut adevărul. Când cinam cu vreun tinerel gălăgios, îmi venea să urlu de bucurie, cugetând cât de palid ar fi devenit și cum ar fi fugit dacă ar fi știut că scumpul prieten așezat lângă dânsul, și care ascutea un cuțit de o strălucire orbitoare, era un nebun înzestrat cu puterea și aproape cu voința de a i-l înfige în inimă. O, era o viață veselă, plăcută!

Mă îmbogățisem, mă scăldam în averi și mă dedam plăcerilor care sporeau înmiit, conștient fiind de secretul pe care îl păstram atât de bine. Avui parte de o moștenire. Legea cu ochi de vultur, ea însăși, fu înșelată; puse în mâna unui nebun o avere îndelung disputată. Unde era mintea oamenilor cumiți și clarvăzători? Unde era iscusința oamenilor legii, lacomi să descopere o neregulă? Șiretenia unui nebun îi păcălise pe toți.

Aveam bani; cum mă lingușau! Îi cheltuiam în stânga și în dreapta; cum mă lăudau! Cum se mai umileau trei frați trufași în fața mea! Și, deasemenea, bătrânul cu păr alb! Atâta supunere, atâta respect, atâta prietenie devotată! Ce mai încoa și-ncolo, mă idolatriza. Bătrânul avea o fată — și tinerii o soră; și toți cinci erau săraci; eu eram bogat; iar când mă însurai cu fata văzui un zâmbet de triumf mijind pe chipul rudelor ei nevoiașe care cugetau la proiectele lor, așa de bine ticluite, și la chilipirul ce le căzuse în mână. Îmi venea să zâmbesc... Să zâmbesc?... Să râd în hohote, să-mi smulg părul și să mă tăvălesc pe jos cu strigăte de bucurie! Ei nu bănuiau că o măritaseră cu un nebun.

O clipă. Dacă ar fi știut, oare ar fi scăpat-o? Fericirea unei surori ar fi fost jertfită pentru aurul soțului ei?

În ciuda șireteniei mele, m-am înșelat asupra unui punct. Dacă n-aș fi fost nebun — căci, noi nebunii, deși destul de isteți, ne mai încurcăm uneori — aș fi băgat de seamă că fata ar fi preferat să fie pusă, țeapănă și rece, într-un sicriu greu de plumb decât s-o aducă, mireasă vrednică de invidiat, în casa mea superbă. Aș fi știut că inima ei era

lângă tânărul cu ochi negri al cărui nume l-am auzit murmurat de ea în somnu-i zbuciumat, că-mi era jertfită pentru a-i scăpa de sărăcie pe bătrânul cu păr alb și pe frații trufași.

Nu-mi mai amintesc nici chipurile lor, nici înfățișarea fetei, dar știu că ea era frumoasă. Știu că era frumoasă căci, în nopțile strălucitoare cu lună, când tresar din somn și când liniștea e deplină în juru-mi, văd stând liniștită și nemișcată într-un colț al acestei celule o figură slăbuță, istovită, cu păr lung, negru, revărsat pe spate, nerăsfirat niciodată de vânt, cu ochi ce ațintesc asupra-mi privirea lor mirată care nu clipește și nu se ferește niciodată. Sst! Scriind aceste lucruri, sângele îmi îngheață în inimă — figura asta, e ea — obrazul ei e foarte palid și ochii-i sunt sticloși; însă îi cunosc bine. Figura asta nu se clintește niciodată; nu se încruntă niciodată, nu se schimonosește cum fac arătările care forfotesc adeseori pe aici; dar e mult mai înfricoșătoare pentru mine chiar și decât duhurile care îmi dădeau târcoale cu mulți ani în urmă; iese din mormânt și seamănă așa de mult cu moartea!

Aproape un an văzui cum chipul se ofilea tot mai mult; aproape un an văzui lacrimi furișându-se pe obraji-i măhniți; nu știam pricina. Însă, în cele din urmă, am descoperit-o. Nu mi-au mai putut-o ascunde multă vreme. Fata nu ținuse niciodată la mine; și nici n-am crezut vreodată că ținuse; disprețuia averea mea și-i era silă de splendoarea în care trăia; la aceasta nu mă așteptasem. Iubea pe altul; ideea aceasta nu-mi venise în minte. Mă stăpâneau simțăminte ciudate, mă sfredeleau gânduri tiranice, inspirate de o putere tainică. Nu o uram, deși îl uram pe tânărul pe care ea îl plângea încă. Mi-era milă — da, mi-era milă — de viața mizerabilă la care o osândiseră neamurile ei nepăsătoare și egoiste. Știam că n-o să trăiască mult, dar gândul că, înainte de moarte, ar putea să dea naștere unei ființe nefericite, sortită să transmită copiilor săi nebunia, gândul acesta mă determină să iau o hotărâre. Luai hotărârea s-oucid.

Câteva săptămâni am vrut s-o otrăvesc, apoi mă gândii la înec, și pe urmă la foc. Ce spectacol frumos să vezi casa aceea măreață în flăcări, și pe femeia nebunului făcută scrum! Ce ispravă strașnică să fâgăduiești o recompensă mare, și apoi să trimiți la spânzurătoare un om cumsecade, nevinovat, pentru o faptă pe care niciodată n-o săvârșise! Și asta, prin șiretenia unui nebun! Am meditat adesea asupra planului, însă în cele din urmă am renunțat la el. O, ce plăcere să ascuți zi de zi briciul, să-i simți tăișul și să te gândești la rana pe care o singură lovitură a lamei sclipitoare ar putea-o pricinui!

Până la urmă, duhurile care mai înainte mă învățaseră așa de des, îmi șoptiră la ureche că sosise vremea, și-mi zvârliră un brici deschis în mână. Îl strânsei cu putere, mă ridicai încetîșor din pat și mă aplecai asupra femeii mele adormite. Figura ei era tăinuită în mâini. Le îndepărtai binișor și ele căzură, molatice, pe sân. Plânsese, căci obrajii îi erau încă umezi de lacrimi. Chipul îi era calm și blând; și, în timp ce-o priveam, un zâmbet senin îi lumină trăsăturile palide. Pusei încetîșor mîna pe umărul ei. Tresări; visul își luase zborul. Mă aplecai din nou. Scoase un țipăt și se trezi.

O mișcare a mîinii mele — și n-ar mai fi scos alt țipăt sau sunet. Însă m-a înspăimîntat, astfel că m-am tras înapoi. Ochii ei erau ațintiți asupra-mi. Nu știu cum, dar mă intimidau și mă înfricoșau; mă făceau să tremur. Se ridică din pat continuînd să mă privească țintă. Tremuram; aveam briciul în mână, însă nu mă puteam mișca. Se îndreptă spre ușă. Apropiindu-mă de ea, se întoarse și-și luă ochii de la mine. Vraja era ruptă. Zvâcnii înainte și-o apucaî de braț. Se prăvăli țipînd pe podea.

Aș fi putut s-o ucid atunci, fără împotrivire, dar se neliniștise casa, auzeam zgomot de pași pe scări. Pusei briciul la loc în sertar, deschisei ușa și strigai după ajutor. A venit lume, am ridicat-o, am așezat-o pe pat. Ea rămase fără cunoștință câteva ceasuri, iar când deschise ochii și-și recăpăta viața și graiul, își pierduse mințile, aiurînd sălbatic, furios.

Au fost chemați medici, savanți cu lachei galonați; se zoreau să vină în cupeuri elegante, trase de cai frumoși. Rămaseră săptămâni întregi lângă patul ei. Ținură un mare consiliu într-altă cameră, sfătuindu-se cu glas încet, solemn. Unul, cel mai destoinic și mai vestit dintre ei, mă luă deoparte și, spunîndu-mi să mă pregătesc pentru cea mai rea veste, îmi aduse la știință — mie nebunului — că soția mea era nebună. Stătea aproape de mine, lângă o fereastră deschisă, privindu-mă în față, cu mîna pe brațul meu. Puteam să-l arunc în stradă cu o singură mișcare. Dacă aș fi făcut-o, i-aș fi tras o păcăleală strașnică, dar era în joc secretul meu, așa că-l lăsaî să

plece. După câteva zile, mi se spuse că eu ar trebui s-o supraveghez, să-i iau un păzitor. M-am dus pe câmp, unde nu mă putea auzi nimeni, și am râs așa de tare, încât aerul vuia de hohotele mele!

Muri peste o zi. Bătrânul cu păr alb o urmă la groapă, iar frații trufași lăsară să le cadă o lacrimă pe trupul neînsuflețit al aceleia la a cărei suferință asistaseră cu nervi de oțel, cât timp ea fusese în viață. Toate acestea nutreau tainica mea voioșie, și, înapoindu-mă acasă, răsai până la lacrimi, sub batista albă pe care o țineam la ochi.

Dar, deși îmi atinsesem ținta, omorînd-o, eram neliniștit și supărat, și simțeam că taina va fi dezvăluită în curând. Nu puteam ascunde plăcerea și bucuria sălbatică ce-mi clocoteau în sânge și care mă făceau, când eram acasă numai eu, să țopăi și să bat din palme, să dansez, să mă învărtesc și să urlu din răsuputeri. Când ieșam și vedeam mulțimea zorită, îmbulzindu-se pe străzi sau la teatru, când auzeam sunetele muzicii și vedeam lumea dansând, simțeam o veselie așa de mare, că îmi venea să mă năpustesc printre oameni, să le smulg măduarele bucată cu bucată și să urlu extaziat. Dar scrâșneam din dinți, izbeam în podea cu piciorul, îmi înfingeam unghiile ascuțite în palmă. Mă înfrânam; nu știa încă nimeni că eram nebun.

Mi-aduc aminte — măcar că e unul dintre ultimele lucruri pe care mi-le *pot* aminti; căci acum amestec visurile cu faptele reale, și, având atâtea de făcut aici, și fiind totdeauna așa de grăbit, nu am răgazul să le despart unele de altele din vălmășagul ciudat în care-s încâlcite — mi-aduc aminte cum în cele din urmă am renunțat. Haha! Văd parcă și acum privirile înfricoșătoare ale oamenilor și simt ușurința cu care i-am aruncat de lângă mine, și am izbit cu pumnii strânși în obraji lor păliți, și cum apoi am fugit ca vântul lăsându-i să huiduiască și să strige în urma mea până departe. Când mă gândesc, forța unui uriaș pune stăpânire pe mine. Uite cum se îndoaie drugul ăsta de fier sub încheștarea mea furioasă! Aș putea să-l frâng ca pe-o creangă, dar sunt aici galerii lungi, cu multe uși — cred că n-aș putea să le dau de capăt; și, chiar de aș putea, știu că sunt jos porți de fier pe care ei le țin încuiate și zăbrele. Ei știu ce nebun dibaci am fost; și se mândresc că mă au pentru a mă arăta lumii.

Ia, să văd — da, fusesem plecat; era târziu, noaptea, când mă înapoiai acasă, și-l găsii pe cel mai trufaș dintre cei trei frați trufași, care mă aștepta. Chestiune urgentă — spusese el, mi-aduc bine aminte. Îl urmăam pe omul acesta cu toată ura unui nebun. De multe ori degetele mele ar fi dorit să-l sfâșie. Mi se spuse că era acolo. Urcai repede scara. Avea să-mi spună un cuvânt: dădui drumul servitorilor. Era târziu, și ne aflam singuri împreună — pentru întâia oară!

În prima clipă îmi ferii ochii de el, căci îmi dădeam seama de ceea ce lui nici nu-i trecea prin minte — iar eu mă mândream a ști — și anume că lumina nebuniei lucea ca un foc în privirile mele. Stăturăm în tăcere, câteva minute. În cele din urmă, vorbi el. Desfrânările mele recente și observațiile ciudate, făcute îndată după moartea surorii lui, erau o insultă adusă memoriei ei. Asociind numeroase împrejurări care, la început, îi scăpasera atenției, gândea că nu m-am purtat bine cu ea. Dorea să știe dacă avea dreptate să creadă că voiam să-i întinez memoria și să fiu necuviincios față de familie. Era obligat, pentru uniforma pe care o purta, să-mi ceară această explicație.

Omul avea o funcție militară; o funcție cumpărată cu banii mei și cu prețul suferinței surorii sale! Jucase un rol de frunte în complotul urzit pentru a mă prinde în capcană și a pune mâna pe averea mea. El, mai cu seamă, o silise pe sora lui să mă ia în căsătorie, deși știa prea bine că ea își avea inima dată tânărului acela sclifosit. Era obligat! Obligat pentru *uniforma* lui! Livreaia josniciei lui! Îmi îndreptai ochii spre el — nu puteam altfel — dar nu rostii o vorbă.

Văzui schimbarea subită pe care o produse asupra-i privirea mea. Era un om cutezător, dar cu toate astea se îngălbeni și-și trase scaunul înapoi; eu mi-l apropiai; și deoarece râdeam — eram foarte vesel atunci — îl văzui tresărind. Simții că nebunia pune stăpânire pe mine. Îi era frică.

„O iubeai mult pe sora dumitale, când trăia? Îi întrebai; o iubeai mult?”

El se uită stânjenit în juru-i, și văzui că pune mâna pe spătarul scaunului; dar nu răspunse nimic.

„Nemernicule, am răcnit, te-am prins! Ți-am descoperit uneltirile infernale împotriva mea. Știu că inima ei era dăruită altuia mai înainte ca tu s-o fi silit să mă ia de bărbat. Știu, știu!”

Sări brusc de pe scaun, îl ridică în aer și-mi strigă să mă trag înapoi; căci, în timp ce vorbeam, aveam grijă să mă apropii tot mai mult de el.

Mai mult răcneam decât vorbeam — simțind cum clocotea în vinele mele tumultul pasiunilor și cum vechile duhuri şușoteau îmboldindu-mă să-i smulg inima din piept. „Blestem! strigai sărind în sus și năpustindu-mă asupra-i; da, am ucis-o! sunt nebun!, la pământ! sânge, vreau sânge și-l voi avea!”

Cu o lovitură dădui în lături scaunul pe care, în groaza lui, îl zvârlise asupra-mi, și mă încăierai cu el; ne rostogolirăm cu o bufnitură grea pe podea.

A fost o luptă strașnică, fiindcă era un bărbat înalt și voinic, care își apăra viața, iar eu eram un nebun puternic și vream cu însetare să-l nimicesc. Știam că nici o forță omenească nu putea să se măsoare cu a mea, și aveam dreptate. Da, aveam dreptate, deși eram nebun! Puterile îl păraseau din ce în ce. Îi pusei genunchiul în piept, îi încleștai zdravăn, cu amândouă mâinile, grumazul mușchiulos. Fața i se făcu roșie ca focul; ochii îi ieșiră din cap și, cu limba scoasă, voia parcă să-și bată joc de mine. Îl strângeam tot mai tare.

Deodată ușa se deschise larg cu zgomot mare; sumedenie de oameni se năpustiră în cameră, strigând unul altuia să pună mâna pe nebun.

Taina mea era descoperită; trebuia să lupt acum pentru libertate; o luai la sănătoasa, mai înainte ca vreunul să m-atingă; mă năpustii printre cei ce mă atacau și-mi croii drum cu brațul viguros, doborându-i de parcă aș fi avut o toporișcă în mână. Ajunsei la ușă, sării peste rampă și, într-o clipă, eram în stradă.

Alergam într-un suflet drept înainte, și nu îndrăzneam nimeni să mă oprească. Auzeam zgomot de pași în urma mea și înteteam goana. Zgomotul se pierdea tot mai mult în depărtare până ce, în sfârșit, se stinse, în timp ce eu saream peste mlaștini și pâraie, peste garduri și ziduri, scoțând strigăte sălbatice pe care făpturile ciudate care forfoteau în juru-mi le repetau cu tărie, sfâșiind văzduhul. Eram purtat pe brațele demonilor care treceau ca vântul, răsturnând zăgazuri și îngrădituri în calea lor, și mă învârteau cu o iuțeală și într-o hărmălaie ce mă amețiră în cele din urmă; cu o svâcnitură năpraznică, mă aruncară departe de ele; căzui greu la pământ.

Când m-am deșteptat, m-am pomenit aici — în celula aceasta veselă, unde lumina soarelui vine arar și unde luna își furișează razele care m-ajută doar să deslușesc mai bine umbrele întunecate din juru-mi și făptura tăcută din vechiul ei ungher. Când stau lungit, fără să dorm, pot să aud uneori strigăte ciudate, tânguiri care răsună din colțurile depărtate ale acestei mari clădiri. Ce-or fi, nu știu; dar ele nu vin nici odată de la făptura palidă, care nici nu le bagă în seamă. Căci, de când se lasă întâiele umbre ale înserării și până încep să licărească zorile, ea rămâne în acelaș loc, neliniștită, ascultând muzica lanțurilor mele de fier, și veghind asupra tumbelor pe care le fac pe patul meu de paie.

La sfârșitul manuscrisului, era următoarea notă scrisă de altă mână:

„Nenorocitul ale cărui rătăcirii sunt însemnate mai sus este un trist exemplu al rezultatelor dăunătoare pe care le pot avea pasiunile îndreptate pe un făgaș greșit, și excesele prelungite la o vârstă fragedă, când urmările lor devin ireparabile. Orgia nesăbuită, dezmațul și desfrâul din tinerețe îi pricinuiseră febra și delirul. Primul efect al delirului fu gândul bizar, întemeiat pe o idee medicală bine cunoscută, puternic susținută de unii și tot atâta de puternic combătută de alții, că în familia sa ar fi fost un caz de nebunie ereditară. El îi pricinui o dispoziție melancolică, iar ea degeneră cu timpul într-o stare morbidă, sfârșind în accese de nebunie. Am unele motive să cred că întâmplările povestite aici s-au petrecut într-adevăr, deși denaturate de închipuirea-i bolnavă. Ceea ce ar trebui să-i mire pe oamenii care au avut cunoștință de viciile tinereții lui, e că pasiunile sale nu l-au împins, atunci când au scăpat de sub controlul rațiunii, la săvârșirea unor crime și mai grozave.”

Lumânarea se topea în sfeșnic chiar în clipa când d. Pickwick termina lectura manuscrisului dat de bătrânul pastor; iar când lumina se stinse brusc, fără ca măcar să fi pâlpâit ca să-i dea de veste, își simți nervii în prada unei profunde tulburări. Își lepădă cu grabă veșmintele pe care le îmbrăcase când coborîse din patul incomod și, rotind priviri speriate în juru-i, se vârî numaidecât sub pături unde adormi fără întârziere.

Când se deșteptă, dimineața era târzie și soarele strălucea puternic în odaie. Tristețea copleșitoare din timpul nopții se împrăștiase odată cu umbrele ce învăluiau, ca un lînțoliu, firea; gândurile și simțămintele lui erau voioase și zglobii ca însăși dimineața. După un dejun intim, cei patru domni se grăbiră să pornească pe jos spre

Gravesend, urmați de un om care ducea piatra în cutia de brad. Ajunseră în oraș pe la ora unu (bagajul fusese expediat din Rochester, la Londra, așa cum dăduseră dispoziții) și, având norocul să găsească locuri pe imperiala diligenței, sosiră în aceeași după-amiază la Londra, sănătoși și teferi.

Consacrare trei-patru zile în șir pregătirilor necesare călătoriei în burgul Eatanswill; dar, pentru că orice acțiune importantă cere un capitol separat, vom folosi rândurile pe care le mai avem până la încheierea acestuia ca să redăm, foarte pe scurt, povestea descoperirii arheologice.

Rezultă din Documentele Clubului că d. Pickwick a vorbit despre descoperirea sa într-o Adunare generală care a avut loc în seara următoare sosirii, expunând o sumedenie de ipoteze ingenioase și erudite în legătură cu tâlcul inscripției. Deasemenea se pare că un artist iscusit a executat un desen fidel al acestei curiozități, săpându-l în piatră și prezentându-l Societății Regale a Arheologilor, precum și altor societăți savante; că invidii și rivalități se iscară din controversele scrise cu privire la acest subiect; și că d. Pickwick a scris el însuși un pamflet de nouăzeci și șase de pagini, cu literă mărunță, cuprinzând douăzeci și șapte de versiuni diferite asupra inscripției; că trei domni în vârstă, ai căror fii mai vârstnici cutezaseră să pună la îndoială vechimea acestei piese, și-au dezmoștenit odraslele lăsându-le numai un șiling, și că un individ entuziast își puse capăt zilelor, disperat că nu-i putuse pătrunde înțelesul; că pentru descoperirea făcută, d. Pickwick fu ales membru de onoare în șaptesprezece societăți științifice, atât naționale cât și străine; că nici una din cele șaptesprezece societăți nu a putut să priceapă o iotă din inscripție, dar că toate șaptesprezece au fost de acord în a recunoaște că ea era extraordinară.

E drept că d. Blotton — și numele lui va fi sortit disprețului veșnic al tuturor celor ce cultivă enigmaticul și sublimul — d. Blotton, zicem, cărcotaș și bănuitor cum sunt spiritele de rând, și-a îngăduit să privească chestiunea dintr-un punct de vedere deopotrivă josnic și ridicol. D. Blotton în persoană a întreprins o călătorie la Cobham, cu scopul urât de a umbri numele nemuritor al d-lui Pickwick și, la înapoiere, a declarat ritos, într-un discurs ținut în prezența Clubului, că-l văzuse pe omul de la care piatra fusese cumpărată; că omul o credea veche, însă că tăgăduia solemn vechimea inscripției — cu atât mai mult cu cât el ne încredința că a săpat singur, stângaci, într-un moment când nu avea treabă, literele acelea ce însemnau nici mai mult, nici mai puțin decât propozițiunea simplă: „Bill Stumpe, his mark”, și că d. Stumpe, care nu se prea îndeletnicea cu gramatica, lăsându-se de obicei călăuzit de sunetul cuvintelor mai mult decât de regulile severe ale ortografiei, nu pusese decât un „1” la sfârșitul pronumelui.

Precum era de așteptat din partea unei societăți așa de savante, Clubul Pickwick primi declarația cu disprețul pe care-l merita, alungă din sânul său pe răutăciosul și îngâmfatul Blotton, și votă pentru d. Pickwick o pereche de ochelari de aur, ca semn al admirației și încrederii membrilor săi; drept mulțumire, d. Pickwick lăsa să i se picteze portretul, care fu atârnat în sala Clubului — portret pe care, oricum, *nu* vru să-l distrugă când mai îmbătrâni cu câțiva ani.

D. Blotton era alungat, dar nu înfrânt. Scrise și el un pamflet adresat celor șaptesprezece societăți științifice, repetând declarația pe care o făcuse și lăsând să se înțeleagă că membrii celor șaptesprezece societăți amintite erau niște „șarlatani”. La care, cele șaptesprezece societăți fură copleșite de indignarea cuvenită, astfel că se iviră multe alte pamflete. Societățile științifice naționale tălmăciră în englezește pamfletele societăților științifice străine, societățile științifice străine tălmăciră în tot soiul de limbi pamfletele societăților științifice naționale, și așa începu acea luptă științifică atât de cunoscută lumii sub numele de *Controversa pickwickiană*.

Dar eforturile nevrednice de a-l ponegri pe d. Pickwick se năruiră peste capul netrebnicului autor. Cele șaptesprezece societăți științifice votară în unanimitate că îngâmfatul Blotton nu era decât un ignorant meschin. De aici înainte se puseră să scrie la tratate câte nu s-au scris de când e lumea. Până în ziua de astăzi piatra a rămas un monument, care nu poate să fie descifrat, al măreției d-lui Pickwick și o veșnică mărturie a meschinăriei dușmanilor lui.

CAPITOLUL XII

Care descrie o foarte însemnată ispravă a d-lui Pickwick, epocală în viața lui și nu mai puțin epocală în această povestire.

Deși de proporții foarte restrânse, apartamentul d-lui Pickwick din strada Goswell era nu numai foarte curat și confortabil dar și, mai ales, potrivit ca locuință pentru un om înzestrat cu geniul și spiritul său de observație. Salonașul se afla în față la parter și dormitorul tot în față, la etajul întâi, încât — fie că se găsea la birou, fie că stătea în picioare dinaintea oglinzii pentru bărbierit — el putea să contemple deopotrivă pe strada aceea, la fel de populată pe cât de populară, omenirea care trecea cu preocupările ei felurite. Proprietărea d-lui Pickwick, d-na Bardell — văduvă și singura împuternicită testamentară a unui vameș — era o femeie cumsecade, harnică și plăcută la înfățișare, cu o înclinație firească în ale bucătăriei, înclinație pe care o desăvârșise prin studii și prin practică îndelungă, devenind un talent rar. Nu existau în casă nici plozi, nici servitori, nici orătănii. Locatarii ceilalți erau doar: un om mare și un băiețuș. Primul, un chiriaș; al doilea, o producție a d-nei Bardell. Omul cel mare era totdeauna acasă exact la zece seara, când cu regularitate se înghesuia într-un pățuc franțuzesc în camera din dos. Jocurile copilărești și exercițiile de gimnastică ale domnișorului Bardell se desfășurau numai pe caldarâm și în șanțurile din vecinătate. Curățenia și liniștea domneau în toată casa, iar voința d-lui Pickwick era lege.

Oricine ar fi cunoscut regula casei și ar fi fost familiarizat cu spiritul admirabil cumpănit al d-lui Pickwick, înfățișarea și conduita sa în dimineața de dinaintea celeia ce fusese fixată pentru călătoria la Eatanswill ar fi părut misterioasă, inexplicabilă. Măsura camera în sus și în jos, cu pași grăbiți. Cam din trei în trei minute, își scotea capul pe fereastră, se uita neconținut la ceas și trăda alte multe semne de neastâmpăr, foarte neobișnuite la el. Era vădit că puneala cale ceva de mare însemnătate — dar ce anume, nici măcar d-na Bardell nu fusese în stare să ghicească. — Doamnă Bardell, spuse în cele din urmă d. Pickwick când simpatica femeie era pe punctul să isprăvească mult prelungitul dereticat al camerei.

— Da, domnule, răspuse d-na Bardell.

— Băiețușul dumneavoastră a plecat cam demult.

— Păi, domnule, de-aici până la Borough e ceva.

— A, da! glăsuî d. Pickwick. Adevărat; așa e.

D. Pickwick recăzu în tăcere și d-na Bardell se apucă din nou de curățenie.

— Doamnă Bardell, reluă d. Pickwick după câteva minute.

— Da, domnule.

— Credeți că pentru două persoane cheltuiala e mult mai mare decât pentru una singură?

— Vai, domnule Pickwick! replică d-na Bardell roșind până la dantela bonetei, căci i se părea că zărise în ochii chiriașului o anume clipire matrimonială. Vai, domnule Pickwick, ce întrebare!

— Ei, ce credeți?

— Asta depinde, răspuse d-na Bardell apropiind foarte mult cârpa de praf de cotul proptit pe masă al d-lui Pickwick; depinde în bună parte de persoană; știți asta, domnule Pickwick; și dacă e o persoană grijulie și econoamă, atunci, domnule...

— Foarte adevărat, încuviință d. Pickwick, dar persoana pe care o am în vedere (aci se uită țintă la d-na Bardell) posedă, îmi închipui, aceste calități; în plus, este înzestrată cu o mare cunoaștere a lumii, doamnă Bardell, și cu multă deșteptăciune. Darurile acestea mi-ar fi nespuse de folositoare.

— Vai, domnule Pickwick! murmură d-na Bardell în timp ce roșeața i se urcă din nou până la dantela bonetei.

— Sunt încredințat! rosti d. Pickwick cu o energie sporită, așa cum avea obiceiul când vorbea într-o chestiune care-l interesa. Sunt încredințat și, ca să vă spun adevărul, doamnă Bardell, am luat o hotărâre.

— Dumnezeule, domnule Pickwick! exclamă d-na Bardell.

— Poate vi se va părea ciudat, urmă simpaticul domn Pickwick zvârlind tovarășei sale o privire voioasă, că nu m-am sfătuit cu dumneavoastră în această chestiune, și că nici măcar n-am pomenit de ea până în clipa când l-am trimis azi dimineață pe băiețel; ce ziceți?

D-na Bardell nu putu să răspundă decât printr-o privire. Îl adora demult, în taină, pe d. Pickwick, dar iată că, brusc, se văzu înălțată pe o culme către care n-ar fi cutezat să năzuiască nici în cele mai nesăbuite speranțe ale ei. D. Pickwick era pe cale s-o ceară în căsătorie și, după un plan bine chibzuit, îi trimisese băiețelul la Borough ca să nu-l stânjenească. Ce iscusit! Cât de prevăzător!

- Ei, ce părere aveți? întrebă d. Pickwick.
- O, domnule Pickwick, răspunse d-na Bardell tremurând de tulburare; sunteți tare bun, domnule!
- Ideea mea vă va scuti de multe osteneți, nu e așa? întrebă d. Pickwick.
- O, nu m-am gândit niciodată la osteneală, domnule, răspunse d-na Bardell, și, firește, îmi voi da silința mai mult decât oricând ca să vă fiu pe plac; sunteți așa de bun, domnule Pickwick, că țineți seamă de singurătatea mea!
- A, desigur, spuse d. Pickwick, nu mă gândisem la asta niciodată... Când voi fi în oraș, veti avea totdeauna pe cineva cu care să stați de vorbă. Într-adevăr, așa e.
- Cu siguranță că voi fi o femeie fericită, spuse d-na Bardell.
- Iar băiețelul dumneavoastră...
- Dumnezeu să-l binecuvânteze! îl întrerupse d-na Bardell cu un oftat matern.
- Va avea și el un tovarăș, urmă d. Pickwick zâmbind grațios; un tovarăș vesel care, pun rămașag, îl va învăța într-o săptămână mai multe pozne decât ar fi învățat într-un an.
- O, dragul meu! exclamă d-na Bardell.
- D. Pickwick tresări.
- O, scumpul meu, bunul meu, iubitul meu hazliu! continuă d-na Bardell și, nici una nici două, ridicân

du-se de pe scaun, își aruncă brațele pe după gâtul d-lui Pickwick, cu un potop de lacrimi și-un refren de suspine.

— Vai, doamnă! strigă d. Pickwick plin de uimire. Doamnă Bardell! Buna mea doamnă! Doamne, ce situație! Vă rog, luați seama, doamnă Bardell; nu... Dacă vine cineva?

— Ei, să vină! exclamă d-na Bardell cu frenezie; nu-ți mai dau drumul! Dragul, scumpul, sufletelul meu bun!

Și, rostind cuvintele acestea, d-na Bardell se lipi și mai strâns.

— Dumnezeu, fie-ți milă de mine! spuse d. Pickwick luptându-se din răputeri; aud pe cineva urcând seara. Nu, nu, fii femeie de treabă; nu!

Dar rugămintele și muștrările erau deopotrivă de zadarnice, căci d-na Bardell leșinase în brațele d-lui Pickwick. Mai înainte ca el să fi avut timpul s-o așeze pe-un scaun, domnișorul Bardell intră în odaie poftindu-i pe d-nii Tupman, Winkle și Snodgrass.

D. Pickwick rămase împietrit și mut. Stătea în picioare cu povara amoroasă în brațe, și se uita năuc la fețele prietenilor săi fără să încerce măcar să-i salute sau să le dea vreo explicație. La rândul lor, ei se uitau țință la el; la rândul lui, domnișorul Bardell se uita la ei totî.

Așa de adâncă era mirarea pickwickienilor și atât de cumplită zăpăceala d-lui Pickwick, încât ei ar fi putut să rămână exact cam în aceeași situație până la revenirea femeii în simțiri, dacă nu se producea o splendidă și mișcătoare manifestare de afecțiune filială din partea tânărului fiu. Îmbrăcat cu un costum strâmt de catifea vărgată, împodobit cu nasturi foarte mari de alamă, el rămăsese la început, nesigur și încurcat, în ușă; dar, treptat, ideea ca mama lui suferise vreo vătămare personală puse stăpânire pe mintea lui dezvoltată numai pe jumătate; socotindu-l pe d. Pickwick drept agresor, scoase un urlat înspăimântător, oarecum nefiresc și, năpustindu-se cu capul în jos, începu să-l atace pe nemuritorul gentleman prin preajma spatelui și-a picioarelor, izbindu-l și ciupindu-l atâta cât îi îngăduiau voinicia brațului și aprinderea furiei.

— Luati-l pe ticălosul ăsta mic de aici! strigă d. Pickwick scos din fire; e nebun!

— Dar ce s-a întâmplat? întrebare uluiți cei trei pickwickieni.

— Nu știu nici eu, răspunse d. Pickwick, ursuz; luați băiatul de-aici! (D. Winkle îl duse în capătul celălalt al apartamentului pe năbădăiosul băiat, care striga și se zbătea.)

— Acum, ajutați-mă să cobor scările cu femeia.

— Ah, mă simt mai bine! îngăimă d-na Bardell.

— Îngăduiți-mi să vă conduc până jos, spuse d. Tupman, totdeauna galant.

— Mulțumesc, domnule, mulțumesc! exclamă femeia c-o voce nevriconă.

Fu condusă jos, însoțită de odrasla-i iubită.

— Nu pot pricepe, reluă d. Pickwick după înapoierea prietenului său, nu pot pricepe ce s-a întâmplat cu femeia aceasta. O anunțasem numai că am de gând să-mi iau un servitor, când a apucat-o spasmul ciudat în care ați găsit-o. E extraordinar!

— Adevărat! exclamă cei trei prieteni.

— M-a pus într-o situație tare neplăcută, continuă d. Pickwick.

— Adevărat! răspunseră discipolii tușind ușor și privindu-se cu-nțeleș.

Atitudinea lor nu-i scăpă d-lui Pickwick. Observă neîncrederea lor. Era vădit că ei îl suspectau.

— Așteaptă un om, jos, în antreu, îl vesti d. Tupman.

— E acela despre care v-am vorbit, glăsui d. Pickwick; am trimis după el la Borough azi dimineață. Snodgrass, fii bun și cheamă-l sus.

D. Snodgrass îi îndeplini dorința și d. Samuel Weller se înfățișă pe dată.

— Haha, îmi închipui că mă recunoști, îl întâmpină d. Pickwick.

— Ba bine că nu, răspunse Sam cu o privire binevoitoare. Șmecherul v-a băgat în răcori; o făcuse prea de oaie, nu-i așa? Să-i fi tras vreo două după ceafă, n-ar fi fost rău.

— Acum nu e vorba de asta, i-o tăie d. Pickwick repede; vream să-ți vorbesc despre altceva. Ia loc!— Mulțumesc, domnule! răspunse Sam și se așeză fără să mai fie rugat, după ce mai întâi își puse pălăria albă, veche, afară, pe podea. Nu e cine știe ce când te uiți la ea, dar te crucești de când ține... Până să i se ducă borul era o găină tare frumoasă... Acuși e mai ușoară fără bor; este ceva; unde mai pui că prin găuri intră nițeluș aer; și asta e ceva. Eu îi zic găină- ventilator.

Și, după ce rosti aceste cuvinte, d. Weller zâmbi cu prietenie pickwickienilor.

— Acum, glăsui d. Pickwick, e vorba de afacerea pentru care, cu aprobarea dumnealor, te-am chemat.

— Așa, domnule, să-i dăm drumul, cum zicea unul plodului său, care înghițise un gologan.

— Dorim să știm în primul rând, spuse d. Pickwick, dacă ai vreun rnotiv să fii nemulțumit de situația dumitale actuală?

— Până să vă răspund la întrebare, declară d. Weller, aș vrea mai întâi să știu dacă aveți alta mai pricopsită să-mi oferiți.

O rază de calmă bunăvoință jucă pe chipul d-lui Pickwick când îi răspunse:

— Sunt aproape hotărât să te iau la mine în serviciu.

— Adevărat? întrebă Sam.

D. Pickwick încuviință din cap.

— Ce leafă? întrebă Sam.

— Douăsprezece lire sterline pe an.

— Țoale?

— Două rânduri de haine.

— Ce fel de treabă?

— Să mă servești și să călătorești cu mine și cu dumnealor.

— S-a făcut! exclamă Sam cu ifos. Mă închiriez unui gentelman; pe chestia lefii, ne-am înțeleș.

— Accepți propunerea mea? întrebă d. Pickwick.

— Gata! declară Sam. Dacă țoalele o să-mi vie măcar pe jumătate cum îmi convine locul, este în regulă.

— De bună seamă că ai certificate bune? reluă d. Pickwick.

— Întrebați-o pe hangioaica de la *Cerbul Alb*, răspunse Sam.

— Poti să vii astă seară?

— În doi timpi și trei mișcări mă-mbrac în frac — numai să-l am! exclamă Sam cu multă voioșie.

— Înapoiază-te astă seară, la opt, îi puse în vedere d. Pickwick, și, dacă referințele sunt bune, de îmbrăcăminte ne vom îngriji.

Afară de o amabilă abatere de care era în parte vinovată una din servitoare, conduita d-lui Weller fusese totdeauna bună. D. Pickwick nu șovăi, deci, să-l angajeze chiar în seara aceea. Cu graba și energia ce caracterizau nu numai faptele publice, dar toate acțiunile particulare ale extraordinarului om, el îl duse îndată pe noul servitor la unul din acele magazine convenabile, unde se pot procura haine confecționate sau de ocazie, și unde ești scutit de formalitatea neplăcută de-a ți se lua măsura; și, înainte de căderea nopții, d. Weller era înzestrat cu o redingotă cenușie ai cărei nasturi aveau inițialele C.P., cu o pălărie neagră cu cocardă, cu o vestă trandafirie, vârgată, cu pantaloni de culoare deschisă, cu ghetre și cu alte obiecte — prea numeroase pentru a le mai înșira aici.

„Prea bine! Își zise ființa așa de subit transformată, când a doua zi dimineată își luă locul pe capra trăsorii -de Eatanswill; nu știu de-oi fi valet, rândaș, pădurar sau simigiu. S-ar părea că sunt din toate câte ceva. Dar nu-i nimic; schimb aerul, o să văz multe, mare brânză n-am de făcut; și straietele îmi vine ca turnate; d-aia strig: să trăiască pickwickienii!“

CAPITOLUL XIII

Câteva date despre Eatanswill, despre situația partidelor locale și despre alegerea unui membru în Parlament care să apere interesele acestui burg vechi, loial și patriot.

Mărturisim deschis că, înainte de a ne fi cufundat în maldărele de hârtii ale Clubului Pickwick, nu auzisem niciodată de Eatanswill. Recunoaștem cu aceeași sinceritate că zadarnic am căutat dovezi cu privire la existența actuală a acestei localități. Știind cât de profundă încredere se cuvine să dăruim tuturor afirmațiilor cuprinse în însemnările d-lui Pickwick, și neîngăduindu-ne să opunem cunoștințele noastre declarațiilor făcute de marele om, am consultat, în această privință, toate izvoarele pe care le-am putut găsi. Am cercetat toate numele cuprinse în tabelele A. și B.¹, fără să-l găsim pe acela de Eatanswill; am cercetat minuțios, de-a-fir-a-păr, toate hărțile ținutului, publicate spre folosința societății de distinși noștri editori, dar investigațiile noastre au ajuns la același rezultat.

Am fost, deci, îndemnați să credem că, din dorința grijulie de a nu jigni pe cineva, și dintr-un sentiment de delicateță cu care toți cei ce îl cunoșteau bine, știau că d. Pickwick era în chip atât de eminent înzestrat, el înlocuise, într-adins, cu o denumire fictivă, numele real al localității unde își făcuse observațiile. Ne întărește în această credință o împrejurare mărunță care ar putea să pară neînsemnată și josnică în sine, dar care, privită din punctul de vedere mai sus menționat, merită să fie consemnată. Mai mult decât atât: în carnetul d-lui Pickwick putem găsi o însemnare a faptului că locurile pentru sine și discipolii săi au fost reținute în diligența de Norwich; dar însemnarea fu după aceea ștearsă, de bună seamă spre a tăinui direcția în care este situat burgul. Nu ne vom aventura, deci, pe calea deducțiilor în această privință, ci vom continua îndată firul povestirii, mulțumindu-ne cu datele pe care descrierile sale ni le-au pус la îndemână.

Adică în listele electorale (*n. tr.*).

Se pare că, pe atunci, locuitorii din Eatanswill, ca și cei din multe alte orașe mici, își închipuiau că ei prezintă o importanță extraordinară, imensă; și fiecare om, conștient de greutatea ce decurgea din exemplul său, se simțea îndatorat să se alăture cu trup și suflet unuia din cele două mari partide în care se împărțeau cetățenii orașului: albaștrii și galbenii. Dar albaștrii nu scăpau nici un prilej să pună bețe în roate galbenilor, după cum galbenii nu scăpau nici un prilej să pună bețe în roate albaștrilor; astfel că, atunci când galbenii și albaștrii se găseau față în față, la vreo întrunire publică, la primărie, la târg, în vreo piață, cuvinte grele și certuri se iveau între ei. De prisos să adăugăm că, din pricina acestor neînțelegeri, toate lucrurile deveniseră la Eatanswill o chestiune de partid. Dacă galbenii propuneau să se facă noi ferestruici în acoperișul halei din piață, albaștrii țineau adunări publice împotrivindu-se acestei acțiuni. Dacă albaștrii propuneau să se mai construiască o pompă în Strada Mare, galbenii se ridicau ca un singur om înfierând ideea năzdrăvană. Existau prăvălii albastre și prăvălii galbene, hanuri albastre și hanuri galbene; exista o tabără albastră și o tabără galbenă, chiar în biserică.

Firește, era esențial și absolut necesar ca fiecare din aceste puternice partide să aibă ziarele și reprezentanții lor, drept care, în oraș, apăreau două foi publice: *Gazeta din Eatanswill*, și *Independentul din Eatanswill*. Prima, susținea principiile albastre, al doilea se așeza pe un teren hotărât galben. Ce ziare minunate! Ce articole de fond și cât de înfocate atacuri cuprindeau. — „Gazeta, netrebnicul nostru confrate...

— *Independentul*, acest ziar desgustător și laș... — *Independentul*, această publicație mincinoasă și murdară... — *Gazeta*, această josnică și scandaloasă calomniatoare...” Acestea și alte ocări atâțătoare erau din plin răspândite în coloanele fiecărui număr al ambelor publicații, trezind în piepturile orășenilor sentimentele cele mai aprinse de

plăcere sau indignare.

Cu obiceiuit-i spirit de prevedere și pătrundere, d. Pickwick alesese, pentru a vizita burgul, un moment deosebit de prielnic. Niciodată nu se mai pomenise o luptă atât de îndârjită acolo. Onorabilul Samuel Slumkey, din Slumkey Hall, era candidatul albastru; Horatio Fizkin, esquire de Fizkin Lodge, de lângă Eatanswill, se lăsase convins de prietenii săi să susțină interesele galbene. *Gazeta* îi preveni pe alegătorii din Eatanswill că, nu numai privirile Angliei, dar ale întregii lumi civilizate, erau ațintite asupra lor.

Independentul întrebă pe un ton categoric dacă alegătorii din Eatanswill erau „personalități însemnate așa cum fuseseră socotiți totdeauna, sau niște unelte josnice și slugarnice”, nevrednici deopotrivă de numele de englez și de binefacerile libertății. Nici când un asemenea cutremur nu mai zguduise orașul.

Era seară târziu când d. Pickwick și tovarășii săi, ajutați de Sam, coborîră de pe imperiala diligenței de Eatanswill. Drapele de mătase mari, albastre, fluturau în dreptul ferestrelor hotelului cu firma *La Stema Orașului* și anunțuri lipite pe fiecare geam indicau, cu litere uriașe, că acolo își ținea zilnic ședințele comitetul onorabilului Samuel Slumkey. Un grup de gură-cască, adunați în stradă, priveau spre un om răgușit din balconul hotelului care, vorbind pare-se cu atâta ardoare în favoarea d-lui Samuel Slumkey, se învăpăiașe ca focul, dar tăria și însemnătatea argumentelor lui erau micșorate întrucâtva de răpăitura neconținută a patru tobe mari, pe care comitetul d-lui Fizkin le pusese la colțul străzii.

Lângă orator, un omuleț neastâmpărat își scotea din când în când pălăria și făcea mulțimii semn să aplaude. Atunci mulțimea aplauda fără întârziere și cu cel mai mare entuziasm. Figura oratorului se încinsese în timpul vorbirii din ce în ce mai mult, și s-ar fi putut spune că discursul său răspundea scopului urmărit, dacă i-ar fi dat cineva ascultare.

Pickwickienii nu apucaseră să coboare bine din trăsură, că se și văzură înconjuțați de o parte din tabăra celor „cinstiți și independenți”, care, numaidecât, scoaseră trei aclamații asurzitoare. Aclamațiile, repetate de gloată (căci mulțimea n-are deloc nevoie să știe pentru ce strigă) se tălăzuiră într-un urllet năpraznic de triumf, care impuse tăcere până și omului cu obraz stacojiu din balcon.

— Ura! urlă poporul ca încheiere.

— Încă o aclamație! strigă oratorul mititel din balcon; gloata urlă din nou ca și cum plămânii ei ar fi fost turnați din tuci și oțel.

— Trăiască în veci Slumkey! mugiră „cinstiții și independenții”.

— Trăiască în veci Slumkey! repetă d. Pickwick, scoțându-și pălăria.

— Jos Fizkin! urlă gloata.

— Jos cu el! strigă d. Pickwick.

— Ura!

Atunci se dezlănțui un alt urllet, asemănător celui dintr-o menajerie, când elefantul își cere prânzul.

— Cine e Slumkey? întrebă d. Tupman în șoaptă.

— Habar n-am! răspunse d. Pickwick pe același ton. Sst, nu mai pune întrebări! În astfel de ocazii, lucrul cel mai bun e să urmezi mulțimea.

— Dar gândește-te că or fi două tabere, îi atrase d. Snodgrass luarea aminte.

— Urlă cu cei mai tari! replică d. Pickwick.

Mai elocvent decât așa n-ar fi putut să grăiască tomuri întregi.

Intrară în hotel; mulțimea se dădea la o parte ca să le facă loc, scoțând aclamații gălăgioase. Prima lor grijă era să-și asigure o locuință pentru noapte.

— Putem să găsim paturi aci? întrebă d. Pickwick adresându-se unui chelner căruia îi făcuse semn să se apropie.

— Nu știu, dom'le, răspunse chelnerul. Mi-e teamă că-s toate ocupate. Mă duc să văz.

Se depărtă și se înapoie numaidecât, ca să întrebe dacă domnii erau albaștri.

Deoarece nici d. Pickwick, nici tovarășii săi nu acordau un interes deosebit cauzei vreunuia dintre candidați, le era cam greu să răspundă. În dilema în care se găseau, d. Pickwick își aduse aminte de noul său prieten, d. Perker.

— Cunoști un domn cu numele de Perker? întrebă d. Pickwick.

— Desigur, dom'le; agentul onorabilului domn Samuel Slumkey.

— Este albastru, nu?

— Firește, dom'le!

— Atunci suntem și noi albaștri, declară domnul Pickwick.

Dar, observând că servitorul primea cam cu neîncredere asigurarea lui, îi dădu cartea sa de vizită și-i spuse s-o înmâneze pe dată d-lui Perker, dacă d. Perker era cumva acolo. Servitorul se retrase, dar se înapoie pe dată, și, rugându-l pe d. Pickwick să-l urmeze, îl conduse într-o odaie mare la etajul întâi unde, la o masă lungă, acoperită de cărți și de hârtii, se afla d. Perker.

— Haha, scumpe domn! exclamă omulețul venind în întâmpinarea d-lui Pickwick. Foarte bucuros că vă văd, scumpe domn. Luați loc, vă rog. Așa dar, ați făcut cum ne-am înțeles. Ați venit aici să vedeți alegerile, nu-i așa?

D. Pickwick răspunse afirmativ.

— Va fi o luptă înverșunată, scumpe domn, declară omulețul.

— Sunt încântat, răspunse d. Pickwick frecându-și mâinile. Îmi place să văd manifestările de patriotism dârz, indiferent de partidul care este în cauză; vasăzică, va fi o luptă înverșunată?

— Da-da, spuse omulețul, nu mai încape vorbă. Am reținut toate cârciumile de aici și nu am lăsat adversarilor decât berăriile. Magistrală lovitură de stat, scumpe domn, ce ziceți?

Omulețul zâmbi satisfăcut și trase pe nări o serioasă priză de tabac.

— Și care este rezultatul probabil al bătăliei? întrebă d. Pickwick.

— Cam îndoielnic, scumpe domn, îndoielnic până acum, răspunse omulețul.

Oamenii lui Fizkin au treizeci și trei de votanți închiși în șoproanele de la *Cerbul Alb*.

— În șoproane?! exclamă d. Pickwick foarte mirat de această nouă lovitură de stat.

— Îi țin închiși acolo, până când vor avea nevoie de ei, reluă omulețul. Și asta, desigur, ca să ne împiedice să ajungem la dâșii; și, chiar de am putea, nu ne-ar sluji la nimic, deoarece îi țin într-adins, beți turtă. Isteț om, agentul lui Fizkin!... Ce mai la deal la vale, foarte isteț!

D. Pickwick făcu ochii mari, dar nu spuse nimic.

— Cu toate astea, noi suntem oarecum asigurați, rosti d. Perker cu glas abia șoptit. Am dat aseară un ceai modest, aici. Am invitat patruzeci și cinci de femei, scumpe domn, iar la plecare am oferit fiecăreia câte-o umbrelă verde.

— Umbrelă?! exclamă d. Pickwick.

— Da, scumpe domn, da, patruzeci și cinci de umbrele verzi, a șapte șilingi și șase penny una. Toate femeile țin la zorzoane; umbrelele au produs un efect de neînchipuit. Ni i-am asigurat pe soții lor și pe jumătate din frați; i-am băgat pe adversari la apă cu ciorapii, flanelele și celelalte fleacuri ale lor. A fost ideea mea, scumpe domn, numai și numai a mea. Pe grindină, pe ploaie, pe soare, n-ai să faci nici șase pași în oraș și ai să întâlnești o jumătate de duzină de umbrele verzi.

Acî, omulețul dădu frâu liber unei veselii extraordinare, căreia îi puse capăt apariția altei persoane.

Era un bărbat lung și deșirat. Capul, cu păr cânepiu, arăta semne de pleșuvie; chipul lui avea un aer foarte grav; privirile îi trădau o gândire adâncă, fără margini. Purta o redingotă lungă, cafenie, o jiletcă neagră de postav, pantaloni cenușii; la jiletcă atârna un lornion; pălăria de pe cap avea fundul tare turtit și borurile mari. Noul venit fu prezentat d-lui Pickwick ca fiind d. Pott, directorul *Gazetei din Eatanswill*. După câteva observații preliminare, d. Pott se întoarse spre d. Pickwick și îi spuse cu ton solemn:

— Domnule, alegerea aceasta a stârnit în metropolă un mare interes.

— Îmi închipui, răspunse d. Pickwick.

— La care, îmi pot da seama, continuă d. Pott privind-l pe d. Perker ca să-i capete încuviințarea, la care îmi pot da seama că a contribuit întrucâtva și articolul meu de sâmbătă.

— Fără nici o îndoială, rosti omulețul.

— Domnule, urmă d. Pott, presa e o armă puternică.

D. Pickwick aprobă întru totul această afirmație.

— Dar sunt încredințat, domnule, declară Pott, că nu am abuzat niciodată de puterea enormă pe care o dețin. Sunt încredințat, domnule, că n-am îndreptat niciodată ascuțișul lănciei mele împotriva lăcașului sacru al vieții private, împotriva reputației individuale. Sunt încredințat, domnule, că mi-am consacrat toată energia în direcția unor... unor eforturi... umile poate, da, recunosc, umile, pentru a sădi aceste principii... de care...

Directorul *Gazetei din Eatanswill* încurcându-se. d. Pickwick îi veni în ajutor, spunând:

— Desigur.

— Și, care este, domnule, spuse Pott, care e, dați-mi voie să vă întreb ca pe un om imparțial, atitudinea opiniei publice londoneze, cu privire la disputa mea cu *Independentul*?

— Fără îndoială că e foarte pornită, se amestecă d. Perker, în priviri cu o viclenie ce părea să fie întâmplătoare.

— Disputa asta, declară Pott, va fi dusă atâta timp cât voi mai avea sănătate, putere și acel talent cu care-s înzestrat. Am să duc această dispută, domnule, măcar că ea ar putea să zdruncine spiritul oamenilor, să le îndârjească inimile și să-i abată de la îndeplinirea îndatoririlor vieții de fiecare zi. Am să duc această dispută, domnule, până când voi pune călcâiul în ceafa *Independentului din Eatanswill*. Doresc ca populația Londrei și populația ținutului meu să știe, domnule, că se pot bizui pe mine; că n-o voi părăsi, că sunt hotărât, domnule, să rămân alături de ea până la capăt.

— Purtarea dumneavoastră, domnule, este cât se poate de nobilă! exclamă d. Pickwick și strânse mâna generosului Pott.

— Văd, domnule, că sunteți un om de bun-simț și talent, spuse d. Pott cu suflarea aproape curmată din pricina declarației patriotice pe care o făcuse atât de vehement. Sunt cât se poate de fericit, domnule, că fac cunoștință c-un om ca dumneavoastră.

— Și eu, declară d. Pickwick, mă simt adânc onorat de felul cum vă exprimați despre mine. Îngăduiți-mi, domnule, să vi-i recomand pe tovarășii mei de călătorie, membri corespondenți ai Clubului pe care mă mândresc a-1 fi întemeiat.

— Voi fi încântat, declară d. Pott.

D. Pickwick se depărtă și, întorcându-se cu cei trei prieteni ai săi, îi prezentă așa cum se cuvenea directorului *Gazetei din Eatanswill*.

— Acum, dragă Pott, glăsui mititelul domn Perker, se pune întrebarea: ce facem cu prietenii noștri?

— Îmi închipui că putem rămâne sub acoperământul acesta, spuse d. Pickwick.

— Sub acoperământul acesta nu mai este nici un pat liber, scumpe domn, nici măcar unul!...

— Situația e cât se poate de neplăcută, spuse d. Pickwick.

— Nespus de neplăcută! declară tovarășii săi de călătorie.

— Am, în privința aceasta, spuse d. Pott, o idee care cred că ar putea să fie adoptată cu mult succes. La *Păunul* sunt două paturi și dacă doi dintre gentlemenii și servitorul lor ar accepta să se aranjeze acolo, eu pot declara fără sfială, în numele doamnei Pott, că ea ar fi încântată să acorde ospitalitate domnului Pickwick și încă unui tovarăș al său.

După stăruințele repetate ale d-lui Pott, și după repetatele proteste ale d-lui Pickwick cum că nici prin minte nu-i trecea s-o deranjeze ori s-o supere pe amabila soție a directorului, rămase stabilit că altă soluție nu există, încât o adoptară pe aceasta. După ce luară masa la *Stema Orașului*, prietenii se despărțiră, d. Tupman și d. Snodgrass retrăgându-se la *Păunul*, d. Pickwick și d. Winkle îndreptându-se către locuința d-lui Pott. Se înțeleseseră ca a doua zi dimineață să se întâlnească cu toții la *Stema Orașului* și să însoțească alaiul onorabilului Samuel Slumkey la locul alegerilor.

Familia d-lui Pott se compunea din el însuși și din soția lui. Oamenii cărora geniul lor puternic le-a creat în lume o mare faimă au de obicei o mică slăbiciune, care apare și mai vădită prin contrast cu trăsăturile generale ale caracterului lor. Slăbiciunea d-lui Pott era, poate, supunerea prea mare față de supravegherea și dominația întrucâtva disprețuitoare, a soției sale. Nu avem totuși dreptul să stăruim asupra acestui fapt, căci în împrejurările prezente d-na Pott puse la contribuție manierele-i cele mai îmbietoare pentru a-i primi pe cei doi gentlemenii.

— Scumpa mea, glăsui d. Pott, domnul Pickwick — domnul Pickwick de la Londra...

D-na Pott primi cu o blândețe fermecătoare pârinteasca strângere de mână a d-lui Pickwick, iar d.

Winkle, care nu fusese recomandat, salută și se strecură neobservat într-un ungher întunecos.

— Dragul meu! spuse d-na Pott.

— Comoara mea! răspunse d. Pott.

— Prezintă-1, te rog, și pe celălalt gentleman.

— Îți cer de o mie de ori iertare, glăsuie d. Pott. Permite-mi: doamna Pott, domnul...
 — Winkle, spuse d. Pickwick.
 — Winkle, repetă d. Pott și ceremonia prezentării se termină.
 — Vă datorăm multe scuze, doamnă, declară d. Pickwick, pentru deranjul pe care vi-l pricinuim, după ce abia am făcut cunoștință.
 — Vă rog să nu pomeniți de asta, domnule, protestă cu însuflețire d-na Pott. Vă asigur că eu, trăind așa cum trăiesc zi de zi, săptămână cu săptămână, în locul acesta trist, fără să văd pe nimeni, simt o plăcere deosebită atunci când întâlnesc chipuri noi.
 — Pe nimeni, draga mea?! exclamă d. Pott surâzător.
 — Pe nimeni, afară de tine! ripostă d-na Pott cu asprime.
 — Vedeți, domnule Pickwick, spuse amfitrionul lor, ținând să explice tânguiri nevestei, noi suntem oarecum lipsiți de multe plăceri și bucurii la care altfel am putea să luăm parte. Situația mea ca director al *Gazetei din Eatanswill*, poziția pe care acest ziar o ocupă în țară, amestecul meu permanent în vârtejul politicii...
 — Dragul meu! interveni d-na Pott.
 — Comoara mea! răspunse directorul.
 — Aș dori, dragul meu, să-ți dai osteneala de a găsi un subiect de conversație la care domnii să poată participa cu oarecare interes.
 — Dar, draga mea, spuse d. Pott cu adâncă supunere, pe domnul Pickwick îl interesează subiectul.
 — Dacă e așa, îl privește, declară d-na Pott cu voce răspicată, dar eu sunt sătulă până peste cap de politica ta, de certurile cu *Independentul* și de toate prostiile. Mă mir foarte mult, Pott, că-ți dai în vileag astfel, absurditățile.
 — Dar, draga mea... apuse d. Pott.
 — Oh, prostii!... Nu-mi mai vorbi... Jucați *ecarte* domnule?
 — Aș fi foarte fericit, doamnă, să învăț cu dumneavoastră, răspunse d. Winkle.
 — Bine, atunci trageți măsura lângă fereastră, ca să nu mai aud vorbindu-se mereu despre politica asta plictisitoare.
 — Jane, spuse d. Pott servitoarei care aducea lumânări, du-te în birou și adu-mi colecția *Gazetei* pe anul 1828. Am să vă citesc, continuă el înturnându-se spre d. Pickwick, am să vă citesc câteva din articolele de fond, pe care le-am scris în epoca aceea, asupra conspirației Galbenilor care urmăreau să numească un nou perceptor la bariera noastră. Sunt sigur că vă vor amuza.
 — Voi fi cu adevărat încântat să v-ascult, răspunse d. Pickwick.
 Colecția de ziare fu adusă și directorul se așeză lângă d. Pickwick.
 Zadarnic am cercetat în carnetul d-lui Pickwick, nădăduind că vom întâlni măcar niscăi însemnări sumare asupra acestor frumoase compoziții. Avem toate motivele să credem că vigoarea și prospețimea stilului l-au captivat cu totul pe d. Pickwick; ba chiar d. Winkle a notat faptul că, tot timpul cât a ținut lectura, ochii d-lui Pickwick rămăseseră închiși, ca într-un exces de plăcere.
 Vestea că masa era servită puse capăt jocului de *ecarte* și întrerupse recapitularea perlelor *Gazetei din Eatanswill*. D-na Pott era plină de însuflețire și din cale afară de bine dispusă. D. Winkle făcuse progrese considerabile în a intra în grațiile ei, și doamna nu șovăi să-l informeze confidențial că d. Pickwick era „un bătrânel simpatic”. E în această expresie o familiaritate pe care puțini dintre cei ce cunoșteau în intimitate înțelepciunea, spiritul colosal al filosofului, s-ar fi încumetat să și-o îngăduie. Cu toate acestea, noi am păstrat-o, deoarece ea dovedește în mod mișcător și convingător prețuirea imensă pe care i-o arătau toate clasele sociale și ușurința cu care câștiga toate inimile.
 Era noaptea târziu. D. Tupman și d. Snodgrass dormeau demult sub aripile *Păunului*, când cei doi prieteni ai noștri se retraseră să se odihnească. Somnul puse curând stăpânire pe simțurile d-lui Winkle, dar gândurile îi erau tulburate și admirația sa pentru d-na Pott era foarte deslănțuită; și, mult timp după ce somnul îl făcuse nesimțitor pentru lucrurile pământești, chipul și statura agreabilei doamne se înfățișau mereu-mereu fanteziei sale rătăcitoare.
 Zarva și forfota de a doua zi dimineața erau de natură să alunge din mintea celui mai romantic visător din lume orice altă idee, cu excepția acelor legate direct de alegerea tot mai apropiată. Răpăitul tobelor, sunetul cornului și trompetelor, strigătele oamenilor, tropotul cailor răsunau pe străzi din zorii zilei; și, din când în când, o

încăierare între avangărzile ambelor partide înveselea îndată pregătirile, dându-le un caracter plăcut și variat.

— Ei, Sam, zise d. Pickwick valetului său care se ivi în ușa odăii de culcare tocmai în clipa când stăpânul își mântuia toaleta; cred că orașul este astăzi în fierbere, nu-i așa?

— Lupta e în toi, dom'le! Oamenii noștri se adună în fața *Stemei Orașului* și-a răgușit urlând.

— Aha, au aerul că sunt devotați partidului lor; nu-i așa, Sam?

— De când sunt n-am mai văzut așa devotament, dom'le.

— Și sunt energici, nu-i așa? întrebă d. Pickwick.

— Nemaipomenit, replică Sam; n-am văzut niciodată oameni care să mănânce și să bea atâta. Și mă mir cum de nu se teme c-o să plesnească.

— Acestea sunt urmările generozității rău înțelese a nobilimii orașului.

— Se prea poate, i-o tăie Sam.

— Par a fi flăcăi chipeși, vioi și vânjoși, spuse d. Pickwick privind pe fereastră.

— Foarte vioi, replică Sam. Doi chelneri de la *Păunul*, dimpreună cu mine, i-am udată cu furtunul pe toți alegătorii independenți care s-au îndopat aseară.

— Ați udat niște alegători independenți?

— Da, dom'le, declară servitorul. Dormise azi noapte care pe unde i-a răzbit beția. Azi dimineață i-am târât pe rând și i-am băgată sub furtun, așa că acum se simte cât se poate de bine. Pentru treaba pe care am făcut-o, comitetul ne-a dat câte-un șiling de cap.

— E cu puțință oare?! exclamă d. Pickwick plin de uimire.

— Dumnezeu mare, pe ce lume trăiți? Asta nu e nimic!

— Nimic?

— Absolut nimic, dom'le! declară servitorul. În noaptea din ajunul alegerilor care a mai fostă aici, partidul ălăalt mituise o chelneriță de la *Stema Orașului* să meșterească grogul din care bea vreo paisprezece alegători care nu votaseră încă, așa că a rămas lați.

— Ce înțelegi prin a meșteri grogul? întrebă d. Pickwick.

— Să pui în el o buruiiană adormitoare, răspunse Sam. Să mă bată Dumnezeu dacă pe urmă n-a sforăit douăsprezece ceasuri după alegeri. A încercat și l-a dus pe unul pe targă, adormit, la secția de vot, dar, degeaba, n-a putut să facă nimic cu el, așa că l-a luat înapoi și l-a pus iar în pat.

— Ce metodă ciudată! murmură d. Pickwick, jumătate pentru sine, jumătate pentru Sam.

— Nici pe departe așa de ciudată, dom'le, ca o chestie de pomină care s-a întâmplat cu tata chiar când era alegeri.

— Și cum a fost? întrebă d. Pickwick.

— Păi, a venit odată cu o diligență aici. Se apropia alegerile și era tocmit de-un partid să-i aducă alegătorii din Londra. Noaptea, în ajun, când să pornească la drum, comitetul ăluilalt partid trimete frumușel după el, și el se duce cu trimesul ăsta care îl bagă într-o odaie mare; acolo sumedenie de domni, maldăre de hârtie, condeie și cerneală și multe altele... „A, domnu' Weller, zice prezidentul, încântat că te văz. Ce mai faci?” zice el. „Foarte bine, domn'le, mulțumesc, zice tata; nădăduiesc că și dumneavoastră sunteți bine.” „Mulțumesc, foarte bine, zice domnul; ia loc, domnule Weller; te rog, domnule, ia loc.” Tata se așază; domnul ăla și el se uită țintă unul în ochii altuia. „Nu mă recunoști?” zice domnul. „N-aș putea zice că da”, zice tata. „A, eu te cunosc, zice domnul. Te cunosc de copil”, zice el. „Ei, eu nu-mi aduc aminte de dumneavoastră”, zice tata. „E foarte ciudat”, zice domnul. „Foarte”, zice tata. „Cu siguranță că ai o memorie slabă, domnule Weller”, zice domnul. „Adevărat, foarte slabă”, zice tata. „}mi închipuiam”, zice domnul. }i toarnă un pahair cu vin, și-i tot îndrugă cum că știe că mână bine, și-l cherchelește, și la urmă îi arată o hârtie de douăzeci de lire sterline. „E prost drumul de aici la Londra”, zice domnul. „Da, ici-colo e locuri păcătoase”, zice tata. „Și mai cu seamă crez că pe lângă canal”, zice domnul. „Acolo e un loc parșiv”, zice tata. „Ascultă, domnule Weller, zice ăla, știm că dumneata ești un vizitiu strașnic și că poți să faci tot ce vrei cu caii dumitale. Noi ținem foarte mult la dumneata, domnule Weller, așa că dacă ți s-ar întâmpla cumva un accident când i-aduci pe alegători aici, și i-ai arunca puținel în canal fără să le faci vreun rău, uite, capeți hârtia asta”, zice el. „Dom'le, sunteți foarte bun, zice tata, și beau în sănătatea dumneavoastră înc-un pahar cu vin”, zice el. Zis și făcut, pe urmă înșfacă bagnota, salută și iese. Ei bine, n-o să mă credeți,

dom'le, continuă Sam privindu-și stăpânul cu o nerușinare de negrăit, că, tocmai în ziua când i-aducea pe alegători, trăsura lui s-a răsturnat taman acolo și că toți călătorii a căzutură bândâbâc în canal.

— Dar au fost scoși repede? se grăbi d. Pickwick să întrebe.

— Mda, răspunse agale Sam, însă mi se pare că lipsea un bătrân. Știu că i s-a pescuit pălăria, dar nu sunt sigur dacă într-însa era și căpățâna lui. Mă miră și acum potriveala asta strașnică și plină de mirare că trăsura tatălui meu s-a răsturnat tocmai acolo și în ziua aceea, așa cum îi spusese gentlemanul.

— Fără îndoială, e o întâmplare plină de mirare, glăsuie d. Pickwick; dar perie-mi pălăria, Sam, căci

îl aud pe domnul Winkle că mă cheamă să iau dejunul.

După aceste cuvinte d. Pickwick coborî în salon, unde găsi masa pusă și familia adunată. Dejunul fu luat în grabă; pălăriile domnilor fură împodobite cu enorme panglici albastre, prinse chiar de frumoasele mâini ale d-nei Pott; iar d. Winkle se îndatoră s-o întovărășească pe doamnă pe terasa acoperișului unei case din apropierea tribunei oratorilor, în timp ce d. Pickwick și d. Pott urmau să se ducă la *Stema Orașului*, unde, la o fereastră dosnică, vorbea un membru din comitetul d-lui Slumkey, în fața a șase băiețași și a unei fete cărora le făcea onoarea să-i numească mereu pompos: bărbați din Eatanswill; cei șase băiețași amintiți aclamau furtunos.

Curtea din spate învedera categoric măreția și puterea albaștrilor din Eatanswill. Era acolo o pădure de flamuri și drapele albastre, de pancarte pe care erau scrise lozinci confecționate din litere de aur de patru picioare înălțime și de o lățime proporțională. O bandă de trâmbițași, fagotiști și toboșari, câte patru în rând, își meritau câștigul ca nimeni alții, mai ales toboșarii care erau foarte vâjnoși. Erau trupe de polițiști cu bastoane albastre, douăzeci de membri din comitet cu eșarfe albastre și o sumedenie de alegători cu cocarde albastre; unii alegători, călări; alții, pe jos. Era o trăsură deschisă cu patru cai, pentru onorabilul Samuel Slumkey; mai erau patru trăsuri cu câte doi cai, pentru prietenii lui și pentru cei care-l apărau. Și steagurile fâlfâiau, muzicanții cântau, polițiștii înjurau, cei douăzeci de membri din comitet se ciorovăiau, gloata urla, caii se smuceau în hamuri, surugii asudau; și toate și toți, adunați grupuri-grupuri, se găseau aici anume într-un folosul, cinstirea și gloria onorabilului Samuel Slumkey din Slumkey Hall, unul dintre candidații pentru reprezentarea burgului Eatanswill în Camera Comunelor din Parlamentul Regatului Unit.

Lungi și zgomotoase au fost aclamațiile, iar un steag albastru pe care erau scrise cuvintele „Libertatea Presei” fâlfâi puternic atunci când mulțimea zări capul cânepiu al d-lui Pott la fereastră; entuziasmul deveni năpraznic atunci când însuși onorabilul Samuel Slumkey, cu cizme răsfrânte și cu un fular albastru, înainta și strânse mâna numitului Pott, mărturisind lumii, prin gesturi melodramatice, recunoștința sa veșnică pentru *Gazeta din Eatanswill*.

— E în ordine totul? întrebă onorabilul Samuel Slumkey pe d. Perker.

— Da, totul, scumpe domn, răspunse omulețul.

— Nu s-a uitat nimic, nădăjduesc..., spuse onorabilul Samuel Slumkey.

— Nu s-a trecut nimic cu vederea, scumpe domn; absolut nimic. La poartă sunt douăzeci de bărbați, spălați, cărora le veți strânge mâna; și, apropiindu-vă de cei șase copii pe care-i țin în brațe mamele lor, îi veți mângâia pe creștet și-i veți întreba ce vârstă au; luare aminte mai ales la copii, scumpe domn. Chestiile acestea produc totdeauna efecte mari.

— Voi avea grijă, încuviință onorabilul Samuel Slumkey.

— Și poate, scumpe domn, adăugă omulețul prevăzător, dacă ați *putea*... nu vreau să zic că e neapărat necesar... dacă ați săruta un copilaș, impresia produsă asupra mulțimii ar fi puternică.

— Efectul nu ar fi același dacă treaba ar face-o un membru al comitetului? întrebă d. Samuel Slumkey.

— Mă tem că nu, răspunse d. Perker; dacă ați face-o dumneavoastră, scumpe domn, cred că ați deveni foarte popular.

— Foarte bine! glăsuie resemnat onorabilul Samuel Slumkey. Așadar, trebuie s-o fac și pe asta; nu există scăpare.

— Formați coloana! strigară cei douăzeci de membri din comitet.

În aclamațiile mulțimii adunate, muzicanții, polițiștii, membrii comitetului, alergătorii, călăreții și trásurile își ocupară locurile hotărâte de mai înainte. În trásurile cu doi cai,

domnii stăteau în picioare înghesuiți ca sardелеle; în aceea rezervată d-lui Perker se aflau d-nii Pickwick, Tupman, Snodgrass și încă șase membri din comitet.

O tăcere solemnă se produse în momentul urcării onorabilului Samuel Slumkey în trăsură sa.

Apoi mulțimea începu să aclame.

— A ieșit! strigă micul domn Perker cu atât mai emoționat, cu cât poziția sa nu-i îngăduia să vadă scena care se petrecea în față.

O altă aclamație mai puternică.

— A strâns mâna bărbaților! strigă d. Perker.

O altă aclamație mult mai vehementă.

— A mângâiat copiii pe creștet! continuă d. Perker tremurând de încordare.

Un ropot de aplauze ce sfâșia văzduhul.

— A sărutat un copil! exclamă omulețul cu încântare.

Al doilea ropot.

— A mai sărutat unul! spuse d. Perker cu suflarea tăiată de emoție.

Al treilea ropot.

— Îi sărută pe toți! strigă entuziastul domn.

Și, salutat de aclamațiile asurzitoare ale mulțimii, convoiul se puse în mișcare.

Cum și din ce cauză cele două cortegii se amestecară, și cum se smulseră din îmbulzeala ce a urmat, nu vom izbuti să descriem pentru că, în chiar clipa deslănțuirii încăierării, o izbitură dată cu bățul unui steag galben îi înfundă d-lui Pickwick pălăria pe ochi, pe nas și gură. El însuși mărturisește că, după ce și-a mai venit în fire, s-a văzut înconjurat din toate părțile de mutre infuriate și fioroase, de un nor gros de praf, de o turmă de bătauși. Istorisește apoi că o putere nevăzută l-a zvârlit din trăsură și că a luat personal parte la o luptă cu pumnii; dar cu cine, sau cum, sau pentru ce, nu este în stare să lămurească. S-a simțit după aceea îmbrâncit pe niște trepte de lemn de către persoanele din urma lui și, scotându-și pălăria, s-a pomenit în primele rânduri din stânga tribunei, înconjurat de prietenii săi. Partea dreaptă era rezervată partidului galben, iar centrul, primarului și slujbașilor lui. Unul dintre aceștia — crainicul dolofan al Eatanswillului — scutura un clopot enorm, să impună tăcere, în vreme ce d. Horatio Fizkin și onorabilul Samuel Slumkey salutau în chipul cel mai afectuos, cu mâinile pe inimă, marea vijelioasă de capete care inundau spațiul liber din față și de unde se înălța o furtună de gemete, aclamații, huidueli, urlete, ce ar fi făcut cinste unui cutremur de pământ.

— Uite-1 pe Winkle, zise d. Tupman trăgându-și prietenul de mânecă.

— Unde? întrebă d. Pickwick punându-și ochelarii pe care, din fericire, îi ținuse până atunci în buzunar.

— Colo, pe acoperișul casei aceleia, răspunse d. Tupman.

Și, într-adevăr, pe terasa acoperișului de țiglă, d. Winkle și d-na Pott stăteau confortabil pe scaune, fluturându-și batistele ca să fie recunoscuți mai lesne. D.

Pickwick răspunse amabilității, trimițând doamnei o sărutare cu mâna.

Festivitatea nu începuse încă, și, deoarece mulțimea fără treabă e îndeobște înclinată spre pozne, gestul lui nevinovat prilejui o sumedenie de glume.

— Hehe, vulpoi bătrân! strigă un glas. Ți se scurg ochii după fete, hai?

— Hm, păcătos bătrân! strigă altul.

— Își pune ochelarii ca să ochască o femeie măritată! spuse al treilea.

— Îi face cu ochiul, ghiujul naibii! strigă al patrulea.

— Pott, păzește-ți nevasta! răcni al cincilea.

Răsunară hohote de râs.

Deoarece zeflemelele erau însoțite de vorbe răutăcioase care-l comparau pe d.

Pickwick c-un țap bătrân, precum și de alte glume de același fel, și cum ele tindeau

oarecum să ducă la comentarii care puneau în joc onoarea unei femei nevinovate,

indignarea d-lui Pickwick atinse culmea; dar, deoarece în clipa aceea se porunci să se

facă liniște, el se mulțumi să arunce mulțimii o privire plină de dispreț și de milă pentru mintea ei rătăcită. Lumea însă răsă cu mai multă poftă ca până atunci.

— Liniște! urlară ajutoarele primarului.

— Whiffin, poruncește să se facă liniște! spuse primarul cu solemnitatea potrivită situației înalte pe care o avea.

Crainicul se apucă din nou să sune clopotul, după care un domn din mulțime strigă: „Franzeluțe calde”, stârnind alte hohote de râs.

— Domnilor! strigă primarul ridicând cât putu mai mult glasul. Domnilor! Frați

alegători ai burgului Eatanswill! Ne-am adunat astăzi aici să alegem un reprezentant în locul ultimului nostru...

Aici, primarul fu întrerupt de un glas din mulțime.

— Trăiască primarul! strigă glasul acela; să nu se lase niciodată de cuiele și tigăile care l-au pricopsit!

Aluzia la îndeletnicirea oratorului fu primită cu o furtună de voieșie care, dimpreună cu acompaniamentul clopotului, acoperi restul discursului, excepție făcând ultima frază; prin ea, primarul mulțimea celor prezenți pentru atenția și răbdarea cu care-l ascultaseră toată vremea: expresie de recunoștință ce prilejuî o altă explozie de veselie care dură vreun sfert de ceas.

Un domn înalt, slăbănog, cu o cravată albă foarte scrobită, ceru — întrerupt de repetatele intervenții ale gloatei care-l sfătuia „să trimită pe cineva acasă și să întrebe de nu și-a uitat cumva glasul sub pernă” — permisiunea de a numi o persoană cumsecade, vrednică să-i reprezinte în Parlament pe alegătorii din Eatanswill. Când spuse că această persoană era Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, de lângă Eatanswill, fizkinienii aplaudară, iar slumkeyenii protestară atât de îndelung și zgomotos, că amândoi, candidatul și propunătorul, ar fi putut să nu mai vorbească, ci să cânte cântece hazlii, fără să se bage de seamă.

După ce prietenii lui Horațio Fizkin, esquire, avură privilegiul întâietății, un omuleț nervos, îmbujorat la față, înaintă pentru a numi o altă persoană cumsecade, vrednică să-i reprezinte în Parlament pe alegătorii din Eatanswill; domnul îmbujorat la față ar fi putut să vorbească mai departe nestingherit, dar, fiind foarte nervos, se formaliză prea mult de hazul pe care-l făcea mulțimea. După câteva sentințe bogate în înflorituri de stil, domnul îmbujorat la față începu să-i amenințe pe întrerupători, apoi se luă la harță cu domnii din tribună; atunci se stârni o hărmălaie de voci care îl sili să-și exprime sentimentele printr-o pantomimă în regulă, după care cedă locul celui propus de el. Timp de o jumătate de oră, acesta citi un discurs scris și nu se lăsă întrerupt; avusese grijă să-l trimită dinainte *Gazetei din Eatanswill*, și *Gazeta din Eatanswill* îl tipărise cuvânt cu cuvânt.

Pe urmă se înfățișă Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, de lângă Eatanswill, pentru a vorbi alegătorilor, dar n-apucă să scoată două vorbe, că muzicanții angajați de onorabilul Samuel Slumkey se porniră cu atâta vigoare, încât forța cu care cântaseră mai înainte era un fleac; în schimb mulțimea galbenă se porni să bată ca la fasole în capetele și spinările mulțimii albastre; mulțimea albastră căută să se descoto-rosească de vecinătatea atât de stânjenitoare a mulțimii galbene, astfel că se deslănțui o bătălie în lege. Primarul se străduia zadarnic să-i pună capăt, deși poruncise categoric celor doisprezece polițiști să-i înhațe pe principalii făptuitori care puteau să fie în număr de două sute cincizeci, sau cam așa ceva. În decursul încăierării, Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, și prietenii săi, deveneau tot mai furioși; până la urmă, Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, avu onoarea să întrebe pe adversarul său, onorabilul Slumkey din Slumkey Hall, dacă muzicanții cântau din ordinul lui; onorabilul Samuel Slumkey ocolind răspunsul, Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, bălăbăni pumnul în direcția onorabilului Samuel Slumkey din Slumkey Hall; onorabilului Samuel Slumkey, urcându-i-se sângele la cap, îl provocă pe Horatio Fizkin, esquire, la o luptă pe viață și pe moarte. Când auzi de această violare a tuturor regulilor cunoscute și a tuturor precedentelor, primarul ordonă un nou concert de clopot și declară că-i va chema în fața sa pe Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, și pe onorabilul Samuel Slumkey din Slumkey Hall, pentru a-i pune să jure că se vor împăca. Auzind greaua amenințare, susținătorii ambilor candidați interveniră și, după ce prietenii celor două partide se sfădiră perechi-perechi, vreo trei sferturi de ceas, Horatio Fizkin, esquire, duse mâna la pălărie, privindu-l pe onorabilul Samuel Slumkey; onorabilul Samuel Slumkey duse mâna la pălărie, privindu-l pe Horatio Fizkin, esquire, muzicanții fură opriți, mulțimea se mai domoli, iar Horatio Fizkin, esquire, putu să continue.

Cuvântările ambilor candidați, deși deosebite în toate celelalte privințe, aduseră un aport însemnat în ce privește recunoașterea calității și înaltei valori a alegătorilor din Eatanswill. Fiecare își exprimă părerea că n-au existat niciodată pe pământ cetățeni mai independenți, mai luminați, mai patrioți, cu un suflet mai nobil, mai dezinteresati decât cei care făgăduiseră să voteze pentru el; fiecare lăsă să se înțeleagă că alegătorii celui alt partid sunt oameni mărginiți și că ar avea anumite slăbiciuni înjositoare, care îi făceau nevrednici de a exercita importanțele îndatoriri ce trebuiau duse la îndeplinire.

Fizkin își exprimă dorința de a face cu râvnă tot ce i s-ar pretinde; Slumkey, hotărârea de a nu face nimic din ce i s-ar cere. Și unul și altul aduseră la știință că meseriile, manufacturile, negoțul, prosperitatea Eatanswillului, vor fi totdeauna mai scumpe inimii lor decât orice pe lume. Fiecare se socoti îndreptățit să-și arate convingerea că, probabil, alesul va fi el.

Apoi mâinile se ridicară pentru votare; primarul hotărî în favoarea onorabilului Samuel Slumkey din Slumkey Hall; Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, ceru un scrutin și, în consecință, fu decretat scrutinul. Se votară apoi mulțumiri la adresa primarului pentru vrednicia cu care ocupase fotoliul prezidențial; iar primarul mulțumi adunării, dorind în sineși ca fotoliul prezidențial să nu fi fost o figură de stil deoarece, cât ținuseră alegerile, stătuse în picioare. Cortegiile se formară din nou; trăsurile mergeau agale prin mulțime, iar oamenii aplaudau sau fluierau după ele, așa cum le dictau sentimentele sau toanele.

Cât a ținut scrutinul, orașul a fost într-o fierbere necurmată. Totul se petrecu în modul cel mai liberal și mai încântător. Articolele monopolizate erau deosebit de ieftine în toate cârciumile; și, pe străzi, se vedeau cărucioare pentru transportarea alegătorilor care s-ar fi întâmplat să se simtă stânjeniți de amețeli trecătoare, epidemie care, cât durară luptele electorale, făcu ravagii îngrijorătoare printre alegători, și din cauza căreia îi găseai adesea pe caldarâm într-o stare de nesimțire desăvârșită. În ultima zi se constată că un număr restrâns de alegători nu votaseră totuși. Erau oameni cu scaun la cap, chibzuiți, neîndeajuns câștigați de argumentele unuia sau ale celui alt partid, măcar că avuseseră consfătuiri numeroase cu amândouă. Cu un ceas înainte de închiderea scrutinului, d. Perker solicită onoarea unei întrevederi particulare cu acești nobili inteligenți, cu acești patrioți.

I s-a îngăduit. Argumentele lui au fost scurte și convingătoare. Întârziată merseră *in corpore* la scrutin, iar când ieșiră de acolo, onorabilul Samuel Slumkey din Slumkey Hall era ales membru al Parlamentului.

CAPITOLUL XIV

Cuprinzând o scurtă descriere a societății adunată la *Păunul* și o poveste istorisită de un voiajor comercial.

E plăcut să te întorci, după ce ai contemplat frământările și tumultul vieții politice, la liniștea tihnită a vieții particulare. Deși d. Pickwick nu prea avea la inimă nici un partid, entuziasmul d-lui Pott îl înflăcărase deajuns ca să-și consacre toată vremea și luarea aminte operațiilor pe care capitolul precedent le descrie potrivit propriilor lui însemnări. În timp ce el avea aceste preocupări, d. Winkle nu stătea degeaba, ci își închina toată vremea unor plimbări plăcute și unor mici excursii la țară cu d-na Pott, ea nedându-se niciodată în lături, dacă i se ivea prilejul, să încerce o ușurare a monotoniei plicticoase de care de atâtea ori se plângea. După ce d. Pickwick și d. Winkle începură să se simtă ca la ei acasă în căminul directorului, d. Tupman și d. Snodgrass se văzură siliți să caute distracții pe cont propriu. Întrucât chestiunile publice îi interesau prea puțin, se distrau cu ceea ce le putea oferi *Păunul*; biliardul de la primul etaj și terenul de popice din fundul curții. Îi iniție în tainele acestor recreații, mult mai complicate decât își închipuesc oamenii de rând, d. Weller, care le cunoștea temeinic. Astfel, deși în mare măsură lipsiți de plăcerea și sprijinul tovărășiei d-lui Pickwick, izbutiră să-și petreacă vremea și să nu se lase copleșiți de urât.

Seara în special, *Păunul* oferea celor doi prieteni atracții care le îngăduiau să reziste până și invitațiilor talentatului, dar prea vorbărețului Pott. Seara, camera voiajorilor comerciali era populată de un cerc de oameni ale căror caractere și purtări prilejuiau d-lui Tupman clipe de încântare; iar d. Snodgrass avea obiceiul să noteze vorbele și faptele lor.

Cei mai mulți știu ce fel de locuri sunt îndeobște încăperile rezervate voiajorilor comerciali. În linii generale, aceea de la *Păunul* nu se deosebea în nici o privință de altele: anume, o încăpere vastă, destul de sărăcăcios mobilată; mobila fusese desigur cândva într-o stare mai bună — o masă spațioasă la mijloc și o sumedenie de altele mai mici prin colțuri; o mare colecție de scaune de diferite forme și un covor vechi turcesc, păstrând între mărimea lui și a camerei cam aceeași proporție care ar fi între batista unei femei și pardoseala unei gherete. Pereții erau împodobiți cu două-trei hărți mari; mai multe pardesiuri aspre și tocite de vremea rea, cu pelerine complicate, atârnav în niște cuiere așezate la rând într-un ungher. Pe cămin se aflau, ca podoabe, o călimară de lemn cu un ciot de pană și un căpețel de ceară roșie, un ghid și o carte cu adrese, o istorie a ținutului, fără coperte și rămășițele pământeste ale unui păstrăv într-o raclă de sticlă. Aerul era îmbăcsit de fumul tutunului, dând o nuanță cam întunecată întregii încăperi și mai ales perdelelor roșii, prăfuite, care astupau ferestrele. Pe bufet se aflau aruncate de-a valma o sumedenie de lucruri felurite, dintre care cele mai de seamă erau câteva sticlute foarte murdare dintr-un serviciu de masă pentru sosul de pește, două capre de trăsură, două-trei bice, și tot atâtea fulare de călătorie, o tavă cu furculițe, cuțite și-un borcan de muștar.

Aici beau și-i fumau d-nii Tupman și Snodgrass cu mai mulți locatari vremelnici ai hotelului, în seara care urmă alegerii. — Haidem, domnilor! spuse un personaj rotofei, viguros, cu un singur ochi — un ochi negru, foarte scânteietor, care clipea cu o expresie șugubeată, plină de haz și bună dispoziție. Haidem, domnilor, să bem în sănătatea noastră! Așa închin eu totdeauna cu prietenii mei, dar în gând beau pentru Mary. E adevărat, Mary?

— la slăbește-mă, amărătule! răspunse servitoarea, căreia totuși complimentul nu putea să-i displacă.

— Nu pleca, Mary, mai spuse omul cu un ochi negru.

— Lasă-mă în pace, neobrăzatule!

— Nu-i nimic, zise omul c-un ochi, strigând după fată care ieșea din cameră. Viu și eu acuși-acuși afară, Mary. Nu te pierde cu firea, dragă.

Clipi din ochiul stingher, spre marea bucurie a unui personaj vârstnic c-o față îngălată și o lulea de lut.

— Ciudate făpturi e femeile! zise după o pauză omul cu fața îngălată.

— A, că bine zici! exclamă de dinapoia țigării un domn cu obraji învâpăiați ca focul.

După acest crâmpei de filosofie urmă încă o pauză.

— Cu toate astea, să știi, există pe lume lucruri mai ciudate decât femeile, zice

iarăși omul cu ochiul negru, umplându-și domol o pipă olandeză de dimensiuni uriașe.

— Ești însurat? întrebă omul cu fața îngălată.

— N-aș putea spune.

— Mi-am închipuit că nu ești.

Vorbind astfel, omul cu fața îngălată era în culmea bucuriei din pricina propriului său răspuns, la care se alăturase un om cu o voce mieroasă și figură blajină, al cărui principiu era să fie totdeauna de aceeași părere cu toată lumea.

— La urma urmei, domnilor, declară entuziastul domn Snodgrass, femeile sunt reazimul și mângâierea vieții noastre.

— Așa-i! răspunse domnul blajin.

— Când sunt în toane bune, interveni omul cu fața îngălată.

— O, asta e foarte adevărat! spuse domnul blajin.

— Resping această observație! reluă d. Snodgrass, al cărui gând se întoarse numaidecât spre Emily Wardle. O resping cu dispreț și cu indignare. Arătați-mi bărbatul care bârfește împotriva femeilor, ca femei, și declar sus și tare că el nu e bărbat.

Și, spunând acestea, d. Snodgrass își scoase țigara din gură și izbi din răspuțeri cu pumnul în masă.

— Asta-i un argument, nu glumă! făcu omul blajin.

— Conținând o afirmație pe care eu o tăgăduiesc, întrerupse cel cu chipul îngălat.

— Desigur, domnule, că și în observația dumitale este mult adevăr, declară blajinul.

— În sănătatea dumitale, domnule! reluă voiajorul comercial cu un singur ochi, aprobându-l din cap pe d. Snodgrass.

D. Snodgrass răspunse, mulțumind.

— Totdeauna mi-au plăcut, continuă voiajorul comercial, argumentele bine întemeiate și zdrobitoare, de acest fel — și din care poți să înveți ceva. Discuția despre femei mi-a adus aminte o poveste pe care am auzit-o de la un unchi al meu mai bătrân: de aceea am spus adineaori că există pe lume ceva și mai ciudat decât femeile.

— Aș vrea s-o aud, glăsui omul cu țigară și cu figura învăpăiată.

— Da? replică laconic voiajorul comercial și continuă să pufăie de zor.

— Și eu, adăugă d. Tupman care vorbea pentru întâia oară.

Era ahtiat să-și îmbogățească experiența.

— Da? Ei bine, atunci s-o povestesc. Sau, mai bine, nu. Știu că n-o să-i dați crezare, rosti omul cu ochiu' isteț, clipind și mai isteț.

— Dacă spui că e adevărată, nici vorbă c-am să cred, îl încredință d. Tupman.

— În cazul ăsta, o spun. răspunse călătorul. Ați auzit de marea firmă Bilson și Slum? Dealtminteri, dacă ați auzit sau nu, e totuna, căci demult s-au retras din afaceri. Istoria i s-a întâmplat acum optzeci de ani unui reprezentant al firmei, prieten foarte bun cu unchiul meu, și unchiul meu mi-a povestit-o mie. Are un titlu ciudat; el însă obișnuia s-o numească:

POVESTEA VOIAJORULUI COMERCIAL și o spunea cam astfel:

Într-o după-amiază de iarnă, pe la ceasurile cinci, când umbrele serii începeau să devină tot mai fumurii, putea fi văzută mergând spre Bristol, pe drumul ce taie colinele Marlboroughului, o trăsurică, iar în trăsurică se afla un om care-și îmboldea calul trudit. Spun că putea să fie văzută, și nu mă îndoiesc, căci oricine ar fi trecut pe acolo ar fi putut s-o vadă, numai orb să nu fi fost. Era o vreme nespus de urâtă, o înserare rece și ploioasă că nu zăreai decât apă și iar apă, când călătorul trecea pe drumul plin de hârtoape, pustiu și mohorât. Dacă vreun voiajor comercial de pe-atunci ar fi observat trăsurică șubredă, gălbuie, cu roți roșii, și iapa murgă, afurisită, nă râvașă, iute de picior, trăgându-se parcă dintr-un cal de măcelar și dintr-o mârtoagă de poștă, ar fi înțeles de la prima ochire că nu putea să fie vorba decât de Tom Smart, reprezentantul marii firme Bilson și Slum, de pe Cateaton Street, City. Dar fiindcă nu se găsea pe acolo nici un voiajor comercial, habar nu avea nimeni că era el, așa că Tom Smart și trăsurică lui de culoare gălbuie cu roți roșii, cu iapa nă râvașă și iute de picior, rămăneau învăluiti în taină; mergeau împreună și nimeni nu-i știa.

Chiar în lumea asta tristă sunt locuri mult mai plăcute decât colinele din Marlborough peste care vântul suflă cu putere, dacă puneți la socoteală și o seară mohorâtă de iarnă, un drum desfundat, plin de mocirle, precum și ploia care cădea năpraznic, și dacă ați încerca să simțiți răceala ploii pe pielea dumneavoastră — numai așa v-ați putea da seama de adevărul spuselor mele.

Vântul nu sufla din față și nici din spate, măcar că și așa ar fi fost destul de neplăcut, ci venea pieziș, abătând ploaia asemenea liniilor trase în caietele de caligrafie care-i învață pe copii să scrie oblic. Se mai potolea la răstimpuri și călătorul începea să se amăgească închipuindu-și că, istovit de furia de mai înainte, vântul ațipise în sfârșit. Dar, vjjj! îi auzea din nou urlatul și şuieratul în depărtare; și iarăși se năpustea peste coline, măturând câmpia în lung și-n lat. Vuietul și furia lui creșteau pe măsura ce se apropia, până când se arunca asupra calului și-a omului, în răbufniri cumplite, repezind ploaia sfichiuitoare în ochii și urechile lor; răsuflarea umedă și rece îi pătrundea până în măduva oaselor; apoi vântul o zbughea departe, hăt departe, mugind asurzitor, ca și cum ar fi vrut să-și bată joc de slăbiciunea lor și să se fâlească de puterea și de înșuflețirea sa.

Iapa murgă lipăia prin zloată, cu urechile blegite și, din când în când, își scutura capul ca pentru a-și arăta dezgustul față de purtarea neobrăzată a elementelor naturii; călca totuși cu sârg, până ce o nouă răbufnire, mai furioasă decât toate cele de până atunci, îi reteza mersul și o silea să-și proptească zdravăn copitele în pământ, ca nu cumva să vină peste cap. Bine că făcea așa, căci altminteri iapa năvălașă fiind atâta de lihnită, trăsura așa de ușoară, și pe deasupra Tom Smart atât de puținel la trup, tustrei s-ar fi rostogolit fără doar și poate departe-depart, până la capătul pământului, sau până când vântul s-ar fi potolit. Dar, și într-un caz și într-altul, nici iapa năvălașă, nici trăsura gălbuie cu roți roșii, nici Tom Smart n-ar mai fi putut să fie buni de ceva.

— Pe barba mea! strigă Tom Smart (Tom avea uneori prostul nărav să înjure); pe barba mea, strigă Tom, bine am mai nimerit-o, n-am ce zice — înțepeni-m-ar dracu'!

Mă veți întreba, poate, de ce își arăta Tom Smart dorința să mai fie supus acestui tratament când el și așa era aproape înțepenit. Habar nu am; știu numai că așa a vorbit Tom Smart, sau cel puțin îi spunea totdeauna unchiului meu că așa a vorbit, ceea ce e tot una.

— Înțepeni-m-ar dracu! zise Tom Smart; și iapa necheză ca și cum ar fi fost într-un totu de aceeași părere. Hai, curaj, bătrânico! mai zise el atingându-i grumazul cu codirișca biciului; nu e chip să mergem mai departe pe o noapte ca asta. O să ne oprim la întâia casă la care om ajunge. Așa că, pe cât ai să mergi mai iute, pe atâta scăpăm mai repede de urgie. Oho, bătrânico, ușure! ușure!...

N-aș putea să vă spun dacă iapa năvălașă era îndeajuns de deprinsă cu vocea lui Tom ca să priceapă ce spune el, sau dacă socotea că i-ar fi fost mai frig zăbovind pe loc decât mergând. Însă ce vă pot spune este că Tom n-apucase să mântuiască vorba când ea își ciuli urechile și porni înainte cu atâta zor, că trăsura gălbuie începu să huruie de ai fi crezut că spițele ei roșii erau gata-gata să zboare pe plaiul din Marlborough — și nici măcar Tom, oricât știa el de bine să mâne, nu putu s-o oprească sau să-i încetinească fuga, până ce iapa nu se poticni singură în fata unui han aflat pe dreapta drumului, cam la vreo două sute de metri de colinele Marlboroughului.

Tom aruncă o privire fugară acoperământului casei, zvârli hățurile în mâna rânășului și vârî biciul în lada de sub capră. O clădire veche, ciudată, construită din scânduri și din bărne. Ferestrele având deasupra o mică streășină ascuțită erau scoase în afară; ușa era scundă, dădea într-o tindă întunecoasă și, ca să intri, trebuia să cobori două-trei trepte repezi în loc să urci șase trepte domoale, așa cum e la hanurile mai noi. Cu toate astea, locuința părea atrăgătoare, căci la fereastra cârciumii era o lumină puternică, veselă, ce arunca spre drum o dâră strălucitoare, luminând până și gardul viu de pe partea cealaltă; la altă fereastră pâlpâia o lumină roșie, când slabă când abia se mai zărea, când vie și puternică, răzbind prin perdelele trase și vestind că un foc zdravăn ardea în încăpăre. Observând cu ochii unui călător priceput semnele astea mărunte, Tom coborî, cu toată sprinteneala pe care i-o îngăduiră măduarele pe jumătate înghețate, și intră în han.

În mai puțin de cinci minute se afla cuibărit în odaia alăturată cârciumii — chiar aceea pe care și-o închipuise încălzită în lege — dinaintea unui foc care dogorea zdravăn; ardeau în cămin cam o baniță de cărbuni și vreascuri — câte să poată alcătui o duzină bună de tufișuri, puse unele peste altele până la jumătatea sobei; duduiau și trosneau cu un zgomot care ar fi putut să încălzească inima oricărui om cuminte. Era plăcut, însă nu era totul, căci o fată în straie frumoase, cu ochi strălucitori, cu glezne delicate, așternea o față de masă albă ca zăpada; și, stând dinaintea căminului, în papuci, cu picioarele pe gratia cenușarului, cu spatele spre ușa deschisă, Tom văzu prin oglinda de pe cămin perspectiva fermecătoare a cârciumii cu șiruri încântătoare de

sticle verzi purtând etichete poleite, alături de borcane cu murături și conserve, de brânzeturi, de șunci și hălci de carne, așezate pe rafturi în chip cât se poate de ademenitor. Da, și acestea erau plăcute; însă nici ele nu erau totul, căci în cârciumă ședea, bând ceai la cea mai drăguță mescioară, trasă foarte aproape de cel mai scânteietor foc, o văduvă voinică, în vârstă de vreo patruzeci și opt de ani, sau cam așa ceva, cu o înfățișare tot atâta de îmbietoare ca și a cârciumii; ea era gazda casei și stăpâna supremă a tuturor bunătăților de acolo! O umbră întuneca însă frumusețea tabloului: aceea a unui bărbat înalt, foarte înalt, îmbrăcat într-o redingotă cafenie cu nasturi lucitori de metal; omul avea favoriți negri și păr negru, cârlionțat. Lua ceaiul lângă văduvă și, după cum se putea ghici fără multă pătrundere, era pe calea bună s-o convingă să se lase de văduvie și să-i dăruiască favoarea de a se statornici acolo pe toată viața.

Tom Smart nu era deloc omul care să se supere din nimic și nici pizmuitor nu era; totuși, într-un fel sau altul, omul înalt cu redingotă cafenie și cu nasturi lucitori de metal răscoli puținul venin pe care îl avea într-însul și-i stârni indignarea, cu atât mai mult cu cât vedea din când în când, de pe scaunul din fața oglinzii, anumite familiarități dragăstoase schimbate între bărbatul înalt și văduvă; ele dovedeau îndeajuns că favoarea de care se bucura era pe măsura înălțimii lui. Lui Tom îi plăcea punchul cald — așa putea îndrăzni să spun că punchul cald îi plăcea mult — astfel încât, după ce se încredință că iapa năvălășă se săturase și i se pregătise un culcuș bun, și după ce dădu gata până la ultima fărâamă minunată gustare caldă pe care i-o preparase văduva, ceru un pahar cu punch în chip de probă. Nu exista însă în arta culinară un articol pe care văduva să-l meșterească mai iscusit decât tocmai acesta; primul pahar se nimeri deci să se potrivească într-atâta cu gustul lui Tom Smart, încât îl comandă fără nici o zăbavă pe-al doilea. Punchul cald e o băutură foarte plăcută, domnilor, o băutură nespuse de plăcută în toate împrejurările — dar lui Tom Smart i se păru fără seamă de-necântător în încăperea bătrână și tihnită, dinaintea focului duduitor, în vuietul vântului care se-nvârtea afară, făcând să trosnească din toate încheieturile clădirea cea veche. Mai ceru un pahar; apoi altul — nu sunt sigur dacă n-a mai poruncit unul după acesta — și, cu cât sorbea mai mult din băutura fierbinte, cu atâta se gândea mai stăruitor la bărbatul înalt.

„Ce neobrăzare! spuse pentru sine Tom Smart; ce caută nesuferitul și nemernicul în cârciumioara asta plăcută? Dacă văduva avea cât de puțin gust, ar putea, nici vorbă, să găsească un bărbat mai de soi.” Aci, ochii lui Tom se plimbară de la oglinda de pe cămin la paharul cu punch. Și, deoarece simțea că începe să devină sentimental, goli al patrulea pahar și-l comandă pe-al cincilea.

Tom Smart, domnilor, avusese totdeauna o înclinație deosebită pentru îndeletnicirea de cârciumar. Râvnise multă vreme să stea la o tejghea a lui, îmbrăcat c-o redingotă verde, cu pantaloni de catifea până la genunchi și cu cizme rășfrânte. Visa mult să prezideze ospățuri și se gândea adesea ce bine ar fi putut să îndrume discuția într-o sală care să-i aparțină, și ce pildă strașnică ar îi putut să le fie în ale băuturii mușteriiilor săi. Toate aceste gânduri trecură cu iuțeală prin mintea lui Tom, în timp ce-și sorbea punchul, lângă focul duduitor, și se simți pe drept cuvânt foarte pornit împotriva bărbatului înalt, care era pe cale să se înstăpânească în casa minunată, pe când el, Tom Smart, avea sorți de izbândă mai puțin decât oricând. Ca atare, după ce chibzui, în răstimpul ultimelor două pahare, dacă avea sau nu dreptul să caute pricină bărbatului înalt care încerca să intre în grațiile văduvei zdravene, ajunse la încheierea mulțumitoare că el era un biet om foarte oropsit, foarte persecutat de soartă, și că ar fi mai bine să meargă la culcare.

Fata cea drăgălașă porni înaintea lui Tom pe o scară lată și veche, ferind cu mâna lumânarea de vântul care, într-o clădire bătrână, coșcovită, ca aceasta, ar fi putut, nici vorbă, să găsească o mulțime de unghere spre a se zbengui, fără să sufle în lumânare; totuși luminița se stinse, îndreptățindu-i astfel pe dușmanii lui Tom să susțină că el și nu vântul suflase în lumânare și că, în timp ce pretindea că vrea s-o aprindă din nou, de fapt o săruta pe fată. Dar lumina se aprinse din nou și Tom fu condus, printr-un labirint de camere și coridoare, în încăperea pregătită pentru găzduirea lui; fata îi spuse noapte bună și-l lăsă singur.

Era o odaie destul de încăpătoare, cu firide în zid; patul ar fi putut să slujească pentru un internat întreg, fără să mai pomenim de cele două dulapuri de stejar care ar fi cuprins bagajul unei mici armate; dar ceea ce izbi mai mult luarea aminte a lui Tom, fu

un jilț ciudat, cu spătar înalt, cu aer îmbufnat, sculptat în chipul cel mai bizar, având o pernă de damasc înflorată și capetele picioarelor rotunde înfășurate cu grijă în postav roșu, de parcă ar fi suferit de gută. Despre orice alt jilț curios Tom ar fi gândit că era un jilț curios și atâta; avea însă ceva atâta de neobișnuit jilțul acesta — și totuși i-ar fi fost peste putință să spună ce — ceva atâta de ciudat și de neasemuit cu orice altă mobilă pe care o văzuse cândva, încât parcă îl fascina. Se așeză în fața focului și, vreo jumătate de ceas, privi cu ochii mari jilțul cel vechi. Lua-l-ar dracu' de jilț!... O vechitură așa de ciudată, că nu mai putea să-și ridice privirile de pe ea.

„Ia uite! zise Tom dezbrăcându-se pe îndelete și țintind mereu jilțul care stătea lângă pat cu un aer misterios; ceva mai năstrușnic n-am văzut de când sunt; tare curios, zise Tom, care, din pricina punchului devenise foarte înțelept. Tare curios“. Clătină din cap cu aer de adâncă înțelepciune și privi iarăși jilțul. Nu putea să înțeleagă nimic, așa că se vârî în pat, se înveli bine și adormi.

După vreo jumătate de ceas, se deșteptă speriat dintr-un vis încâlcit în care se arătau niște bărbați înalți și pahare de punch. Primul lucru care se înfățișă ochilor săi fu jilțul cel ciudat. „Nu vreau să mă mai uit la el!“ își zise Tom, strângând pleoapele și căutând să se încredințeze că va adormi din nou. Degeaba; în fața ochilor săi dansau numai jilțuri bizare, bătând din picioare, sărind capra, făcând toate năzdrăvaniile.

„Parcă nu-i tot una dacă mă uit la un jilț adevărat sau dacă sunt două sau trei duzini de jilțuri închipuite“, spuse Tom scoțând capul de sub așternut.

Obiectul uimirii sale era acolo și se putea desluși foarte lămurit la lumina flăcărilor focului, zgândărindu-l ca și până atunci.

Se uita țintă la el. Deodată cum îl privea astfel, o schimbare nemaipomenită se făptui în înfățișarea jilțului. Sculpturile spătarului căpătau treptat trăsăturile și expresia unui chip omenesc bătrân și smochinit; perna de damasc deveni o jiletcă străveche, lăbărtată; picioarele scaunului se preschimbară în două picioare vârite în papuci de postav roșu; jilțul semăna într-un totul cu un bătrân foarte ursuz din veacul trecut, cu mâinile în șolduri. Tom se ridică pe pat în capul oaselor și se frecă la ochi să alunge vedenia. Dar nu! jilțul era un bătrân ursuz; și unde mai pui că începu să clipească din ochi către Tom Smart.

Tom era din fire un om cutezător care nu punea totul la inimă și, pe deasupra, băuse cinci pahare de punch fierbinte; de aceea, cu toate că la început se cam speriașe, simțea că fierea fierbea într-însul de ciudă văzând cum clipea bătrânul domn și se zgâia la el cu atâta neobrăzare. Hotărî în cele din urmă să nu mai rabde și, cum mutra bătrână continua să clipească din ochi repede-repede, Tom se răsti plin de mânie:

— Ce tot naiba clipești la mine?

— Pentru că așa îmi place, Tom Smart, răspunse jilțul sau bătrânul domn — cum vreți să-i spuneți.

Cu toate astea, când vorbi Tom, încetă să clipească, dar figura i se schimonosi într-un rânjet de maimuță bătrână, căzută în prosteală.

— De unde-mi știi numele, hodorogule? întrebă Tom Smart oarecum mirat, deși voia să pară nepăsător.

— Haide-hai, Tom, spuse bătrânul domn, nu se vorbește așa cu un mahon masiv din Spania! Ce dracu', nu s-ar cădea să te porți mai puțin respectuos nici dacă aș fi acoperit cu placaj.

Rostind cuvintele acestea, bătrânul domn părea așa de fioros, că Tom începu să se sperie.

— Nici prin gând nu mi-a trecut să fiu rău crescut față de dumneavoastră, domnule, răspuns Tom cu un ton mult mai umil decât la început.

— Bine, bine!... glăsui bătrânelul; fie, fie, Tom!

— Domnule...

— Știu totul despre tine, Tom; totul. Ești un om foarte nevoiaș, Tom.

— Asta-i adevărat, dar de unde știți?

— Nu-ti bate capul să afli, spuse domnul bătrân; îți place prea mult punchul, Tom. Tom Smart se pregătea să declare că n-a mai gustat o picătură de la ultima lui onomastică, dar întâlnind ochii bătrânului domn, se îmbujoră și tăcu, pentru că bătrânul părea că știe totul.

— Tom, spuse bătrânul domn, văduva e o femeie frumoasă, o femeie deosebit de frumoasă! Nu-i așa, Tom?

Bătrânul își roti ochii, și ridică unul din picioarele lui mici și uscate, cu un aer așa de

libidinos, încât Tom se scârbi de-a binelea văzându-i la o astfel de vârstă purtarea ușuratică.

— Tom! zise bătrânul domn; eu sunt tutorele ei.

— Adevărat? întrebă Tom Smairt.

— Am cunoscut-o pe mama ei, Tom, și pe bunica ei. Ținea mult la mine; ea mi-a făcut jiletca asta, Tom.

— Da?

— Și pantofii ăștia, continuă bătrânul ridicând un picior înfășurat în postav roșu. Dar să nu spui nimănui, Tom; n-aș vrea să se știe cât ținea la mine; ar putea să aibă unele neplăceri în familie.

Spunând acestea, ștregarul bătrân avea aerul așa de neobrăzat că, după cum a mărturisit Tom mai târziu, îi venea să se așeze pe el fără vreo remușcare.

— Pe vremea mea, eram răsfățatul femeilor, Tom, urmă desfrânatul bătrân; sute de femei frumoase am ținut, ceasuri întregi, pe genunchi! Hei, băiete, ce zici?

Bătrânul domn vroia să mai povestească, fără îndoială, și alte isprăvi din tinerețe, dar îl apucă un acces de scârțături, astfel că nu mai putu să continue.

„Așa îți trebuie, bătrâne!” gândi Tom, dar nu spuse nimic.

— Of, mult mă stânjenește boala asta acum! se tângui bătrânul. Încep să îmbătrânesc, Tom; mi se desfac încheieturile. Mi-au mai făcut o operație — mi-au pus un petec în spate — și treaba n-a fost deloc ușoară, Tom.

— Cred și eu că n-a fost, domnule, zise Tom Smart.

— Dar, spuse bătrânul, nu de asta e vorba acum; Tom, vreau să te însor cu văduva.

— Pe mine, domnule? întrebă Tom.

— Pe tine, răspunse bătrânul domn.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze șuvițele venerabile. (Bătrânul mai avea încă, aici-colo, niște peri de cal) — Dumnezeu să vă binecuvânteze șuvițele venerabile, spuse Tom; dar n-o să mă vrea!

Și Tom oftă fără de voie, căci se gândea la ce văzuse în cârciumă!

— N-o să vrea?! întrebă cu mirare bătrânul domn.

— Nu, nu! rosti Tom. S-a băgat altul în joc: unul

înalt, afurisit de înalt, cu favoriți negri.

— Tom, spuse bătrânul domn; n-o să se mărite niciodată cu acela.

— Nu? Dacă ați fi fost în cârciumă, domnule, ați vorbi altfel.

— Haha, știu tot ce se întâmplă acolo.

— Ce anume?

— Cum se sărută după ușă, și câte și mai câte, Tom, glăsui bătrânul și din nou aruncă o privire necuviincioasă care îl mânie foarte mult pe Tom pentru că, după cum știți cu toții, e foarte neplăcut, este cât se poate de neplăcut să auzi un bătrân, care ar trebui să aibă mai multă minte, vorbind despre astfel de lucruri. Știu tot ce se petrece, Tom, reluă bătrânul domn; am mai văzut de astea, destule, în viața mea, cu atâtia, că nici nu mi-i mai amintesc; dar, până la urmă, nu s-a întâmplat nimic.

— De bună seamă că ați văzut lucruri ciudate, căută să-l iscodească Tom.

— Ba bine că nu, Tom! glăsui bătrânul clipind cu înțeleș. Eu sunt ultimul din familia mea, Tom, adăugă el cu-n oftat melancolic.

— Era numeroasă? întrebă Tom Smart.

— Am fost doisprezece, Tom, băieți frumoși, și ne țineam drepti, că era o plăcere să ne privești. Nu ca pocitaniile de acum. Toți aveau brațe și un lustru așa de frumos — deși n-ar trebui să mă laud chiar eu — că-ți creștea inima când te uitala noi.

— Și ce s-a întâmplat cu ceilalți, domnule?

Bătrânul domn își duse cotul la ochi și răspunse:

— S-au dus, Tom, s-au dus. Am îndeplinit o slujbă anevoioasă, Tom, și nu aveau toți alcătuirea mea. Au căpătat reumatism la picioare și la brațe, astfel că au fost trimiși pe la bucătării și în alte aziluri. Unul dintre ei, din pricina serviciului îndelungat și a maltratărilor, și-a pierdut mințile de-a binelea și se șubrezișe în așa hal, încât a trebuit să fie pus pe foc. Îngrozitor, Tom!

— Însălmântător! zise Tom Smart.

Câteva clipe bietul bătrân făcu o pauză, împotrivindu-se parcă emoțiilor, apoi continuă:

— Dar ne depărtăm de subiect, Tom. Bărbatul acela înalt, Tom, e un aventurier

ticălos. De îndată ce ar lua-o de nevastă pe văduvă, i-ar vinde toate lucrurile și ar șterge-o. Ce s-ar întâmpla apoi? Ea ar rămâne părăsită, ruinată, iar eu aş muri de frig în vreo prăvălie de vechituri.

— Da, dar...

— Nu mă întrerupe, spuse domnul bătrân. Despre tine, Tom, am o părere cu totul deosebită; pentru că știu bine că, odată ce te așezi într-o cârciumă, n-ai mai pleca de acolo câtă vreme ar mai fi ceva de băut între cei patru pereți ai ei.

— Vă sunt foarte îndatorat pentru buna dumneavoastră părere, domnule, spuse Tom Smart.

— De aceea, declară bătrânul domn cu ton poruncitor, de aceea tu, și nu el, o vei lua de nevastă.

— Dar ce l-ar putea împiedica? întrebă Tom cu însuflețire.

— Faptul că e însurat, răspunse bătrânul domn.

— Cum s-ar putea dovedi asta? exclamă Tom sărind pe jumătate afară din pat.

Bătrânul domn lăsă jos brațul pe care îl ținuse la șold și, după ce arată un dulap de stejar, își relua îndată vechea poziție.

— Habar n-are, spuse bătrânul domn, că în buzunarul drept al unui pantalon închis în dulapul de colo a uitat o scrisoare a nefericitei lui soții, care îl imploră să se înapoieze acasă ca să dea de mâncare celor șase — ia seama bine, Tom — celor șase copii ai săi, toți de vârstă fragedă.

Când bătrânul domn rosti cu solemnitate cuvintele acestea, trăsăturile lui se deslușiră din ce în ce mai puțin și făptura-i deveni tot mai adumbrită. Un vâl se întinse parcă pe ochii lui Tom. Treptat, bătrânul se contopea cu scaunul; jiletca de damasc se preschimbă într-o pernă; papucii roșii se micșorară ajungând niște săculețe de postav roșu. Lumina se stinse încet-încet și Tom Smart, recăzând pe pernă, adormi adânc.

Lumina dimineții îl smulse pe Tom din amorțirea de plumb care pusese stăpânire pe el după ce bătrânul se mistuise. Se ridică în capul oaselor pe pat și, câteva minute, se strădui zadarnic să-și reamintească întâmplările nopții. Deodată ele năvăliră în mintea lui. Privi jilțul; era desigur o mobilă fantastică, mohorâtă, și ți-ar fi trebuit un mare și viu dar al închipuirii ca să descoperi vreo asemănare între un scaun și un bătrân.

— Ce faci, bătrâne? întrebă Tom.

Așa cum se întâmplă multor oameni, avea, la lumina zilei, mai mult curaj.

Jilțul rămase nemișcat; nu răspunse o iotă.

— Afurisită dimineață!... urmă Tom.

Nu, jilțul nu voia să se lase târît pe panta vorbei.

— Ce dulap mi-ai arătat? Asta poți să mi-o spui? întrebă Tom.

Nici cârc, domnilor, nu voia să sufle.

— În orice caz, greu nu e să-l deschid, rosti Tom și coborî din pat, știind bine ce avea de făcut.

Se apropie de dulap. Cheia era în broască; o răsuci și deschise ușa. În dulap era o pereche de pantaloni. Tom vârî mâna în buzunar și scoase chiar scrisoarea despre care pomenise bătrânul domn.

„Ciudată chestie mai e și asta! zise Tom Smart privind mai întâi jilțul, apoi dulapul, după aceea scrisoarea și, în cele din urmă încă o dată jilțul. Foarte ciudată!“ Dar cum nimic în jurul lui nu izbutea să limpezească în vreun fel ciudățenia, se gândi că ar fi mai nimerit să se îmbrace și să mântuie chestia cu bărbatul înalt ca să nu se mai chinuiască așa de mult.

Coborând scările, Tom se uita cu luare aminte în juru-i; avea ochiul cercetător al stăpânului și cugeta că s-ar putea ca toate încăperile acelea, cu tot ce se afla în ele, să devină în curând ale lui. Bărbatul cel înalt stătea în picioare în sala cârciumioarei plăcute, cu mâinile la spate, ca acasă la el. Rânji spre Tom, cu gândul în altă parte. Un observator întâmplător ar fi putut să-și închipuie că nu rânjise decât ca să-și arate dinții cei albi; însă Tom Smart își dădu seama că un simțământ conștient de triumf sălășluia acolo unde ar fi trebuit să fie mintea bărbatului înalt, dacă bărbatul înalt ar fi avut așa ceva. Tom îi râse în nas; și-o chemă pe stăpână în camera de-alături.

— Bună dimineața, doamnă, spuse Tom Smart închizând ușa încăperii după ce văduva intră.

— Bună dimineața, domnule, răspunse văduva; ce gustare vreți să luați, domnule?

Tom nu răspunse deoarece căuta să chibzuiască în ce fel trebuia să aducă vorba.

— Am o șuncă strașnică și o minunată friptură rece de pasăre. Să vi le trimit, domnule?

Cuvintele ei puseră capăt gândurilor lui Tom. Admirația lui pentru văduvă spori, auzind-o. Pricepută făptură!... Prevăzătoare! Plăcută!

— Doamnă, o întrebă el, cine e domnul din cârciumă?

— Îl chiamă Jinkins, domnule, și-i un domn tare distins, răspunse văduva ușor îmbujorată.

— E un bărbat înalt, rosti Tom.

— Un bărbat foarte frumos, domnule, spuse văduva, și-un domn tare distins.

— Aha! glăsui Tom.

— Mai doriți ceva, domnule? întrebă văduva, cam nedumerită de purtarea lui Tom.

— O, da, nici vorbă! răspunse el. Scumpă doamnă, vreți să aveți bunătatea de a vă așeza o clipă?

Văduva păru foarte mirată, dar se așeză, și Tom luă loc foarte aproape de ea. Nu știu cum s-a făcut, domnilor, și unchiul meu spunea de obicei că nici Tom Smart nu știa cum s-a făcut, dar, într-un fel sau altul, palma mâinii lui căzu pe dosul mâinii văduvei, și rămase acolo cât timp zăboviră de vorbă.

— Scumpă doamnă, zise Tom Smart — el se pricepea foarte bine să fie politicoș — scumpă doamnă, da, într-adevăr, dumneavoastră meritați un bărbat admirabil.

— Vai, domnule! exclamă văduva și exclamația ei era cât se poate de îndreptățită; felul lui Tom de începe vorba era destul de neobișnuit, ca să nu spun uimitor, dacă ținem seama că, până în seara din ajun, nu o mai văzuse.

— Disprețuiesc lingușirea, scumpă doamnă, spuse Tom Smart. Meritați un bărbat fără cusur și, oricine ar fi el, se va socoti un om cu mult noroc.

Glăsuind astfel, ochii lui rătăceau fără voie de pe chipul văduvei pe obiectele plăcute din juru-i.

Văduva se arătă și mai încurcată decât până atunci; făcu o efortare să se ridice, însă Tom îi apăsă ușurel mâna, pentru a o ține în loc, și ea rămase pe scaun. Domnilor, văduvele sunt foarte rareori sperioase, spunea de obicei unchiul meu.

— Nu zău, domnule, vă sunt îndatorată pentru buna dumneavoastră părere, rosti aproape râzând hangița cea voinică; și dacă o să mă mai mărit vreodată...

— Dacă, apăsă Tom Smart privind-o viclean cu coada ochiului stâng. Dacă...

— Ei bine, spuse văduva, izbucnind de astădată în râs, când am să mă mărit, nădăjduiesc că voi avea un soț la fel de bun cum spuneți dumneavoastră.

— Adică Jinkins? întrebă Tom.

— Vai, domnule! exclamă văduva.

— Haida-de, să nu-mi vorbiți de el; îl cunosc.

— Sunt sigură că cei care-l cunosc nu știu nimic rău despre el, spuse văduva scoasă din țățâni de aerul misterios cu care vorbea Tom.

— Hm! exclamă Tom Smart.

Văduva începu să-și dea seama că era timpul să plângă. Își scoase deci batista și-l întrebă pe Tom dacă nu cumva vrea s-o jignească, dacă își închipuie că e faptă de gentleman să vorbească în spate, de rău, despre alt gentleman; De ce, dacă avea ceva de spus, nu i-o spunea bărbatului, ca un bărbat, în loc să sperie, în felul ăsta, o biată femeie slabă etc., etc.

— I-o voi spune-o și lui numaidecât, răspunse Tom. Doresc numai ca, deocamdată, să mă ascultați dumneavoastră.

— Ce anume? întrebă văduva privindu-l pe Tom drept în obraz.

— O să vă mirați, declară Tom băgând mâna în buzunar.

— Dacă vreți să-mi spuneți că are nevoie de bani, știu, așa că nu mai e nevoie să vă osteniți.

— Eh, asta nu-i nimic! spuse Tom. Și eu am nevoie de bani. Nu de asta e vorba.

— O, Doamne, ce-ar putea să fie?! exclamă biata văduvă.

— N-o să vă speriați? o întrebă Tom Smart.

Scoase încet scrisoarea și o despătură.

— N-o să strigați? urmă Tom cu-ndoială.

— Nu, nu! răspunse văduva; lăsați-mă s-o văd!

— N-o să leșinați, sau n-o să vi se întâmple cine știe ce? întrebă Tom.

— Nu, nu! răspunse văduva cu grabă.

— Dar să nu vă repeziți la el ca să-l faceți cu ou și cu oțet, spuse Tom, pentru că

treaba asta am s-o fac eu în locul dumneavoastră, e mai bine să nu vă osteniți cu așa ceva.

— Haide, haide, spuse văduva, lăsați-mă s-o văd!

— Poftim! răspunse Tom Smart și, rostind cuvântul acesta, puse scrisoarea în mână văduvei.

Domnilor, l-am auzit pe unchiul meu spunând — îi povestise Tom Smart — că tânguiriile văduvei, la aflarea veștii, ar fi străpuns și-o inimă de piatră. Tom avea, firește, o inimă foarte duioasă, de aceea și-o simți străpunsă până în străfunduri. Văduva se frământa și-și frângea mâinile.

— O, trădarea! O, mârșăvia bărbaților! strigă văduva.

— Sunt înspăimântătoare, scumpă doamnă; dar potoliți-vă, spuse Tom Smart.

— Nu! Nu pot să mă potolesc! hohoti văduva. N-am să mai găsesc pe nimeni ca să-l iubesc cum l-am iubit pe el.

— Ba da, ai să găsești, viața mea! exclamă Tom Smart lăsând să-i cadă șiroaie de lacrimi mari, din milă pentru suferințele văduvei.

În ardoarea compătimirii sale, Tom Smart își petrecuse brațul pe după mijlocul văduvei; și văduva, în culmea mâhnirii, strânsese mâna lui Tom. Se uită la Tom și zâmbi printre lacrimi; Tom se plecă spre ea zâmbind și el printre lacrimi.

N-am putut să aflu niciodată, domnilor, dacă în momentul acela Tom Smart a sărutat-o sau nu pe văduvă. El spunea deseori unchiului meu că n-a sărutat-o, însă mă îndoiesc. Între noi fie zis, domnilor, îmi închipui că da.

Fapt este că, după o jumătate de ceas, Tom îl alungă prin ușa din față pe bărbatul înalt, iar peste o lună se însură cu văduva. Era văzut adesea plimbându-se prin împrejurimi în trăsurică de culoare gălbuie, cu roți roșii, trasă de iapa năvălășă și iute de picior, până ce peste alți mulți ani se retrase din afaceri și plecă în Franța cu nevastă-sa: atunci hanul străvechi fu dărâmat.

— Îmi îngăduiți să vă întreb, spuse iscoditor un domn bătrân, ce s-a întâmplat cu jilțul?

— Păi, răspunse voiajorul comercial beteag de-un ochi, s-a băgat de seamă că el trosnea tare în ziua nunții; dar Tom Smart nu putea să spună singur dacă de plăcere sau din pricina vătămării trupesti. Gândea mai degrabă că trosnise din ultima pricină. De atunci n-a mai pomenit niciodată.

— Și lumea a crezut povestea, nu-i așa? întrebă omul cu fața îngălată, umplându-și din nou pipa.

— Afară de dușmanii lui Tom, răspunse voiajorul comercial. Unii spuneau că toată întâmplarea, de la început până la sfârșit, n-a fost decât o născocire de-a lui Tom; alții, că el era beat, că visase, și că luase din greșeală alți pantaloni. Dar nimeni nu dădea luare aminte spuselor lor.

— Tom Smart susținea că întâmplarea era în întregime adevărată?

— De la un cap la altul.

— Și unchiul dumneavoastră?

— Cuvânt cu cuvânt.

— De bună seamă, amândoi erau niște oameni de treabă, spuse omul cu fața îngălată.

— Da, așa erau, declară voiajorul comercial. Într-adevăr, niște oameni foarte de treabă!

CAPITOLUL XV

În care găsim prezentarea fidelă a două persoane distinse, și descrierea exactă a unui ospăț ce a avut loc în casa și pe domeniul lor, ospăț care prilejuiește întâlnirea cu o veche cunoștință și începutul altui capitol.

Pe d. Pickwick îl cam mustra conștiința că, în ultima vreme, își lăsase oarecum în părăsire prietenii de la *Păunul*, astfel că a treia zi dimineată, după alegeri, tocmai se pregătea să treacă pe la ei, când servitorul său credincios îi aduse o carte de vizită pe care erau tipărite cuvintele:

Doamna Leo Hunter

Peștera, Eatanswill

— Vă caută cineva, glăsui Sam laconic.
— Pe mine mă caută cineva, Sam? Întrebă d. Pickwick.
— Dumnealui dorește să vă vadă în particular pe dumneavoastră; da, nu se mulțumește cu nimeni altul, cum zicea secretarul diavolului când a venit să-l înhațe pe doctorul Faust, răspunse d. Weller.

— Dumnealui? Vasăzică e vorba de un domn? Întrebă d. Pickwick.
— Dacă nu-i domn, aduce mult cu el, răspunse d. Weller.
— Dar asta e cartea de vizită a unei doamne, rosti d. Pickwick.
— Cu toate astea, mi-a dat-o un domn, replică Sam. Așteaptă în salon și zice că mai bine rămâne toată ziua în așteptare decât să nu vă vadă.

Aflând despre hotărîrea aceasta, d. Pickwick coborî în salon, unde stătea un bărbat grav care, la ivirea lui, sări îndată în picioare și zise cu un aer de respect profund:

— Domnul Pickwick, nu e așa?
— Da, domnule.
— Îngăduiți-mi, domnule, onoarea de a vă da mâna. Permiteți-mi să v-o strâng, spuse omul cel grav.

— Firește, încuviință Pickwick.
Străinul strânse mâna care-i era oferită, și continuă:
— Domnule, am auzit de faima dumneavoastră. Zvonul despre polemica în materie de arheologie a ajuns la urechea doamnei Leo Hunter, soția mea; *eu* sunt domnul Leo Hunter.

Străinul făcu o pauză, ca și cum s-ar fi așteptat ca d. Pickwick să rămână copleșit de această veste; văzând însă că rămânea absolut calm, continuă:

— Domnule, soția mea, doamna Leo Hunter, e mândră că numără printre cunoștințele sale pe toți cei care au ajuns celebri prin lucrările și prin talentul lor. Permiteți-mi, domnule, să pun la loc de frunte, pe lista aceasta, numele domnului Pickwick și pe al confracților săi din Clubul care îi poartă numele.

— Aș fi foarte fericit, domnule, să fac cunoștința unei astfel de doamne, declară d. Pickwick.

— O veți face, domnule, spuse omul cel grav. Măine dimineată, domnule, noi dăm o mare serbare — une fête champêtre — în cinstea unui număr considerabil de persoane care au devenit celebre prin lucrările și prin talentul lor. Acordați doamnei Leo Hunter, domnule, satisfacția de-a vă prenumăra printre oaspeții ei la Peșteră.

— Cu multă plăcere, răspunse d. Pickwick.
— Doamna Leo Hunter oferă numeroase serbări de acest fel, domnule, continuă noua cunoștință; banchete ale rațiunii, încântări ale sufletului, cum a observat cu multă originalitate și simțire cineva care a închinat un sonet doamnei. Leo Hunter, cu privire la aceste petreceri.

— Era celebru prin lucrările și prin talentul lui? Întrebă d. Pickwick.
— Desigur, domnule, declară omul cel grav; toate cunoștințele doamnei Leo Hunter sunt celebre; ambiția ei, domnule, este să nu aibă altfel de cunoștințe.

— O ambiție foarte nobilă, recunoscu d. Pickwick.
— Când o voi informa pe doamna Leo Hunter că observația aceasta a ieșit din gura dumneavoastră, domnule, ea va fi, nici vorbă, foarte mândră, declară omul cel grav. Aveți cu dumneavoastră, domnule, un gentleman care a produs, mi se pare, câteva poeme mici, frumoase.

— Prietenul meu, domnul Snodgrass, are multă înclinare pentru poezie, răspunse d. Pickwick.

— Ca și doamna Leo Hunter, domnule. Iubește la nebunie poezia, o adoră. Pot spune

că tot sufletul și mintea ei întreagă sunt împletite, îngemănate cu poezia. Ea însăși a produs câteva bucăți fermecătoare, domnule. Poate că ați dat de oda ei: *Unei broaște în agonie*.

— Mi se pare că nu, spuse d. Pickwick.

— Mă mir, domnule, rosti d. Leo Hunter. A stârnit o senzație imensă. A apărut pentru prima oară în *Revista Femeii* și era semnată cu un „L” și opt stele, începea astfel:

Pot să te văd zăcând, suflând din greu,
O, biată broască, pot să te văd și totuși eu
De piatră să rămân mereu
Văzându-te murind,
Suflet agonizând?

— Fermecător! exclamă d. Pickwick.

— Frumos! zise Leo Hunter. Așa de simplu!

— Foarte! declară d. Pickwick.

— Strofa următoare e și mai mișcătoare. Vreți s-o recit?

— Vă rog, răspunse d. Pickwick.

— Sună astfel, continuă omul cel grav cu un ton și mai grav:
Poate că de ștregarii vrăjmași tu fost-ai gonită
Cu strigare sălbatică și neistovită
Din balta în care trăiai liniștită
Baltă pe care un câine o'mproașcă,
O, biată broască!

— Frumos exprimat! glăsuie d. Pickwick.

— Ce izbutită, domnule, ce izbutită! spuse d. Leo Hunter; dar trebuie s-o auziți pe doamna Leo Hunter, recitând-o. Numai ea o poate pune în valoare, domnule. Măine dimineață, domnule, o va recita, costumată.

— Costumată?

— În chip de Minervă. Dar uitam. Dejunul e costumat.

— Vai de mine! exclamă d. Pickwick aruncând o privire asupra persoanei sale. Mi-e cu neputință...

— De ce, domnule, De ce?! exclamă d. Leo Hunter. Solomon Lucas, evreul de pe strada principală, are mii de costume. Gândiți-vă, domnule, câte personalități care să vă vină bine puteți alege: Platon, Zenon, Epicur, Pitagora — toți întemeietori de cluburi.

— Știu, spuse d. Pickwick, dar deoarece nu mă pot compara cu acești oameni mari, nu mi-aș îngădui să port veșmântul lor.

Câteva clipe omul cel grav medită adânc; pe urmă spuse:

— Judecând bine, domnule, nu știu dacă doamna Leo Hunter nu va fi mai încântată să prezinte oaspeților săi o persoană de celebritate dumneavoastră în costumul obișnuit, decât sub o haină de împrumut. Cred că pot făgădui o excepție pentru dumneavoastră, domnule. Da, domnule, sunt absolut sigur, că în numele doamnei Leo Hunter îmi pot permite să fac această declarație.

— În acest caz, glăsuie d. Pickwick, voi avea marea plăcere să răspund invitației dumneavoastră.

— Dar eu vă răpesc timpul, domnule, spuse omul cel grav ca și cum și-ar fi adus brusc aminte că zăbovea. Cunosc valoarea timpului dumneavoastră, domnule, și nu vreau să vă mai rețin. Pot spune, deci, doamnei Leo Hunter să vă aștepte cu încredere, ca și pe iluștrii dumneavoastră prieteni? Cu bine, domnule, sunt mândru de a fi văzut un personaj așa de eminent. Nici un pas, domnule, nici un cuvânt.

Și, fără a da d-lui Pickwick răgazul de a se împotrivi sau de a protesta, d. Leo Hunter se depărtă țanțoș, cu pași măsurați.

D. Pickwick își luă pălăria și plecă la *Păunul*, dar, până să ajungă acolo, d. Winkle adusese prietenilor vestea despre balul mascat.

— Merge și doamna Pott, fură primele cuvinte cu care el își salută mentorul.

— Da? întrebă d. Pickwick.

— În chip de Apollon, lămuri d. Winkle. Numai că Pott se opune în privința tunicii.

— Are dreptate. Are perfectă dreptate! spuse d. Pickwick, declamator.

— Da, de aceea doamna Pott va purta o rochie de atlas alb, cu paiete de aur.

— Ceilalți își vor da seama greu pe cine întruhidează, nu e așa? glăsuie d. Snodgrass.

— Nu, își vor da seama cu ușurință, ripostă indignat d. Winkle. N-o să i se vadă lira?

— Adevărat; uitasem, recunosc d. Snodgrass.

— Eu, interveni d. Tupman, voi merge costumat ca bandit.

— Cum?! exclamă d. Pickwick tresărind de parcă s-ar fi fript.

— Ca bandit, repetă d. Tupman cu totul blajin.

— Nu vrei să spui cumva, replică d. Pickwick examinându-și prietenul cu asprime și gravitate, nu vrei să spui cumva, domnule Tupman, că ai de gând să îmbraci o jiletcă verde de catifea cu pulpane de două degete?— Totuși, așa am de gând să fac, răspunse cu aprindere d. Tupman, și de ce nu, mă rog?

— Pentru că, glăsui d. Pickwick foarte întărit, pentru că ești prea bătrân, domnule!

— Prea bătrân! exclamă d. Tupman.

— Și, dacă mai e nevoie de încă un motiv, continuă d. Pickwick, pentru că ești prea gras, domnule!...

— Domnule, zise d. Tupman devenind purpuriu la față, asta e o insultă.

— Domnule! replică d. Pickwick cu același ton, insulta nu e nici pe jumătate așa de gravă pentru dumneata cât va fi pentru mine dacă vei apare în față-mi îmbrăcat într-o jiletcă verde de catifea și cu pulpane de două degete.

— Domnule! spuse d. Tupman, ești un neobrăzat!

— Domnule, și dumneata la fel, rosti d. Pickwick.

D. Tupman înaintă vreo doi pași, și zvârli d-lui Pickwick o privire învăpăiată. D. Pickwick, la rândul-i, îl fulgeră cu o privire care, prin ochelari, părea mistuitoare și arăta o sfidare îndrăznească. D. Snodgrass și d. Winkle înmărmuriseră văzând o atare scenă între atare oameni.

— Domnule, reluă d. Tupman după o scurtă pauză, pe un ton scăzut și profund; m-ai făcut bătrân.

— Da, spuse d. Pickwick.

— Și gras.

— Repet.

— Și neobrăzat.

— Precum și ești!

Urmă un răstimp de tăcere înfricoșătoare.

— Atașamentul meu pentru persoana dumitale, domnule, rosti d. Tupman cu glas tremurător de emoție și suflecându-și în același timp manșetele, e mare, foarte mare, dar trebuie să mă răzbun îndată.

— Pofteste, domnule! ripostă d. Pickwick.

Stărnit de caracterul ațâțător al dialogului, eroicul om luă îndată o atitudine de paralizic, presupusă de cei doi martori ai scenei a fi o ținută de apărare.

— Cum? strigă d. Snodgrass recăpătându-și deodată graiul pe care strășnicia uimirii i-l răpise până atunci și năpustindu-se între ei cu riscul iminent de a primi în tâmpile câte un pumn din partea fiecăruia. Cum, domnule Pickwick, dumneata? Dumneata, asupra căruia sunt ațintiți ochii lumii! Domnule Tupman! Dumneata care ești iluminat, ca noi toți, de strălucirea nepieritoare a numelui său? Ce rușine domnilor, ce rușine!

Cutele neobișnuite, întipărite de-o furie vremelnică pe fruntea curată și senină a d-lui Pickwick, se șterseră treptat în răstimpul vorbirii tânărului său prieten, așa cum urmele creionului pe hârtie cedează influenței blânde a gumei. Până să încheie d. Snodgrass, trăsăturile d-lui Pickwick își recăpătaseră expresia blajină de totdeauna.

— M-am cam pripit, mărturisi d. Pickwick; da, prea mult. Tupman, dă-mi mâna.

Umbra întunecată de pe figura d-lui Tupman dispăru când strânse plin de căldură mâna prietenului său.

— Și eu m-am cam pripit, zise el.

— Nu, nu, protestă d. Pickwick, vina a fost a mea; vei îmbrăca jiletca verde de catifea.

— Nu, nu! replică d. Tupman.

— De hatârul meu ai s-o pui, stăruie d. Pickwick.

— Bine, bine, o pun, încuviință d. Tupman.

Rămase, prin urmare, un lucru înțeles că d. Tupman, d. Winkle și d. Snodgrass se vor costuma. Căldura sentimentelor îl convinse pe d. Pickwick să încuviințeze o conduită pe care judecata lui matură nu ar fi acceptat-o. O mai izbitoare dovadă a firii sale blânde cu greu s-ar putea născoci, chiar dacă întâmplările povestite în volumul acesta ar fi pe

de-a-ntregul imagine.

D. Leo Hunter nu exagerase resursele d-lui Solomon Lucas. Garderoba acestuia era foarte mare, imensă; poate nu chiar clasică; poate nu în întregime nouă și neavând costume făcute anume după moda cine știe cărei epoci sau vremi, dar toate erau mai mult sau mai puțin paietate; ce poate fi mai frumos decât un lucru cu paiete? Se va obiecta că ele nu sunt potrivite pentru lumina zilei; dar toată lumea știe că ele ar scânteia dacă ar fi lămpi; și este cât se poate de limpede că, atunci când unii dau baluri costumate în timpul zilei, iar veșmintele nu arată așa de strălucitoare cum ar arăta noaptea, vina e numai a acelor care organizează balurile și câtuși de puțin a paietelor. Acestea au fost raționamentele convingătoare ale d-lui Solomon Lucas; și, convinși de asemenea argumente, d-nii Tupmian, Winkle și Snodgrass se obligară să se îmbrace în costumele pe care gustul și experiența lui le recomandă ca foarte potrivite cu împrejurarea.

Fu închiriată de la *Stema Orașului* o trăsură pentru folosința pickwickienilor; un cupeu fu comandat tot acolo spre a-i transporta pe d. și pe d-na Pott pe domeniul d-nei Leo Hunter. Ca o atenție delicată pentru invitația pe care o primise, d. Pott prezisese cu încredere, în *Gazeta din Eatanswill*, că d-na Leo Hunter va oferi o scenă de basm, deopotrivă variată și încântătoare, un lux uimitor de frumuseți și talente — un spectacol de risipă și ospitalitate îmbelșugată, și mai cu seamă prilejul desfășurării unei splendori estompate de gustul cel mai distins; podoabe alese, într-o perfectă armonie cu manierele cele mai gingașe, pe lângă care minunile fabuloase din Țara Zânelor de la Soare-Răsare se vor înfățișa în culori întunecate și mohorâte, așa cum e și spiritul făpturii ursuze și nedemne ce nădăjduiește să împrăște cu veninul invidiei pregătirile făcute de virtuoașă și deosebit de distinsă doamnă pe al cărei altar a fost depus acest umil tribut de admirație. Ultima frază cuprindea o notă de sarcasm mușcător îndreptat împotriva *Independentului*, care, nefiind invitat la serbare, încercase, în ultimele-i patru numere să ia, cu cele mai groase caractere și cu majuscule pentru toate adjectivele, în bătaie de joc întreaga chestiune.

Dimineța sosi. Era un spectacol plăcut să-l vezi pe d. Tupman în costum de brigand, cu o jiletcă foarte strânsă care-i venea ca o pernă de ace, pe spate și pe umeri. Porțiunea superioară a pulpelor fusese comprimată în pantalonii de catifea, iar partea inferioară era înfășurată în moletierele acelea complicate pentru care toți briganzii au o slăbiciune deosebită. Era o plăcere să-i vezi figura senină și naivă, cu mustățile în furculiță, înnegrite cu dop ars, ivindu-se din gulerul rășfrânt al cămășii; să-i contempli pălăria care avea forma unei căpățâni de zahăr, împodobită cu panglici de toate culorile, și pe care era nevoit s-o țină pe genunchi, căci în nici un vehicul cu poclit de pe fața pământului n-ar fi fost chip să încapă un om cu asemenea pălărie pe cap. Înfațișarea d-lui Snodgrass era și ea plăcută și înveselitoare; avea mantie și pantaloni până la genunchi din atlas albastru, ciorapi și pantofi albi de mătase, un coif grecesc pe cap; după cum toată lumea știe, iar dacă nu, o știe d. Solomon Lucas, costumele acestea erau exact același de toate zilele, autentic, al trubadurilor din timpurile cele mai depărtate și până în clipa când ei dispărură cu totul de pe fața pământului.

Toate acestea erau plăcute ochiului, însă nu însemnau nimic față de strigătele care izbucniră în rândurile mulțimii când trăsura trase dinapoia cupeului d-lui Pott, cupeu care trase la ușa d-lui Pott, ușă care la rându-i se deschise arătându-1 pe marele Pott îmbrăcat ca un ofițer rus de poliție și ținând în mână un cnut teribil — simbol bine ales al puterii mari și serioase pe care o poseda *Gazeta din Eatanswill* și al biciuirilor năpraznice aplicate de ea vinovaților politici.

- Bravo! strigară d-nii Tupman și Snodgrass din coridor, văzând alegoria în mers.
- Bravo! se auzi vocea d-lui Pickwick strigând din coridor.
- Uraa, Pott! răcni mulțimea.

În mijlocul acestor ovații, d. Pott se urcă în cupeu, zâmbind cu o demnitate prietenoasă ce arăta îndeajuns că era conștient de puterea sa și știa cum s-o folosească.

După el, ieși din casă d-na Pott, care ar fi semănat foarte mult cu Apollon dacă ar fi fost fără rochie; o conducea d. Winkle care, în haina de culoare roșie deschisă, nu putea fi confundat decât cu un călăreț, deși semăna deopotrivă și c-un poștaş din Londra. În urma tuturor venea d. Pickwick, pe care ștregari îl aplaudară la fel de zgomotos ca pe ceilalți, de bună seamă pentru că, în ochii lor, pantalonii și ghetrele lui treceau drept o rămășiță din negura vremurilor; apoi, ambele trăsuri se îndreptară spre domeniul d-

nei Leo Hunter. D. Weller (care urma să servească la masă) se afla pe capra trăsurii stăpânului său.

Bărbații, femeile, băieții, fetele și copiii, care se adunaseră să-i vadă pe vizitatori în costumele lor, scoaseră strigăte pline de admirație și încântare când d. Pickwick, la braț cu brigandul într-o parte și cu trubadurul în cealaltă parte, păși solemn spre intrare. Nici când nu s-au mai auzit strigăte ca acelea care salutară strădania d-lui Tupman de a-și fixa pe cap pălăria ca o căpățână de zahăr, pentru a putea să pătrundă în grădină precum se cuvenea.

Pregătirile atinseseră culmea, realizând întru totul anticiparea profetică a lui Pott cu privire la minunile fabuloase din Țara Zânelor de la Soare-Răsare, și contraziceau totodată declarațiile răutăcioase ale veninosului *Independent*. Parcul avea o întindere de peste cinci mii de metri și era plin de lume. Nici când nu se văzuse atâta strălucire de frumusețe, eleganță și literatură. Tânăra doamnă care „făcea” poezii în *Gazeta din Eatanswill*, se afla și ea acolo în veșmânt de sultană, sprijinindu-se de brațul tânărului domn care „făcea” pagina critică, și care era îmbrăcat, precum se cuvenea, într-o uniformă de feld-mareșal, exceptând cizmele. Era acolo o oaste de asemenea genii, că orice persoană cuminte s-ar fi socotit onorată să le cunoască și, mai mult decât atâta, se afla acolo o jumătate de duzină de glorie londoneze, autori, autori adevărați, care scriseseră cărți întregi și pe care apoi le tipăriseră: puteai să-i vezi plimbându-se în sus și în jos ca niște oameni obișnuiți, zâmbind și vorbind; da; și spunând prostii cu duiumul, fără îndoială cu intenția binevoitoare ca lumea de rând din jurul lor să-i poată înțelege. Mai era orchestra de muzicanți cu pălării de carton; patru cântăreți în costumul lor național, și o duzină de chelneri angajați, de asemenea în costumul lor național — în treacăt fie zis, costum foarte murdar. În sfârșit, și mai presus de toată lumea, era d-na Leo Hunter, travestită în Minerva, primind societatea și lăsând să se reverse mândria și satisfacția ei că persoane așa de distinse fuseseră reunite aici.

— Domnul Pickwick, doamnă, vesti un servitor când d. Pickwick cu pălăria într-o mână, la un braț cu brigandul și la celălalt cu trubadurul, se apropia de zeița care prezida.

— Cum? Unde?! exclamă d-na Leo Hunter tresărind cu prefăcută încântare în fața surprizei ce-i era anunțată.

— Aici, spuse d. Pickwick.

— E cu putință să am într-adevăr mulțumirea de a-1 vedea chiar pe domnul Pickwick?! exclamă d-na Leo Hunter.

— În persoană, doamnă, replică d. Pickwick salutând cu o plecăciune până la pământ. Permiteți-mi să prezint autoarei „Broaștei în agonie” pe prietenii mei domnul Tupman, domnul Winkle și domnul Snodgrass.

Foarte puține persoane, în afară de acelea care au trecut prin astfel de momente, știu ce treabă anevoioasă este să faci o plecăciune când ai pantaloni strâmți de catifea verde, jiletcă lipită pe corp și o pălărie înaltă; sau pantaloni de atlas albastru și ciorapi albi de mătase; ori pantaloni bufanți și cizme răsfrânte care n-au fost făcute pentru cel ce le poartă, când nu s-a ținut câtuși de puțin seama de dimensiunile omului în comparație cu acelea ale îmbrăcăminții lui. Nu s-au mai pomenit chinuri ca acelea pe care le-a îndurat d. Tupman în strădania de a lăsa impresia că se simte la largu-i și de-a se arăta grațios; nu s-au mai văzut poziții de originalitatea acelor prietenilor săi deghizați.

— Domnule Pickwick, spuse d-na Leo Hunter, trebuie să-mi făgăduiți că nu vă veți mișca de lângă mine toată ziua. Sunt aici sute de persoane cărora trebuie neapărat să vă prezint.

— Sunteți foarte bună, doamnă, rosti d. Pickwick.

— În primul rând, iată-le pe fetițele mele; aproape le uitasem, zise Minerva, arătând nepăsătoare spre două domnișoare în toată puterea cuvântului, dintre care una putea să aibă vreo douăzeci de ani, iar cealaltă un an sau doi mai mult, și care purtau costume copilărești — fie ca să pară ele tinere, fie ca să arate mama lor mai tânără. D. Pickwick nu ne informează lămurit în această privință.

— Sunt foarte frumoase, glăsuie d. Pickwick când fetițele se depărtară după ce fuseseră prezentate.

— Leite mama lor, domnule! spuse d. Pott maiestos.

— Oh, răutăciosule! exclamă d-na Leo Hunter, lovind în joacă cu evantaiul brațului directorului (Minerva cu evantai!).

— Vai de mine, scumpă doamnă Hunter, declară d. Pott (care era trâmbița oficială a *Peșterii*) știți bine că anul trecut, când portretul dumneavoastră se afla la expoziția Academiei Regale, toată lumea întreba dacă este al dumneavoastră sau al fiicei mai mici; semănați așa de mult încât nu era chip să se facă vreo deosebire.

— Ei, și chiar dacă ar fi așa, de ce e nevoie să repetați lucrul acesta în fața străinilor? zise d-na Leo Hunter acordând din nou o ușoară lovitură leului îmblânzit al *Gazetei din Eatanswill*. Conte! Conte! strigă apoi d-na Leo Hunter unui ins cu favoriți vajnici, care trecea pe aproape într-o uniformă străină.

— A, aveți nevoie de mine? întrebă contele înturnându-se.

— Vreau să prezint, unul altuia, pe doi oameni foarte inteligenți, zise d-na Leo Hunter. Domnule Pickwick, sunt fericită să vă recomand contelui Smorltork. Faimosul străin, îi șopti ea în grabă d-lui Pickwick, adună material pentru lucrarea sa asupra Angliei... Hm — contele Smorltork — domnul Pickwick.

D. Pickwick îl salută pe conte cu tot respectul convenit unui om așa de mare, iar contele își scoase carnetul.

— Cum ați spus, doamnă Hunt! întrebă contele zâmbind grațios d-nei Leo Hunter. Big Wig ? Cu alte cuvinte, avocat, nu-i așa? Da, acum știu: Big Wig.

Și contele se pregătea să-l treacă pe d. Pickwick în carnetul său ca pe un domn cu robă, trăgându-și numele din profesia căreia îi aparținea, când d-na Leo Hunter interveni:

— Nu, nu conte! Pick-wick.

— Haha! Știi, declară contele; Peek — nume de botez, Weeks — nume de familie; bine, foarte bine. Ce faceți dumneavoastră, Weeks?

— Foarte bine, mulțumesc, răspunse d. Pickwick cu amabilitatea-i obișnuită. Sunteți demult în Anglia?

— Mult — foarte mult timp — doi săptămâni — mai mult.

— Mai rămâneți mult timp?

— Un săptămâni.

— Veți mai avea destul de lucru pentru a aduna în acest răstimp tot materialul trebuitor, spuse d. Pickwick zâmbind.

— Hehe, este adunat, zise contele.

— Intr-adevăr?! exclamă d. Pickwick.

— Este aici, adăugă contele lovindu-și semnificativ fruntea. La mine mare carte acas — plin note — muzic, tablou, știință, poezi, poltica, tot lucruri.

— Cuvântul politică, domnule, spuse d. Pickwick, cuprinde în sine un studiu dificil de o nemărginită întindere.

— A! rosti contele scoțându-și din nou carnetul. Foarte bun! Cuvinte frumoase pentru începe capitol. Capitol 47. Poltica. „Cuvântul poltica surprinde în sine...”

Și observația d-lui Pickwick fu notată în carnet cu adausurile și variantele sugerate de imaginația exuberantă a contelui Smorltork, sau de cele ale cunoașterii imperfecte a limbii.

— Conte! spuse d-na Leo Hunter.

— Doamna Hunt! răspunse contele.

— Iată-1 pe domnul Snodgrass, prieten al domnului Pickwick, și poet.

— Stai! exclamă contele scoțându-și din nou carnetul. Titlu, poezi — capitol, prieteni literari — nume, Snowgrass. Forte bine. Presentat lui Snowgrass — poet mare, prieten cu Peek Weeks — de doamna Hunt, care scrie alt dulce poema. Cum e numele? — Broască — broască transpirândă. Forte bine, foarte bine, da, da.

Și contele își vârî înapoi carnetul, făcu o sumedenie de plecăciuni, exprimă o sumedenie de mulțumiri și se depărtă încântat pe deplin că adusese cele mai importante și mai prețioase adausuri cunoștințelor sale.

— Minunat om e contele Smorltork! exclamă d-na Leo Hunter.

— Un filosof profund! spuse Pott.

— O minte luminată, un spirit puternic! adăugă d. Snodgrass.

O droaie de spectatori, clătînând grav din cap și strigând în cor, se făcu ecoul elogiilor aduse contelui Smorltork:

— Extraordinar!

Cum entuziasmul în favoarea contelui Smorltork se aprindea tot mai mult, elogiile aduse lui s-ar fi putut prelungi până la sfârșitul serbării dacă cei patru cântăreți așezați în fața unui merisor, astfel ca tabloul să pară mai pitoresc, nu ar fi început să cânte

melodiile lor naționale, care nu păreau prea anevoioase din punctul de vedere al execuției; cu atât mai mult cu cât marele secret stătea, pasă-mi-te, în faptul că trei dintre ei mormăiau, pe când al patrulea urla. Când interesanta reprezentație se încheie în aplauzele zgomotoase ale întregii societăți, un băietandru începu să se vâre printre picioarele unui scaun, să sară pe deasupra, să se târască pe dedesubt, să se dea tumba cu el și să facă orice, afară de-a se așeza pe el; își făcu apoi o cravată din propriile sale picioare, încolăcindu-le în jurul gâtului; pe urmă, arătă cu ce ușurință o făptură omenească poate căpăta înfățișarea unei broaște țestoase de proporții mărite — și toate aceste trucuri stârniră încântarea și admirația spectatorilor. După aceea se auzi vocea d-nei Pott ciripind ușor ceva pe care politețea îl interpreta ca fiind un cântec foarte clasic și foarte potrivit costumului pe care îl purta; Apollon era și el compozitor, iar compozitorii își cântă rareori operele proprii, și niciodată pe ale altora. D-na Leo Hunter începu apoi recitarea faimoasei sale ode închinată unei broaște în agonie. Oda fu bisată și ar mai fi fost bisată încă odată dacă majoritatea invitaților, gândind că era în sfârșit timpul să mănânce ceva, n-ar fi spus că e o adevărată rușine să se abuzeze de bunătatea d-nei Leo Hunter. Și în ciuda protestelor d-nei Leo Hunter, care declara că era cât se poate de dispusă să-și mai recite oda, prietenii ei politicoși și grijulii nu vrură în ruptul capului să audă de așa ceva. Ușa sălii unde se serveau răcoritoarele fu deschisă larg, și toți cei care veniseră pe acolo se năpustiră înăuntru cu graba cea mai mare. Știau că obiceiul d-nei Leo Hunter era de a trimite invitații pentru o sută de persoane și de a întocmi un dejun pentru cincizeci; sau, cu alte cuvinte, de a hrăni lei mai de seamă și de a lăsa animalele mici să se descurce cum vor putea.

— Dar unde e domnul Pott? întreba d-na Leo Hunter în timp ce-i așeza în juru-i pe lei amintiți.

— Iată-mă! strigă directorul din capătul cel mai îndepărtat al încăperii, dincolo de orice speranță de a se hrăni, dacă gazda nu va face un lucru extraordinar pentru el.

— Vreți să veniți aici? îl întrebă ea.

— O, vă rog, nu vă frământați pentru el! spuse d-na Pott cu cea mai îndatoritoare voce. Nu vă mai bateți atâta capul, doamnă Leo Hunter. Stai acolo foarte bine, nu-i așa, dragul meu?

— Desigur, iubito, replică cu un zâmbet acru nefericitul Pott.

Oh, cnutul! Brațul vânjos oare învărtea cnutul cu o putere uriașă peste capul oamenilor din viața publică, era paralizat de privirile imperioasei doamne Pott! D-na Leo Hunter se uită în juru-i, triumfătoare. Contele Smorltork nota de zor conținutul tăvilor; d. Tupman oferi câtorva mondene salata de homari cu o grație pe care un brigand n-o cunoscuse niciodată; după ce zvârlise în lături pe domnul care zvârlea la coș cărțile în coloanele *Gazetei din Eatanswill*, d. Snodgrass se cufundase într-o discuție aprinsă cu tânăra doamnă care făcea poezii; iar d. Pickwick se făcea plăcut întregii lumi. Nimic nu părea că lipsește pentru ca selectul cerc să poată fi considerat complet, când d. Leo Hunter — a cărui treabă în aceste împrejurări era să stea în picioare pe lângă uși și să se întrețină cu oamenii mai puțin importanți — strigă deodată:

— Draga mea, uite-1 pe domnul Charles Fitz Marshall!

— Oh, dragă! exclamă d-na Leo Hunter. Cu ce nerăbdare l-am așteptat! Vă rog, faceți loc să treacă domnul Fitz Marshall. Spune-i domnului Fitz Marshall, dragul meu, să vină imediat la mine ca să-l cert că a sosit cu atâta întârziere.

— Vin, scumpă doamnă, se auzi o voce limpede; cât pot de repede — droaie de lume — cameră înțesată — ce caznă — mare caznă.

Cuțitul și furculița îi scăpară din mâini d-lui Pickwick. Se uită peste masă la d. Tupman care de asemenea dăduse drumul furculiței și cuțitului *lui*, și care arăta că n-ar vrea decât să intre în pământ.

— Ah, exclamă vocea, în timp ce posesorul ei își deschidea drum printre vreo douăzeci și cinci de turci, de ofițeri, de călăreți și de Charles II care mai rămăseseră între el și masă.

— Fier de călcat în toată regula — brevet de invenție — nici o cută la frac după atâta înghesuială. Nu era nevoie să-mi mai calc rufăria... Haha, ideea nu e rea — să vii aici să ți se calce rufe pe corp... Grea, foarte grea încercare.

Rostind cuvintele acestea fără șir, un tânăr îmbrăcat ca ofițer de marină își făcu drum până la masă și prezentă pickwickienilor uimiți ținuta și trăsăturile identice ale d-lui Alfred Jingle.

Vinovatul abia avusese timp să ia mâna pe care i-o întindea d-na Leo Hunter, când ochii săi întâlneau căutătura indignată a d-lui Pickwick.

— Hei! spuse Jingle. Am uitat cu totul — n-am dat încă porunci surugilor — le dau numaidecât — sosesc înapoi într-o clipă.

— Servitorul sau domnul Leo Hunter o va face îndată, domnule Fitz Marshall, spuse d-na Leo Hunter.

— Nu, nu! o fac eu — nu zăbovesc mult — înapoi într-o clipă, răspunse Jingle.

După aceste cuvinte, dispăru în mulțime.

— Doamnă, îmi permiteți să vă întreb, spuse d. Pickwick iritat, sculându-se de pe scaun, cine e tânărul acesta și unde locuiește?

— E un gentleman foarte bine situat, domnule Pickwick, rosti d-na Leo Hunter; abia aștept să vă prezint. Conte va fi încântat de el.

— Da, da! spuse d. Pickwick cu însuflețire. Unde locuiește?

— Deocamdată la hotelul *Îngerul*, de la Bury.

— De la Bury?

— Bury St. Edmunds, la câteva mile de aici... Dar, vai, domnule Pickwick, nu cumva vreți să ne părăsiți? Domnule Pickwick, nu puteți să plecați atât de repede.

Cu mult înainte ca d-na Leo Hunter să fi rostit cuvintele acestea, d. Pickwick se pierduse în mulțime și ajunsese în grădină unde, curând după aceea, se întâlni cu d. Tupman, care își urmase îndeaproape prietenul.

— Degeaba, spuse d. Tupman. A plecat.

— Știu, rosti d. Pickwick, dar îl voi urmări.

— Să-l urmărești? Dar unde? întrebă d. Tunman.

— La Bury, hotelul *Îngerul*, replică d. Pickwick cu glas pripit. De unde știu pe cine mai păcălește și acolo? Din cauza noastră a înșelat odată pe-un om de treabă. Dacă izbutesc să-l împiedic, n-o să mai facă asta niciodată. Vreau să-i smulg masca. Sam! Unde e servitorul meu?

— Aici, dom'le, răspunse d. Weller ieșind dintr-un loc dosnic, unde se îndeletnicea cu examinarea unei sticle de Madera pe care o șterpelișe de la masă, cu un ceas sau două înainte. Sluga dumneavoastră, dom'le! Mândru de titlul ăsta, cum zicea scheletul viu când era scos la vedere.

— Urmează-mă numaidecât! îi porunci d. Pickwick. Tupman, dacă rămân la Bury, ai să poți veni după mine când îți voi scrie. Până atunci, adio!

Împotririle erau zadarnice. D. Pickwick se trezise; hotărârea sa era luată. D. Tupman se înapoie la tovarășii săi și, peste un ceas, înecase într-un cadru înveselitor și într-o sticlă de șampanie orice amintire despre Alfred Jingle sau despre d. Charles Fitz Marshall.

În vremea asta, cățărați pe imperiala unei diligențe, d. Pickwick și Sam Weller vedeau micșorându-se din minut în minut distanța care îi despărțea de orașul patriarhal Bury St. Edmunds.

CAPITOLUL XVI

Prea plin de aventuri ca să poată fi istorisit pe scurt.

Nu există, cât ține anul, o lună în care firea să se arate mai încântătoare decât în luna august. Primăvara este foarte frumoasă, iar în mai totul înflorește și e plin de prospețime; însă vraja acestui anotimp câștigă prin contrastul cu lunile iernii care a trecut. August nu se bucură de acest avantaj. August vine când nimic altceva nu este prezent în mintea noastră, nimic decât cerul senin, ogoarele verzi și miresmele suave ale florilor — când amintirea zăpezii, gheții și a viscolirilor s-a șters cu totul din memoria noastră și de pe fața lumii. Și totuși, ce lună plăcută! Lanurile și livezile răsună de zumzetul muncii; copacii, încărcăți cu roade bogate, își apleacă crengile până la pământ; grâul, strâns în snopi mlădioși, sau legănându-se la cea mai ușoară adiere a vântului fugar, de parcă ar dori să fie secerat, învăluie în aur peisajul; ai zice că o moleșală dulce plutește peste întreaga fire; ai putea spune că molatica înrăurire a anotimpului se întinde și la carul a cărui mișcare domoală în lanurile bine secerate abia o bagi de seamă; nici un zgomot aspru nu supără urechea.

Când diligența trece în goană printre ogoarele și livezile care străjuiesc drumul,

pâlcuri de femei și copii, umplând coșuri cu fructe sau adunând spicele risipite de grâu, se opresc o clipă din munca lor, își pun ștreasină figurii bronzate de soare mâna și mai bronzată și se uită după călători cu o privire plină de interes; în timp ce vreun broscu dolofan, prea mic pentru vreo treabă, dar și prea neastâmpărat ca să fie lăsat acasă, se cațără pe marginea coșului în care a fost pus ca nu cumva să facă o boroboacă, și de-acolo topăie și țipă bucuros. Secerătorul se oprește din lucru, își încrucișază brațele și privește trăsura care trece ca un vârtej; animalele voinice ale carului său îndreaptă asupra echipajului strălucitor uitături adormite, care spun lămurit, așa cum numai ochii unui cal ar putea să grăiască: „E foarte frumos să privești la așa ceva, dar la urma urmei e mai bine să mergi pe-ndelete pe-un pământ cu hârtoape, decât să-ti scoți sufletul într-o goană ca asta, pe un drum colbuit!”

Când cârmești pe șosea și te uiți înapoi, femeile și copiii și-au reînceput munca; secerătorul s-a aplecat din nou asupra lanului, caii înhămați la car s-au urnit din loc și totul e iarăși în mișcare.

Era cu neputință ca spiritului atât de echilibrat al d-lui Pickwick să-i scape o scenă ca aceasta. Frământat de hotărârea pe care o luase, de a da în vileag adevăratul caracter al ticălosului Jingle, oriunde acesta va încerca să-și pună în aplicare mișelnicile planuri, el rămăsese la început tăcut și cufundat în gânduri, trudindu-și mintea să găsească mijloacele cele mai potrivite spre a-și atinge ținta; încetul cu încetul, luarea-aminte îi fu atrasă tot mai mult de aspectele înconjurătoare; și, până la urmă, călătoria îi prilejui o bucurie așa de mare, de parcă ar fi întreprins-o pentru cauza cea mai plăcută din lume.

— Încântătoare priveliște, Sam! exclamă d. Pickwick.

— Bate toate hornurile, domnule, răspunse d. Weller ducând mâna la pălărie.

— Sam, îmi închipui că tu n-ai văzut niciodată decât hornuri, cărămizi și tencuială, rosti d. Pickwick zâmbind.

— N-am fost totdeauna slugă de han, dom'le, spuse d. Weller clătinând din cap. Într-o vreme eram și eu ajutor de camionagiu.

— Când asta? întrebă d. Pickwick.— Când am dat piept întâi cu viața și am jucat capra cu necazurile, lămuri Sam. La început am fost ajutor de cărauș, apoi de camionagiu și pe urmă comisionar, și pe urmă slugă la han. Acuma, uite-mă servitorul unui gentelman. Poate că odată și-odată o s-a-jung și eu un gentelman cu pipă în gură și cu o căsuță în fundul grădinii. Cine știe? Zău că nu m-aș mira.

— Ești un adevărat filozof, Sam, zise d. Pickwick.

— Mi se pare că asta-i în familie, dom'le, declară d. Weller. Cam așa e și tata. Când mamă-mea vitregă îl sâcăie, el fluieră; ea se umflă ca o supă care dă în foc, și-i sparge pipa; el ieșe și se întoarce cu alta. Atunci ea țipă și mai tare și o apucă nervicalele, da' el, lasă-mă să te las, fumează mai departe, până când ei îi trece înervările. Asta se cheamă filosofie, dom'le; nu-i așa?

— Sau cam așa ceva, răspunse d. Pickwick râzând. Nici vorbă că ți-a fost de mult folos în viața ta rătăcitoare, Sam.

— De mult folos, dom'le! exclamă Sam. Puteți s-o mai spuneți odată. După ce m-am cărăbănit de la cărauș și până să intru la camionagiu, am dormit vreo două săptămâni într-o locuință nemobilată.

— O locuință nemobilată? întrebă d. Pickwick.

— Da, sub bolțile uscate ale podului Waterloo. Mamă-mamă, ce mai loc de dormit! La zece minute de toate instituțiile; da' dacă ceva nu-mi plăcea acolo, apoi să știți era că se lăsa cu prea multă aeriseală. Însă ce de mai chestii am văzut!

— Haha, îmi închipui! spuse d. Pickwick cu interes vădit.

— Chestii, dom'le, care ar intra în inima dumneavoastră miloasă, pe-o parte, și ar ieși pe alta, declară d. Weller. Nu găsești acolo bagabonți obișnuiți; nici o grijă, cunosc ei locuri ceva mai bune. Când și când se adăpostește acolo și cerșetorii tineri, bărbați și femei, care nu și-a croit încă drumul în meserie; da mai mult se tăvălesc prin ungherele posace ale bolților pustii, criaturile acelea prăpădite, lihnite de foame, fără căpătâi, criaturi sărace care nu poate să-și facă rost de o funie de doi sfanți.

— la spune-mi, Sam, ce e funia de doi sfanți?

— Funia de doi sfanți, dom'le, răspunse d. Weller, e o casă ieftină cu odăi de închiriat, care paturile lor costă doi sfanți pe noapte...

— Dar de ce li se dă paturilor denumirea de funii? întrebă d. Pickwick.

— Eh, că habar n-aveți, dom'le! Uite cum stă chestia, lămuri Sam. Când doamna și domnul care ține hotelu' și-a început afacerea, ei așternea de obicei paturile pe podea,

dar nu le ieșea deloc la socoteală, că chiriașii, în loc să doarmă cuminte ca pentru doi sfanți, aveau obiceiul să se lăfăiască în ele o jumătate de zi. D'aia, acum, propitarii are două funii, depărtate între ele cam cu șase picioare și ridicate la trei picioare de podea; funiile merge d'a lungu' camerei și paturile e făcute din fâșii de pânză groasă, întinse peste ele.

— Și? întrebă d. Pickwick.

— Și șmecheria e la mintea cocoșului. Dimineata, la șase, ei dă drumul funiei la un capăt, așa că chiriașii vine toți tumba jos. Treziți de-a binelea, se ridică foarte liniștiți și-și ia tălpășița. Vă cer iertare, dom'le, glăsu Sam întrerupându-și deodată vorbăria, am ajuns la Bury St. Edmunds?

— Da, răspunse d. Pickwick.

Diligența huruia pe străzile bine pavate ale unui orașel frumos, curat și înfloritor; se opri în dreptul unui han mare care se afla pe-o stradă largă, cam în fața vechii mănăstiri.

— Hanul se numește și el *La ingerul*, rosti d. Pickwick privind firma de sus. Coborîm aici, Sam. Dar trebuie să fim prevăzători. Poruncește să ni se dea o cameră specială și nu pomeni de numele meu; pricepi?

— Cum să nu, dom'le! răspunse d. Weller clipind cu înțeleș.

Și, după ce scoase geamantanul din lada de la spate unde fusese trântit în grabă când luaseră diligența de la Eatanswill, d. Weller dispăru pentru a îndeplini ordinul. Reținu în grabă o cameră specială și-l pofti pe d. Pickwick numaidecât.

— Acum, Sam, zise d. Pickwick, primul lucru pe care se cuvine să-l facem...

— E să comandăm masa, dom'le, declară d. Weller. E târziu al naibii, dom'le.

— A, da, adevărat! încuviință d. Pickwick uitându-se la ceas. Ai dreptate, Sam.

— Și pe urmă, dacă ar fi după mine, dom'le, adăugă d. Weller, eu aș căuta să dorm zdravăn până dimineata târziu, înainte ca să mă apuc să întreb despre nepricopsitul nostru. Nimic nu înviorează mai bine decât somnul, dom'le, cum zicea servitoarea înainte de a da pe gât păhăruțul de băutură cu buruiană adormitoare.

— Cred că ai dreptate, Sam, aprobă d. Pickwick. Însă, în primul rând, vreau să fiu sigur că el se găsește în casa asta și că nu-mi va scăpa.

— Lăsați pe mine, dom'le! îl încredință Sam. Mă duc să comand o cină în lege și-n timp ce-or pregăti-o, m-apuc să-l trag de limbă pe servitor; în cinci minute îi smulg toate secretele.

— Așa să faci! glăsu d. Pickwick; și d. Weller se retrase îndată.

Peste o jumătate de ceas, d. Pickwick se afla în fata unui ospăț foarte îmbietor; iar peste trei sferturi de ceas, d. Weller se întoarse cu vestea că d. Charles Fitz Marshall comandase să i se rețină până la noi dispozițiuni o cameră specială. Se dusesse să petreacă seara într-o casă particulară din vecinătate, poruncise slugii de la han să-l aștepte până când se înapoiază, și își luase servitorul cu el.

— Acum, dom'le, spuse d. Weller după ce-și încheie raportul, dacă am să poci să stai mâine dimineată de vorbă cu servitorul lui, el o să-mi povestească toate despre stăpân.

— De unde știi? întrebă d. Pickwick.

— Vai de mine și de mine, dom'le, toți servitorii face la fel! răspunse d. Weller.

— A, da, uitasem; bun! exclamă d. Pickwick.

— O să vedeți atunci ce este de făcut, dom'le, și o să lucrăm precum devine cazul.

Căzură de acord, întrucât aceasta părea să fie calea cea mai bună ce trebuia urmată. Cu învoirea stăpânului, d. Weller se retrase pentru a-și petrece seara după pofta inimii. Curând, apoi, fu ales prin vot unanim în scaunul prezidențial al cârciumii și, spre mulțumirea clienților, se achită așa de bine de îndatoririle demnității sale, că hohotele de râs și aprobarea lor răzbiră până în odaia de culcare a d-lui Pickwick, scurtându-i odihna cu cel puțin trei ceasuri.

A doua zi, dis de dimineată, d. Weller alungă rămășițele fierbințelii care mai stăruia într-însul după cheful nocturn, gratie unui duș de jumătate penny; își revenise în fire înduplecând pe un tânăr domnișor de la departamentul grajdului ca, în schimbul jumătății de penny, să-l stropească sub pompă din creștet până-n tălpi. Atunci băgă de seamă prezența unui tânăr care, îmbrăcat într-o livrea de culoarea dudelor, stătea pe o bancă în curte, foarte cufundat, s-ar fi zis, în citirea unei cărți de rugăciuni, deși din când în când furișea o ochire spre omul de sub pompă, ca și cum isprava lui l-ar fi interesat foarte mult.

„Ce mutră-caraghioasă are când te uiți la el!” cugetă d. Weller, întâlnind pentru prima dată uitătura străinului cu haine de culoarea dudelor, cu figură lividă, lătareată, urâtă, cu ochi adânciți și cu un cap uriaș peste care atârna un păr des, negru, lins. „Ce mutră caraghioasă ai, nenisorule!” își spuse d. Weller și își văzu de spălat fără să se mai gândească la el.

Cu toate astea, omul continua să-și poarte privirile de la cartea de rugăciuni la Sam, și de la Sam la cartea de rugăciuni, de parcă ar fi vrut să intre în vorbă. Până la urmă, ca să-i vină în ajutor, Sam dădu din cap în chip prietenos și-i puse întrebarea:

— Ce faci, jupâne?

— Sunt fericit să pot spune că destul de bine, domnule, răspunse omul alegându-și cuvintele și închizând cartea. Nădăduiesc că și dumneavoastră tot așa, domnule...

— Hehe, dacă m-aș simți în dimineața asta ceva mai puțin ca un clondir umblător de rachiu, nu m-aș bălăbăni atâta pe picioare, răspunse Sam. Ai tras și dumneata, prietene, aici la han?

Omul îmbrăcat în haine de culoarea dudelor răspunse: da.— Cum se face că aseară n-ai fost cu noi? întrebă Sam frecându-și obrazul cu un prosop. Pari să fii om de viață, vesel ca un păstrăv într-un coș de răchită! adăugă d. Weller cu voce mai scăzută.

— Am ieșit aseară cu stăpânul meu, răspunse străinul.

— Cum îl cheamă? întrebă d. Weller, învăpăindu-se la față ca focul din pricina uimirii și totodată și din pricina frecării cu prosopul.

— Fitz Marshall, spuse omul în haine de culoarea dudelor.

— Haide să batem laba! exclamă d. Weller înaintând spre el; aș vrea să te cunosc mai bine. Înfațișarea dumitale îmi place, fiule.

— La naiba, e foarte curios! ripostă omul în haine de culoarea dudelor arătând o mare simplitate în felul său de-a fi. Și mie îmi place așa de mult figura dumitale că am ținut să-ți vorbesc chiar din prima clipă când te-am văzut sub pompă.

— Adevărat?

— Pe cuvântul meu! Nu-i așa că este curios?

— Foarte curios! răspunse Sam felicitându-se în gând de naivitatea străinului. Cum te cheamă, venerabile?

— Job.

— Strașnic nume! Singurul care, după câte știu, n-are poreclă. Și numele ălălalt?

— Trotter, zise străinul. Dar al dumitale?

Sam nu uitase ce-i pusese în vedere stăpânul său, așa că răspunse:

— Numele meu e Walker, numele stăpânului meu e Wilkins. Dom'le Trotter, vrei să iei o dușcă acum de dimineață?

D. Trotter dăruiește încuviințarea sa plăcutei propuneri și, băgând cartea în buzunarul hainei, îl însoțește pe d. Walker în cârciumă, unde se apucară să discute despre un anume amestec înveselitor preparat din anume cantități de rachiu de ienupăr și din esență înmiresmată de cuișoare, într-un vas de cositor.

— Ai un loc bun? întrebă Sam umplând pentru a doua oară paharul tovarășului său.

— Prost, răspunse Job plescăind din buze, foarte prost!

— Adevărat? întrebă Sam.

— Da, nici vorbă; și, ce este mai prost, e că stăpânul meu are de gând să se însoare.

— Ei, nu!

— Ba da! Mai rău decât atâta: are de gând să răpească dintr-un internat pe o moștenitoare putred de bogată.

— I-auzi, monstru! glăsui Sam, umplând iarăși paharul tovarășului său. E vorba de un internat din orașul ăsta, nu?

Dar, cu toate că întrebarea fusese pusă cu ton cât se poate de nepăsător, d. Job Trotter arăta lămurit prin gesturi că simțise dorința noului său prieten de a-i smulge răspunsul. Goli paharul, îl privi pe prieten în chip misterios, clipi pe rând din ochii săi mici, și, în cele din urmă, făcu gestul mânăuirii unei pompe închipuite, dând să se înțeleagă astfel că el (d. Trotter) se vedea supus unei acțiuni de pompă din partea d-lui Samuel Weller.

— Nu, nu! zise d. Trotter în încheiere. Așa ceva nu se spune la toată lumea. E un secret, un mare secret, domnule Walker.

Omul în haine de culoarea dudelor își întoarse apoi paharul cu gura în jos spre a arăta tovarășului său că nu mai avea cu ce să-și potolească setea. Sam observă semnul și, recunoscând felul delicat în care fusese făcut, porunci să se umple din nou vasul de

cositor; ochii mici ai omului cu haine de culoarea dudelor luciră.

— Vasăzică, e cu secret? întrebă Sam.

— Bine-nțeles că este! spuse omul în haine de culoarea dudelor sorbind cu multă plăcere din licoare.

— Îmi dau cu ideea că stăpânul dumitale este foarte bogat, glăsuie Sam.

D. Trotter zâmbi; ținând paharul în mână stângă, lovi de patru ori cu dreapta buzunarul pantalonului de culoarea dudelor, ca pentru a arăta că și stăpânul său ar fi putut să facă tot așa, fără teamă că zornăitul banilor ar fi putut să supere urechile cuiva.

— A, vasăzică, așa stă povestea? se dumiri Sam.

Omul în haine de culoarea dudelor clătină din cap cu înțeles.

— Ei, și nu te gândești, prietene, îl dojeni d. Weller, că ai fi un mare ticălos lăsându-l pe stăpânul dumitale s-o înhațe pe fată?

— Știu, recunosc Job Trotter gemând încetitor și îndreptând spre tovarășul său o față chinată de adânci remușcări. Știu, și gândul, gândul ăsta mă arde, dar ce pot să fac?

— Ce să faci? exclamă Sam; să-i dai directoarei de veste și să-ți iei tălpășița de la stăpânul tău.

— Cine m-ar crede? replică Job Trotter. Tânăra domnișoară e socotită ca un model de nevinovăție și de discreție; ea ar tăgădui, și stăpânul meu la fel. Cine m-ar crede? Mi-aș pierde locul și aș fi învinuit de uneltiri sau mai știu eu ce; cu-atâta m-aș alege din toată dandanaua.

— Hm, asta cam așa e, spuse Sam și căzu pe gânduri; hm, cam așa!

— Dacă aș cunoaște vreun gentleman respectabil care să vrea să se ocupe de chestie, urmă d. Trotter, aș putea nădăjdui în împiedicarea răpirii; dar și aici mă lovesc de aceeași greutate, domnule Walker; exact aceeași. Sunt străin în locurile astea și nu cunosc pe nici un gentleman și, chiar de aș cunoaște vreunul, pun prinsoare că nu m-ar crede.

— Vino încoa! spuse Sam zvâcnind din picioare și apucând brațul omului cu haine de culoarea dudelor. Stăpânul meu e omul care îți trebuie; să știi.

După o ușoară împotrivire din partea lui Job Trotter, Sam îl conduse pe noul său prieten în încăperea d-lui Pickwick și îl prezentă, povestind totodată, pe scurt, dialogul pe care îl cunoașteți.

— Îmi pare foarte rău că-mi trădez stăpânul, domnule, zise Job Trotter ducând la ochi un petecut de batistă roză, pătrată.

— Te onorează foarte mult sentimentul acesta, spuse d. Pickwick, însă erai dator.

— Știu că sunt dator, domnule, declară Job cu multă emoție. Trebuie să ne silim toți a ne împlini datoriile, domnule, și cu umilință mă străduiesc să mă achit de ele; dar e greu, domnule, să trădezi un stăpân ale cărui haine le porți, a cărui pâine o mănânci, chiar când el e un nemernic, domnule.

— Ești un om foarte de treabă, declară d. Pickwick mișcat la culme; un om foarte de treabă.

— Haide-haide! se amestecă Sam, plictisit de lacrimile d-lui Trotter; nu zău, te smiorcăiești degeaba.

— Sam, îl dojeni d. Pickwick, îmi pare rău că ești așa de nepăsător în fața sentimentelor acestui tânăr.

— Sentimentele lui e foarte frumoase, dom'le, replică d. Weller, și pentru că-i frumoase, și-i păcat să le piardă, eu îmi dau cu ideea că mai bine ar fi să le ție în inimă, decât să le lase să se evaporeze în apă caldă; unde pui că nici nu-i folosește la ceva. Niciodată lacrimile n-a fost în stare să întoarcă un orologiu, ori să puie în mișcare o mașină cu aburi. Bagă-ți asta în cap, prietene, când o fi ca să mai ieși în lume; și până atunci, vâra-ți în buzunar cârpa trandafirie. Nu-i destul de frumoasă ca s-o fluturi în aer cum face un dansator pe frânghie.

Adresându-se lui Job, d. Pickwick spuse:

— Sam are dreptate, cu toate că felul lui de a-și exprima părerile este cam din topor și uneori nu poți să-l înțelegi.

— Are toată dreptatea, domnule, recunosc d. Trotter, și-am să mă stăpânesc.

— Foarte bine, reluă d. Pickwick. Iar acum —unde-i internatul de domnișoare?

— E o casă mare, veche, din cărămidă roșie, tocmai afară din oraș, domnule, răspunse Job Trotter.

- Și când, întrebă d. Pickwick, când urmează să fie pus în aplicare planul acela mârșav? Când urmează să aibă loc răpirea?
- La noapte, domnule, răspuse Job.
- La noapte?! exclamă d. Pickwick.
- Chiar la noapte, domnule, replică Job Trotter. De aceea sunt așa de neliniștit.
- Trebuie să luăm numaidecât măsuri, declară d. Pickwick. Mă duc s-o vād îndată pe doamna care conduce instituția.— Vă cer iertare, domnule, rosti Job, însă în felul acesta n-o să izbutiți mare lucru.
- De ce nu? întrebă d. Pickwick.
- Stăpânul meu, domnule, e un om foarte viclean.
- Știu, rosti d. Pickwick.
- A îmbrobodit-o pe bătrâna doamnă în așa hal, domnule, reluă Job, că n-ar crede nimic rău despre el, chiar de ați cădea în genunchi și-ați jura; mai ales că n-aveți altă dovadă, afară de cuvântul unui servitor care, din cine știe ce pricină (și stăpânul meu, fără doar și poate, așa va spune) a fost concediat, iar acum îl pâărăște ca să se răzbune.
- În cazul acesta, ce ar fi mai bine să facem? întrebă d. Pickwick.
- Nimic n-o va convinge, domnule, pe bătrână, dacă el nu-i prins în momentul răpirii, lămuri Job.
- Mățele astea bătrâne vrea mai întâi să se lovească cu capu de toți pereții, observă în treacăt d. Weller.
- Dar, spuse d. Pickwick, mi-e teamă că va fi peste măsură de greu să-l prindem asupra faptului.
- Nu știu, domnule, glăsui d. Trotter după o clipă de gândire. Cred că am putea să-l prindem foarte ușor.
- Cum? întrebă d. Pickwick.
- Stăpânul meu și cu mine, lămuri d. Trotter, ne-am înțelese cu două servitoare ale internatului să ne lase să ne furișăm în bucătărie la ceasurile zece. După ce toată lumea va pleca la culcare, noi vom ieși de-acolo; tânăra domnișoară va coborî din odaia ei de dormit, o trăsură ne va aștepta și — pe-aci ne e drumul!
- Ei, și? întrebă d. Pickwick.
- Cred, domnule, că dacă ne-ați aștepta în grădina din dos, dumneavoastră singur...
- Singur?! se miră d. Pickwick; pantru ce singur?
- Mi s-a părut de la sine înțelese că bătrânei nu i-ar conveni ca o descoperire așa de neplăcută să se facă în fața mai multor persoane decât ar fi nevoie; și apoi, tânăra domnișoară, domnule, gândiți-vă — cum s-ar simți?
- Ai foarte multă dreptate, aprobă d. Pickwick. Gândul dumitale dovedește o mare gingășie de sentimente. Urmează; ai dreptate.
- Domnule, ored că dacă dumneavoastră ați aștepta singur în grădina din spate, iar eu v-aș putea introduce în casă pe ușa de la capătul sălii care dă către curte, tocmai bine veți putea la ceasurile unsprezece și jumătate fix să mă ajutați a zădărnici planurile omului rău care, din nenorocire, m-a prins în mrejele lui.
- Rostind cuvintele din urmă, d. Trotter oftă adânc.
- Nu te întrista din pricina asta, îi spuse d. Pickwick; dacă el ar avea măcar un grăunte din gingășia sentimentelor dumitale, măcar că ești un om de condițiune umilă, aș mai nădăjdui în îndreptarea lui.
- Job se înclină până în podea; și, în pofida muștrărilor de adineaori ale d-lui Weller, ochii i se umplură iarăși de lacrimi.
- De când mama m-a făcut n-am mai pomenit un smiorcăit ca el! exclamă Sam. Dumnezeu să mă ierte de n-o avea în cap o tulumă din care îi dă drumul să curgă!
- Sam, rosti cu multă asprime d. Pickwick, ține-ți gura!
- Prea bine, dom'le! răspuse d. Weller.
- Planul ăsta nu-mi place, obiectă d. Pickwick după ce gândi îndelung. Pentru ce n-aș putea să stau de vorbă cu rudele tinerei domnișoare?
- Pentru că ele locuiesc la o sută de mile de aici, domnule, răspuse Job Trotter.
- Asta e mai eu moț ca toate! spuse d. Weller pentru sine.
- Și-apoi grădina aceea... urmă d. Pickwick. Cum să intru acolo?
- Zidul e foarte scund, domnule, și servitorul dumneavoastră vă va ajuta să-l săriți.
- Servitorul meu mă va ajuta să-l sar! repetă mecanic d. Pickwick. Cred că

dumneata n-ai să uiți să fii lângă ușa de care pomeneai.

— N-o să vă puteți înșela, domnule; nu e decât o ușă care dă spre grădină; bateți în ea când veți auzi orologiul sunând, și eu am să vă deschid îndată.

— Planul ăsta nu-mi place, spuse d. Pickwick; dar fiindcă nu văd altul, și fiindcă în joc e fericirea vieții întregi a acestei tinere domnișoare, îl accept. Am să fiu acolo negreșit.

Astfel, pentru a doua oară, bunătatea înăscută a d-lui Pickwick îl târî într-o acțiune pe care, în adâncul sufletului său, ar fi dorit foarte mult să nu o întreprindă.

— Cum se numește casa? întrebă d. Pickwick.

— Westgate House, domnule. Cotiți puțin la dreapta când ajungeți la capătul orașului; casa e izolată, la mică depărtare de șosea, și numele ei se află pe-o tăbliță de alamă în poartă.

— Știu, spuse d. Pickwick; am observat-o când am mai fost odată în orașul acesta. Poți să te bizui pe mine.

D. Trotter se aplecă din nou salutând și se înturnă să plece, când d. Pickwick îi puse o guinee în mână.

— Ești un om foarte de treabă, glăsui d. Pickwick, și admir bunătatea inimii dumitale. Nu-mi mulțumi. Adu-ți aminte — unsprezece.

— Nu încape, domnule, să uit, răspunse Job Trotter.

Și, după această încredințare, ieși din încăpere urmat de Sam.

— Ascultă, îi spuse Sam, te-ai ales cu ceva de pe urma bocitului. Dacă-i vorba pe-așa, eu aș plânge ca o streășină pe-o ploaie cu găleata. Cum faci?

— Vine din inimă, domnule Walker, declară Job solemn. Bună ziua, domnule.

„Măi, că găgăuță mai ești; știu că te-am tras de limbă!” cugetă d. Weller când Job se depărta.

Nu putem să spunem cu precizie cam ce gânduri treceau prin mintea d-lui Trotter, întrucât nu știm nimic în privința aceasta.

Ziua se cursese, veni seara și, puțin înainte de ceasurile zece, Sam Weller dădu de știre că jingle și Job ieșiseră împreună, că bagajele lor erau împachetate și că porunciseră să li se aducă o trăsură. Vădit lucru, complotul era pe cale de a se săvârși, așa cum prezisese d. Trotter.

Sosiră ceasurile zece și jumătate și era timpul ca d. Pickwick să pornească în îndeplinirea delicatei sale acțiuni. Ca să nu fie stânjenit la escaladarea zidului, renunță să mai ia pardesiul pe care i-l oferea Sam. Ieși, însoțit de servitorul său.

Luna era plină, însă tănuită pe după nori. O noapte frumoasă și uscată, dar foarte întunecoasă. Potecile, gardurile vii, câmpurile, casele și copacii, totul era cuprins într-o umbră adâncă. Aerul era cald și înăbușitor; scăpărau din când în când, în zare, fulgerări, și doar ele mai însufleteau bezna tristă care învăluisese firea. Nu se auzea nici un sunet, afară de lătratul depărtat al vreunui câine neliniștit.

Nimeriră casa, citiră inscripția de pe tăblița de alamă, ocoliră zidul și se opriră acolo unde îi despărțea de fundul grădinii.

— Sam, zise d. Pickwick, după ce mă ajuți să trec dincolo, te înapoiezi la han.

— Prea bine, dom'le.

— Și aștepti până mă întorc.

— S-a făcut, dom'le.

— Ia-mi piciorul, și când am să zic: „Sus” — tu mă vei sălta binișor.

— Sunt gata, dom'le.

După ce-i dădu instrucțiunile acestea, d. Pickwick se prinse cu mâinile de coama zidului și rosti cuvântul „Sus”, care fu executat întocmai. Fie că trupul său se împărtășa într-o oarecare măsură din elasticitatea spiritului, fie că ideile d-lui Weller cu privire la săltarea cuiva într-un mod ușurel avea oarecum un caracter mai dur decât acelea ale d-lui Pickwick, fapt este că-l zvârli pe nemuritorul gentleman bâldâbâc peste zid într-un strat, în care se întinse cât era de lung, după ce nimicise trei tufe de coacăze și-un trandafir.

— Dom'le, nu v-ați rănit cumva? întrebă Sam șoptind cam tare, de cum își reveni din uimirea pe care i-o pricinuisese dispariția misterioasă a stăpânului său.

— Nu *m-am* rănit, răspunse d. Pickwick de dincolo de zid; cred mai degrabă că *m-ai* rănit.

— Nădărduiesc că nu, dom'le, spuse Sam.

— Fii pe pace, adăugi d. Pickwick, sculându-se; nu e nimic... numai câteva zgârieturi.

Du-te, să nu ne-audă cineva.

— Vă salut, dom'le.

— Cu bine.

Sam Weller se depărtă tiptil, lăsându-l pe d. Pickwick în grădină.

Lumini se iveau din când în când la ferestre, sau zăboveau o clipită pe scări, ca și cum ar fi arătat că locatarii se duceau la odihnă. Netinând câtuși de puțin să se apropie de ușă, înaintea orei ce fusese fixată, d. Pickwick se ghemui într-un ungher al zidului și rămase în așteptare.

Pe mulți i-ar fi întristat situația în care se găsea el. D. Pickwick nu simți totuși nici tristețe, nici rele presimțiri. Știa că scopul său era laudabil în fond și se bizuia întru totul pe sufletul cel nobil al lui Job. Situația era, firește, plictisitoare, ca să nu spunem că era dezolantă; însă o fire contemplativă poate să-și treacă oricând vremea în meditație. Meditând, d. Pickwick căzu într-o anume toropeală din care îl trezi dangățul orologiului bisericii vecine; bătea ora — unsprezece și jumătate.

„A sosit momentul”, gândi d. Pickwick ridicându-se cu băgare de seamă în picioare.

Examina casa: luminile pieriseră, obloanele fuseseră închise; nici vorbă, toată lumea se afla în pat. Înaintă cu băgare de seamă spre ușă; ciocăni încetișor. Trecură două-trei minute fără nici un răspuns; ciocăni iarăși, mai tărișor, apoi încă odată, ceva mai tare.

Se auzi în cele din urmă zgomot de pași pe scară; pâlparea unei lumânări se ivi apoi prin gaura cheii. Fură trase lanțurile, zăvoarele, o sumedenie, și ușa se deschise încet.

Ușa se deschidea în afară și, pe măsură ce se deschidea, d. Pickwick se trăgea tot mai mult îndărăt. Mare îi fu mirarea când, uitându-se pe furis, cu prudentă, văzu că persoana care deschidea ușa nu era Job Trotter, ci o servitoare cu o lumânare în mână! D. Pickwick își trase capul înapoi, repede, aidoma aceluia minunat artist de melodramă Punch, când îl așteaptă pe scamatorul cu cap turtit care face să zvâcnească o muzicuță de tinichea cu păcăleală.

— Sarah, cu siguranță c-a fost pisica, glăsui servitoarea adresându-se cuiva dinăuntru. Pis!... pis!... pis!...

Și cum blânda chemare nu scotea la iveală nici o lighioană, servitoarea închise ușa încetișor și o zăvorî din nou, lăsându-l pe d. Pickwick lipit de perete.

„Foarte ciudat! gândi d. Pickwick. După câte deduc, ele se culcă astăzi mai târziu decât de obicei. E o mare nenorocire că au ales tocmai noaptea aceasta pentru ce vor să facă; e nemaipomenit!”

Cugetând astfel, d. Pickwick se retrăgea cu băgare de seamă în ungherul zidului unde stătuse pitit mai înainte; luase hotărârea să aștepte până când, fără pericol, va putea să repete semnalul.

Era acolo abia de cinci minute, când lucirea orbitoare a unui fulger fu urmată de o bubuitură năpraznică de tunet, care hurui și se pierdu departe cu un zgomot înspăimântător; apoi, alt fulger mai strălucitor decât primul; apoi, altă bubuitură, mai năpraznică decât cea dinainte; pe urmă, se porni ploaia cu o putere și o furie care mătură totul în calea ei.

D. Pickwick știa foarte bine că un copac este un vecin foarte primejdios pe timp de vijelie. Avea un copac la dreapta, un copac la stânga, al treilea în față, al patrulea în spate. Rămânând locului, s-ar fi putut întâmpla să cadă victima unei nenorociri; arătându-se în mijlocul grădinii, s-ar fi putut întâmpla să fie dat pe mâna unui polițist. Încercă o dată sau de două ori să sară peste zid; însă, neavând în momentul acela decât picioarele cu care-l înzestrase natura, nu se alese decât cu o mulțime de foarte neplăcute zgârieturi la țurloaie și la genunchi; era leoarcă de nădușală.

— Ce situație îngrozitoare!... zise d. Pickwick oprindu-se și ștergându-și fruntea după încercările pe care le făcuse.

Privi spre casă: era cufundată în întuneric. Fără îndoială că lumea plecase la culcare. Va repeta semnalul. Pași tiptil prin prundișul jilav și bătu la ușă. Își ținu răsufierea și lipi urechea de gaura cheii. Nici un răspuns. Foarte ciudat. Altă bătaie. Ascultă din nou: înăuntru se auzi un șușotit, și o voce strigă apoi:

— Cine-i acolo?

„Nu e Job, gândi d. Pickwick făcându-se repede una cu zidul. E o femeie”.

Abia avusese timp să formuleze încheierea aceasta, că o fereastră se deschise larg sus și trei sau patru glasuri femeiești repetară întrebarea:

— Cine-i acolo?

D. Pickwick nu cuteză să se clinească. Era limpede că întreaga clădire se trezise.

Hotărî să rămână unde se găsea, până ce alarma se va domoli și pe urmă, cu o sforțare supranaturală, să sară peste zid — sau să piară.

Ca toate hotărârile d-lui Pickwick, aceasta era cea mai bună pe care o putea lua în împrejurările în care se afla; din nefericire însă, ea se întemeia pe ipoteza că făpturile casei nu vor cuteza să deschidă ușa din nou. Mare-i fu încrederea când auzi că zăvoarele și lanțul sunt date la o parte, și când văzu că ușa se cască tot mai mult. Se trase în lături, pas cu pas dar, orice făcea, trupul său rămânea ca un obstacol într-o parte a ușii, împiedicând-o să se deschidă larg.

— Cine-i acolo? strigă de pe scară un cor numeros de voci pițigăiate, alcătuit din bătrâna domnișoară, directoarea internatului, trei profesoare, cinci servitoare și treizeci de eleve, toate îmbrăcate sumar și având în păr o pădure de moațe.

Firește, d. Pickwick nu răspunse cine era *acolo*, și atunci refrenul corului se schimbă în:

— Doamne! Dumnezeule! Ce frică mi-e!...

— Bucătăreaso, glăsui directoarea care avusese grijă să rămână în capul scării, ultima din grup — bucătăreaso, de ce nu ieși puțin în grădină să vezi?

— Iertați-mă, doamnă, nu țin deloc să ies, răspunse bucătăreasa.

— Doamne! Dumnezeule! ce nătângă e și bucătăreasa asta! strigară cele treizeci de eleve.

— Bucătăreaso, reluă cu multă demnitate directoarea, te rog să nu răspunzi! Stăruiesc să te uiți îndată în grădină.

Atunci bucătăreasa începu să plângă; o servitoare spuse că e „O rușine” și, pentru că luase partea bucătăresei, directoarea îi puse îndată în vedere că peste o lună va fi concediată.

— Bucătăreaso, n-auzi? strigă directoarea bătând din picior, enervată.

— Bucătăreaso, n-o auzi pe stăpâna ta? strigară cele trei profesoare.

— E o nerușinată bucătăreasa asta! strigară cele treizeci de eleve.

Îmboldită astfel, nefericita bucătăreasa făcu vreo doi pași înainte, ținând lumânarea într-o poziție care nu-i îngăduia să vadă nimic. Declară că afară nu era nimic și că, de bună seamă, bătuse vântul.

Ca atare, ușa era cât pe ce să fie închisă, când o elevă curioasă, încumetându-se să privească printre țâțâni, scoase un țipăt înfricoșător; auzind țipătul, cât ai clipi din ochi, bucătăreasa, o servitoare și alte câteva ființe mai îndrăznețe dădură buzna înapoi.

— Ce i s-a întâmplat domnișoarei Smithers? întrebă directoarea în timp ce numita domnișoară Smithers cădea într-o criză de nervi — de patru domnișoare tinere putere.

— Doamne! Dumnezeule! scumpă domnișoară Smithers! strigară celelalte douăzeci și nouă de eleve.

— Oh! omul — omul — de după ușă! țipă d-șoara Smithers.

De îndată ce auzi înfricoșătoarele cuvinte ale domnișoarei, directoarea o luă la fugă până în odaia ei de culcare, răsuți cheia de două ori și leșină în voie. Elevele, profesoarele, servitoarele se îmbulzeau pe scară, unele peste altele; și nicicând nu se mai pomeniseră acolo atâtea țipete, nu se mai văzuseră atâtea leșinuri, atâtea îmbrânceli. În toiul hărmălaiei, d. Pickwick ieși din ascunzătoarea sa și se înfățișă.

— Domnișoarelor!... Domnișoarelor dragi!... glăsui d. Pickwick.

— Oh, ne spune dragi! strigă cea mai urâtă și mai bătrână dintre profesoare. Oh, mizerabilul!

— Domnișoarelor! răcni d. Pickwick disperat de situația primejdioasă în care se afla. Ascultați-mă!... Nu sunt un făcător de rele! O vreau numai pe stăpâna casei!

— Vai, ce monstru feroce! țipă altă profesoară; o vrea pe domnișoara Tomkins!

Țipetele deveniseră de data aceasta unanime.

— Să sune cineva clopotul de alarmă! strigară vreo douăsprezece voci.

— Nu! Nu! strigă d. Pickwick. Uitați-vă la mine: am eu aerul unui făcător de rele?

Scumpele mele domnișoare, dacă poftiți, puteți să mă legați de mâini și picioare și să mă încuiați într-o cămăruță. Însă ascultați ce aș vrea să vă spun! Vă rog să m-ascultați!...

— Cum ai intrat în grădina noastră? Îngăimă o servitoare.

— Chemați-o pe stăpâna casei și-i voi povesti totul, totul! continuă d. Pickwick să strige din adâncul rărunchilor. Chemați-o, dar păstrați-vă liniștea; veți auzi totul!

Poate că figura d-lui Pickwick, poate că purtarea sa, poate curiozitatea de neînvins pe care o simt femeile când e vorba să afle un lucru învăluit în taină, le convinsese pe ființele cu judecată mai cumpănită ale internatului (cam vreo patru la număr) să se mai liniștească. Ele propuseră d-lui Pickwick să se supună îndată unei constrângeri, spre a dovedi că e sincer; după ce el consimți să stea de vorbă cu d-șoara Tomkins, dintr-o cămăruță în care externele își atârnavă bonetele și pungile cu merinde, pași numaidecât acolo, de bună voie, și se lăsă să fie încuiat. Femeile și fetele căpătară atunci oarecare curaj; interrogatoriul începu după ce d-șoara Tomkins fu readusă în simțiri și adusă jos.

— Ascultă, omule, întrebă d-șoara Tomkins cu voce slabă, ce ai căutat în grădină?

— Venisem să vă previn că una dintre domnișoarele dumneavoastră plănuiește să fugă în noaptea asta, răspunse d. Pickwick din cămăruță.

— Să fugă?! exclamă d-șoara Tomkins, cele trei profesoare, treizeci de eleve și cinci servitoare. Dar cu cine?

— Cu prietenul dumneavoastră, domnul Charles Fitz Marshall.

— Prietenul *meu*? Nu cunosc pe nimeni cu acest nume.

— Ei bine, atunci domnul Jingle.

— N-am auzit în viața mea de numele acesta!

— În cazul acesta, am fost înșelat! Păcălit! spuse d. Pickwick; am fost victima unui complot, a unui rușinos și mârșav complot! Trimiteți la *Îngerul* scumpă doamnă, dacă nu mă credeți. Vă implor, doamnă, trimiteți la *Îngerul* după servitorul domnului Pickwick.

— Trebuie să fie un om respectabil — ține un servitor! spuse d-șoara Tomkins profesoarei de caligrafie și aritmetică.

— Părerea mea, domnișoară Tomkins, declară profesoara de caligrafie și aritmetică, este că servitorul acesta îl ține pe *el*; cred că e nebun, domnișoară Tomkins, și că celălalt e păzitorul său.

— Cred că ai multă dreptate, domnișoară Gwynn, îi răspunse d-șoara Tomkins. Să se ducă două servitoare la *Îngerul*, iar celelalte să rămână aci în apărarea noastră.

Ca atare, două servitoare fură expediate la *Îngerul* spre a-l căuta pe d. Samuel Weller, iar celelalte trei rămaseră — chipurile, să le apere pe d-șoara Tomkins, pe cele trei profesoare și pe cele treizeci de eleve. D. Pickwick se așeză pe podeaua cămăruței, sub o pădure de săculețe pentru merinde, așteptând întoarcerea mesagerelor, cu toată filosofia și tot curajul ce putu să cheme în ajutorul său. Până la înapoierea lor se scurse un ceas și jumătate, iar când se înapoiară — d. Pickwick recunoscuse, în afară de glasul lui Samuel Weller, alte două glasuri al căror accent îi părea cunoscut, neputând însă în ruptul capului să-și amintească ale cui ar fi putut să fie.

Urmă o sfătuire scurtă. Ușa fu descuiată. D. Pickwick ieși din cămăruță și se găsi în prezența întregului pension Westgate House, a d-lui Samuel Weller, a bătrânului Wardle și a d-lui Trundle, viitorul ginere al bătrânului.

— Scumpe prietene, spuse d. Pickwick repezindu-se și strângând mâna lui Wardle, scumpe prietene, pentru numele lui Dumnezeu, explică-i doamnei încurcătura îngrozitoare, nenorocită, în care am intrat. Desigur că ai aflat de la servitorul meu; spune-le, în orice caz, scumpul meu prieten, că nu sunt nici făcător de rele și nici nebun.

— Am spus, dragă prietene, am și spus, răspunse d. Wardle strângând mâna dreaptă a prietenului său, în timp ce d. Trundle îi strângea mâna stângă.

— Și oricine spune, ori a spus cumva, că este — se amestecă d. Weller pășind înainte — îndrugă ceva care nu-i adevărat, ba dimpotrivă și la dincontră. Iar dacă în casa asta e bărbați care a spus așa, m-aș bucura să-i fac să înțeleagă chiar aici în odaie că minte, dacă onoratele doamne ar avea bunătatea să plece și să-i cheme pe ei, unul câte unul, pe rând.

Exprimând plin de însuflețire această provocare, d. Weller izbi tare cu pumnul strâns în palma deschisă, și clipi din ochi, șugubăț, spre d-șoara Tomkins a cărei cumplită groază, la presupunerea că ar exista bărbați în pensionul de domnișoare din Westgate, nu putea să fie redată prin cuvinte.

D. Pickwick isprăvi curând șirul lămuririlor sale care, într-o măsură, nu erau cunoscute. Însă, nici în drumul spre han, nici când stătu cu prietenii săi în fața unui foc zdravăn, înfruptându-se din mâncarea de care avea atâta nevoie, ei nu putură scoate de la el nici măcar un cuvânt. Părea buimac. O dată și numai o dată d. Pickwick se întoarse spre d. Wardle și-l întrebă:

— Cum ai ajuns aici?

— Trundle și cu mine veniserăm să facem o vânătoare strașnică de zi-ntâi. Am sosit astă seară și am fost foarte mirați aflând de la servitorul dumitale că erai și dumneata aici. Dar îmi pare bine că te văd, continuă glumețul bătrân bătându-1 pe spate; îmi pare bine că te văd; vom face o partidă veselă de vânătoare la zi-ntâi, și-i vom da lui Winkle un nou prilej să-și arate iscusința. Nu-i așa, prietene?

D. Pickwick nu-i răspunse; nici măcar nu întrebă de prietenii săi din Dingley Dell; curând după aceea merse la culcare, după ce își exprimă dorința față de Sam să vină să-și ia lumânarea când va suna.

Nu după multă vreme sună clopoțelul și d. Weller se arătă.

— Sam! îi zise d. Pickwick privindu-1 din așternut.

— Da, dom'le, răspunse Sam.

D. Pickwick făcu o pauză; d. Weller curăța mucusul lumânării.

— Sam! repetă d. Pickwick cu o efortare supremă.

— Da, dom'le, răspunse d. Weller din nou.

— Unde-i Trotter acela?

— Job, dom'le?

— Da.

— A plecat, dom'le.

— Cu stăpânul lui, nu-i așa?

— Prieten sau stăpân, sau cine-o fi, și-a luat tălpașica cu el, răspunse d. Weller. Halal pereche, dom'le!

— Mi se pare că Jingle a bănuț cam ce plănuiam eu și ți l-a trimis plocon pe individul acela cu istoria lui, reluă d. Pickwick cu glasul sugrumat.

— Taman cum spuneți, dom'le! replică d. Weller.

— De bună seamă că totul a fost o minciună.

— Totul, dom'le, glăsui d. Weller. Ne-a băgat la apă, dom'le; ne-a dus de nas numărul unu.

— Cred că altădată n-o să ne mai scape atâta de ușor, nu-i așa, Sam? întrebă d. Pickwick.

— Crez că n-o să mai poată, dom'le.

— Oricând l-oi întâlni pe acest Jingle și oriunde l-oi întâlni, exclamă d. Pickwick ridicându-se în capul oaselor și izbind perna cu un pumn cumplit, am să-i aplic pedeapsa cu mâna mea, pe lângă că am să-l dau de gol, așa cum merită, cu vârf și îndesat. Să nu mi se mai spună Pickwick de n-am să fac așa!

— Și eu... glăsui Sam — orișicând oi pune mâna pe sfrijitul, pe tuciuriul ăla, de nu l-oi face să plângă de-adevăratelea, așa, măcar odată, să nu-mi mai ziceți Weller! Noapte bună, dom'le!

CAPITOLUL XVII

În care se arată că un atac de reumatism acționează, în unele împrejurări, ca stimulent pentru un geniu inventiv.

Deși constituția d-lui Pickwick era în măsură să facă față multor străduințe și osteneți, ea nu era totuși destul de călită împotriva unor lovituri cum au fost acelea pe care le îndurase în noaptea memorabilă și pe care le-am istorisit în capitolul precedent. Este deopotrivă periculos și ciudat să faci fără voie o baie în răcoarea nopții și apoi să te usuci într-o odăiță închisă. Un atac de reumatism îl trânti pe d. Pickwick la pat.

Dar dacă forțele fizice ale marelui om erau slăbite astfel, energiile sale mintale își păstrară pe de-antregul vechia vigoare. Spiritul său era elastic; își recăpătă dispoziția bună. Se șterse din cugetu-i până și jignirea pe care o suferise cu prilejul ultimei aventuri; fără mânie și stânjenire ținu hangul voioșiei d-lui Wardle, care se pornea pe râs ori de câte ori venea vorba de pățania prietenului său. Mai mult decât atâta. În cele două zile cât d. Pickwick zăcu la pat, Sam îl îngriji fără întrerupere, străduindu-se în prima zi

să-și distreze stăpânul cu anecdote și cu discuții; a doua zi, d. Pickwick ceru nu numai măsuța pliantă, dar și cerneala și tocul, zăbovind apoi până târziu într-o concentrare adâncă. A treia zi, putând să coboare din pat și să umble prin cameră, îl trimise pe servitor la d-nii Wardle și Trundle să-i înștiințeze că le va fi foarte îndatorat dacă ar veni să guste un pahar de vin cu el, seara. Invitația fu acceptată numaidecât; și, în fața unui pahar de vin, d. Pickwick citi, îmbujorându-se mereu-mereu, următoarea istorioară ticluită de el, în timpul bolii, după notele pe care le luase ascultând povestirea simplă a d-lui Weller.

DIACONUL PAROHIEI

POVESTEA UNEI IUBIRI ADEVARATE

Trăia odată, într-un orășel de provincie, la o foarte mare depărtare de Londra, un omuleț pe numele de Nathaniel Pipkin, care era diaconul parohiei de-acolo; locuia pe ulița principală, într-o căscioară, la zece minute depărtare de bisericuță, și-l găseai în fiecare zi, de la ceasurile nouă până la patru, dând copilașilor puțintică învățătură. Nathaniel Pipkin era o ființă blândă, inofensivă, un om bun la suflet, cu un nas sumes, cu picioare cam strâmbe, cu ochii cam șășii; cam trăgea un picior. Își împărțea vremea între biserică și școală, încredințat fiind că nu există pe întregul pământ un om mai deștept ca vicarul, un lăcaș mai impunător decât sacristia sau un seminar mai bine ținut ca al său. Odată, numai odată în viața sa, Nathaniel Pipkin văzuse un episcop, un episcop adevărat, cu brațele în mâneci de dantelă și pe cap cu perucă. Îl văzuse mergând, îl auzise vorbind, la ceremonia unei confirmări. În această importantă împrejurare, Nathaniel Pipkin fusese cuprins de o venerație atât de covârșitoare și de o temere așa de respectuoasă, când numitul episcop își pusese mâinile pe capul lui, că, pur și simplu, își pierdu cunoștința, astfel că paracliserul trebui să-l scoată pe brațe din biserică.

Acesta fusese un eveniment măreț, un moment nemaipomenit în viața lui Nathaniel Pipkin, și singurul care tulburase cândva cursul domol al existenței sale. Dar, într-o după-amiază frumoasă când, într-o clipă de efortare a minții, își ridică ochii de pe tabla pe care formula o înfricoșătoare problemă de adunare compusă, ce trebuia să fie rezolvată, ca pedeapsă, de un ștregar, privirile-i se opriră deodată asupra gingașului chip al Mariei Lobbs, unica fiică a bătrânului Lobbs, șelarul bogat de peste drum. În multe rânduri, până atunci, privirile-i se opriseră asupra figurii drăgălașe a Mariei Lobbs, fie la biserică, fie în alte locuri, dar ochii Mariei Lobbs nu fuseseră niciodată așa de strălucitori, obrații Mariei Lobbs nu arătaseră niciodată așa de rumeni ca în împrejurarea aceasta neobișnuită. De aceea nu a fost de mirare că Nathaniel Pipkin nu putu să-și ia ochii de pe chipul d-șoarei Lobbs; nu a fost de mirare că d-șoara Lobbs, băgând de seamă că e privită stăruitor de un tânăr, și-a retras capul de la fereastra prin care se uita afară, că a închis fereastra și a coborât storurile; nu a fost de mirare că Nathaniel Pipkin s-a năpustit îndată după aceea asupra ștregarului micuț care făcuse o poznă, cărându-i cu năduf o mulțime de pumni. Totul era cât se poate de firesc, așa că mirarea nu mai putea să-ncapă.

Uimitor *este* însă că un om cu o fire timidă și discretă ca a lui Nathaniel Pipkin, un om al cărui venit era așa de neînsemnat, a putut cuteza să năzuiască, din ziua aceea, la mâna și la inima unicei fiice a aprigului Lobbs, a bătrânului Lobbs, șelarul cel bogat care ar fi putut să cumpere cu o trăsătură de condei târgul întreg fără să simtă un gol în pungă — bătrânul Lobbs, cunoscut că are grămezi de bani la banca din orașul cel mai apropiat, bătrânul Lobbs de care s-a spus că ar avea un tezaur nemaipomenit de mare, nesecat, pus la adăpost într-o lădiță de fier, prevăzută c-o broască uriașă și așezată pe prichiciul căminului, în salonul din fund, bătrânul Lobbs care, toată lumea știa, își împodobește masa la sărbători cu un ceainic, cu un vas de smântână și cu o zaharniță, toate din argint veritabil și care, precum plin de trufie se lăuda mereu, vor aparține fiicei sale când ea își va găsi un bărbat după dorința inimii. Repet, n-am putea să ne mirăm, să ne minunăm îndeajuns că Nathaniel Pipkin a avut îndrăzneala să-și arunce ochii asupra ei. Dar iubirea e oarbă și Nathaniel era beteag de ochi; și poate că aceste două pricini adunate la un loc, îl împiedicară să vadă lucrurile în lumina adevărată.

Iar dacă bătrânul Lobbs ar fi avut cea mai mică bănuială, sau măcar cea mai vagă idee, cu privire la starea sufletească a lui Nathaniel Pipkin, ar fi ras școala până în temelii, sau l-ar fi șters pe dascălul ei de pe fața pământului, ori ar fi săvârșit cine știe ce altă cruzime sau grozăvie cruntă; căci era un bătrân cumplit Lobbs când se simțea rănit în îngâmfarea lui, când i se urca sângele la cap. Sudalme, potop de vorbe grele ieșau din gura lui atunci. Așa de tare tuna și fulgera uneori când își certa ucenicul — un slăbănog, numai oase, cu picioare firave — învinuindu-l de lenevie, că Nathaniel Pipkin se cutremura de groază, iar elevilor li se zburlea părul pe cap.

Ei bine, zi de zi, după ce isprăvea lecțiile și copiii plecau, Nathaniel Pipkin se așeza la fereastra care dădea în stradă; prefăcându-se că citește o carte, arunca uitături peste drum, în așteptarea ivirii strălucitorilor ochi ai Mariei Lobbs; nu după multe zile, strălucitorii ochi se arătară la o fereastră de la etaj, ocupați și ei, s-ar fi zis, cu lectura. Ce încântare, ce fericire pentru inima lui Nathaniel Pipkin! Avea pentru ce să rămână acolo ceasuri întregi și să privească figura drăgălașă, cu ochi plecați; dar când Maria Lobbs își ridică ochii de pe carte, zvârlind razele lor asupra lui Nathaniel Pipkin, încântarea și admirația lui nu mai cunoscuseră margini. În cele din urmă, într-o bună zi, știind că bătrânul Lobbs era plecat, Nathaniel Pipkin se încumetă să-i trimită o sărutare Mariei Lobbs; iar Maria Lobbs, în loc să închidă fereastra și să coboare storurile, zâmbi și-i înapoie sărutarea. După care, Nathaniel Pipkin se hotărî, fie ce-o fi, să-i împărtășască, neîntârziat, Mariei Lobbs simțămintele sale.

Nicicând n-a săltat mai ușor pe pământul pe care-l cinstea, un pas mai sprinten, o mai zglobie inimă, un chip cu gropițe mai drăgălașe și o siluetă mai mlădioasă ca acelea ale Mariei Lobbs, fiica bătrânului șelar. Ochii ei strălucitori clipeau așa de șagalnic, încât ar fi învăpăiat o inimă mult mai puțin simțitoare decât a lui Nathaniel Pipkin; iar în râsul ei zglobiu era atâta voioșie, încât și cel mai încruntat mizantrop, auzindu-l, ar fi zămbit. Însuși bătrânul Lobbs, în răbufnirile lui de furie cumplită, nu se putea împotrivi alintărilor odraslei drăgălașe; iar când ea și verișoara ei, Kate — un drac împlișat de fetișcană, o obrăznicătură fermecătoare — îl luau cu asalt pe bătrân — și, ca să spunem adevărul, îl luau foarte adesea — el nu era în stare să zică nu, chiar dacă i-ar fi cerut o parte din comorile lui nemaipomenite de mari și nesecate, tănuite de lumina zilei în lădița de fier.

Într-o seară de vară, Nathaniel Pipkin își simți inima bătând în piept năvalnic când văzu ispititoarea pereche la vreo câteva sute de metri în fața lui, chiar pe câmpul unde hoinărise de atâtea ori, în asfințit, târziu, și meditase asupra frumuseții Mariei Lobbs. Deși până atunci se gândise în multe rânduri cât de cutezător ar întâmpina-o pe Maria Lobbs și i-ar destăinui iubirea, dacă ar avea norocul s-o întâlnească măcar odată, acum, când nu se aștepta s-o aibă în fața ochilor, simți tot sângele năvălindu-i în obraz, spre paguba vădită a picioarelor care, secătuite de cantitatea obișnuită de fluid, dărdăiau. Când fetele se opreau să culeagă o floare dintr-un tufiș sau să asculte o pasăre, Nathaniel Pipkin se oprea și el, prefăcându-se adâncit în gânduri, cum de altfel și era; pentru că se gândea ce va face când ele se vor înapoia, așa cum neapărat trebuia să se întâmple după o vreme, și se vor întâlni față în față. Măcar că nu îndrăzne să vină lângă ele, nu se putea resemna la gândul să le piardă din ochi; de aceea, când ele grăbeau pasul, îl grăbea și el; când mergeau agale, mergea și el la fel; când poposeau, făcea și el popas; și ar fi putut continua așa până i-ar fi prins noaptea, dacă șireata de Kate nu s-ar fi uitat înapoi și nu i-ar fi făcut lui Nathaniel un semn să se apropie. Nu te puteai împotrivi felului de-a fi al Katei, de aceea Nathaniel Pipkin se supuse poftirii, și după ce se îmbujoră până-n vârful urechilor, iar îndrăcita de verișoară râse cu hohote, Nathaniel Pipkin îngenunche în iarba înrourată, mărturisindu-și hotărîrea de-a rămâne veșnic acolo dacă nu i se va îngădui să se ridice cu titlul de îndrăgostit acceptat de Maria Lobbs. La auzul declarației lui, râsul voios al Mariei Lobbs izbucni, fără să tulbure însă aerul calm al serii, atât de armonios era sunetul lui; îndrăcită de verișoară se porni pe-un râs și mai nestăvilit, iar Nathaniel Pipkin se îmbujoră mai mult decât oricând. În cele din urmă, prididită de stăruința omulețului mistuit de iubire, Maria Lobbs întoarse capul și-i șopti verișoarei — sau poate Kate vorbi în numele ei fără să-i fi șoptit ceva — că se simțea foarte onorată de cererea d-lui Pipkin; că mâna și inima ei atârnau de hotărîrea tatălui ei, dar că nimeni n-ar putea să rămână nesimțitor în fața calităților d-lui Pipkin. Deoarece cuvintele acestea fuseseră rostite cu multă gravitate, și deoarece în drumul spre casă cu Maria Lobbs căutase, la despărțire, să-i smulgă un sărut, Nathaniel Pipkin se culcă fericit,

visând toată noaptea că-l îmbuna pe bătrânul Lobbs, că bătrânul descuia lădița de fier, și că se însura cu Maria.

A doua zi, Nathaniel Pipkin îl văzu pe bătrânul Lobbs plecând pe căluțu-i bătrân și sur; după ce îndrăcita de verișoară îi făcu de la fereastră o mulțime de semne din care nu putea să priceapă nimic, ucenicul slăbănog, numai oase, cu picioare firave, veni să-l înștiințeze că stăpânul său nu se va înapoia toată seara, și că domnișoarele îl așteptau pe d. Pipkin să ia ceaiul cu ele, la ceasurile șase fix. Cum a predat în ziua aceea lecțiile, nici Nathaniel Pipkin, nici elevii săi n-ar fi putut să spună, cum n-ați putea nici voi; dar, de bine de rău, ele au fost predate, iar până să plece copiii și până să se gătească Nathaniel Pipkin, se făcuse șase și ceva; nu-i trebuise multă vreme să-și aleagă veșmintele pe care urma să le pună pe el, dat fiind că nu avea de făcut nici o alegere în această privință, însă problema grea și de mare însemnătate era să le îmbrace cât mai cuviincios, după ce le pusese în ordine.

Nathaniel Pipkin găsi la șelar o mică societate plăcută, alcătuită din Maria Lobbs, din verișoara ei Kate și din alte trei-patru fete nebunatice, zglobii, cu obrajii îmbujorați. Atunci își dădu seama cu ochii lui că zvonurile privitoare la comorile bătrânului Lobbs nu erau gogonate; se aflau pe masă ceainicul, vasul de smântână, zaharnița, lingurițele pentru amestecatul ceaiului, toate de argint veritabil, și ceștile de porțelan veritabil, din care se bea ceaiul, și farfuriile din același material, cu dulciuri și cu pâine prăjită. Singura neplăcere o pricinuia un frate al Katei, văr cu Maria Lobbs, căruia ea îi spunea Henry, și care părea că o păstrează pe Maria Lobbs pentru el singur, la un capăt al mesei. E încântător să-i vezi pe membrii unei familii cum se iubesc, dar iubirea ar putea să meargă prea departe, și Nathaniel Pipkin nu se putea opri de-a gândi că Maria Lobbs ținea în mod deosebit la rudele sale dacă fiecareia din ele îi arăta tot atâta atenție cât vărului acestuia. Dar nu numai atât; după ceai, când îndrăcita de verișoară propuse jocul de-a baha-oarba, într-un fel sau altul, Nathaniel Pipkin avea aproape totdeauna ochii legați, și, ori de câte ori pune mâna pe verișor, era sigur că o găsea pe Maria Lobbs lângă el. Și dacă îndrăcita de vierșoairă și celelalte fete îl pișcau, îl trăgeau de păr, împingeau scaune în calea lui, îi făceau câte și mai câte, Maria Lobbs părea că nu se apropie niciodată de dânsul; iar odată — odată — Nathaniel Pipkin ar fi putut să jure că a auzit sunetul unei sărutări urmată de o slabă dojană a Mariei Lobbs și de râsetele pe jumătate înăbușite ale prietenelor ei. Toate întâmplările acestea erau ciudate, foarte ciudate, și nu s-ar putea spune ce ar fi făcut sau nu ar fi făcut Nathaniel Pipkin, ca atare, dacă gândurile nu i-ar fi fost îndreptate deodată pe alt făgaș.

Împrejurarea care îi îndreptă gândurile pe alt făgaș fu o ciocănitură puternică în ușa dinspre uliță, iar ființa care ciocănea puternic în ușa dinspre uliță nu era alta decât bătrânul Lobbs, care se înapoiase pe neașteptate, și bătea ca un dulgher de cosciuge; căci era flămând și voia să cineze. Abia aduse ucenicul uscățiv, cu picioare firave, vestea la cunoștință, că fetele o și luară, fără zgomot, la sănătoasa, spre odaia de dormit a Mariei Lobbs, iar vărul și Nathaniel Pipkin fură vâriți în două dulapuri din peretii salonului, întrucât alte ascunzători mai bune nu se puteau găsi; după ce-i tănuiră acolo și după ce făcură ordine în odaie, Maria Lobbs și îndrăcita de verișoară descuiară ușa dinspre uliță bătrânului Lobbs, care bătea întruna.

Din nefericire, fiind flămând la culme, bătrânul Lobbs era în toane rele. Nathaniel Pipkin îl auzea mormăind ca un dulău bătrân, răgușit, și ori de câte ori nefericitul ucenic cu picioarele firave intra în odaie, bătrânul Lobbs se pornea să înjure în cel mai fioros chip, ca un pirat, fără alt scop vădit decât să se ușureze vărsându-și focul printr-o ploaie de vorbe grele. În cele din urmă cina încălzită fu adusă pe masă; atunci bătrânul Lobbs se năpusti asupra-i ca un lup, iar după ce înfulecă într-o clipă bucatele, își sărută fiica și își ceru luleaua.

Din naștere, genunchii lui Nathaniel Pipkin erau foarte apropiați unul de altul; când auzi că bătrânul Lobbs cere luleaua, ei începură a se băta, gata-gata să se sfărâme, deoarece chiar în dulapul în care se afla Pipkin era atârnată de două cârlige o lulea mare, cu țeava cafenie și cap de argint, lulea pe care, zi de zi și seară de seară, o văzuse în ultimii cinci ani în gura bătrânului Lobbs. Fetele coborîra scările, suiră scările căutând luleaua pretutindeni, afară de locul unde știau că este, iar în răstimp bătrânul Lobbs tuna și fulgera, naprasnic. Până la urmă, el își aduse aminte de dulap și se îndreptă într-acolo. Era absolut de prisos ca un omuleț de teapa lui Nathaniel Pipkin să încerce a ține ușa pe dinăuntru, când o namilă, înaltă și zdravănă, ca bătrânul Lobbs, o smucea de afară. Bătrânul Lobbs o smuci odată și o deschise cât ai clipi, descoperindu-

1 pe Nathaniel Pipkin în picioare, drept ca o lumânare, tremurând de spaimă din tot trupul. Dumnezeu! Ce privire înfricoșătoare îi aruncă bătrânul Lobbs, scoțându-l afară de guler și ținându-l la un cot depărtare de el.

— Da' ce dracu cauți aici? strigă bătrânul Lobbs c-o voce fioroasă.

Nathaniel Pipkin nu putu să răspundă nimic și, pentru ca el să-și poată aduna gândurile, bătrânul Lobbs îl zgâlțâi cu toată puterea, vreo două-trei minute.

— Ce cauți aici? urlă Lobbs. Te pomenești că ai venit pentru fiica mea.

Bătrânul Lobbs vorbea astfel în bătaie de joc, căci nu-i venea să creadă că îngâmfarea omenească l-ar putea împinge pe Nathaniel Pipkin până acolo. Care nu-i fu deci indignarea când bietul om răspunse:

— E adevărat, domnule Lobbs, am venit pentru fiica dumneavoastră; o iubesc, domnule Lobbs.

— Cum, un maimuțoi ca tine? Stârpitura naibii, calicule! șuieră bătrânul Lobbs, înmărmurit de îngrozitoare destăinuire pe care-o auzea. Ce înseamnă asta? Îmi spui așa ceva mie? Să mă bată Dumnezeu de nu te strâng de gât!

Nu încapă nici o îndoială că, în furia-i cumplită, bătrânul Lobbs și-ar fi dus la capăt amenințarea, dacă nu-l împiedica o apariție cu totul neașteptată, adică verișorul care, ieșind din dulapul lui și îndreptându-se spre bătrânul Lobbs, declară:

— Nu pot lăsa, domnule, pe această nevinovată persoană, invitată de fete aici în glumă, să ia asupra-și, într-un mod foarte nobil, vina (dacă este o vină) care este a mea și pe care nu mă dau în lături s-o mărturisesc. *Eu o iubesc* pe fiica dumitale, domnule, și *am* venit aici s-o văd.

Auzind cuvintele acestea, bătrânul Lobbs făcu ochii mari, nu mai mari însă decât Nathaniel Pipkin.

— Aha, ai venit s-o vezi pe fiică-mea? spuse Lobbs când îi reveni graiul.

— Da.

— Și nu ți-am interzis să mai calci în casa mea? Și încă de când!

— Da! Altminteri n-aș fi venit într-ascuns, astă seară.

Îmi pare rău că spun despre bătrânul Lobbs cele ce spun, însă cred că l-ar fi lovit pe verișor dacă drăgălașa lui fiică, ai cărei ochi strălucitori înotau în lacrimi, nu se agăța de brațul lui.

— Nu-l opri, Maria! glăsuî tânărul. Dacă vrea să dea în mine, lasă-l! Pentru nimic în lume nu mă voi atinge de-un fir din părul lui cărunț.

Sub muștrarea aceasta bătrânul își plecă ochii și-i întâlni pe-ai fiicei sale. Am mai spus de câteva ori că ea avea ochi foarte strălucitori și că, deși plini de lacrimi atunci, influența lor nu era câtuși de puțin micșorată. Bătrânul Lobbs întoarse capul ca și cum s-ar fi ferit să se lase înduplecat de privirile fiicei, dar norocul vru să le întâlnească pe-ale îndrăcitei de verișoare care, pe jumătate speriată pentru fratele ei, pe jumătate râzând de Nathaniel Pipkin, avea în înfățișarea ei ceva șagalnic, ceva care ar fi putut să vrăjească pe oricine, tânăr sau bătrân, dacă ar fi văzut-o. Ea își trecu, dezmiardătoare, brațul pe după al bătrânului, și-i șopti la ureche; și bătrânul Lobbs făcu ce făcu și nu putu să-și oprească un zâmbet, în timp ce o lacrimă i se furișa pe obraz.

Peste cinci minute, fetele fură aduse jos din odaia de dormit a Mariei, chicotind și codindu-se să vină; și, în vreme ce tinerii se bucurau, fericiți pe deplin, bătrânul Lobbs, scoțându-și pipa, se apucă să pufăie din ea; un amănunt deosebit era că pipa aceasta a fost atunci cea mai mângâietoare și mai plăcută din câte fumase în viața lui.

Nathaniel Pipkin socoti că lucrul cel mai nimerit era să-și păstreze taina. El intra astfel, treptat, în grațiile bătrânului Lobbs care, cu timpul, îl învăță să fumeze. Ani în șir după aceea, ei se obișnuiseră să stea în grădină, în serile frumoase, trăgând din pipă și bând vârtos. Nathaniel se lecuî curând de pasiunea sa, căci în condica parohiei aflăm numele lui printre acelea ale martorilor la cununia Mariei Lobbs cu verișorul ei; și reiese de asemenea, referindu-ne la alte documente că, în noaptea nunții, el a fost băgat la răcoare în arestul comunei, deoarece aflându-se într-o stare de completă beție, își făcuse de cap pe străzi — ispravă la care îl însoțise și-l încurajase ucenicul uscățiv, cu picioare firave.

CAPITOLUL XVIII

Care dă în vileag, pe scurt, două lucruri: în primul rând puterea nevricalelor și, în al doilea rând, tăria împrejurărilor.

După dejunul de la d-na Hunter, pickwickienii rămaseră două zile la Eatanswill, așteptând cu încordare vreo veste de la veneratul lor conducător. D. Tupman și d. Snodgrass erau din nou lăsați să-și petreacă timpul în voie; căci d. Winkle, cedând unor foarte stăruitoare invitații, continua să locuiască în casa d-lui Pott și să trăiască toată vremea în societatea atrăgătoare a doamnei. Nu le lipsea nici societatea d-lui Pott, ca desfătarea să le fie deplină. Cufundat adânc în noianul gândurilor consacrate binelui public și distrugerii *Independentului*, marele om nu era obișnuit să coboare din înălțimile inteligenței sale, la nivelul umil al spiritelor de rând. Totuși în împrejurarea aceasta și pentru a-și manifesta considerația față de un adept al d-lui Pickwick, el binevoi să coboare de pe pedestal, acceptă să meargă pe pământ și își potrivea cu îngăduință observațiile pe înțelesul gloatei, lăsând impresia, măcar prin gesturi dacă nu prin spirit, că ar fi deopotrivă cu ea.

Aceasta fiind conduita faimosului publicist față de d. Winkle, se poate închipui lesne uimirea întipărită pe figura celui din urmă când, găsindu-se singur în sufragerie, ușa fu în grabă deschisă larg și închisă tot așa de repede la intrarea d-lui Pott care, înaintând plin de demnitate, împinse în lături mâna ce i se oferea, scrâșni din dinți, de parca ar fi vrut să fie și mai tăios în ceea ce avea de gând să spună și exclamă cu o voce care suna ca hârșăitul unui fierăstrău:

— Șarpe!

— Domnule! strigă d. Winkle, sărind de pe scaun.

— Șarpe, domnule! repetă d. Pott, ridicând glasul și apoi coborându-l deodată: Am spus șarpe, domnule; să nu mă înțelegeți greșit.

Când te-ai despărțit de un om la două noaptea. În cei mai amicali termeni și când, revăzându-l dimineața la nouă jumătate, el te întâmpină cu vorba: „Șarpe”, nu este lipsit de sens să deduci că s-a întâmplat ceva neplăcut în răstimp. La fel cugetă d. Winkle. Îi înapoie d-lui Pott privirea glacială și, potrivit cererii lui, căută să nu înțeleagă greșit cuvântul „șarpe”, însă nu izbuti, astfel că, după o tăcere adâncă de câteva minute, rosti:

— Șarpe, domnule? Șarpe, domnule Pott? Ce vreți să spuneți cu asta, domnule? De bună seamă că e o glumă.

— O glumă, domnule! exclamă Pott cu o mișcare a mâinii care dezvăluia dorința violentă de a trânti în capul musafirului ceainicul englezesc de metal. Glumă, domnule?... Dar, nu: voi fi calm; vreau să fiu calm, domnule!

Și, spre a dovedi cât era de calm, d. Pott se trânti spumegând într-un jilt.

— Scumpe domn, i se adresă d. Winkle.

— *Scumpe* domn, replică Pott. Cum de îndrăznești domnule, să-mi spui scumpe domn? Cum de îndrăznești să mă privești în față, spunându-mi astfel, domnule?

— A, dacă e așa, domnule, cum de îndrăznești să *mă* privești în față și să-mi spui șarpe?

— Fiindcă ești! răspunse d. Pott.

— Dovedește, domnule! rosti cu aprindere d. Winkle. Dovedește!

Un nor sumbru și amenințător trecu peste chipul grav al directorului. Scoase din buzunar *Independentul* de dimineață și, punând degetul pe un anume pasaj, aruncă jurnalul peste masă, d-lui Winkle.

D. Winkle luă ziarul și citi cele ce urmează:

„In dezgustătoarele sale observații asupra ultimelor alegeri din circumscripția noastră, obscurul și murdarul nostru contemporan a cutezat să violeze sanctuarul sacru al vieții private și să facă aluzii foarte clare la chestiunile personale ale ultimului nostru candidat — da — și, în ciuda înfrângerii rușinoase a adversarului, putem adăuga, viitorul nostru membru în Parlament, d. Fizkin. Ce-și închipuie lașul nostru contemporan? Ce va spune acest potlogar dacă noi, disprețuind ca el conveniențele societății, am ridicat perdeaua care, din fericire, tăinuiește viața *lui* particulară față de ridicolul public, ca să nu spunem față de oprobriul public? Ce va spune dacă am da în vileag, dacă am comenta fapte și împrejurări notorii, observate de toată lumea afară de contemporanul nostru, care are orbul găinii? Ce ar fi dacă am tipări următoarele versuri înflăcărâte, primite de la un talentat corespondent concetățean în momentul când începusem

să scriem acest articol:
*O, oală, de-ai fi putut ști
Ce falsă ea va deveni,
Când la nuntă clopotele sunau tin-tinkle;
De-atunci ai fi făcut, precis o știu,
Ce astăzi este prea târziu:
O dăruiai lui W...*

— Ei, ce? glăsu d. Pott cu solemnitate; ce rimează cu tinkle, mizerabile?
— Ce rimează cu tinkle? întrebă d-na Pott care intră în cameră, înainte ca musafirul întrebat să răspundă. Ce rimează cu tinkle? Eu cred că Winkle.

Rostind cuvintele acestea, d-na Pott zâmbi fermecător pickwickianului uluit și-i întinse mâna. În buimăceala care-l stăpânea, tânărul tulburat i-ar fi luat mâna, dacă Pott n-ar fi intervenit cu indignare.

—Înapoi, doamnă! înapoi! strigă directorul. Vrei să-i strângi mâna sub nasul meu?

— Domnule P.! exclamă soția cu uimire.

— Femeie mizerabilă! privește aici! răcni soțul; privește aici, doamnă! Versuri unei oale de alamă! oala de alamă eu sunt, doamnă! Falsă *ea* va deveni! Dumneata ești, doamnă, dumneata!

Cu o clocotire de furie domolită întrucâtva de expresia chipului soției sale, d. Pott zvârli la picioarele ei numărul din *Independentul din Eatanswill*.

— Pe cuvântul meu! spuse d-na Pott mirată, plecându-se să ridice ziarul. Pe cuvântul meu, domnule!

D. Pott șovăi sub privirea disprețuitoare a nevestei. Ar fi vrut, c-o sforțare deznădăjduită, să-și adune curajul, dar el îl părăsi.

Când citiți fraza scurtă: „Pe cuvântul meu, domnule!” ați putea crede că ea nu cuprinde nimic înfricoșător; dar tonul cu care fu rostită și privirea care o însoți, părând că vestesc o răzbunare ce urma să cadă peste capul lui Pott, produsese asupra-i un efect puternic. Cel mai neiscusit observator ar fi descoperit pe

1 Oală — pot; joc de cuvinte (n. tr.).obrazul său tulburat graba de a-și ceda locul oricui ar fi acceptat în momentul acela să-l ocupe.

D-na Pott citi pasajul, scoase un strigăt sfâșietor, și se întinse cât era de lungă pe covorașul din fața căminului, țipând și izbind cu tocurile pantofilor în covor, într-un mod ce nu lăsa nici o îndoială asupra sentimentelor sale neprihănite în împrejurarea aceea.

— Draga mea, îngăimă d. Pott înspăimântat, n-am spus că eu cred asta. N-am...

Dar glasul nefericitului soț era acoperit de urletele partenerei lui.

— Doamnă Pott, dați-mi voie să vă implor, scumpă doamnă, să vă calmați, interveni d. Winkle, dar strigătele și zbuciumările ei deveneau mai aprige, mai dese.

— Draga mea, reîncepu d. Pott, îmi pare foarte rău. Dacă nu vrei să ții seamă de sănătatea dumitale, fă-o cel puțin pentru mine, draga mea. Ai să aduni toată lumea în jurul casei noastre...

Dar cu cât punea d. Pott mai multă căldură în implorări, cu atât se revărsau mai cumplite țipetele ei.

Din fericire, totuși, d-na Pott atașase pe lângă persoana sa un fel de gardiană, o tânără lady a cărei funcție vădită era să vegheze la toaleta stăpânei sale, dar care se făcea utilă în fel și chip îndrumându-i dorințele și toanele cu totul împotriva preferințelor bietului Pott. Țipetele d-nei Pott ajunseră curând la urechile tinerei femei și o aduseră în salon cu o grabă ce amenința să zdruncine armonia distinsă a scufei și-a zulușilor ei.

— O, scumpa mea stăpână! Scumpa mea stăpână! exclamă tânăra ființă, aruncându-se ca nebună în genunchi lângă d-na Pott pe care durerea o covârșise. O, scumpa mea stăpână! Ce s-a întâmplat?

— Stăpânul tău! Brutalul tău stăpân! bolborosi bolnava.

Pott era înclinat să cedeze.

— E o rușine! spuse fata cu ton dojenitor. Sunt sigură că o să vă mănânce zilele, doamnă! Biata femeie!

Pott ceda din ce în ce mai mult. Tabăra adversă continua atacurile.

— Oh, nu mă părăsi! Nu mă părăsi, Goodwin! murmură d-na Pott agățându-se în spasme de mâna fetei. Tu ești singura făptură care este bună cu mine, Goodwin.

Auzind mișcătorul apel, Goodwin puse și ea la cale o mică tragedie, vărsând lacrimi cu-mbelșugare.

— Niciodată, doamnă! suspină ea. Ah, domnule, ar trebui să luați seama... ar trebui să știți! Habar n-aveți ce rău puteți face stăpânei mele; o să vă pară într-o zi rău; știu, totdeauna am spus!

Nefericitul Pott privi scena în tăcere, timid.

— Goodwin! glăsui d-na Pott cu glas blajin.

— Doamnă...

— Dacă ai ști cât l-am iubit pe omul acesta!

— Nu vă mai zbuciumați cu-aducerea aminte, doamnă!

Pott părea cuprins de o mare înfricoșare. Era momentul când urma să capete lovitura de grație.

— Și acum, suspină d-na Pott, acum... După toate astea, să fiu tratată astfel! Să fiu dojenită și insultată în prezența unei a treia persoane, a unui străin aproape! Dar nu voi îndura, Goodwin! continuă d-na Pott ridicându-se în brațele caméristei. Fratele meu, locotenentul, va interveni. Vreau să divorțez, Goodwin.

— Desigur, așa merită, doamnă! încuviință Goodwin.

D. Pott se stăpâni să tălmăcească gândurile, oricare ar fi fost ele, pe care amenințarea cu divorțul le stârnea poate în mintea lui; se mărgini doar să spună cu smerenie:

— Scumpa mea, vrei să m-ascuți?

Îi răspunse un nou potop de bocete și apoi d-na Pott ceru, mai nervoasă decât până atunci, să i se spună de ce a fost adusă pe lume; mai puse și alte întrebări de același fel.

— Scumpa mea, o dojeni d. Pott, nu te lăsa în voia acestor sentimente delicate.

Draga mea, n-am crezut o clipă că pasajul în chestiune are vreun temei. Nu! Eram numai mâniat, draga mea, pot să spun într-un chip jignitor, pe cei de la *Independentul* care au avut neobrăzarea să-l publice; atâta tot.

Vorbind astfel, d. Pott aruncă o privire imploratoare obiectului inocent al gâlcevii, de parcă l-ar fi rugat fierbinte să nu pomenească nimic despre cuvântul șarpe.

— Și ce aveți de gând să întreprindeți, domnule, pentru a obține satisfacție? întrebă d. Winkle care căpătase iarăși curaj, văzând că d. Pott și-l pierduse pe-al său.

— Oh, Goodwin, murmură d-na Pott, se gândește oare să-l biciuiască pe directorul *Independentului*? Va face el una ca asta, Goodwin?

— Sst! Sst! Vă rog liniștiți-vă, doamnă! Cred c-o să-l biciuiască, dacă aceasta vă e dorința, doamnă.

— Nici vorbă! glăsui Pott văzând că soția lui dădea iarăși semne de leșin. Sigur că îl voi biciui.

— Când, Goodwin, când? urmă d-na Pott neștiind încă dacă era cazul să leșine.

— Firește, numaidecât! răspunse d. Pott; până deseară...

— Oh, Goodwin, urmă d-na Pott, ar fi singurul mijloc de a preîntâmpina calomniile și a mă pune iarăși în stima lumii.

— Desigur, doamnă! o încredință Goodwin. Nici un bărbat, dacă este bărbat, nu se poate da în lături de la o faptă ca aceasta.

Și, deoarece criza de nervi plutea încă în aer, d. Pott repetă că-l va biciui; dar d-na Pott era așa de copleșită la gândul că ar putea măcar să fie bănuită, încât în vreo șase rânduri fu pe cale să leșine din nou; fără doar și poate că și-ar fi pierdut cunoștința dacă n-ar fi avut parte de îngrijirile neobosite ale grijuliei Goodwin și de implorările repetate, să fie iertat, ale biruitului Pott; în cele din urmă, când nefericitul fu băgat bine în sperieți și pus cu botul pe labe, d-na Pott își reveni în fire și se așezară să ia dejunul.

— Domnule Winkle, cred că nu veți face jocul calomniilor josnice ale acestui ziar pentru a scurta șederea dumneavoastră aici, spuse d-na Pott cu un zâmbet care strălucea printre lacrimi.

— Nădăduiesc că nu, adăugă d. Pott, dorind totuși fierbinte ca oaspetele său să se înece cu dumaticatul de pâine prăjită pe care îl ducea tocmai atunci la gură, și să-și termine astfel cu-adevărat șederea. Nădăduiesc că nu.

— Sunteți tare bun, răspunse d. Winkle, dar s-a primit o scrisoare de la domnul Pickwick — și am aflat vestea aceasta printr-o notă a domnului Tupman pe care am găsit-o azi dimineață la ușa odăii mele de culcare; domnul Pickwick ne roagă să venim

azi la Bury. Trebuie să plecăm cu diligența de la amiază.

— Dar veți reveni? întrebă d-na Pott.

— O, desigur! replică d. Winkle.

— Sunteți absolut sigur? continuă d-na aruncând pe furie o privire drăgăstoasă musafirului ei.

— Absolut! răspunse d. Winkle.

Dejunul se sfârși în tăcere — fiecare dintre cei prezenți rumegându-și necazurile: d-na Pott regreta pierderea cavalerului; d. Pott, fâgăduiala pripită de a biciui *Independentul*; și d. Winkle, de a se fi expus în chip nevinovat unei situații așa de penibile. Ora amiezii se apropia; după multe cuvinte de rămas bun și de fâgăduieli că se va înapoia, d. Winkle se desprinsese de acolo.

„Dacă se mai înapoiază vreodată, îl otrăvesc!” gândi d. Pott, retrăgându-se în birouașul dosnic unde pregătea fulgerele elocinței sale.

„Dacă mă mai întorc vreodată și mă vâd printre oamenii ăștia, gândi d. Winkle îndreptându-se spre *Păunul*, merit să fiu biciuit eu însumi; da”.

Prietenii lui erau gata de plecare, diligența era și ea aproape pregătită și, peste o jumătate de ceas, cei trei pickwickieni călătoreau pe același drum pe care d. Pickwick îl străbătuse nu de mult cu Sam. Nevoia de a mai reproduce crâmpoie din frumoasa și poetică descriere făcută de d. Snodgrass în legătură cu această călătorie, nu o simțim deloc.

În pragul *Îngerului* se afla d. Weller care-i întâmpină și-i pofti în apartamentul d-lui Pickwick unde, spre marea uimire a d-lui Winkle și a d-lui Snodgrass și spre marea tulburare a d-lui Tupman, găsiră pe bătrânul Wardle dimpreună cu Trundle.

— Ce faci? zise bătrânul strângând mâna d-lui Tupman. Haide! Nu cumva s-o ștergi de aici. Nu te mai uita la mine așa de trist. Leac, flăcăule, pentru ce-ai pățit, nu există. Pentru binele ei voiam ca dumneata s-o fi luat de nevastă, însă în interesul dumitale mă bucur că n-ai luat-o. Un tânăr ca dumneata va nimeri mai bine, în curând; nu-i așa? Rostind aceste consolări, bătrânul Wardle îl bătuse pe spate pe d. Tupman și răsese din toată inima.

— Și dumneavoastră, bunii mei prieteni, cum o mai duceți? urmă bătrânul domn dând în același timp mâna cu d. Winkle și cu d. Snodgrass. Tocmai îi spusese domnului Pickwick că vreau să veniți la mine cu toții de Crăciun. Vom avea și o nuntă — de data asta o nuntă adevărată.

— O nuntă?! exclamă d. Snodgrass, îngălbenindu-se.

— Da, o nuntă. Dar nu te speria, replică binevoitorul bătrân; e vorba numai de Trundle și de Bella.

— A, numai atâta? glăsui d. Snodgrass ușurat de o bănuială dureroasă care îi năpădise și-i copleșise inima. Felicitările mele, domnule. Ce face Joe?

— El? Foarte bine. Somnoros ca totdeauna.

— Și mama dumneavoastră? Și pastorul? Și toată lumea?

— Cât se poate de bine.

— Domnule, întrebă d. Tupman cu trudă, ea... unde-i ea?

Punând întrebarea, își întorsese capul și-și acoperise ochii cu mâinile.

— *Ea!* replică bătrânul gentleman clătinând din cap cu înțelese. Vrei să spui, ruda mea nemăritată —nu?

D. Tupman arătă printr-un semn că întrebarea sa se referea la dezamăgita Rachel.

— A, ea a plecat, spuse bătrânul domn. Locuiește la o rudă, destul de departe de aici. Nu le mai putea suferi pe fetele mele, așa că am lăsat-o să se ducă. Dar veniți, uitate masa; de bună seamă că sunteți flămânzi după drum. Eu sunt, chiar fără să fi călătorit. Haidem să-nfulecăm!

Ospățul fu onorat cum se cuvine, iar după ce se ridicară tacâmurile, după ce prietenii noștri se așezară în jurul mesei, d. Pickwick istorisi, în fața discipolilor săi indignați, cutremurați de groază, neplăcerile pe care le îndurase și succesul pe care îl avusese. viclenia mârșavă a diabolicului Jingle.

— Din pricina atacului de reumatism pe care l-am căpătat în grădina aceea, spuse d. Pickwick în încheiere, mai șchiopătez și acum.

— Am avut și eu un soi de aventură, mărturisi d. Winkle, zâmbind; iar la cererea d-lui

Pickwick vorbește despre pamfletul răutăcios publicat în *Independentul din Eatanswill* și despre enervarea prietenului lor, directorul *Gazetei*.

Fruntea d-lui Pickwick se întunecă în timpul povestirii. Prietenii observă și, după ce d. Winkle isprăvi, păstrare o liniște adâncă. Lovind energic cu pumnul în masă, d. Pickwick declară următoarele:

— Nu este de mirare că suntem sortiți parcă să nu putem intra în casa unui om, fără a-i pricinui un necaz. Vă întreb dacă nu am dreptul să cred în indiscreția sau și mai grav, în nelegiuirea — ca să spun așa — a discipolilor mei care, sub orice acoperământ s-ar adăposti, tulbură tihna inimii și fericirea unei femei credule? Vă întreb, nu-i oare...

După toate probabilitățile, d. Pickwick ar mai fi continuat un timp pe acest ton dacă intrarea lui Sam, în mână c-o scrisoare, nu ar fi întrerupt elocventu-i discurs. Își trecu batista pe frunte, își scoase ochelarii, îi șterse, și-i puse iar pe nas; glasul își căpătase iarăși blândețea obișnuită când întrebă:

— Ce ai în mână, Sam?

— Am trecut pe la poștă unde am găsit scrisoarea asta, care stătea acolo de două zile, răspunse d. Weller. Are pecete și adresa e scrisă cu literă rotundă.

— Nu cunosc scrisul, zise d. Pickwick deschizând scrisoarea. Dumnezeule, ce-i asta? De bună seamă, o glumă! Nu poate să fie adevărat!

— Ce s-a întâmplat? îl întreabă toți.

— A murit cineva? exclamă d. Wardle, neliniștit de groaza care se citea pe chipul d-lui Pickwick.

D. Pickwick nu răspunse; trecând scrisoarea peste masă, îl rugă pe d. Tupman s-o citească cu voce tare, și recăzu în scaun cu un aer uluit, buimac, care înfricoșă.

Cu glas tremurător, d. Tupman citi scrisoarea; ceea ce urmează este o copie:

Freeman's Court, Cornhill, 28 August, 1827

Bardell contra Pickwick

Domnule,

Fiind angajați de d-na Martha Bardell să intentăm o acțiune împotriva dumneavoastră pentru călcarea unei făgăduieli de căsătorie, pentru care reclamanta își fixează daunele la o mie cinci sute de lire, ne permitem a vă informa că o citație a fost lansată în contra dumneavoastră pentru acest proces, în fața Curții Civile; și vă rugăm să ne anunțați, cu prima poștă, numele avocatului dumneavoastră din Londra, pe care îl veți însărcina cu urmărirea acestei afaceri. Suntem, domnule, supușii dumneavoastră servitori,

Dodson și Fogg

Domnului Samuel Pickwick

Era mișcătoare uimirea mută cu care cei de față se priveau între ei; fiecare se temea parcă să vorbească și se uita, rînd pe rînd, la vecini și la d. Pickwick. Tăcerea fu, în cele din urmă, ruptă de d. Tupman:

— Dodson și Fogg! repetă el în neștire.

— Bardell și Pickwick! șopti d. Snodgrass pe gânduri.

— Tihna inimii și fericirea femeilor credule! murmură d. Winkle distrat.

— E un complot! exclamă d. Pickwick recăpătând în sfârșit puterea de-a grăi. E un complot infam pus la cale de avocații hrăpăreți Dodson și Fogg. Doamna Bardell n-ar fi făcut niciodată așa ceva. N-are ea inima să facă una ca asta; și nici n-ar fi fost cazul. Ridicol! Ridicol!

— Oh, inima ei! spuse d. Wardle c-un zâmbet. Poate că ești dumneata cel mai bun judecător, nimic de zis, nu vreau să te descurajez, dar țin să te asigur că Dodson și Fogg sunt judecători mult mai strașnici decât oricare dintre noi.

— E o tentativă josnică de-a stoarce bani! declară d. Pickwick.

— Nădăduiesc că da, replică d. Wardle cu o tuse seacă și scurtă.

— Cine m-a auzit vreodată vorbindu-i altfel decât vorbește un chiriaș cu proprietărea sa lui? continuă Pickwick cu înflăcărare. Cine m-a văzut vreodată cu ea? Nici chiar prietenii mei de aici.

— Numai o dată, îl întrerupse d. Tupman.

D. Pickwick făcu fețe-fețe.

— Aha, asta-i important! glăsui d. Wardle. Însă, nu-i așa că nu era nimic suspect atunci?

D. Tupman zvârli mentorului său o ochire timidă.

— Într-adevăr, spuse el, nu era nimic suspect; dar

nu știu cum se întâmplase, stați să-mi aduc aminte — da, nici o îndoială, ea era în brațele lui.

— Dumnezeule mare! exclamă d. Pickwick amintindu-și deodată scena. Adevărat! Ce groaznică dovadă a tăriei împrejurărilor! Da, da, așa era.

— Și prietenul nostru căuta să-i risipească temerile, adăugă d. Winkle c-un grăunte de răutate.

— E adevărat, zise d. Pickwick. Nu voi tăgădui, este adevărat!

— Hoho! exclamă d. Wardle, pentru o afacere în care nu-i nimic suspect, amănuntul pare cam ciudat. Hehe, Pickwick, vulpoiule! Pui de lele ce-mi ești!

Și se porni pe râs cu atâta putere, că paharele zornăiră pe bufet.

— Ce înfricoșătoare îmbinare de aparențe! exclamă d. Pickwick, rezemându-și bărbia în mâini. Winkle, Tupman, vă rog să-mi iertați observațiile pe care le-am făcut adineaori. Suntem toți victimele împrejurărilor, iar eu cea mai mare dintre toți trei!

Cu aceste scuze, d. Pickwick își îngropă capul în mâini și începu să cugete, în vreme ce d. Wardle zvârlea celorlalți membri ai societății clipiri din ochi și clătina din cap.

— În orice caz, spuse d. Pickwick ridicându-și cu indignare fruntea și bățând în masă, vreau ca lucrurile să se explice. Îi voi vedea pe acești Dodson și Fogg. Măine mă duc la Londra.

— Nu, nu mâine, îl sfătui d. Wardle; șchiopătezi prea tare.

— Bine, atunci poimăine!

— Poimăine e întâi septembrie și ai făgăduit că vii neapărat cu noi la moșia lui Sir Geoffrey Manning, să luăm masa împreună, dacă nu ne întovărășești la vânătoare.

— Atunci, răspoimăine, încuviință d. Pickwick; joi, Sam!

— Da, dom'le! replică d. Weller.

— Oprește două locuri pe imperială, pentru Londra, joi dimineața; pentru tine și pentru mine.

— Foarte bine, dom'le.

D. Weller părăsi camera, pornind alene cu mâinile în buzunare și cu ochii ațintiți în pământ să-și îndeplinească însărcinarea.

„Al naibii om, șefu ăsta al meu! își spuse d. Weller pășind pe drum agale. Auzi, să dea târcoale doamnei Bardell, care are și-un ploid! De, așa e babalâcii, orișicât de respectabili ar fi. Dar nu mi-ar fi trecut prin gând să facă șefu așa ceva; nu zău, n-aș fi crezut!”

Și, dojenindu-1 astfel, d. Sam Weller își îndreptă pașii către stația de trăsură.

CAPITOLUL XIX

O zi plăcută, neplăcut încheiată.

Păsările salutară, de bună seamă, dimineața de 1

septembrie ca pe una dintre cele mai plăcute pe care le-au putut trăi în acest anotimp; aflându-se din fericire într-o stare de dumnezeiască neștiință, nu bănuiau nimic în legătură cu pregătirile care se făceau tinzând să le pustiască tihna și pacea inimii.

Mulți pui de potârniche își înfoiau nestânjeniți aripile prin miriște, cu întreaga înfumurare a tinereții, și multe potârniche mai vârstnice îi priveau cu ochișori rotunzi, cu aerul disprețuitor al unor păsări pline de experiență și înțelepciune, însă tot atât de neștiutoare de destinul trist care le aștepta; se scăldau și ele cu un simțământ de fericire și voie în aerul proaspăt al dimineții și, vai, peste câteva ceasuri aveau să zacă la pământ! Dar ne înduioșăm. Haide, mai bine să urmărim firul istorisirii.

Așadar, ce mai încoa și încolo, era o dimineață frumoasă, așa de frumoasă, încât cu greu ai fi putut să crezi că cele câteva luni de vară din Anglia aproape se scurseseră. Tufișuri, câmpii, arbori, dealuri, pământuri mlăștinoase, înfățișau ochiului nuanțe mereu-mereu schimbătoare de un verde copt și bogat; doar vreo frunză căzută pe-alocuri, câte o pată galbenă amestecată cu culorile verii, te vesteau că toamna a

început. Cerul era fără nori; soarele strălucea puternic și cald; văzduhul răsună de cântul păsărilor și de zumzetul miilor de gănganii; grădinile căsuțelor de țară, încărcate de flori frumoase în culori de tot felul, bogate în nuanțe, scânteiau sub stropii grei de rouă, ca niște straturi de nestemate ce-ți luau ochii. Totul purta pecetea verii și nici una din frumoasele ei culori nu se ofilise încă.

Așa arăta dimineața acelei zile când o trăsură deschisă, în care se aflau trei pickwickieni (d. Snodgrass preferase să rămână acasă) d. Wardle, d. Trundle și Sam Weller pe capră alături de birjar, se opri la o poartă din marginea drumului, în fața căreia stătea un pădurar înalt, ciolănos, și un băiețandru cu niște cizme scunde și cu jambiere de piele; și unul și altul, întovărășiți de doi prepelicari, purtau câte o tolă uriașă.

— Ia spuneți-mi, șopti d. Winkle lui Wardle, pe când omul lăsa scările, nu cumva își închipuie că vom uide atâta vânat încât să umplem tolbele astea?

— Nici vorbă c-o să le umplem! exclamă bătrânul Wardle. Dumneata ai să umpli una și eu alta, iar pe urmă vom vâra tot pe-atâta și-n buzunare.

D. Winkle coborî în tăcere; dar își spuse în gând că dacă trebuiau să rămână în aer liber până va umple el o tolă, vor avea multe șanse, desigur, să se-aleagă c-un guturai.

— Hei, juno, hei bătrânico; jos, Daph, jos! glăsu d. Wardle mângâind căinii. Martin, nu-i așa că sir Geoffrey este încă în Scoția?

Pădurarul cel înalt îi răspunse afirmativ, purtându-și cu mirare privirea de la d. Winkle, care își ținea arma ca și cum ar fi vrut ca buzunarul hainei să-i cruțe osteneala apăsării pe trăgaci, la d. Tupman care și-o purta pe a sa de parcă i-ar fi fost frică de ea — și nu mai încape nici o îndoială că-i era frică într-adevăr.

— Martin, prietenii mei nu prea sunt deprinși cu lucrurile astea, lămură Wardle observându-i privirea. Știi... cât trăiește, omul învață. Vor fi buni țintași într-o zi. Cer iertare prietenului meu Winkle, el are totuși oarecare experiență.

Drept mulțumire pentru complimentul acesta, d. Winkle zâmbi ușor pe deasupra cravatei sale albastre și, în tulburarea-i modestă, se-mpletici în armă în așa fel, încât, dacă ar fi fost încărcată, cu siguranță că l-ar fi ucis pe loc.

— Domnule, să nu care cumva s-o mânuiți așa când o să aveți încărcătură în ea, spuse morocănos pădurarul înalt; altminteri, să mă ia dracu dacă unul dintre noi n-o să dea ortol popii!

Admonestat astfel, d. Winkle schimbă brusc poziția și, în felul acesta, izbuti să aducă patul puștii în imediata vecinătate a capului d-lui Weller.

— Hei! strigă Sam ridicându-și pălăria care-i zburase de pe cap și frecându-și tâmplele. Hei, dom'le, ușure! Altfel, dintr-un foc o să umpleți cu vârf și îndesat o tolă.

Atunci băiețelul cu jambiere de piele se porni pe o hohotire de râs, trudindu-se pe urmă să redobândească un aer grav, pentru a se crede că răsese alt-cineva, ceea ce îl făcu pe d. Winkle să se încrunte cu demnitate.

— Martin, întrebă d. Wardle, unde i-ai pus în vedere băiatului să vină cu gustarea?

— I-am spus, domnule, să fie la ceasurile douăsprezece pe coasta dealului c-un copac.

— Locul nu face parte din moșia lui sir Geoffrey?

— Nu, domnule, e la o zvârlitură de băț de aici. Coasta se află pe moșia căpitanului Boldwig, dar n-o să ne supere nimeni, și e acolo și un pic de verdeață.

— Foarte bine, zise bătrânul Wardle. Acum, cu cât vom porni mai devreme, cu atâta va fi mai bine.

Pickwick, dumneata vii să ne întâlnești la amiază?

D. Pickwick dorea în mod deosebit să vadă vânătoarea, mai ales că se cam temea pentru viața și integritatea mădurelor d-lui Winkle. Dealtminteri, într-o dimineață așa de ademenitoare, ar fi fost o cruzime să se înapoieze și să-și lase prietenii singuri cu petrecerea lor. Răspunse deci cu un aer tânguitor:

— Îmi închipui că trebuie...

— Gentlemanul nu trage? întrebă pădurarul înalt.

— Nu, răspunse Wardle, și pe lângă toate mai e și șchiop.

— Tare mult aș vrea să merg, mărturisi d. Pickwick; tare mult.

Urmă o scurtă pauză de compătimire.

— În partea ailaltă a hățisului e o roabă, spuse băiatul. Dacă servitorul gentlemanului ar vrea să-l ducă în roabă, pe cărări, poate să vie; noi l-am trece peste

pârleazul barierelor.

— S-a făcut! se grăbi Sam Weller să aprobe, căci ținea și el cu ardoare să vadă vânătoarea. S-a făcut! Bravo! Puștiul are dreptate. Mă înființez numaidecât cu ea. Se ivi însă o greutate. Pădurarul cel lung protestă categoric împotriva introducerii unui gentleman tras cu roaba, la o partidă de vânătoare, susținând că aceasta era o violare grosolană a tuturor regulilor stabilite și a tuturor precedentelor. Obiecțiunea era puternică, dar nu de neînvins. Pădurarul fu luat cu binișorul, i se puse ceva în mână; el își ușură inima dându-i câteva după cap băiețașului inventiv care propusese întrebuintarea roabei; d. Pickwick se așază în ea și grupul porni la drum — Wardle și pădurarul înalt în frunte; d. Pickwick în roaba pe care o împingea Sam, formând ariergarda.

— Oprește, Sam! strigă d. Pickwick când ajunseră pe la jumătatea primului câmp.

— Ce s-a întâmplat? întrebă d. Wardle.

— Nu permit ca roaba să fie împinsă nici măcar cu un pas mai departe, rosti hotărât d. Pickwick, dacă Winkle nu-și ține altfel pușca.

— Cum s-o țin? întrebă bietul Winkle.

— Ține-o cu țeava în jos! porunci d. Pickwick.

— Poziția nu e deloc vânătorească! își dădu părerea d. Winkle.

— Nu-mi pasă dacă e vânătorească sau nu, răspunse d. Pickwick, dar n-am poftă ca, de dragul aparențelor și pentru a face plăcere altuia, să fiu împușcat într-o roabă.

— Parcă văd că gentlemanul o să-și descarce arma în cineva, mormăi pădurarul cel lung.

— Bine, bine, nu mă opun, glăsui bietul Winkle sucindu-și patul puștii în sus.

Poftim...

— Ce nu face omul pentru liniștea lui! spuse d. Weller.

Porniră mai departe.

— Oprește! strigă d. Pickwick după ce mai înaintară câțiva metri.

— Ce mai e? întrebă Wardle.

— Pușca lui Tupman e periculoasă; sunt sigur! rosti d. Pickwick.

— Cum periculoasă?! exclamă d. Tupman foarte neliniștit.

— Periculoasă dacă o porți așa. Îmi pare foarte rău că fac iarăși obiecțiuni, dar nu pot consimți să merg mai departe dacă n-o ții ca Winkle.

—Cred că ar fi bine să faceți așa, domnule, adăugă pădurarul cel lung, altminteri ați putea slobozi încărcătura în dumneavoastră sau cine știe unde.

Cu graba cea mai politicoasă, d. Tupman își așază pușca în poziția cerută, și grupul porni din nou, cei doi amatori purtând armele cu țeava în jos, ca doi ostași la niște funeralii regale. Deodată câinii se opriră la pândă; grupul mai făcu doar un pas în tăcere, pe urmă se opri.

— Ce-or fi având la picioare? întrebă în șoaptă d. Winkle. Ce ciudat stau!

— Sst! gura! replică Wardle încet. Nu vezi că adulmecă?

— Adulmecă? repetă d. Winkle privind jur-împrejur ca și cum s-ar fi așteptat să descopere vreun colț frumos în natură, care ar fi atras în mod deosebit luarea aminte a agerilor câini. Auzi, adulmecă! Ce adulmecă?

— Deschide ochii! spuse Wardle care, din pricina tulburării, nu luase în seamă întrebarea. Acum, haidem!

Atât de neașteptat se auzi o fâlfâire violentă de aripi, că d. Winkle se trase înapoi de parcă s-ar fi împușcat singur. Pac! Pac! răsunară două focuri de armă. Fumul se destrămă repede în zare, peste câmp, și se învălătuci în aer.

Unde sunt păsările? exclamă d. Winkle în culmea turburării, răsucindu-se în toate direcțiile. Unde sunt? Spuneți-mi când să trag! Unde sunt? Unde sunt?

— Unde sunt? spuse Wardle ridicând două potârniche pe care câinii le depuseseră la picioarele sale. Unde sunt? Uite-le!

— Nu, nu; vreau să zic celelalte! reluă d. Winkle buimac.

— Cine știe unde or fi acum! răspunse Wardle cu răceală, încărcându-și pușca din nou.

— În cinci minute o să dăm iară de un stol de potârniche, glăsui pădurarul cel lung. Dacă gentlemanul începe să tragă acum, te pomenești că plumbul o să iasă din țeavă tocmai când le-om făcea să-și ia zborul.

— Hahaha! hohoti d. Weller.

— Sam! Îl dojeni d. Pickwick mișcat de zăpăceala și tulburarea discipolului său.

— Da, dom'le...

— Nu râde!

— Prea bine, dom'le! răspunse Sam.

Dar, ca să nu rămână de căruță, d. Weller se strâmbă dinapoia roabei, spre înveselirea numai a băiatului cu jambiere de piele, care izbucni într-un râs zgomotos; fără multă vorbă, pădurarul cel lung, care avea nevoie de un pretext spre a se întoarce și a-și tăinui propria-i poftă de râs, îi trase vreo două după ureche.

— Bravo, tinere! îi spuse Wardle d-lui Tupman. Dumneata cel puțin ai tras de data asta!

— O, da! răspunse d. Tupman cu o mândrie conștientă; am descărcat arma.

— De minune! Rândul viitor, dacă te uiți cu băgare de seamă, ai să și nimerești ceva. E foarte ușor, nu-i așa?

— Da, foarte ușor, zise d. Tupman. Cu toate astea, mă doare strașnic umărul! Cât pe aci să vin tumba. Habar n-aveam că arme așa de mici zvâcnesc așa de tare.

— O, ai să te obișnuiești cu vremea! îi spuse bătrânul gentleman și zâmbi. Acum suntem gata? Și roaba? Totu-i în regulă?

— Totul, dom'le, răspunse d. Weller.

— Atunci, la drum!

— Țineți-vă bine, dom'le, zise Sam săltând roaba.

— Da, da! răspunse d. Pickwick.

Porniră mai departe cât se poate de repede.

— Acum să rămâi în urmă! strigă d. Wardle după ce roaba fusese trecută peste o barieră, și după ce d. Pickwick fu așezat iarăși într-însa.

— Bine, dom'le, răspunse d. Weller, oprindu-se în loc.

— Dumneata, Winkle, continuă bătrânul domn, urmează-mă încetișor și, de data asta, nu mai întârzia.

— N-aveți nici o teamă, glăsui d. Winkle. Adulmecă?

— Nu, nu; încă nu. Tăcere acum, tăcere!

Pășeau tiptil și ar fi putut să înainteze astfel, în

liniște deplină, dacă, vrând să execute o mișcare foarte complicată cu pușca, d. Winkle nu o descărca din greșală în clipa cea mai critică, trimițându-i încărcătura peste creștetul băiețașului, exact unde ar fi fost creierul pădurarului cel înalt în cazul când el s-ar fi găsit unde era băiatul.

— Pentru numele lui Dumnezeu, De ce-ai tras? întrebă bătrânul Wardle în vreme ce păsările își luau tefere zborul.

— De când sunt n-am văzut o asemenea pușcă, răspunse bietul Winkle privind încărcătorul armei ca și cum privirea ar fi putut să-i fie de vreun folos. Pornește singură, își face de cap.

— Își face de cap! repetă Wardle, arătând prin mișcarea mâinilor că e scos oarecum din sărite. Ar mai trebui să țințească și singură.

— O s-o facă și p-asta îndată, domnule! spuse profetic cu glas scăzut, pădurarul înalt.

— Ce vrei să spui cu asta, domnule? întrebă înțepat d. Winkle.

— Nimic, domnule, nimic, răspunse pădurarul cel lung. Eu n-am familie, iar mama băiețelului va căpăta

o despăgubire frumoasă de la sir Geoffrey dacă țâncul e omorât pe domeniul lui. Mai încărcăți-o o dată, domnule, mai încărcăți-o!

— Luați-i pușca! strigă d. Pickwick din roabă, înfricoșat de insinuările sumbre ale lunganului. Luați-i arma! N-aude nimeni?

Cu toate acestea, nu se oferă nimeni să-i execute ordinul, astfel că, după ce aruncă d-lui Pickwick o privire răzvrătită, d. Winkle își încărcă din nou pușca și porni înainte, alături de ceilalți.

Suntem dator să constatăm, după mărturia d-lui Pickwick, că modul de a proceda al d-lui Tupman se dovedea a fi mult mai prudent și mai cuminte decât cel adoptat de d. Winkle. Lucrul nu trebuia, totuși, să micșoreze în nici un chip marea autoritate a acestuia din urmă în problemele sportului, căci — după cum observă admirabil d. Pickwick — nu se știe din ce motive, încă din timpuri imemorabile, mulți dintre filosofi mai buni și mai vrednici care, în materie de teorie, au fost lumini desăvârșite ale științei, n-au izbutit niciodată să-și pună ideile în practică.

Modul de a proceda al d-lui Tupman era extrem de simplu, ca dealtfel cum se

întâmplă cu multe dintre cele mai valoroase descoperiri făcute de noi în viață. Cu repeziciunea și pătrunderea omului genial, el remarcase din întâiul moment că cele mai de seamă puncte care trebuiau să fie aduse la îndeplinire erau: întâi, să descarce arma fără a-și pricinui vreun rău sieși; al doilea, să facă în așa fel încât să nu-i vatame pe cei din jur; de bună seamă, după ce înfrângeai dificultatea de a descărca arma, lucrul cel mai bun era să închizi ochii zdravăn și să tragi în aer.

Într-un rând, după ce făcuse isprava asta, d. Tupman, deschizând ochii, văzu o potârniche dolofană care tocmai cădea rănită la pământ. Se pregătea să-l felicite pe d. Wardle pentru repetatele lui succese, când acesta înaintă spre el și-i strânse călduros mâna:

— Tupman, spuse bătrânul domn, ai țintit într-adins potârnichea?

— Nu, nu! rosti d. Tupman.

— Ba da! glăsui Wardle. Te-am văzut cu ochii mei — am observat cum ai ales-o dintre toate — m-am uitat la dumneata cum ai ridicat pușca s-o ții; și voi adăuga că nici cel mai bun ochitor din lume n-ar fi putut să facă o treabă ca asta în chip mai admirabil. Ești mai iscusit decât te credeam. Tupman, ai mai vânat, firește.

Zadarnic protestă d. Tupman, cu un zâmbet modest, că nu mai vâname niciodată. Însuși zâmbetul său fu socotit ca dovadă contrarie, și din momentul acela, reputația-i rămase întemeiată. Nu e ea singura reputație dobândită așa de lesne, iar efectele fericite ale hazardului nu se limitează numai la vânătoria de potârniche.

În răstimp, d. Winkle scotea flăcări, fulgera, fumea, fără să producă nici un rezultat pozitiv, vrednic de-a fi notat. Uneori își irosea încercările, hăt, în văzduh; alteori o trimitea rasă cu suprafața pământului de parcă ar fi vrut să pună în pericol viața celor doi câini. Felul său fantezist de a trage era extrem de curios și variat; de fapt, în ce privește folosul practic, însemna desigur un eșec. O axiomă cunoscută este că „fiece ghiulea își are țelul ei”; dacă putem s-o aplicăm deopotrivă alicelor, acelea ale d-lui Winkle erau niște bieți copii găsiți, despuiați de drepturile lor naturale, zvârliți la întâmplare în lume și fără nici un țel.

— Ei, dar azi e o căldură că te topești, nu-i așa? întrebă d. Wardle, apropiindu-se de roabă și ștergându-și șiroaiele de pe față sa voioasă și aprinsă ca focul.

— Într-adevăr, răspunse d. Pickwick. Soarele dogorește groaznic; îl simt chiar eu. Nu știu cum vi se pare dumneavoastră?

— Cam la fel, spuse bătrânul domn. Însă n-are a face; a trecut de amiază. Vezi colina aceea verde?

— Firește.

— Acolo e locul unde vom prânzi; și — pe Jupiter! — uite că vine băiatul cu panerul, punctual ca un ornic.

— Îl văd, spuse d. Pickwick luminându-se la față. Asta-i un băiat de ispravă! Am să-i dau un șiling numaidecât. Hai, Sam, du-mă într-acoio.

— Țineți-vă bine, dom'le, rosti d. Weller, înviorat de perspectiva unei gustări. Păzea, împielitule! Dacă prețuiești scumpa mea viață, nu mă da peste cap, cum spunea gentlemanul ăla căruțașului care-l ducea în Tyburn.

Și, aproape fugind, d. Weller își purta stăpânul cu iscusință până la colina cea verde; foarte îndemânat, îl descarcă chiar lângă panerul cu merinde, pe care fără zăbavă se-apucă să-l desfacă.

— Pateu de vițel, spunea d. Weller vorbind de unul singur în timp ce orânduia mâncarea pe iarbă. Foarte bună chestie pateul de vițel când cunoști pe cocoana care l-a făcut și ești sigur de tot că tocătura nu este de pîsoi; la urma urmei, nu e nimic că este și de pîsoi, dacă seamănă așa de bine cu vițelul că nici plăcintării n-o deosebesc.

— N-o deosebesc, Sam? întrebă d. Pickwick.

— Nu, dom'le, răspunse d. Weller ducând mâna la pălărie. Am trăit odată într-o casă c-un plăcintar, dom'le, un om foarte simpatic — deștept numărul unu! Făcea pateuri din orice. „Ce de pisici ai dumneata, dom'le Brooks”, îi zic eu când m-am mai împrietenit cu el. „Hehe, am o droaie”, zice el. „Trebuie că ții mult la pisici”, îi zic eu.

„Da, zice el și clipea din ochi;

alții țin la ele. Cu toate astea, îmi zice el, până la iarnă nu e încă sezonul lor”. „Nu e sezonul lor?” zic eu. „Nu, zice el. Acu' e vremea fructelor, nu a pisicilor”. „Ce înțelegi prin asta?” îi zic eu. „Nu înțeleg nimic, zice el. Să vezi, nu vreau să intru în cârdășie cu măcelarii ca să urc prețul cărnii, zice el; dom'le Weller, zice strângându-mi mâna din

răspuși și suflându-mi la ureche, nu mai pomeni de asta, chestia e să știi să le dai gust. Toate pateurile sunt făcute din aceste nobile animale, zice el arătând spre o pisicuță vărgată. Și eu le dau gust de biftec, de vițel, de rinichi, după cum e cererile. Mai mult decât atâta, zice el, poci, cât ai bate din palme, ca să fac vițel din biftec, sau din biftec rinichi, sau carne de oaie cu amândouă, după nevoile târgului sau după pofta omului.”

— Desigur că era un tânăr foarte iscusit, Sam, spuse d. Pickwick c-o ușoară înfiorare.

— Cred și eu, dom'le, răspunse d. Weller continuând să golească panerul; și pateurile era minunate. Limbă... Se-aprobă. E foarte bună dacă nu e vorba de-o limbă de femeie. Pâine; ciolan afumat, parcă ar fi pictat; friptură rece de vacă, pe cinste. Sarsailă, ce e în ulcioarele astea?

— În asta, bere, îi răspunse băiatul dând jos de pe umeri două ulcioare mari de piatră, legate împreună printr-o curea; în altăalt, punch rece.

— Dacă stai să te gândești, gustarea e alcătuită în lege, declară d. Weller urmărind cu multă mulțumire pregătirile pentru masă. Și acum, domnilor, înfulecarea! cum zicea englezii franțuzilor când își puneau la pușcă baionetele.

Nu fu nevoie de a doua poftire pentru a îndemna societatea să onoreze prânzul, și multe stăruințe nu trebuiau nici pentru a-i hotărî pe d. Weller, pe pădurarul cel înalt și pe cei doi băieți să se așeze în iarbă, la o mică distanță, spre a da gata niște respectabile hălci de carne. Un stejar bătrân dăruia umbra lui plăcută comesenilor; dinaintea lor se desfășura, nemărginită, priveliștea bogată a ogoarelor și a pajiștilor întretăiate de tufărișuri dese, dincolo de care se vedea brâul lat al pădurilor.

— E încântător, absolut încântător! exclamă d. Pickwick, pe obrazul căruia pielea arsă de soare se jupuia repede.

— Într-adevăr! încuviință Wardle. Vrei să bei un pahar de punch?

— Cu multă plăcere, declară d. Pickwick, și expresia de mulțumire de pe figura sa, după ce bău, era o mărturie a sincerității răspunsului. Bun! zise d. Pickwick, plescând din buze; foarte bun! Am să mai iau un pahar. Rece! Foarte rece! Haidem, domnilor, continuă d. Pickwick fără să lase ulciorul, o închinare! Pentru prietenii noștri din Dingley Dell!

Aclamații zgomotoase îi întâmpinară urarea.

— Să vă spun cum voi face ca să-mi recapăt dibăcia la vânătoare, glăsui d. Winkle, care mânca pâine și șuncă, servindu-se de un briceag. Am să pun o potârniche împăiată pe-un stâlp și am să trag în ea, întâi de la distanță mică și pe urmă depărtându-mă treptat-treptat. Este un exercițiu strașnic.

— Eu cunosc pe-un domn, dom'le, spuse Sam, care a făcut așa și a început de la vreo doi metri; însă, după aia, n-a mai încercat căci dintr-un foc a mătrășit pasărea de pe fața pământului, că nu s-a mai văzut măcar un fulg din ea.

— Sam! spuse d. Pickwick.

— Da, dom'le, răspunse d. Weller.

— Fii bun și păstrează-ți anecdotele până când au să-ți fie cerute.

— Prea bine, dom'le.

D. Weller clipi cu atâta haz din ochiul pe care nu i-l tănuia cana cu bere dusă la gură, că cei doi băieți și el se tăvăliră numaidecât de râs; binevoi să zâmbească până și pădurarul înalt.

— Nu zău, punchul ăsta rece e nemaipomenit, declară d. Pickwick privind cu gravitate ulciorul de pământ; și ziua este nespus de caldă, și... Tupman, dragă prietene, vrei un pahar cu punch?

— Cu multă plăcere, încuviință d. Tupman.

După ce bău paharul, d. Pickwick luă încă unul, numai spre a vedea de nu cumva în punch e vreo coajă de portocală, căci coaja de portocală îi făcea totdeauna rău și, convingându-se că nu era, mai bău un pahar în sănătatea prietenului absent, d. Snodgrass; se simți pe urmă foarte îndatorat să închine în cinstea necunoscutului care făcuse punchul.

Succesiunea necurmată de pahare cu punch produse un efect remarcabil asupra d-lui Pickwick; zâmbetul cel mai luminos îi strălucea pe chip; râsul îi mija pe buze; și o sinceră bună dispoziție îi scânteia în ochi. Cedând treptat influenței lichidului atât de cald, d. Pickwick exprimă dorința puternică de a-și reaminti un cântec pe care-l auzise în copilărie; dar eforturile sale rămânând zadarnice, se gândi să-și stimuleze memoria cu alte pahare de punch care produsese, pare-se, asupra-i, un efect pe de-a-

ntregul opus; căci, uitând vorbele cântecului, începu să nu mai știe cum se articulează măcar două cuvinte. În cele din urmă, după ce se ridică pe picioare să adreseze societății un discurs elocvent, căzu din nou în roabă și adormi aproape imediat.

Panerul fu împachetat la loc. Întrucât se văzu că era absolut cu neputință ca d. Pickwick să fie trezit din toropeală, avură loc unele discuții în sensul dacă e mai bine ca d. Weller să-și ducă stăpânul înapoi cu roaba, sau să-l lase unde se afla până când toată lumea va fi gata de plecare acasă. Până la urmă fu adoptată ultima părere și, deoarece expediția nu avea să dureze mai mult de-un ceas, iar pentru că d. Weller cerea stăruitor să-i întovărășască, prietenii hotărîră să-l părăsească pe d. Pickwick, adormit în roabă, și să-l ia la întoarcere. Grupul se depărtă, deci, lăsându-l pe d. Pickwick să sforăie în tihnă la umbră.

Nu există nici un motiv să ne îndoim că d. Pickwick ar fi continuat să sforăie până la înapoierea prietenilor săi — sau, de nu, până când umbrele serii ar fi învăluit firea, presupunând că el ar fi rămas acolo, în pace. Dar nu a fost lăsat în pace. Și iată ce anume l-a împiedicat.

Când căpitanul Boldwig, un omuleț cam violent de felu-i, purtând o redingotă albastră și o cravată neagră, scrobită, catadicsea să pornească în plimbare pe moșia sa, plimbarea o făcea în tovărășia unui baston de palmier prevăzut c-un inel de alamă, a unui grădinar și a ajutorului acestuia, oameni foarte smeriți, cărora căpitanul Boldwig le dădea porunci cu ton de sus și aspru; căci sora nevestei căpitanului Boldwig se măritase cu un marchiz, iar casa căpitanului era o vilă, și proprietatea lui un domeniu; și totul la el era plin de măreție, putere și nobleță.

D. Pickwick nu dormise nici o jumătate de ceas, când micul căpitan Boldwig, urmat de grădinarul lui, veni cu pașii mari pe care i-i îngăduiau statura și importanța lui; ajungând lângă stejar, căpitanul Boldwig se opri, răsuflă adânc și contemplă peisajul cu priviri care ar fi vrut să arate că peisajul trebuia să se simtă desigur foarte măgulit că el l-a luat în seamă; la urmă, izbind tare în pământ cu bastonul, îl chemă pe grădinarul-șef.

— Hunt! spuse căpitanul Boldwig.

— Da, domnule, răspunse grădinarul.

— Să netezești locul ăsta mâine dimineață, auzi

Hunt?

— Da, domnule.

— Și să ai grijă să ții locul în ordine; auzi, Hunt?

— Da, domnule.

— Să-mi aduci aminte să pun o placă spre înștiințarea acelor care îmi încalcă terenul pe furie, iar tu să așezi pocnitori și ce mai trebuie ca să împiedici apropierea mocofanilor. Auzi, Hunt? Auzi?

— N-am să uit, domnule.

— Vă rog să mă iertați, domnule, zise celălalt înaintând cu pălăria în mână.

— Ei, Wilkins, ce ți s-a întâmplat? întrebă căpitanul Boldwig.

— Vă rog să mă iertați, domnule, dar mi se pare că astăzi s-au furișat oameni pe aici.

— Cum?! exclamă căpitanul aruncând o privire fioroasă în juru-i.

— Da, domnule, după câte îmi pare, au mâncat aici.

— Blestemată fie-le cutezanța! Uite ce-au făcut! strigă căpitanul Boldwig, dând cu ochii de cojile de pâine și de resturile risipite pe iarbă; într-adevăr, și-au devorat hrana aici. Ah, derbedeii, de mi-ar pica în mână! răcni căpitanul strângând în mână bastonul gros.

— Vă rog să mă iertați, zise Wilkins, dar...

— Ei, ce mai e? răcni căpitanul.

Și, urmărind privirea sfioasă a lui Wilkins, ochii săi se opriră asupra roabei și a d-lui Pickwick.

— Cine ești tu, ticălosule? strigă căpitanul izbind de câteva ori cu bastonul în d. Pickwick. Cum te cheamă?

— Punch rece, murmură d. Pickwick și adormi numaidecât din nou.

— Ce? întrebă căpitanul Boldwig.

Nici un răspuns.

— Cum a spus că-l cheamă?

— Mi se pare, domnule, că Punch.

— E un nerușinat, un mizerabil nerușinat. Se preface că doarme, zise căpitanul în culmea furiei. E beat, un bețiv ordinar. Ia-1, Wilkins, ia-1 îndată!

— Unde să-l duc, domnule, întrebă Wilkins foarte sfios.

— Du-1 la dracu'! răspunse căpitanul Boldwig.

— Prea bine, domnule.

— Stai! spuse căpitanul.

Wilkins se opri îndată.

— Du-1, spuse căpitanul, du-1 în ocolul vitelor și să vedem dacă o să-l mai cheme Punch când s-o trezi... N-o să-și mai bată joc de mine! N-o să-și mai bată el joc de mine! Du-1!

Ca urmare a acestui ordin imperios, d. Pickwick fu dus, iar marele căpitan Boldwig își continuă preumblarea.

Uimirea micului grup a fost de negrăit observând, la înapoiere, că d. Pickwick dispăruse și că luase cu el și roaba. Acesta era lucrul cel mai misterios și mai inexplicabil care s-a pomenit vreodată. Era extraordinar că un șchiop, ridicându-se deodată pe picioare, fără să fi băgat cineva de seamă, pornise în lumea largă; dar că se distrase împingând înaintea-i o roabă grea, asta era curată minune. Prietenii căutară jur-împrejur, prin toate ungherele, împreună și fiecare în parte; strigară, fluierară, râseră, chemară; degeaba. Nici

urmă de d. Pickwick, încât, după mai multe ceasuri de cercetări zadarnice, ajunseră la încheierea penibilă că trebuiau să se înapoieze fără el.

În vremea asta, d. Pickwick, dormind buștean în roabă, fusese dus în ocolul vitelor și pus acolo în siguranță, spre încântarea și mulțumirea fără margini, nu numai a tuturor băieților din sat, dar și a celor mai mulți locuitori care se strânseseră în preajmă-i și-i așteptau trezirea. Spectacolul transportării lui acolo stârnise printre ei un haz imens; bucuria lor deveni infinit mai mare când, după ce rosti împleticit în mai multe rânduri numele „Sam”, d. Pickwick se ridică în roabă și privi figurile din juru-i cu luare-aminte, cu o mirare de nedescris.

Strigăte se auziră din toate părțile dând, după cum vă puteți închipui, semnalul trezirii lui din somn; iar întrebarea nevinovată: Ce s-a întâmplat? dezlănțui exclamații și mai puternice decât cele de pân-atunci.

— Ho-ho-ho, ce dandana! urlă mulțimea.

— Unde mă află? întrebă d. Pickwick.

— În ocol! răcni gloata.

— Cum am ajuns aci? Ce făceam? De unde-am fost adus?

— Boldwig! Căpitanul Boldwig! i se răspunse.

— Scoteti-mă de aici! strigă d. Pickwick. Unde e servitorul meu? Unde sunt prietenii mei?

— Care prieteni? Nu ai prieteni! Ura!

Un nap, după aceea un cartof, apoi un ou și alte câteva semne ale voioșiei mulțimii, îl năpădiră.

Nu se poate spune cât ar mai fi durat scena și nici cât ar mai fi avut d. Pickwick de îndurat, dacă o trăsură care venea în goană pe drum, nu s-ar fi oprit în fața ocolului, dintr-însa coborând bătrânul Wardle și Sam Weller. În mult mai scurtă vreme decât ar trebui pentru a scrie cuvintele acestea, și chiar poate pentru a le citi, cel dintâi își făcu drum până la d. Pickwick și-l puse în trăsură, în vreme ce al doilea tocmai termina cu aprodul satului a treia repriză a unei bătălii curioase.

— Dați de veste judecătorului! strigară o duzină de voci.

— Da, dați-i de veste! zise d. Weller sărind pe capra trăsurii; spuneți-i judecătorului

complementuri de la mine, complementuri de la domnul Weller, și mai spuneți-i că i l-am cam scărmanat pe aprod; dacă vrea să mai tipărească unul, mă întorc mâine dimineață ca să-l scarmăn și p-ăla. Dă-i drumul, bătrâne î

— Cum ajung la Londra, îl dau în judecată pe căpitanul Boldwig pentru deținere ilegală, declară d. Pickwick de îndată ce trăsura ieși din sat.

— Pare-se, eram în contravenție, îi atrase d. Wardle atenția.

— Nu-mi pasă, strigă d. Pickwick, îl dau în judecată!

— Nu, n-o să-l dai! rosti Wardle.

— Ba da, îl dau pe... dar observând expresia hazlie de pe chipul lui Wardle, d. Pickwick se întrerupse și întrebă: de ce nu?

— Pentru că, zise bătrânul Wardle prăpădindu-se de râs, pentru că s-ar putea ca judecătorii să tabere asupra vreunuia din noi și să spună că băusem punch rece cam prea mult.

De voie, de nevoie, un zâmbet luminează fața d-lui Pickwick; treptat, zâmbetul se schimbă în râs, râsul în hohote și hohotirea de râs îi molipsi pe toți. Ca să-și păstreze buna dispoziție, se opri la prima cârciumă pe care o întâlniră în cale și comandă câte un pahar cu brandy și apă de fiecare, iar pentru d. Samuel Weller, în special, unul cât se poate de tare.

CAPITOLUL XX

În care se vede că Dodson și Fogg erau oameni de afaceri, iar secretarii lor, oameni de viață; și cum

o întrevedere mișcătoare a avut loc între d. Weller și tatăl lui, pe care îl pierduse demult; în care se vede, în sfârșit, ce spirite alese se adunau la Butucul și Coțofana și ce admirabil capitol va fi următorul.

Într-o încăpere aflată în față, la parterul unei case mohorâte, în fundul lui Freman's Court din cartierul Cornhill, stăteau cei patru secretari ai d-lor Dodson și Fogg, avocați pe lângă înalta Curte a cancelariei și procurori ai Majestății sale pe lângă Curtea King's Bench și Curtea Civilă din Westminster; amintii secretari aveau în desfășurarea activității lor de fiecare zi tot atâtea șanse să zărească lumina zilei și soarele de pe cer, câte ar putea să aibă un om într-un puț foarte adânc de-a se bucura de prilejul să zărească stele în puterea amiezii.

Biroul d-lor Dodson și Fogg era o încăpere întunecoasă, umedă și mirosea a igrasie; o despărțitură de lemn îi ferea pe secretari de privirile oamenilor; se aflau acolo două scaune vechi de lemn, un orologiu cu tic-tac zgomotos, un calendar, un port-umbrele, un cuier pentru pălării, câteva rafturi cu teancuri de hârtii soioase, etichetate, niște cutii vechi din scândură de brad cu etichete de hârtie, și diverse călimări ciondănite de piatră, deosebindu-se unele de altele prin formă și mărime. O ușă de sticlă se deschidea spre un gang care dădea în curte. Dinapoia acestei uși de sticlă se înfățișă vineri dimineață, a doua zi după întâmplarea pe care am istorisit-o fidel în capitolul precedent, d. Pickwick urmat îndeaproape de Sam Weller.

— Intră, ce mai aștepti! strigă o voce de după despărțitura de lemn, ca răspuns la bătaia ușoară a d-lui Pickwick.

Drept urmare, d. Pickwick și Sam intrară.

— Domnul Dodson sau domnul Fogg sunt aici, domnule? întrebă d. Pickwick politicos, apropiindu-se de despărțitura cu pălăria în mână.

— Domnul Dodson nu e aici, iar domnul Fogg nu-și vede capul de treabă! replică vocea și, în același timp, chipul căreia-i aparținea se arătă cu o pană la ureche, deasupra meterezului, examinându-l pe d. Pickwick.

Un cap colțuros; părul cânepiu, cârlionțat, despărțit cu grijă, uns cu pomadă, împodobește o figură turtită, înzestrată cu o pereche de ochi mici, cu un guler de cămașă foarte slinos, cu o cravată neagră și roasă.

— Domnul Dodson nu e aici, iar domnul Fogg nu-și vede capul de treabă, repetă omul căruia îi aparținea acest chip.

— Domnule, când se înapoiază domnul Dodson? întrebă d. Pickwick.

— Nu știu.

— Domnul Fogg va fi ocupat multă vreme?

— Nu știu.

După ce răspunse astfel, tânărul se apucă să-și ascute foarte liniștit pana, pe când alt secretar râdea aprobativ amestecând praf de Seidlitz dinapoia biroului.

— Cred că-i voi aștepta, declară d. Pickwick.

Nu i se răspunse nimic. Ca atare, d. Pickwick se așează fără să fi fost poftit, ascultând tic-tacul zgomotos al orologiului și vorbirea șoptită a secretarilor.

— Așa chestie mai zic și eu! spuse unul dintre ei în legătură cu o întâmplare din seara trecută, pe care

o istorisise încet.

Povestitorul purta o haină cafenie cu nasturi de alamă, nădragi groși de culoarea cernelii și era încălțat cu ghete.

— Nemaipomenită, nemaipomenită! exclamă omul care se îndeletnicea cu praful de Seidlitz.

— Prezida Tom Commings, reluă insul cu haină cafenie; erau ceasurile patru și jumătate când am ajuns acasă la Somers Town, și mă cherchelisem așa de zdravăn, că n-am putut nimeri gaura broaștei, așa că a trebuit s-o trezesc pe bătrână. Tare aș vrea să știu ce-ar zice bătrânul Fogg aflând. Nici vorbă că mi-ar da pașaportul. Nu-i așa?

Auzindu-1, secretarii se porniră pe râs.

— Azi dimineață, spuse omul în haină cafenie, a fost o chestie strașnică, aici, cu Fogg. Pe când Jack își rânduia hârtiile sus, și voi vă aflați la arhivă, Fogg își desfăcea scrisorile; atunci iată-1 pe ăl din Camberwell contra căruia avem o citație. Știți care. Cum îl cheamă?

— Ramsey, lămurii secretarul care vorbise cu d. Pickwick.

— Aha, Ramsey... Un mușteriu tare jigărit... „Ascultă, domnule, zice bătrânul Fogg privindu-1 fioros — cunoașteți felul lui — ascultă, domnule, ai venit să punem chestiunea la punct?” „Da, domnule, răspunde Ramsey băgând mâna în buzunar și scoțând banii. Datoria de două lire sterline și zece șilingi și spezele trei lire sterline și cinci șilingi; poftim, domnule! Oftând ca niște foale, întinse banii înfășurați într-o bucățică de sugativă. Bătrânul Fogg se uită mai întâi la bani, pe urmă la om, și tuși cum are obiceiul, încât știam că o să se întâmple ceva. „Pare-mi-se, nu știi, zice Fogg, că a mai fost depusă o plângere care sporește mult cheltuielile?” „Ce vreți să spuneți, domnule? spuse Ramsey c-o tresărire; termenul nu s-a împlinit decât aseară, domnule”. „N-are a face, zice Fogg. Secretarul meu tocmai a plecat s-o înregistreze. Domnule Wicks, nu e așa că d. Jackson s-a dus să înregistreze declarația privitoare la Bullman și la Ramsey?” Firește că eu răspund că da, și atunci Fogg tușește din nou și se uită la Ramsey. „Vai de mine, se tânguiește Ramsey, până să fac rost de bani am înnebunit aproape; și degeaba!” „Absolut degeaba! spune Fogg cu răceală! de aceea ar fi mai bine să te înapoiezi să mai faci rost de ceva bani și să-i aduci la timp.” „Zău, nu mai am de unde!” strigă Ramsey și lovește cu pumnul în birou. „Nu mă amenința, domnule!” zise Fogg prefăcându-se furios. „N-am avut de gând să vă ameninț, domnule”, răspunde Ramsey. „Ba da! stăruiești Fogg; ieși de aici, domnule! Ieși din biroul meu, domnule, și nu mai veni decât când vei fi învățat să te porți, domnule!” Atunci Ramsey a încercat să mai spună ceva, dar Fogg îi tăie vorba, așa că a fost nevoit să-și bage banii în buzunar și să-și ia tălpășița. Abia se închisese ușa în urma lui, și bătrânul Fogg se întoarse spre mine cu un zâmbet dulceag, scoțând din buzunar declarația. „Domnule Wicks, zise Fogg, ia o brișcă și du-te cât mai repede la Temple de-o înregistrează. Cheltuielile sunt sigure, căci e un om de încredere, cu o familie numeroasă, și câștigă douăzeci și cinci de șilingi pe săptămână; dacă ne semnează o procură — și va trebui s-o semneze! — sunt sigur că stăpânii lui vor avea grijă de plată. De aceea, domnule Wicks, trebuie să scoatem de la el cât mai mult. Facem o faptă creștinească, domnule Wicks, căci având o familie numeroasă și-un venit mic, va fi fericit să primească o lecție care să-l învețe să nu se mai îndatoreze. Nu-i așa, domnule Wicks, nu-i așa?” Depărtându-se, zâmbea cu atâta bunăvoință, că era o încântare să-l vezi. Strașnic om în materie de afaceri, adăugă Wicks cu tonul celei mai adânci admirații; strașnic om, nu-i așa?

Ceilalți trei secretari se alăturară, plini de căldură, acestei păreri. Povestirea îi înveselise la culme.

— Ce soi de oameni or fi și ăștia, dom'le? murmură d. Weller în auzul stăpânului său. Bună idee mai au ei, dom'le, despre glume, n-am ce să zic!

D. Pickwick încuviință din cap și tuși pentru a atrage atenția domnilor tineri de după meterezul de lemn care, în răstimpul unei pauze, binevoiră să se ocupe și de străin.

— Domnul Fogg o fi liber acum? întrebă Jackson.

— Mă duc să văd, glăsui Wicks ridicându-se alene de pe scaun. Ce nume să comunic

domnului Fogg?

— Pickwick, declară ilustrul subiect al acestor memorii.

D. Jackson urcă scară ca să-l anunțe și se înapoie îndată, aducând la știință că d. Fogg îl va primi pe d. Pickwick peste cinci minute. După împărtășirea mesajului, se așează iarăși la biroul său.

— Cum a spus că-l cheamă? întrebă Wicks în șoaptă.

— Pickwick, răspunse Jackson. E împricinat în afacerea Bardell și Pickwick.

O frecătură subită de picioare, amestecată cu hohote de râs înnăbușite se auzi dinapoia peretelui de lemn.

— Dom'le, șopti Sam, vă ia în balon; dom'le.

— În balon, Sam? întrebă d. Pickwick. Ce înțelegi prin a lua în balon?

D. Weller răspunse, făcând semne cu degetul cel mare peste umăr. D. Pickwick, ridicându-și privirea, observă că tusalpatru secretari întindeau peste paravanul de lemn chipuri pline de veselie, examinând cu multă luare aminte ținuta și înfățișarea presupusului seducător de inimi femeiești, tulburătorul fericirii femeilor. Când își înălță privirea, șirul de capete dispăru ca prin farmec și îndată penele scârțâiră, călătorind pe hârtie cu viteză nebună.

Deodată țârâitul unui clopoțel spânzurat în birou îl chemă pe d. Jackson în apartamentul lui Fogg de unde reveni curând cu înștiințarea că el (Fogg) era dispus să-l primească pe d. Pickwick, dacă d. Pickwick va vrea să urce scara.

Drept urmare, d. Pickwick urcă, lăsându-l jos pe Sam. La întâiul etaj o ușă arăta cu litere vizibile impunătoarele cuvinte: *D. Fogg*; iar după ce bătău în ușă și i se răspunse să intre, d. Jackson îl introduse pe d. Pickwick la avocat.

— S-a înapoiat domnul Dodson? întrebă d. Fogg.

— Chiar acum, domnule, declară Jackson.

— Roagă-l să poftească aici.

— Da, domnule.

Jackson ieși.

— Luați un scaun, domnule, zise Fogg. Poftim ziarul, domnule. Tovarășul meu va fi într-o clipă aici și vom putea discuta în privința chestiunii dumneavoastră.

D. Pickwick luă un scaun și un ziar; dar, în loc să citească, își îndreptă privirile pe deasupra gazetei spre a-l examina pe omul de afaceri. Acesta era o persoană

oarecum în vârstă, cu o față plină de coșuri, învederând că urmează un regim vegetarian; purta o haină neagră, pantaloni de culoare închisă și ghetre negre, mici. Făcea parcă parte esențială din biroul la care scria, având tot atâta minte și sensibilitate cât și acesta.

După câteva minute de tăcere se ivi d. Dodson, un bărbat grăsuliu, chipeș, cu aerul sever și vocea zgomotoasă; conversația începu.

— Dumnealui e domnul Pickwick, glăsui Fogg.

— Ah, domnule, dumneavoastră sunteți împricinatul în chestia Bardell și Pickwick?! exclamă Dodson.

— Eu sunt, domnule, răspunse d. Pickwick.

— Ei bine, domnule, întrebă d. Dodson, ce ne propuneți?

— Într-adevăr, zise Fogg vârîndu-și mâinile în buzunarele pantalonilor și lăsându-se cu putere pe spătarul scaunului, ce ne propuneți, domnule Pickwick?

— Sst, Fogg! îl opri Dodson. Lasă-mă să aud ce vrea domnul Pickwick să spună.

— Am venit, domnilor, replică d. Pickwick privindu-i pe asociați cu blândețe, am venit aici să vă exprim mirarea cu care am primit scrisoarea dumneavoastră, de deunăzi, și să vă întreb ce motive de acțiune ați putea să aveți contra mea?

— Ce motive?! exclamă Fogg, însă îl opri d. Dodson.

— Domnule Fogg, zise Dodson, acum vorbesc eu.

— Vă cer iertare, domnule Dodson! rosti Fogg.

— În ce privește motivele de acțiune, domnule, reluă d. Dodson cu un aer plin de superioritate morală, veți consulta propria dumneavoastră conștiință și propriile dumneavoastră simțăminte. Noi, domnule, noi suntem în întregime călăuziți de afirmațiile clientului nostru. Aceste afirmații, domnule, pot să fie adevărate sau pot să fie false; ele pot fi de crezut sau nu; dar dacă sunt adevărate și dacă sunt de crezut, nu șovăiesc a spune, domnule, că motivele noastre de acțiune, domnule, sunt puternice și

de nezdruncinat. Dumneavoastră, cine știe, s-ar putea să fiți un om năpăstuit, domnule, sau să fiți un șiret; dar dacă eu aș fi chemat ca jurat, domnule, pentru a-mi exprima sub jurământ, domnule, părerea asupra conduitei dumneavoastră, n-aș șovăi să susțin că nu am decât o singură părere asupra acestei chestiuni.

Aci, d. Dodson se ridică de pe scaun, cu aerul unei virtuți jignite și-l privi pe Fogg, care își înfundă mai adânc mâinile în buzunare; adăugă plin de convingere, clătănând cu înțelepciune din cap:

— Absolut sigur!

— Domnule, rosti d. Pickwick cu un aer foarte necăjit care i se citea pe față, dati-mi voie să vă încredințez că sunt omul cel mai năpăstuit, cel puțin în această afacere.

— Doresc să fie astfel, domnule, replică d. Dodson. M-aș bucura să fie așa. Dar dacă sunteți într-adevăr nevinovat de tot ce vi se pune în seamă, sunteți mainăpăstuit, îmi închipui, decât oricine de pe fața pământului. Ce zici *dumneata*, domnule Fogg?

— Spun întocmai ca dumneavoastră, răspunse Fogg c-un zâmbet îndoielnic.

— Citația pentru proces a fost trimisă în termen, urmă Dodson. Unde-i condica, domnule?

— Poftim, spuse Fogg, înmânându-i un volum pătrat cu copertă de pergament.

— Iată înregistrarea, continuă Dodson. Middlesex, mandat: *Martha Bardell*, văduvă, *contra Samuel Pickwick*. Despăgubiri, 1500 lire sterline. Dodson și Fogg pentru reclamant, 28 august 1827. Totul este în regulă, domnule, în perfectă regulă.

Dodson tuși uitându-se la Fogg, care repetă: „Perfectă”.

Pe urmă, amândoi se uitară la d. Pickwick.

— După câte înțeleg, spuse d. Pickwick, aveți într-adevăr de gând să deschideți procesul?

— După câte înțelegeți, domnule? Da, nici vorbă! răspunse Dodson cu o umbră de zâmbet, atâta cât îi îngăduia demnitatea lui.

— Și că despăgubirile se ridică la o mie cinci sute de lire sterline, zise d. Pickwick.

— Puteti adăuga asigurarea că dacă clienta noastră ne-ar fi urmat sfaturile, despăgubirile ar fi fost de trei ori mai mari, domnule, replică Dodson.

— Cred, totuși, atrase luarea aminte Fogg aruncând o ochire lui Dodson, cred că doamna Bardell n-ar accepta o lățcaie mai puțin.

— Fără îndoială, întări Dodson cu seriozitate. Procesul abia se deschidea, astfel că avocaților nu le convenea să-l încheie printr-un compromis, chiar dacă d. Pickwick ar fi fost de acord.

— Deoarece nu ne puneți condiții, domnule, continuă Dodson desfăcând cu mâna dreaptă o bucată de pergament și apăsând stăruitor, cu stânga, o copie după acesta în mâna d-lui Pickwick, vă oferim o copie după actul al cărui original este aici.

— Foarte bine, domnilor, foarte bine! zise d. Pickwick ridicându-se în picioare, cu o scăpărare de mânie în ochi; veți avea vești de la mine prin avocatul meu.— Vom fi foarte încântați, spuse Fogg frecându-și mâinile.

— Foarte încântați, rosti Dodson deschizând ușa.

— Și, înainte de a pleca, domnilor, reluă d. Pickwick iritat, întorcându-se spre ei, dați-mi voie să vă spun că dintre toate rușinoasele și mârșavele manevre...

— Un moment, domnule, un moment, interveni Dodson cu multă politețe. Domnule Jackson! Domnule Wicks!

— Da, domnule, răspunseră cei doi secretari ivindu-se în josul scării.

— Voiam doar să ascultați ce spune acest domn, replică Dodson. Vă rog, continuați, domnule. Vorbeați, îmi pare, de niște manevre rușinoase și mârșave.

— Da, domnule, exclamă d. Pickwick întărâtat la culme; spuneam, domnule, că dintre toate manevrele rușinoase și mârșave pe care le-am pomenit vreodată, aceasta le întrece pe toate. Repet, domnule!

— Auzi, domnule Wicks? strigă Dodson.

— N-ai să uiți cuvintele astea, domnule Jackson? adăugă Fogg.

— Domnule, reluă Dodson, poate că ați prefera să ne numiți escroci? Vă rog, domnule, dacă simțiți că vă face plăcere, spuneți.

— Da! strigă d. Pickwick. Da, *sunteți* niște escroci!

— Foarte bine, glăsui Dodson. Nădăduiesc că poți să auzi de acolo, domnule Wicks.

— O, da, domnule! declară Wicks.

— Dacă nu auziți, ar fi bine să mai urcați o treaptă, două, adăugă d. Fogg.
— Continuați, domnule, vă rog, continuați. Ați fi făcut mai bine să ne numiți pungăși, domnule; sau poate că ați avea plăcere să tăbărați pe vreunul din noi, domnule. Vă rog, nu stați pe gânduri, domnule, dacă vă face plăcere; nu vă vom opune nici cea mai mică împotrivire. Hai, domnule, vă rog!

Deoarece Fogg se așeză cât se poate de îmbietor în dreptul pumnului d-lui Pickwick, este foarte probabil că d. Pickwick ar fi cedat rugămintelor stăruitoare ale d-lui Fogg dacă nu l-ar fi împiedicat Sam care, auzind gâlceava, ieșise din birou, urcase scara și îl apucase de braț.

— Haide, dom'le, veniți încoace, îi spuse d. Weller. Jocul cu rachetele și mingea mi-ar plăcea dacă dumneavoastră n-ați fi mingea și dacă rachetele n-ar fi oamenii ăștia ai legii. Așa — prea e atâțător ca să mai simt plăcere. Veniți încoace, dom'le. Dacă vreți să vă ușurați inima bruftuind pe careva, poftiți în curte și bruftuiți-mă pe mine. Altmintrelea, o să vă coste prea scump.

Și, fără alte marafeturi, d. Weller își trase stăpânul pe scară și prin curte, depunându-l apoi în Cornhill, la loc sigur; se trase după aceea în urma lui, gata să-l urmeze oriunde.

D. Pickwick porni mai departe, îngândurat, trecu pe lângă Mansion House și-și îndreptă pașii spre Cheapside. Sam începea să se întrebe încotro mergeau, când stăpânul său se înturnă, vorbindu-i:

— Sam, vreau să mă duc îndată la domnul Perker.

— Chiar că acolo ar fi trebuit să vă duceți aseară, dom'le, replică d. Weller.

— Da, da, așa cred și eu, Sam, rosti d. Pickwick.

— Eu sunt *sigur*, dom'le, spuse d. Weller.

— Bine, bine, Sam, declară d. Pickwick, vom merge numaidecât acolo, dar mai întâi, pentru că m-au scos din fire, aș vrea să iau un pahar de brandy cald cu apă. Unde aș putea să-l beau, Sam?

Întrucât cunoștea Londra foarte bine și în amănunt, d. Weller răspunse fără o clipă de șovăire:

— Curtea a doua pe dreapta, dom'le; nu casa de la fund, ci aia de lângă ea, pe dreapta; să v-așezați la masa de lângă întâiul cămin, că n-are picior la mijloc ca alelalte, așa că o să puteți să stați la ea în voie.

D. Pickwick ascultă cu luare-aininte lămuririle servitorului și, spunându-i să-l însoțească, intră fără

întârziere în cârciuma pe care i-o arătase, unde li se puse dinainte numaidecât brandy fierbinte și apă; d. Weller se așeză la distanța convenită, deși la aceeași masă cu stăpânul său, și fu servit cu o halbă de bere.

Încăperea în care se găseau era foarte simplă și părea să fie sub patronajul special al surugilor de diligențe; căci mai mulți domni care făceau impresia că aparțin acestei savante profesii, fumau și beau la mese. Atenția d-lui Pickwick fu atrasă de un grăsun roșcovan, de o anumită vârstă, care stătea la o masă din fața sa. Grăsunul fuma aprig dar, după fiecare jumătate de duzină de pufăituri, își scotea pipa din gură și-l examina mai întâi pe d. Weller, apoi pe d. Pickwick. Pe urmă, își îngropa obrajii dolofani în stacana de bere, atâta cât îi îngăduiau dimensiunile ei; și iar își îndreptă ochii spre Sam și d. Pickwick. Din nou, de vreo șase ori pufăi din lulea, cufundat în gânduri, și iarăși îi privi. În cele din urmă, punându-și picioarele pe un scaun și rezemându-și spatele de zid, dolofanul se porni să pufăie de zor, ațintindu-i prin fum, pe cei doi noi veniți, cu hotărîrea, parcă, să pătrundă până în adâncul lor.

D. Weller nu observase la început mișcările grăsunului dar, treptat, văzând că privirile d-lui Pickwick se îndreptau din când în când spre el, se apucă să se uite în aceeași direcție. Își pusese mâna streășină la ochi, ca și cum, recunoscându-l într-o anume măsură pe cel din fața lui, dorea să-l identifice. Îndoielile îi fură însă înlăturate numaidecât, căci grăsunul, suflând din pipă o trâmbă grea de fum, scoase de sub șalul voluminos ce-i înfășură gâtul și pieptul, o voce răgușită, asemănătoare unei ciudate încercări de ventriloism, și rosti tăragănat cuvintele:

— Hei, tu ești, Sammy?

— Cine e dânsul, Sam? întrebă d. Pickwick.

— Dom'le, nu mi-aș fi închipuit, răspunse d. Weller holbând ochii. Bătrânul!

— Bătrânul? întrebă d. Pickwick; care bătrân?

— Tata, dom'le, răspunse d. Weller. Ce-i, bătrâne, cu dumneata?

Și, cu această mișcătoare izbucnire de dragoste de fiu, d. Weller făcu loc pe scaunul de alături grăsunului care, cu pipa în gură și cu cana în mână, venea să-i dea binețe.

- Oh, Sammy, nu te-am mai văzut de doi ani și mai bine! zise părintele.

4- Cam așa ceva, moșulică, recunosc feciorul. Ce face mama vitregă?

- Păi, să vezi, Sammy, glăsui d. Weller-senior făcând mișcări solemne; vădană mai frumoasă ca femeia asta a mea de-a doua, nu s-a mai pomenit; boboc de muierușcă, Sammy, și tot ce poci acu pentru a spune este că tocmai fiindcă era o vădană cu timperament, păcat că și-a schimbat starea. Nu-i bună de nevastă.

D. Weller-junior exclamă:

— Zău!

Bătrânul domn Weller clătină din cap, urmând cu un oftat:

— M-am cam fript a doua oară, Sammy, m-am cam fript. Ia pildă, băiete, de la taică-tu, și păzește-ți pielea de vădane câte zile-oi fi și-oi mai trăi, și mai dihai dacă auzi c-a fost și crâșmărită, Sammy.

Dând drumul cu năduf acestei povețe părintești, d. Weller-senior își umplu iarăși pipa dintr-o cutie de tablă pe care o purta în buzunar; și, aprinzându-și-o din scrumul pipei de mai înainte, se apucă din nou să pufăie cu sârg.

După o pauză îndelungă, se adresă d-lui Pickwick, revenind asupra aceluiași subiect:

— Vă rog să mă iertați, dom'le, pe dumneavoastră nu vă privește chestia, nu-i așa? Cred că nu v-ați încurcat și dumneavoastră cu o vădană?

— Nu, nu! răspunse d. Pickwick râzând și, în timp ce d. Pickwick râdea, Sam își informă părintele în șoaptă despre raporturile ce existau între el și gentleman.

— Vă cer iertare, dom'le, zise d. Weller-senior scoțându-și pălăria; nădăjduiesc că n-aveți a vă plânge de Sammy.

— Cătuși de puțin, îl încredință d. Pickwick.

— Mă bucur foarte mult că auz asta, dom'le! vorbi mai departe bătrânul. Mi-am dat multă osteneală până să-l cresc. L-am lăsat să se tăvălească pe străzi, de mic, dom'le, ca să știe să se descurce singur; asta e singura cale ca să-l faci pe un flăcău, isteț.

— Cred că mai degrabă e o metodă periculoasă, observă d. Pickwick zâmbind.

— Și nici măcar nu e sigură, obiectă d. Weller-junior; uite că deunăzi am fost tras pe sfoară în lege.

— Ce spui! exclamă părintele.

— Da, da! întări fiul.

Și se apucă să istorisească, pe cât cu putință mai scurt, cum l-a păcălit vicleșugul lui Job Trotter.

D. Weller-senior ascultă cu cea mai adâncă luare aminte istorisirea și spuse la sfârșit:

— N-a fost cumva un neisprăvit de lungan costeliv, cu chică mare, și care trăncănește ca o moară hodorogită?

D. Pickwick nu înțelese bine ultima parte a descrierii, dar înțelegând-o pe prima, spuse la întâmplare: „Da”.

— Și încă un neisprăvit cu chică neagră, cu livrea de culoare ca duda și cu o căpățână cât banița?

— Da, da! strigară cu însuflețire d. Pickwick și Sam.

— Atunci, ascultați-mă pe mine, știu unde-și fac veleatul, declară d. Weller-senior; sunt la Ipswich, sănătoși, teferi.

— Nu mai spune! zise d. Pickwick.

— Cum te văz și mă vezi, zise d. Weller, și uite de unde știu asta. Eu lucrez din când în când pe diligența de Ipswich, pentr-un pretin de-al meu. Am dat bice cailor chiar a doua zi după ce v-a prins reumatiză până la *Harapu'* din Chelmsford, taman unde vrea ei să tragă și i-am ștrambortat de-acolo drept la Ipswich, unde servitorul ca duda mi-a spus că are să rămâie multă vreme.

— Îl voi urmări, declară d. Pickwick, putem să vizităm Ipswichul tot așa de bine ca și alt loc. Îl voi urmări.

— Ești sigur că era ei, jupâne? întrebă d. Weller-junior.

— Negreșit, Sammy, negreșit, replică părintele, căci mutra lor e cât se poate de fistichie. Chiar că mă

miram să văz un nobel purtându-se așa de familist cu sluga. Și unde mai pui că i-am

auzit când ședea chiar în spatele meu, râzând și vorbind cum i-a tras clapa lui burtă-verde.

— Cum? întrebă d. Pickwick.

— Burtă-verde, dom'le; drept care, înțeleg acu' că de dumneavoastră era vorba.

La urma urmelor nu e nimic înjositor sau crud în denumirea de „burtă-verde”; ea nu este însă deloc respectuoasă sau măgulitoare. Amintirea tuturor necazurilor îndurate din pricina lui Jingle năvălise în cugetul d-lui Pickwick din clipa când d. Weller-senior începuse a vorbi; nu lipsea decât un fulg pentru ca balanța să se încline, și cuvântul „burtă-verde” o înclină.

— Îl voi urmări! strigă d. Pickwick trântind din răspuțeri cu pumnul în masă.

— Poimaine mă călătoresc spre Ipswich, dom'le, glăsui d. Weller-bătrânul; trăsura pleacă de la *Taurul* din Whitechapel; și, dacă țiței într-adevăr să mergeți, ar fi mai bine ca să mergeți cu mine.

— Adevărat, zise d. Pickwick, foarte bună idee. Pot să scriu la Bury și să spun prietenilor mei să mă caute la Ipswich. Mergem cu dumneata. Dar nu te grăbi cu plecatul, domnule Weller; nu vrei să iei ceva?

— Sunteți tare de treabă, dom'le, răspunse d. Weller oprindu-se îndată. Poate că n-ar strica un păhăruț de brandy, ca să-l beau în sănătatea dumneavoastră și-n norocul lui Sammy.

— Sigur că n-ar strica, replică d. Pickwick. Un pahar de brandy?

Fu adus brandy, și d. Weller, după ce închină pentru d. Pickwick și făcu un semn din cap spre Sam, îl zvârli ca și cum ar fi sorbit un degetar, pe gâtuleju-i încăpător.

— Bravo, tată, exclamă Sam; ia seama însă, bătrânule, să n-o pățești iar cu guta, meteahna ta cea veche!

— A, i-am găsit un leac fără pereche, Sammy, răspunse d. Weller, punându-și paharul pe masă.

— Un leac pentru gută? întrebă d. Pickwick scoțându-iși în grabă carnetul; care?

— Guta, dom'le, guta e o meteahnă care se naște din prea mult belșug și trai bun. Dacă ați fost vreodată atacat de gută, dom'le, păi însurați-vă repede c-o vădană care are o voce zdravănă și știe să se folosească de ea, și n-o să mai știți ce-i aia gută câte zile-oți avea. E o rețetă strașnică, dom'le! Eu o înghit mereu-mereu și pui rămășag că alungă toate bolile pricinuite de trai prea bun.

După ce împărțăși neprețuita-i taină, d. Weller-senior goli din nou paharul, clipi cu înțeles din ochi, oftă adânc și se retrase cu pas târăgănat.

— Ei, Sam, ce părere ai despre spusele tatălui tău? întrebă d. Pickwick zâmbind.

— Eu crez, dom'le, replică d. Weller, crez că e victima matrimonialului, cum zicea duhovnicul lui Barbă Albastră vărsând lacrimi când l-a îngropat.

Nu se putea răspunde nimic încheierii lui Sam; de aceea, după ce făcu plata, d. Pickwick porni din nou la drum spre hanul Gray. Sunaseră ceasurile opt când ajunse în crângurile acelea izolate, și valul necurmat al bărbaților cu încălțăminte plină de glod, cu pălării albe, soioase, cu veșminte ca vai de lume, care se scurgea pretutindeni, îl înștiință că majoritatea birourilor erau zăvorâte în ziua aceea.

După ce urcă două etaje cu scările murdare și pieptișe, d. Pickwick înțelese că presupunerile sale erau întemeiate. Ușa din afară a d-lui Perker era închisă; tăcerea mormântală care însoți bătăile repetate ale lui Sam le arăta cât se poate de lămurit că funcționarii plecaseră.

— Bine am nimerit-o, Sam! glăsui d. Pickwick; dar nu mă las, trebuie să dau de el. Sunt sigur că n-am să pot să închid ochii înainte de a încredința afacerea unui om priceput.

— Dom'le, uite, urcă scările o bătrână, îl înștiință d. Weller; poate c-o fi știind unde să găsim pe cineva. Hei, cocoană, unde e oamenii domnului Perker?

— Oamenii domnului Perker, zise o femeie bătrână, slăbănoagă și amărâtă, oprindu-se să-și tragă răsuflarea după ce urcase scările; oamenii domnului Perker e plecați; eu mă duc să fac curat în caștelarie.

— Dumneata ești servitoarea domnului Perker? o întrebă d. Pickwick.

— Sunt spălătoreasa dumnealui, îi răspunse bătrâna.

— Curios lucru, Sam, glăsui d. Pickwick, în hanurile astea bătrânele sunt numite spălătorese. Nu înțeleg de ce.

— Îmi închipui, dom'le, că din cauză că le este o silă de moarte ca să spele ceva.

— Nu m-ar mira, rosti d. Pickwick privind-o pe bătrână, a cărei înfățișare, ca și

înfățișarea biroului pe care-l deschisese în vremea asta, arătau o vrăjmășie îndărătnică împotriva folosirii săpunului și-a apei. Nu știi cumva, buna mea femeie, unde l-am putea găsi pe domnul Perker?

— Nu, habar n-am, răspunse cu ton acru bătrâna; lipsește din oraș.

— Ce nenorocire! Și unde e secretarul lui, nu știi?

— Da, știu, însă nu mi-ar mulțumi dacă v-aș spune, lămuri ea.

— Am chestiuni foarte importante cu el, stăruie d. Pickwick.

— Nu se poate lăsa pe mâine dimineață? întrebă femeia.

— Nu prea, răspunse d. Pickwick.

— Ei bine, se-nduplecă bătrâna, dacă e vorba de ceva foarte însemnat, ar trebui să vă spui unde este. Îmi dau cu ideea că nu fac nici un rău dacă spui. Uite, dacă vă duceți la *Butucul și Coțofana*, și întrebați la tejghea de domnul Lowten, o să fiți dus la dânsul; dânsul e secretarul domnului Perker.

Cu aceste informații, și după ce aflară de asemenea că numita locantă se găsea într-o curte din vecinătatea pleții Clare, cam în spatele Hanului Nou, d. Pickwick și Sam coborâră cu bine scara dărăpănată pornind să vadă unde e *Butucul și Coțofana*.

Taverna aceasta, consacrată orgiilor nocturne ale d-lui Lowten și ale prietenilor săi, era exact ceea ce oamenii în general numesc o cârciumă. Că proprietarul ei era un om iscusit în afaceri o dovedea îndeajuns faptul că maghernița de sub fereastra cârciumii, de mărimea și forma unei litiere, fusese subînchiriată unui cizmar cârpaci; totodată protecția arătată unui plăcintar, care își striga necurmat bunătățile chiar în pragul ușii, demonstra în chip evident filantropicul spirit al acestui proprietar. Două-trei pancarte tipărite, recomandând cidrul de Devonshire și berea de Dantzig, spânzurau sub ferestrele împodobite cu perdele de culoarea șofranului, în timp ce un panou negru vestea, cu slove albe, luminatului public, că în beciurile casei se aflau cinci sute de mii de butoaie cu bere tare, silindu-l să-și pună întrebări câtuși de puțin neplăcute, cu privire la locul exact al adâncurilor pământului în care se bănuia că s-ar întinde peștera cea imensă. Vom da o imagine îndestulătoare a exteriorului clădirii, adăugând că firma bătută de vreme purta figura pe jumătate ștearsă a unei coțofane uitându-se cu luare aminte la o linie întortocheată, cafenie, pe care vecinii se deprinseseră din copilărie s-o asemuiască cu un butuc de viță.

Când d. Pickwick se înfățișă la tejghea, îl întâmpină o femeie în vârstă, ivită de după un paravan.

— Doamnă, e aici domnul Lowten? o întrebă d. Pickwick.

— Da, domnule, este, răspunse crâșmărița. Charley, du pe domnul la domnul Lowten.

— Domnul nu poate pentru ca să intre acu', declară băiatul de prăvălie, roșcovan, clătînându-se pe picioare. Domnu Lowten tocmai cântă un cântec strașnic și l-ar încurca. Nu ține mult, dom'le.

N-apucă să tacă roșcovanul, și clinchetul paharelor și tunetul unanim al bățăilor în masă vestiră isprăvitul cântării. D. Pickwick îl sfătui pe Sam să-și aline focul în cârciumă, și se lăsă condus la d. Lowten.

La cuvintele: „Dom'le, vrea să vă vorbească un domn", un tânăr buhăit, care umplea jilțul de la capătul mesei, privi oarecum cu mirare în partea de unde se auzise vocea, și mirarea sa nu scăzu deloc când ochii-i zăboviră asupra unei figuri întru totul necunoscută.

— Vă rog să mă iertați, domnule, zise d. Pickwick, și-mi pare foarte rău că-i deranjez pe dumnealor, dar viu pentru o afacere importantă; iar dacă mi-ați da voie să vă rețin cinci minute în ungherul acestei încăperi, v-aș fi foarte îndatorat.

Tânărul puhav se ridică și, trăgând un scaun într-un ungher întunecat al sălii, lângă d. Pickwick, ascultă cu atenție istorisirea necazurilor lui.

— Aha, spuse el după ce d. Pickwick încheie, Dodson și Fogg — oameni foarte destoinici — strașnici oameni de afaceri, domnule, acești Dodson și Fogg!

D. Pickwick recunoscu destoinicia lui Dodson și a lui Fogg, în timp ce d. Lowten adăugă:

— Perker nu-i în oraș și, până la sfârșitul săptămânii viitoare, nu se înapoiază; dar dacă vreți să vă apere în proces, lăsați-mi mie copia și până la înapoierea lui am să fac tot ce trebuie.

— Tocmai de aceea am venit aici, replică d. Pickwick, întinzând documentul. Dacă se întâmplă ceva deosebit, puteți să-mi scrieți post restant, la Ipswich.

— Prea bine, răspunse secretarul d-lui Perker și, văzând că privirile d-lui Pickwick se îndreptau pline de curiozitate spre masă, adăugă: Vreți să rămâneți cu noi o jumătate de oră? Avem astă seară o societate strașnică. E aici primul secretar al lui Samkin și Green și toată cancelaria lui Smithers și Price, și pe urmă Pimkin și Thomas... cântă un cântec strașnic; și Jack Bamber și mulți alții. Îmi închipui că veniți de la țară; vreți să rămâneți cu noi?

D. Pickwick nu se putea împotrivi unui atât de ispititor prilej de a studia natura omenească. Se lăsă călăuzit spre masă unde, după ce fu prezentat ceremonios adunării, luă un scaun lângă prezident și ceru un pahar cu băutura sa favorită.

Urmă o tăcere profundă, cu totul contrarie așteptărilor d-lui Pickwick.

— Nădăjduiesc că nu vă deranjez, domnule, spuse cu țigara în gură vecinul său din dreapta, un gentleman care avea nasturi de mozaic la o cămașă cu pătrățele.

— Cătuși de puțin, replică d. Pickwick, îmi place foarte mult, măcar că nu fumez.

— Mi-ar părea foarte rău dacă și eu aș spune că nu fumez, glăsui alt domn din partea potrivnică a mesei. Pipa e pentru mine masa și locuința.

D. Pickwick îl examinează pe cel care vorbea astfel, și se gândi că totul ar fi fost cât se poate de bine dacă pipa ar fi însemnat pentru vorbitor și spălatul.

Urmă altă pauză. D. Pickwick era un străin, și sosirea lui tăia o parte din dispoziția celor prezenți.

— Domnul Grundy va desfăta societatea cu un cântec, declară prezidentul.

— Nu, n-o va desfăta, răspunse d. Grundy.

— De ce nu? întrebă prezidentul.

— Pentru că nu poate, susținu d. Grundy.

— Zi mai bine că nu vrei, replică prezidentul.

— Ei da, pentru că nu vrea, i-o întoarse d. Grundy.

Refuzul categoric al d-lui Grundy de a desfăta societatea pricinui alt moment de tăcere.

— Nu ne distrează nimeni? întrebă deznădăjduit prezidentul.

— De ce nu ne distrezi dumneata, domnule prezident? glăsui din capătul mesei un tânăr gentleman cu favoriți, cu un ochi șasiu, cu gulerul cămășii descheiat și murdar.

— S-auzim! s-auzim! strigă fumătorul cu podoabe de mozaic.

— Pentru că știu un singur cântec și l-am cântat, și pentru că acela care cântă de două ori într-o seară același cântec, trebuie să plătească încă un rând, replică prezidentul.

Nu se putea răspunde acestei replici, astfel că tăcerea se așternu din nou.

— Domnilor, intră d. Pickwick în vorbă, dornic de a găsi un subiect pe care toată lumea să-l poată discuta, am fost astă seară într-un loc pe care fără îndoială că-l știți perfect de bine, dar unde eu nu călcasem de ani de zile și pe care îl cunosc foarte puțin. Mă refer la Gray's Inn, domnilor. Hanurile astea vechi sunt niște cotloane curioase într-un oraș mare cum este Londra.

— Pe Jupiter, șopti prezidentul peste masă d-lui Pickwick, ați nimerit un subiect care îl va face pe unul dintre noi cel puțin, să nu se mai oprească vorbind. Ați dat apă la moara bătrânului Jack Bamber; nu l-a auzit nimeni vorbind vreodată despre altceva în afară de hanurile astea; a trăit multă vreme în ele, așa că s-a scrântit la cap pe jumătate.

Individul despre care amintea d. Lowten era un omuleț gălbejit, cu umeri ridicați, care avea obiceiul să se plece înainte când tăcea și pe care, pentru acest motiv, d. Pickwick nu-l observase. Dar când bătrânul își înalță chipul zbârcit, atintindu-și asupra lui ochii cenușii, strălucitori, cu o căutătură iscoditoare, d. Pickwick se miră că trăsături așa de neobișnuite putuseră să scape o clipă luării sale aminte. Un zâmbet măhnit schimonosea neîncetat figura bătrânului; își sprijinea bărbia într-o mână mare, numai piele și oase, cu unghii foarte lungi; iar când își înclina capul într-o parte, privind scrutător pe sub sprâncenele-i stufoase și cărunte, înfățișarea sa avea o expresie ciudată, sălbatică, vicleană și întru totul respingătoare.

Așa arăta omul care se înalță deodată, dând drumul unei năvale de cuvinte înflăcărâte. Deoarece însă acest capitol este și așa destul de lung, iar bătrânul e un personaj însemnat, din respect față de el și pentru ușurarea noastră, e mai bine să-l lăsăm să vorbească în capitolul următor.

CAPITOLUL XXI

În care bătrânul dă drumul temei sale favorite și povestește o istorie în legătură cu un client ciudat.

— Aha! zise bătrânul a cărui înfățișare și-al cărui fel de a fi le-am descris pe scurt la sfârșitul trecutului capitol; aha, cine vorbește despre Gray's Inn?

— Eu, domnule, răspunse d. Pickwick. Făceam constatarea ce locuri vechi și ciudate sunt ele...

— *Dumneata?* declară disprețuitor bătrânul. Ce poți să știi *dumneata* de vremuri când tinerii se închideau în odăile acelea singuratic și citeau, ceas cu ceas, noapte cu noapte, până li se zdruncina mintea de studiile din ceasurile nopții, până li se istoveau forțele spiritului, până nu le mai aducea lumina dimineții nici înviorare, nici sănătate; și își închinau în chip nefiresc energiile tinere unor hârtoage vechi și aride? Dumneata care ai venit mai târziu, într-o vreme cu totul alta, ce poți să știi *dumneata* despre această sleire treptată prin oftică, sau despre pustirile repezi ale febrei, rezultat al desfrâului „vieții” — pe care le-au îndurat oamenii în acele odăi? Câți crezi că, după ce au implorat zadarnic ajutor, s-au dus, cu inima zdrobită, de la biroul avocaților, să-și găsească odihna în Tamisa ori un refugiu în închisoare? Acestea nu sunt case ca toate celelalte. Nu există o bucată din vechile tapete de lemn care, dacă ar fi înzestrată cu puterea vorbirii și ar avea memorie, să nu iasă din perete și să istorisească îngrozitoarea poezie a vieții. Oricât de banale pot să vi se pară hanurile astea acum, spun că ele sunt locuri vechi și ciudate și aș prefera să aud multe legende cu titluri oribile, decât povestea adevărată a uneia din aceste odăi străvechi.

Energia subită a bătrânului și subiectul care o stârnise aveau ceva așa de ciudat, că d. Pickwick nu găsi cuvinte să-i răspundă; domolindu-și pornirea și reluându-și aerul scormonitor pe care îl pierduse în aprinderea de până atunci, bătrânul urmă astfel:

— Privește-le sub o altă lumină; sunt mai banale și mai puțin romantice: ce locuri admirabile de tortură înceată! Gândește-te la bietul om care și-a cheltuit întregul avut, care a ajuns cerșetor, care și-a chinuit prietenii, pentru a intra într-o meserie unde nu va câștiga niciodată o bucată de pâine. Așteptarea, speranța, dezamăgirea, teama, mizeria, sărăcia, nedejile nimicite și sfârșitul carierei — sinuciderea poate, sau beția în zdrențe, în papuci rupți — iată ce se găsește în locuințele acelea mohorâte. Nu e adevărat ce spun?

Bătrânul își frecă mâinile rânjind, ca și cum ar fi fost încântat că a găsit alt punct de vedere din care să privească subiectul.

D. Pickwick îl cercetă pe bătrân, plin de curiozitate; ceilalți zâmbeau și priveau în tăcere.

— Vorbiți despre universitățile voastre germane, continuă bătrânul; hehe! E destulă poezie aici la noi ca să mai fie nevoie să ne depărtăm măcar cu o jumătate de milă; numai că nu se gândește nimeni la ea.

— Într-adevăr, recunosc d. Pickwick râzând, nu m-am gândit până acum niciodată la poezia acestor locuri.

— Fără îndoială, nu te-ai gândit, glăsui bătrânul; firește. Așa îmi spunea deseori un prieten al meu: „Ce e deosebit în casele astea?” „Locuri ciudate și vechii”, răspundeam eu. „Deloc”, -declara el. „Singuratic”, stăruiam eu. „Ba câtuși de puțin”, spunea el. Într-o dimineață, pe când se pregătea să deschidă ușa să iasă, muri lovit de dambă. A căzut și s-a lovit cu capul în cutia lui de scrisori; a rămas acolo un an și jumătate. Lumea îl credea plecat din oraș.

— Și în cele din urmă cum l-au găsit? întrebă d. Pickwick.

— Deoarece nu-și plătitse chiria doi ani de zile, avocații hotărîră să spargă ușa. Zis și făcut; broasca fu deschisă cu forța, și un schelet prăfuit, în frac albastru, cu pantalonii negri, cu ciorapii de mătase, căzu în brațele portărelului care deschise ușa. E hazliu, nu? S-ar putea spune că-i destul de hazliu.

Și bătrânul își înclină și mai mult capul pe umăr, frecându-și palmele cu nespusă plăcere.

— Știu o altă întâmplare de același soi, urmă el după ce se mai domoli din chicotit. S-a petrecut în Clifford's Inn. Un chiriaș de la mansardă, cu faimă rea, se închide în dulapul din perete al odăii de dormit și ia o doză de arsenic. Intendentul crede că și-a luat tălpășița, descuie ușa și pune un anunț. Sosește alt om, închiriază camera, aduce mobila, vrând să locuiască acolo. Dar, într-un fel sau altul, nu putea să doarmă, se

zvârcolea mereu, nu se simțea la largu-i. „Ciudat, își zise el. O să-mi fac odaia de culcare în cealaltă încăpere, iar din asta o să fac salon. Face schimbarea și doarme foarte bine noaptea, dar deodată nu mai e în stare să citească, seara; se simte nervos, neliniștit, și nu poate să facă altceva decât să potrivească mukul lumânării sau să privească în juru-i. „Nu pricep nimic“, își zise când se înapoie într-o noapte de la teatru și bău un pahar cu grog rece, rezemat de perete ca să nu-și poată închipui că are pe cineva la spate. „Nu pricep nimic“, își zise el, și tocmai atunci ochii i se opriră asupra dulăpiorului care era încuiat pe dinăuntru. Îl apucă un fior din creștet până-n tălpi. „Am mai avut senzația asta ciudată, gândi el. Nu mă pot împiedica să-mi imaginez că în dulap, aici, e un mister.“ Face o sfortare, își adună tot curajul, dintr-o lovitură sfărâmă cu vâtraiul broasca, deschide ușa și acolo, vai! descoperă, într-un colț, țeapăn, în picioare, pe ultimul chiriaș, cu o sticlă în mâna crispată și cu figura... vai!

După ce isprăvi, bătrânul își trecu privirea peste chipurile încordate, uimite, ale ascultătorilor, și un zâmbet de cumplită încântare i se întipări pe față.

— Povestești lucruri foarte ciudate! exclamă

d. Pickwick, observând cu multă luare aminte, prin ochelari, trăsăturile bătrânului.

— Ciudate? spuse bătrânul. Prostii; ți se par ciudate pentru că nu știi despre ele nimic. Sunt hazlii, dar nu nemaipomenite.

— Hazlii? strigă d. Pickwick fără să vrea.

— Da, hazlii! Nu e adevărat? replică bătrânul uitându-se la el chiorâș, cu o privire satanică; apoi, fără să aștepte un răspuns, continuă: Am cunoscut pe cineva — stai să-mi aduc aminte — sunt patruzeci de ani de atunci — care a închiriat într-unul dintre cele mai străvechi hanuri un apartament vechi, umed, mucegăit, rămas de ani și ani de zile neînchiriat și închis. Umblau o sumedenie de istorii cu stafii, povestite de babe, pe seama locuinței aceleia, și de bună seamă că ea era departe de a fi veselă; omul era sărac și locuința destul de ieftină; motiv foarte puternic, chiar dacă odăile acelea ar fi fost de zece ori mai rele decât erau. Fu obligat să preia și câteva mobile dărapănite, lăsate acolo, între altele un dulap încăpător de hârtii, care se înfățișa ca vai de lume, cu uși mari de sticlă, cu perdele verzi pe dinăuntru. Era o mobilă cu totul de prisos pentru el, căci nu avea hârtii de ținut într-însa, iar în ce privește veșmintele, le purta întruna pe el, fără să ostenească, ci dimpotrivă. Bun; își aduse, deci, toate lucrurile cu care nu se putea umple nici măcar o roabă, și le împrăstie prin cameră; pentru ca, pe cât cu putință, încăperea să nu arate goală, iar seara se așeză la gura sobei, bând întâiul pahar dintr-o damigeana de whisky cumpărată pe datorie. Pe când bea, întrebându-se dacă o s-o poată plăti vreodată — iar în cazul că da — după câți ani? — ochii îi căzură asupra ușilor de sticlă ale dulapului de lemn. „Ah, își zise el, de n-ar fi trebuit să iau mobila asta afurisită la prețul bătrânului telal, aș fi putut să am pentru banii mei, ceva mai acătării. Să-ți spun pe șleau, ghiuj bătrân — adăugă, adresându-se cu glas tare dulapului, căci nu avea cu cine să vorbească — dacă osteneala de a te sfărâma n-ar fi mai mare decât folosul, te-aș băga pe foc, fără să mai stau pe gânduri. Abia rostise cuvintele acestea că un sunet ca o tânguire slabă ieși, ai fi zis, din dulap. Bietul om se înfricoșă la început dar, după o clipă de chibzuială, își spuse că zgomotul era produs poate de vreun vecin gălăgios care, înapoindu-se acasă după cina luată în oraș, se apucase să scormonească în sobă cu vâtraiul ca să ațâțe focul. Dar zgomotul se repetă, una din ușile de sticlă se deschise încet și arătă figura palidă, descompusă, a unui bărbat îmbrăcat în veșminte rupte, murdare; stătea în dulap, în picioare. Era înalt de statură și slab; pe chipul lui se putea citi îngrijorare, și era în culoarea obrazului, în întreaga-i făptură scheletică un aer nefiresc, ceva ce nu aparținea nici unei ființe de pe fața pământului. „Cine ești dumneata? îngăimă noul chiriaș, îngălhenindu-se și bălăbănind totodată în mână vâtraiul, vrând să țințească bine arătarea aceea. Cine ești dumneata?“ „Nu zvârli cu vâtraiul! răspunse arătarea. Oricât ai să ochești, el va trece prin mine fără împotrivire; îți cheltuiești puterile numai ca să izbești în lemn. Eu sunt spirit.“ „Și ce vrei cu mine, rogu-te?“ întrebă chiriașul cu voce tremurândă. „În odaia asta, răspunse arătarea, s-a desăvârșit ruina mea pământească; aici am ajuns la sapă de lemn, eu și copiii mei. În dulapul ăsta s-au grămadit, an după an, hârtiile unui lung și nesfârșit proces. În odaia asta, când murii de mâhnire, de cumplită disperare, doi vampiri vicleni își împărțiră bunurile pentru care tridisem în răstimpul unei mizerabile existențe, nelăsând nici măcar o lățcaie bieților mei copii. I-am înfricoșat așa de tare, că și-au luat drumul din locurile astea; și, de atunci, ca să mai văd teatrul îndelungilor mele suferințe, mă înapoiez aci în fiecare noapte, singurele ceasuri când pot încă să vizitez pământul. Apartamentul e al meu. Lasă-mi-l!“ „Dacă ții să te

Înapoiezi în încăperea asta, răspunse chiriașul care avusese răgaz să se reculeagă în decursul amarei povestiri a spiritului, ți-o voi lăsa cu cea mai mare plăcere; dar, dacă îmi dai voie, aș dori să-ți pun o întrebare.” „Vorbește!” spuse cu voce severă arătarea. „Uite, glăsuî chiriașul, nu vreau să-ți adresez personal observația mea, deoarece ea e cunoscută mai tuturor spiritelor despre care am auzit în viață, dar mi se pare cam nepotrivit să te întorci mereu tocmai în locurile unde ai fost mai nefericit, când poți să vizitezi cele mai frumoase ținuturi ale pământului, de vreme ce spațiul nu înseamnă nimic pentru dumneata.” „Da, e adevărat, nu m-am gândit niciodată la asta!” replică strigoiul. „Domnule, dumneata vezi bine, urmă chiriașul, că odaia asta e foarte puțin confortabilă. După înfățișarea dulapului, aș îndrăzni să spun că nu duce lipsă de ploșnițe; și, într-adevăr, îmi închipui că ai putea să găsești o locuință mult mai confortabilă, fără să mai vorbesc de climatul Londrei, care e nespus de neplăcut.” „Ai toată dreptatea, domnule, răspunse cu politețe spiritul. Nu mă gândisem la asta câtuși de puțin. Am să încerc să schimb îndată aerul.” Într-adevăr, în timp ce vorbea, începu să se mistuie; picioarele îi dispăruseră cu totul. „Și dacă, domnule, strigă după el chiriașul, dacă ai avea bunătatea să dai de înțeles altor doamne și domni care se îndeletnicesc să cutreiere prin casele vechi, că ar putea să se simtă mult mai bine aiurea, ai face societății un mare bine.” „N-am să uit, îi răspunse strigoiul. Nici vorbă că suntem proști, foarte proști; nu-mi pot închipui cum de e cu puțință să fim așa de înguști la minte.” Cu aceste cuvinte strigoiul pieri și, ceea ce-i mai surprinzător, adăugă bătrânului aruncând o privire iscoditoare în jurul mesei, e că el nu mai reveni niciodată.

— Nu-i rău ce spui, dacă-i adevărat! încuviință omul cu nasturi de mozaic, și din nou aprinse o țigară.

— *Dacă!* exclamă bătrânul cu o privire nespus de disprețuitoare. Vezi dumneata, continuă el întorcându-se spre Lowten, nu m-aș mira să spună, în cele din urmă, că nu e adevărată nici povestea clientului ciudat pe care îl avusesem eu pe când lucram într-un birou avocațesc.

— Nu m-aș încumeta să spun nimic, căci n-am auzit-o niciodată, răspunse insul cu podoabe de mozaic.

— Domnule, nădăjduiesc că ne-o veți povesti și nouă, zise d. Pickwick.

— O, da! adăugă Lowten. Nimeni, afară de mâne, n-a auzit-o, și aproape c-am uitat-o și eu.

Bătrânul privi în jurul mesei, chiorându-se mai oribil decât până atunci; avea un aer parcă triumfător, remarcând atenția zugrăvită pe toate chipurile. Apoi, frecându-și bărbia cu mâna și contemplând tavanul, ca pentru a-și reîmprospăta memoria, începu după cum urmează:

POVESTEA BATRANULUI DESPRE CLIENTUL CEL CIUDAT

— Puțin interesează, declară bătrânul, de unde și cum am cules istorioara asta. Dacă aș urma firul ei, după felul cum am aflat-o, aș începe de la jumătate, iar când aș ajunge la sfârșit, m-aș înapoia să-i caut începutul. E de-ajuns să vă spun că unele din întâmplările acestea s-au petrecut în fața ochilor mei. Despre altele știu doar din auzite, iar câteva persoane încă în viață își amintesc foarte bine de ele.

În Borough High Street din Londra, în apropiere de biserica Sfântul Gheorghe, și pe aceeași parte a străzii, se găsește, după cum știe aproape toată lumea, o mică închisoare pentru datorii, numită Marshalsea. Deși, în vremea din urmă, ea nu mai seamănă deloc cu infama cloacă de altădată, totuși, ameliorată cum e, nu oferă încă prea multă atracție pentru indivizii extravaganti, și nici prea mare mângâiere pentru cei lipsiți de simțul prevederii. Asasinul condamnat se bucură, în New Gate, de o curte mai întinsă și mai aerisită decât aceea din închisoarea Marshalsea, care e pentru datornicul neplăcut.

O fi o părere, sau pentru că nu pot alunga amintirile de odinioară legate de acest loc, fapt este că partea aceasta a Londrei mi-e nesuferită. Strada e largă; prăvăliile sunt spațioase; zgomotul vehiculelor care mișună pretutindeni, zgomotul pașilor, stârnit de puhoiul neîntrerupt al oamenilor, vuietul circulației răsună aici de dimineață până la miezul nopții; dar străzile din împrejurimi sunt înguste și prăpădite; sărăcia, desfrâul colcăie în puzderia de oameni a ulicioarelor, nenorocirea și nevoia se înghesuie în strâmta pușcărie; un aer de tristețe, de dezolare pare, așa am eu impresia cel puțin, că plutește peste împrejurimi, dându-le o nuanță bolnăvicioasă, dezgustătoare.

Mulți oameni ai căror ochi s-au închis apoi în mormânt cine știe când au contemplat

la început, cu destulă ușurință, scena aceasta, trecând pentru întâia oară poarta vechii închisori Marshalsea; căci arareori deznădejdea vine odată cu prima lovitură crâncenă a nenorocirii. Omul are încredere în prietenii pe care nu i-a pus încă la încercare, își aduce aminte de numeroasele servicii pe care tovarășii lui de petrecere s-ar fi oferit să i le facă atunci când nu avea trebuință de ele; speră — în inexperiența lui fericită, speră — și, oricât s-ar încovoia sub prima lovitură, speranța răsare în pieptul său și înfloreste o clipă doar, până ce înțelege și cade sub povara dezamăgirilor și a uitării. Și cât de repede ochii acestor oameni se afundă în orbite, ochi ce privesc sălbatic pe chipuri pustiite de foame, ofilite din pricina închisorii. Pe atunci nu era o figură de stil când se spunea că datornicii putrezeau în temniță, fără nici o nădejde de a mai scăpa vreodată, de a mai deveni liberi! Asemenea cruzime nu mai există astăzi în același grad, însă au rămas destule încă pentru a zămisli întâmplări care-ți însângerează inima.

Acum douăzeci de ani, caldarâmul acela a fost bătut de pașii unei femei cu copilul său; zi de zi, ea veni la poarta închisorii, nelipsind niciodată, așa cum soarele nu lipsește să răsară în toate diminețile; deseori, după o noapte de gânduri chinuitoare, fără odihnă, femeia sosea la poartă mai devreme cu un ceas și atunci, înapoiindu-se blândă și resemnată, își ducea copilul pe podul vechi, îl ridica în brațe și-i arăta apa Tamisei, scânteietoare în bătaia soarelui dimineții, însuflețită de toate pregătirile pentru muncă și bucurie pe care fluviul le înfățișază ochiului, în zori; se străduia să trezească interesul copilului pentru tot ce vedea. Curând după aceea, așeza din nou copilul pe pământ și, ascunzându-și capul în șal, dădea frâu liber lacrimilor care o podideau, căci nici o expresie de plăcere sau interes nu luminase chipul slăbit, bolnăvicios, al pruncului. Amintirile lui, și așa destul de puține, erau de un singur fel — legate de sărăcia și mizeria părinților. Ceasuri în șir, el rămânea pe genunchii mamei, privind cu înduioșare copilărească lacrimile prelinse pe obraji ei, apoi se târa tăcut într-un ungher mohorât și adormea într-un plâns cu sughițuri. Realitățile dureroase ale lumii, cu cele mai aspre lipsuri ale ei — foamea, setea, frigul, toate nevoile — erau cuibărite în căminul lui de la întâile licăriri ale inteligenței sale; măcar că păstra încă aparențele copilăriei, nu mai avea nici inima ușoară, nici râsul voios și nici ochii strălucitori.

Tatăl și mama vedeau toate schimbările acestea, și privirile lor se întâlneau cu gânduri de disperare pe care nu cutezau s-o arate prin vorbe. Bărbatul, sănătos, vânos, care ar fi putut să îndure toate oboselile unei vieți active, se mistuia în lunga întemnițare, în atmosfera nesănătoasă a unei închisori înțesate. Femeia, slăbuță și delicată, se topea în suferințele minții și ale trupului. Inima copilului era zdrobită.

Veni iarna și, odată cu ea, veniră săptămâni întregi de ploi reci și triste. Biata femeie se mutase într-o odaie jalnică, foarte aproape de locul întemnițării soțului; și, cu toate că sărăcia lor crescândă pricinuisese schimbarea locuinței, se simțea mai fericită căci era mai aproape de el. Timp de două luni, ea și micuțul ei însoțitor așteptară ca de obicei desfăcarea porții. Într-o dimineață, pentru întâia oară, ea nu veni; într-altă dimineață veni singură. Copilul îi murise.

Știi prea puțin cei care vorbesc cu nepăsare despre pierderile săracului, ca despre o fericită curmare a durerilor pentru cel ce-a plecat, ca despre o economie providențială pentru cel ce-a rămas; prea puțin știi ei, firește, despre agonia pe care o pricinuesc pierderile acestea. O privire tăcută de afecțiune și atenție, când toate celelalte priviri se întorc în lături cu răceală, simțământul că posedăm simpatia unei făpturi omenești, când toate celelalte ne-au părăsit, sunt un ajutor, un sprijin, o mângâiere în marea suferință pe care o încercăm; nici o bogăție nu le poate cumpăra, nici o putere nu le poate da. Copilul stătuse ceasuri întregi, la picioarele părinților, cu mânuțele împreunate cuminte, cu figura-i slabă și palidă înălțată spre ei. Îl văzuseră stingându-se zi cu zi; dar, deși scurta lui existență fusese lipsită de orice bucurie, deși el se odihnea acum în pacea aceea pe care, copil fiind, nu o cunoscuse în lumea aceasta niciodată, ei erau părinții săi și pierderea lui pătrunse adânc în inima lor.

Era limpede pentru cei care priveau figura istovită a mamei, că moartea va veni curând să pună capăt suferinței și strădaniilor ei. Tovarășii de închisoare ai soțului se fereau să tulbure atâtea dureri și mizerii, astfel că-l lăsă singur în odăița pe care la început o împărțea cu alți doi deținuți. Tânăra femeie trăia cu el acolo; ea zăcea fără chinuri, dar și fără speranțe, iar viața i se mistuia încet.

Într-o seară leșinase în brațele bărbatului, și el o duse la fereastra deschisă ca s-o învieze aerul. Lumina lunii, căzând pe figura ei palidă, îi arată o schimbare în

trăsăturile femeii, care îl făcu să se clatine pe picioare, ca un copil slab, sub povara trupului ei.

— Așează-te, George, spuse ea cu o voce stinsă.

El se supuse și, luând loc lângă ea, își acoperi fruntea cu mâinile și izbucni în lacrimi.

— Mi-e tare greu să te părăsesc, George; însă așa vrea Dumnezeu și, de hatârul meu, trebuie să înduri. O, cât îi mulțumesc că ne-a luat copilul! El e fericit; e în cer acum. Ce-ar fi ajuns aici, fără de mama lui?

— N-ai să mori, Mary! Nu, m-ai să mori! strigă soțul sărind în picioare.

Făcu grăbit ocolul camerei, izbindu-și fruntea cu pumnii strânși; apoi, așezându-se iarăși lângă femeia lui și ținând-o în brațe, adăugă ceva mai domolit:

— Revino-ți în fire, copilă dragă, te rog. Ai să mai trăiești.

— Nu, George, nu, spuse femeia în agonie. Să fiu așezată acum lângă bietul meu copil; însă făgăduiește-mi că, dacă scapi vreodată din lăcașul acesta groaznic, dacă te îmbogățești, ne vei strămuta într-un cimitir liniștit de țară, departe, foarte departe de aici, ca să ne putem odihni în pace. Îmi făgăduiești, dragă George?

— Da, da, zise el aruncându-se în genunchi dinaintea ei. Răspunde-mi, Mary! Încă un cuvânt! o privire! una singură!

Se opri, căci brațul care îi strângea gâtul era țeapăn și greu. Un suspin adânc ieși din pieptul pustiit al tinerei femei, buzele ei se mișcară, un zâmbet îi licări pe față, însă, buzele-i erau albe; zâmbetul se pierdu într-o privire înghețată și groaznică. El rămăsese acum singur pe lume!

În noaptea aceea, în tăcerea și pustiul odăii lugubre, nenorocitul soț îngenunche lângă corpul neînsuflețit al femeii lui, și-l luă pe Dumnezeu martor al jurământului năpraznic pe care îl făcu: anume că, din clipa aceea, își închina existența pentru a răzbuna moartea femeii și a copilului; că, până la sfârșitul vieții, va face totul întru îndeplinirea acestui scop; că ura îi va fi veșnică, nestinsă; și că va urmări în lumea întreagă făptura care alcătuia obiectul urii sale.

Cea mai adâncă desnădejde, o furie aproape inumană, îi pustiiseră așa de groaznic fața, într-o singură noapte, că tovarășii lui se trăgeau cu spaimă înapoi când trecea pe aproape de ei. Ochii săi erau grei și însângerați, chipul cadaveric, trupul gârbovit parcă de vârstă. În violența frământărilor, își mușcase buza de jos, iar sângele, curgând din rană, se prelingea pe bărbie și-i pătase cravata și cămașa. Nu scoase nici o lacrimă, nu se tângui câtuși de puțin; dar privirile-i rătăcite, graba buimacă cu care pășa înapoi și încolo prin curte, trădau înfrigurarea care îl mistuia lăuntric.

Trupul femeii trebuia să fie ridicat din închisoare fără întârziere. El se supuse fără împotrivire, cu liniște deplină. Aproape toți arestații se adunaseră să asiste la transportarea rămășițelor pământești; se dădură în lături la ivirea lui George; el înaintă cu pași zoriți, se așeză într-un spațiu mic, zăbrelit, lângă poarta de unde mulțimea se retrase dintr-un simțământ instinctiv de delicatețe. Coșciugul grosolan era purtat domol pe umerii oamenilor. O liniște mormântală stăpânea gloata, liniște întreruptă numai de bocetul femeilor și de târșăitul pe lespezi al pașilor celor care duceau sicriul. Ajunseră la locul unde se afla soțul abătut, și se opriră. El puse mâna pe cosciug și, potrivit în neștire postavul care îl acoperea, le făcu semn să meargă mai departe. Sub boltă, gardienii se descoperiră la trecerea cosciugului; după o clipă, poarta greoaie fu încuiată. George privi rătăcit mulțimea în juru-i și se năru la pământ.

Cu toate că mai multe săptămâni a avut nevoie, zi și noapte, de îngrijiri, stăpânit fiind de cele mai violente zbuciumări ale febrei, nu uită o clipă nici pierderea pe care o suferise, nici jurământul pe care îl făcuse. Locuri, scene, întâmplări felurite se perindau pe dinaintea ochilor săi cu repeziciunea încâlcită a delirului; și toate erau legate într-un fel de subiectul cumplit care îi stăpânea cugetul. Plutea pe o mare fără țărmuri. Cerul părea însângerat, valurile furioase zvâcneau, clocotind și învărtindu-se din toate părțile. Un alt vas tăia anevoie talazurile purtate de furtună; pânzele lui rupte fâlfâiau pe catarguri ca niște panglici; puntea era înțesată de chipuri omenești pe care, în orice clipă, le loveau valuri monstruoase, aruncând uneori o ființă nevinovată în marea spumegândă. Vasul pe care se afla el înainta cu o forță și o viteză nestăvilite printre apele ce mugeau. Lovind nava cealaltă în pupă, o zdrobi. În vârtejul imens de apă, stârnit de epava care se scufunda, se dezlănțui strigătul puternic și ascuțit al temerii de moarte scos de o sută de nenorociți în pericol să se înece; strigătele se contopiră într-un vaier înspăimântător, acoperind cu totul huietul războinic al elementelor, neconținut

mai tare până ce, parcă, străpunse văzduhul, cerul și oceanul. Dar ce e asta? Ce-i cu omul bătrân, cărunt, care se înalță deasupra apei și, luptând cu valurile, strigă în agonie după ajutor? O singură ochire, și George s-a aruncat de pe vapor în mare; cu vigoare înoată spre bătrân; se apropie; da, sunt într-adevăr trăsăturile *lui*: Bătrânul îl vede venind și se străduiește zadarnic să scape. George îl apucă, îl strânge, îl târăște cu el sub apă. La fund, la fund cu el, la cincizeci de stânjeni sub apă! Sforțările bătrânului sunt tot mai slabe; în curând nu mai mișcă. E mort; l-a ucis; și-a ținut jurământul.

Străbătea singur și desculț nisipurile mistuitoare ale unui pustiu imens. Nisipul îl înăbușea, îl orbea. Grăunțele mărunte pătrundeau în fiecare por al pielii și-l iritau, aproape să-i ia mințile. Trâmbe uriașe de nisip, alungate de vânturi și luminate de soarele în vâlvătăi, goneau în zare ca niște stâlpi de foc viu. Osemintele oamenilor care pieriseră în pustiurile înfricoșătoare, zăceau risipite la picioarele lui; o lumină cumplită cădea pretutindeni jur-împrejur; și, cât vedea cu ochii, numai năluciri oribile care-l cutremurau! Se strădui zadarnic să scoată un strigăt plin de spaimă; limba îi era lipită de cerul gurii. Se năpusti disperat înainte. Înotă cu o forță supraomenească prin nisipuri până când, sleit de oboseală și sete, căzu în neșimțire. Ce răcoare îmbătătoare îl înviora! De unde venea susu- ratul acela? Apă! Era un izvor; pârâul limpede și răcoros curgea la picioarele lui. Bău cu nesăț și, odihnindu-și pe țărm mădularele îndurerate, căzu într-un somn plin de vrajă. Îl deșteptă zgomotul unor pași care se apropiau. Un bătrân cu cap cărunt înainta, clatinându-se pe picioare, vrând să-și aline setea mistuitoare. Era tot *el*! Își încheștă brațele pe după mijlocul bătrânului și-l împinse într-o parte. Bătrânul se zbătea și țipa după apă – un strop de apă numai ca să-și salveze viața! Îl ținea pe bătrân zdravăn și-l fulgera cu ochi lacomi de răzbunare; iar când omul căzu fără viață pe pieptu-i, dădu drumul cadavrului și-l îndepărtă cu piciorul.

Când frigurile îl lăsară, când își reveni în fire, se pomeni liber și bogat; află că părintele care ar fi fost în stare să-l lase să moară în închisoare, care-i lăsase pe cei ce-i fuseseră mai scumpi decât propria-i existență, să piară de mizerie și de acea tristețe a inimii pe care nici un medic n-o poate lecu, fusese găsit mort în culcușu-i de puf. Ar fi avut cruzimea să-și vadă fiul cerșetor dar, simțindu-se cu trufie sănătos și puternic, amânase să-și facă testamentul până când fusese prea târziu: putea acum să scrâșnească din dinți pe lumea cealaltă, gândind la bogățiile care, din neglijența lui, trecuseră asupra fiului său!

Își reveni în fire, însă numai atâta. Își reveni ca să-și amintească de scopul pentru care trăia, să-și aducă aminte că dușmanul era chiar părintele soției lui — omul care-l aruncase în închisoare și care, când fiica și copilașul ei îl imploraseră în genunchi să se îndure de dâșzii, i-a alungat de la ușa lui. O, cât își blestema starea de slăbiciune care-l împiedica să se scoale și să-și înfăptuiască planul de răzbunare!

Ceru să fie transportat departe de locurile unde pierduse ființele dragi și unde îndurase mizeria; se retrase pe țărmul mării, într-o casă tihnită, nu cu nădejdea de a-și recăpăta fericirea sau măcar liniștea, căci și una și alta fugiseră pentru de-a pururi, ci pentru a-și reface puterea vlăguită și a chibzui asupra proiectului la care ținea atât de mult. Și, aici, un duh rău, desigur, îi oferi prilejul întâiei și celei mai cumplite răzbunări.

Era vară; cufundat în gândurile-i mohorâte, ieșea pe înserate din locuința singuratică, înainta pe o potecă îngustă, la poalele țărmului stâncos, spre locul sălbatic și pustiu care-l atrăgea în chip deosebit cu prilejul hoinărelilor sale; se așeza pe câte un colț de strâncă sfărâmată și, îngropându-și fața în palme, rămânea acolo ceasuri întregi, uneori până când cădea noaptea, până când umbrele prelungi ale stâncilor sumbre de deasupra capului său învăluiau totul din jur într-un zăbranic des de întuneric.

Într-o seară calmă se afla acolo, ca de obicei, înălțând din când în când capul pentru a urmări zborul unui pescăruș sau pentru a-și purta privirile de-a lungul dărei splendide de lumină care, începând din mijlocul oceanului, se prelungea parcă până la punctul ultim al orizontului, unde apunea soarele; deodată liniștea adâncă fu străpunsă de un strigăt puternic de ajutor; ascultă, neștiind la început dacă nu l-a înșelat auzul, apoi strigătul repetându-se și mai sfâșietor, se ridică și se grăbi să alerge în direcția dinspre care pornea.

Pricepu îndată ce anume se întâmplase. Pe plajă erau împrăștiate niște veșminte; un cap de om abia se mai zărea deasupra valurilor, la oarecare distanță de mal, și un bătrân, frângându-și mâinile cu deznădejde, alerga de colo până colo, strigând după

ajutor. Convalescentul ale cărui puteri erau atunci reîntremate, își smulse haina și se năpusti spre valuri cu gândul să se arunce în apă și să-l tragă pe înecat la mal.

— Grăbiți-vă, domnule, pentru numele lui Dumnezeu! Salvați-1, fie-vă milă! E fiul meu, domnule, singurul meu fiu! zise bătrânul apropiindu-se și tremurând de emoție. E singurul meu fiu, domnule, și moare acolo, sub ochii părintelui său.

De cum îi ajunseră în urechi întâile cuvinte rostite de bătrân, străinul se opri din fugă și, încrucișându-și brațele pe piept, rămase nemișcat.

— Dumnezeule mare! strigă bătrânul dându-se înapoi: Heyling!

Străinul zâmbi și tăcu.

— Heyling! urmă bătrânul buimăcit; e fiul meu, Heyling, copilul meu drag! Uite...

Uite...

Și, cu respirația tăiată, nefericitul părinte arătă locul unde tânărul se zbătea între viață și moarte.

— Ascultă! continuă bătrânul, a strigat iarăși! E încă în viață! Heyling! Salvează-1! salvează-1!

Străinul zâmbi din nou și rămase neclintit ca o statuie.

— Te-am nedreptățit! strigă bătrânul căzând în genunchi, cu mâinile împreunate. Răzbună-te! Ia-mi tot avutul! Ia-mi viața! Aruncă-mă în apă la picioarele tale și, dacă firea omenească se poate înfrâna, am să mor fără împotrivire! Fă tot ce vrei cu mine, Heyling, dar scapă-mi fiul! El e așa de tânăr! așa de tânăr, Heyling, așa de tânăr ca să moară!

— Ascultă, zise străinul apucând cu putere mâna bătrânului, vreau viață pentru viață; și aici am una! Copilul *meu* a murit sub ochii părintelui său; a murit într-o agonie mult mai groaznică decât acest tânăr ponegritor al surorii lui. Ai râs atunci, ai râs în fața fiicei dumitale pe care moartea își pusese pecetea, de chinurile noastre. Ce zici acum? Privește, privește!

Vorbind, străinul arăta oceanul. Un țipăt slab se pierdu departe, pe întinderea apei: zvârcolirile cumplite ale celui înecat tulburară un timp valurile clipocitoare. Și locul unde tânărul se mistuise într-un mormânt pretimpuriu, nu se mai deosebi în noianul de apă.

Se scurseră trei ani, când un domn coborî dintr-o trăsură de casă la ușa unui avocat din Londra, bine cunoscut ca om nu prea cinstit în treburile profesionale, și ceru o întrevedere într-o afacere importantă. Deși era vădit că nu trecuse de floarea vârstei, prezentatorul avea o figură palidă, rătăcită, abătută, și nu era nevoie de prea multă agerime din partea avocatului ca să-și dea seama dintr-o privire că bolile sau suferința îi schimbaseră înfățișarea mai mult decât ar fi putut să i-o schimbe, în mod normal, mâna timpului într-un îndoit număr de ani.

— Doresc să vă însărcinez cu o cauză, spuse străinul.

Avocatul se înclină slugarnic și aruncă o privire pachetului pe care domnul îl ținea în mână. Vizitatorul îi observă privirea și urmă:

— Nu e o afacere obișnuită, spuse el; hârtiile acestea n-au ajuns în mâna mea fără ostenele îndelungi și fără cheltueli mari.

Avocatul privi pachetul cu și mai multă curiozitate iar clientul, dezlegând panglica cu care era legat obiectul, îi arătă o sumedenie de polițe, dimpreună cu câteva copii de acte și alte documente.

— După cum vedeți, zise clientul, omul al cărui nume figurează aici a împrumutat în ultimii ani sume foarte mari pe aceste hârtii. Era o înțelegere tacită între el și oamenii către care se îndrepta de obicei și de la care am cumpărat treptat totul plătind întreit și împătrit valoarea lor, că scadențele vor fi reînnoite din când în când, până la o anumită epocă. Dar înțelegerea nu e specificată nicăieri. A suferit de curând mari pierderi, astfel că obligațiile acestea venind peste capul lui deodată, l-ar aduce în sapă de lemn.

— Totalul sumei e de câteva mii de lire sterline, glăsui avocatul cercetând hârtiile.

— Da, răspunse clientul.

— Ei bine, ce trebuie să facem? întrebă omul de afaceri.

— Ce trebuie să faceți? replică clientul cu o vehemență subită. Puneți în funcțiune toate resorturile legii în vigoare, toate chițibușurile vicleniei și toate pungășiile; mijloace cinstite și necinstite; opresiunea deschisă a legii, ajutată de întreaga măiestrie a celor mai ingenioși practicanți. Vreau să moară de o moarte chinuitoare și prelungită. Ruinați-1! Confiscați-i și vindeți-i moșiile și bunurile, alungati-1 din locuința, din căminul

lui și împingeți-l să cerșească la bătrânețe și să se stingă în închisoare pentru datorii!

— Dar cheltuelile, dragă domnule, cheltuelile întregului proces? atrase atenția avocatul după ce-și reveni din întâia uimire. Dacă pârâtul e un om de nimic, cine va plăti cheltuelile?

— Fixați orice sumă, exclamă străinul, și mâna-i tremura așa de tare, că abia putu să țină condeiul pe care-l apucase în timp ce vorbea; fixați o sumă oarecare și va fi a dumneavoastră. Nu vă fie teamă să cereți! Nimic nu mi se va părea prea scump, numai să vă atingeți ținta!

Avocatul fixă la întâmplare o sumă însemnată ca avans pe care l-ar fi cerut ca să se asigure în cazul unei pierderi; dar mai mult pentru a-și da seama până unde putea merge, într-adevăr, clientul său, neînchipuindu-și că el va fi de acord cu suma pe care i-o va cere. Străinul scrisese un cec adresat bancherului său, pentru suma întreagă și plecă.

Semnătura fu onorată în deplină regulă, și avocatul, văzând că putea să se bizuie pe ciudatul client, se apucă serios de lucru. Timp de mai bine de doi ani, d. Heyling veni zile în șir la birou unde, aplecat asupra hârtiilor care se grămădeau, citea, citea mereu cu ochii scânteietori de bucurie, scrisorile muștrătoare, cererile pentru o cât de mică amânare; din ele se înfățișa ruina sigură pe care partea cealaltă avea s-o sufere, prin urmărirea după urmărirea, proces după proces. La toate rugămintele pentru puțină îngăduință, nu exista decât un răspuns: banii trebuiau achitați. Pământurile, casele, mobilele fură luate rând pe rând prin confiscările care avură loc, și bătrânul ar fi fost întemnițat dacă n-ar fi izbutit să fugă, înșelând vigilența paznicilor.

Departate de a-l domoli succesul persecuției, vrăjmășia neînduplecată a lui Heyling părea că sporește în măsura ruinei pe care o pricinuia. Furia lui fu nemărginită aflând despre fuga bătrânului. Scrâșnea cu turbare din dinți, își smulgea părul din cap și-i blestema cumplit pe cei cărora le încredințase executarea arestării. În sfârșit, nu-l liniștira, întrucâtva, decât încredințările repetate că fugarul va fi cu siguranță descoperit. Fură trimiși oameni în toate părțile, se recurse la toate stratagemele cu puțință de închipuit pentru dibuirea ascunzătorii; zadarnic însă; trecură șase luni fără ca bătrânul să poată fi găsit.

Într-o seară, la o oră târzie, Heyling, despre care nu se mai auzise nimic de câteva săptămâni, veni la locuința particulară a avocatului și-l înștiință că vrea să-i vorbească numaidecât. Dar înainte ca avocatul, care-i recunoscuse din capul scării vocea, să fi putut da ordinul de primire, Heyling urcase treptele și intrase, palid, gâfâind, în salon. După ce

închise ușa, căzu pe un scaun și declară în șoaptă:

— L-am găsit, în sfârșit!

— Aha! exclamă avocatul. Foarte bine, domnule, foarte bine!

— Stă ascuns într-o locuință jalnică, la Camdentown, spuse Heyling. Poate am făcut bine că l-am pierdut din vedere, căci a trăit acolo, toată vremea singur, în cea mai cumplită mizerie. E sărac, sărac lipit.

— Foarte bine, încuviință avocatul. Măine veți lua desigur măsuri pentru arestarea lui.

— Da, spuse Heyling. Stați! Nu, peste încă o zi. Vă mirați că doresc să amân, adăugă el cu un zâmbet groaznic; dar uitasem. Poimăine e o aniversare în viața lui; rămâne așadar pe poimăine.

— Foarte bine, glăsui avocatul. Vreți să scrieți instrucțiunile pentru gardian?

— Nu; să mă ia de aici la opt seara, și-l voi însoți eu însumi.

Se întâlniră într-adevăr la ora convenită și, închiriind o trăsură de piață, spuseră vizitiului să oprească la colțul vechii șosele Pancras, lângă azilul parohiei. Când ajunseră acolo, se înnoptase deabinelea; și, pornind de-a lungul zidului sumbru al spitalului veterinar, intrară pe-o străduță lăturalnică; e numită, sau mai bine zis era numită odinioară strada Micului Colegiu și oricum s-ar prezenta astăzi, era pe vremuri un loc destul de pustiu, înconjurat de șanțuri și câmpii.

După ce-și înfundă pălăria pe ochi și se înfășură în manta, Heyling se opri dinaintea celei mai amărâte case de pe uliță și bătu încetișor în ușă. Ea fu deschisă îndată de o bătrână, care îl salută în semn că-l recunoaște. Șoptindu-i să-l aștepte jos, Heyling urcă tiptil scara, deschise ușa unei odăi și se năpusti înăuntru.

Obiectul cercetărilor și al vrăjmășiei sale neînduplecate, bătrânul decăzut acum, stătea lângă o masă pe care nu se afla decât o biată lumânare. El tresări la intrarea străinului și se ridică anevoie în picioare.

— Ce mai e? Ce mai e? întrebă bătrânul. Ce nouă mizerie este asta? Ce doriți?

— Un cuvânt cu *dumneata*, răspunse Heyling.

După rostirea acestor cuvinte, se așeză la capătul celălalt al mesei și, aruncând mantaua și pălăria, își dezvălui chipul.

Bătrânului îi pierise parcă deodată glasul. Recăzu pe scaun și, strângându-și mâinile, privi țință, cu ochi plini de groază și de teamă, vedenia.

— Se împlinesc astăzi șase ani, spuse Heyling, de când am reclamat de la dumneata viața pe care o datorai copilului meu. Bătrâne, am jurat lângă cadavrul fiicei dumitale să trăiesc o viață de răzbunare. De atunci nu m-am abătut o secundă de la jurământul pe care i l-am făcut; chiar dacă aș fi fost în stare să mă abat, amintirea unei singure priviri chinute, dar răbdătoare, a ei, când se stingea în tăcere sub ochii mei, sau amintirea chipului lihnit al nevinovatului nostru copil, m-ar fi întărit în îndeplinirea datoriei mele. Îți aduci aminte bine de întâia mea răzbunare; aceasta-i cea din urmă.

Bătrânul se cutremură; mâinile lui căzură fără putere în lături.

— Măine părăsesc Anglia, urmă Heyling după o pauză de-o clipă. În noaptea asta te sortesc morții vii la care mă osândiseși dumneata — o închisoare fără speranță.

Își ridică ochii asupra bătrânului; se opri. Apropie lumina de chipul lui, o așeză ușurel pe masă, și ieși din odaie.

— Ar fi mai bine să te duci la bătrân, spuse el femeii deschizând ușa și făcând semn gardianului să-l urmeze în stradă; cred că e bolnav.

Femeia închise ușa, urcă repede scara și-l găsi mort!

Sub lespedea unui mormânt simplu, într-unul din cimitirele cele mai liniștite și mai singurate din ținutul Kent, unde florile sălbatice cresc de-a valma cu iarba, într-o priveliște plăcută, cel mai frumos loc din grădina Angliei, se odihnesc osemintele tinerei mame și ale plăpândului ei copil. Dar cenușa tatălui nu e amestecată cu a lor; și, din seara aceea, avocatul n-a mai aflat absolut nimic în legătură cu ciudatul său client.

După ce mântui povestirea, bătrânul se apropie de un cuier care se găsea într-un ungher și, luându-și pălăria și redingota, și le puse cu multă liniște apoi, fără să adauge un singur cuvânt, se depărtă domol. Domnul cu nasturi de mozaic adormise, iar cei mai mulți făceau haz picurându-i stropi de seu în grog. D. Pickwick se strecură în taină și, plătind consumația sa și a lui Sam, ieși, împreună cu bătrânul, de sub bolta hanului *La Butucul și Coțofana*.

CAPITOLUL XXII

D. Pickwick călătorește la Ipswich și are o aventură romantică cu o femeie între două vârste cu moațe galbene de hârtie în păr.

— Sammy, ăsta e bagajul jupânului tău? întrebă d. Weller-senior pe iubitoru-i fiu, când acesta intră, cu un sac de voiaj și cu un geamantan mic, în curtea hanului *Taurul* din Whitechapel.

— Ai brodit-o, bătrâne; întocmai și la fel, replică d. Weller cel tânăr, lăsând jos în curte povara și așezându-se apoi deasupra ei. Vine și jupânul' îndată.

— Îmi închipui că vine cu cabrioleta, își dădu cu părerea părintele.

— Da, că n-o să-și primejduiască ciolanele pentru o iconornie de opt penny, umblând două mile pe jos. Ce face mămițica vitregă în dimineața asta?

— Să te crucești, Sammy, să te crucești, nu alta, răspunse d. Weller-senior cu o gravitate impunătoare. I-a trăsni prin cap, nu demult, să se vâre în secta metodiștilor și unde mai pui că e evlavioasă foc. O criatură prea bună pentru mine, Sammy; simt că n-o merit.

— Eh, glăsui d. Samuel, nu te mai încondeia așa!

— Mă încondeiez, reluă cu un oftat părintele. S-a luat după nu știu ce scornitură a unuia care zice că omu' mai poate să se nască o dată pe lume, Sammy; rinaștere mi se pare că-i zice ei. Tare aș vrea s-o văz pe maică-ta vitregă născându-se încă o dată. Aș da-o cât ai zice pește, la doică! Știi ce a făcut muierile alea deunăzi? continuă d. Weller după o scurtă pauză, în răstimpul căreia izbise de vreo șase ori cu degetul arătător peste nas, în chip foarte semnificativ.

— Nu știu, mărturisi Sam; ce?

— Pune la cale să se întâlnească să bea ceai pentru unu' care ele îi zice păstorul lor, lămurii d. Weller. M-am oprit la o prăvălie cu poze, în piața de trăsuri, când văz un anunț la geam: „Bilete, jumătate de coroană. Pentru informații a se adresa comitetului. Doamna Weller, secretară”. Și acasă intru, și ce văz? Comitetul ședea în odaia noastră din fund. Paisprezece muieri! Să le fi auzit, Sammy! Luau hotărâri, votau taxe noi, tot soiul de drăcovenii. Bun. Și ce m-a mai bătut la cap maică-ta vitregă să merg și eu, și m-am gândit: ia, hai să văz și eu ce-i în stare să facă muierile; mă înscriu și eu pentru un bilet; vineri seara la șase, mă fac ghighel, pornesc cu baba mea, și urc la întâiul etaj unde ce văz: masă mare și marafeturi de ceai puse pentru treizeci de inși, și o liotă de muieri care începe să şușotească între ele și se uită la mine, de parcă nu mai văzuse de când lumea un domn chipeș de cincizeci și opt ani. Nu trece mult și se aude o hărmălaie pe scară, și uite că unu' deșirat, cu nas roșu și cravată albă, se năpustește sus pe scări, și cântă: „Uite păstorul ce vine să-și vadă turma credincioasă!”; atunci vine unu' rotofei, îmbrăcat în negru, cu o față albă, mare, zâmbind mereu în dreapta și în stânga de parcă zvâcnea dintr-un resort. Uite-așa, Sammy! — „Sărutul păcii”, zice păstorul, și atunci le sărută pe muieri, rând pe rând; după el, le ia la rând omul cu nasul roșu. Tocmai mă gândeam dacă nu este bine să încep și eu să le sărut, mai ales că era o coconiță foarte dragălașă lângă mine — când, hop, vine ceaiul cu maică-ta vitregă, care rămăsese jos să păzească ceainicul la fiert. Și cu toatele se repede ca mușcate de șarpe. Iar până să se toarne ceaiul, ce mai imn au tras, Sammy; ce mai de rugăciuni și ce mai înfulecau și beau. Să-l fi văzut pe păstor cum da iama în șuncă și-n franzeluțele cu unt, Sammy; nu mi-a fost dat să mai văz vreodată pe careva să mănânce și să bea așa; nu! Nici ăla cu nasul roșu nu era omul care să aștepte să-i dai cu porția, însă pe lângă păstor era nimic. Bun. După ce dă gata ceaiul, îi trage alt imn, și pe urmă păstorul începe să predice; și-i trăgea bine, dacă te gândești că putea să-i cază greu la stomac franzeluțele cu unt. Deodată se oprește, și se-apucă să facă ca un broscoi: „Unde e păcătosul? Unde e mezerabelul păcătos?” La care toate muierile se uită la mine și începe să se vaite de parcă își dădea sufletul! Eu îmi dădeam cu ideea că spictacolu' era cam aiurit — da' nu ziceam nimic. El se oprește iar și se uită țintă la mine și zice: „Unde e păcătosul? Unde e mezerabelul păcătos?” Și din nou muierile se vaită, ba acu de zece ori mai tare. Mie îmi cam sare țandăra atunci, așa că fac vreo doi pași înainte, și: „Prietene, îi zic, mie îmi zici așa?” În loc să-mi ceară scuze, după cum se cade să facă un gentleman, el începe să fie mai mojic. Mă face vas, Sammy, vas al mâniei, și mai mă face și altfel. Pentru că sângele fierbea în mine, îi arz vreo trei scatoalce lui și vreo trei ăluia cu nasul roșu, și-o șterg. Să le fi auzit pe muieri țipând, Sammy, când l-a adunată pe păstor de sub masă... — Hehe! uite-1 pe jupân' tău, în carne și oase!

În timp ce d. Weller spunea acestea, d. Pickwick cobora din cabrioletă și intra în curte.

— Frumoasă dimineață, dom'le! îl întâmpină d. Weller-senior.

— Într-adevăr frumoasă! încuviință d. Pickwick.

— Într-adevăr frumoasă, repetă un roșcovan, cu nas iscoditor și ochelari albaștri, coborând și el dintr-o cabrioletă odată cu d. Pickwick. Mergeți la Ipswich, domnule?

— Da, domnule, răspunse d. Pickwick.

— Ce coincidență extraordinară! Ca și mine.

D. Pickwick se înclină.

— Călătoriți afară? întrebă roșcovanul.

D. Pickwick se înclină din nou.

— Nemaipomenit! la te uită! Și eu călătoresc afară, se miră roșcovanul; în cazul acesta, firește, vom merge împreună!

Și roșcovanul cu nasul ascuțit — își dădea aere pline de importanță și vorbea enigmatic, zvârlindu-și ca o pasăre capul pe spate când spunea ceva — zâmbi, de parcă ar fi făcut cea mai uimitoare descoperire din câte înțelepciunea omenească a cunoscut vreodată.

— Domnule, sunt fericit că voi fi în tovărășia dumneavoastră, zise d. Pickwick.

— Oh, declară noul venit, împrejurarea e nimerită pentru amândoi, nu-i așa? Tovărășia, vedeți dumneavoastră, tovărășia... se... se... deosebește cu totul de singurătate, nu-i așa?

— Întocmai și la fel, interveni Sam cu un zâmbet prietenos, intrând în vorbă. Eu numesc asta cevașilea care se-nțelege de la sine, cum zicea casapul de câini fetei din casă, când ea îl beștelea că nu e gentleman.

— Mda! spuse roșcovanul, măsurându-l pe Sam, cu trufie, din cap până-n picioare.

Prietenul dumneavoastră, domnule?

— Nu tocmai prieten, replică d. Pickwick cu o voce scăzută. E de fapt servitorul meu; îi permit însă multe libertăți, căci, între noi fie zis. mă simt măgulit, fiindcă e un om original, și mă mândresc oarecum cu el.

— Mda! bombăni roșcovanul; vedeți, asta e chestie de gust! Mie, originalitatea nu-mi place câtuși de puțin; nu-mi convine; nu vād de ce ar fi necesară. Cum vă numiți, domnule?

— Poftim cartea mea de vizită, domnule, răspunse d. Pickwick, foarte amuzat de modul repezit în care fusese întrebă și de felul ciudat de a fi al străinului.

— Aha! exclamă roșcovanul, băgând cartea de vizită în carnețelul lui. Pickwick! Foarte bine! Îmi place să știu numele oamenilor. În felul ăsta ești scutit de multe neplăceri. Poftim cartea mea de vizită, domnule. Magnus. Precum vedeți, domnule, mă numesc Magnus. Cred că e un nume destul de frumos; nu-i așa, domnule?

— Foarte frumos nume, într-adevăr, replică d. Pickwick fără să-și poată stăpâni un zâmbet.

— Da, cred, urmă d. Magnus. Iar înaintea lui e un nume tot așa de frumos, după cum veți vedea. Permiteți-mi, domnule. Ținând cartea de vizită puțin înclinată, uite așa, numele devine vizibil; poftim: Peter Magnus. Sună plăcut, domnule, nu?

— Foarte plăcut, zise d. Pickwick.

— Curioasă e semnificația inițialelor, domnule, precum vedeți: P.M. — post meridian. În biletele scrise în grabă către cunoștințele mele întine semnez câteodată „După amiază”. Lucrul îi înveselește mult pe prietenii mei, domnule Pickwick.

— Firește, îmi închipui că le procură cea mai vie mulțumire, rosti d. Pickwick învidiind în gând ușurința cu care prietenii d-lui Magnus se înveseleau.

— Domnilor, le comunică un rîndaș, diligența este gata, vă rog.

— Bagajul meu e înăuntru? întrebă d. Magnus.

— Totul e în regulă, domnule.

— Sacul roșu e înăuntru?

— Totul e în regulă, domnule.

— Și sacul vărgat?

— În lada din față, domnule.

— Și pachetul învelit în hârtie cafenie?

— Sub capră, domnule.

— Și cutia de piele cu pălării?

— Totul e înăuntru, domnule.

— Acum vreți să urcați? întrebă d. Pickwick.

— Scuzați-mă, răspunse Magnus rămânând pe roată. Scuzați, domnule Pickwick. Nu pot consimți să urc în condițiile astea de nesiguranță. Din felul cum omul a răspuns, sunt convins că cutia de piele cu pălării *nu* este înăuntru.

Protestările solemne ale rîndașului fiind întru totul zadarnice, fu nevoie să se cotrobăiască în străfundurile lăzii pentru a-l liniști că într-adevăr cutia de piele cu pălării fusese pusă în siguranță. După ce se încredință în privința aceasta, d. Magnus avu presimțiri certe, mai întâi că sacul roșu a fost pus cine știe unde, apoi că cineva a șterpelit sacul vărgat, pe urmă că pachetul învelit în hârtie cafenie „s-a desfăcut”. În sfârșit, după ce se convinse cu proprii lui ochi de netemeinicia fiecărei bănueli, acceptă să se urce pe imperiala diligenței, declarând că spiritul îi era ușurat de orice neliniște și că se simțea acum bine și fericit.

— Vă înervați repede, dom'le, nu-i așa? întrebă d. Weller-senior, urcându-se pe capră și uitându-se la străin cu ochi pieziși.

— Da, fleacurile astea mă cam scot din sărite, recunosc străinul, însă acum sunt liniștit, pe deplin liniștit.

— Eh, atunci e în regulă, rosti d. Weller. Sammy, ajută-1 pe stăpânul tău să urce. Piciorul ălălalt, dom'le.

Așa. Dați-ne mâna, dom'le. Haida, sus! Erați mai ușurel, dom'le, când erați flăcăiandru.

— Se prea poate, domnule Weller, răspunse d. Pickwick, bine dispus, găfâind, luând loc pe capră alături de el.

— Suie sus în față, Sammy, zise d. Weller. Acum, Willam, dă bici cailor! Aveți grijă la boltă, domnilor. Păzea capul! cum zicea plăcintarul. Așa, Willam, lasă-i la pas.

Diligența luă drumul prin Whitechapel, spre admirația mulțimii din cartierul acela foarte populat.

— Dom'le, nu prea e frumos prin părțile astea, glăsui Sam făcând cu pălăria mișcarea care preceda totdeauna intrarea în vorbă cu stăpânul.

— Adevărat, Sam, declară d. Pickwick examinând străzile pe unde treceau, murdare și întesate.

— E o chestie ciudată, dom'le, urmă Sam, că sărăcia și stridiile merge totdeauna împreună.

— Nu te înțeleg, Sam, zise d. Pickwick.

— Să vedeți ce vreau să spui, dom'le; cu cât un loc e mai amărât, cu atâta se mănâncă acolo mai multe stridii. Uitați-vă aici, dom'le; pe aici, cam la a șasea casă e câte o dugheană de stridii; străzile e pline de ele. Să mă ierte Dumnezeu dacă eu nu crez că oamenii tare nevoiași iese din bârlogul lor ca să mănânce la disperare stridii.

— Să știi că așa este, observă d. Weller-senior; și la fel e și cu somonul marinat.

— Iată două fapte foarte însemnate, pe care nu le remarcasem niciodată, declară d. Pickwick; am să le notez, desigur, la întâiul popas.

Ajunseră în răstimp la bariera din Mile End; se așternu o liniște adâncă până ce, după două-trei mile, d. Weller-senior, întorcându-se brusc spre d. Pickwick, spuse:

— Curioasă e și viața ăloră ce ține bariera, dom'le.

— A cui? întrebă d. Pickwick.

— A ăloră de ține bariera..

— Ce înțelegi prin a ține bariera? întrebă d. Peter Magnus.

— Bătrânul vorbește de vameșii de la barieră, dom'le, explică Sam.

— A, înțeleg! glăsui d. Pickwick. Da, o viață foarte curioasă, foarte neplăcută.

— Toți sunt oameni care a avut necazuri în viață, spuse d. Weller-bătrânul.

— Aha! exclamă d. Pickwick.

— Da. De aceea se retrage din lume și se închide aici, parte ca să fie singuri, parte ca să se răzbune pe omenire, și-i ia vamă.

— Într-adevăr! spuse d. Pickwick; n-am știut asta.

— Chiar așa, dom'le. Dacă ar fi gentelmenii, le-ați zice mezantropi. După cum se vede, ei se apucă să încaseze vamă.

Conversând astfel, având darul neprețuit de a uni utilul cu plăcutul, d. Weller-senior înlătură, o bună parte din zi, plictiseala călătoriei. Subiectele nu lipseau; iar când se întâmpla ca limbuția d-lui Weller să se întrerupă uneori, d. Peter Magnus umplea cu îmbelșugare golul prin curiozitatea pe care o arăta de-a afla totul despre istoria personală a tovarășilor de călătorie și prin neliniștea exprimată cu glas tare, la fiecare popas, în privința siguranței și buneii stări a sacilor săi, a cutiei de piele cu pălării și a pachetului învelit în hârtie cafenie.

La stânga, pe strada principală a Ipswichului, la scurtă distanță după ce treci pe lângă locul viran din fața primăriei, se găsește hanul cunoscut pretutindeni sub numele *La Marele Cal Bălan*. Deasupra porții principale — ceea ce face hanul și mai frumos — se înalță o statuie de piatră, reprezentând un animal în plin salt, cu coada și coama în vânt, și care seamănă întrucâtva cu un cal de povară lovit de streche. Hanul *La Marele Cal Bălan* e renumit prin partea locului, cum ar fi un bou premiat, un porc greoi, un nap dat la ziarul ținutului — adică pentru mărimea sa uriașă. Niciodată, sub nici un acoperământ, nu se văd atari labirinturi de coridoare fără covoare, asemenea îngrămădeală de odăi igrasioase și prost luminate, în sfârșit atâtea bârloguri mici pentru mâncare sau pentru dormit, ca acelea strânse între cei patru pereți ai *Marelui Cal Bălan* din Ipswich.

La ușa colosalei tavernă se oprește în fiecare seară, la aceeași oră, diligența de Londra; și din diligența de Londra coborără în seara la care se referă acest capitol al istoriei noastre, d. Pickwick, Sam Weller și d. Peter Magnus.

— Poposiți aici, domnule? întrebă d. Peter Magnus după ce sacul vărgat, sacul roșu, cutia de piele cu pălării și pachetul înfășurat în hârtie cafenie fură toate depuse pe culoar. Poposiți aici, domnule?

— Da, răspunse d. Pickwick.

— Nemaipomenit, exclamă d. Magnus, nu mi s-a întâmplat o așa de extraordinară coincidentă! Și eu poposesc tot aici! Sper că vom lua masa împreună.

— Cu plăcere, declară d. Pickwick. Cu toate astea, nu știu sigur dacă n-au sosit aici niște prieteni ai mei. Chelner, nu cumva se află aici un domn cu numele de Tupman? Un om vânjos, care avea sub braț un șervet neschimbat de vreo două săptămâni, iar în picioare ciorapi cam de-aceeași vechime, renunță molatic să se mai uite în stradă, când auzi întrebarea pusă de d. Pickwick; și, după ce examinează meticolos, de la vârful pălăriei până la ultimul nasture al ghetrelor, înfățișarea clientului, răspunse cu tărie:

— Nu!

— Nici un domn cu numele de Snodgrass? urmă d. Pickwick.

— Nu!

— Nici Winkle?

— Nu.

— Prietenii mei n-au sosit astăzi, domnule, spuse d. Pickwick, așa că vom lua masa singuri. Chelner, dă-ne o odaie specială.

Pe temeiul acestei cereri, omul corpulent binevoi să pomenească servitorului să aducă înăuntru bagajele domnilor și, conducându-i printr-un gang lung, întunecos, îi introduse într-o cameră mare, mobilată sărăcăcios cu un cămin murdar, unde un foc pâlpâitor se străduia zadarnic să fie voios, gata-gata să-și dea sufletul sub influența posacă a încăperii. După un ceas li se servi călătorilor puțin pește și un cotlet, iar după ce se strânse masa, d. Pickwick și d. Peter Magnus, trăgându-și scaunele mai aproape de foc, cerură o sticlă de Porto care era cât se poate de prost, la un preț cât se poate de mare, spre folosul casei, astfel că băură cu mulțumire brandy cu apă.

D. Peter Magnus era, firește, într-o dispoziție foarte comunicativă, iar grogul avu asupra-i o influență minunată pentru a da în vileag tainele cele mai ascunse ale inimii sale. După multe amănunte în legătură cu el, cu familia sa, cunoscuții și prietenii săi, în legătură cu glumele, afacerile și frații lui (mai totți palavragiilor au multe de spus cu privire la frați), d. Peter Magnus îl contemplă câteva minute pe d. Pickwick prin ochelarii săi albaștri, și spuse apoi cu modestie:

— Și de ce crezi, *de ce* crezi, domnule Pickwick, că am venit aici?

— Pe cuvântul meu, răspunse Pickwick, că mi-e absolut imposibil să ghicesc; pentru afaceri poate...

— Pe jumătate ai dreptate, domnule, dar totodată pe jumătate nu. Mai încearcă, domnule Pickwick.

— Nu zău, spuse d. Pickwick, trebuie să recurg la bunăvoința dumitale, indiferent dacă îmi vei spune sau nu; altfel n-aș izbuti să ghicesc, chiar de m-aș trudi toată noaptea.

— Ei bine, ascultă... he! he! he! glăsuie d. Peter Magnus chicotind ușor. Ce ai zice, domnule Pickwick, dacă ți-aș spune că am venit aici pentru o cerere în căsătorie? Hei, domnule? He! he! he!

— Ce aș zice? Că, desigur, vei reuși, răspunse d. Pickwick cu cel mai radios zâmbet.

— A, crezi într-adevăr, domnule Pickwick? Serios, crezi?

— Firește, susțin d. Pickwick.

— Nu glumești, nu-i așa?

— Nu, nu glumesc.

— În cazul acesta, rosti d. Magnus, îți voi destăinui un mic secret: și eu cred tot așa. Ba îți voi declara, domnule Pickwick, deși din fire sunt groaznic, înspăimântător de gelos, că femeia se găsește în casa asta.

Rostind ultimele cuvinte, d. Magnus își scoase ochelarii pentru a clipi din ochi, apoi îi puse iarăși la loc.

— Vasăzică, întrebă d. Pickwick cu înțeleș, de aceea ieșezi mereu din cameră înainte de a ne așeza la masă?

— Sst! da, ai dreptate; de aceea. Cu toate astea, nu eram nebun ca să dau ochii cu ea.

— Nu?

— Nu; vezi dumneata, n-ar fi fost bine, îndată după o călătorie. Aștept până mâine, domnule; atunci șansele se dublează, domnule Pickwick. Domnule, în sacul ăsta e un costum de haine și în cutia aceea o pălărie care, sper, după efectul pe care îl vor produce, că vor fi de un folos neprețuit pentru mine.

— Într-adevăr, aprobă d. Pickwick.

— Da; vei fi observat neliniștea mea astăzi cu privire la ele. Nu cred că se mai poate cumpăra un alt costum și o altă pălărie care să fie ca acestea.

D. Pickwick îl felicită pe norocosul posesor al irezistibilului veșmânt pe care și-l procurase, iar d. Peter Magnus rămase câțva timp adâncit parcă în gânduri.

— E o ființă frumoasă, rosti d. Magnus.

— Este într-adevăr?

— Foarte, foarte frumoasă, zise d. Magnus. Locuiește la vreo douăzeci de mile de aici, domnule Pickwick. Am aflat că va fi la han astă seară și toată dimineața de mâine, și am alergat să prind ocazia. Îmi închipui că un han e un loc foarte prielnic pentru a cere în căsătorie o femeie care e singură. Când călătorește, își simte mai mult singurătatea decât poate la ea acasă. Ce părere ai, domnule Pickwick?

— Tot ce-i posibil, replică acest gentleman.

— Iartă-mă, domnule Pickwick; însă eu sunt cam curios din fire. Cu ce ocazie ești *dumneata* aici?

— Pentru un scop cu mult mai puțin plăcut, domnule, răspunse d. Pickwick, și roșeața i se urcă în obraz aducându-și aminte. Viu aici, domnule, să desvăluiesc perfidia și mârșăvia unui individ în a cărui sinceritate și onoare mă încrezusam fără șovăială.

— Dumnezeule, exclamă d. Peter Magnus, ce neplăcut! E vorba de o femeie, nu-i așa? Hehe, ce mai calea-valea, sunt isteț, domnule Pickwick, sunt isteț. Eh, domnule Pickwick, n-aș vrea pentru nimic în lume să-ți rănesc sentimentele. Subiectele acestea sunt penibile, domnule, foarte penibile. Nu te sinchisi de mine, domnule Pickwick, dacă vrei să-ți ușurezi sufletul. Știu ce înseamnă să fii înșelat, domnule; mi s-a întâmplat în trei-patru rânduri și mie.

— Îți mulțumesc foarte mult pentru participarea dumitale la ceea ce presupui că e pricina necazului meu, glăsui d. Pickwick întorcându-și ceasul și punându-l pe masă; dar...

— Nu, nu! îl întrerupse d. Peter Magnus; nici un cuvânt mai mult; e un subiect penibil; văd, văd. Cât e ceasul, domnule Pickwick?

— Douăsprezece și ceva.

— Dumnezeule! E vremea să mergem la culcare! N-are rost să mai rămân! Măine am să fiu palid, domnule Pickwick.

Numai la gândul urnei atari nenorociri, d. Peter Magnus trase clopoțelul, chemând camerista; și după ce sacul vârgat, sacul roșu, cutia de piele cu pălării, pachetul învelit în hârtie cafenie fură transportate în odaia sa de culcare, el se retrase, cu un sfeșnic lăcuit, într-una din aripile casei, în vreme ce d. Pickwick, cu alt sfeșnic lăcuit, era condus într-o altă aripă, printr-o sumedenie de coridoare întortocheate.

— Iată odaia dumneavoastră, domnule, îl vesti camerista.

— Foarte bine, răspunse d. Pickwick privind în juru-i.

O încăpere destul de mare, cu două paturi, în care ardea focul în sobă; în genere era mai confortabilă decât se putea aștepta d. Pickwick, după scurta experiență pe care o avusese descinzând la *Marele Cal Bălan*.

— Bineînțeles că nu doarme nimeni în patul celălalt, spuse d. Pickwick.

— O, nu, domnule!

— Foarte bine. Spune-i servitorului meu că nu mai am nevoie de el astă seară, și să-mi aducă apă caldă mâine dimineață la opt și jumătate.

— Da, domnule.

Urându-i d-lui Pickwick noapte bună, camerista se retrase și-l lăsă singur.

D. Pickwick se așeză într-un jilț lângă foc și se lăsă în voia unui lung șir de gânduri hoinare. Se gândi mai întâi la prietenii săi și se întrebă când vor sosi. Apoi cugetul i se întoarse spre d-na Martha Bardell și, de la ea, printr-un proces firesc, ajunse la biroul infect al d-lor Dodson și Fogg. De la Dodson și Fogg zbură tangențial în chiar miezul istoriei despre clientul cel ciudat; reveni la hanul *Marele Cal Bălan* din Ipswich, cu destulă luciditate pentru ca d. Pickwick să se convingă că pica de somn. Se ridică și începu să se dezbrace, când își aduse aminte că-și lăsase ceasul pe masă, în sala de jos. Ceasul era unul din bunurile la care ținea d. Pickwick, el fiind purtat pretutindeni, la umbra vestei sale, un număr mult mai mare de ani decât ne-am putea îngădui să arătăm aici. Nu-și închipuia cum s-ar fi putut duce la culcare fără să-i audă tic-tacul molcom sub pernă sau în port-ceasornicul de la căpătâiul patului. Deoarece era târziu și nu voia la ora aceasta din noapte să sune clopoțelul, își puse haina pe care tocmai o dezbrăcase și, luând sfeșnicul lăcuit, coborî liniștit scările.

Dar, cu cât d. Pickwick pășea din treaptă în treaptă mai jos, cu atât mai mult i se

părea că mai are de coborât; și, de mai multe ori, după ce ajungea într-un coridor îngust, felicitându-se că ajunsese în sfârșit la parter, d. Pickwick vedea că ochilor săi uimiți se-arăta altă scară. În cele din urmă se trezi într-o sală cu lespezi, pe care își reaminti că a văzut-o când a intrat în han. Exploră coridor după coridor; întredeschise ușă după ușă și, în sfârșit, când era gata să renunțe deznădăjduit la cercetări, deschise tocmai ușa camerei unde își petrecuse seara; zări pe masă avutul său care-i lipsea atât de mult.

Cu un aer triumfător, d. Pickwick apucă ceasul; apoi, își îndreptă pașii spre camera sa de culcare. Dacă drumul la coborîre fusese întovărășit de greutate și incertitudini, călătoria de înapoiere fu anevoioasă la culme. Pretutindeni, se ramificau șiruri de uși având dinaintea lor perechi de încălțăminte, diferite prin formă, fabricație și mărime. De peste zece ori d. Pickwick apăsase încetșor pe clanta ușii vreunei odăi care semăna cu a sa, dar un glas morocănos dinăuntru: „Cine dracu-i acolo?” sau „Ce cauți aici?” îl silea să se retragă tiptil, cu o iuțeală miraculoasă. Disperarea începuse să pună stăpânire pe el, când o ușă întredeschisă îi atrase atenția. Vârî capul și privi înăuntru; în sfârșit, îi veni inima la loc. Cele două paturi erau acolo, în poziția pe care și-o amintea perfect, iar focul ardea încă. Lumânarea sa, care nu era prea lungă când o primise, tot pâlپând în curenții de aer, se topi în sfeșnic tocmai când închidea ușa după sine. „Nu e nimic, gândi d. Pickwick; pot să mă desbrae tot așa de bine și la lumina focului”.

Cele două paturi se aflau în dreapta și în stânga ușii; între fiecare din ele și perete era un spațiu, terminat printr-un scaun de trestie, de-ajuns de larg ca să te urci sau să cobori în partea dinspre perete, dacă voiai. După ce trase perdelele patului dinspre partea camerei, d. Pickwick se așeză pe scaunul de trestie și se descotorosi alene de ghetre și pantofi. Apoi își scoase și-și împăturii haina, vesta, cravata și, trăgându-și domol din buzunar scufa de noapte, împodobită cu ciucuri, o fixă bine pe cap, legându-și sub bărbie băierile pe care le avea totdeauna prinse de acest obiect de îmbrăcăminte.

Tocmai atunci absurditatea recente sale încurcături îi veni deodată în minte și, răsturnându-se în scaunul de trestie, se porni cu atâta poftă pe râs de unul singur, că ar fi fost o adevărată încântare pentru orice om cuminte, dacă i-ar fi fost dat să observe zâmbetul deschis care-i lumina trăsăturile feței sub scufa de noapte.

„E ce! mai hazliu lucru, își zise d. Pickwick râzând așa de tare, că băierile scufei erau aproape să plesnească; e cel mai hazliu lucru din câte am auzit vreodată, să mă văd așa pierdut prin locurile astea, bâjbâind pe toate scările. Hazliu, hazliu, foarte hazliu!”

Zâmbind din nou, un zâmbet mai larg decât înainte, d. Pickwick se pregătea, în cea mai bună dispoziție, să continue dezbrăcatul, când îl opri deodată intrarea neașteptată a unei persoane cu o lumânare în mână și care, după ce încuie ușa, înainta până la măsuta de toaletă unde puse lumina.

Zâmbetul care juca pe chipul d-lui Pickwick se topi brusc în expresia celei mai cumplite uimiri și buimăceli. Persoana, oricare ar fi fost, venise cu totul pe neașteptate, fără să facă zgomot, astfel că d. Pickwick n-avusese timp nici să strige, nici să se împotrivească intrării ei. Cine putea să fie? Un hoț? Vreun răufăcător care l-a văzut, poate, urcând scara cu un ceas frumos în mână? Ce trebuia să facă?

Singurul mijloc pentru d. Pickwick de a-l observa pe misteriosul musafir, fără cel mai mic pericol de a fi văzut, era să se furișeze în pat și să se uite cu coada ochiului în odaie, prin întredeschizătura perdelelor. Recurse deci la acest procedeu și, ținând perdelele cu grijă, astfel încât să nu-i treacă prin ele decât capul și scufa de noapte, își puse ochelarii pe nas, își adună tot curajul și privi.

D. Pickwick leșină aproape de groază și tulburare. În picioare, dinaintea oglinzii, se afla o femeie între două vârste, înzorzonată cu moațe galbene de hârtie, periindu-și de zor cosițele, cum le numesc femeile. Oricât de neștiutoare venise în cameră femeia, era vădit, după aeru-i liniștit și natural, că avea de gând să rămână peste noapte acolo; își adusese cu sine o lămpiță cu un suport și, cu lăudabilă prevedere împotriva primejdiei de a lua casa foc, o pusese într-un lighean, pe podea, unde clipea ca un far gigantic pe-un ochi de apă.

„Doamne-Dumnezeule, gândi d. Pickwick. Ce grozăvie!”

„Hm!” făcu femeia, și îndată capul d-lui Pickwick se trase cu o repeziciune de automat dinapoia perdelelor.

„De când sunt, nu mi s-a întâmplat așa ceva! Ce îngrozitor! își zise bietul d. Pickwick. Niciodată! Groaznic!”

Picături de sudoare rece i se prelingeau pe sub scufă.

Cu neputință să se împotrivească dorinței nestăvilite

de a vedea ce se petrece. De aceea, scoase iar capul printre perdele.

Situația era din ce în ce mai grea. Femeia între două vârste, isprăvind cu aranjarea părului, îl strânsese într-o scufă de dantelă împodobită cu o mică garnitură plisată, și-și ațintise ochii spre foc, dusă pe gânduri.

„Chestia devine alarmantă, judecă d. Pickwick. Nu pot lăsa ca lucrurile să meargă mai departe. E limpede pentru mine, după liniștea acestei doamne, că am greșit camera. Dacă spun ceva, va ridica în picioare casa; dar dacă rămân aici, consecințele au să fie și mai groaznice.

De prisos să mai spunem că d. Pickwick era unul dintre cei mai modești și mai delicați muritori. Numai ideea de a se arăta cu scufa de noapte, în fața unei doamne, îl copleșea. Dar făcuse un nod la blestematele de băieri și, oricât se trudea, nu izbutea să le desfacă. Trebuia să iasă până la urmă din încurcătură. Și nu exista decât o singură cale. Se ascunse după perdele și tuși tare:

— Hm!Hm!

Firește că, auzind neașteptatul zgomot, femeia tresări și se împiedică de lămpiță; își dădu seama că i se păruse numai c-a auzit ceva, iar d. Pickwick, crezând că leșinase, se încumetă, încremenit de spaimă, să tragă din nou cu ochiul prin perdele; femeia, însă, privea focul, dusă pe gânduri, ca și până atunci.

„Femeia asta e nemaipomenită! gândi d. Pickwick retrăgându-și capul. Hm! Hm!”

Sunetele — aidoma acelor prin care, ne spun legendele, cumplitul căpcăun Blunderbore avea obiceiul să spună că e timpul să se întindă masa — erau pronunțate prea deslușit ca să mai poată fi socotite închipuire.

— Dumnezeule mare, exclamă femeia; ce-i asta?

— Este... este numai un gentleman, doamnă, spuse d. Pickwick de după perdea.

— Un gentleman! repetă femeia cu un strigăt de groază.

„Totul e zadarnic”, gândi d. Pickwick.

— Un bărbat străin! țipă femeia.

Încă o clipă și toată casa avea să fie în picioare. Rochia îi foșni în timp ce se năpustea spre ușă.

— Doamnă, imploră d. Pickwick scoțând capul, deznădăjduit la culme; doamnă...

Deși d. Pickwick n-avea un scop anume când își arătă capul prin perdele, totuși faptul produse o impresie bună. Femeia, cum am spus, se afla lângă ușă. Se pregătea să treacă pragul pentru a ajunge pe scară, și l-ar fi trecut desigur dacă apariția subită a scufei de noapte a d-lui Pickwick nu ar fi silit-o să se retragă în ungherul cel mai depărtat al camerei, unde rămase, privindu-l speriată pe d. Pickwick care, la rândul-i, o privea și el speriat.

— Mizerabile! spuse femeia acoperindu-și ochii cu mâinile; ce cauți aici?

— Nimic, doamnă... absolut nimic, doamnă... răspunse d. Pickwick cu gravitate.

— Nimic? repetă femeia ridicându-și ochii.

— Nimic, doamnă, pe onoarea mea, reluă d. Pickwick scuturându-și capul cu atâta energie, că moțul scufei se clătină puternic. Îmi vine să intru în pământ de rușine, doamnă, fiind nevoit să mă adresez cu scufa de noapte pe cap unei doamne (în momentul acesta doamna și-o smulse pe-a sa); dar nu pot s-o scot, doamnă. (Rostind cuvintele acestea, d. Pickwick își zgâlțâi scufa, ca dovadă a temeiului spuselor sale). Acum, doamnă, e vădit pentru mine că m-am înșelat asupra camerei de dormit, crezând că aceasta e a mea. Nu mă găseam aici nici de cinci minute când ați intrat.

— Dacă povestea asta ciudată este adevărată, domnule, replică doamna plângând în hohote, vei părăsi camera numaidecât.

— Da, doamnă, cu cea mai mare plăcere, rosti d. Pickwick.

— Numaidecât, domnule!

— Desigur, doamnă, răspunse d. Pickwick cu mare grabă. Desigur, doamnă, îmi... îmi pare foarte rău, doamnă, continuă d. Pickwick făcându-și apariția la piciorul patului; îmi pare foarte rău că am fost pricina inocentă a acestei alarmări și-a acestei emoții; adânc mâhnit, doamnă...

Femeia arătă ușa. În împrejurarea aceasta așa de grea, una din excelentele calități ale d-lui Pickwick se desfășură admirabil. Măcar că-și pusese repede pălăria peste scufă, în felul paznicilor de noapte de odinioară; măcar că-și ținea pantofii și ghetrele în mâini, iar haina și vesta pe brat, nimic nu putu să-i sdruncine politetea firească.

— Îmi pare nespun de rău, doamnă, glăsui el salutând până la pământ.

— Dacă e așa, domnule, ai să părăsești camera numaidecât.
— Imediat, doamnă. Îndată, doamnă, zise d. Pickwick deschizând ușa și scăpând pantofii din mână cu mare tămbălău. Cred, doamnă, reluă el adunându-și încălțăminte și întorcându-se spre a saluta din nou, cred că firea mea neprihănită și respectul plin de evlavie ce nutresc sexului dumneavoastră, vă vor adresa o scuză umilă pentru cele întâmplate.

Dar, mai înainte ca d. Pickwick să fi putut încheia fraza, femeia îl împinsese în coridor, închizând și zăvorind ușa după el.

Desigur, oricâtă mulțumire simți d. Pickwick că scăpase așa de lesne din îmspăimântătoarea aventură, situația lui prezentă nu era cătuși de puțin plăcută. Se afla singur, îmbrăcat pe jumătate, într-un coridor descoperit, într-o casă necunoscută, în toiul nopții. Nu se putea presupune că va găsi, în beznă, drumul spre odaia pe care n-o putuse descoperi ajutorat de lumină, iar dacă ar fi făcut zgomotul cel mai mic în încercarea-i zadarnică de a se descurca, ar fi avut toate șansele să fie împușcat și poate ucis de vreun călător speriat din somn. Nu-i rămânea deci altă cale decât să stea unde era, până în zorii zilei. Astfel, după ce bâjbâi câțiva pași în coridor, împiedicându-se, spre marea lui spaimă, de câteva perechi de cizme, d. Pickwick se ghemui într-un ungher al zidului, așteptând cât mai filosofic cu putință ivirea dimineții.

Nu-i era, totuși, dat să treacă acest nou examen de răbdare, căci nu trecuse mult de la cuibărirea sa în ungher când, spre groaza-i de negrăit, un bărbat cu o lumină în mână se arătă la capătul coridorului. Dar groaza-i se schimbă deodată în bucurie când recunosc figura credinciosului său servitor. Era, într-adevăr, d. Samuel Weller, care se ducea la culcare după ce tăfăsuise până atunci cu servitorul care aștepta diligența.

— Sam! zise d. Pickwick răsărind în fața lui; unde e odaia mea de culcare?

D. Weller holbă uluit ochii la stăpânul său; și abia după ce i se repetă de trei ori aceeași întrebare, servitorul se răsuci pe călcâie și-l conduse pe d. Pickwick la odaia atât de mult căutată.

— Sam, glăsui d. Pickwick, urcându-se în pat, am făcut în noaptea asta una dintre cele mai gogonate boroboate din câte s-au pomenit vreodată.

— Tot ce se poate, dom'le, răspunse scurt d. Weller.

— Dar sunt sigur, Sam, spuse d. Pickwick, că n-aș mai încerca să mă descurc singur în casa asta chiar dacă ar fi să rămân și șase luni în ea.

— Asta e cea mai cuminte hotărâre pe care ați putea s-o luați. Vă trebuie totdeauna cineva care să se ție după dumneavoastră când vă pierdeți capul.

— Ce vrei să spui cu asta, Sam? întrebă d. Pickwick.

Se ridică în capul oaselor și întinse mâna de parcă ar fi vrut să mai adauge ceva, dar, stăpânindu-se brusc, se întoarse pe-o parte și îi puse valetului: „Noapte bună”.

— Noapte bună, dom'le, răspunse d. Weller.

Se opri după ce închise ușa în urma lui, clătină din cap, făcu câțiva pași, se opri, curăță mucusul lumânării, clătină iar din cap și, în sfârșit, porni agale spre odaia lui, cufundat parcă în cea mai adâncă meditație.

CAPITOLUL XXIII

În care d. Samuel Weller caută în chip energic să-și ia revanșa asupra d-lui Trotter.

În zorii care se revărsară după aventura d-lui Pickwick cu femeia între două vârste, cu moaște galbene de hârtie, d. Weller-senior se pregătea, într-o odăiță de lângă grajduri, pentru drumul la Londra. Ținuta lui era atât de pitorească, încât merită a fi zugrăvită.

Profilul său avusese, pare-se, cândva, linii îndrăznețe și accentuate puternic. Grație bunului trai și unei deosebite nepăsări în viață, curbele carnoase ale obrajilor se întinseseră mult dincolo de limitele pe care natura le statornicise la început; așa că, dacă îl priveai din față, era greu să distingi pe chipul lui altceva decât vârful unui nas rubicond. Aceeași cauză dăduse bărbiei forma gravă și impunătoare care e descrisă de obicei precedând cu epitetul de „dublă” numele acestei trăsături expresive; tenul

prezenta acea îmbinare aparte de culori cu vinișoare care nu sunt întâlnite decât la gentlemenii de meseria lui, sau la o friptură în sânge. Purta pe după gât un șal cărămiziu care se potrivea așa de bine cu bărbia, că era greu să deosebești cutele lor; peste șal punea o vestă lungă, cu dungi late, trandafirii, și, peste vestă, o livrea cu pul-pane imense, verde, împodobită cu nasturi mari de alamă; iar nasturii care îi strângeau mijlocul erau atât de depărtați unul de altul, că nici un muritor nu văzuse vreodată doi în același timp. Părul îi era scurt, lins, negru, și abia se zărea de sub borurile gigantice ale unei pălării cafenii, cu forma joasă. Picioarele-i erau strânse în niște nădragi de catifea până la genunchi și în cizme răsfrânte; în sfârșit, un mare lanț de ceas, din aramă, cu o cheie la capăt și cu un breloc din același metal, se bălăbănea în voie pe betelia uriașă a pantalonilor.

Am spus că d. Weller făcea pregătirile pentru înapoierea la Londra; de aceea își aduna provizii. Pe masă, în fața lui, era o cană cu bere blondă, o halcă de friptură rece și o pâine de dimensiuni foarte respectabile, fiecăreia dăruindu-i pe rând favorurile sale în chipul cel mai imparțial. Tocmai tăiase o felie zdravănă de pâine, când zgomotul pașilor cuiva care intra în odaie îl sili să-și ridice privirile; în fața lui se afla fecioru-său.

— Neața, Sammy! zise părintele.

Fiul se apropie de cana cu bere blondă și, dând cu înțeleș din cap, trase o dușcă bună.

— Bine-i mai tragi la măsea, Sammy, glăsui d. Weller-bătrânul, privind înlăuntrul căinii după ce primul său născut o depuse pe masă, goală pe jumătate; ai fi fost o lipitoare strașnică, Sammy, dacă te nășteai lipitoare.

— Da, cred că așa fi dus-o bine, replică Sam înfulecând pe rupte din friptura rece.

— Îmi pare foarte rău, Sammy, reluă d. Weller-bă-trânul, clătinând berea și pregătindu-se să bea, îmi pare foarte rău, Sammy, că trebuie să aud din gura ta că te-ai lăsat păcălit de ăl cu hainele ca duda. Credeam până deunăzi că vorbele Weller și păcăleală se bate cap în cap, Sammy... și când colo...

— Afară doar dacă e vorba de o văduvă se-nțelege, glăsui Sam.

— Văduvele, replică d. Weller cam schimbându-se la față, văduvele este excepții de la toate regulile, Sammy. Am auzit spunându-se din câte femei de rând se face o văduvă. Îți stă mintea-n loc. Mi se pare că din douăzeci și cinci, Sammy; dar nu știu dacă nu și din mai multe.

— Hm, și-atâta e destul, rosti Sam.

— Dealtminteri, urmă d. Weller fără să ia seama la întrerupere, chestia e cu totul alta. Știi ce zicea avocatul gentelmanului ăla care-și bătea femeia cu vâtraiul? „La urma urmelor, dom'le președinte, zice, asta nu e decât o semipatică slăbiciune.” La fel zic și eu despre vădane, Sammy; și tot așa o să zici și tu la văstra mea.

— Ar fi trebuit să știu mai multe! spuse Sam.

— Ar fi trebuit să știu mai multe! repetă d. Weller izbind cu pumnul în masă; ar fi trebuit să știu mai multe. Cunosc pe un mucos care n-a căpătat nici pe sfert ieducația ta, n-a umblat nici șase luni creanga prin târguri mici... și care i-ar fi fost rușine să se lase dus de nas, în halul ăsta; da, i-ar fi fost rușine, Sammy!

Din cauza frământării pe care i-o trezi reflecția aceasta amară, d. Weller-senior sună clopoțelul și mai ceru o halbă.

— Eh, ce rost are să vorbim despre asta acum? observă Sam. Ce-a fost a fost, basta, cum zicea turcii când a tăiat capul unuia din greșeală, și gândul ăsta trebuie să ne mângâie. Acu, jupâne, mi-a venit și mie apa la moară, și, dacă îl înhaț pe Trotter, o să mă ție mințe.

— Trag nădejde, Sammy, trag nădejde, răspunse d. Weller. În sănătatea ta, Sammy, și-ți urez să ștergi curând pata cu care ai feștelit numele neamului nostru.

Închinând, d. Weller sorbi dintr-o înghițitură cel puțin două treimi din halba nou adusă; apoi o întinse fiului său ca să se înfrupte din ce mai rămăsese, ceea ce el făcu pe dată.

— Și acum, Sammy, reluă d. Weller cercetând pata enormă de argint cu două capace, care atârna la capătul lanțului de aramă, e vremea să mă duc la canțelarie ca să-mi iau foaia de drum și să încarc diligența; căci diligențele, Sammy, e ca puștile: trebuie să le încarci cu multă băgare de seamă pân' să le slobozești.

D. Weller-junior primi cu un zâmbet filial gluma aceasta paternă și profesională. Respectabilul său părinte urmă cu ton solemn:

— Te las, Samivel, băiete, și cine știe când ne-om mai vedea! Poate că mama ta vitregă o să-mi facă de petrecanie... Câte nu se poate întâmpla până să primești vreo veste de la faimosul domnu' Weller de la *Sălbăticuța*. Onoarea familiei e în mâinile tale,

Samivel, și nădăjduiesc că n-ai s-o terfelești. Cât despre rest, știu că poci să mă încrez în tine ca și-n mine. De aceea n-am decât un mic sfat să-ți dau. Dacă vreodată ai să treci de cincizeci de ani și ți-o veni pofta să te însori cu cineva — treaba ta cu cine — închide-te numaidecât în odaie, de s-o întâmpla să ai una, și înghite repede un hap. Spânzurătoarea e ceva ordiner, și crez că și tu zici tot așa. Înghite un hap, băiete, înghite un hap, și o să-ți pară bine.

D. Weller se uita în ochii fiului său rostind drăgăstoasele vorbe, apoi, răsucindu-se domol pe călcâie, pieri din fața lui.

Cuvintele din urmă ale bătrânului treziră în mintea d-lui Samuel Weller o mulțime de gânduri; ieși de la *Marele Cal Bălan* îndată după plecarea tatălui său, își îndreptă pașii spre biserica Sf. Clement și încercă să-și alunge melancolia plimbându-se prin străvechile dependințe ale edificiului. Hoinări pe acolo o bucată de vreme și se pomeni într-un loc singuratic, un fel de curte cu înfățișare venerabilă și care, după câte își dădu seama, nu avea ca ieșire decât coridorul prin care pătrunsese. Se pregătea să se înapoieze, când îl pironi locului o arătare neașteptată. Cum și în ce fel s-au petrecut lucrurile, vă vom istorisi îndată.

D. Samuel Weller privea cu luare aminte casele vechi de cărămidă roșie și, din vreme în vreme, măcar că dus pe gânduri, zvârlea o otheadă slujnicelor zdravene care ridicau storurile sau deschideau vreo fereastră a odăilor de dormit — când poarta verde a unei grădini din fundul unei curți se deschise. Un bărbat care se ivi de acolo închise poarta verde, cu grijă, după el și se îndreptă sprinten spre locul unde se găsea d. Weller.

Dar dacă luăm faptul acesta în mod izolat, fără să ținem seama de ansamblul împrejurărilor, el nu prezintă nimic deosebit în sine, căci în multe locuri din lume un bărbat poate să iasă dintr-o grădină și să închidă o poartă verde în urma lui, poate chiar să meargă cu sprinteneală fără să atragă, pentru asta, luarea aminte specială asupra sa. De aceea e limpede că, pentru a trezi interesul lui Sam, omul acela trebuia să aibă ceva deosebit în felu-i de a fi, sau în gesturi, sau și una și alta. Dacă e așa sau nu, va hotărî cititorul după ce vom fi descris cu precizie conduita acelui individ.

Închizând poarta verde în urma lui, el înainta sprinten, așa cum am mai spus în două rânduri până acum; dar, de îndată ce dădu cu ochii de d. Weller, se opri încurcat și păru, o clipă, că nu știe încotro s-o apuce. Cu toate astea, cum altă ieșire afară de aceea din față nu era — închisese poarta verde în urma lui — înțelese repede că, pentru a ieși din încurcătură, trebuia neapărat să treacă pe dinaintea d-lui Samuel Weller. Porni deci din nou, cu pas sprinten, și înaintă, privind drept în față. Din cale-afară de caraghios la omul acesta era felul hidos în oare își strâmba chipul făcând schimonositurile cele mai uimitoare și mai groaznice ce s-au văzut vreodată. Niciând opera naturii n-a fost deghizată mai artistic decât a izbutit el să facă într-o clipă din mutra lui.

„Ei, nu! își spuse Sam văzându-l că se apropie; hazliu lucru; aș fi jurat că-i el!”

Omulinainta și, pe măsură ce se apropia, mutra lui se descompunea tot mai îngrozitor.

„Aș putea să jur în ce privește părul negru și haina de culoarea dudelor, spuse d. Weller, însă nu-ncapă vorbă că văz întâia oară figzonomia asta.”

În timp ce d. Weller își spunea pentru sine cuvintele acestea, trăsăturile străinului căpătau un aspect nefiresc și de-a dreptul respingător. Totuși fu obligat să treacă foarte aproape de Sam, și o privire scrutătoare a acestuia îi îngădui să descopere, sub masca de oribile schimonoseli, ceva ce semăna prea mult cu ochii mici ai d-lui Job Trotter, ca să mai poată să se înșele.

— Hei, domnu'! răcni Sam cu o voce sălbatică.

Străinul se opri.

— Hei! repetă Sam cu o voce și mai cruntă.

Omul cu figură oribilă privi uimit la culme spre fundul curții, spre intrarea curții, spre ferestrele caselor, în sfârșit pretutindeni, numai spre Sam Weller, nu; apoi făcu încă un pas înainte, dar un nou urlat al lui Sam îl opri.

— Hei, domnu'! strigă Sam pentru a treia oară.

Nu-i mai era cu putință străinului să pretindă că nu știa dincotro venea vocea, astfel că, neavând încotro, îl privi pe Sam, până la urmă, direct în față.

— Degeaba, Job Trotter, haide, lasă prostiile! îi spuse Sam. Nu ești atât de chipeș ca să-ți îngădui să te scâlâmbăiezi așa. Ia fă bine și pune-ți ochișorii la locul lor, că, de nu, ți-i scot eu din cap. M-auzi?

Deoarece d.Weller părea foarte hotărât să procedeze în sensul vorbirii sale, d. Trotter permise, puțin câte puțin, chipului său, să-și recapete expresia obișnuită; apoi, prefăcându-se că tresare de bucurie, exclamă:

— Ce văd? domnul Walker!

— Aha, glăsu! Sam, te bucuri tare mult că mă întâlnești, nu-i așa?

— Că mă bucur? strigă Job Trotter. O, domnule Walker, dacă ai ști cât am dorit întâlnirea aceasta! Dar e prea mult, domnule Walker; nu pot să-mi stăpânesc bucuria; serios că nu pot!

Și d. Trotter se porni să verse un potop de lacrimi; aruncându-și brațele în jurul aceluia ale d-lui Weller, îl îmbrățișă strâns, în culmea bucuriei.

— Hai, isprăvește! strigă Sam, indignat adânc de această purtare și căutând zadarnic să se sustragă îmbrățișărilor entuziastei sale cunoștințe. Hai, isprăvește, îți spun. de ce mă bocești așa, tulumbă de stins focul ce ești?

— Pentru că sunt tare bucuros că te văd, declară Job Trotter slăbindu-1 pe d. Weller, pe măsură ce simptomele încăierării scădeau. Ah, domnule Walker, asta-i prea mult!

— Prea mult! cred și eu! Hei, ce mai ai de spus?

D.Trotter nu răspunse, căci batista lui mică, trandafirie, era în plină activitate.

— Ce mai ai de spus până să-ți sparg capul? repetă Sam amenințător.

— Cum? întrebă d. Trotter cu ton de candidă uimire.

— Ce mai ai de spus?

— Eu, domnule Walker?

— Nu-mi spune Walker; numele meu e Weller, știi bine. Ce mai ai de spus?

— Dumnezeu să te binecuvânteze, domnule Walker, — vreau să zic Weller — multe lucruri, dacă binevoiești să vii undeva unde am putea vorbi în voie. Dacă ai ști cum te-am căutat, domnule Weller!

— Îmi închipui că te-ai rupt căutându-mă, declară Sam în silă.

— O, da, domnule, într-adevăr! afirmă d. Trotter fără să se vadă mișcându-se un mușchi pe chipul său. Dă-mi mâna, domnule Weller.

Sam îl examină câteva secunde; apoi, ca împins de-o pornire subită, îi întinse mâna.—

Ce face scumpul dumitale stăpân? îl întrebă Job pe Sam mergând împreună cu el. A, e un gentleman vrednic, domnule Weller. Nădăjduesc că n-a răcit în noaptea aceea înspăimântătoare.

Spunând acestea, o expresie de viclenie scânteia în ochii lui Job Trotter, ceea ce-1 făcu pe d. Weller să simtă o mâncărime violentă în pumnul-i strâns și o arzătoare pornire să-i care câteva lovituri în coaste. Dar Sam se stăpâni și răspunse simplu că stăpânul său se simțea foarte bine.

— O, cât mă bucur! Este aici?

— Dar al dumitale? întrebă Sam drept răspuns.

— O, da, e aici. Dar îmi vine foarte greu să spun, domnule Weller, se poarta mai urât decât oricând.

— Aha! exclamă Sam.

— O! ce face e scandalos! E groaznic!

— Într-un internat?

— Nu, nu! Nu într-un internat, răspunse Job Trotter cu aceeași uitătură vicleană pe care Sam o mai remarcase; nu într-un internat.

— În casa cu poartă verde? întrebă Sam privindu-1 cu atenție.

— Nu, nu! Nu acolo! răspunse Job cu o însuflețire neobișnuită. Nu acolo!

— Ce făceați dumneata acolo? reluă Sam străpungându-1 cu ochii. Ai intrat cumva întâmplător pe poartă?

— Domnule Weller, vezi dumneata, nu mă sfiesc să-ți destăinuesc micile mele taine, deoarece, după cum știi, am simțit o mare înclinare unul pentru celălalt când ne-am întâlnit prima oară. Ți-aduci aminte dimineața admirabilă pe care am petrecut-o împreună?

— Ei da, răspunse Sam, mi-aduc aminte. Și?

— Și, urmă Job vorbind cu mare precizie și cu tonul scăzut al omului care comunică un secret important, în casa cu poartă verde sunt o droaie de servitori, domnule Weller; mulți servitori.

— Crez și eu, se vede cât de colo, îl întrerupse Sam.— Da, și e o bucatăreasă care a economisit ceva, domnule Weller, și dorește să-și facă un rost în viață

deschizând o băcănie, vezi dumneata.

— Mda!

— Da, domnule Weller. Ei bine, domnule, am întâlnit-o într-o capelă mică unde mergeam și eu. O capelă drăguță din orașul acesta, domnule Weller, unde se cântă culegerea aceea de imnuri pe care o am de obicei cu mine, o cârtică pe care poate că dumneata ai văzut-o în mână mea, și am făcut cunoștință cu ea, domnule Weller; pe urmă, s-a legat o mică intimitate între noi și mă pot încumeta a spune că sper să devin băcan.

— Aha, și ai să fii un băcan simpatic, replică Sam măsurându-1 pe Job, plin de silă, cu privirea piezișă.

— Marele avantaj, domnule Weller, continuă Job, ai cărui ochi se umpleau de lacrimi, e că am să pot părăsi serviciul înjositor pe care-1 fac la omul acesta rău, devotându-mă cu totul unei vieți mai bune, mai virtuoză, o viață mai potrivită cu felul în care am fost crescut, domnule Weller.

— Se vede că ești bine crescut, mormăi Sam.

— O, foarte bine, domnule Weller; foarte bine, îl încredință Job; și, amintindu-și de neprihănirea copilăriei sale, d. Trotter scoase iarăși batista trandafirie și plânse din belșug.

— Sunt sigur că ai fost la școală un băiat din cale afară de cuminte, zise Sam.

— Da, da, așa eram, domnule, declară Job cu un oftat adânc. Eram idolul școlii.

— Aha, nu mă miră! Erai o mare mângâiere pentru binecuvântata dumitale mamă!

Auzind cuvintele acestea, d. Job Trotter vârî un capăt al batistei trandafirii, pe rând, în colțul fiecărui ochi, și se porni din nou pe lacrimi.

— Ce naiba mai ai?! exclamă Sam. Tulumba de stins focul nu e nimic pe lângă el! Ce te smiorcăi așa? Te gândești la ticăloșia pe care ai făcut-o?

— Nu mai pot să-mi stăpânesc simțămintele, domnule Weller, urmă Job după o scurtă pauză. Când mă gândesc că stăpânul meu a bănuțat conversația pe care o avusesem cu al dumitale, și că m-a luat cu trăsura și, după ce o învățase pe tânăra domnișoară, dragălașa aceea, să spună că habar n-avea cine-i el, după ce a câștigat-o de partea sa pe directoarea internatului și a pus-o să facă la fel, a părăsit-o pentru un chilipir mai gras. Ah, domnule Weller, când mi-aduc aminte, mă înfior!

— Aha, așa s-au petrecut lucrurile?

— Întocmai! garantă Job.

— Bine, spuse Sam când ajunseră lângă han, aş vrea să mai stau puţinţel de vorbă cu dumneata, Job; dacă nu ești ocupat în mod particular, aş vrea să te văz la *Marele Cal Bălan* astă seară, așa, cam pe la opt.

— Nici vorbă c-o să viu, spuse Job.

— Și bine ai să faci, declară Sam privindu-1 cu un anume tâlc. Altfel, aş putea să mă interesez de dumneata acolo unde e poarta verde; și atunci s-ar putea să-ți pricinuesc vreun rău.

— Viu negreșit, repetă Job, și se depărtă după ce strânse călduros mâna lui Sam.

— Ia seama, Job Trotter, ia seama; de nu, îți viu de hac.

După ce termină monologul și-l urmări pe Job până-1 pierdu din ochi, Sam se duse întins la camera stăpânului.

— Treaba merge pe roate, dom'le, îi zise el.

— Ce merge pe roate, Sam? întrebă d. Pickwick.

— Am pus mâna pe el, dom'le, lămurii Sam.

— Pe cine?

— Pe mușterii dumneavoastră și pe plângărețul cu părul negru.

— Nu se poate, Sam! exclamă d. Pickwick cu tărie. Unde sunt, Sam? Unde sunt?

— Sst! Sst! repetă d. Weller și, ajutându-1 pe d. Pickwick să se îmbrace, îi istorisi amănunțit planul de luptă pe care-1 ticluise.

— Dar când ai s-o faci, Sam? întrebă d. Pickwick.

— La momentul potrivit, dom'le, replică Sam.

Dacă momentul a fost într-adevăr potrivit sau nu, se va vedea mai apoi.

CAPITOLUL XXIV

În care d. Peter Magnus devine gelos, iar femeia între două vârste, fricoasă, ceea ce îi

aruncă pe pickwickieni în ghearele justiției.

Când d. Pickwick coborî în încăperea unde petrecuse în seara din ajun, îl găsi pe d. Peter Magnus împodobit, ca să fie cât mai arătos, cu aproape întregul conținut al sacilor, al cutiei cu pălării și al pachetului învelit în hârtie cafenie; d. Magnus umbla în sus și în jos prin cameră, nespun de enervat și de nerăbdător.

— Bună dimineața, domnule, spuse d. Peter Magnus. Cum ți se pare, domnule?

— Pe drept cuvânt că de mare efect, răspunse d. Pickwick examinând cu un zâmbet binevoitor costumul d-lui Peter Magnus.

— Da, așa cred și eu, domnule Pickwick; domnule, i-am trimis cartea mea de vizită.

— Serios?

— Da, și servitorul a venit să-mi spună că ea mă va primi la unsprezece. La orele unsprezece, domnule; nu mai e decât un sfert de ceas până atunci.

— Destul de curând.

— Da, e cam devreme. Cam prea devreme, poate, ca să fie plăcut. Ce zici, domnule Pickwick?

— Încrederea în sine e mare lucru în împrejurări ca acestea.

— Cred, domnule. Am multă încredere în mine. La drept vorbind, domnule Pickwick, nu văd de ce un bărbat ar simți cea mai mică teamă într-o astfel de împrejurare. Și în definitiv domnule, nu e nimic rușinos; o afacere de conveniență reciprocă, și nimic altceva. Soțul de o parte, soția de alta. Asta e opinia mea în această chestiune, domnule Pickwick.

— Și e o opinie foarte filosofică. Dar ne-așteaptă dejunul, domnule Magnus; să mergem!

Se așezară să dejeuneze; totuși, în ciuda lăudăroșeniilor d-lui Peter Magnus, era vădit că el se găsea sub stăpânirea unei mari tulburări, având ca principale simptome încercări lugubre de glumă, pierderea poftelor, o înclinare de a răsturna ceștile și ceainicul și îndemnul irezistibil de a se uita din două în două secunde la pendulă.

— Hehehe! chicoti d. Magnus, prefăcându-se plin de voieșie, însă cu respirația tăiată de neastâmpăr; nu mai sunt decât două minute, domnule Pickwick. Sunt palid, domnule?

— Nu prea, îl încredință d. Pickwick.

Urmă o scurtă pauză.

— Îmi cer iertare, domnule Pickwick. Ai făcut vreodată, pe vremea duminicilor, așa ceva?

— Vrei să spui, o cerere în căsătorie?

— Da.

— Niciodată, răspunse d. Pickwick foarte energic. Niciodată!

— Atunci nu știi cum trebuie procedat.

— Mi-am format și eu, poate, unele idei în această privință, rosti d. Pickwick, dar deoarece îmi lipsește experiența, căci nu le-am pus niciodată în practică, mi-ar părea rău dacă le-aș lua ca îndreptar și te-aș servi de ele.

— Cu toate astea, domnule, glăsu d. Magnus uitându-se din nou la ceas (acul arăta unsprezece și cinci), ți-aș fi tare îndatorat de mi-ai da o povață.

— Ei bine, domnule, răspunse d. Pickwick cu solemnitatea profundă cu care marele om putea, când voia, să-și facă observațiile atât de convingătoare, eu aș începe, domnule, prin a plăti un tribut frumuseții și excelentelor calități ale doamnei. După aceea, domnule, aș trece la propria mea nevrednicie.

— Foarte bine! exclamă d. Magnus.

— Nevrednicie, domnule, numai față de ea. La bine seama la asta, urmă d. Pickwick, căci, pentru a arăta că nu sunt absolut nevrednic, aș face o scurtă trecere în revistă a vieții mele trecute și a situației mele prezente; aș stabili, prin analogie, că sunt un obiect foarte atrăgător pentru orice altă persoană. Apoi aș stărui asupra căldurii dragostei mele și asupra adâncimii devotamentului meu. Poate că atunci m-aș simți ispitit să-i iau mâna.

— Da, văd. Ar fi ceva.

— Apoi, continuă d. Pickwick aprinzându-se pe măsură ce subiectul se prezenta dinaintea ochilor săi în culori mai strălucitoare; apoi aș ajunge la întrebarea simplă și deschisă: Mă vrei? Cred că pot presupune atunci că doamna va întoarce capul...

— Și crezi că în mod sigur așa o să se întâmple? întrebă d. Magnus. Pentru că, înțelegi, dacă în momentul acela n-ar întoarce capul, situația ar deveni stânjenitoare.

— Eu așa cred, domnule; și atunci aș strânge-o tare de mână, și cred, *cred*, domnule Magnus, că după aceea, presupunând că nu s-ar împotrivi deloc, i-aș trage ușurel batista pe care, după slaba cunoaștere pe care o am asupra firii omenești, sunt îndreptățit să cred că doamna o va duce la ochi în clipa aceea, și i-aș fura un sărut respectuos; da, îmi închipui că aș săruta-o, domnule Magnus, și atunci sunt convins că, dacă doamna ar fi hotărâtă să mă ia, îmi va șopti, rușinată, la ureche, o consimțire.

D. Magnus tresări; privi câțva timp, atent, tăcut, chipul inteligent al d-lui Pickwick, apoi (minutarul arăta și zece), strângându-i călduros mâna, se năpusti ca un disperat afară.

D. Pickwick făcu, în sus și-n jos, câțiva pași prin odaie și, urmându-i exemplul, acul mic al pendulei ajunsese la figura care indica jumătatea de oră, când ușa se deschise deodată. Se înturnă să-l întâmpine pe d. Peter Magnus, dar întâlni chipul voios al d-lui Tupman, figura senină a d-lui Winkle și trăsăturile intelectuale ale d-lui Snodgrass.

În timp ce d. Pickwick le adresa cuvinte de bun venit, d. Peter Magnus intră buznă în cameră.

— Dragii mei, iată-l pe domnul despre care vă vorbeam, domnul Magnus, spuse d. Pickwick.

— Sluga dumneavoastră, domnilor, declară d. Magnus, care se afla într-o stare de vădită tulburare. Domnule Pickwick, îngăduie-mi să-ți vorbesc un moment, domnule.

Rostind cuvintele acestea, d. Magnus își vârî arătătorul în cheotoarea d-lui Pickwick și, trăgându-l într-un ungher de lângă fereastră, îi spuse:— Felicită-mă, domnule Pickwick; ți-am urmat sfatul întocmai.

— A fost bun? întrebă d. Pickwick.

— Da, domnule, nici că se putea mai bun, replică d. Magnus; e-a mea, domnule Pickwick.

— Te felicit din toată inima! exclamă d. Pickwick scuturând călduros mâna noului său prieten.

— Trebuie s-o vezi, domnule, glăsui d. Magnus; pe-aci, te rog. Scuzați-ne o clipă, domnilor.

Plin de zor, îl scoase pe d. Pickwick din cameră, se opri la ușa alăturată din coridor și bătu încet.

— Intră! zise o voce de femeie.

Și intrară.

— Domnișoară Witherfield, spuse d. Magnus, permiteți-mi să vă prezint pe unui dintre cei mai buni prieteni ai mei, domnul Pickwick. Domnule Pickwick, te rog să faci cunoștință cu domnișoara Witherfield.

Femeia se afla în capătul celălalt al camerei. Când d. Pickwick se înclină s-o salute, își scoase ochelarii din buzunar și-i potrive pe nas; dar abia îi pusese, că dădu drumul unei exclamații de uimire și se trase înapoi câțiva pași. La rândul ei, femeia scoase un strigăt pe jumătate înăbușit, își ascunse fața în mâini și căzu pe un scaun; din care pricină d. Peter Magnus, care încremenise locului, se uita când la el, când la ea, cu o înfățișare schimonosită, exprimând culmea uimirii și a groazei.

După toate aparențele, atitudinea lor era inexplicabilă; fapt este, însă, că de îndată ce-și pusese ochelarii, d. Pickwick recunoscuse în viitoarea doamnă Magnus pe femeia la care se introdusese așa de biceșnic azi noapte; ochelarii abia încălecaseră nasul d-lui Pickwick, și femeia observă identitatea fizionomiei lui cu aceea pe care o văzuse înconjurată de toate grozăviile unei scufe de noapte. De aceea, ea strigă și d. Pickwick tresări.

— Domnule Pickwick, exclamă d. Magnus plin de uimire, ce înseamnă asta, domnule? Spune-mi, ce însemnează asta, domnule? adăugă d. Magnus cu tonul ridicat.

— Domnule, refuz să răspund întrebării, replică d. Pickwick oarecum indignat de tonul subit poruncitor al d-lui Magnus.

— Refuzi, domnule?

— Da, domnule. Nu voi consimți, fără aprobarea doamnei, să spun ceva care ar putea s-o compromită sau să trezească în pieptul dumisale amintiri neplăcute.

— Domnișoară Witherfield, întrebă d. Peter Magnus, cunoașteți persoana aceasta?

— Dacă o cunosc? repetă șovăielnică doamna între două vârste.

— Da, dacă o cunoașteți! Întreb dacă o cunoașteți? replică d. Magnus cu o pornire sălbatică.

— Am mai văzut-o, îngăimă doamna între două vârste.

— Unde? întrebă d. Magnus; unde?

— Lucrul acesta, glăsu doamna între două vârste ridicându-se -de pe scaun și întorcând capul, lucrul acesta n-am să-l destăinuesc pentru nimic în lume.

— Vă înțeleg, doamnă, spuse d. Pickwick, și respect delicatețea dumneavoastră. Nici eu n-am să-l divulg vreodată. Puteți fi sigură.

— Pe cuvântul meu, doamnă, glăsu d. Magnus, având în vedere situația în care mă găsesc, vă purtați cu mine cu destul sânge rece; cu destul sânge rece, doamnă!

— Ești crud, domnule Magnus! îngăimă doamna între două vârste și se porni pe-un plâns amarnic.

— Adresează-mi mie observațiile dumitale, domnule, interveni d. Pickwick. Dacă e cineva de osândit aici, numai eu sunt acela.

— Aha, numai dumneata ești de osândit, domnule?! exclamă d. Magnus; acum încep să înțeleg, domnule. Îți pare rău de hotărîrea dumitale, nu-i așa?

— Hotărîrea mea! repetă d. Pickwick.

— Hotărîrea dumitale, domnule. Oh, nu mă privi așa, domnule! strigă d. Magnus. Mi-amintesc de cuvintele dumitale de aseară, domnule. Ai venit aci, domnule, să dezvăluiești perfidia și mârșăvia unui individ pe a cărui sinceritate și onoare te bizuiești fără șovăială.

D. Peter Magnus se lăsă în voia unui rânjet prelungit, apoi, scotându-și ochelarii verzi pe care, în accesul de gelozie ce-l cuprinsese, îi socoti probabil de prisos, se apucă să-și rotească ochii mici într-un mod înfricoșător.

— Ehei, zise el repetând rânjetul cu un efect sporit, ai să-mi dai socoteală, domnule!

— Ce socoteală? întrebă d. Pickwick.

— Nu-i nimic, domnule! vocifera d. Magnus măsurând camera, nu-i nimic!

De bună seamă că aceste cuvinte: „Nu-i nimic”, au o semnificație foarte întinsă, căci nu ne amintim să fi asistat vreodată la o gâlceavă pe stradă, la teatru, în vreun local public sau aiurea, în care ele să nu fi fost răspunsul obișnuit dat tuturor întrebărilor belicoase. „Crezi că te pot numi un gentleman, domnule?” „Nu-i nimic, domnule!” „Am spus eu ceva tinerei femei, domnule?” „Nu-i nimic, domnule!” „Vrei să-ți lipesc creierii de zidul ăsta, domnule?” Totodată trebuie remarcat că pare a fi o provocare ascunsă în acest universal „nu-i nimic”, și că el trezește o mai puternică indignare în pieptul indivizilor cărora li se adresează decât ar pricinui un noian de ocări.

Nu susținem, totuși, că această scurtă expresie adresată d-lui Pickwick, i-a umplut sufletul de indignarea pe care ar fi stârnit-o cu siguranță într-un suflet de rând. Menționăm numai faptul că, auzind cuvintele, d. Pickwick deschise ușa camerei și strigă brusc:

— Tupman, vino încoa'!

D. Tupman sosi imediat, cu un aer de nețărnută uimire.

— Tupman, zise d. Pickwick, un secret oarecum delicat, și care o privește pe doamna, este cauza unei neînțelegeri ce s-a iscat între mine și dumnealui. Îl asigur, însă, în fața dumitale, că secretul acesta n-are nici o legătură cu el, nimic cu afacerile sale. Nu-i nevoie să-ți atrag atenția că, dacă mai continuă a se îndoii, se va îndoii totodată de temeinicia spuselor mele și că aş considera aceasta drept o gravă insultă.

După rostirea acestei declarații, d. Pickwick îi azvârli d-lui Peter Magnus o privire care conținea în ea o enciclopedie întreagă.

Purtarea onorabil-calmă a d-lui Pickwick, alăturată energiei limbajului, ar fi convins orice spirit cu judecată; din nefericire însă, în momentul acela, spiritul d-lui Peter Magnus nu se afla câtuși de puțin în stare să judece. În loc, deci, să primească precum se cuvenea explicația d-lui Pickwick, el se întărâta singur, căzând într-o furie mistuitoare, vorbind cu înverșunare de ceea ce datora sensibilității sale, și câte și mai câte, umblând prin cameră, de colo până colo, și smulgându-și părul pentru a da tărie declamației sale — distracție pe care o întrerupea uneori pentru a-și flutura pumnul sub nasul filantropic al d-lui Pickwick.

Totuși, tare pe corectitudinea și nevinovăția sa, înciudat că a implicat-o și pe doamna între două vârste într-o afacere așa de neplăcută, d. Pickwick se găsea, la rândul-i, într-o

dispoziție mai puțin pașnică decât de obicei. Vorbele schimbate deveniră năvalnice, glasurile mai înflăcărâte; la urmă, d. Magnus îi spuse d-lui Pickwick că se vor mai întâlni. Cu o politete vrednică de laudă, d. Pickwick răspunse: cu cât se vor întâlni mai repede, cu-atât va fi mai bine. La auzul acestor cuvinte, doamna între două vârste se năpusti îngrozită din încăperea de unde d. Tupman îl târî pe d. Pickwick, lăsându-l pe d. Peter Magnus singur și copleșit de gânduri.

Dacă doamna între două vârste ar fi trăit în societate, sau dacă ar fi cunoscut cât de puțin obiceiurile și manierele celor ce fac legile și stabilesc modele, ar fi știut că ferocitățile de acest soi sunt lucrul cel mai nevinovat din lume. Dar cum ea trăise mai mult la țară și nu citise dezbaterile parlamentare, era foarte puțin expertă, cu deosebire în aceste rafinamente ale lumii civilizate. De aceea, îndată ce ajunse în odaia ei de dormit și zăvori cu grijă ușa, începu să mediteze asupra scenelor la care asistase. Se perindau pe dinaintea ochilor ei icoane de masacru și prăbușire, printre care cel mai puțin sângeros era tabloul d-lui Peter Magnus în mărime naturală, purtat de patru oameni; și, în partea stângă, un butoi de gloanțe era alăturat imaginii. Cu cât doamna între două vârste medita, cu atât înfricoșarea puneă stăpânire pe ea; în cele din urmă, se hotărî să-l caute pe principalul dregător al orașului, rugându-l să-i înșfăce pe d-nii Pickwick și Tupman fără întârziere. Numeroase considerații o împinseseră pe doamna între două vârste să ia hotărârea aceasta; cea mai de seamă, însă, pornea din devotamentul de netăgăduit ce-l purta d-lui Peter Magnus și din grija pentru salvarea persoanei lui. Cunoștea prea bine gelozia temperamentului lui pentru a se încumeta să facă cea mai ușoară aluzie la pricina reală a tulburării sale, așa că se biziua pe influența și pe mijloacele ei de convingere spre a potoli apriga pornire a omulețului, cu condiția ca d. Pickwick să fie îndepărtat și să nu se mai stârnească alte certuri. Năpădită de aceste gânduri, doamna între două vârste își potrivi pălăria și șalul, după care porni întins către locuința primarului.

George Nupkins, esquire — după cum am mai spus, principalul dregător al orașului — era un personaj așa de mare, că drumetul cel mai iute de picior cu greu ar putea să întâlnească altul la fel în răstimpul dintre răsăritul și apusul soarelui, în ziua de 21 iunie care, conform calendarului, este cea mai lungă din an și care, în mod firesc, i-ar oferi cele mai multe șanse de căutare. În dimineața amintită, d. Nupkins era extrem de tulburat și amărît, căci o rebeliune avusese loc în oraș. Externii școlii principale conspiraseră să spargă geamurile unei vânzătoare de mere care nu le era pe plac; îl huiduiseră pe aprod; zvârliseră cu pietre în polițai — un domn bătrân cu cizme rășfrânte, care fusese însărcinat să înăbușe răzmerița și care îndeplinea această funcție de cel puțin o jumătate de veac. D. Nupkins ședea, ca atare, în jilțul său, cu sprâncenele maiestos încruntate și clocotind de furie, când fu anunțată o doamnă într-o cheștiune urgentă, importantă, particulară. Luând un aer cumplit de calm, d. Nupkins porunci ca doamna să fie introdusă, iar porunca fiind executată ca toate poruncile dregătorilor, împăraților și altor pământene puteri, d-șoara Witherfield, a cărei tulburare era vădită, fu poftită să intre.

— Muzzle! strigă dregătorul.

Muzzle era un servitor pipernicit, lung la trup și cu picioare scurte.

— Muzzle!

— Da, înălțimea voastră.

— Adu un fotoliu și părăsește camera.

— Da, înălțimea voastră.

— Acum, doamnă, vă rog să expuneți cheștiunea dumneavoastră, glăsui dregătorul.

— Ea e de natură foarte penibilă, domnule, rosti d-șoara Witherfield.

— Tot ce se poate, declară dregătorul. Liniștiți-vă, doamnă.

Aici, d. Nupkins luă un aer blajin.

— Și spuneți-mi ce cheștiune legală vă aduce la mine, doamnă.

Aici, dregătorul triumfa asupra omului, astfel că d. Nupkins luă un aer sever.

— Domnule, îmi vine foarte greu să fac denunțul, mărturisi d-șoara Witherfield. Mă tem să nu iasă însă un duel, aici.

— Aici, doamnă? întrebă dregătorul. Unde anume, doamnă?

— În Ipswich.

— În Ipswich, doamnă? Un duel în Ipswich?! exclamă dregătorul pe care numai gândul acesta îl băgase în spaime. Cu neputință, doamnă! Așa ceva nu se poate întâmpla în orașul nostru; sunt convins. Oh, doamnă, cunoașteți activitatea poliției

locale? N-ați auzit cumva, doamnă, că la 4 mai, urmat numai de șaizeci de polițiști aleși, m-am năpustit între doi boxeuri și că, riscând să cad jertfă patimei furioase a unei mulțimi întărită, am împiedicat o întâlnire pugilistică între campionul Dumpling din Middlesex și Bentam din Suffolk? Un duel în Ipswich, doamnă! Nu cred. Nu, nu cred! declară dregătorul neputând concepe că doi muritori ar avea cutezanța să uneltească împotriva tihnei orașului.

— Din nefericire, informația pe care v-o aduc este cât se poate de adevărată, îl asigură doamna între două vârste. Eram de față când cearta s-a produs.— Acesta e lucrul cel mai extraordinar! exclama dregătorul uimit. Muzzle!

— Da, înălțimea voastră.

— Trimite-1 numaidecât pe domnul Jinks la mine.

— Da, înălțimea voastră.

Muzzle se retrase și reveni cu un slujbaș palid la față, de vârstă mijlocie, cu nasul ascuțit; slujbașul arăta prost hrănit și era îmbrăcat ponosit.

— Domnule Jinks, zise dregătorul, domnule Jinks!

— Da, domnule, răspunse d. Jinks.

— Domnule Jinks, doamna a venit să neinformeze despre un duel oare urmează să aibă loc la noi.

Neștiind ce anume să spună, d. Jinks schiță un zâmbet subaltern.

— De ce râzi, domnule Jinks? întrebă dregătorul.

D. Jinks luă pe dată un aer serios.

— Domnule Jinks, urmă dregătorul, ești într-o doagă, domnule!

D. Jinks se uită cu obidă la marele om și mușcă între dinți coada condeiului.

— Poți să vezi ceva foarte comic în această informație, domnule, dar îți voi spune, domnule Jinks, că ai foarte puține motive de a râde.

Cu aeru-i lihnit, Jinks oftă; era convins și el că avea într-adevăr foarte puține motive să fie vesel. Apoi, primind poruncă să noteze informația doamnei, își târî pașii până la scaun și se apucă să scrie.

— După câte înțeleg, acest Pickwick este vinovatul principal, zise dregătorul când declarația fu gata.

— Da, domnule, răspunse doamna între două vârste.

— Dar recalcitrantul celălalt? Cum îl cheamă, domnule Jinks?

— Tupman, domnule.

— Tupman e martor, doamnă?

— Da.

— Spuneți că celălalt combatant a șters-o?

— Da, răspunse d-șoara Witherfield tușind ușor.

Foarte bine, spuse dregătorul. Avem de-a face cu doi tâlhari din Londra, care au venit aci să nimicească populația majestății sale, gândind că la această distanță de capitală brațul legii e slab și paralizat. Dar vom da un exemplu cu ei. Domnule Jinks, întocmește mandatul de arestare. Muzzle!

— Da, înălțimea voastră.

— Grummer e jos?

— Da, înălțimea voastră.

— Trimite-mi-1 aici!

Supusul Muzzle se retrase și reveni aproape imediat cu domnul bătrâior, în cizme rășfrânte, care se remarcă îndeosebi prin nasul său roșu, prin vocea-i răgușită, prin haina cafenie și prin privirea-i rătăcitoare.

— Grummer! strigă dregătorul.

— Da, 'n'țimea voastră!

— Orașul e liniștit acum?

— Da, 'n'țimea voastră, răspunse Grummer. Mulțimea s-s-a potolit, fin'că b-băieții s-a dus c-care-ncotro, la cricket.

— Grummer, urmă dregătorul cu aer hotărât, în vremurile astea numai măsurile viguroase pot să reușească. Dacă se disprețuiește autoritatea ofițerilor regelui, trebuie să se dea citire riot-actului¹.

— Grummer, dacă puterea civilă nu poate să ocrotească ferestrele, se impune ca militarul să ocrotească puterea civilă, precum și ferestrele. Cred că asta e o maximă din constituție, domnule Jinks.

— Desigur, domnule, zise Jinks.

— Foarte bine, zise dregătorul semnând mandatul de arestare. Grummer, vei aduce persoanele acestea la mine, după amiază; le vei găsi la *Marele Cal Bălan*. Ți-amintești cazul Dumpling din Middlesex și Bentam din Suffolk, Grummer?

D. Grummer exprimă printr-o scuturătură din cap că nu-l va uita niciodată; ceea ce, într-adevăr, nu se va întâmpla câtă vreme afacerea va continua să-i fie amintită în fiecare zi.

— Aceasta, continuă dregătorul, e poate și mai neconstituțională. Ea înseamnă o mai mare încălcare a păcii; o mai gravă violare a prerogativelor majestății sale. Cred că duelul e unul dintre privilegiile cele mai de netăgăduit ale majestății sale, domnule Jinks.

¹ Somație pentru împrăștierea mulțimii (*n. tr.*).

— Prevăzut special în Magna Charta, domnule! exclamă d. Jinks.
— Una dintre cele mai frumoase bijuterii ale coroanei britanice, smulsă majestății sale de baroni; nu-i așa, domnule Jinks?
— Întocmai, domnule.
— Foarte bine! continuă dregătorul îndreptându-se din șale cu orgoliu. Prerogativa aceasta regală nu va fi violată în această porțiune a domeniilor majestății sale. Grummer, ia-ți ajutoare și execută mandatele în termenul cel mai scurt cu putință. Muzzle!

— Da, înălțimea voastră.

— Condu-o pe doamna!

D-șoara Witherfield se retrase, profund impresionată de știința și autoritatea dregătorului. D. Nupkins se retrase să ia dejunul. D. Jinks se retrase în sine — singurul loc unde putea să se retragă, dacă exceptăm patul-sofa din salonașul ocupat ziua de familia gazdei — iar d. Grummer se retrase să spele, prin felul cum va executa prezenta însărcinare, insulta ce căzuse, în timpul dimineții, peste el și peste celălalt reprezentant al majestății sale, aprodul.

În vreme ce pregătiri așa de hotărâte și înverșunate erau făcute spre a apăra pacea regelui, d. Pickwick și prietenii săi, absolut neștiutori de extraordinarele evenimente ce se puneau la cale, stăteau tihniți la masă. Aveau chef de vorbă și erau în bună dispoziție. D. Pickwick tocmai istorisea, spre marea înveselire a discipolilor și în special a d-lui Tupman, aventurile sale din noaptea trecută, când ușa se deschise lăsând să se vadă o față destul de respingătoare. Ochii respingătoarei figuri se ațintiră câteva secunde cu luare-aminte asupra d-lui Pickwick și fură, pesemne, satisfăcuți de investigația lor, căci corpul căruia aparținea fizionomia respingătoare se introduse în încăpere, încetîșor, sub forma unui individ bătrân cu cizmele răsfrante. Pe scurt, ca să nu-l mai ținem pe cititor în încordare, ochii aceia erau rătăcitorii ochi ai d-lui Grummer, și corpul era al lui.

Felul de a proceda al d-lui Grummer era legal, dar original. Primul său act fu zăvorirea ușii pe dinăuntru;

al doilea, ștergerea foarte atentă a capului și obrazului cu o batistă de bumbac; al treilea, așezarea batistei de bumbac în pălărie și a pălăriei pe scaunul cel mai apropiat; iar al patrulea, scoaterea din buzunarul de la piept a unui bastonaș, având la capăt o cunună de aramă, cu care făcu un grav și fantomatic semn d-lui Pickwick.

D. Snodgrass rupse cel dintâi tăcerea uluitoare care domnea în cameră. Se uită câteva minute țintă la d. Grummer, și spuse pe urmă cu tărie:

— Asta e o cameră particulară, domnule! o cameră particulară.

D. Grummer clătină din cap și răspunse:

— Nu se egsistă camere particulare pentru majestatea sa, după ce ușa de la stradă a fost trecută; asta e legea. Zice unii că locuința unui englez e castelul lui; astea e fleacuri!

Pickwickienii schimbă între dâșii priviri uimite.

— Care e domnul Tupman? întrebă d. Grummer.

Îl recunoscuse pe d. Pickwick printr-o intuiție fulgerătoare, de la prima ochire.

— Numele meu e Tupman, glăsui gentlemanul.

— Numele meu e legea, declară d. Grummer.

— Cum? întrebă d. Tupman.

— Legea, replică d. Grummer. Legea, puterea țivilă și iegzecutivă e titlurile mele, și uite legetimația mea. „Tupman (numele de botez în alb); Pickwick (idem); contra liniștii stăpânului nostru regele, având în vedere și luând în considerare statutele și regulamentele... Am văzut, am constatat la fața locului...” Totu-i în regulă. Îi arestez pe susnumiții Pickwick și Tupman.

— Ce-nseamnă obrăznicia asta?! exclamă d. Tupman sărind în sus. Părăsește camera!

— Hei, Dubbley! strigă d. Grummer retrăgându-se repede spre ușă și întredeschizând-o.

— Aici! spuse o voce joasă în coridor.

— Vino-ncoa, Dubbley! porunci Grummer.

La această poruncă un bărbat, cam murdar la față, înalt de vreo șase picioare și ceva, și gros în aceeași proporție, se vârî prin ușa întredeschisă și intră în odaie cu sforțări

care îi înroșiră chipul!

— Dubbley, întrebă d. Grummer, e afară polițiștii ălalți?

Ca unul care vorbea puțin, d. Dubbley nu răspunse decât c-un moțait.

— Să intre divizia de sub ordinele dumatiale, Dubbley! rosti d. Grummer.

D. Dubbley se supuse și șase inși, fiecare cu câte un baston scurt, cu măciulie de alamă, se îmbulziră în cameră. D. Grummer își băgă în buzunar bastonul, și-l privi pe d. Dubbley; d. Dubbley băgă în buzunar bastonul său și își privi divizia; iar oamenii diviziei băgară în buzunar bastoanele lor privindu-i pe d-nii Tupman și Pickwick.

D. Pickwick își discipolii săi se ridicară ca un singur om.

— Ce linseamnă această violare sălbatică a domiciliului meu? strigă d. Pickwick.

— Cine va îndrăzni să mă aresteze? întrebă d. Tupman.

— Ce căutați aci, pușlamalelor? glăsui d. Snodgrass.

D. Winkle nu zise nimic, dar își aținti ochii asupra lui Grummer cu o privire care i-ar fi străpuns creierul, dacă Grummer n-ar fi fost așa de nesimțitor. După cum se pare, privirea lui n-avu nici un efect.

Când reprezentanții puterii executive observară că d. Pickwick și prietenii săi erau dispuși să se împotrivească autorității legii, își suflecară mânecile într-un mod foarte semnificativ: țineau să arate delicvenților că, pentru a-i doborî și a-i înșfăca apoi, era deajuns să vrea. Demonstrația nu-i scăpă d-lui Pickwick. El se sfătui deoparte, câteva clipe, cu d. Tupman, și declară pe urmă că era gata să meargă la reședința primarului, rugându-i doar pe cei prezenți să fie martorii hotărârii sale dârze de a pedepsi de îndată ce va fi iarăși liber monstruoasa încălcare a privilegiilor unui englez. La care, oamenii legii izbucniră în hohote de râs, afară numai de d. Grummer care considera, pare-se, ca o fărâdelege intolerabilă cea mai neînsemnată știrbire adusă dreptului divin al dregătorilor.

Dar după ce d. Pickwick declară că e gata să se supună legilor țării, și tocmai când servitorii, rândașii, servitoarele, surugiii, care se așteptaseră să ia parte la o încântătoare încăierare, pricinuită de încăpățânarea lui, începeau a se retrage dezamăgiți și necăjiți, se ivi o altă dificultate neprevăzută. În ciuda sentimentelor sale de venerație pentru autoritățile constituite, d. Pickwick refuză categoric să se arate în stradă, împresurat de slujitorii justiției ca un criminal ordinar. În starea nesigură a opiniei publice (căci școlarii erau liberi în după amiaza aceea și nu se duseseră încă pe la casele lor), d. Grummer refuză tot așa de categoric să pornească pe partea cealaltă a străzii și să ia în seamă vorbele d-lui Pickwick că vor merge direct la dregător. D. Pickwick și d. Tupman se împotriviră cu tărie să cheltuiască pentru o caleașcă, singurul mijloc de transport respectabil pe care și l-ar fi putut procura. Sfada se întetă, încurcătura se prelungi; puterea executivă era tocmai pe punctul înlănțuirii obiecțiilor d-lui Pickwick de-a ajunge la dregător, luându-l foarte simplu pe sus, când cineva își aminti că în curtea hanului se afla o trăsurică de mână pe care și-o construiseră pe vremuri un rentier ce suferea de gută și în care d-nii Pickwick și Tupman ar fi putut să stea cel puțin tot așa de comod ca într-o cabrioletă modernă. Trăsurică fu deci închiriată și adusă în sala de jos. D. Pickwick și d. Tupman se căzniră să-și facă loc în ea și coborîră storurile; doi hamali fură lesne găsiți, astfel că procesiunea porni în cea mai mare ordine. Polițiștii înconjurau trăsura; d. Grummer și d. Dubbley înaintau triumfători în frunte; d. Snodgrass și d. Winkle mergeau la braț în urmă, iar nespălații din Ipswich formau ariergarda.

Negustorii orașului, măcar că n-aveau decât o idee foarte nelămurită despre natura jignirii, se declarau totuși lămuriti pe deplin și se bucurau de spectacol. Ei recunoșteau brațul năpraznic al legii care coborîse cu forță a douăzeci cai putere peste vinașii din metropolă. Puternica mașină, pusă în mișcare de dregătorul lor și dirijată de slujitorii lor, înghesuse pe cei doi răufăcători în cuprinsul strâmt al unei droșculițe. Numeroase expresii de atașament și admirație îl salutară pe d. Grummer în timp ce, cu bastonul în mână, el conducea cortegiul; zgomotoase și prelungite erau aclamațiile nespălaților; iar procesiunea înainta, domol și maiestos în mijlocul aprobării obștești.

Îmbrăcat cu jacheta de dimineață și cu mânecile de americană neagră, d. Weller se înapoia destul de prost dispus, căci examinase zadarnic casa misterioasă cu poartă verde când, ridicându-și ochii, zări un val de lume tălăzuind pe stradă în jurul unui obiect care aducea foarte mult cu o trăsurică de mână. Vrând să-și abată gândurile de la isprava care nu-i reușise, se trase la o parte pentru a vedea mai bine mulțimea care

aplauda plină de voieşie. Ca să-i treacă amarul, se apucă şi el îndată să aclame din răputeri.

D. Grummer trecu, trecu şi d. Dubbley, trecu şi droşculiţa, trecură păzitorii; Sam continua să țină hangul strigărilor entuziaste ale gloatei, fluturând pălăria deasupra capului, cuprins parcă de bucuria cea mai năvalnică, măcar că, bineînţeles, nu avea habar de întreaga poveste, când se opri, dând deodată cu ochii de d-nii Winkle şi Snodgrass.

— Ce e tămbălăul ăsta, dom'lor? întrebă Sam. Pe cine au înhăţată în dric?

Prietenii răspunseră amândoi în acelaşi timp, însă cuvintele lor se pierdură în hărmălaie.

— Cine e înăuntru? strigă Sam din nou.

Îi se răspunse a doua oară şi, cu toate că nu putu desluşi vorbele, înţelese după mişcarea celor două perechi de buze că ele rostiseră cuvântul magic: „Pickwick”.

Îi ajungea; cât ai clipi, d. Weller îşi croi drum prin mulţime, îi opri pe hamali, şi veni să-l înfrunte pe ţanţoşul Grummer.

— Hei, bătrâne gentelman, îi zise, pe cine ai vârit în cuşca asta?

— La o parte! strigă d. Grummer care, asemeni altor mulţi oameni mari, răsfăţaţi de popularitate, îşi simţea demnitatea mult sporită.

— Dă-i la moacă, dacă n-ascultă! strigă d. Dubbley.

— Îţi rămân foarte îndatorat, bătrâne gentelman, replică Sam, că-ţi baţi capul cu mine şi sunt şi mai îndatorat ăluilalt gentelman care a scăpat dintr-o caravană de uriaşi, pentru sfatul lui cumsecade, dar aş vrea să-mi răspunzi la ce te-am întrebat. Cum vă simţiţi, dom'le?

Ultimele cuvinte erau adresate, cu aer protector, d-lui Pickwick, care îşi furişase privirile prin ferestruica din faţă.

D. Grummer amuţise de indignare; scoase din buzunar bastonul, împodobit cu coroniţa de alamă, şi-l flutură pe dinaintea ochilor lui Sam.

— Aha, foarte drăguţ! zise Sam; mai cu seamă coroana care aduce cu una adevărată.

— La o parte! răcni ofensat Grummer.

Şi, pentru a da tărie mai multă poruncii sale, repezi cu o mână bastonul, împodobit la capăt cu emblema din alamă a regalităţii, în cravata lui Sam, iar cu cealaltă mână îl apucă de guler; atenţiune la care d.

Weller răspunse trântindu-l, cât ai bate din palme, la pământ după ce, mai înainte, cu cea mai profundă consideraţie, îl răsturnase pe un hamal, ca să-i poată servi lui Grummer de covor.

Dacă d. Winkle fu cuprins de criza vremelnică a acelei sminteli care provine din sentimentul unei injurii, sau dacă îl îmboldise cutezanţa d-lui Weller — sigur nu ştim. Fapt este însă că abia îl văzu pe d. Grummer la pământ, că se şi năpusti asupra unui băieţuş care se găsea lângă el. Încălzit de acest exemplu, d. Snodgrass, într-un spirit cu adevărat creştinesc, şi ca să nu ia pe nimeni fără veste, anunţă cu glas tare că începe şi el bătaia: se apucă, prin urmare, să-şi scoată haina cu cea mai mare grijă, dar fu împresurat şi pus în neputinţă de-a se mai mişca. Dealtminteri, spre a fi drepti cu el, ca şi cu d. Winkle, se cuvine să declarăm că nu făcuseră nici cea mai uşoară încercare să se apere şi nici să-l ajute pe d. Weller care, după cea mai înverşunată împotrivire, fusese până la urmă copleşit de mulţime şi luat prizonier. Procesiunea se alcătui deci din nou, hamalii se aşezară la posturile lor, marşul reîncepu.

Cât ţinuseră aceste operaţii, indignarea d-lui Pickwick nu cunoscuse margini. El vedea cum Sam îi dădea peste cap pe poliţişti şi cum se năpustea în stânga şi în dreapta; dar era tot ce putea să vadă, căci uşa trăsuricii refuza să se deschidă, iar storiurile nu voiau să se ridice. Cu ajutorul d-lui Tupman, izbuti în sfârşit să răzbească prin acoperiş, se urcă pe banchetă şi, ținându-şi cumpănirea ca vai de lume, sprijinindu-se pe umerii d-lui Tupman, începu să vorbească gloatei. Stăruia asupra nedreptăţii ce i s-a făcut, atrăgând luarea aminte asupra faptului că servitorul său fusese atacat mai întâi. Ajunseră la casa dregătorului: hamalii tropăind, prizonierii în urma lor, d. Pickwick cuvântând şi mulţimea urlând.

CAPITOLUL XXV

Arătând, printr-o sumedenie de întâmplări plăcute, cât de impunător şi de imparţial era d. Nupkins şi cum d. Weller i-a plătit d-lui Job Trotter cu vârf şi îndesat. Dimpreună cu o altă întâmplare care va fi găsită la locul cuvenit.

Indignarea d-lui Pickwick, în timp ce-l duceau, nu cunoștea margini; el făcea numeroase aluzii la înfățișarea și la felul de a se purta al d-lui Grummer și al tovarășilor săi, și dădea drumul nemulțumirii sale prin curajoase provocări adresate fiecăruia dintre cei șase domni prezenți. D. Snodgrass și d. Winkle ascultau, cu un sumbru respect, torentul de elocință care curgea de pe buzele mentorului lor — ieșit prin partea de sus a trăsuricii — și pe care nu-l puteau zăgăzui, o clipă măcar, nici mișcarea repezită a trăsuricii, nici implorările stăruitoare ale d-lui Tupman de-a coborî capacul. Furia făcu loc îndată curiozității d-lui Weller, când alaiul intra chiar în curtea unde îl întâlnise pe fugarul Job Trotter; și curiozitatea fu înlocuită de simțământul celei mai voioase uimiri, când d. Grummer, care făcea pe grozavul, porunci purtătorilor trăsuricii să se oprească, apoi înaintă cu pasul grav și țănoș tocmai către poarta verde de unde ieșise Job Trotter. La sunetul clopoțelului pe care el îl sună cu tărie, alergă o servitoare tânără, foarte drăguță și gătită, care, după ce-și ridică mâinile, plină de uluire, văzând înfățișarea răzvrătită a prizonierilor și auzind limbajul înflăcărat al d-lui Pickwick, chemă pe d. Muzzle. D. Muzzle deschise poarta mare pe jumătate pentru a primi droșculița, pe captivi și pe polițiști; pe urmă, o trânti în nasul gloatei. Indignată de o atare excludere și foarte doritoare să vadă ce se va mai întâmpla, mulțimea își descărcă necazul izbind în poartă și sunând apoi clopoțelul vreo două ceasuri. La distracție luă rădăcină pe rând, cu toții, afară de trei sau patru inși ce avură norocul să descopere în poartă o ferestruică zăbreliată prin care nu se zărea nimic. Ei se zgâiau printr-înșa cu stăruința neobosită a acelor oameni care își turtesc nasul de geamurile casei unui felcer când un bețiv trântit de un docar e supus operației chirurgicale în odaia din fund.

Trăsurică de mână se opri dinaintea unei scări ce ducea la ușa locuinței și care era strâjuită, de o parte și de alta, de câte o agavă împlântată într-un hârdău verde; d. Pickwick și prietenii săi fură duși apoi în sala principală, iar de acolo, după ce fură mai întâi anunțați de Muzzle, și după ce d. Nupkins le porunci să intre, se găsiră în prezența onorabilă a acestui slujbaș însuflețit de spirit patriotic.

Scena era impresionantă, bine chibzuită pentru a băga spaima în vinovați și a le da o idee adevărată despre severa măreție a legilor. Dinaintea unui dulap enorm, într-un jilț enorm, la o masă enormă, și în fața unui volum enorm, stătea d. Nupkins care părea cu mult mai mare decât oricare dintre celelalte obiecte, oricât de enorme erau ele. Masa era împodobită cu teancuri de hârtii de după care se iveau capul și umerii d-lui Jinks, strașnic ocupat să pară cât mai ocupat cu putință. După ce intrară cu toții, Muzzle închise cu grijă ușa și se așeză dinapoia jilțului stăpânului său, așteptându-i poruncile, în vreme ce d. Nupkins, lăsându-se pe spate cu o solemnitate înfiorătoare, scruta chipurile musafirilor săi aduși fără de voie.

— Grummer, cine e individul ăsta? întrebă d. Nupkins arătându-l cu degetul pe d. Pickwick care, vorbind în numele prietenilor săi, stătea în picioare, cu pălăria în mână și salută cu politețea cea mai respectuoasă.

— Țăsta e Pickwick, 'n'țimea voastră, răspunse Grummer.

— Haide-haide, gealatule, ajunge! îl întrerupse d. Weller, deschizându-și drum cu coatele până în primul rând. Să-mi fie cu iertare, dom'le, dar slujbașul ăsta cu ciubote rășfrânte n-o să-și poată câștiga niciodată un trai cumsecade ca maestru de ceremonii. Uite, dom'le, urmă d. Weller împingându-l înlături pe Grummer și adresându-se dregătorului într-un chip plăcut familiar; uite, aici este Pickwick, esquire; aici, domnul Tupman; aici domnul Snodgrass; și mai încolo, lângă el, în partea ailaltă, domnul Winkle; toți gentelmani simpatici, dom'le, cu care o s-aveți plăcerea să faceți cunoștință. De-aia, cu cât o să-i băgați mai repede pe gealații ăștia, pe o lună, două, la răcoare, cu atâta mai repede o să ne înțelegem. Afacerile mai întâi, plăcerile pe urmă, cum zicea regele Richard al treilea când îl înjunghia în turn pe regele ălălalt, înainte să-i înăbușe țâncii.

După aceste spuse, d. Weller se apucă să-și lustruiască pălăria cu cotul drept, clătînând blajin din cap spre d. Jinks, care îl ascultase de la început până când isprăvisese cu o spaimă de negrăit.

— Grummer, cine e omul ăsta? bolborosi dregătorul.

— O afurisită nație de om, 'n'țimea voastră, lămuri Grummer. A cercat să-i facă scăpați pe arestanți și i-a atacat pe slujitorii legii. Așa că l-am umflat și pe el și l-am adus aici.

— Bine ai făcut! aprobă dregătorul. Se vede că e un afurisit de coate goale.

— Este servitorul meu, domnule! declară d. Pickwick plin de jignire.

— A, servitorul duminical! se miră d. Nupkins. Conspirație pentru a opri mersul justiției și a-i asasina ofițerii. Servitorul lui Pickwick. Scrie asta, domnule Jinks.

D. Jinks scrisă.— Cum te cheamă, capsomanule? Întrebă dregătorul în continuare.

— Weller, răspunse Sam.

— Admirabil nume pentru anuarul pușcăriașilor din Newgate! observă d. Nupkins. Era o glumă; de aceea, Jinks, Grummer, Dubbley, toți polițiștii precum și Muzzle izbucniră într-un râs cu hohote ce ținu cinci minute.

— Scrie-i numele, domnule Jinks, reluă dregătorul.

— Pune doi de I, bătrâne, glăsuie Sam.

Aici, un nenorocit de polițist se porni iar pe râs, și dregătorul îl amenință că-l înșfacă. În asemenea împrejurări este periculos să râzi dacă momentul nu-i potrivit.

— Unde trăiești? Întrebă dregătorul.

— Unde poci și eu, răspunse Sam.

— Notează asta, domnule Jinks! strigă dregătorul care se înfură tot mai mult.

— Și trage o linie dedesubt, urmă Sam.

— E un vagabond, domnule Jinks, declară dregătorul. După propria-i mărturisire, este un vagabond. Nu-i așa, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— Așa că am să-l arestez; pentru asta, am să-l arestez! decretă d. Nupkins.

— Dreptate ca pe-aici, mai zic și eu! replică Sam. Unde naiba s-a mai pomenit un dregător care să calce-n străchini de două ori până să bage la răcoare pe-un individ?

La auzul acestei ieșiri, alt polițist se porni pe râs, luând apoi un aer grav așa de nefiresc, încât d. Nupkins îl dibui fără întârziere.

— Grummer! strigă el înroșindu-se de furie, cum de îndrăznești să alegi ca polițist special o ființă așa de netrebnică și de neobrazată? Cum de îndrăznești, domnule?

— Îmi pare foarte rău, 'n'țimea voastră, îngăimă Grummer.

— Îmi pare foarte rău! repetă cu aprindere dregătorul. Am să te-nvăț eu să-ți neglijezi datoria în halul ăsta, domnule Grummer! Am să dau un exemplu cu dumneata. Ia bastonul ticălosului cela. E beat. Ești beat, păcătosule.

— Nu sunt beat, înălțimea voastră, se-apără omul.

— Ești beat! declară dregătorul. Cum de cutezi să spui că nu ești beat, domnule, când eu îți spun că ești? Nu miroase a alcool, Grummer?

— Groaznic miroase, 'n'țimea voastră, răspunse d. Grummer care simțise adierea unui miros de rom.

— Eram sigur, reluă d. Nupkins. Când a intrat în cameră, am văzut după ochii lui aprinși că era beat. Ai observat ochii lui aprinși, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— N-am gustat astăzi nici un strop de alcool, protestă omul care era cât se poate de treaz.

— Cum de îndrăznești să mă minți? Nu e beat în clipa asta, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— Domnule Jinks, urmă dregătorul, am să-l trimit la închisoare pentru că a insultat Curtea. Scrie-i mandatul de arestare, domnule Jinks.

Și polițistul ar fi fost arestat, dacă Jinks, care era sfetnicul d-lui Nupkins și căpătase o educație legală, căci stătuse trei ani în serviciul unui avocat de provincie, nu ar fi șoptit la ureche dregătorului că lucrul nu era cu puțință. Dregătorul ținu, deci, un discurs, declarând că, din considerație pentru familia polițistului, se mulțumea să-l dojenească și să-l concedieze. Ca atare, nefericitul vinovat fu brufuit cu violență, timp de un sfert de oră, și pe urmă trimis la treburile lui; iar Grummer, Dubbley, Muzzle și ceilalți polițiști își murmurară admirația pentru mărinimia dregătorului lor.

— Acum, domnule Jinks, reluă dregătorul, ia jurământul lui Grummer.

Grummer jură îndată, dar deoarece se împleticea în depoziție, și pentru că masa d-lui Nupkins urma să fie pe curând gata, dregătorul, ca să rezeze scurt, începu să-i pună lui Grummer întrebări importante, iar Grummer îi răspunse pe cât cu puțință afirmativ, astfel că instrucția merse foarte repede și ușor. Se dovedi că d. Weller încercase să atace autoritatea în două rânduri, d. Winkle încercase s-o amenințe odată, d. Snodgrass i se împotrivise; iar după ce toate aceste acuzații fură formulate spre mulțumirea dregătorului, dregătorul și d. Jinks se sfătuiră în șoaptă.

După sfătuirea care dură vreo zece minute, d. Jinks se retrase la capătul celălalt al

mesei, iar dregătorul, tușind în chip de introducere, se ridică în jilțu-i și era gata să rostească un discurs, când d. Pickwick interveni.

— Domnule, spuse el, iertați-mă că vă întrerup; dar, înainte ca dumneavoastră să exprimați opinia pe care vă veți fi format-o poate în legătura cu declarațiile făcute aici, și înainte de a proceda în consecință, sunt dator să reclam dreptul meu de a fi ascultat, cel puțin în ce mă privește personal.

— Ține-ți gura, domnule! strigă dregătorul cu ton poruncitor.

— Sunt nevoit să mă supun autorității dumneavoastră, domnule, răspunse d. Pickwick.

— Ține-ți gura, domnule! repetă dregătorul; altminteri, dau ordin unui polițist să te ridice.

— Puteți să ordonați polițiștilor dumneavoastră să facă ce poftiți, domnule; iar după supunerea pe care am văzut-o la ei, n-am cea mai mică îndoială că vor executa tot ce le veți porunci; îmi voi lua însă libertatea, domnule, de a reclama dreptul să m-ascultați înainte de a mă ridica.

— Pickwick are prințipuri! strigă d. Weller cu o voce sonoră.

— Sam, liniștește-te! îi spuse d. Pickwick.

— Am să fiu mut ca o tobă dogită, îl încredință Sam.

D. Nupkins aruncă d-lui Pickwick o privire uluită, când îi înțelese curajul; și se pregătea să-i dea un răspuns mâniat, dar d. Jinks îl trase de mânecă și-i șopti la ureche. Dregătorul îi răspunse ceva ce abia se-auzi, pe urmă șușotitul se repetă. Era vădit că d. Jinks îl dăscălea.

În cele din urmă, lipsindu-se cu mult parapon să-l mai asculte, se întoarse spre d. Pickwick și-l întrebă răstit:

— Ce ai de spus?

— Mai întâi, răspunse d. Pickwick svârlind prin ochelari o privire care până și pe Nupkins îl băgă în răcori; mai întâi, doresc să știu de ce eu și prietenul meu am fost aduși aici?

— Sunt dator să-i răspund? îl întrebă murmurat dregătorul pe Jinks.

— Cred că ar fi mai bine, domnule, murmură Jinks dregătorului.

— S-a făcut în fata mea, sub prestare de jurământ, răspunse dregătorul, reclamația că voiai să te bați în duel; și că omul cestălalt, Tupman, ar fi fost instigatorul și complicele dumitale. De aceea... e drept, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— De aceea vă cer la amândoi să... îmi închipui că așa se procedează, domnule Jinks.

— Desigur, domnule.

— Vă cer să... să... să... ce să le cer, domnule Jinks? întrebă dregătorul cu supărare.

— Să-și aducă oameni care să-i ia pe garanție, domnule.

— Da, de aceea vă cer la amândoi, cum era să spun când m-a întrerupt funcționarul meu, să v-aduceți garanți.

— Garanți cu greutate, șopti d. Jinks.

— Voi cere garanți cu greutate, declară dregătorul.

— Burghezi din oraș, șopti Jinks.

— Care să fie burghezi din oraș, urmă dregătorul.

— Să depună fiecare cincizeci de lire și să fie proprietari, se înțelege, murmură Jinks.

— Și mai pretind ca garanții, pe lângă că vor depune câte cincizeci de lire de fiecare, spuse dregătorul cu glas puternic, plin de demnitate, să fie și proprietari, se înțelege.

— Dar, domnule, rosti d. Pickwick care, ca și d. Tupman, era copleșit de uimire și indignare, dar, domnule, noi suntem cu totul străini de oraș și cunosc tot atâția proprietari câtă poftă mi-este să mă bat cu cineva în duel.

— Da, da, se vede, zise dregătorul, se vede... Nu-i așa, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— Mai ai ceva de adăugat? întrebă dregătorul.

D. Pickwick avea multe de adăugat, și le-ar fi spus fără îndoială, cu tot atâta puțin folos pentru sine, sau mulțumire pentru dregător, dacă în momentul când acesta încheiase, d. Weller nu l-ar fi tras pe d. Pickwick de mânecă; pe dată se înfiripă între ei o conversație așa de interesantă, încât întrebarea dregătorului rămase cu totul neluată în seamă. D. Nupkins nu era omul care să pună de două ori o astfel de întrebare. Tuși, deci, din nou, în mod preparator, și-și rosti hotărârea

în mijlocul tăcerii admirative și respectuoase a polițiștilor.

Weller era amendat la două lire sterline pentru primul atac și la trei lire pentru al doilea; Winkle era amendat la două lire, iar Snodgrass la o liră; și le cerea, pe deasupra, asigurarea că vor respecta pacea tuturor supușilor majestății sale și în special a servitorului său, Daniel Grummer; lui Pickwick și lui Tupman le ceruse cautions.

De îndată ce dregătorul tăcu, d. Pickwick, al cărui chip era din nou însuflețit de un zâmbet bine dispus, înaintă un pas și rosti:

— Rog pe dregător să binevoiască a-mi acorda câteva minute de conversație în particular, într-o afacere de mare importanță pentru sine.

— Cum?! exclamă d. Nupkins.

D. Pickwick repetă cererea.

— O cerere extraordinară! glăsui dregătorul; o întrevedere particulară!

— O întrevedere particulară, repetă d. Pickwick cu tărie. Deoarece, însă, am aflat de la servitorul meu o parte din ceea ce am a vă comunica, aș dori ca el să fie de față.

Dregătorul îl privi pe d. Jinks, d. Jinks îl privi pe dregător, iar polițiștii se uitară cu uimire unul la altul. Deodată d. Nupkins deveni palid. Poate că, într-un moment de remușcare, acest Weller destăinuise vreun complot pus la cale ca să-l asasineze. Oribil gând! D. Nupkins era un om politic; deveni și mai palid amintindu-și de Iulius Cezar și de d. Perceval. Se uită din nou la d. Pickwick și-i făcu semn d-lui Jinks.

— Ce gândești despre cererea asta, domnule Jinks? murmură d. Nupkins.

D. Jinks, care nu prea știa ce să gândească și pentru că îi era teamă să nu-l jignească, zâmbi ușor, într-un mod echivoc; apoi, strângându-și colțurile gurii, clătină domol capul.

— Domnule Jinks, glăsui dregătorul cu gravitate, ești un măgar.

Auzind această mică expresie familiară, d. Jinks zâmbi iarăși, poate mai ușor decât întâia oară, și se retrase treptat în colțul său.

Câteva secunde d. Nupkins dezbatu chestiunea în mintea sa. Apoi se ridică de pe scaun, invită pe d. Pickwick și pe Sam să-l urmeze, și-i conduse într-o cămăruță ce dădea spre sala de judecată. Acolo, spunându-i d-lui Pickwick să meargă la capătul celălalt al cămăruței și rămânând cu mâna pe ușa întredeschisă, ca să-și poată scăpa pielea mai lesne, în cazul când ar fi observat cea mai ușoară manifestare de ostilitate, d. Nupkins declară că era gata să asculte comunicările, oricare ar fi fost.

— Domnule, zise d. Pickwick, voi veni la fapt numaidecât, căci e vorba de un lucru care atinge foarte mult persoana și onoarea dumneavoastră. Am toate motivele să cred, domnule, că primiți în casa dumneavoastră un impostor infam!

— Doi, întrerupse Sam; mai e unul în culoarea dudelor și care altul ca el nu se egzistă pe întreaga față a pământului, cu toate lacrimile și mișeliile lui.

— Sam, zise d. Pickwick, pentru ca domnul să mă poată înțelege, sunt nevoit să te rog a te stăpâni.

— Îmi pare foarte rău, dom'le, replică Sam; dar când mă gândesc la Job ăsta, nu mă pot opri să deschiz puținel subapa de siguranță; altfel aș exploda.

— Într-un cuvânt, domnule, reluă d. Pickwick, servitorul meu are motive să presupună că un anume căpitan Fitz Marshall vă vizitează deseori. Dacă, adăugă d. Pickwick văzând că d. Nupkins era pe punctul să-l întrerupă cu indignare, dacă vă vizitează într-adevăr, trebuie să știți că acest individ e un...

— Sst! Ssst! sâsăi d. Nupkins închizând ușa. Știi ceva despre el, domnule?

— E un aventurier fără scrupule, un caracter necinstit, un om care trăiește de pe urma acelor pe care-i jecmănește; care își recrutează victimele dintre oamenii naivi, domnule, victime absurde, nenorocite, ridicole, domnule! exclamă d. Pickwick cu aprindere.

— Dumnezeu! glăsui d. Nupkins roșind până în vârful urechilor și schimbându-și îndată felul de-a fi. Dumnezeu! Domnule...

— Pickwick, suflă Sam.

— Pickwick, repetă dregătorul. Dumnezeu, domnule Pickwick, luați loc, vă rog. Ce vreți să spuneți? Căpitanul Fitz Marshall!

— Nu-1 mai numiți căpitan, spuse Sam; și nici Fitz Marshall, care el nu e nici una, nici alta. E un actor ambulant pe care-1 cheamă Jingle; dar dacă vreodată a egzistat un lup în haine de culoarea dudelor, atunci ăsta e Job Trotter.

— Foarte adevărat, domnule, întări d. Pickwick ca răspuns la privirea uimită a dregătorului; iar singura mea afacere în orașul acesta este să-l demasc pe individul

despre care vorbim.

D. Pickwick se porni să toarne în urechea înspăimântată a d-lui Nupkins istoria prescurtată a tuturor grozăviilor d-lui Jingle. Povesti cum făcuseră cunoștință; cum Jingle fugise cu d-șoara Wardle; cum renunțase bucuros la domnișoară pentru o sumă de bani; cum îl ademenise pe el să intre, la miezul nopții, într-un pension de fete și cum el (d. Pickwick) socotea ca o datorie să dezvăluie d-lui Nupkins ultima înșelătorie săvârșită de Jingle, punându-i în joc numele și rangul.

Pe măsură ce istorisea, tot sângele cald din corpul d-lui Nupkins se urca, clocotind, până în vârful urechilor. El îl întâlnise pe căpitan la niște alergări de cai din vecinătate. D-na și d-șoara Nupkins, încântate de lungă listă a cunoștințelor aristocratice ale căpitanului Fitz Marshall, de călătoriile lui prin locuri depărtate, de ținuta-i elegantă, se arătaseră în lume cu Fitz Marshall, pomeniseră mereu de el, și îi tot bătuseră la cap pe cei care făceau parte din cercul select al cunoștințelor lor, până când prietenii lor intimi, d-na Porkenham, d-șoarele Porkenham și d. Sidney Porkenham, erau cât pe aci să crape de gelozie și disperare. Iar acum se făcea dovada că e un biet aventurier, un actor ambulant și, dacă nu un escroc, cel puțin ceva ce seamăna așa de mult c-un escroc, încât era greu să faci deosebirea! Cerule! ce au să spună Porkenhamii? Cum va mai triumfa d. Sidney Porkenham văzând pentru cine fusese jertfită cererea lui de căsătorie! Cum o să mai dea ochii cu Porkenham bătrânul la trimestrialele ședințe ale *Curtii cu Juri*! Și ce plească pentru tabăra opoziționistă din magistratură, dacă istoria va fi dată în vileag...

Urmă o lungă pauză.

— Dar, la urma urmei, spuse d. Nupkins înseninându-se o clipă, la urma urmei nu e decât o simplă aserțiune. Căpitanul Fitz Marshall are maniere foarte atrăgătoare, și îndrăznesc a spune că are mulți dușmani. Ce dovezi aveți în sprijinul acuzației dumneavoastră?

— Puneți-mă față în față cu el, zise d. Pickwick, iată tot ce vă cer, iată tot ce pretind. Puneți-l față în față cu mine și prietenii mei; și nu veți mai avea nevoie de nici o altă dovadă.

— Hm, spuse d. Nupkins, ar fi foarte ușor, căci deseară vine aici; nu e nevoie însă ca afacerea să devină publică, tocmai în... tocmai în... interesul tânărului. În primă instanță aș vrea s-o consult și pe doamna Nupkins dacă e bine să fac pasul acesta. În orice caz, domnule Pickwick, se impune să rezolvăm legal chestiunea noastră înainte de a trece la altceva. Vă rog să treceți înapoi, în camera de alături.

Trecură în camera de alături.

— Grummer! răcni dregătorul, cu o voce tunătoare.

— Da, 'n'țimea voastră, răspunse Grummer cu un zâmbet lingușitor.

— Haide-hai, domnule, spuse dregătorul, sever; mai isprăvește cu prostiile dumitale. Nu e cazul; și te asigur că ai foarte puține motive de a zâmbi. Comunicarea pe care mi-ai făcut-o adineaori, era întru totul adevărată? Ia seama, domnule!

— 'n'țimea voastră, îngăimă Grummer, eu...

— Aha, vasăzică to fâstăcești! Domnule Jinks, observi că se fâstăcește?

— Desigur, domnule, răspunse Jinks.

— Ei bine, zise dregătorul, repetă depoziția, Grummer; și te previn din nou să bagi de seamă. Domnule Jinks, pune pe hârtie cuvânt cu cuvânt.

Nefericitul Grummer începu deci să repete învinuirea, dar câtă deosebire între ceea ce punea d. Jinks pe hârtie și felul cum lua dregătorul cuvintele lui Grummer! Înclinarea firească a lui Grummer de a bate câmpii și cumplita lui fâstăceală îl făcură ca, în mai puțin de trei minute, să se încurce în atâtea contradicții, încât d. Nupkins declară pe dată că nu-l crede. Amenzile fură deci anulate; d. Jinks găsi cât ai bate din palme doi garanți și, după ce toate aceste operații solemne se terminară în chip mulțumitor, d. Grummer fu făcut cu ou și cu oțet și dat pe ușă afară. Cumplit exemplu al nestatorniciei măririlor umane și cât de nesigură este durata favorurilor venite din partea celor mari!

D-na Nupkins era un munte de femeie, cu turban de voal rozaliu și cu peruca de culoare castanie deschisă. D-șoara Nupkins posedă toată trufia mamei, minus turbanul și hachițele ei, minus peruca: și, ori de câte ori exercitarea acestor simpatice calități le punea pe mamă și pe fiică în vreo dilemă neplăcută, lucru care se întâmpla destul de des, ele cădeau de acord să arunce ponosul pe umerii d-lui Nupkins. Astfel, când d. Nupkins veni la d-na Nupkins și-i împărtăși amănunțit cele spuse de d. Pickwick, d-na Nupkins își aminti deodată că ea se așteptase la asta: că întotdeauna spusese că așa

se va întâmpla; că sfatul ei nu fusese ascultat niciodată; și, la drept vorbind, ce-și închipuia d. Nupkins? Cine era el? Și câte și mai câte.

— Când mă gândesc că individul și-a bătut joc de mine în halul ăsta! exclamă d-șoara Nupkins, storcându-și din colțul fiecărui ochi câte o mică lacrimă; când mă gândesc...

— Ah! Poți să-i mulțumești tatălui tău, draga mea, zise d-na Nupkins; cât l-am rugat, cât l-am implorat să se informeze cu privire la familia căpitanului! Cât l-am îndemnat cu lacrimi în ochi, să facă un pas hotărât! Sunt sigură că nimeni n-o să vrea să creadă așa ceva; sunt absolut sigură.

— Dar, draga mea... îi atrase d. Nupkins luarea aminte.

— Taci din gură, încurcă-lume! rosti d-na Nupkins.

— Odorul meu, țineai atâta la căpitanul Fitz Marshall; îl învitai mereu aici, draga mea, și nu pierdeai nici o ocazie să-l prezinți tuturor.

— Nu ți-am spus eu, Henrietta? se tânguî d-na Nupkins, apelând cu aerul unei femei greu jignite, la fiica sa; nu ți-am spus că tatăl tău se va spăla pe mâini aruncând totul în capul meu? Nu ți-am spus?

Aci, d-na Nupkins izbucni în hohote de plâns.

— Vai, papa! glăsui d-șoara Nupkins cu ton dojenitor; și se porni și ea pe plâns.

— Nu e de-ajuns că s-a abătut asupra noastră o asemenea rușine și batjocură; îmi mai scoate ochii și *mie*, că eu sunt vinovată! exclamă d-na Nupkins.

— Cum o să ne mai putem arăta vreodată în societate? murmură d-șoara Nupkins.

— Cum o să mai putem da ochi cu Porkenhamii? întrebă d-na Nupkins.

— Sau cu Griggii? adăugi d-șoara Nupkins.

— Sau cu Slommintowkenii? rosti d-na Nupkins,

Dar ce-i pasă lui papa? Ce-i pasă *lui* de asta?

Nespus de mâhnită la gândul ăsta groaznic, d-na

Nupkins izbucni iar în lacrimi și d-șoara Nupkins îi ținu hangul.

Lacrimile d-nei Nupkins continuă să țâșnească cu mare iuțeală și, după ce chibzui un timp, luă în sineși hotărîrea că lucrul cel mai bun pe care-l avea de făcut era de a-i invita pe d. Pickwick și pe prietenii lui să rămână până la sosirea căpitanului, oferindu-i astfel d-lui Pickwick prilejul atât de mult dorit. Dacă se va dovedi că d. Pickwick a spus adevărul, căpitanul va putea să fie alungat din casă fără prea mare tămbălău, și ei i-ar motiva față de Porkenhami dispariția, spunând că a fost numit, grație influenței familiei sale, la Curte sau guvernator general, fie la Sierra Leone, fie la Sangur, fie într-altul din acele ținuturi cu un climat prielnic, de care europenii rămân atât de încântați, încât, după ce ajung acolo, cu greu se mai înduplecă să se înapoieze.

După ce d-na Nupkins își șterse lacrimile, d-șoara Nupkins și le șterse și ea pe ale *sale*, iar d. Nupkins se socoti foarte fericit să soluționeze afacerea așa cum propusese d-na Nupkins. Ca atare, d. Pickwick și prietenii săi, după ce spălară toate urmele ultimelor întâlniri, fură prezentați doamnelor și, ceva mai târziu, rugați să poftescă la masă. D. Weller pe care, cu pătrunderea-i deosebită, dregătorul îl consideră într-o jumătate de oră ca fiind cel mai de ispravă băiat din lume, fu încredințat atențiilor ospitaliere ale d-lui Muzzle, cu ordinul special de a-l duce jos și de-a avea cea mai mare grijă de el.

— Cum merge, dom'le? îl întrebă Muzzle pe d. Weller conducându-l pe scări, la bucătărie.

— Păi, nu e cine știe ce schimbare de când te-am văzut, adineaori, cum ședeai țeapăn la spatele stăpânului dumitale, în sală.

— Îți cer scuze că nu ți-am dat mai multă atenție, rosti Muzzle. Vezi, stăpânu-meu încă nu ne prezentase atunci unul altuia. Doamne, ce mult ține la dumneata, domn'le Well'er!

— Da, recunosc Sam, e un om cumsecade!

— Nu-i așa?

— Și vesel!

— Și cum mai vorbește! Ce curgătoare e ideile lui, nu?

— Strașnic! Vine șuvoi și se lovește între ele cap la cap, de-ți ia auzul, și nu mai știi despre ce chestie e vorba, nu-i așa?

— Asta e meritul ăla mai mare al vorbirii lui... la seama la treapta de jos, dom'le Weller. Nu vrei să te speli pe mâini, înainte de-a veni la cocoane? Uite un lighean cu apă și un ștergar curat agățat după ușă.

— N-ar strica să mă pot clăti un pic, aprobă d. Weller punând mult săpun galben pe

prosop și frecându-se până ce fața începu să-i lucească. Câte cocoane sunt?

— Numai două în bucătăria noastră, rosti Muzzle; bucătăreasa și servitoarea. Mai avem un băiat pentru treburile de rând și-o fată; dar ei mănâncă în spălătorie.

— Aha, mănâncă în spălătorie?

— Da, replică d. Muzzle; am încercat să-i lăsăm să mănânce cu noi când a venit, însă n-am putut să-i ținem; manierile fetii e oribil de vulgare și băiatul suflă așa de tare când mestecă, că n-am putut să stăm cu el la masă.

— Ca un pui de balenă! exclamă d. Weller.

— Oh, groaznic! De-asta e rău să faci serviciul în provincie, dom'le Weller; tinerii e totdeauna așa de prost crescuți... Pe-aici, dom'le, te rog, pe-aici.

Și, mergând cu cea mai distinsă politețe înaintea d-lui Weller, d. Muzzle îl conduse în bucătărie.

— Mary, zise el servitoarei drăguțe, dumnealui e domnu' Weller, un gentelman pe care stăpânul nostru l-a trimes jos ca să se simtă cât mai bine.

— Și stăpânul dumitale știe ce spune. M-a trimes la loc bun, adăugă d. Weller aruncând spre Mary o privire admirativă. Dacă eu aș fi stăpânul casei, m-aș simți totdeauna bine acolo unde-i Mary.

— Vai, domnule Weller! spuse Mary, roșind.

— Ia te uită la ea cum se fandosește! striga bucătăreasa.

— A, bucătăreaso, pe tine te uitasem, își aduse d. Muzzle aminte. Dom'le Weller, dă-mi voie să te recomand.

— Ce mai faceți, doamnă? o întrebă d. Weller. Sunt foarte încântat că vă văd, și sper că cunoștința noastră o să ție mult, cum zicea gentelmanul bagnotei de cinci guinee.

După ceremoniile prezentării, bucătăreasa și Mary se retraseră într-un colț al bucătăriei; chicotiră puțin, pe urmă reveniră și, continuând a pufni în răs și a se îmbujora, se așezară la masă.

Purtările foarte firești ale d-lui Weller și darul lui de a duce o discuție avură efecte așa de irezistibile

asupra noilor săi prieteni, că nici nu ajunseseră bine la jumătatea cinei, și se și aflau cu el pe picior de intimitate desăvârșită, iar după o relatare amănunțită, se lămuriră asupra perfidiilor lui Job Trotter.

— N-am putut să-l înghit niciodată, declară Mary.

— Și nici nu trebuia, draga mea, replică d. Weller.

— De ce nu? întrebă Mary.

— Fiindcă urâtenia și escrocheria nu e cumetre bune cu eleganța și vertutea, îi spuse d. Weller. Dom'le Muzzle, nu e adevărat?

— Ba bine că nu! aprobă Muzzle.

La auzul acestor cuvinte, Mary pufni în răs și zise că bucătăreasa a făcut-o să râdă; bucătăreasa tăgădui, se porni și ea pe răs.

— Poftim, eu n-am pahar! glăsui Mary.

— Bea cu mine, dragă, o pofti d. Weller; pune buzele aici pe pahar, și atunci am să te pot săruta prin procură.

— E rușine, domnule Weller! îl mustră Mary.

— De ce rușine, dragă?

— Dacă vorbești așa!

— Fleacuri! Ce rău vezi tu aici? E firesc. Bucătăreaso, nu e adevărat?

— Ce mă întrebi pe mine, neobrăzatule? îl repezi bucătăreasa în culmea încântării.

Atunci, bucătăreasa și Mary se porniră iarăși pe răs, până ce hohotirile și berea și friptura, amestecându-se, fură cât pe ce să o facă pe Mary să se înece — încurcătură îngrijorătoare din care nu scăpă decât după ce d. Samuel Weller îi dădu câteva lovituri ușoare și după ce alte necesare atențiuni îi fură administrate cât se poate de delicat.

În aprinderea voioșiei lor se auzi sunând tare clopoțelul de la poarta grădinii, și tânărul gentelman care lua masa în spălătorie se duse îndată să deschidă. D. Weller era în toiul galanteriilor pe care le adresa drăgălașei servante; d. Muzzle se îndeletnicea cu onorurile mesei, iar bucătăreasa tocmai se opriase din răs, ca să ducă la gură o îmbucătură enormă, când ușa bucătăriei se deschise și d. Job Trotter păși înăuntru.

Am spus: d. Job Trotter păși înăuntru, însă expresia aceasta nu se distinge prin precizia noastră obișnuită și atent cântărită. Ușa se deschise și se arătă d. Trotter. *Ar fi*

intrat, și chiar era gata să intre când, zăbindu-l pe d. Weller, se trase fără voie vreo doi pași îndărăt și rămase holbat, înmărmurit de uimire și groază în fața acestei scene neașteptate.

— Uite-1! strigă Sam ridicându-se plin de bucurie. Hei, tocmai vorbeam în momentul ăsta de dumneata! Ce faci? Unde-ai fost? Intră.

D. Weller îl apucă pe Job de gulerul în culoarea dudelor și-l aduse înăuntru fără ca acesta să se împotrivească; încuind ușa, îi înmână cheia d-lui Muzzle, care o băgă cu nepăsare într-un buzunar dintr-o parte și pe care apoi îl încheie.

— Hehe, asta e bună! exclamă Sam. Inchipuie-ți că stăpânu' meu are plăcerea să-l întâlnească pe-al dumitale sus, iar eu am plăcerea să te întâlnesc jos. Cum îți mai merge? Și cum stă afacerea aia cu băcănia? Nu zău, cât mă bucur că te văz! Ești tare vesel! O adevărată plăcere este să se uite omul la dumneata. Nu-i adevărat, dom'le Muzzle?

— Adevărat! întări d. Muzzle.

— Este așa de vesel! repetă Sam.

— În toane foarte bune, glăsui Muzzle.

— Tare bucuros e că *ne* vede! Noi ne simțim și mai bucuroși decât el. Ia loc, ia loc!

D. Trotter îngădui să fie împins într-un scaun în fața focului. Își îndreptă ochii mici, mai întâi spre d. Weller, apoi spre d. Muzzle; însă tăcu.

— Ei, și acum, urmă Sam, țiu cu tot dinadinsul să te-ntreb în fața doamnelor așa, de curiozitate, dacă nu te crezi cumva un gentelman drăguț, bine crescut, ca pe vremea când întrebuințai batista aia pătrată rozalie și cârticica de rugăciuni numărul patru?

— Și care, gata-gata, vrea să se însoare cu o bucătăreasa, strigă indignată bucătăreasa. Ce golan!

— S-a dat pe brazdă ca să se apuce de băcănie! adăugă servanta.

— Ehei, băiete, să-ți spui eu cum stă chestia, rosti d. Muzzle solemn, înfuriat de ultimele două aluzii.

Cocoana asta (arătând-o pe bucătăreasa) este pretena mea. Când îndrăznești să spui că o să ții cu ea o băcănie, mă jignești, dom'le, la partea cea mai delicată unde un bărbat poate să-l jignească pe altul. Mă-nțelegi, dom'le?

Aici, d. Muzzle care, ca și stăpânul său pe care-l imita, avea o înaltă idee despre elocința sa, tăcu în așteptarea unui răspuns.

Însă d. Trotter nu-i răspunse nimic, așa că d. Muzzle continuă solemn:

— Nici vorbă, dom'le, că un timp n-o să fie nevoie sus de dumneata, fiindcă stăpânul *meu* chiar acum e foarte ocupat să-l ia în răspăr pe-al *dumitale*, dom'le; așa că o să ai răgaz, dom'le, să stai puțintel de vorbă cu mine între patru ochi, dom'le. Mă-nțelegi?

D. Muzzle tăcu iarăși, așteptând un răspuns; d. Trotter însă îl dezamăgi din nou.

— În cazul ăsta, spuse el, îmi pare foarte rău că trebuie să mă iesplac de față cu cocoanele, dar necesitatea cazului mă scuză. Odăița din fund e goală, dom'le; dacă vrei să treci acolo, dom'le, domnul Weller are să fie martor, și o să avem și unul și altul o mulțumire până când o suna clopoțelul. Urmează-mă, dom'le.

D. Muzzle înaintă spre ușă vreo doi pași și, ca să nu piardă vreme, începu a-și dezbrăca haina.

Îndată ce auzi ultimele cuvinte ale provocării și văzând că d. Muzzle se pregătea să treacă la fapte, bucătăreasa, cu un strigăt sfâșietor, se năpusti asupra d-lui Job Trotter care se ridică îndată în picioare de pe scaun; îl lovi cu palmele, îi zgârie chipul lătareț și turtit, punând o energie caracteristică femeilor când își ies din sărite, și-și înfipse mâinile în părul lui lung și negru din care smulse atâta cât să-și poată face cinci sau șase duzini de inele de doliu. După ce săvârși isprava aceasta, cu ardoarea stărnită de iubirea devotată pe care i-o purta d-lui Muzzle, ea se împletici și căzu sub bufet leșinată, fiind în fond o femeie dăruită cu simțăminte foarte gingașe și duioase.

În clipa aceea sună clopoțelul.

— E pentru dumneata, Job Trotter, lămuri Sam și, înainte ca Trotter să se poată împotrivi sau să răspundă ceva, înainte chiar de a-și fi oprit sângele ce-i curgea din rănilor pricinuite de doamna care-și pierduse cunoștința, Sam îl luă de un brat, d. Muzzle de altul, și — primul trăgându-l, al doilea împingându-l — îl conduseră pe scări sus, și-l băgară în salon.

Impresionant era să-l vezi acolo pe Alfred Jingle, esquire, alias căpitanul Fitz Marshall, stând în picioare lângă ușă, cu pălăria în mână, zâmbind întru totul nepăsător de situația lui atât de neplăcută. Dinaintea lui se găsea d. Pickwick care, evident, îi ținuse

o lecție de înaltă morală, căci mâna stângă era ascunsă sub pulpanele hainei, iar dreapta îi era întinsă în aer, cum avea obiceiul când rostea un discurs destinat să producă impresie. La oarecare distanță se afla d. Tupman, clocotind de indignare, dar reținut cu grijă de tinerii săi prieteni; la capătul celălalt al camerei erau d. Nupkins, d-na Nupkins și d-șoara Nupkins, toți cu aer semeț și sumbru și foarte mânioși.

— Cine mă împiedică, întreba d. Nupkins cu o demnitate magistrală, cine mă împiedică să-i arestez pe acești indivizi ca pe niște mișei și impostori? Cine mă împiedică? Ar fi o prostie să-i iert.

— Orgoliul, bătrâne camarade, orgoliul! replică Jingle care părea desăvârșit de calm. Nu se face — nu merge — înhați un căpitan! Haha! — prea bine — ce mai soț pentru fică — dinte pentru dinte — dau în vileag — cum te vād și mă vezi — iese prost — foarte prost.

— Mizerabile! strigă d-na Nupkins; disprețuim josnicele dumitale insinuări.

— Totdeauna l-am urît, adăugă Henrietta.

— O, negreșit! rosti Jingle. Tânăr înalt — vechi adorator — Sidney Porkenham — bogat — drăguț băiat — nu cât căpitanul de bogat — cu toate astea... eh! Alungați-l — afară cu el — căpitanul — nu s-a mai pomenit unul ca el — toate fetele bune după el. Nu-i așa, Job; nu?

D. Jingle se porni în clipa aceea pe-un râs din toată inima; iar Job, frecându-și mâinile cu încântare, scoase întâiul sunet pe care și-l îngădui de când intrase în casă; un chicotit înfundat, care părea să indice că prea mare îi era bucuria ca s-o poată exprima prin cuvinte.

— Domnule Nupkins, spuse doamna mai vârstnică, nu se cade ca servitorii să asculte conversația noastră. Îndepărtează-i pe acești mizerabili.

— Desigur, dragă mea, rosti d. Nupkins. Muzzle!

— Da, înălțimea voastră.

— Deschide ușa din față.

— Da, înălțimea voastră.

— Părăsește casa! strigă d. Nupkins însoțindu-și porunca de-o mișcare energetică a mâinii.

Jingle zâmbi și se îndreptă spre ușă.

— Stai! spuse d. Pickwick.

Jingle se opri.

— Aș fi putut, continuă d. Pickwick, aș fi putut să mă răzbun mai mult pentru tratamentul pe care m-ai făcut să-l îndur în înțelegere cu prietenul dumitale, fățarnicul...

Job Trotter salută cu cea mai mare politete, punând mâna pe inimă.

— Zic, urmă d. Pickwick devenind din ce în ce mai mânios, că aș fi putut să mă răzbun mai mult; dar mă mulțumesc să te dau pe față, deoarece consider aceasta o datorie față de societate. Nădăjduiesc, domnule, că-ți vei aduce aminte de îngăduința mea.

Job Trotter duse în momentul acesta mâna la ureche cu o gravitate batjocoritoare, ca pentru a nu pierde o silabă din vorbirea d-lui Pickwick.

— Nu mai am decât un lucru de adăugat, zise d. Pickwick în culmea furiei: că te consider un mișel și... o pușlama... și... și cel mai netrebnic din toți cei pe care i-am întâlnit vreodată, afară de derbedeul acesta foarte smerit și evlavios cu livrea de culoarea dudelor.

— Ha! ha! rânji Jingle. Bun băiat Pickwick — inimă bună — zdravăn vlăjgan — dar nu trebuie să te înfurii — prost lucru — foarte prost — pa, pa! Ne mai vedem cândva — nu-ți pierde capul — haide, Job

— să ne luăm tălpășița!

După rostirea acestor cuvinte, d. Jingle își înfundă pălăria, potrivit vechiului său obicei, și se depărtăcu pașii mășurați. Job Trotter se opri, se uită în juru-i, zâmbi; apoi, adresând d-lui Pickwick, cu o seriozitate batjocoritoare, un salut și făcând cu ochiul d-lui Weller, într-un mod nespus de îndrăzneț și viclean, porni pe urmele prețuitului său stăpân.

— Sam! zise d. Pickwick văzând că servitorul său apuca același dirum.

— Da, domnule.

— Rămâi aci!

D. Weller păru încurcat.

- Rămâi aci! repetă d. Pickwick.
- Să nu-l tăvălesc nițeluș în grădină pe Job Trotter?
- Nu, nu!
- Să nu-i trag câteva picioare în spate și să-l dau pe poartă afară, dom'le?
- Nu, nici în ruptul capului!

Un moment, pentru întâia oară de la angajarea lui, d. Weller avu aerul abătut și nefericit. Dar ținuta lui se luminează îndată; șiretul domn Muzzle, ascunzându-se în dreptul porții de la stradă și năpustindu-se la timpul potrivit, izbutise cu multă iscusință să-l arunce, pe Jingle și pe valetul său, bândâbâc pe scări până în tufele de agave ale grădinii.

— Acum, după ce mi-am îndeplinit datoria, domnule, spuse d. Pickwick d-lui Nupkins, aș vrea ca, împreună cu prietenii mei, să ne luăm rămas bun de la dumneavoastră și, mulțumindu-vă pentru ospitalitatea pe care am primit-o, să-mi permiteți a vă asigura, în numele tuturor, că nu am fi acceptat-o și n-am fi consimțit să ieșim astfel din încurcătura în care ne găseam, dacă nu ne-ar fi mânat un puternic simțământ al datoriei. Ne înapoiem mâine la Londra; secretul dumneavoastră este prin noi, la adăpost.

Protestând astfel în contra felului în care fuseseră tratați în cursul dimineții, d. Pickwick adresează o plecăciune adâncă doamnelor și, în ciuda rugămintelor familiei, părăsi camera împreună cu prietenii săi.

- Ia-ți pălăria, Sam, spuse d. Pickwick.
- E jos, dom'le, replică Sam și se duse în goană după ea.

În bucătărie nu era nimeni afară de drăguța servitoare și, deoarece pălăria i se rătăcise, Sam trebui s-o caute; drăguța servitoare care se afla acolo, îi făcu lumină. Erau nevoiți să cotrobăiască pretutindeni. În râvna ei de-a găsi pălăria, Mary se așeză în genunchi și răscoli toate lucrurile grămadite într-un colțișor, după ușă. Era un colțișor foarte nepotrivit. Nu puteai să pătrunzi acolo fără a închide mai întâi ușa.

- Uite-o, zise în sfârșit drăguța servitoare. Asta e; nu-i asta?
- Să vedem, glăsui Sam.

Mary pusese lumânarea pe podea și, întrucât lumânarea dădea o lumină foarte tulbure, Sam fu îndatorat să se așeze și el în genunchi ca să vadă dacă era într-adevăr pălăria lui, sau nu. Ungherul era nespus de mic, astfel că — fără să fie cineva de vină, afară de cel care clădise locuința — Sam și nostima servanta trebuiră să se apropie foarte mult unul de altul.

- Da, asta e, declară Sam; cu bine!
- Cu bine! răspunse drăgălașa servanta.
- Cu bine! repetă Sam și, spunând acestea, dădu drumul pălăriei pe care o găsisese cu atâta trudă.
- Ce ne-ndemânatic ești! îl mustră Mary. Ai s-o pierzi iar, dacă nu bagi de seamă.

Și, ca să n-o mai piardă, i-o puse ea pe cap.

Chipul drăgălașei servante părea și mai drăguț, înălțat astfel în apropierea lui Sam; și, fie din pricina aceasta, fie ca o simplă urmare a faptului că erau așa de apropiați unul de altul — lucru până astăzi nelămurit — Sam o sărută.

- Nădăduesc că m-ai făcut-o într-adins! exclamă ea roșind.
- Nu, draga mea, dar acum am s-o fac!
- Și-o sărută din nou.

- Sam! strigă d. Pickwick peste balustradă.
- Viu, dom'le, răspunse Sam urcând în goană treptele.
- De ce ai zăbovit atâta? întrebă d. Pickwick.
- Era ceva după ușă, dom'le, care toată vremea ne-a împiedicat s-o deschidem.

Acesta fu primul capitol al iubirilor lui Sam.

CAPITOLUL XXVI

Care conține o scurtă istorisire a desfășurării acțiunii „Bardell contra Pickwick”.

După ce realizează principalul obiect al călătoriei sale, dând pe față ticăloșia lui Jingle, d. Pickwick hotărî să se înapoieze numaidecât la Londra pentru a afla ce măsuri luaseră contra lui, în răstimp, d-nii Dodson și Fogg. Executând hotărîrea aceasta cu toată

energia și preciziunea caracterului său, ocupă locul din spate al primei trăsurii care părăsi Ipswichul, în dimineața următoare celei când s-au petrecut memorabilele evenimente povestite în cele două capitole anterioare; și ajunse în aceeași seară în metropolă, perfect sănătos și teafăr, însoțit de cei trei prieteni și de d. Samuel Weller.

Aici, prietenii se despărțiră pentru puțină vreme. D-nii Tupman, Winkle și Snodgrass plecară pe la casele lor, în vederea pregătirilor necesare apropiatei călătorii la Dingley Dell; d. Pickwick și Sam traseră la un hotel foarte bun, de modă veche și confortabil, anume la cârciuma *George și Vulturul*, George Yard, Lombard Street.

D. Pickwick cinase și golise a doua cană cu un vin special; își pusese batista de mătase pe cap și, așezându-și picioarele în cenușar, se răsturnase într-un jilț — când intrarea d-lui Weller, aducând geamantanul, îl smulse din calma-i meditație.

— Sam, zise d. Pickwick.

— Da, dom'le...

— Tocmai mă gândeam, Sam, că am lăsat multe

lucruri la doamna Bardell, în strada Goswell, și că va trebui să am grijă să le iau înainte de a părăsi din nou orașul.

— Prea bine, dom'le.

— Aș putea să le trimit deocamdată la domnul Tupman, Sam, urmă d. Pickwick; înainte de a le ridica, ar trebui să ne uităm bine la ele și să le rânduim. Aș dori să te duci până în strada Goswell și să aranjezi totul, Sam.

— Numaidecât, dom'le? întrebă d. Weller. — Numaidecât... și... stai, Sam, adăugă d. Pickwick scoțând punga. Mai e ceva de plătit din chirie. Ar trebui plătită abia la Crăciun, însă vei da banii acum, ca să se termine odată. Anunțând cu o lună înainte, încetez de-a mai fi chiriaș în acea locuință. Uite, e scris aici totul. Dă hârtia aceasta doamnei Bardell și să pună, când va socoti de cuviință, bilet de închiriat.

— Prea bine, dom'le. Alta nimic?

— Nimic, Sam.

Sam se îndreaptă cu pași mărunți spre ușă, ca și cum ar fi așteptat ceva. Deschise ușa încetișor și, ieșind domol, n-o închisese bine, când d. Pickwick îl strigă:

— Sam!

— Da, dom'le, răspunse d. Weller înapoiindu-se repede și închizând ușa după el.

— Sam, nu am nimic împotrivă dacă vei căuta să afli ce plănuiește doamna Bardoll cu privire la mine și dacă într-adevăr procesul acela infam, fără temei, va fi dus până la capăt. Spun că n-am nimic împotrivă dacă vei încerca să descoperi asta, în cazul când dorești, Sam.

Sam făcu un semn ușor de înțelegere și părăsi camera. D. Pickwick își potrivi din nou batista de mătase pe cap și se așeză să tragă un somn; d. Weller își văzu de drum pentru a duce la îndeplinire dispozițiile pe care le primise.

Orele erau aproape nouă când ajunse în strada Goswell. În salonașul din față ardeau două lumânări și umbrele a două bonete se distingeau pe jaluzele. D-na Bardell avea musafiri.

D. Weller bătu la ușă. După o bună bucată de timp

— în decursul căreia cel de afară fluiera o melodie, iar cei dinăuntru se trudeau să convingă un muc de lumânare îndărătnic să se lase aprins — niște ciuboțele se auziră pe covor și d-șorul Bardell se înfățișă.

— Hei, puștiule, întreabă Sam, ce face mama?

— Bine, și eu la fel.

— Ei, bravo, mă bucur! Spune-i că vreau să-i vorbesc, copil finominal!

Îndemnat astfel, d-șorul Bardell puse mucul de lumânare îndărătnic pe întâia treaptă a scării și dispăru să ducă vestea în salonașul din față.

Bonetele desenate pe jaluzele aparțineau celor mai intime cunoștințe ale d-nei Bardell, care tocmai veniseră să ia o ceașcă cu ceai, în tihnă, și o mică gustare caldă alcătuită din picioare de purcel și din brânză prăjită la tigaie; și pe când brânza sfârâia rumenindu-se ademenitor într-o sobiță olandeză, așezată în fața căminului, iar picioarele de purcel se perpeleau delicios într-o craticioară de pe grătar, iar d-na Bardell și cele două prietene ale sale se perpeleau tare plăcut vorbind, nestânjenite, mai ales despre prietenii și cunoștințele lor, d-șorul Bardell intra aducând vestea pe care i-o încredințase d. Samuel Weller.

— Servitorul domnului Pickwick! exclamă d-na Bardell îngălbenindu-se.

— Dumnezeule mare! glăsui d-na Cluppins.

— Ei nu, așa ceva n-aș fi crezut niciodată, de n-aș fi fost de față! declară d-na

Sanders.

D-na Cluppins era o femeiușcă sprintenă și iute în mișcări, iar d-na Sanders, o matahală de femeie grasă. Amândouă erau musafirele d-nei Bardell.

D-na Bardell socoti de cuviință să se irite, și cum nici una din cele trei prietene nu știa dacă, în împrejurările actuale, era bine ca d-na Bardell să aibă legături cu servitorul d-lui Pickwick altfel decât prin mijlocirea lui Dodson și Fogg, se găseau în încurcătură. În nehotărârea în care se aflau, primul lucru ce se cuvenea să fie făcut era, evident, să-l bată pe băiețaș că l-a găsit pe d. Weller la ușă. Așadar, mama îl burduși bine, iar el se porni să urle foarte melodios.

— Drac împelițat, tacă-ți fleoanca! îi spuse d-na Bardell.

— N-o necăji pe biata ta măicuță! strigă d-na Sanders.

— Are ea și așa destule necazuri pe cap și-acum mai vii și tu, Tommy, s-o superi, adăugă d-na Cluppins cu o resemnare plină de simpatie.

— O, ce ghinion, sărmănuța de ea! se înduioșa d-na Sanders.

În decurgerea acestor reflecții morale, d-șorul Bardell urla din ce în ce mai tare.

— Și acum, spuneți-mi ce să fac? o întrebă d-na Bardell pe d-na Cluppins.

— Cred că ar trebui să dai ochii cu el, răspunse d-na Cluppins, însă nici în ruptul capului fără martor.

— Eu cred că prezența a doi martori ar fi mai legală, observă d-na Sanders care, ca și prietena ei, crăpa de curiozitate.

— Poate că ar fi mai bine să-l aduc aici, reluă d-na Bardell.

— Adevărat, declară d-na Cluppins, aprobând cu aviditate ideea; intră, tinere, și închide mai întâi ușa de la stradă, te rog.

D. Weller se conformă numaidecât poftirii și, arătându-se în salon, expuse precum urmează însărcinarea sa d-nei Bardell:

— Îmi pare foarte rău că vă deranjez, doamnă — cum zicea bătrânei cocoane spărgătorul, băgând-o în boli de spaimă; da cum tocmai am venit în oraș cu jupânul meu, care iar o să plece, n-am încotro, după cum vedeți.

— La drept vorbind, ce vină are tânărul pentru greșelile stăpânului său? spuse d-na Cluppins, impresionată de înfățișarea și de vorbele d-lui Weller.

— Nu, desigur, aprobă d-na Sanders, aruncând crăcioarei uitături pofticioase și chibzuind în minte dacă picioarele de purcel vor ajunge tuturora în cazul când Sam va fi poftit la masă.

— Așa că, iată de ce-am venit aici, urmă Sam, fără să remarce întreruperea; mai întâi să v-anunț că jupânul nu mai are nevoie de odaie; p-ormă, să plătesc chiria: o plătesc; a treia chestie, să vă spun să-i puneți toate lucrurile la o parte în regulă și să le dați cui o să trimetem să le ia; a patra, că puteți să puneți bilet de închiriat cât mai repede o să vreți! și gata.

— Cu toate cele ce s-au întâmplat, rosti d-na Bardell, am spus mereu și-am să spun mereu că, în toate privințele, afară de una, domnul Pickwick s-a purtat totdeauna ca un gentleman desăvârșit. Bani lui veneau totdeauna la timp ca de la bancă; totdeauna.

Spunând aceasta, d-na Bardell duse batista la ochi... și ieși din cameră ca să scrie chitanța.

Sam știa bine că nu trebuia decât să stea liniștit și că, fără doar și poate, femeile au să deschidă vorba; de aceea se mulțumi să privească pe rând crăcioara, brânza rumenită, peretele, tavanul, păstrând cea mai adâncă tăcere.

— Biata femeie! exclamă d-na Cluppins.

— Biatia făptură! îi ținu isonul d-na Sanders.

Sam nu zise nimic. Văzu că ele ajungeau la subiect.

— Zău, nu mă pot stăpâni, declară d-na Cluppins, când mă gândesc la trădarea bătrânului. Nu vreau să zic nimic care să nu-ți convină, tinere, însă stăpânul dumitale e o brută bătrână, și-mi pare rău că nu e aici, să i-o spun de la obraz.

— Și mie-mi pare rău, răspunse Sam.

— E grozav s-o vezi cum se stinge, cum tânjește și cum nu simte plăcere de nimic, afară de ocaziile când vin prietenile ei din milostenie să stea cu ea și s-o mai aline, reluă d-na Cluppins aruncând o ochire crăcioarei și cuptorului olandez; e jignitor.

— Barbar! adăugă d-na Sanders.

— Și stăpânul dumitale, tinere, om cu bani, care n-ar simți cheltuiala unei neveste — pentru el ar fi o nimica toată — n-are nici cea mai mică scuză, continuă d-na Cluppins cu înflăcărare. De ce n-o ia de nevastă?

— Eh, adevărat, zise Sam; asta e întrebarea.

— Da, reluă d-na Cluppins; ea ar trebui să-i puie întrebarea asta, dacă ar avea curajul meu. Dar, slavă domnului, mai există și legi pentru noi femeile, ființe amărâte, cum ar vrea să ne facă bărbatul dacă ar putea; și stăpânul dumitale o să le simtă pe pielea lui până în șase luni.

După aceste delicate reflecții, d-na Cluppins dădu capul pe spate și zâmbi d-nei Sanders, care și ea zâmbi.

„Afacerea merge înainte fără greș“, gândi Sam când d-na Bardell se înapoie cu chitanța.

— Poftim chitanța, domnule Weller, glăsui d-na Bardell; aici e restul. Nădăduiesc că o să bei ceva ca să nu te ia frigul, măcar de hatârul vechii noastre cunoștințe.

Sam văzu folosul pe care îl putea trage, și încuviință îndată. D-na Bardell scoase dintr-un dulăpior o sticlă neagră c-un pahar de vin; și era așa de cufundată în mâhnirea ei profundă încât, după ce umplu paharul d-lui Weller, scoase alte trei pahare și le umplu de asemeni.

— Vai, doamnă Bardell, spuse d-na Cluppins, uite ce ai ajuns să faci!

— Ei nu, asta-i bună! sări și d-na Sanders.

— Oh, unde mi-e capul! glăsui d-na Bardell cu un zâmbet firav.

Sam, de bună seamă, pricepu. De aceea se grăbi să spună că nu bea niciodată înainte de masă, afară de cazul când o doamnă ar bea cu el. Se porniră toate pe râs și, în sfârșit, d-na Sanders binevoi să-i facă pe plac, astfel că sorbi o picătură din paharul ei. Atunci Sam zise că ar trebui să bea toate, și femeile sorbiră câte un strop. Pe urmă, micuța doamnă Cluppins ridică paharul și închină: „Succes doamnei Bardell împotriva lui Pickwick“; și femeile goliră paharele în cinstea acestei urări, după care deveniră numaidecât foarte guralive.

— Îmi închipui, spuse d-na Bardell, că ai aflat care e situația, domnule Weller?

— Am auzit ceva, răspunse Sam.

— E îngrozitor, domnule Weller, să fii târîtă așa în fața lumii; văd însă acum că aceasta e singura cale care-mi rămâne, iar avocații mei, domnii Dodson și Fogg, îmi zice că nu se poate, cu dovezile pe care le am, să nu câștig procesul. Dacă nu, nu știu ce-am să mai fac.

Numai gândul de-a o vedea pe d-na Bardell pierzând procesul o mâhni așa de adânc pe d-na Sanders, că fu nevoită să-și umple și să-și golească imediat paharul simțind, cum spunea mai apoi, că dacă nu avea prezența de spirit să procedeze astfel, s-ar fi năruit la pământ.

— Când credeți c-o să fie procesul? întrebă Sam.

— În februarie sau în martie, răspunse d-na Bardell.

— Ce de martori au să mai fie! spuse d-na Cluppins.

— Și încă cum! adăugi d-na Sanders.

— Ce s-ar mai înfuria d-nii Dodson și Fogg dac-ar pierde procesul, spuse d-na Cluppins, ei care nu vrea decât să profiteze!

— A, da! rosti d-na Sanders.

— Însă reclamanta trebuie să câștige, reluă d-na Cluppins.

— Trag nădejdea, zise d-na Bardell.

— Nu încape nici o îndoială, replică d-na Sanders.

— Ei bine, declară Sam ridicându-se și punând paharul pe masă, tot ce poci pentru a spune e că doresc să-l câștigați.

— Mulțumesc, domnule Weller! exclamă d-na Bardell, mișcată.

— Iar cât privește pe Dodson și Fogg, care face chestiile astea ca să profiteze, urmă d. Weller, și cât privește pe bunii și generoșii indivizi din tagma lor care bagă oamenii la apă pe degeaba, și-și pune conștienții la treabă să găsească mici gâlceve la vecinii și cunoscuții lor, ca să aibă apoi cât mai multe procese, tot ce poci a spune despre ei e că le doresc răsplata pe care le-ași da-o eu.

— O, eu le doresc răsplata pe care toate inimile generoase și compătimitoare ar fi gata să le-o dăruiască, spuse cu recunoștință d-na Bardell.

— Amin! răspunse Sam. Și pe deasupra ar duce o viață veselă și s-ar îngrășa. Vă

doresc noapte bună, cocoanelor!

Spre marea ușurare a d-nei Sanders, i se îngădui lui Sam să plece fără ca amfitrioana să facă vreo aluzie la picioarele de purcel sau la brânza friptă; curând apoi, cu asistența juvenilă care se putea aștepta de la d-șorul Bardell, doamnele făcură cele mai largi onoruri bucatelor ce dispărură cu totul în urma curajoaselor lor eforturi.

D. Weller luă drumul înapoi spre *George și Vulturul*; ajuns acolo, el povesti stăpânului său toate amănuntele cu privire la iscusința lui Dodson și Fogg, amănunte pe care se străduise să le culeagă cu prilejul vizitei făcută d-nei Bardell. A doua zi întâlnirea cu d. Perker întări spusele d-lui Weller; și d. Pickwick trebui să se pregătească pentru vizita de Crăciun la Dingley Dell, din păcate, cu perspectiva plăcută de a fi judecat public, la Curtea Civilă, peste două-trei luni, din pricina unei acțiuni intentată împotriva sa pentru călcarea unei făgăduieli de căsătorie; reclamanta avea toate șansele inerente proceselor de acest gen, rezultate nu numai prin forța împrejurărilor, dar pe deasupra și prin iscusința d-lor Dodson și Fogg.

CAPITOLUL XXVII

Samuel Weller face un pelerinaj la Dorking și o vede pe mama lui vitregă.

Deoarece mai erau două zile până la plecarea pickwickienilor la Dingley Dell, d. Weller, după ce mănca devreme, se așeză în odaia din fund, la *George și Vulturul*, chibzuind cum să-și întrebuițeze timpul mai bine. Era o zi deosebit de frumoasă — și Samuel nu meditase nici zece minute, când simți deodată că naște într-însul un afectuos simțământ filial. Nevoia de a merge să-și vadă părintele și de a prezenta cele cuvenite mamei sale vitrege îi veni așa de puternic în minte, încât îl cuprinse mirarea că nu se gândise până atunci la această obligație morală. Nerăbdător să îndrepte cât mai repede greșelile trecutului, urcă treptele scării la d. Pickwick și-i ceru un concediu ca să îndeplinească lăudabilul scop.

— Desigur, Sam, desigur, încuviință d. Pickwick ai cărui ochi străluceau de bucurie la manifestarea bunelor simțăminte ale servitorului său; desigur, Sam. D. Weller se înclină plin de recunoștință.

— Sunt încântat văzând că-ți înțelegi așa de bine îndatoririle de fiu, Sam! rosti d. Pickwick.

— Le-am înțeles totdeauna, dom'le, replică d. Weller.

— Reflecția e foarte mângâietoare, Sam, spuse d. Pickwick aprobator.

— Foarte, dom'le! Când voiam ceva de la tata, îi ceream într-un chip foarte respectuos și îndatoritor; dacă nu-mi dădea, îmi luam singur, de teamă să nu fac ceva rău în cazul când nu căpătăm; așa că l-am scutit de o sumedenie de încurcături, dom'le.

— Nu chiar așa înțelegeam eu, Sam, glăsui d. Pickwick clătinând din cap cu un zâmbet abia schițat.

— Am făcut asta dintr-un simțământ bun, dom'le, cu cele mai bune gânduri din lume, cum zicea gentelmenul care și-a părăsit muiera fiindcă ea părea că-i nenorocită cu el... răspunse d. Weller.

— Poți să te duci, Sam, rosti d. Pickwick.

— Vă mulțumesc, dom'le, replică d. Weller.

Și, după ce făcu cea mai frumoasă plecăciune și-și îmbrăcă cele mai frumoase haine, Sam se cățăără pe imperiala diligenței de Arundel și plecă mai departe spre Dorking.

Marchizul de Granby servea, pe vremea d-nei Weller, drept model celor mai bune hanuri de la marginea șoselei; destul de mare ca să te simți bine într-însul și destul de mic ca să te crezi acasă. Pe partea cealaltă a drumului, un stâlp înalt ținea o firmă mare pe care vedeai capul și umerii unui gentleman înzestrat cu o figură apoplectică. Fracul lui roșu avea revere albastre închis, iar o pată din aceeași culoare albastră se afla deasupra tricornului, ca să întruchipeze cerul. Mai sus, se vedea o pereche de drapele, iar sub ultimul nasture de la frac — două tunuri. Totul înfățișa, de netăgăduit, un portret izbitor al marchizului de Granby de glorioasă memorie. Ferestrele prăvăliei arătau o colecție aleasă de mușcate și un șir de sticle bine șterse de praf, pline cu băuturi spirtoase. Obloanele deschise prezentau, în litere de aur, o sumedenie de anunțuri laudând paturile bune și vinurile rare; în sfârșit, grupul distins de țărani și

surugii care tălălăiau pe lângă ușile grajdului și pe lângă iesle oferea din plin dovada că în cârciuma aceea se vindea bere și alte băuturi alcoolice de o excelentă calitate. Coborînd din diligență, Sam Weller se opri să privească cu ochii unui călător experimentat toate aceste mici indicații ale unui comerț înfloritor; pași apoi înăuntru, foarte mulțumit de rezultatul observațiilor pe care le făcuse.

— Hei, cine-i? întrebă o voce pițigăiată de femeie, în clipa când Sam băgă capul pe ușă. Ce poștești, flăcăule?

Sam privi spre locul de unde venea vocea. Ea aparținea unei femei destul de grase, plăcută la figură, așezată dinaintea focului lângă tejghea și suflând în foc pentru a încălzi apa de ceai. Femeia nu era singură, căci în partea cealaltă a căminului, țeapăn într-un jilț cu spătarul înalt, stătea un bărbat îmbrăcat într-un costum negru, uzat, al cărui spate era aproape la fel de lung și aproape tot așa de rigid ca al jilțului; bărbatul îi atrase lui Sam luarea aminte pe dată, într-un chip special. Avea un nas roșu, fața prelungă, slăbănoagă, cu o expresie afectată, și niște ochi care semănau foarte mult cu ai unui șarpe cu clopoței — iscoditori și, fără de îndoială, răi. Purta pe el pantaloni foarte scurți și ciorapi negri de bumbac care, ca și restul costumului, erau tare răpănoși. Avea un aer scrobit, însă fularul alb, ale cărui capete lungi spânzurau mototolite într-un chip neplăcut și foarte puțin pitoresc, peste vesta încheiată până sub bărbie, nu arăta la fel. Pe un scaun, lângă el, erau așezate o pereche de mănuși de castor, vechi și tocite, o pălărie cu boruri largi, o umbrelă de un verde veșted, prin care se vedeau o mulțime de balene, ca pentru a înlocui lipsa unui mâner la capăt; obiectele erau însă rânduite cu multă grijă, ceea ce arăta că omul cu nas roșu, oricine ar fi fost, nu avea de gând să plece așa de repede.

Să recunoaștem că, nutriend într-adevăr intenția aceea, omul cu nas roșu ar fi dat dovadă de prea puțină deșteptăciune; căci, judecând după aparențe, ar fi trebuit să aibă un foarte atrăgător cerc de cunoștințe spre a putea nădăjdui să se simtă mai bine într-altă parte. Focul duduia voios sub influența foalelor, iar ceainicul cânta vesel sub influența amândorura. Pe masă era o tăviță cu un serviciu de ceai; o farfurie cu pâine prăjită unsă cu unt se rumenea domol dinaintea căminului, iar omul cu nas roșu, înarmat cu o furculiță lungă de alamă, se îndeletnicea sârguilor să prăjească o altă felie mare de pâine. Lângă el se afla un pahar cu apă și rom fierbinte, amestecat cu ananas, în care înota o felie de lămâie; și, de câte ori omul cu nas roșu se pleca să ducă felia de pâine la ochi, ca să-și dea seama cum se prăjea, sorbea o picătură, două, din grog, după care zâmbea uitându-se la femeia vânjoasă care sufla în foc.

Sam era atât de absorbit în contemplarea plăcutei scene, că nu dădu atenție primelor întrebări ale gazdei; și abia după ce femeia le repetă de două ori pe un ton și mai pițigăiat, el băgă de seamă nepolitetea purtării sale.

— E aici jupânul? întrebă Sam în chip de răspuns.

— Nu, nu este, replică d-na Weller, căci femeia grăsulie nu era alta decât fosta văduvă și unica executoare testamentară a răposatului domn Clarke. Nu, nu este și, la urma urmei, nici nu-1 aștept.

— E cumva cu deligență, azi? puse Sam o nouă întrebare.

— Poate că da, poate că nu, răspunse d-na Weller ungând cu unt felia de pâine pe care omul cu nas roșu o prăjise tocmai atunci. Habar n-am și nu-mi pasă.

Binecuvântează masa, domnule Stiggins.

Omul cu nas roșu se execută și, cu o lăcomie sălbatică, atacă îndată o felie prăjită.

De la prima ochire, înfățișarea lui îl îndreptățise pe Sam să bănuiască într-însul, aproape sigur, pe ajutorul pastorului despre care îi vorbise prețuitul său tată. De îndată ce-1 văzu mâncând, toate îndoielile în această privință se risipiră și pricepu în același timp că, dacă voia să se adăpostească vremelnice în casă, trebuia să pună piciorul în prag fără să mai aștepte. De aceea, cu

sânge rece, începu prin a trage zăvorul de la portița tejghelei, înaintând domol.

— Ce mai faci, mamă?

— A, mi se pare că e un Weller! exclamă d-na Weller ridicând ochii spre fața lui Sam, dar fără să pară prea bucuroasă.

— Cam așa ceva! declară netulburatul Sam; și nădăjduiesc, mamă, că domnul părinte mă va scuza dacă spun că tare mult aș vrea să fiu eu Wellerul căruia-i aparții.

Complimentul era cu două tăișuri, lăsând a înțelege că d-na Weller era o femeie foarte simpatcă, și în același timp că d. Stiggins arăta a fi preot. El produse într-

adevăr, pe dată, un efect vădit și Sam continuă ofensiva sărutându-și mama vitregă.

— Isprăvește odată! exclamă d-na Weller împingându-l într-o parte.

— Nu ți-e rușine, tinere? întrebă domnul cu nas roșu.

— Fără supărare domnule, fără supărare, replică Sam. Cu toate astea, ai dreptate. Nu se cade când mama vitregă e tânără și drăguță; nu-i așa. domnule?

— Toate acestea sunt deșertăciuni, observă d. Stiggins.

— O, într-adevăr! spuse d-na Weller privind-și boneta.

Sam gândi la fel, însă își ținu gura.

Ajutorul pastorului nu părea deloc mulțumit de sosirea lui Sam, iar după ce primul val de complimente trecu, d-na Weller luă și ea un aer care parcă spunea că s-ar fi lipsit de vizita lui fără nici un regret. Cu toate acestea, cum Sam era prezent și cum nu-l puteau da afară, se așezară tustrei la ceai.

— Ce face tata? întrebă Sam.

La auzul acestei întrebări, d-na Weller înălță mâinile și-și îndreptă ochii spre tavan, ca și cum subiectul era prea dureros ca să se încumete a vorbi despre el.

D. Stiggins gemu.

— Ce are domnul? întrebă Sam.— E supărat de purtarea tatălui dumitale, răspunse d-na Weller.

— Zău, e supărat?

— Și are cât se poate de multă dreptate, adăugă d-na Weller cu aer grav.

D. Stiggins mai luă o felie prăjită și gemu greoi.

— E un blestemat fără pereche, urmă d-na Weller.

— Un vas de mânie! exclamă d. Stiggins mușcând o halcă semicirculară din pâinea prăjită, și gemând iarăși.

Sam simți o pornire năvalnică să-i dea o palmă cuviosului domn Stiggins, ca să aibă pentru ce geme, dar se înfrână și întrebă simplu:

— Ce-o fi cu bătrânul?

— Ce-o fi, da! zise d-na Weller. Are o inimă de piatră. Seară de seară, omul acesta admirabil — nu te posomorî, domnule Stiggins, vreau să spun că dumneata ești un om admirabil — seară de seară vine și stăm ore întregi, și Weller nici nu se sinchisește.

— Hm, ciudat! glăsuie Sam. Eu m-aș sinchisi, dacă aș fi în locul lui. Sunt sigur.

— Tinere prietene, spuse d. Stiggins cu solemnitate, fapt este că e o fire îndărătnică. O, tinere prietene, care altul ar fi putut să se împotrivească rugămintelor stăruitoare a șaisprezece dintre cele mai frumoase surori ale noastre, refuzând apelurile lor de a subscrie la nobila noastră societate spre a dăruii copiilor negri, din Indiile apusene, flanele și batiste morale?

— Ce e aia batistă morală? întrebă Sam. N-am văzut de când maica m-a făcut o astfel de mobilă.

— O batistă care îmbină distracția cu învățătura, tinere prietene, răspunse d. Stiggins; istorii alese, ilustrate prin gravuri în lemn.

— Bun, știu, declară Sam; de-alea care atârnă în galantarele prăvăliilor, cu tot felul de cerșetorii și alte chestii de-astea, nu-i așa?

D. Stiggins încuviință și începu a treia felie prăjită.

— Și nu s-a lăsat dus de cocoane, nu-i așa? întrebă Sam.

— S-a așezat, a început să pufăie din lulea, și a spus că chestia cu copiii negri e o... Ce-a zis că-i chestia aia? întrebă d-na Weller.

— O șarlatanie întreagă, spuse d. Stiggins mâhnit până în adâncul sufletului.

— A spus că chestia cu copiii negri e o șarlatanie întreagă! repetă d-na Weller; după care, ea și cucernicul reîncepură să se tânguiască de purtarea cumplită a bătrânului Weller.

Ar mai fi putut să înșire multe alte răutăți de aceeași natură, însă pentru că mâncase toate feliile prăjite, pentru că ceaiul devenise foarte sălcu, și deoarece Sam nu dădea semne că ar vrea să plece, d. Stiggins își aminti subit că avea o întâlnire foarte urgentă cu pastorul, astfel că plecă.

D-na Weller abia ridicase tava cu serviciul de ceai și abia măturase în fața căminului, când diligența de Londra îl aduse pe d. Weller-senior până la ușă, picioarele îl aduseră în prăvălie, iar ochii i-l arătară pe fiul său.

— Ia uite-1 pe Sammy! exclamă părintele.

— Ia uite-1 pe bătrânul! strigă fiul; și își strânsesă
zdravăn mâna.

— Mă bucur că te văz, Sammy, zise d. Weller-bătrânul. Cum dracu ai scos-o la capăt
cu maică-ta vitregă? Mă crucesc, nu alta. Aș vrea să-mi dai rețeta. Atâta vreau.

— Ssst! șopti Sam. E în casă, bătrâne.

— N-are cum să m-auză, îl liniști d. Weller;
se

duce totdeauna și hodorogește pe jos, câte-un ceas, după ceai. De-aia o să putem
trage și noi o dușcă, Sammy.

Vorbind astfel, d. Weller amestecă două pahare cu grog și scoase două lulele.

Părintele și fiul se așezară unul în fața altuia, Sam într-o parte a focului, în jilțul cu
spătarul înalt, d. Weller-senior în cealaltă, într-unul asemănător, simțindu-se cum nu se
putea mai bine la largul lor.

— A fost cineva pe-aici, Sammy? întrebă laconic d. Weller-senior după o lungă tăcere.
Sam încuviință cu înțeleș din cap.

— Unul cu nasul roșu? întrebă d. Weller.

Sam încuviință iarăși.

— Tare de treabă om, Sammy! glăsuie d. Weller fumând vârtos.

— Așa pare, observă Sam.

— Și strașnic în socoteli, rosti d. Weller.

— Crezi?! se miră Sam.

— Luni împrumută optsprezece penny; marți cere un șiling ca să completeze
jumătatea de coroană; miercuri împrumută altă jumătate de coroană ca să facă o
socoteală rotundă de cinci șilingi, și merge așa, dublând, până ajunge, în doi timpi și
trei mișcări, să înșface o hârtie de cinci lire. Asta seamănă ca socoteala din cartea de
armetică, cu piroanele din potcoavă, Sammy.

Sam indică dând din cap că-și amintea de problema la care se referea părintele său.

— Vasăzică, n-ai vrut să subscrii pentru flanele? întrebă Sam după o altă pauză, în
care timp fumă.

— Bine-nțeleș că nu, replică d. Weller. La ce pot sluji puilor de negri, flanelele, acolo
la ei? Dar am să-ți spui eu cum stă chestia, Sammy, adăugă d. Weller coborând vocea
și plecându-se spre cămin; așa da o sumă frumușică pentru niște cămăși de forță ca să
le cumpere la unii de pe-aici.

După ce exprimă opinia aceasta, d. Weller își relua încet poziția de mai înainte și clipi
din ochi cu înțeleș către primul său născut.

— Ce idee trăsniță să te-apuci să trimieți batiste la niște oameni care nu știe ce să
facă cu ele! observă Sam.

— Ei sunt totdeauna gata să facă prostii d-astea, Sammy, lămuri tatăl său. Duminica
trecută mergeam pe drum; când, pe cine văz la ușa unei capele? Pe maică-ta vitregă,
în mână cu o farfurie adâncă, albastră. Și gologani într-însa, berechet, Sammy! Când
oamenii treceau pe lângă ea, lăsa să le cază banii ca grindina, că-ți puneai mâinile în
cap de cât putea să intre într-o farfurie. Și pentru ce crezi că era tot bănetul ăsta,
Sammy?

— Ca să dea, poate, încă un ceai! spuse Sam.

— Da' de unde! răspunse tatăl său; ca să plătească taxa de apă a păstorului.

— Taxa de apă a păstorului?

— Ehej, era dator pe trei trimestre și nu plătise o lățcaie măcar. Nu voia pesemne să
plătească, pentru că nu avea nevoie de apă, căci bea prea puțin de la cișmea, Sammy;
oleacă doar, și știe un șmecherlâc care face de zece ori mai mult ca apa. Ce mai tura-
vura, nu plătise și pace, și de-aia i-a tăiat apa. Păstorul a dat atunci fuguța la capelă, a
făcut-o pe sfântul persecutat și a zis că să-l izbăvească domnul pe ăla care i-a tăiat apa
și să-l aducă pe calea cea bună, dar că tare i-e teamă c-o să-l aștepte o ispășire grea.
Auzind așa, muierile face o adunare, dă drumul repede la un imn, o alege pe mă-ta
vitregă președinte, se hotărăște să strângă o colectă de bună voie în duminica viitoare
și înmânează păstorului tot ce adună. Și dacă n-a adunată ele, Sammy, atâta parale
cât să-i ajungă să plătească apă toată viața, pân-o da ortul popii, zise d. Weller în
încheiere, să nu-mi spuie mie pe nume! Uite-așa.

D. Weller fumă câteva minute în tăcere, apoi adăugă:

— Nenorocirea cea mai mare cu păstorii ăștia, băiete, e că ei sucește capul muierilor
tinere de pe-aici. Dumnezeu să le binecuvânteze inimioarele! își închipuie că totul e

miere, și altceva nu știe. Dar ele e victimele unui șarlatan, Sammy; victimele unui șarlatan.

— Așa mi se pare și mie, glăsuie Sam.

— Nici mai mult, nici mai puțin, continuă d. Weller

clătinând din cap cu gravitate; iar ce mă scoate din sărite mai mult, Samivel, e că le văd cum își pierde timpul și se trudește să facă veșminte pentru oameni arămii care n-are trebuință, și nu le pasă de creștin ca noi care ar avea nevoie de ele. Dacă ar fi după mine, Samivel, i-aș pune pe câțiva din trântorii ăștia de păstori la o roabă încărcată bine și i-aș fugări în sus și-n jos, toată ziua, pe-o scândură îngustă. Dacă nici așa nu le-or ieși gărgăunii din cap, atunci să știi că nu-i mai lecuiește nimic.

După ce, cu multă tărie și multe gesturi și schimonosiri ale fetei, împărtășește rețeta aceasta delicată, d. Weller goli paharul dintr-o înghițitură și aruncă scrumul din pipă cu o demnitate înăscută.

Nu sfârșise încă ultima operație, când o voce pițigăiată se auzi în coridor.

— Iată-o pe scumpa ta rubedenie, Sammy! spuse el, și d-na W. intră zorită în încăpere.

— A, te-ai și înapoiat! exclamă ea.

— Da, draga mea, răspunse d. Weller îndopându-și pipa din nou.

— A venit îndărăt domnul Stiggins? întrebă d-na Weller.

— Nu, draga mea, n-a venit, răspunse d. Weller aprinzându-și pipa în chip ingenios cu un cărbune aprins pe care îl luă din foc cu clește; și închipuie-ți, draga mea, că n-am să mor de dorul lui, dacă n-o mai călca pe-aici,

— Uf, nepricopsitul! exclamă d-na Weller.

— Mulțumesc, draga mea, glăsuie d. Weller.

— Haide, hai, tată, îi atrase luarea aminte Sam; lăsați drăgălășeniile astea de față cu străinii. Uite-1 pe cuviosul gentleman că se întoarce.

D-na Weller își șterse atunci, repede, lacrimile pe care tocmai se trudea să le verse, iar d. W. își trase, mâhnit, jilțul în colțul căminului.

D. Stiggins nu se lăsă mult rugat să ia un alt pahar din grogul de ananas; apoi al doilea, al treilea, pe urmă consimți să guste ceva, pentru ca după aceea să înceapă din nou. Stătea lângă d. Weller-senior; iar când d. Weller își închipuia că nevastă-sa nu poate să-l vadă, arăta fiului imboldurile tainice ale sufletului lui scuturând pumnul peste capul păstorului, fapt care procura feciorului său o mulțumire și o încântare desăvârșită, cu atât mai mult cu cât d. Stiggins continua să-și soarbă tihnit romul, nebănuind nimic.

Conversația fu, în cea mai mare parte, susținută de d-na Weller și de cuviosul domn Stiggins, principalele subiecte atacate fiind virtuțile păstorului, meritele turmei sale și crimele groaznice, păcatele nesuferite ale restului lumii — disertație pe care d. Weller-bătrânul o întrerupea din când în când prin aluzii indirecte cu privire la un oarecare domn cu numele de Walker și diferite alte comentarii de același fel.

În cele din urmă, d. Stiggins care, judecând după unele simptome neîndoielnice, înmagazinase atâta grog cât putea să înghită fără a se simți prea stânjenit, își luă pălăria și rămas bun. Imediat apoi, Sam fu condus de părintele său într-o odaie de dormit. Strângându-i călduros mâna, respectabilul gentleman părea că vrea să-i adreseze fiului său câteva observații; dar o auzi urcând pe d-na Weller și, lăsându-se pe dată păgubaș, îi spuse scurt bună seara.

A doua zi, Sam se sculă devreme. După ce dejună în grabă, se pregăti să se înapoieze la Londra, și tocmai ieșea, când părintele său se ivi înaintea-i.

— Pleci, Sammy? întrebă d. Weller.

— Chiar acum, replică Sam.

— Tare aș vrea să te văd că-1 faci balot pe Stiggins ăsta și că-1 iei cu tine, rosti d. Weller.

— Mi-e rușine că-mi ești tată, spuse Sam cu ton dojenitor; De ce-1 lași să-și arate nasul stacojiu la *Marchizul de Granby*?

D. Weller aținti asupra fiului o privire severă și răspunse:

— Pentru că sunt un om însurat, Samivel, pentru că sunt un om însurat. Când o să fii însurat și tu, Samivel, ai să înțelegi multe lucruri pe care acum nu le înțelegi. Dar merită oare să duci atâtea zile fripte ca să-nveți așa de puțin? cum zicea băiețașul de la orfelinat când a ajuns să știe alfabetul; e chestie de gust. Însă dinspre partea mea, eu sunt gata să răspunz: Nu!

— Bine, glăsui Sam, la revedere!
 — Bună ziua, Sammy, bună ziua!
 — Nu mai am decât o vorbă să-ți spui, reluă Sam oprindu-se deodată: Dacă *eu* aş fi stăpân la *Marchizul de Granby*, şi Stiggins ar veni să prăjească felii de pâine în cârciuma *mea*, i-aş...
 — Ce-ai face? îl întrerupse d. Weller cu încordare; ce-ai face?
 — I-aş otrăvi grogul, zise Sam.
 — Adevărat! exclamă d. Weller strângând cu însufleţire mâna fiului său; ai face tu asta, Sammy? Ai face asta?
 — Aş face-o, spuse Sam. La început n-aş vrea să mă arăt prea crud cu el, aşa că mai întâi l-aş băga în bute cu apă şi aş lăsa capacul; dar dacă aş vedea că n-o scot la capăt cu binele, l-aş convinge altfel.
 D. Weller-senior aruncă fiului său o privire de nespusă admiraţie şi, după ce-i strânse mâna din nou, se depărta domol, frământând în minte gândurile numeroase stârnite de această povăţ.
 Sam îl urmări din ochi până când bătrânul trecu de colţul drumului, şi-şi îndreptă paşii apoi spre Londra. Cugetă la început asupra urmărilor probabile ale sfatului său şi asupra şanselor sau neşanselor de a-l vedea pe tată-său adoptându-l. Pe urmă, alungă din minte subiectul, cu reflecţia mângâietoare că numai timpul poate aduce dezlegarea — şi tocmai aceasta e reflecţia pe care vrem s-o întipărim şi noi în mintea cititorului.

CAPITOLUL XXVIII

Un capitol vesel al sărbătorilor de Crăciun, cuprinzând descrierea unei nunţi şi a altor câteva distracţii care sunt, în genul lor, obiceiuri tot aşa de bune ca şi căsătoria, însă care nu se mai respectă cu atâta evlavie în vremurile acestea de declin.

Sprinteni ca albinele, dacă nu chiar uşori ca nişte zâne, cei patru pickwickieni se adunară în dimineaţa de 22 decembrie a anului de graţie în care aventurile lor, istorisite aici cu fidelitate, au început şi s-au conturat. Crăciunul bătea la uşă, cu toată voioşia şi bunătatea; era vremea ospitalităţii, a veseliei şi-a împăcării. Anul vechi se pregătea, ca un filosof al antichităţii, să-şi strângă prietenii în juru-i, şi să moară senin şi liniştit în mijlocul serbărilor şi petrecerilor. Voioşia şi desfătarea pluteau în aer; şi cu adevărat pline de voioşie şi desfătare erau cel puţin patru dintre numeroasele inimi care se bucurau de venirea Crăciunului.

Şi numeroase, într-adevăr, sunt inimile căroră Crăciunul le aduce un scurt popas de veselie şi fericire! Câte familii ai căror membri, plecaţi hăt departe şi împrăştiaţi în toate unghiurile lumii de luptele necurmăte cu viaţa, nu se adună atunci, întâlnindu-se iarăşi în acea fericită dispoziţie de familiaritate şi bunăvoinţă reciprocă, izvor al atâtor încântări pure, netulburate, şi aşa de nepotrivită cu grijile şi necazurile vieţii, încât credinţa religioasă a celor mai civilizate popoare, precum şi tradiţiile crude ale celor mai sălbatice noroade, fac din ea, deopotrivă, una dintre primele bucurii hărăzite aleşilor în lăcaşul fericirii eterne. Câte amintiri aţipite, câte vechi simpatii nu se trezesc în zilele Crăciunului!

Noi scriem cuvintele acestea la multe leghe de locul unde, ani în şir, am trăit în ajunul Crăciunului, într-un cerc plăcut şi voios. Multe inimi care zvâcneau cândva atât de vesel, au încetat să mai bată; şi câte priviri, care străluceau atât de viu atunci, nu s-au stins! Măinile pe care odată le strângeam, au înmărmurit; ochii pe care îi căutam, şi-au ascuns lumina în mormânt; şi totuşi casa aceea veche, odaia mare, glumele, râsetele, glasurile vesele şi figurile zâmbitoare, întâmplările cele mai mărunte şi mai neînsemnate legate de întâlnirile fericite de odinioară, ne năpădesc mintea la fiecare revenire a acestor zile, de parcă abia ieri ne-am fi adunat ultima dată! Fericit, fericit Crăciun care din nou ne subjugă iluziilor copilăriei noastre, care readuci în amintirea bătrânului plăcerile tinereţii şi-l porţi pe marinar, pe călător aflat la depărtare de mii de leghe, înapoi spre vatra din casa lui tihnită.

Dar ne-am lăsat amăgiţi, duşi de bunele însuşiri ale acestui sfânt Crăciun care, în treacăt fie zis, este un nobil de ţară de modă veche, şi-i lăsăm pe d. Pickwick şi pe prietenii săi să aştepte în frig, afară, în diligenţa de Muggleton unde chiar acum s-au

suit, bine înfolfiți în șaluri, în redingote lungi și fulare groase de lână. Valizele, geamantanele au și fost urcate. D. Weller se străduiește cu vizitiul să vâre în lada din față un morun enorm, de câteva ori mai mare decât ea, împachetat cu grijă într-un coș lung, cafeniu — cu un strat de paie deasupra — care fusese lăsat la urmă pentru a fi așezat în siguranță pe niște butoiașe cu stridii, vreo șase la număr, rânduite cu grijă în locul special rezervat bagajelor, toate aparținând d-lui Pickwick. Chipul lui exprimă cel mai viu interes, în timp ce d. Weller și vizitiul se trudesă să vâre peștele în ladă, mai întâi cu capul înainte, pe urmă cu coada înainte, pe urmă cu fundul coșului în sus, pe urmă cu partea de deasupra, apoi într-o latură, apoi în lung. Dar neînduplecatul pește rezistă cu îndărătnicie tuturor vicleniilor. În cele din urmă însă vizitiul, izbînd din întâmplare în mijlocul coșului, peștele dispare subit în ladă, și cu el capul și umerii omului care, luat prin surprindere de neașteptata cuminenie a morunului, e smucit deodată înăuntru spre hazul nestăvilit al celor de față. D. Pickwick zâmbește cu multă voioșie și, scoțînd un șiling din vestă, îl roagă pe vizitiul care izbutește să se strecoare din ladă să bea în sănătatea lui un pahar de grog fierbinte; atunci zâmbește și vizitiul, iar d-nii Snodgrass, Winkle și Tupman zâmbesc și ei. Vizitiul și d. Weller dispar cinci minute, probabil ca să dea peste cap grogul, căci la înapoiere duhnesc a brandy. Vizitiul se urcă după aceea pe capră, d. Weller sare dinapoi, pickwickienii își trag redingotele peste picioare și șalurile peste nas, rîndașii ridică păturile de pe cai, surugiul strigă vesel: „Gata!” și pornesc.

Străbat străzi, sunt zgâlțâiți pe caldarâm, iar în cele din urmă ies la câmp. Roțile alunecă pe terenul tare și înghețat. La plesnetu! biciului, caii gonesc în trap mărun, ca și cum povara din urma lor — diligență, călători, morun, butoiașe cu stridii și celelalte — ar fi fost ușoară ca un fulg. Coboară o pantă lină și ajung pe un șes lung de două mile, uscat, compact ca un bloc de marmoră. Un alt pocnet de bici și se năpustesc în galop mare, scuturându-și capul și zornăind harnașamentul, uluiți parcă de iureșul mișcării, în vreme ce vizitiul, ținînd biciul și hățurile într-o mână, își ia pălăria de pe cap cu cealaltă, o pune pe genunchi, își scoate apoi batista și-și șterge fruntea; în parte, pentru că așa are obiceiul să facă, și în parte ca să arate călătorilor de cât sînge rece dă dovadă și ce ușor e să mîni patru cai cu o mână când ești meșter ca el. După ce face treaba aceasta cu multă liniște (căci altminteri efectul ar scădea simțitor), pune la loc batista, își îndeasă pălăria pe cap, își potrivește mânușile, dă coatele în lături, pocnește iar din bici și — înainte, ca vântul care suflă și mai voios!

Cîteva căsuțe presărate pe laturile drumului vestesc intrarea într-un oraș sau sat. Goarna vizitiului împrăstie în aerul curat și rece note înviorătoare, care-l trezesc pe bătrînul gentleman din trăsura. El coboară geamul pe jumătate, se uită o clipă afară să-și dea seama unde au ajuns și, ridicînd cu grijă geamul la loc, informează pe celălalt călător că animalele urmează să fie schimbate numaidecât. Aflînd această veste, celălalt călător se trezește și el cu hotărîrea să-și amâne moțăitul pînă după popas. Goarna răsună din nou, veselă, stîrnind femeia și copiii gospodarului care privesc prin ușa căsuței lor cum diligența trece colțul, apoi se cocoloșesc în jurul vetrei și mai aruncă un butuc de lemn în foc pentru când se va înapoia tata. În răstimp, tatăl, la o milă de acolo, a schimbat un semn prietenos din cap și s-a întors să se uite îndelung după trăsura care trecea într-o goană nebună.

Iar acum, în vreme ce roțile huruie pe străzile prost pavate ale unui oraș de provincie, goarna intonează un cântec săltăreț și vizitiul, desfăcînd catarama care împreunează hățurile, se pregătește să le arunce în momentul când va opri. D. Pickwick scoate capul din gulerul redingotei și privește cu multă curiozitate în juru-i; vizitiul, vîzîndu-l, îi comunică numele orașului și-i spune că ieri a fost o zi de târg; informații pe care d. Pickwick se grăbește să le împărtășască tovarășilor de călătorie; drept care, își scot și ei capetele din gulerul redingotei ca să privească în jurul lor. D. Winkle, care stă tocmai la capătul diligenței, cu un picior bălăbănind în aer, e aproape aruncat în stradă când trăsura cotește deodată colțul unde se găsește o brînzărie, spre a intra în piață; și, mai înainte ca d. Snodgrass, care se află lângă el, să-și fi revenii din spaimă, diligența trage în curtea hanului unde caii odihniți, cu păturile pe ei, sunt în așteptare. Vizitiul aruncă hățurile și se dă jos și el; călătorii de afară coboară de asemenea, afară de cei care nu au mare încredere în dibăcia lor de a urca din nou. Ei rămân cu nasurile înroșite de frig, acolo unde se găsesc, bat din picioare în trăsura să și le încălzească, privesc cu ochii lacomi focul ce sclipește în cărciumă și crenguțele de ilic cu bobite roșii care împodobesc ferestrele hanului.

În vremea aceasta, conducătorul a depus la dugheana negustorului de cereale pachetul de hârtie cafenie pe care l-a scos din tașca mică atârnată de după umăr cu o curea. A examinat cu luare aminte caii de schimb; a aruncat jos șaua adusă din Londra, pe imperială; a asistat la conferința dintre vizitiu și rândaș cu privire la iapa sură care s-a rănit la piciorul din față marțea trecută și s-a urcat din nou la spatele trăsorii cu d. Weller; vizitiul s-a cocoțat pe capră; bătrânul gentleman dinăuntru, care ținuse tot timpul geamul coborât de două degete, l-a ridicat; păturile de pe cai sunt luate și totul e gata pentru plecare, afară de „cei doi domni burduhănoși” de care vizitiul se interesează cu oarecare nerăbdare. Pe urmă vizitiul și conducătorul, și Sam Weller și d. Winkle, și d. Snodgrass, și toți rândașii, și toți gură-cască, mai numeroși decât toți cei-ălți la un loc, se pornesc să strige cât îi țin puterile după domnii care lipseau. Un răspuns îndepărtat se aude din curte: d. Pickwick și d. Tupman o străbat în goană, cu suflarea tăiată, căci au băut fiecare câte un pahar de bere blondă, iar degetele d-lui Pickwick sunt așa de reci încât i-au trebuit cinci minute ca să poată scoate șase penny și să plătească. Vizitiul strigă mustrător: „Haideți odată, dom'lor!” Conducătorul repetă același strigăt; bătrânul gentleman dinăuntru se miră nespun că oamenii aceștia se apucă să coboare când știu că nu mai au timp; d. Pickwick se trudește să se cațăre într-o parte, d. Tupman într-alta; d. Winkle strigă: „Gata”, și au pornit. Șalurile sunt puse din nou, gulerele hainelor sunt iarăși ridicate, caldarâmul încetează, casele dispar, și călătorii noștri se năpustesc din nou la drum deschis, iar aerul proaspăt și curat le biciuie obraji, făcându-i să se bucure până-n adâncul inimii.

Astfel decurgea călătoria d-lui Pickwick și a prietenilor săi în *Telegraful* de Muggleton, pe șoseaua spre Dingley Dell. La orele trei după amiază ei au ajuns cu bine, teferi, sănătoși, voinici și bine dispuși, pe treptele *Leului Albastru*, după ce luaseră în drum destulă bere și brandy ca să sfideze gerul care fereca pământul în cătușe de fier și țesea un văl frumos peste tufișuri și copaci.

Numărarea butoiașelor cu stridii și supravegherea deshumării morunului îl absorbi serios pe d. Pickwick; deodată el se simți tras ușurel de pulpana hainei. Când se întoarse își dădu seama că persoana care folosise acest mod pentru a-i atrage atenția, nu era altcineva decât pajul favorit al d-lui Wardle, bine cunoscut cititorilor acestei povestiri simple sub denumirea semnificativă de *grăsunul*.

— Ha! ha! exclamă d. Pickwick.

— Ha! ha! exclamă grăsunul chicotind vesel, și împărțindu-și privirea între morun și butoiașele cu stridii.

Era mai gras decât oricând.

— Hei, arăți destul de îmbujorat, tinere prieten! glăsui d. Pickwick.

— Am dormit în crâșmă, chiar lângă foc, răspunse grăsunul căruia un ceas de moțăiala îi dăduse culoarea unui horn nou zidit. M-a trimes stăpânul cu căruța să vă duc bagajul acasă. Ar fi trimes și niște cai de călărie, dar s-a gândit că-i cam frig, și de-aia o să veniți mai degrabă pe jos.

— Da! Da! spuse repede d. Pickwick amintindu-și călătoria pe care o mai făcuse cândva, cu alt prilej, pe drumul acela. Da, mergem mai degrabă pe jos. Ascultă, Sam!

— Da, domnule! răspunse d. Weller.

— Ajută-i servitorului lui Wardle să pună pachetele în căruță și urcă-te cu el; noi o luăm pe jos, înainte.

După ce dădu aceste instrucțiuni și încheie socoteala cu vizitiul, d. Pickwick și cei trei prieteni ai săi porniră pe cărăruia care străbatea câmpul; cu pași sprinteni se depărtară, lăsându-l în urmă pe d. Weller, care se afla pentru întâia oară față în față cu grăsunul. Sam se uită la el cu ochi mirați, fără să spună o vorbă, și începu să așeze repede lucrurile în căruță, în vreme ce grăsunul stătea liniștit la o parte, părând a-și spune că e un lucru interesant să-l vezi pe d. Weller muncind de unul singur.

— Totul e gata! glăsui Sam aruncând ultimul geamantan în căruță.

— Da, spuse grăsunul cu satisfacție, totul e gata.

— Ei, minunea minunilor, rosti Sam; nu zău, tu ai fi bun să iei premiu la marele concurs!

— Mulțumesc, spuse grăsunul.

— Oare n-o fi nimic pe lumea asta care să-ți dea bătăi de cap?

— Nu, nu cred, răspunse grăsunul.

— Cât pe-aci să-mi închipui, uitându-mă la tine, că te roade cine știe ce dragoste nefericită pentru vreo fetișcană.

Grăsunul clătină a tăgadă din cap.

— Dacă e așa, urmă Sam, îmi pare bine! Vrei să bei ceva?

— Îmi place mai mult să mănânc, declară băiatul.

— Aha, trebuia să bănuiesc una ca asta! Eu te întrebasesem însă dacă n-ai vrea să iei o picătură de ceva care să te încălzească. Dar mi se pare că nu te-a trecut niciodată frigul prin căptușala ta de osânză tremurătoare.

— Câteodată; mie-mi place să beau ceva bun dacă beau.

— Ei, nu! Haide atunci încoa.

Intrară repede în cârciumioara *Leului Albastru* și grăsunul trase peste cap, fără să clipească, un pahar cu rachiu, ispravă care-l înălță considerabil în buna opinie a d-lui Weller. După ce d. Weller făcu și el la fel, se urcară în căruță.

— Știi să mâni? întrebă grăsunul.

— Așa mi se pare și mie, replică Sam.

— Na atunci, glăsui grăsunul punând hăturile în mâna lui Sam și arătându-i o uliță. N-ai decât să mergi drept și nu te rătăcești.

După ce rosti cuvintele acestea, se culcă plin de jind lângă morun și, punând un butoiăș de stridii sub cap, în chip de pernă, adormi la minut.

— Ei, gândi Sam, dintre toți nepăsătorii pe care mi-a fost dat să-i întâlnesc vreodată, flăcăiașul ăsta e cel mai prima. Hai, scoală, somnorilă!

Dar pentru că somnorilă nu arăta nici un semn de viață, Sam Weller smuci hăturile, îmboldind calul care porni într-un trap vioi; Sam mergea înaintea căruței, pe jos.

În răstimp, d. Pickwick și prietenii săi, după ce își puseseră sângele în mișcare, continuară cu voioșie drumul. Potecile erau întărite, iarba acoperită cu promoroacă; aerul rece și uscat îi înviora, iar apropierea grăbită a amurgului cenușiu (culoarea de ardezie ar fi expresia mai potrivită pe vreme de îngheț) le ducea cu plăcere gândul la bunătățile ce-i așteptau în casa amfitrionului lor ospitalier. Era tocmai acel soi de după amiază care, pe un câmp singuratic, ar putea îndemna o pereche de gentlemen în vârstă să-și scoată haina și să joace, săltăreți și plini de voioșie, capra. De aceea suntem cu tărie încredințați că, dacă în clipa aceea, d. Tupman ar fi stat „capră“, d. Pickwick ar fi acceptat propunerea cu cea mai mare poftă.

În orice caz, d. Tupman nu se gândise la așa ceva, deoarece prietenii noștri continuară să meargă conversând cu multă voie bună. Când ajunseră într-o uliță pe care trebuiau s-o străbată, un zgomot nelămurit de glasuri le izbi urechile și, înainte de a fi avut timpul să facă vreo deducție asupra oamenilor cărora le aparțineau vocile, se pomeniră în mijlocul unei societăți numeroase care-i aștepta. Ceea ce auziră pickwickienii mai întâi fu strigătul de ura, care porni de pe buzele bătrânului Wardle în clipa când își făcură apariția.

Bătrânul Wardle părea, dacă s-ar putea spune, mai vesel ca oricând; era de față și Bella cu credinciosul Trundle; și, în sfârșit, Emily cu alte opt sau zece tinere domnișoare ce veniseră la nunta de a doua zi, toate fericite și pătrunse de importanța lor, fapt care se întâmplă de obicei cu fetele tinere în asemenea împrejurări deosebite. Câmpiile și ulițele răsunau până departe de hohotele și veselie lor.

Cum era și cazul, ceremoniile prezentării se terminară curând sau, mai bine zis, prezentările se făcură curând fără nici o ceremonie. După două minute, d. Pickwick, bine dispus și nestânjenit, ca și cum de când lumea le cunoscuse pe tinerele domnișoare, glumea cu acelea care nu voiau să treacă peste o piatră de hotar atunci când privea el, sau care, având picioare frumoase, fără cusur, căutau să rămână sus timp de cinci sau șase minute, declarând că le era tare frică să se mai miște. Vrednic de remarcat e că d. Snodgrass oferi Emilyei mult mai mult sprijin decât păreau să ceară emoțiile pricinuite de trecerea peste piatră (deși piatra era înaltă de vreo trei picioare și avea numai doi bolovani ce țineau loc de trepte), iar când o tânără domnișoară, cu ochi negri și încălțată în niște ciuboțele frumoase căptușite cu blană, începu să țipe tare, d. Winkle îi oferi mâna spre a o ajuta să coboare.

Ce plăcut și vesel era totul!

După ce, cu chiu cu vai, trecură peste piatră și se regăsiră iarăși pe teren neted, d. Wardle îl informă pe d. Pickwick că au fost cu toții și au văzut mobilierul și felul cum e aranjată casa unde tânăra pereche va locui după sărbătorile Crăciunului. La auzul acestei comunicări, Bella și Trundle se îmbujorară amândoi, devenind roșii ca grăsunul după somnul în fața focului din cârciumioară. Tânăra domnișoară cu ochi negri și cu ciuboțele îmblănite șopti ceva la urechea Emilyei, uitându-se șagalnic la d. Snodgrass,

iar Emily îi răspunse că e o zăpăcită; cu toate astea, roși ca para focului; iar d. Snodgrass, modest cum sunt de obicei toate marile genii, simți că roșeața îl năpădește până-n creștetul capului și dori cu evlavie, în adâncul inimii, ca tânăra domnișoară în chestiune, ochii ei negri, căutătura șagălnică și ciuboțelele îmblănite să se găsească în liniște undeva, în ținutul vecin.

Dacă pickwickienii fuseseră întâmpinați binevoitor și prietenos în afara casei, cu ce căldură și cordialitate fură ei primiți când ajunseră la fermă! Până și servitorii începură a se schimonosi de plăcere văzându-l pe d. Pickwick; iar Emma, camerista, recunoscându-l pe d. Tupman, îi aruncă o privire așa de drăgălașă, întrucâtva sfioasă dar și îndrăzneță, încât până și statuia lui Bonaparte din vestibul și-ar fi desfăcut brațele s-o cuprindă.

Bătrâna doamnă stătea în salonul din față, cu măreția-i obișnuită, dar nu se simțea în apele ei și era, ca atare, deosebit de surdă. Ea nu ieșea niciodată și, asemenea altor multe bătrâne de felul ei, când alții făceau ce nu putea să facă dânsa, credea că săvârșesc un act de înaltă trădare casnică. De aceea — domnul aibe-o în paza lui! — se ținea pe cât îi era cu putință, dreaptă, în jilțu-i mare, cu o căutătură severă, dar cu toate astea binevoitoare.

— Mamă, spuse Wardle, domnul Pickwick. Îți amintești de el.

— Bine! bine! replică bătrâna cu demnitate. Nu-l sâcâi pe domnul Pickwick pentru o ființă bătrână ca mine. Nimănuia nu-i pasă de mine acum, și e foarte firesc să fie așa.

Rostind cuvintele acestea, ea clătina din cap, netezind cu o mână tremurândă cutele rochiei de mătase care avea culoarea levănțicăi.

— Haide, haide, doamnă, zise d. Pickwick, nu respingeți astfel pe-un vechi prieten. Am venit într-adins să stau îndelung de vorbă cu dumneavoastră și să mai facem o partidă de whist. Vom arăta, pe urmă, băieților și fetelor acestora cum să danseze un menuet înainte de-a ajunge mai bătrâni cu patruzeci și opt de ore.

Bătrâna doamnă se îmbună repede, însă nu-i plăcea să aibă aerul că cedează dintr-odată, așa că se mărgini să spună:

— Ah, nu pot să-l aud!

— Vai, mamă, ce copilărie! glăsuie Wardle; lasă, nu mai fi așa de îmbufnată; gândește-te la Bella, biata copilă; trebuie să-i dai curaj.

Buna bătrână auzi cuvintele lui, căci buzele îi tremurau în timp ce fiul ei vorbea. Dar vârsta are micile sale slăbiciuni sufletești, astfel că nu era încă pe deplin potolită.

Reîncepu deci să-și netezească rochia de culoarea levănțicăi și, întorcându-se spre d. Pickwick, spuse:

— O, domnule Pickwick, tinerii erau cu totul altfel pe vremea când eu eram fată!

— Fără îndoială, doamnă, și de aceea îmi plac atâta cei care păstrează urme de viță veche.

Rostind cuvintele acestea, d. Pickwick o atrase încetișor pe Isabella și, depunând o sărutare pe fruntea ei, o așeză la picioarele bunicii, pe-un scăunel. Atunci, fie că expresia chipului fetei, înălțat spre ea, îi evocă bătrânei amintiri de demult, fie că o mișcase binevoitoarea voioșie a d-lui Pickwick, indiferent din ce cauză, bătrâna se îmbună complet; își aruncă brațele pe după gâtul nepoatei, și ușoara indispoziție se evaporă într-un potop de lacrimi molcome.

A fost o seară fericită. Whistul, pe care d. Pickwick și bătrâna lady îl jucau împreună, era grav și solemn, în vreme ce veselie mesei rotunde era gălăgioasă. Mult timp, după ce doamnele se retraseră, vinul vechi, fiert, bine preparat cu brandy și mirodenii, făcu în mai multe rânduri ocolul mesei; somnul fu adânc, iar visele plăcute. Un fapt remarcabil e că acelea ale d-lui Snodgrass se refereau mereu la Emily Wardle, și că principala figură a vedeniilor d-lui Winkle era o tânără domnișoară cu ochi negri, cu un zâmbet șagălnic și cu ciuboțele îmblănite, neasemuit de frumoase.

Pe d. Pickwick îl trezi a doua zi, dis de dimineață, un murmur de voci și un zgomot de pași care l-ar fi putut smulge până și pe grăsun din somnul lui greoi. Se ridică în capul oaselor și ascultă. Servitoarele, domnișoarele și oaspeții alergau mereu de colo până colo; și erau atât de multe și de stăruitoare cereri de apă caldă, atâtea rugăminți repetate pentru ace și ată, atâtea: „Oh, vino de-mi prinde rochia, fii drăguță!” încât, în nevinovăția lui, d. Pickwick începu să-și închipuie că s-a întâmplat o nenorocire; dar când se mai dezmetici puțin, își aminti că era ziua nunții. Prilejul fiind important, el se îmbracă cu o grijă deosebită și coborî în camera unde urma să aibă loc dejunul.

Toate servitoarele casei, ca scoase din cutie, în rochii de muselină rozalie, purtând pe

cap bonețele cu funde albe, goneau pretutindeni, într-un hal de agitație și neliniște cu neputință a fi descris. Bătrâna doamnă era gătită cu o rochie de brocart care de douăzeci de ani nu văzuse lumina, afară doar de momentele când vreo rază neobrăzată se furișase prin crăpăturile cufărului unde stătuse toată vremea închisă. D. Trundle scânteia de mulțumire, dar se vedea că e puțin nervos. Îndatoritorul amfitrion se străduia să pară nepăsător și voios, însă nu izbutea. Afară de două-trei favorite, rămase sus și onorate de mireasă și de domnișoarele de onoare cu o atenție deosebită, celelalte tinere făpturi erau în lacrimi și rochii albe de muselină. Pickwickienii se prezentau într-o ținută impecabilă; dinaintea casei, pe iarbă, bărbații, flăcăii și toată puștimea din jurul fermei, fiecare cu câte o rozetă la butonieră, făceau un tărăboi de-ți puneai mâinile în cap, întărâtați de d. Samuel Weller care-i îndemna și le ținea isonul; el izbutise să se facă foarte popular și se simțea acolo așa de la largul său, de parcă s-ar fi născut la țară.

Nunta e un subiect asupra căruia pot să se facă glume; și la urma urmelor prea mult de glumit nu e (vorbim doar de ceremonie) și vă rugăm să aveți toată încrederea că nu vrem să facem cumva haz într-ascuns în legătură cu viața conjugală. În plăcerile, în bucuria pe care o aduce căsătoria se amestecă regretul de a părăsi casa, lacrimile de despărțire între părinți și copii, conștiința că părăsești prietenii dragi și buni ai celei mai fericite părți din viață, pentru a înfrunta grijile cu o persoană pe care n-ai pus-o încă la încercare și pe care o cunoști puțin — sentimente firești cu care nu vrem să întristăm capitolul descriindu-le, și am regreta și mai mult dacă s-ar crede că le luăm în râs.

Vom spune deci, pe scurt, că bătrânul pastor a oficiat cununia în biserica parohială din Dingley Dell; și că numele d-lui Pickwick este înscris în condica păstrată până astăzi în sacristie; că tânăra domnișoară cu ochi negri și-a semnat numele cu o mână nesigură, tremurătoare; că semnătura Emilyei și a celeilalte domnișoare de onoare sunt aproape necitibile; că, dealtminteri, totul s-a desfășurat cât se poate de bine; că tinerele domnișoare, îndeobște, găsiră că ceremonia era mai puțin îngrozitoare decât și-o imaginaseră; și că dacă proprietara ochilor negri și a zâmbetului șăgalnic socoti de cuviință să-l informeze pe d. Winkle că, desigur, n-o să se poată supune niciodată unui lucru așa de groaznic, avem cele mai bune motive să presupunem că ea se înșela. Mai putem adăuga, la cele de până acum, că d. Pickwick a fost cel dintâi care a sărutat-o pe mireasă și că, în același timp, i-a aruncat pe după gât un lanț scump de aur cu un ceas din același metal, care nu fuseseră văzute până atunci de ochii nici unui muritor, afară de ai giuvaergiului. În sfârșit, clopotele bătrânei biserici sunară cât se putea de voios și toată lumea se înapoie la masă.

— Unde ducem plăcintele alea cu carne, tinere mâncător de opium? întrebă d. Weller pe grăsun, ajutându-l să pună pe masă articolele de consumație ce nu fuseseră aranjate de cu seara.

Joe indică destinația plăcintelor.

— Foarte bine! glăsui Sam. Pune înăuntru o crenguță de brad. Farfuria aia, colo! Așa! acum mai zic și eu: halal! cum zice părintele când taie capul țâncului ca să-l vindece să se mai uite c-un ochi la slănină și altul la făină.

După ce făcu această comparație, d. Weller se trase în urmă vreo doi pași ca să cuprindă mai bine cu privirile, masa. Urmări apoi din ochi pregătirile cu cea mai vie satisfacție.

— Wardle, spuse d. Pickwick de îndată ce luară loc; un pahar cu vin în cinstea fericitei ocazii!

— Cu plăcere, dragul meu, replică d. Wardle. Joe... afurisitul a adormit iar.

— Nu, dom'le, nu dorm, răspunse grăsunul ieșind dintr-un ungher retras al camerei unde, ca și nemuritorul Jack Horner, patronul dolofanilor, devora o plăcintă, fără să aibă sângele rece și hotărârea ce caracterizau isprăvile acelui tânăr personaj.

— Umple paharul domnului Pickwick!

— Da, dom'le.

Grăsunul umplu paharul d-lui Pickwick și se retrase dinapoia scaunului stăpânului său de unde urmări, cu o bucurie amară, jocul furculițelor și cuțitelor și drumul bucatelor din farfurii în gura comesenilor.

— Dragă prietene, domnul să te binecuvânteze! spuse d. Pickwick.

— Asemenea, dragă! replică Wardle și ciocniră cu toată dragostea.

— Doamnă Wardle, reluă d. Pickwick, noi bătrânii trebuie să bem un pahar cu vin împreună, în cinstea fericitului eveniment.

Bătrâna doamnă era tare mândră, căci stătea în capul mesei, în rochia ei de brocart, având pe nepoțica, mireasa, într-o parte a mesei și în cealaltă pe d. Pickwick, care desfăcea friptura. D. Pickwick nu vorbise prea tare, însă ea îl auzi îndată, astfel că bău un pahar cu vin, în întregime, în sănătatea și fericirea lui. După aceea, venerabila doamnă se porni să istorisească despre propria-i căsătorie, însoțită de o disertație cu privire la moda tocurilor înalte și despre câteva ciudățenii asupra vieții și aventurilor fermecătoarei lady Tollinglower; bătrâna doamnă râdea din toată inima, iar tinerele făceau la fel, minunându-se de câte mai știa mam'mare, iar când tinerele râdeau, bătrâna hohotea de zece ori mai tare și le mărturisea că istoriile astea au fost totdeauna foarte apreciate, ceea ce stârnea din nou râsul tuturor, prilejuind bătrânei doamne dispoziția cea mai bună.

Prăjitura de nuntă fu apoi tăiată și împărțită fiecăruia. Tinerele domnișoare păstrau bucăți să le pună sub pernă și să-și viseze viitorul soț, ceea ce le făcea să roșească, stârnind astfel o mare veselie.

— Domnule Miller, un pahar de vin! spuse d. Pickwick vechii sale cunoștințe, domnul cel prostănac.

— Cu multă plăcere, domnule Pickwick! răspunse prostănacul, solemn.

— Îmi veți permite să ciocnesc și eu? întrebă cu blândeță bătrânul pastor.

— Și mie? interveni nevasta lui.

— Și mie, și mie! repetară din capătul celălalt al mesei două rude sărace care băuseră și mâncaseră cu sârg, râzând la tot ce se spunea. Plin de bunăvoință și plăcere, d. Pickwick își dezvăluia mulțumirea intimă la fiecare nouă înscriere; ochii îi străluceau.

— Doamnelor și domnilor! zise el ridicându-se brusc.

— S-auzim! s-auzim! s-auzim! s-auzim! s-auzim! strigă d. Weller plin de entuziasm.

— Să vină toți servitorii! spuse bătrânul Wardle, intervenind spre a preîntâmpina o dojană în public, pe care d. Weller ar fi căpătat-o aproape fără cea mai mică îndoială de la stăpânul său; și dați fiecăruia câte un pahar cu vin ca să închine; acum, Pickwick...

În liniștea societății, în șușotitul servitoarelor și în sfiala temătoare a servitorilor, d. Pickwick începu:

— Doamnelor și domnilor... nu... nu vă voi spune doamne și domni, vă voi spune prieteni, prieteni dragi, dacă doamnele îmi îngăduie o așa de mare libertate...

Aci, d. Pickwick fu întrerupt de aplauzele frenetice ale femeilor, repetate de bărbați și în decursul cărora proprietara ochilor negri fu auzită declarând deslușit că-i vine să-l sărute pe acest adorabil domn Pickwick; Winkle întrebă galant dacă lucrul nu s-ar putea face prin procură, dar tânăra lady cu ochi negri îi replică: „Ei, ași!” însoțind răspunsul cu o otheadă care spunea limpede: „Să ai să iei!”

— Dragi prieteni, reluă d. Pickwick, țin să urez sănătate miresei și marelui — Dumnezeu să-i binecuvânteze! (Lacrimi și aplauze.) Tânărul meu prieten Trundle este, după cum cred, un om admirabil și de ispravă; și știu că soția lui e o fată foarte simpatcă, încântătoare, în stare să strămute, într-o altă sferă de acțiune fericirea pe care a răspândit-o în jurul ei, în casa părintească, douăzeci de ani. (Aici, grăsunul începu să bocească tare, iar d. Weller, luându-1 de guler, îl scoase din încăpere.) Aș vrea, urmă d. Pickwick, aș vrea să fiu îndeajuns de tânăr ca să devin soțul surorii ei. (Aplauze.) Dar aceasta neputându-se, sunt fericit că am ajuns la o vârstă destul de înaintată pentru a-i fi tată, ca să nu mă bănuiască nimeni că nutresc cine știe ce planuri ascunse dacă spun că le admir, că le stimez și că le iubesc pe amândouă. (Aplauze și suspine.) Tatăl miresei, bunul nostru prieten aici de față, e un caracter nobil și sunt mândru că-l cunosc. (Mare tumult.) E un om bun, admirabil, un spirit independent, o inimă aleasă, un om darnic, cu vederi largi. (Strigăte entuziaste din partea rudelor sărace la fiecare cuvânt, și în special la ultimele.) Fie ca fiica lui să se bucure de toată fericirea pe care ea însăși și-o poate dori, să găsească în contemplarea acestei fericiri toată mulțumirea inimii și cugetului, pe care o merită așa de mult. Iată, sunt sigur, urările fiecăruia dintre noi. Să bem, deci, în sănătatea lor, dorindu-le o viață lungă și toate fericirile!

D. Pickwick sfârși în mijlocul unei furtuni de aplauze. Plămânii servitorilor, sub comanda d-lui Weller, erau în plină activitate. Apoi d. Wardle închină în sănătatea d-lui Pickwick, iar d. Pickwick în sănătatea bătrânei doamne. D. Snodgrass închină pentru d.

Wardle, d. Wardle pentru d. Snodgrass. Una din rudele sărace închină pentru d. Tupman, cealaltă rudă săracă pentru d. Winkle și petrecerea decurse într-o atmosferă de fericire și sărbătoare până în clipa când dispariția misterioasă a celor două rude sărace, sub masă, înștiință societatea că era timpul să se despartă.

La cină se întâlniră din nou, după ce în urma recomandării d-lui Wardle, partea masculină a societății întreprinse o plimbare de douăzeci și cinci de leghe pentru a scăpa de efectul vinului pe care-l băuse la dejun. Numai rudele sărace zăboviră în pat toată ziua, căutând să obțină același rezultat fericit; însă neizbutind, fură nevoite să rămână acolo. D. Weller întreținea servitorii într-o stare de ilaritate continuă, iar grăsunul își trecea vremea, mâncând și dormind rând pe rând.

Cu excepția lacrimilor, cina a fost la fel de însuflețită ca și dejunul, și tot așa de zgomotoasă; veni pe urmă rândul desertului și al altor toasturi, apoi ceaiul, cafeaua și după ele, balul.

Cel mai bun salon al conacului era o încăpere lungă, căptușită cu placaj, cu un cămin așa de înalt și de cuprinzător, încât ai fi putut conduce înlăuntrul-i, în voie, o trăsură din vremurile noastre. La capătul camerei, sub un boschet umbros format din ilice și urechelniță, erau doi vioriști, cei mai buni, și singura harpă din tot Muggletonul. În toate ungherele se aflau tot felul de suporturi și etajere, luceau sfeșnice vechi cu câte patru brațe, fiecare din argint masiv. Covorul fusese luat, lumânările lumineau puternic, focul scăpăra și trosnea în cămin; voci vesele, hohote de râs din toată inima răsunau în încăpere. Dacă vreunul dintre vechii țărani liberi englezi s-ar fi prefăcut după moarte în spiriduș, aici și-ar fi ales locul să facă o serbare. Dacă ceva putea să sporească interesul plăcutei ceremonii, era faptul remarcabil că d. Pickwick se înfățișă fără ghetre — pentru prima oară în viața sa, după câte își amintesc prietenii lui cei mai vechi.

— Ai de gând să dansezi? îl întreabă Wardle.

— Firește, nu vezi că sunt îmbrăcat special? răspunse d. Pickwick atrăgând atenția asupra ciorapilor săi pestriți de mătase și a pantofilor ușori, cu o tăietură frumoasă.

— Dumneata cu ciorapi de mătase! exclamă d. Tupman ironic.

— Și de ce nu, domnule, de ce nu? ripostă d. Pickwick întorcându-se cu aprindere spre prietenul său.

— O, într-adevăr! răspunse d. Tupman. Nu e nici un motiv să nu-i porți.

— Cred și eu, domnule, cred și eu! declară d. Pickwick cu tonul categoric.

D. Tupman stătea gata-gata să râdă, însă își dădea seama că subiectul era serios. Luă deci un aer grav și declară că ciorapii aveau un model drăguț.

— Nădăjduiesc, reluă d. Pickwick ațintindu-și prietenul. Îmi închipui, domnule, că nu vezi nimic extraordinar la ciorapii aceștia...

— Nu, nu, desigur. O, desigur că nu! se grăbi d. Tupman să răspundă.

Se depărtă, și ținuta d-lui Pickwick își recăpătă expresia binevoitoare de totdeauna.

— Suntem gata, spuse d. Pickwick, care se așezase cu bătrâna lady în fruntea dansului și făcuse trei porniri greșite în nerăbdarea-i excesivă de a începe.

— Haidem, strigă d. Wardle, acum!

Subit, răsunară cele două viori și harpa, și îndată d. Pickwick porni cu mâinile încrucișate; dar îl întrerupseră bătăi generale din palme și strigăte: „Oprește! Oprește!”

— Ce e? întreabă d. Pickwick care nu putuse fi readus la locu-i decât după ce viorile și harpa tăcură, și pe care nu l-ar fi reținut nici o altă putere pământască, chiar dacă i-ar fi luat casa foc.

— Unde e Arabella Allen? strigară vreo douăsprezece voci.

— Și Winkle? adăugă d. Tupman.

— Aici suntem! strigă d. Winkle ieșind cu simpatica-i tovarășă dintr-un ungher.

Ar fi fost greu să se spună care dintre amândoi era mai îmbujorat la față: el sau tânăra domnișoară cu ochi negri?

— Winkle, cred că nu s-a întâmplat ceva extraordinar ca să nu poți să-ți ocupi locul până acum! exclamă d. Pickwick cam abătut.

— De loc! replică d. Winkle.

— O, ai dreptate! declară d. Pickwick odihnindu-și ochii cu un zâmbet foarte expresiv pe chipul Arabellei. Ai dreptate! Nu vād la urma urmelor de ce ar fi fost ceva extraordinar.

În orice caz, nu avură timpul să cugete mai mult la cele întâmplate, căci viorile și harpa începură de-a binelea. D. Pickwick își luă avânt îndată, cu mâinile încrucișate, din centrul camerei până la capătul ei, apoi până la cămin și de acolo, înapoiindu-se, până la ușă. Aplecați-vă la dreapta, la stânga și-n toate părțile — bateți tare podeaua —

schimbați perechile — iarăși — repetați figurile — bateți cu picioarele tactul — altă pereche, alta, alta din nou! La sfârșitul dansului, după ce patrusprezece perechi se retraseră în urma doamnei bătrâne care se simțea istovită, iar soția pastorului o înlocuise, d. Pickwick, deși nu mai avea nici un motiv să depună eforturi, continua să danseze, în ritmul muzicii, zâmbind mereu partenerei lui cu o blândețe care zădărnicește orice descriere.

Cu mult înainte ca d. Pickwick să fi ostenit să danseze, noii căsătoriți ieșiră din scenă. Avu loc totuși, la parter, un strașnic supeu, după care rămaseră cu toții acolo îndelung. Când se trezi, târziu a doua zi, d. Pickwick abia își mai amintea că invitasese în repetate rânduri și confidențial vreo patruzeci și cinci de persoane să ia masa cu el, la *George și Vulturul*, cu prima ocazie când vor veni la Londra, ceea ce, cum gândi cu temei, arăta aproape sigur că, în noaptea trecută, nu se mulțumise numai cu dansul.

— Ascultă, draga mea, o întrebă Sam pe Emma, voi jucați deseară în bucătărie jocuri de societate?

— Da, domnule Weller, răspunse Emma. Așa se face totdeauna în ajunul Crăciunului; nici în ruptul capului stăpânului nostru n-ar da uitării vechile obiceiuri.

— Se vede, draga mea, că stăpânul dumitale ține foarte mult la obiceiurile astea. N-am întâlnit, de când sunt, un om ca el, un așa de adevărat gentleman.

— O, ai dreptate! zise grăsunul, intrând în vorbă. Nu îngrașă el porci frumoși?

O scânteie semicanibalică sclipi în ochii flăcăului dolofan la amintirea sosului și a picioarelor rumenite.

— Aha, te-ai deșteptat în sfârșit? îi spuse Sam.

Grăsunul încuviință din cap.

— Ei bine, am să-ți spun ceva, tinere boa constructor, reluă Sam cu tărie; dacă nu dormi ceva mai puțin, și dacă nu faci mai multă mișcare, să știi că atunci când o să fii mare, ai să pățești ce-a pățit domnul ăla bătrân cu codiță.

— Ce-a pățit? întrebă grăsunul cu glas tremurător.

— Uite, să-ți spui, replică d. Weller. El era cel mai mare exemplar care s-a pomenit vreodată; un om așa de gras că nu-și mai văzuse de patruzeci și cinci de ani ciubotele în picioare.

— Dumnezeu mare! exclamă Emma.

— Da, dragul meu, nu s-a mai pomenit, rosti d. Weller, iar dacă ai fi pus în fața lui un model de picioare ca ale lui pe masa unde mânca, n-ar fi știut ale cui sunt. Ei, el mergea totdeauna la birou cu un lanț foarte frumos de aur care atârna bălăbănindu-se, cam vreun picior și-un sfert în jos, și cu un ceas de aur în buzunărel, care prețuia... mi-e frică să spui cât... dar atâta cât poate să facă un ceas mare, greu, rotund, și tot atâta de mătăhălos pentru un ceas, pe cât de mătăhălos era el ca om, și cu un cadran pe măsură. „Ai face mai bine să nu porți ceasul ăsta aici, îi spuneau prietenii gentlemanului; o să-ți-l șterpelească vreunul.” „Credeți?” zice el. „Da, zice ei, o să-ți-l șterpelească.” „Bine, zice el, aș vrea să văz hoțul care să poată scoate ceasul, căci să mă bată Dumnezeu dacă poci să-l scot eu; e așa de strâns în buzunar că, zice el, când vreau să știu cât e ora, trebuie să mă zgâiesc în dugheana brutarului”, zice el. Ei, și se pornește pe un râs de credeai c-o să plesnească și plecă mai departe, așa cum era el, cu capul pudrat și cu codiță, bălăbănindu-se pe strada Strand, cu lanțul care-i atârna și mai mult, cu ceasul rotund gata-gata să-i crape nădragii cenușii. Nu era pungaș de buzunare în Londra care să nu fi tras de lanț; însă lanțul nu voia să se rupă și ceasul nu voia să iasă. Așa că le era lehamite să se tot ție după un elefant bătrân ca ăsta; și el se ducea acasă și râdea până când codița i se bălăbănea ca un pendul de la ceasurile cu cuc. Și, după cum vă spui, într-o zi se plimba liniștit, când dă cu ochii de-un pungaș de buzunare pe care-l știa din vedere, la braț cu un coțcar cu capul cât o baniță. „Ia uite-te la ei, își zice gentlemanul; vrea să-mi facă festa, dar n-o să le meargă!” Așa că începe să chicotească plin de veselie, când deodată coțcarul se desface de brațul pungașului ălălalt și se năpustește cu capul drept în burta bătrânului gentleman, așa de tare că îl frânge în două de durere. „Aoleu, mă omoară!” strigă gentlemanul. „S-a făcut, dom'le”, îi zice pungașul de buzunare, în șoaptă, la ureche. Și, când se îndreaptă iar din șale, ceasul și lanțul, ia-le de unde nu e și, ce e mai rău, burta bătrânului gentleman a mers rău după aia, cât a trăit. Așa că bagă de seamă, flăcăule, să nu te-ngrași prea mult.

După ce d. Weller încheie istorioara lui morală, de care grăsunul păru foarte impresionat, se duseră tustrei la bucătărie, o încăpere vastă unde se găsea adunată

întreaga familie, potrivit obiceiului respectat în fiecare an în ajunul Crăciunului din timpuri imemorabile de strămoșii d-lui Wardle.

El atârname cu propriile-i mâini, în mijlocul tavanului, o creangă enormă de vâsc care dădu îndată naștere unei fermecătoare scene de lupte și învălmășală, în mijlocul căreia d. Pickwick, cu o galanterie care ar fi făcut onoare unui descendent al lady-ei Tollinglower, o luă pe bătrâna doamnă de mână, o conduse sub creanga mistică și o sărută cu toată reverența cuvenită. Bătrâna doamnă se supuse acestui act de politețe, cu demnitatea ce se cădea s-o aibă cu ocazia unei solemnități așa de importante și serioase; dar tinerele domnișoare, nefiind pătrunse prea adânc de o superstițioasă venerație pentru obiceiul acesta, închipuindu-și că farmecul unei sărutări sporește mult când o capeți cu oarecare trudă, țipau și se zbăteau, alergând în toate ungherele, amenințau și dojeneau, și câte și mai câte, însă nu părăseau încăperea și se împotriveau până în clipa când domnii mai puțin cutezători păreau gata să se lase în pagubă. Atunci, deodată, ele băgau de seamă că este de prisos să se mai opună, și se lăsau de bună voie să fie sărutate. D. Winkle o sărută pe tână domnișoară cu ochi negri; d. Snodgrass o sărută pe Emily; d. Weller, nevăzând trebuința de-a sta sub vâsc, le săruta pe Emma și pe celelalte servitoare când putea să le prindă. Rudele sărace sărutau pe toată lumea, neexceptând nici pe cele mai urâte tinere domnișoare care, în culmea tulburării, se năpusteau fără să-și dea seama, exact sub vâsc.

În vremea aceasta, d. Wardle stătea lângă cămin, cu spatele la foc, urmărind scena cu cea mai mare mulțumire, pe când grăsunul profita de ocazie să înfulece repede o admirabilă plăcintă cu carne pusă grijuliu deoparte pentru altcineva.

În sfârșit, strigătele se potoliră, figurile erau îmbujorate, zuluții atârneau ciufuliți, iar d. Pickwick, după ce o sărutase pe bătrâna doamna, precum am spus mai sus, rămăsese sub vâsc, privind foarte bine dispus scenele din jurul său. Deodată, după câteva sușotiri cu celelalte tinere, tână domnișoară cu ochi negri se repezi spre d. Pickwick, își aruncă brațele pe după gâtul lui și-l sărută dragăstos pe obrazul stâng, și până ce d. Pickwick să se dezmeticească bine, celelalte fete îl înconjurară și îl săutară pe rând.

Era plăcut să-l vezi pe d. Pickwick în mijlocul grupului, tras când dintr-o parte, când din cealaltă, sărutat mai întâi pe bărbie, apoi pe nas, apoi pe ochelari, și să auzi hohotele de râs ce izbucneau de pretutindeni. Dar era și mai plăcut să-l vezi pe d. Pickwick, curând după aceea, cu ochii acoperiți de o batistă de mătăasă, lovindu-se de pereți, bătând prin unghere și trecând prin toate tainele „babei oarbe” până în momentul când înhăță, făcând mult haz, pe una din rudele sărace; la rândul-i, atunci, căută să se ferească de „baba oarbă”, achitându-se de acest rol cu o dibăcie și o sprinteneală care atraseră admirația și aplauzele celor de față. Rudele sărace îi prindeau exact pe aceia cărora presupuneau că le este plăcut, și se lăsau prinse întâmplător când jocul tânjea.

După ce toată lumea se sătură de „baba oarbă”, aprinseră un mare *snap-dragon*, iar când își friperă îndeajuns degetele scoțând stafidele, se așezară lângă un foc mare de buturugi cuprinse de vâlvătași, și în jurul unei mese îmbelșugate, în mijlocul căreia se afla o cupă uriașă de *wasseil* — ceva mai mică decât un cazan de aramă — în care merele fierbinți sfârâiau și clocoteau atât de ademenitor ochiului și auzului, încât era peste putință să le rezisti.

— Asta e o adevărată mângâiere, zise d. Pickwick, privind în jur.

— Așa e tradiția noastră neschimbată, răspunse d. Wardle. Toată lumea se așează la masa noastră în ajunul Crăciunului, după cum vezi, slugi și stăpâni. Stăm aci povestind întâmplări vechi până când sună miezul nopții și ne anunță venirea lui Moș Crăciun. Trundle, băiatule, întetește focul!

Buturugile răscolite stărniră miriade de scântei strălucitoare care scăpărară în aer, flacăra roșie se înalță răspândind o lumină caldă care ajungea în cele mai îndepărtate unghere ale încăperii, împrăștiind raze jucăușe pe toate chipurile.

— Haidem, spuse Wardle, un cântec: un cântec de Crăciun. În lipsă de ceva mai bun, am să vă cânt eu unul.

— Bravo! strigă d. Pickwick.

— Umpleți paharele, reluă d. Wardle, au să treacă cel puțin două ceasuri până să vedeți fundul cupei, prin wasseilul așa de închis la culoare. Umpleți-le toți; și acum, cântecul.

Voiosul bătrân intonă atunci fără să se mai lase rugat, cu glas puternic și clar, un:

Cântec de crăciun

*Nu mă înfloară nici o primăvară
Cu potopul ei de flori:
Ziuă le infoaie c-un şuvoi de ploaie
Şi le scutură-n zori.
Zână schimbăcioasă, de nimic nu-i pasă,
Totul pentru ea e joc:
C-un surâs pe gură face-o strâmbătură*

Şi-ofileşte un boboc.

*Soarele de vară poate să dispară,
N-am să-mi fac inimă rea;
Şi când nori de ploaie sting a lui văpaie
Râd cu hohote de ea!
Căci dogoarea-i vie naşte nebunie,
Iar iubirea-i orişicui,
Prea înflăcărată, nu e de durată,
Cum s-au lămurit destui.*

*Noaptea cu lună dintr-o toamnă bună
Ce te-ndeamnă să visezi,
Mai mult mă îmbie decât raza vie
A sfruntatelor nămiezi.
Dar când frunza pică, sunt cuprins de frică Şi m-apasă jalea grea.
Iar de-ar fi să pară oricât de sprintară,
Toamna tot nu mi-ar plăcea.*

*Deci a mea cântare e o închinare
Către vajnicul Crăciun
Şi, slăvindu-i harul, îmi golesc paharul:
Pentru moşul ăsta bun,
Clinchăt de potire îl va lua-n primire
Când la noi va poposi,
Şi va sta la masă cu toţi cei din casă,
Şi apoi ne-om despărţi.*

*Fără de sfială el dă la iveală
Aprigele-i viscoliri:
Nu este-o ocară, căci pot să ne-apară Chiar şi nouă în priviri.
Deci să sune tare calda mea cântare,
Astă-seară mai dihai,
Pentru bunul frate cu porniri curate,
Peste anotimpuri crai!*

Cântecul fu primit cu aplauze furtunoase, căci prietenii şi servitorii sunt un public excelent. Rudele sărace, mai cu seamă, căzură de-a dreptul în extaz.

Alte buturugi fură puse pe foc şi din nou paharele fură umplute cu wasseil.

— Cum ninge! şopti careva încetişor.

— Ce? Ninge? întrebă Wardle.

— Aspră, rece noapte, dom'le, replică întrebatul; şi s-a stârnit şi un vânt care spulberă zăpada în vârtejuri pe câmp.

— Ce spune Jem? întrebă doamna bătrână; s-a întâmplat ceva?

— Nu, nu, mamă, o linişti Wardle; zice că-s troiene de zăpadă şi că e un vânt rece care te pătrunde la oase; poti să-ţi dai seama de asta după felul cum vuieste vântul în horn.

— Hm, îşi aminti bătrâna doamnă, tot aşa era un vânt ca ăsta şi ninge acum mulţi ani... Stai, să-mi aduc aminte... chiar cu cinci ani înainte de moartea bietului tău părinte. Era tot în ajun de Crăciun şi-mi amintesc că el ne-a povestit întâmplarea cu bătrânul Gabriel Grub pe care l-au răpit vârcolacii.

— Întâmplarea cu cine? întrebă d. Pickwick.— Ei, nimic, nimic! răspuse d. Wardle. Întâmplarea cu un bătrân gropar despre care lumea de pe aici presupune că a fost răpit de vârcolaci.

— Presupune! exclamă bătrâna doamnă. Are cineva curajul să se îndoiască? Presupune! N-ai auzit spunându-se mereu de când erai copil că l-au luat vârcolacii, şi nu

știi că așa s-a întâmplat?

— Foarte bine, mamă, replică d. Wardle râzând, a fost luat, dacă vrei. A fost luat de vârcolaci, Pickwick, și gata.

— Nu, nu, te-asigur că nu e gata, glăsui d. Pickwick. Trebuie să aflu cum l-au răpit, și de ce, și toate celelalte.

D. Wardle zâmbi, văzând că toate capetele se apleacă să asculte. Și, turnând din nou cu o mână darnică wasseil în pahare, dădu din cap în sănătatea d-lui Pickwick și începu precum urmează...

Dar, binecuvântată fie mintea noastră de editor. Uite, pe câte pagini ne-am lăsat furați! Declarăm solemn că uitasem cu totul de acele mici opreliști care se numesc capitole. Însă așa se cade: să dăm vârcolacilor un început frumos, într-un capitol nou. Scena și așa e liberă; nu facem nicidecum o favoare vârcolacilor; doamnelor și domnilor, dacă ne îngăduiți.

SFÂRȘITUL VOLUMULUI ÎNTÂI

CUPRINSUL

I Pickwickienii. 9

II Prima zi de călătorie și prima seară de aventuri, cu urmările lor. 17

III O nouă cunoștință . Povestea unui comediant ambulant. O întrerupere supărătoare și o întâlnire neplăcută . 48

IV O zi de manevră și bivuac. Alți noi prieteni și-o poftire la tară. 63

V Un capitol scurt arătând, între altele, cum d. Pickwick s-a apucat să mâne caii, iar d. Winkle să călărească; și cum au scos-o la capăt. 77

VI O partidă de cărți ca pe vremuri. Versurile pastorului. Povestirea despre întoarcerea ocnașului. 90

VII Cum d. Winkle, în loc să tragă în porumbel și să ucidă cioara, a tras în cioară și a rănit porumbelul; cum Clubul de cricket din Dingley Dell a jucat cu cei din All Muggleton și cum cei din All Muggleton s-au ospătat pe cheltuiala celor din Dingley Dell; și alte subiecțe instructive și interesante. 106

VIII Care dovedește în chip temeinic că drumul adevăratei iubiri nu e o cale ferată. 123

IX O descoperire și-o urmărire 138

X Care risipește orice îndoială (dacă a existat cumva) asupra dezinteresării d-lui Jingle 149

XI Care cuprinde o altă călătorie și o descoperire arheologică, dă în vileag hotărârea d-lui Pickwick de a fi de față la o alegere – și are un manuscris adus de bătrânul pastor 168

XII Care descrie o foarte însemnată ispravă a d-lui Pickwick, epocală în viața lui și nu mai puțin epocală în această povestire 188

XIII Câteva date despre Eatanswill, despre situația partidelor locale și despre alegerea unui membru în Parlament care să apere interesele acestui burg vechi, loial și patriotic 196

XIV Cuprinzând o scurtă descriere a societății adunată la Păunul și o poveste istorisită de un voiajor comercial 217

XV În care găsim prezentarea fidelă a două persoane distinse, și descrierea exactă a unui ospăț ce a avut loc în casa și pe domeniul lor, ospăț oare prilejuiește întâlnirea cu o veche cunoștință și începutul altui capitol 236

XVI Prea plin de aventuri ca să poată fi istorisit pe scurt 253

XVII În care se arată că un atac de reumatism acționează, în unele împrejurări, ca stimulent pentru un geniu inventiv 277

XVIII Care dă în vileag, pe scurt, două lucruri: în primul rând puterea nevricalelor și, în al doilea rând, tăria împrejurărilor 286

XIX O zi plăcută, neplăcut încheiată 298

XX În care se vede că Dodson și Fogg erau oameni de afaceri, iar secretarii lor, oameni de viață; și cum o întrevedere mișcătoare a avut loc între d. Weller și tatăl lui, pe care îl pierduse demult; în care se vede, în sfârșit, ce spirite alese se adunau la *Butucul și Coțofana* și ce admirabil capitol va fi următorul.

XXI În care bătrânul dă drumul temei sale favorite și povestește o istorie în legătură cu un client ciudat 335

XXII D. Pickwick călătorește la Ipswich și are o aventură romantică cu o femeie între două vârste, cu moațe galbene de hârtie în păr 355

XXIII În care d. Samuel Weller caută în chip energic să-și ia revanșa asupra d-lui Trotter 374

XXIV În care d. Peter Magnus devine gelos, iar femeia între două vârste, fricoasă, ceea ce îi aruncă pe pickwickieni în ghearele justiției 384

XXV Arătând, printr-o sumedenie de întâmplări plăcute, cât de impunător și de imparțial era d. Nupkins și cum d. Weller i-a plătit d-lui Job Trotter cu vârf și îndesat. Dimpreună cu o altă întâmplare care va fi găsită la locul convenit. 401

XXVI Care conține o scurtă istorisire a desfășurării acțiunii „Bardell contra Pickwick”. 423

XXVII Samuel Weller face un pelerinaj la Dorking și o vede pe mama lui vitregă. 430

XXVIII Un capitol vesel al sărbătorilor de Crăciun, cuprinzând descrierea unei nunți și a altor câteva distracții care sunt, în genul lor, obiceiuri tot așa de bune ca și căsătoria, însă care nu se mai respectă cu atâta evlavie în vremurile acestea de declin. 441